

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

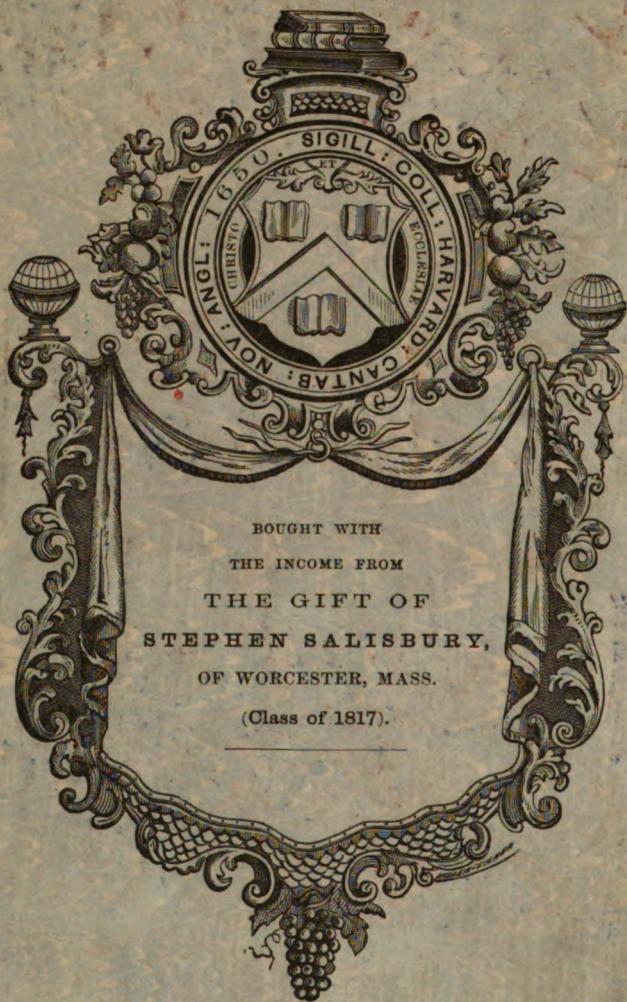
- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

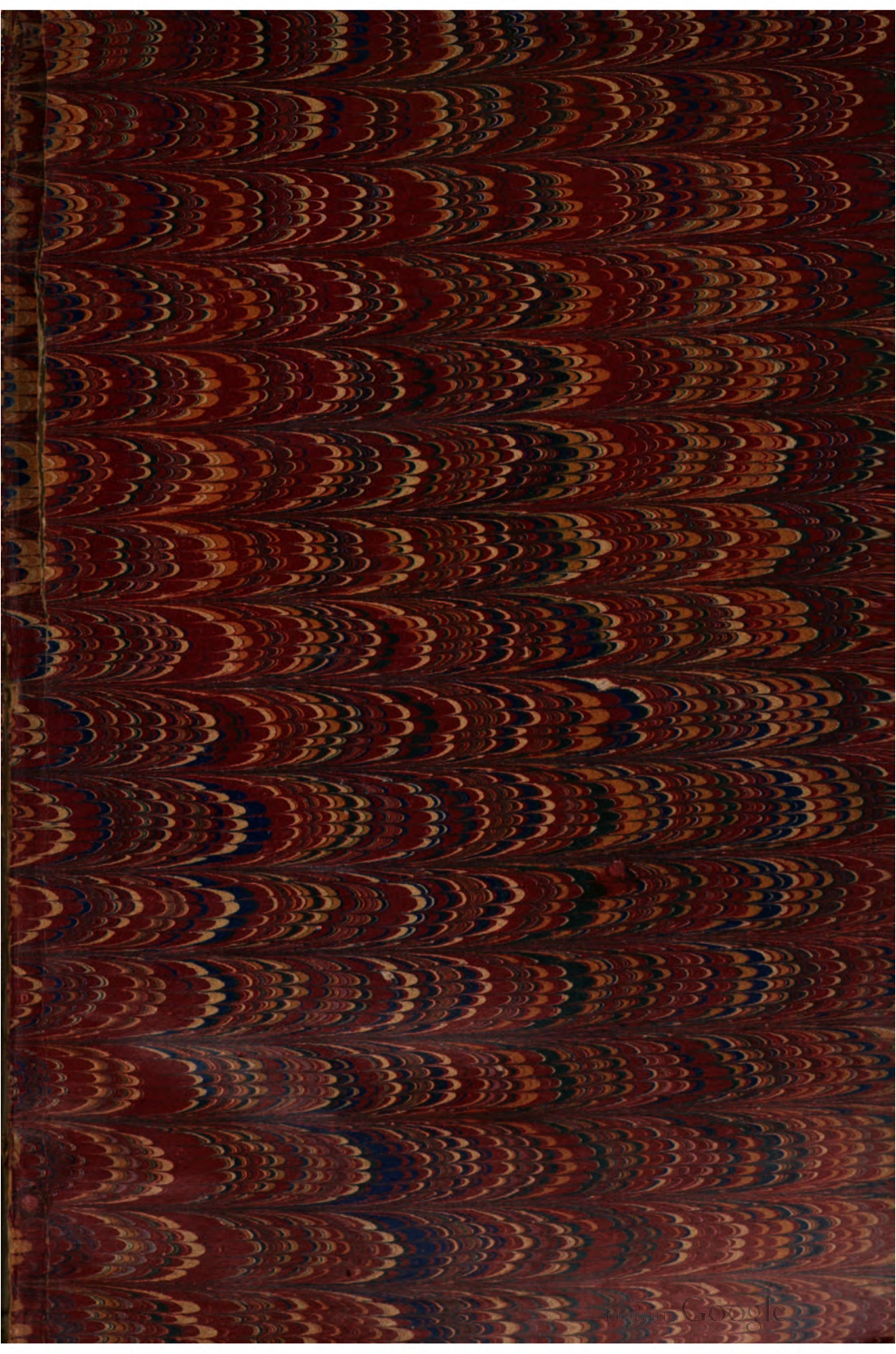
About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Philol. 135

Olympiodorus. C. G. C.	282.
Ad Ciceronis Palimpsestos. (<i>Continuantur ex pag. 78.</i>) C. M.	
FRANKEN	283—291.
Codex Fonteinii. C. M. F.	292.
Olympiodorus. C. G. C.	292.
Animadversiones ad Poetas Graecos, scripsit H. VAN HERWERDEN	293—318.
Emendatur locus Homeri, Odyss. ε, 171. H. v. H.	318.
Ad Platonis libros de Republica, scripsit H. VAN HERWERDEN.	
(<i>Continuantur ex XI, pag. 350.</i>)	319—336.
Homérica posteriora, scripsit S. A. NABER. (<i>Continuantur ex</i>	
<i>pag. 214.</i>)	337—372.
Ad Taciti historias. J. J. CORNELISSEN	373—377.
Herodotea. (<i>Continuantur ex pag. 282.</i>) C. G. COBET	378—392.
Ad Ciceronis Palimpsestos. (<i>Continuantur ex pag. 291.</i>) C. M.	
FRANKEN	394—404.
Herodotea scripsit H. VAN HERWERDEN	405—432.
De locis nonnullis apud Aelianum ΠΕΡΙ ΖΩΙΩΝ. C. G. COBET.	434—442.
Ad Galenum. C. G. COBET	443—448.

50-1122
358

MNEMOSYNE.

BIBLIOTHECA PHILOLOGICA BATAVA

SCRIPSERUNT

C. G. COBET, C. M. FRANCKEN, H. VAN HERWERDEN,
S. A. NABER, J. J. CORNELISSEN, ALII.

COLLEGERUNT

C. G. COBET, H. W. VAN DER MEY.

NOVA SERIES.
VOLUMEN DUODECIMUM.

LUGDUNI-BATAVORUM
E. J. BRILL.

LIPSIAE,
O. HARRASSOWITZ.
1884.

INDEX.

	Pag.
Herodiana, scripsit H. VAN HERWERDEN	1— 23.
Diodorus Siculus. C. G. C.	23.
Pindarica, scripsit S. A. NABER	24— 43.
Diodorus Siculus. C. G. C.	43.
Pausanias. C. G. C.	43.
Platonis de legibus liber nonus, C. BADHAM.	44— 56.
Pausanias. C. G. C.	56.
Ad Ciceronis Palimpsestos, (<i>Continuantur ex Tom. XI pag. 386</i>)	
C. M. FRANCKEN.	57— 78.
Herodotea, (<i>Continuantur ex XI pag. 167.</i>) C. G. C.	79—107.
Plato. C. G. C.	107.
Pausanias. C. G. C.	107.
De locis quibusdam in Aeliani Varia Historia. (<i>Continuantur</i>	
<i>ex Tom. XI pag. 448.</i>) C. G. COBET	108—112.

BIBLIOTHECA PHILOLOGICA BATAVA quater in anno prodibit Calendis
Ianuariis, Aprilibus, Iuliis, Octobribus.

Pretium annum erit floren. 5.25.

Singuli fasciculi separatim non venibunt.

12B 12 1884

HERODIANEA.

SCRIPSIT

H. VAN HERWERDEN.

Herodiani ab excessu divi Marci libri octo,
edidit Ludovicus Mendelssohn. Lipsiae in
aedibus B. G. Teubneri. ΜΠΟΟΟΛΧΧΧΙΙΙ.

Ludovicus Mendelssohn, cuius nota est omnibus in Appiano edendo diligentia, hac nitida Herodiani, qui depravatissimus hucusque ferebatur, recensione denuo bene meruit de litteris Graecis. Prodiit Romanae historiae auctor plurimis locis emendatus tam codicum ope quam coniecturis, utilissima addita praefatione et quam fieri potuit locupletissimo subiecto supellectile critico. Eximio libro ab editore donatus legi atque relegi Herodianum eiusque operae fructum qualemcumque grati simul animi testimonium egregie cordato critico nunc offero.

Ι 2, 5 ὅσα μὲν οὖν ἐκείνῳ πέπρακται ἀνδρεία καὶ σώφρονα, στρατηγικὴν ἢ πολιτικὴν ἀρετὴν ἔχοντα, πρὸς τε τοὺς τὰ ἀρκτῶα τῆς γῆς [ἔθνη βάρβαρα del. Reiske] κατοικοῦντας πρὸς τε τοὺς ὑπὸ ταῖς ἀνατολαῖς ποιουμένους τὸν βίον, πολλοῖς καὶ σοφοῖς ἀνδράσι συγγέγραπται. Verba στρατηγικὴν — ἔχοντα deleri iubet editor. Non haeream, si scripseris στρατηγικὴν ἢ πολιτικὴν ἀρετὴν ἐπιτηδεύοντι, aut lenius παρέχοντι. Veterum quidem est in tali re scribere παρεχομένων, sed sequiores verbo activo et medio fere promiscue uti solent, et iam Sophocles dixit παρέχειν εὐνοίαν et χάριν (Trach. 708. O. C. 1183. 1498).

An vero Herodianus scripsisse censendus est: *στρατηγικὴν ἢ πολιτικὴν ἀρχὴν ἔχοντι*, sive militibus imperator sive civibus rector praeesset, i. e. *in exercendo aut militari aut civili imperio*? Hoc potius crediderim. Non rara est utriusque substantivi ἀρετή et ἀρχή in libris confusio.

I 4, 1 ἡσυχῇ τοῦ σκίμποδος κουφίσας ἑαυτὸν τοιούτων λόγων ἤρξατο. Mendelssohn „ante τοῦ praepositionem desidero.” At vide II 6, 7 (p. 52) ἀναθορόντα τοῦ σκίμποδος.

I 4, 3 νῦν δὲ καιρὸς εὐκαιρος ἐμοὶ τε αἰσθῆσθαι μὴ μάτην ἐς ὑμᾶς τοσούτου χρόνου τιμὴν τε καὶ σπουδὴν κατατεθεῖσθαι. Soloece structura pro κατατεθειμένῳ. Praeterea notandus usus genetivi temporalis pro accusativo, qui usus Herodiano proprius est et paene perpetuus.

I 4, 5 οὐ γὰρ οἱ ἐξ ἀνάγκης δουλεύοντες ἀλλ' οἱ μετὰ πειθοῦς ὑπακούοντες ἀνύποπτα καὶ ἔξω κολακείας προσποιήτου δρῶντές τε καὶ πάσχοντες διατελοῦσι, καὶ οὐδέ ποτε ἀφηνιάζουσιν, ἣν μὴ βίᾳ καὶ ὕβρει ἐπὶ τοῦτο ἀχθῶσιν. Adnotat editor: „ἀνύποπτα] „ἀνύποπτοι a, vulgo. vocabulum h. l. delendum puto, et post „πάσχοντες inserenda ἀνεκτὰ πῖσι vel sim. (ἀνεκτὰ ἔπαθον Thuc. VII 77, 4).” Violentum sane remedium, quali non nisi in desperata re utendum est. Mihi vera videtur vulgata, quae ex Aldina editione fluxit, scriptura ἀνύποπτοι, modo loco suo unde olim mota est reponatur. Scribendum: οὐ γὰρ οἱ ἐξ ἀνάγκης δουλεύοντες ἀλλ' οἱ μετὰ πειθοῦς ὑπακούοντες καὶ ἔξω κολακείας προσποιήτου δρῶντές τε καὶ πάσχοντες ἀνύποπτοι διατελοῦσι, κτέ. Quibus nihil est planius aut sanius.

I 4, 7 κατασχόντας αὐτῶν. Ita solet Herodianus, velut I 7, 3 II 2, 9 et alibi constanter. Veteres aut κατέχειν ἑαυτὸν dicunt aut elliptice κατέχειν.

I 5, 1 ἔδοξε τοῖς φίλοις προσαγαγεῖν τὸ μεिरάκιον (Commodum) ἐς τὸ στρατόπεδον, ὥς ἂν διαλεχθῇ τε τοῖς στρατιώταις, καὶ — οἰκειώσῃται τὸ σράτευμα. Concinnum foret aut διαλεχθῇ — οἰκειώσῃται aut διαλεχθῇ — οἰκειώσαιο. Amat vero noster structuram particularum ὥς ἂν cum optativo. Cf. III 12, 12 aliosque locos quam plurimos.

I 5, 4 Φέρων τέ με πολλάκις (pater) ἔτι νήπιον ὄντα ταῖς ὑμέτεραις ἐνεχείρισε πίτσει. διόπερ καὶ ῥᾶστα πάσης εὐνοίας μετέβειν πρὸς ὑμῶν ἡλπικα, τῶν μὲν πρεσβυτέρων τροφεῖά μοι ταῦτα

ὀφειλόντων, τοὺς δ' ἡλικιώτας εἰκότως ἂν καὶ συμφοιτητὰς τῶν ἐν ὅπλοις ἔργων ἀποκαλοῖην. Perinepte scriptor utitur substantivo τροφεΐα. Non enim τροφεΐα ὀφείλουσιν οἱ θρέψαντες τοῖς τροφίμοις, sed ratione inversa alumni τοῖς θρέψασιν. Ad sententiam cf. ipsius Antonini verba I 4, 3 ὁρᾶτε δὴ μοι τὸν υἱόν, ὃν αὐτοὶ ἀνεθρέψασθε. Praeterea notandum usus verbi ἀποκαλεῖν, quod cum aliis Herodianus contra veterum consuetudinem in bonam partem adhibere assolet.

Sequuntur haec: ἔδωκε δὲ μετ' ἐκείνον ἐμὲ βασιλέα ἢ τύχην κτέ. Additum expectes ὑμῖν, sed depravatam videtur verbum ἔδωκε propter sequentia (§ 6) εἰκότως οὖν ταῦτα λογιζόμενοι ἔργοιτε οὐ δοθέντα ὑμῖν ἀλλὰ γεννηθέντα αὐτοκράτορα. Quocirca conieci: ἔθηκε δὲ μετ' ἐκείνον ἐμὲ βασιλέα ἢ τύχην.

I 5, 7 εὐδαιμονοίημεν δ' ἂν τὰ δέοντα πράττοντες ὑπὸ τοιοῦτον μάρτυρι. Saepe sic Herodianus, ubi veteres usurpant ἐναντίον c. G. Mox malim: ὅσα δ' ἂν σὺν ἐμοὶ βασιλεῖ νέω προθύμως ἀποδείξησθε pro ἐπιδείξησθε.

I 6, 1 ὑπομιμνήσκοντες αὐτὸν (adulatores Commodum) τῆς ἐν Ῥώμῃ τρυφῆς, θεάματά τε καὶ ἀκούσματα τερπνὰ διηγούμενοι, τὴν τε τῶν ἐπιτηδείων δαψίλειαν καταριθμοῦντες, κτέ. Transponendum videtur: θεάματά τε καὶ ἀκούσματα τερπνὰ καταριθμοῦντες, τὴν τε τῶν ἐπιτηδείων δαψίλειαν διηγούμενοι.

I 6, 3 αἰφνιδίως δὲ καλέσας τοὺς φίλους ποθεῖν ἔλεγε τὴν πατρίδα. Malim συγκαλέσας, ut legitur v. c. I 4, 1. Quod ibidem editor in verbis δεδιέναι προσεποιεῖτο μή τις ἐκεῖσε προκαταλάβοι τὴν βασιλείον ἐς τὴν κτέ. et mox § 5 in verbis τῶν μὲν γὰρ ἐκεῖσε κτέ. reposuit ἐκεῖ, sane laudandus est, quamquam permultis locis Herodianeis omnes libri in eadem pravitate conspirant. Nec tamen ubique sibi constitit editor, qui IV 8, 3 sine animadversione scriptum reliquit ἀφικόμενος δὲ ἐκεῖ, ubi sincera tamen graecitas requirebat ἐκεῖσε. Contra I 11, 1 correctum oportuit ἐκεῖ pro ἐκεῖσε ὀφθῆναι; similiterque I 14, 3 pro ἐκεῖσε ἐθσαυρίζετο. Sequitur εἰθ' ὥσπερ ἐξ ὀχυρᾶς ἀκροπόλεως δύναμιν καὶ περιβολὴν συγκροτήσας ἐπιθῆται τῇ ἀρχῇ. Editor „<πλούτου> περιβολὴν coniecit Stephanus, „mihi vocabulum ipsum corruptum videtur.” Πλούτου — περιβολή legitur I 2, 2 et III 11, 2, et mihi quidem h. l. videtur ap- tissimum.

I 7, 5 γένους μὲν οὖν ὁ Κόμοδος οὕτως εἶχε, πρὸς δὲ τῇ τῆς ἡλικίας ἀκμῇ καὶ τὴν ὄψιν ἦν ἀξιόθεατος σώματος τε συμμετρίῳ καὶ κάλλει προσώπου μετ' ἀνδρείας. Vocabula μετ' ἀνδρείας sibi dubia esse scribit editor. Ego expectabam μετ' ἀρρενωπίας. Sequitur ὀφθαλμῶν τε γὰρ ἄρθμιαί καὶ πυρῶδεις βολαί, κόμη τε φύσει ξανθὴ κτέ. Pro depravato ἄρθμιαί (codd. ἀρθμιαί, αἰθμιαί, αἰθμιαί) Mendelssohn coniecit ἰθεΐαι. Litterae AP dittographia natae videntur e praegresso vocabulo ΓΑΡ. Sub ΘΜΙΑΙ fortasse latet ΘΕΡΜΑΙ, θερμαί.

I 8, 2 ἐκεῖνος εἶασεν αὐτὸν τρυφαῖς σχολάζοντα καὶ κραιπάλαις τῆς τε φροντίδος καὶ τῶν βασιλείων καμάτων ἀπήγεν αὐτὸν (pronomen abesse malim), πᾶσαν δὲ τὴν διοίκησιν τῆς ἀρχῆς αὐτὸς ἀνεδέξατο πλούτου τε ἀκρατήτῳ ἐπιθυμίᾳ καὶ τῶν μὲν προσκτωμένων αἰὲ καταφρονήσει, τῶν δ' οὕτω παρόντων ἀπλήτῳ ἀντιποιήσει. Pro ἀπήγεν concinnitas inter duos aoristos εἶασεν et ἀνεδέξατο postulat ἀπήγαγεν, pro προσκτωμένων opposita notio οὕτω παρόντων et sententiae ratio perfectum προσκεκτημένων, cuius Perfecti notio passiva aliquanto usitatior est quam praesentis, ut arbitror.

I 8, 3 Λούκιλλα ἦν τῷ Κομῷ πρεσβυτάτῃ [πάντων] ἀδελφῇ. Omissum a Joanne Antiocheno vocabulum inutile deleam potius quam cum Reinesio mutem in πασῶν.

I 9, 2 Suppleverim: ἱερὸν ἀγῶνα τελοῦσι Ῥωμαῖοι Διὶ Καπετωλίῳ, <ἐν ᾧ> θεάματα τε μούσης καὶ ἰσχύος πάντα ἀθροίζονται κτέ.

I 9, 5 εἰ δὲ μὴ φθάσεις, διαφθείρῃ. Naberus: εἰ δὲ μὴ φθάσεις <διαφθείρας>, διαφθαρήσει. Nescio an sufficiat lenior correctio, εἰ δὲ μὴ φθάνεις, διαφθείρῃ: (quos) nisi praevenitis, occidisti, ut scriptor emphatice utatur praesenti pro futuro.

Ibidem sequitur: καὶ πάντες ὑπώπτευσον μὲν τὰ λεχθέντα πισεύειν δὲ οὐ προσεποιῶντο, scil. quae index in amphitheatro contra Perennium protulerat. Ὑποπτεύειν τι est aliquid suspectum habere, itaque non credere, sed cum ex tota narratione tum ex ipsis sequentibus πιστεύειν κτέ. apparere videatur spectatores indicis verbis habuisse quidem fidem, sed propter Perennii potentiam simulasse se non vera esse credere. Supplendum igitur videtur καὶ ὑπώπτευσον μὲν <ἀληθῆ εἶναι> τὰ λεχθέντα, πιστεύειν δὲ οὐ προσεποιῶντο. Vide tamen ADDENDA.

I 10, 7 ἀλλὰ προδοσίας γενομένης καὶ τινῶν τῶν σὺν αὐτῇ προκατελθόντων ἐς τὴν πόλιν καὶ τὴν ἐπιβουλὴν κατεπιόντων (Φθόνος γὰρ αὐτοὺς ἐς τοῦτο παρώξυνεν, εἰ δὲ ἔμελλον ἀντὶ λησού δεσπότην ἔξειν καὶ βασιλέα), πρὶν κτέ. Sententiae conveniunt quae Mend. coniecit ἀντὶ λησάρχου et ἀντὶ συλλησοῦ, sed fortasse etiam probabilior correctio est ἀντ' <ἀρχ>ιλησοῦ. E Politiani translatione a sociis quibusdam editor effecit eum legisse διὰ τινῶν τῶν — προκατελθόντων. At praepositioni ΔΙΑ, quae respondet Latinae PER, non AB, hic locus non est. Politianus fortasse legit ΕΚ τινῶν κτέ.

I 11, 1 αὐτὸ μὲν τὸ ἄγαλμα διῑπετεῖς εἶναι λέγουσιν. Fluvii Graece ad Homeri exemplum audiunt διῑπετεῖς, quaecumque vero e coelo cadunt aut cadere creduntur, ut lapides et signa, διοπετεῖ, itaque vulgatam scripturam, cuius praeter Aldinam Leidensis et Laurentianus testes sunt, διΟπετέες revocandam esse arbitror. Idem valet de loco V 3, 5 διῑπετεῖ τε αὐτὸν (sc. τὸν λίθον) εἶναι σεμνολογοῦσιν. Frequens est utriusque vocabuli confusio, sed certum discrimen.

I 14, 4 καταφλέξαν δὲ τὸ πῦρ τὸν τε νεῶν καὶ πάντα τὸν περίβολον, ἐπενεμήθη καὶ τὰ πλεῖστα τῆς πόλεως καὶ κάλλιπα ἔργα· ὅτε καὶ τῆς Ἑσίας τοῦ νεῶ καταφλεχθέντος [ὑπὸ τοῦ πυρός] γυμνωθὲν ὤφθη τὸ τῆς Παλλάδος ἄγαλμα κτέ. Glossema manifestum ὑπὸ τοῦ πυρός (cod. Monac. ὑπὸ πυρός) effugit Mendelssohnii diligentiam.

I 16, 1. Hunc locum sic constituerim: ἔδει δὲ ἄρα ποτὲ κακεῖνον παύσασθαι μεμνηνὸτα καὶ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν τυραννουμένην νέου μὲν γὰρ ἔτους τῆς <πρώτης> ἐπιούσης [ἔμελλεν] ἡμέρας (σέβουσι δὲ τὴν ἑορτὴν Ῥωμαῖοι ἐς θεὸν ἀρχαιότατον τῆς Ἰταλίας ἐπιχώριον <Ἴανον ὄνομα> ἀναφέροντες — διπρόσωτον δὲ αὐτοῦ τὸ ἄγαλμα ἱδρυται) ταύτης δὲ τῆς ἑορτῆς προσιούσης — ὁ Κόμοδος ἐβούλετο κτέ. Quod delevi ἔμελλεν, stolide interpolatum videtur a quopiam, qui anacoluthi rationem non perspiceret. Facillime autem excidit nota numeralis α' = πρώτην, quam inserui. Insuper lubenter cum Reiskio legerim: σέβουσι δὲ ταύτην ἑορτῇ.

I 17, 5 ἀλλ' οὐ καταπροΐξῃ αὐτὸς μεθύων νηφούσης γυναικός. Edendum fuerat καταπροΐξει. Diaeresis in hoc verbo relinquenda est Ionibus.

Π 2, 6 Κόμοδος μὲν ἡμῖν ὁ βασιλεὺς τέθνηκεν ἀποπληξίᾳ· — βιοὺς δὲ ὡς οὐκ ἀγνοεῖτε, ὑπὸ πλῆθους ἀποπνιγείς διεφθάρη. Nisi forte excidit ἐδεσμάτων aut simile quid, nescio an corrigendum sit ὑπὸ πλῆσμονῆς vel ὑπὸ πλῆθώρας, quo vocabulo medici notabant nimiam sanguinis et succi abundantiam. Et hanc quidem correctionem ceteris praestare arbitror: ὑπὸ πλῆθώρας ἀποπνιγείς διεφθάρη.

Π 3, 4 σοὶ τε τῆς ἀρχῆς παραχωρῶ, καὶ πᾶσαν τὴν ἐξουσίαν ἐγὼ καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ψηφίζομεν σοὶ δίδόντες. Rectissime editor non recepit Stephani coniecturam ψηφίζομεθα, aliud latere intellegens. Mihi non displiceret ἀσμενίζομεν σοὶ δίδόντες, i. e. ἄσμενοί σοι δίδομεν.

Π 3, 6 ἐμοὶ δὲ ταῦτα μεγάλα ὄντα καὶ ἐξαιρετα τιμῆς τε αἰσθήσει ἐκπλήττει, δέος τε καὶ ἀγῶνα οὐ μικρὸν ἐμποιεῖ. Prudenter editor „αἰσθήσει] αἰσθησιν scripsit Bekker; haec quoque corrupta puto.” Pro αἰσθήσει non dubito quin emendandum sit ἀηθεία. Reliqua sic redintegranda esse suspicor: ἐμοὶ δὲ ταῦτα μεγάλα ὄντα καὶ ἐξαιρετα τιμῆς τῇ ἀηθείᾳ ἐκπλαγέντι δέος τε καὶ ἀγῶνα οὐ μικρὸν ἐμποιεῖ, sed fieri potest ut verius sit ἐκπληττομένῳ.

Π 6, 4 προεκήρυττον ὄνιον τὴν βασιλείαν, τῷ τε πλέον (al. πλεῖον) ἀργύριον δάσονται ἐγχειριεῖν ὑπισχνοῦντο τὴν ἀρχὴν κτέ. Imo vero πλεῖτον.

Π 6, 11 καὶ τὰς ἐκείνου εἰκόνας ἀποκαταστήσαντες προπέμπειν ἐπειρῶντο. Mendelssohn „ἐπειρῶντο mihi dubium.” Vide tamen praeter III 15, 1, ubi editor verbum insiticium putat, Π 11, 7 χρήματα δὲ — ἐκ δημοσίων καὶ ἱερῶν τόπων λαμβάνων, τοῖς στρατιώταις διανέμειν ἐπειρᾶτο, ὡς ἂν κτήσαιτο τὴν εὐνοίαν αὐτῶν. οἱ δὲ, καίτοι μεγάλα λαμβάνοντες, χάριν οὐκ ἤδεσαν, unde apparet ineptum verbi usum non librariis. sed ipsi scriptori tribuendum esse. Verte: *parati erant*.

Π 8, 2 τῆς μὲν ἐμῆς γνώμης τὸ πρῶον καὶ πρὸς τὰ μεγάλα τῶν τετολμημένων εὐλαβὲς ἴσως ἐστὶν ὑμῖν πάσαι γνωρίμων. Requiro τολμωμένων. Cf. Π 14, 2 et III 12, 2.

Π 9, 6 αὐτῷ δὲ ἄλλως ἐστῶτι ὑποδύναί τε αὐτὸν (τὸν ἵππον sc.) κτέ. Repudianda est Gedikii et Muellerei coniectura ἄσσον, nam neque comparativo locus est neque hac forma poetica utitur Herodianus. Si igitur ea vox corrupta est, vix aliter

scribi potuit quam ἐγγύς ἐστῶτι. Sed nescio an potius corrigendum sit αὐτῷ δὲ ἄλλως <παρ>εστῶτι, cl. IV 9 6 καὶ εἴ τινες ἄλλως παρῆσαν.

II 11, 1 εἰ μὴ τοσοῦτον ὅσον ὀλίγον τοὺς στρατιώτας ἀναπνεύσαντας ἔχεσθαι τῆς ὁδοῦ. Gratiore verborum ordine cod. Monacensis: ὅσον τοὺς στρατιώτας ὀλίγον ἀναπνεύσαντας ἐ. τ. δ. Sed vide Mendelssohnii Praefationem, p. XIII.

II 13, 2 ἐκπέμπει δὲ καὶ κοινὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸ στρατόπεδον κελεύων καταλιπεῖν μὲν ἐν τῷ στρατοπέδῳ πάντα, αὐτοὺς δὲ ἐξελεθεῖν εἰρηνικῷ σχήματι. Necessary supplendum πάντα <τὰ ὅπλα>, et fortasse ἐξελεθεῖν <ἐν> εἰρηνικῷ σχήματι.

II 13, 3 ἡγγέλυσάν τε ἀφικόμενοι ἐς τὸ πεδίον οὐ αὐτοὺς δ Σεβήρος συνελθεῖν κελεύει. Lege οἱ, et vide ad I 6, 5.

II 13, 6 εἰ μὲν οὖν ὅμως πρὸς τὰ τετολμημένα τιμωρίαν ζητεῖτε, οὐδ' ἔστιν εὐρεῖν δίκην τὴν ἐπιτεθροσμένην ἀξίαν τῶν πεπραγμένων. Mirificam dictionem merito ait Reiske pro εἰ μὲν οὖν ὅμως δεῖ κολάζεσθαι. Equidem emendandum suspicor: εἰ μὲν οὖν ὅμων (vel ὁμετέραν) π. τ. τ. τιμωρίαν ζητεῖ τις, οὐδ' ἔστιν εὐρεῖν κτέ. Cf. mox § 7 ἦν τις ὀρίσαι θέλῃ τὴν ἀξίαν τιμωρίαν.

II 14, 2 πάντα γὰρ ἐν αὐτῷ (Severo) θαυμάζετο, μάλιστα δὲ τὸ ἀγχίνουσι τῆς γνώμης τὸ τε τῶν πόνων γενναῖον καὶ τὸ εἰς τὰ τολμώμενα ἅμα τῷ θαρραλέῳ εὐέλπῃ. Spes fiduciam comitari assolet, itaque nihil erat cur homines hoc in Severo tanto opere admirarentur, sed Herodianus scripsisse videtur: καὶ τὸ ἐς τὰ τολμώμενα ἅμα τῷ θαρραλέῳ εὐλαβέει. Cf. II 8, 2. Cautus erat non minus quam fortis. Vide tamen V. 3, 4.

II 14, 3 scribitur de Severo: λέγων ἦκειν μὲν ἐκδικος τοῦ Περτίνακος φόνου, τὴν δ' ἀρχὴν παρέξειν καὶ εἴσοδον ἀριστοκρατίας· κτέ. Mendelssohn coniecit τὴν δ' ἀρχὴν παρέξειν <κοινὴν> καὶ κτέ., Reiske ἀριστοκρατίας, quae aperte non sufficiunt. Quid dederit scriptor non exputo, sed expectatur aliquid in hanc sententiam: τὴν δ' ἀρχὴν παρέξειν <πραεῖαν> καὶ ἀντιτυραννίδος ἀριστοκρατίαν. Cf. II 3, 10. V 1, 4. VII 1, 1.

III 5, 7 εἰ μὴ πρότερον ἀποθέμενος ὅπερ περιέκειτο ξίφος στρατιωτικὸν ἐρευνηθεῖ μὴ τι φέροι ὑπὸ κόλπον. Quoniam Graeco non dicitur φέρειν τι ὑπὸ κόλπον, requiro aut ὑπὸ κόλπου, ut legitur I 8, 5, aut uno vocabulo ὑποκόλπιον ell. VII 4, 6;

11, 3; al. Quod etiam lenius rescriberetur ὑποκόλον, allatum a Passovio in lexico, idonea auctoritate carere videtur.

III 6, 10 αὐτὸς δὲ (Severus) τῆς ὁδοῦ εἶχετο, μηδεμίαν [ἀνοχὴν] ἀνάπαυλαν διδοὺς μήτε ἑορταῖς μήτε καμᾶτοις, κρύους <τε> καὶ θάλλπους ὁμοίως καταφρονῶν. Recte sic editor locum constituit deleto ἀνοχὴν et rescripto ἀνάπαυλαν pro ἀναπαύλης et inserto vocula τέ, sed miror eundem non vidisse aliam superesse corruptelam, sive scribendum est μήτε πορείαις μήτε καμᾶτοις, sive, quod etiam praestare videtur, μηδ' ἐν ἑορταῖς τοῖς καμᾶτοις.

Post pauca in verbis ἔπεμψε δὲ καὶ στρατὸν δυνάμεως τὸν τὰ σενὰ τῶν Ἀλπεων καταληψόμενον καὶ φρουρήσοντα τῆς Ἰταλίας τὰς εἰσβολὰς, non intellego quid movere potuerit magistellum ut post στρατὸν adderet δυνάμεως, quod praeunte Bekkero delevit Mendelssohn. Expectabam potius cum Reiskio ἔπεμψε δὲ καὶ στρατηγὸν <μετὰ> δυνάμεως, sed simul deleto articulo [τὸν] τὰ σενὰ τῶν Ἀλπεων καταληψόμενον κτέ.

III 7, 1 extr. ἡ γὰρ ἀπόβασις [καὶ ἡ τύχη] τοῦ πολέμου τὰς ἐκατέρων γνώμας ἔκρινεν. Quae seclusi glossema esse videtur additum propter praegressa ὅσοι δὲ οὐκ ἐπίστυσαν εὐτυχῶς μᾶλλον γνόντες ἢ εὐβούλως, ἐσώθησαν. Mox § 4 legitur παραδοκῆσαντα τὴν ἀπόβασιν τῆς μάχης. In § 2 γενομένης δὲ συμβολῆς καρτερᾶς ἐπὶ πλείστον μὲν ἰσόρροπος ἔμενεν ἐκατέροις [τῆς νίκης] ἡ τύχη ineptissime interpolatum est τῆς νίκης. Offensioni est paullo ante in eadem paragrapho perfecti usus in his: ἀφικομένης δὲ τῆς τοῦ Σεβήρου δυνάμεως ἐς τὴν Γαλλίαν γεγόνασιν μὲν τινες ἀκροβολισμοὶ καθ' ἕτερα, ἡ δὲ τελευταία περὶ Λούγδουνον, nec rescribere dubitem ἐγένοντο.

III 7, 8 μεγάλαι μὲν γὰρ καὶ αἱ Καίσαρος πρὸς Πομπήιον ἐκατέρωθεν στρατοπέδων Ῥωμαϊκῶν μάχαι, καὶ αὐτὸ τοῦ Σεβαστοῦ πρὸς Ἀντώνιον ἡ τοῦ Πομπηίου παῖδας, εἴ τε τι πρότερον Σύλλα ἢ Μαρίω ἐν ἐμφυλίοις καὶ Ῥωμαϊκαῖς μάχαις, ἢ ἄλλοις πύπρακται. Cum ipsae ἐμφύλιοι μάχαι sint simul Ῥωμαϊκαί, procul dubio Herodianus scripsisse existimandus est ἐν ἐμφυλίοις καὶ βαρβαρικάις μάχαις, in pugnis cum cívibus et cum exteris. Et sic legit Politianus vertens *civilibus externisque proeliis*. Cf. III 15, 3 οὔτε γὰρ ἐμφύλια κατ' ἐχθρῶν οὔτε ξένα κατὰ βαρβάρων τσαυτὰ τις πρὸ αὐτοῦ ἤγειρε τρόπαια.

III 8, 3 χαλεπαίνων (Severus) πρὸς ἔτι περιόντας τοὺς ἐκείνου (Albini) φίλους ἐς τὴν Ῥώμην εἰσήλασεν. Quia sententia est contra eos qui ex Albini amicis adhuc superstitibus erant necessario transponendum: πρὸς τοὺς ἔτι περιόντας ἐκείνου φίλους κτέ.

III 9, 3 ἐπέδραμε καὶ τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν· φέρεi ΓΑΡ πόας εὐώδεις, αἷς ἀρώμασι καὶ θυμιάμασι χρώμεθα. Quia verba φέρεi — χρώμεθα causam continent cur Arabia vocaretur εὐδαίμων, probabile est post εὐδαίμονα vel post Ἀραβίαν excidisse participium καλουμένην.

III 9, 5 σκεύη τε κεράμου πεποιημένα πληροῦντες πτηνῶν, μικρῶν μὲν ἰοβόλων δὲ θηρίων, ἐπέβαλλον αὐτοῖς. Inutilis est Leisneri coniectura ἔρπετων, quia vocabulo generali propter sequentem descriptionem μικρῶν κτέ. locus non est. Fortasse acquiescendum Politiani sive lectioni sive coniecturae vertentis πτηνῶν, <καὶ> μικρῶν μὲν κτέ.

III 10, 3 οἱ δὲ (Caracalla et Geta) (ἤδη μειράκια ἤσην) ὑπὸ τῆς ἐν Ῥώμῃ τρυφῆς καὶ διαίτης τῆς τε περὶ τὰ θεάματα ὑπερβαλλούσης σκουδῆς ἡνιοχείας τε καὶ ὀρχήσεως τὰ ἤθη διεφθείροντο πρὸς τε ἀλλήλους ἐκασιάζον [οἱ ἀδελφοί, τὰ πρῶτα μὲν] ὑπὸ παιδαριώδους φιλονεικίας (l. φιλονικίας) δι' ὀρτύγων μάχας καὶ ἀλεκτρούωνν συμβολᾶς πάλας τε παίδων ἀλλήλοις ἐρίζοντες. Verba seclusa, e quibus τὰ πρῶτα μὲν nihil habent quod opponitur, ut taceam avium pugnas non tam puerorum quam adolescentium esse oblectamenta, et οἱ ἀδελφοί misere abundat, insiticia esse vix dubito.

III 11, 2 πλούτου τε περιβολή, ἣ μὴ πρότερόν τινι ἰδιωτεύοντι ἐγένετο. Requiro περιβολή, <ὅς>η κτέ. Ne praeterea conicias ὑπερβολή, cf. I 2, 2 et ad I 6, 3.

III 11, 3 Οἷσπερ καὶ ὁ Σεβήρος ἀγγελλομένοις οὐ πάνυ τι ἡρέσκετο, ἀλλ' ἐπαχθῆς ἤδη καὶ βαρὺς ἀκείνῳ ἐγένετο, ὥς καὶ περιελεῖν τινα αὐτοῦ τῆς ἐξουσίας [τὸν Σεβήρον], καὶ ΠΕΙCAI κολούειν τὸ ὑπερβάλλον τῆς ἀλαζονείας. Mendelssohnio probatur Reiskii coniectura πειρᾶσθαι, nec mihi displicet, nisi quod post περιελεῖν etiam praetulerim aoristum πειράσασθαι.

III 11, 9 πέμψαι τοὺς καλέσοντας αὐτόν. Legatur καλοῦντας.

III 12, 2 Πλαυτιανὸς γὰρ ἐπιβουλεύων τῇ ἀρχῇ ἐντελειώτο μοι

φόνον σὺν τε καὶ τοῦ παιδός, κτῆ. Quidni editor recepit optimam codicis Monacensis lectionem τοῦ σοῦ παιδός, quae vel coniectura fuerat revocanda? Nimiam cautelam virum prudentissimum retinuisse suspicor. Vid. Praef. p. xiii.

III 12, 10 ἔξε δὴ ὑπεφάνη τοῦ θώρακος μέρος καταραχθείσης τῆς ἐπ' αὐτῷ ἐσθήτος. Sic praeseunte Bekkero Mendelssohn dedit pro codicum scriptura καταραχθείσης. Attamen vestimentum neque καταράττεται neque καταρράττεται, sed aut καταρρήγνυται aut κατερείκεται, ita ut ambigas scripseritne Herodianus καταραγείσης an κατερείχθείσης. Illud tamen potius crediderim cum quia ἐρείκειν et κατερείκειν Herodiani aetate erant fere obsoleta, tum quia Aoristum passivum eius verbi me legere non memini, tum denique quod κατερείκειν violentiae ab hoc loco alienam notionem continere videtur.

III 13, 4 Supplendum suspicor: θησαυρούς τε καὶ νεώς, πάντα εἰδέναι χρημάτων πλήρη, πλούτῳ τε καὶ δυνάμει <τοσαύτην, ὡς> οὐκ ἔσσεσθαι ἔξωθεν ἐπιβουλεύσαι, τοσαύτης μὲν οὐσης οἰκοι περιουσίας ὡς ἀφειδῶς καὶ θαυσιλῶς τοῖς στρατιώταις χορηγεῖν τῆς τε ἐν Ῥώμῃ δυνάμεως αὐτῆς τετραπλασιασθείσης, καὶ στρατοπέδου τοσούτου πρὸ τῆς πόλεως ἰδρυθέντος κτῆ. Editori cur locus insanabilis videatur, non exputo.

III 13, 6 οὐ μόνον ὑπηρετούμενοι ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτῶν. Mendelssohn „malim ὑπηρετοῦντες." In vetere et probato scriptore et ego formam Activam requirerem; sed sequiores saepissime eodem sensu usurpant verbum medium, nemo frequentius quam Lucianus.

III 14, 3 τὰ πλεῖστα γούν καὶ φοράδην [Φερόμενος] τῆς ὁδοπορίας εἶχετο. Deleatur manifestum interpretamentum. Hesychius: Φοράδην· ὁ Φερόμενος βασιγαμῶ.

III 14, 8 ἐμπόδια νομίζοντες πρὸς τὴν δίοδον τῶν ἐλῶν, ἐξ ὧν τῆς ἀναθυμιάσεως καὶ παχύτητος ὁ κατ' ἐκείνην τὴν χώραν ἀὴρ ζοφώδης ἀεὶ φαίνεται. Permire dictum. Conieci: ἐξ ὧν τῆς ἀναθυμιάσεως ὁ κατ' ἐκείνην τὴν χώραν ἀὴρ ψοφώδης ἀεὶ καὶ παχύτατος φαίνεται vel ψοφώδης ἀεὶ φαίνεται καὶ παχύτατος. De confusis compendiis terminationum τῆτος et τατος consulatur BASTII Comm. Pal. pag. 790.

III 15, 5 μεμνημένοι δὲ τοῦ Σεβήρου, καὶ ὅτι ἀμφοτέρους ἴσους

δὴ ἐκ παιδων παραθρέψειαν, ἴσῃν αὐτοῖς ὑπηρεσίαν καὶ εὐνοίαν παρείχοντο. Nonne corrigendum [καὶ] ὅτι ἀμφοτέρους ἴσους δὴ ἐκ παιδων ἀναθρέψαιτο κτέ.?

IV 1, 3 Supplendum: <τὴν> κάλπιν φέροντες, ἐνθα ἦν (ἐνῆν?) τὰ Σεβήρου λείψανα. De urna enim iam mentio facta est III 15, 7 τὴν τε κόνιν σὺν ἀρώμασιν ἐς κάλπιν ἀλαβάστρου ἐμβαλόντες.

IV 1, 4 ἐκείνην μὲν οὖν παραπέμφαντες καὶ προπομπέυσαντες αὐτῆς ἀπέθεντο ἐν τῷ νεῷ κτέ. Verba καὶ — αὐτῆς spuria videntur editori. Assentirem fortasse, si legeretur προπέμψαντες.

IV 1, 5 suppleverim: οὐδὲ συνιόντες εἰ μὴ πρὸς δλίγον, ὅσον δημοσίᾳ, εἴ ποτε <δέοι>, δφθῆναι.

IV 2, 2 τὸ μὲν γὰρ σῶμα τοῦ τελευτήσαντος (sc. βασιλέως) πολυτελεῖ κηδεῖα καταθάπτουσιν ἀνθρώπων νόμῳ. Expectabam <τῷ κοινῷ> ἀνθρώπων νόμῳ. In sequentibus § 3 recte cod. Monacensis: τῆς δὲ κλίνης ἐκατέρωθεν καθίζονται κτέ. pro καθέζονται.

IV 2, 10 ἄρματά τε περιέρχεται ὁμοίᾳ εὐταξίᾳ, φέροντα τοὺς ἐφεσῶτας ἡμφιεσμένους μὲν τὰς περιπορφύρας ἐσθῆτας, προσωπίδα δὲ περικειμένους εἰκόνας ἔχοντα ὅσοι Ῥωμαίων ἐνδόξως ἐστρατήγησαν ἢ ἐβασίλευσαν. Necessario supplendum <τῶν> ὅσοι Ῥωμαίων κτέ. Sed praeterea arguit vitiosa loci compositio spuria esse vocabula εἰκόνας ἔχοντα, quae haud temere absunt a Politiani translatione.

IV 3, 6 ἐδόκει τε τῆς συγκλήτου βουλῆς τοὺς μὲν Εὐρωπαίους πάντας ἀπομεῖναι, τοὺς δὲ ἐκεῖθεν ἀπελθεῖν σὺν τῷ Γέτᾳ. Vellem editor recepisset certas quas in adnotatione commemoravit emendationes ὑπομεῖναι et ἀνελθεῖν.

IV, 5, 5 ὅπερ ἐγὼ προμηθεῖα πολλῇ καὶ ἀγχινοίᾳ συνεῖς ἡμυνάμην (Getam; verba sunt Caracallae) ὥς πολέμιον, ἐπεὶ μήτε γνώμην ἔτι μήτε ὁρμὴν ἔφερεν ἀδελφοῦ. Num ἔφαινεν? Ad γνώμην — ὁρμὴν cf. IV 12, 7.

IV 7, 1 ὑπὸ τε τῆς τῶν ἔργων συνέσεως ἐλαυνόμενος. Recte fortasse Sylburg coniecit συνειδήσεως, quod legitur in codice Monacensi. Vulgatam qui tueatur, uti forsitan possit Euripidis loco ex Oreste vs. 395 sq., ubi Orestes Menelao roganti: τί χρῆμα πάσχεις; τίς σ' ἀπόλλυσιν νόσος; respondet ἡ ξύνεσις,

ὅτι σύνοιδα δειν' εἰργασμένος. Veteres substantivum συνειδήσις ignorantes pro eo usurpare solent τὸ συνειδός.

IV 8, 2 καυσίαν τε ἐπὶ τὴν κεφαλὴν φέρων καὶ κρηπίδας ὑποδύμενος. Si quid mutandum, scribam potius περὶ τὴν κεφαλὴν quam cum editore ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Sed etiam probabilius arbitror, verba male Graeca fluxisse e glossemate. Quae sequuntur sic correxerim: ἐπιλεξάμενός τε νεανίας καὶ στρατεύσας Μακεδονικὴν ἐκάλει Φάλαγγα, τοὺς τε ἡγουμένους αὐτῆς φέρειν <ἐκέλευσε> τὰ τῶν ἐκείνου στρατηγῶν ὀνόματα. De ἐκέλευσε assentientem habeo editorem, quippe qui merito probet Politiani versionem *in assensu ducibus*. Ad στρατεύσας sensu transitivo usurpatum cf. II 14, 6 νεανίας μεταπεμπόμενος καὶ στρατεύων.

IV 9, 3 ἐκεῖνον δὲ (Caracallam) χλευαζόντων ὅτι δὴ μικρὸς ὢν Ἀλέξανδρον καὶ Ἀχιλλέα γενναιοτάτους καὶ μεγίστους ἥρωας ἐμιμεῖτο. Propter opposita nescio an post μικρός exciderit καὶ φαῦλος aut simile quid.

IV 9, 8 τοσοῦτο δ' ἐγένετο φόβος ὥς βείθοις αἵματος διὰ τοῦ πεδίου τάς τε ἐκβολὰς τοῦ Νείλου μεγίστας οὔσας τὸν τε περὶ τὴν πόλιν αἰγιαλὸν πάντα φοινηχθῆναι. Tolerabilius sane foret βείθοις αἵματος ἐκ τοῦ πεδίου, sed malim ὥς βείθοις αἵματος πᾶν τὸ πεδῖον τάς τε ἐκβολὰς — τὸν τε — αἰγιαλὸν φοινηχθῆναι. Mendelssohn post πεδίου participium desiderat, et fieri sane potest ut H. dederit: ὥς βείθοις αἵματος διὰ τοῦ πεδίου <ῤεῖσι> vel <Φερομένοις> τάς τε ἐκβολὰς κτέ. An vocabula διὰ τοῦ πεδίου, quae non leguntur apud Ioannem, sunt glossatoris adscripta propter § 4 τὴν νεολαίαν ἕς τε πεδῖον κελεύει συνελθεῖν? Hoc potissimum crediderim.

IV 13, 1 φοβηθείς δὲ μὴ καὶ δεύτερον τρυτὰ ὁ Ματερνιανὸς ἐπισείλῃ, κτέ. Praetulerim ταῦτά.

IV 13, 3 ἀποσῆναι τε πάντας κελεύσας, ἀνεχώρει (Caracalla) σὺν ἐνὶ ὑπηρέτῃ ἀποσκευασόμενος τὰ ἐνοχλοῦντα. Qui omnes comites removet, non unum retinet, nec qui ventrem exonerat, ne rex quidem aut imperator, in ea re indiget famuli ope. Solum autem fuisse Caracallam luculenter prodit sequens narratio, ita ut procul dubio corrigendum sit: ἀποσῆναι τε πάντας κελεύσας, ἀνεχώρησεν ἄνευ ὑπηρέτου ἀποσκευασόμενος τὰ ἐνοχλοῦντα. Ne forte quis existimet unum illum ὑπηρέτην

fuisse ipsum *Martialium*, reputato illum fuisse ἑκατοντάρχη, tum vero ita scribendum fuisse σὺν ἐνὶ ἐκείνῳ ὑπηρέτῃ. *Martialius* cum reliquis discesserat, sed ἰδὼν *Caracallam* μεμονωμένον, ὥς δὴ κληθεὶς ὑπ' αὐτοῦ νεύματι ἐρῶν τι ἢ ἀκουσόμενος προστρέχει iugulatque imperatorem.

V 5, 3 ἐς εἶδος δὲ τιάρας τσεφανὴν ἐπικείμενος κτέ. *Malim περικείμενος*. Vid. v. c. I 3, 3.

V 5, 5 κατακλείσαντές τε αὐτοὺς ἐν τῷ στρατοπέδῳ τὸν Ἀλέξανδρον ἐν ἱερῷ ἤξιουν ἰδεῖν. Assentior editori aliud latere putanti quam ἐν <τῷ> ἱερῷ, quod coniecit Sylburg. Aptum videtur ἐν Φανερῷ ἤξιουν ἰδεῖν.

VI 3, 3 ἐβουλόμην μὲν, ἄνδρες συστρατιῶται, τοὺς συνήθεις πρὸς ὑμᾶς ποιῆσθαι λόγους δι' ὧν αὐτός τε ἐκοσμούμην δημηγορῶν ὑμᾶς τε ἀκούοντας εὐφραζινον. Bis propter vicinarum litterarum similitudinem excidit vocula ἄν, ante ἄνδρες et ante αὐτός. Pergit sic: καὶ τὸ μὲν ἄρχεῖν ἀδίκων ἔργων οὐκ εὐγνώμονα ἔχει τὴν πρόκλησιν, τὸ δὲ τοὺς ἐνοχλοῦντας ἀποσεῖσθαι ἐκ τε τῆς ἀγαθῆς συνειδήσεως ἔχει τὸ θαρραλέον, καὶ ἐκ τοῦ μὴ ἀδικεῖν ἀλλ' ἀμύνεσθαι ὑπάρχει τὸ εὐελπι. Sententia et loci compositio postulant παρέχει pro ὑπάρχει, quae verba a librariis saepe confunduntur. Etiam elegantius abiecto altero ἔχει legeretur: τὸ δὲ τοὺς ἐνοχλοῦντας ἀποσεῖσθαι ἐκ τε τῆς ἀγαθῆς συνειδήσεως τὸ θαρραλέον καὶ ἐκ τοῦ μὴ ἀδικεῖν ἀλλ' ἀμύνεσθαι τὸ εὐελπι παρέχει. Sed prior correctio sufficere videtur.

VII 2, 5 οἱ δὲ Γερμανοὶ ἀπὸ μὲν τῶν πεδίων, καὶ εἴ τινες ἦσαν χωραὶ ἄδενδροι, ἀπεκεχωρήκεσαν, ἐν δὲ ταῖς ὕλαις ἐκρύπτοντο περὶ τε τὰ ἔλη διέτριβον, ὥς ἐκεῖ τὰς μάχας καὶ τὰς ἐφόδους ποιοῖντο, τῆς συνεχείας τῶν φυτῶν ἀπασχολούσης ἐς ἑαυτὴν τὰ βέλη καὶ τὰ ἀκόντια τῶν πολεμίων. Non pulchre dictum est ἀπασχολούσης τὰ βέλη, sed prorsus absone additur ἐς ἑαυτὴν. Fortasse latet hic aliquid vitii.

VII 4, 3 κελεύουσι νύκτωρ κατελθεῖν τοὺς ἐκ τῶν ἀγρῶν [νεανίσκους], ξύλα τε καὶ πελέκεις ἐπιφέρεισθαι, οἳ δὲ πεισθέντες κελεύουσι τοῖς δεσπόταις πρὸ τῆς ἔω συνῆλθον ἐς τὴν πόλιν. Ad sententiam recte Gedike pro νεανίσκους coniecit οἰκέτας, sed cum haud satis probabile videatur, vocabulum sic depravatum esse, nescio fere an melius statuamus sciolum cum in praegressis νεανίσκοι memorati sint, ineptissime id vocabulum de suo interpolasse,

et Herodianum simpliciter scripsisse τοὺς ἐκ τῶν ἀγρῶν, quos servos esse satis indicabat subsequens τοῖς δεσπότηις. Ita mox quoque § 5 nude scripsit οἱ ἐκ τῶν ἀγρῶν κατεληλυθότες.

VII 5, 6 Provinciales, qui Africae praefectum occiderant, ad Gordianum, cui imperium offerunt: ἐφ' οἷς ἦν μὲν ἡμῖν συνάρη καὶ κοινωνὸς τῶν κινδύνων γένῃ, αὐτὸς τε τῆς ἐν βασιλείᾳ τιμῆς ἀπολαύσεις, τό τε ἡμῖν προκείμενον ἔργον ἐπαινεθήσεται καὶ οὐ κολασθήσεται. Perpetratum facinus dici non potuit προκείμενον, de quo paullo ante orator dixit ἔργον γὰρ ἡμῖν τετέλεμηται μείζονος ἀπογνώσεως δεόμενον. Expectatur προσεγεχειρμένον vel προεχειρουργημένον vel προεργασμένον aut aliquid simile.

VII 5, 7 παραιτούμενος δὲ καὶ γῆρας προῖσχύμενος ἐκεῖνος, ἄλλως δὲ φιλόδοξος ὢν, οὐδὲ ἀηδῶς ὑπέστη. Non male editor οὐκ ἀηδῶς, sed vide num lenius corrigere liceat οὐ δὴ ἀηδῶς ὑπέστη, haud sane inuitus.

VIII 3, 9 οὗ (scil. dei Aquilensium, Belini) καὶ τὴν εἰκόνα ἐλεγόν τινες τῶν Μαξιμίνου στρατιωτῶν Φανῆναι πολλάκις ἐν ἀέρι ὑπὲρ τῆς πόλεως μαχομένην. ὅπερ εἴτε ἀληθῶς ἐφαντάσθη τισίν, ἢ καὶ <ἐπλάσθη vel ἐψεύσθη> βουλομένοις μὴ ἀσχημονεῖν τοσοῦτον στρατὸν πρὸς ὄχλον δημοτῶν πολὺ ἐλάττωνα μὴ ἀντισχόντα, δοκεῖν δὲ ὑπὸ θεῶν ἀλλὰ μὴ ὑπ' ἀνθρώπων νενικῆσθαι, εἰπεῖν οὐκ ἔχω. Locus nisi in hunc modum expletus recte intellegi nequit.

VIII 4, 5 ἀμπέλους μέντοι καὶ δένδρα πάντα ἐξέκοπτον, ἃ δὲ ἐνεπίμπρασαν. Si omnes arbores excidebant, non poterant parlem comburere. Quare legerim: δένδρα πάντα <ἃ μὲν> ἐξέκοπτον, ἃ δὲ ἐνεπίμπρασαν, ut scriptum exstat VIII 1, 4 πάντα τε — ἃ μὲν ἐκφορήσαντας, ἃ δὲ καταπρήσαντας. Cf. V 7, 6.

VIII 4, 10 Φερομένη δὲ ἡ πίσσα σὺν οἷς προεῖρηται, δυομένη τε διὰ τῶν γεγυμνωμένων μερῶν τοῦ σώματος, ἐς πᾶν ἐρχεῖτο, ὥστε τοὺς θώρακας αὐτοὺς πεπυρωμένους ἀπορρίπτειν καὶ τὰ λοιπὰ ὅπλα, ὧν ὁ σίδηρος ἐθερμαίνεται, τὰ τε ἐκ βυσσῶν τε καὶ ξύλων ἐφλέγετο καὶ συνείλετο. Ex oppositis τὰ τε ἐκ βυσσῶν τε καὶ ξύλων (sc. ὅπλα) apparere videtur ὁ σίδηρος dictum esse pro τὰ σιδηρᾶ (sc. ὅπλα). Quare nescio an scribi praestet: ὧν ὁ, τι σίδηρος (sc. ἦν) ἐθερμαίνεται.

VIII 5, 4 πανταχόθεν γὰρ τὰς τῆς Ἰταλίας ὁδοὺς παραφρά-

ξαντες ἦσαν οἱ Ῥωμαῖοι τειχιῶν τε ἐγέρσει καὶ πυλίδων ἀσκή-
σειν. Suspisor: καὶ πυλίδων <κατ>ασκευαῖς vel lenius <κατ>α-
σκευάσειν, a qua forma sequiores non abstinēt. Cf. tamen
I 17, 1.

VIII 5, 7 Suppleverim: οἱ τε γὰρ Ἀκυλῆσιοι τοὺς ἐν τῇ πόλει
τελευτῶντας οὐκ ἔχοντας ὅπως θάψωσιν, ἐς τὸν ποταμὸν
ἀπερρίπτουν, οἱ τε ἐν τῷ στρατῷ Φονευόμενοι ἢ διαΦθειρόμενοι νόσῳ
ἐδίδοντο τῷ ρεύματι, οὐκ ἔχόντων <οὐδ'> αὐτοὶ τὰ πρὸς ταφὴν
ἐπιτήδεια.

ADDENDA.

I 8, 3 πονηρᾶς καὶ βασκάνου τύχης quod Ioannes in ex-
cerptis non addidit πονηρᾶς καὶ, non satis causae est cur cum
editore ea verba deleamus. Cf. III 4, 5: ἐβάσκηνε πάντα
καὶ ἀνέτρεψε πονηρὰ τὴν τύχην.

I 9, 1 ὁ δὲ Περέννιος ἀποσκευασάμενος πάντας —, ποιησά-
μενος τε αὐτὸν ἐκ' ἐξουσίας, ἐπεβούλευε τῇ ἀρχῇ. Sic
edidit Mendelssohn secutus Reiskium pro optimorum librorum
et Ioannis Antiocheni lectione ὑπ' ἐξουσίαν. Factum nol-
lem. Nam inauditus hic verbi medii ποιεῖσθαι usus. Aliquanto
melius me iudice Stephanus coniecerat ποιησάμενός τε αὐτὸν
(Commodum) ὑπ' ἐξουσίαν, i. e. ὑφ' αὐτόν. Cf. supra I
8, 1 sq. Infra II 9, 2 est ὑπὸ μιᾷ γὰρ ἦσαν ἐξουσία.

I 9, 5 καὶ πάντες ὑπώπτευσον μὲν τὰ λεχθέντα, πιστεύειν δὲ
οὐ προσεποιούντο. Supra conieci post ὑπώπτευσον μὲν excidiasse verba
ἀληθῆ εἶναι, nunc re iterum considerata nescio an potius leniore
manu rescribendum sit πιστεύειν δὲ οὐ<ν> προσεποιούντο hac sen-
tentia: *Et quamvis omnes suspecta haberent dicta, tamen re vestra
fidem se his habere simulabant.* Ut enim mox sequitur, τότε και-
ρὸν εὐκαιρον ἔχοντες (Perennium) διαβάλλειν ἐπειρῶντο. Notissima
autem est ea particulae οὖν vis, ut significet fere *denique*.

I 11, 1 τοῦτο δὲ πάλαι μὲν ἐξ οὐρανοῦ κατενεχθῆναι λόγος
ἐς τινα τῆς Φρυγίας χῶρον, Πεσινοῦς δὲ ὄνομα αὐτῷ, τὴν δὲ προσ-
ηγορίαν λαβεῖν τὸν τόπον ἐκ τοῦ πεσόντος ἀγάλματος ἐξ οὐρα-

νοῦ, καὶ πρῶτον ἐκεῖσε (l. ἐκεῖ) ὀφθῆναι. Molesta est repetitio verborum ἐξ οὐρανοῦ, quam alienae manui tribuerim.

I 13, 4 τὸν τε ἐπικείμενον κίνδυνον οὐ μέλλοντα ἀλλὰ παρόντα ἤδη φοβηθεῖς, et imminens periculum non futurum sed iam praesens veritus. Nihil in his offendit, nisi quod fortasse rectius scriberetur <ὥς> οὐ μέλλοντα κτέ. E liberiore Politiani translatione: cum iam non ut impendens sed ut praesens periculum formidaret, si fide digna foret, effici posset eum legisse: τὸν τε κίνδυνον ὥς οὐκ ἐπικείμενον ἀλλὰ παρόντα ἤδη φοβηθεῖς, sed minime, quod fecit Mendelssohn, eum ante oculos habuisse: τὸν τε κίνδυνον ὥς οὐ μέλλοντα ἀλλ' ἐπικείμενον ἤδη φοβηθεῖς, siquidem μέλλοντα est futurum, non impendens, et ἐπικείμενον est impendens, non praesens. Cum vulgatis cf. VI 8, 6 VII 5, 5. Non magis idem vir doctus mihi persuasit § 6, in verbis ἐς τὸ μέγιστον ὕψος ἄραι καὶ πάλιν τὸν ἀρθέντα ῥῖψαι coniciens ἐρεῖψαι. Constante enim ἐρεῖπειν usurpatur de stantibus, non de sublati in sublimem. Hic ῥῖψαι valet καταρῖψαι. Cf. II 9, 6.

I 15, 7 πλὴν ἀνδρείας καὶ εὐστοχίας παρὰ τοῖς δημῶδεσιν εἶχε τινα χάριν. Pugnans haec fere cum iis quae modo scriptor de Commodo dixerat § 2 τῷ δὲ Κομῳδῷ περιδρομος κύκλῳ κατεσκεύαστο, ὥς μὴ συσάδην τοῖς θηρίοις μαχόμενος κινδυνεύοι, ἄνωθεν δὲ καὶ ἐξ ἀσφαλοῦς ἀκοντίζων εὐστοχίας μᾶλλον ἢ ἀνδρείας παρέχοιτο δεῖξιν. Quare conieci πλὴν εὐχειρίας καὶ εὐστοχίας κτέ. Cf. l. l. Παρθυαίων — καὶ Μαυρουσίων οἱ ἀκοντίζειν ἄριστοι, οὓς πάντας εὐχειρίᾳ ὑπερέβαλεν, et I 17, 12 οὐδενὸς ἦττων εὐστοχίᾳ τε καὶ εὐχειρίᾳ.

I 17, 4 ἡ δὲ (καὶ) αὐτὴ γὰρ ἔφερε τὸ παιδίον) περιπτύξασα καὶ φιλοῦσα (Philocommodum) τὸ γραμματεῖον ἀφαιρεῖται. Usitatius foret καὶ γὰρ καὶ αὐτὴ ἔφερε τὸ παιδίον.

I 18, 8 εἰώθει γὰρ αὐτὴ διρνάναι τε καὶ διδόναι τὴν πρώτην πόσιν. Corrupte Ioannes Antiochenus δόσιν.

I 18, 9 οὐδένα καιρὸν εἶχεν ἐς ἀνάπαυσιν ὠρισμένον, ἀλλεπαλλήλοισι καὶ διαφόρουσιν συνεχόμενος ἡδοναῖς, αἷς δὲ καταλαβούσῃ ὥρᾳ καὶ ἄκων ἐδοῦλευν. Editor coniecit αἷς δὲ καταλαβούσης ὥρας κτέ. At pro more scribendi Herodiani hoc significare vix potest τῆς τυχεύσεως ὥρας, sed ubi tempus venisset. quod sententiae est contrarium. An forte scribendum αἷς μὴ καταλα-

βούσης ὥρας καὶ ἔκων ἔδουλεε, *quidne non suo tempore vel ipse indulget?* Cf. II 3, 2 ἡμέρας καταλαβούσης, II 9, 5 ἐσπέρας καταλαβούσης, VI 4, 2 καταλαβούσης τῆς ὀρισμένης ἡμέρας. VII 2, 9 χειμῶνος — καταλαβόντος.

II 8, 1 ἅπερ εἰδὼς καλέσας τοὺς τε πανταχόθεν στρατιώτας εἰς βήτην ἡμέραν, τοῦ τε λοιποῦ πλήθους συνελθόντος, — ἔλεξε. Malim <συ>καλέσας. Cf. III 6, 1 aliosque locos quam plurimos.

II 8, 9 ταύταις ἐπαιρόμενος ταῖς ἐλπὶσιν ὑπτιάζε τε πρὸς τὴν τῶν πραγμάτων ἐπιμέλειαν, καὶ [ἐς τὸ ἀβροδῖαιτον] ἀνειμένως τοῖς Ἀντιοχεῦσι συνευφραίνεται. Iniuria editor epitomatores secutus recidit verba nequaquam glossatorem prodentia ἐς τὸ ἀβροδῖαιτον. Cf. III 8, 5 et V 2, 4. Sed revocanda fuerat vulgata scriptura, quam agnoscit quoque codex Monacensis ἀνειμένος. Sic dicitur ἀνεῖσθαι ἐς τὸ κέρδος, εἰς ἀδικίαν, alia eiusmodi.

II 11, 8. Scribitur de Alpibus: ἐν τείχους σχήματι περικειται καὶ προβέβληται Ἰταλίας. At Alpes Italiam non cingunt, sed scripsisse videtur H. quod de montibus dici solet ὑπέρεκειται, quo recepto nescio an simul transponendum sit: ὑπέρεκειται καὶ ἐν τείχους σχήματι προβέβληται Ἰταλίας.

II 13, 5 ἔσι δὲ ἐν ἐμοὶ ὅτι ποτ' ἂν ὑμᾶς δρᾶσαι θελήσω. Reiskio obtemperandum fuerat verissime corrigenti: ἔσι δ' ἐπ' ἐμοὶ κτέ.

II 13, 6 Recte optimi codices: τὴν <δὲ> Ῥωμαίων ἀρχὴν κτέ. Nam offensioni hic est asyndeton.

II 14, 4 ὅτι ἄρα εἷη ἀνὴρ πολύτροπός τις καὶ μετὰ τέχνης εἰδὼς προσφέρεισθαι πράγμασιν. Malim τοῖς πράγμασιν.

III 1, 3 Suppleverim: Ἀτρενοὶ δὲ ἦλθον αὐτῷ τοξόται σύμμαχοι, πέμψαντος Βαρσημίου, ὃς τῶν τόπων <τούτων> ἐβασίλευε. Post ΤΟΠΩΝ facile excidit simile ΤΟΥΤΩΝ.

III 4, 5 πλήθος —, ὅπερ ἔκ τε τῶν περικειμένων πόλεων καὶ ἀγρῶν ἡθροισο, ὡς ἀπ' ἀσφαλοῦς τοῦ τόπου τὰ γιγνόμενα θεάσονται. Soloeum est futurum. Emenda θεάσονται.

III 6, 5 ὥσπερ δὲ αὐτὸν εὐεργετοῦντες πρότερον τιμῇ καὶ δόξῃ ἐκοσμήσαμεν, οὕτω καὶ νῦν αὐτοῦ τὸ ἅπσιον καὶ ἀνανδρον τοῖς ὅπλοις ἐλέγξωμεν. Herodianum scripsisse ἐλέγξωμεν arguunt ipsa verba sequentia: οὐδὲ γὰρ ὑπομενεῖ ὃ ἐκείνου στρατὸς κτέ.

III 8, 8 ὡς γὰρ καρτερία ψυχῆς καὶ ἀνεξικακία πόνων διοικήσει

τε στρατιωτικῶν πραγμάτων οὐδενὸς τῶν ἐπαινουμένων ἀπελείπετο. Pro στρατιωτικῶν editor coniecit πολιτικῶν, ut suspicor, quod διοικήσεις de re publica administranda plerumque dici solet. Vehementer tamen num recte coniecerit dubito. Nam ut taceam mutationis violentiam, magnus quidem erat Septimius Severus belli dux et rei militaris peritissimus, verum nihil est apud Herodianum unde appareat eundem tam egregie administrasse rem publicam, ut dici queat ea in re οὐδενὸς τῶν ἐπαινουμένων ἀπολείπεσθαι. Neque enim id satis tuto efficias ex iis quae scripta exstant III 10, 2 et 13, 1. Imprimis vero inspiciantur praeter ea quae hunc ipsum locum excipiunt, quae scriptor tradit III 15, 2: ἐνδοξότατα βιώσας ὅσον πρὸς τὰ πολεμικά.

III 9, 10 κατ' ὀλίγον τε προῖον ἐπέστη Κτησιφῶντι, ἐνθ' ἦν ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀρτάβανος. Insiticia videntur verba ἐνθ' — Ἀρτάβανος. Modo enim § 9 Herodianus idem dixerat scribens ἐς Κτησιφῶντος — ἐνθα ἦν τὰ βασίλεια τοῦ Παρθυαίου καὶ αὐτὸς διέτριβεν εἰρήνην ἄγων. Regis nomen et dignitatem interpolator scire potuit ex loco IV 10, 1 sq.

III 13, 2 ἥ τε περὶ ἐκεῖνα (τὰ θεάματα) σπουδὴ τε καὶ φιλονεικία (l. Φιλονικία), διάφορον ἔχουσα καὶ ἀντίπαλον αἰ τὴν γνώμην, τῶν ἀδελφῶν ἐτάραττε (Sylb. ἐσπάραττε) τὰς ψυχάς. Vix recte σπουδὴ τε καὶ φιλονικία dicitur διάφορον ἔχειν τὴν γνώμην. Num forte corrigendum ἐχόντων, quod referatur ad sequens τῶν ἀδελφῶν?

Mox legerim: ἤδειτο δὲ καὶ ἐφοβεῖτο τὸν <μὲν> πατέρα πρᾶξαι τι ἀνήκεσον, τῇ δὲ (pro τε cum Mendels.) θυγατρὶ μὲν ἐκείνου γυναικὶ δὲ αὐτοῦ παντὶ τρόπῳ θάνατον ἐμηχανᾶτο.

III 15, 2 ἀνεπαύσατο τοῦ βίου, ἐνδοξότατα βιώσας, ὅσον πρὸς τὰ πολεμικά. Verbo ἀναπαύεσθαι H. absolute uti amat pro ἀποθυῆσκειν. Sic v. c. I 4, 7 de Marco Aurelio: ὁ μὲν οὖν νυκτός τε καὶ ἡμέρας ἐπιβιώσας ἀνεπαύσατο, et hoc ipso quem nunc tractamus loco § 3. Quare suspectum habeo additum τοῦ βίου praesertim in vicinia participii βιώσας. Eademne correctione opus sit an non sit VI 1, 4 et VII 9, 8 ambigo.

IV init. verba βασιλεύσαντι ὀκτωκαίδεκα ἔτεσιν otiose repetita ex III 15, 3 abesse malim.

IV 4, 6 δ δὲ (Caracalla) προελθὼν τὸ μὲν πρᾶχθὲν εὐθέως οὐχ ὡμολόγησεν, ἐβόα δὲ πεφευγέναι κίνδυνον. Expectabam οὐκ

εὐθέως vel potius τὸ πραχθὲν εὐθέως μὲν οὐχ ὁμολογήσεν, nam quae sequuntur ἔβδα κτῆ. deinde illustrantur verbis e regione oppositis: τοιαῦτα δὴ τινὰ πλαγίως ἐμφαίνων νοεῖσθαι μᾶλλον ἐβούλετο τὰ πραχθέντα ἢ ἀκούεσθαι.

IV 5, 4 τὰ μὲν οὖν ἄλλα, ὅσα διὰ δηλητηρίων Φαρμάκων καὶ διὰ πάσης ἐνέδρας ἐπεβούλευσέ μοι, ἔνεσιν ὑμῖν καὶ διὰ βασιάνων χωρήσασι μαθεῖν. Desideratur subiectum, sive Γέτας fuit sive ὁ ἀδελφός μου sive ἐκεῖνος, quod nondum iniecta de fratre mentione eo minus potuit reticere a Caracalla, cuius haec est ad senatum necem excusantis oratio, quod proxime praecedit ὁ κρατήσας, relatum ad ipsum Caracallam.

IV 8, 9 ἐκεῖθεν δ' ἐλθὼν ἐς τὸ Ἀλεξάνδρου μνήμα, τὴν τε χλαμύδα ἣν ἔφερεν ἀλουργῇ, δακτυλίους τε οὓς εἶχε λίθων τιμίων ζωσῆράς τε καὶ εἴ τι πολυτελὲς ἔφερε, περιελὼν ἑαυτοῦ ἐπέθηκε τῇ ἐκείνου σορῷ. Melius Ioannes Antiochenus ἐφ' ὁρεῖ, omisso ἔφερα post πολυτελές.

IV 9, 4 ἐκεῖ συνελθόντων. Corrigatur ἐκεῖσε.

IV 10, 1 καίτοι γε οὐσης εἰρήνης βαθείας, Nec καίτοι positum pro καίπερ, nec per se si rem spectas, vocula γε nullo interposito vocabulo iuncta cum καίτοι apud sequioris aevi scriptorem offensioni est. Nihilominus suspectum est additum γε apud Herodianum, qui, si recte memini, semper nudo καίτοι uti assolet.

IV 12, 8 ὁ δὲ Μακρίνος καθ' αὐτὸν γενόμενος τάς τε ἄλλας ἐπιλύεται (λύεται?) ἐπισολάς, περιτυχὼν δὲ καὶ τῇ καθ' αὐτοῦ θανατηφόρῳ ὀρᾷ προϋπτον κίνδυνον ἐπικείμενον. εἰδὼς τε τοῦ Ἀντωνίνου τὸν θυμὸν καὶ τὸ Φονικὸν ἐπὶ τοιοῖσδε γράμμασι, ΚΑΙ πρόφασιν αὐτῷ εὐλογον ὑπάρξουσιν, τὴν μὲν (recte editor τήνδε μὲν τὴν) ἐπισολὴν ὑφαιρεῖται, περὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἀπαγγέλλει ὡς εἶεν συνήθεις. De trium ultimorum vocabulorum emendatione vide Mendelssohnii adnotationem. Equidem omissa non desiderarem, sed utcumque ea res se habet, dubium mihi non est quin verba praegressa, in quibus neminem haesisse valde miror, sic transponenda sint: εἰδὼς τε τοῦ Ἀντωνίνου τὸν θυμὸν καὶ τὸ Φονικόν, ΚΑΙ ἐπὶ τοιοῖσδε γράμμασι (post acceptas eiusmodi litteras, quibus Maternianus Macrinum accusaverat quod Caracallae insidias strueret) πρόφασιν αὐτῷ εὐλογον ὑπάρξουσιν, τήνδε μὲν τὴν ἐπισολὴν ὑφαιρεῖται. Sic demum locus recte intellegi potest.

IV 13, 8 Τοιούτῳ μὲν δὴ τέλει ἐχρήσατο ὁ Ἀντανίνος καὶ ἡ μήτηρ Ἰουλίας, βιώσαντες ὥς προείρηται. Quo pacto vixerit Caracalla narravit scriptor, matris autem vitam vix attigit. Quare multum vereor ne sciolus propter commemoratam paullo ante Iuliae mortem interpolaverit verba καὶ ἡ μήτηρ Ἰουλίας, quibus deletis nescio an emendandum sit βιώσας ὥς προείρηται.

IV 15, 7 ἐν γὰρ ταῖς παρατάξεσι τὸ μὲν τῶν βαρβάρων ἄτακτον πλῆθος καὶ προσκαίρως ὀρισμένον αὐτὸ ἐαυτῷ ἴσως γένοιτ' ἂν ἐναντίον. Admodum probabilis mihi quidem videtur Sylburgii coniectura προσκαίρως ἡθροισμένον. Nam eadem de re supra III 1, 2 scripsit: ὁ δὲ Παρθυαῖος ἐπιστελεῖν ἔφη τοῖς σατράπαις δύναμιν ἀθροίζειν· οὕτω γὰρ εἰώθειν, ὁ πηνίξ' ἂν δεηθῇ στρατὸν συλλέγειν, τῷ μὴ ἔχειν μισθοφόρους καὶ συνεχῶς στρατιωτικόν et iterum VI 5, 3 οὐ γὰρ δὴ μισθοφόροις χρῶνται στρατιώταις οἱ βάρβαροι ὥσπερ Ῥωμαῖοι, οὐδὲ στρατόπεδα ἔχουσι συνεχῶτα καὶ μένοντα, πολέμου τέχναις ἐγγεγυμνασμένα, ἀλλὰ πᾶν τὸ πλῆθος τῶν ἀνδρῶν, ἔσθ' ὅπῃ καὶ τῶν γυναικῶν, ἐπ' αὐτὴν κελεύσῃ βασιλεύς, ἀθροίζεται. Cf. VI 6, 7. Quid vero aliud est προσκαίρως ἀθροίζειν exercitum, si hoc non est? Satis igitur mirari non possum editorem annotantem „latet aliud, velut συνισάμενον.”

IV 15, 4 πρώτης μὲν οὖν καὶ δευτέρας ἡμέρας ἐξ ἐωθινοῦ ἐς ἑσπέραν ἐμαχέσαντο, καὶ νύξ ἐπελθοῦσα διέλυσε τὰς μάχας —, τῇ δὲ τρίτῃ ἡμέρᾳ συνῆλθον ἐς τὸ αὐτὸ πεδίου μαχούμενοι. Merito expectes: τῇ δὲ τρίτῃ ἡμέρᾳ <πάλιν vel τρίτον, quod facilius excidere potuit propter praegressum τρίτῃ> συνῆλθον κτέ.

V 2, 2 συκοφάνται τε ἡ δοῦλοι, ὅσοι δεσπότης κατήγγελλον, ἀνεσκολοπίσθησαν. Constante H. utitur sequiore forma aoristi passivi ἡγγέλην pro ἡγγέλθην, eadem constantia usurpans participium ἀγγελλείς, pro quo (quod mireris) nusquam apparet ἀγγελεῖς. Sed suspectum habeo aoristum secundum activum ἡγγελλον, siquidem alibi semper, si recte memini, apparet proba forma ἡγγεῖλα.

V 3, 2 Μαῖσα ἦν τις ὄνομα, τὸ γένος Φοινίσσα, ἀπὸ Ἐμέσου καλουμένης οὕτω πόλεως ἐν Φοινίκῃ. Verba ἐν Φοινίκῃ recte cum Ioanne omittenda censet editor, sed licet agnoscat epitomator eadem litura deleverim verba καλουμένης οὕτω πόλεως. Minime enim obscura urbs fuit Emesus, ut arbitror.

V 3, 5 λίθος δὲ τις ἐστὶ μέγιστος, κάτωθεν περιφερής, λήγων ἐς

δξύτητα — διπετῇ (l. διοπετῇ) τε αὐτὸν εἶναι σεμνολογοῦσιν, ἐξοχὰς τέ τινας βραχείας καὶ τύπους δεικνύουσιν, εἰκόνα τε Ἥλιου ἀνέργασον εἶναι θέλουσιν, οὕτω βλέποντες. Duo ultima vocabula, etai neglecta in Politiani versione, cum editore dampnare non ausim. Cf. infra 4, 4: οἱ δὲ πιστεύσαντες Ἀντωνίνου τε εἶναι τέκνον καὶ ὁμοιότατόν γε (βλέπειν γὰρ οὕτως ἤθελον) κτέ. Expectes quidem οὕτω βλέπειν θέλοντες, sed praegressum θέλουσιν minus gratam reddit eiusmodi scripturam.

V 3, 8 Cur Mendelssohnio suspecta sint verba καὶ τῆς ὥρας αὐτοῦ (Elagabali) πάντων τὰς ὕψεις ἐς αὐτὴν ἐπιστροφούσης vellem dixisset. Equidem nihil in his reperio, quod vel levissimae sit dubitationi obnoxium.

V 3, 10. Suppleverim: ὅπερ ἐκεῖνοι ἀκούσαντες, τοῖς συστρωτίταις κατ' ὀλίγον ἀπαγγέλλοντες διαβόητον ἐποίησαν τὴν φήμην, ὥς <Φιλεῖ> ἐς πᾶν χωρῆσαι τὸ στρατιωτικόν.

V 4, 3 βαλλάντια. Hic et alibi reponatur vera vocabuli forma βαλλάντια.

V 6, 5 χρήματά τε páμπλεισα τῇ θεῷ ἐς προῖκα δὴ ἐπιδόυναι ἐκέλευσε. κομισθέν τε τὸ ἄγαλμα συνέκισε δὴ τῷ θεῷ. Editor expungit alteram voculam δὴ, cuius ironica vi locum privare equidem nolim. Cf. II 12, 3. Si quid mutandum, potius expungam verba inutilia ἐς προῖκα δὴ, quorum incerta est in libris sedes. Optimi enim codd. exhibent ἐπιδόυναι εἰς προῖκα ἐκέλευσε. Verbum ἐπιδιδόναι sollemni usu adhiberi de dote notum est.

V 6, 6. Supplendum: πανηγύρεις τε παντοδαπὰς συνεκρότει, ἵπποδρόμους τε κατασκευάσας καὶ θέατρα, διὰ τε ἡνιοχίας καὶ πάντων θαυμάτων τε καὶ ἀκροαμάτων [πλείων recte del. Mend.] εὐωχούμενον τὸν δῆμον καὶ παννυχίζοντα εὐφραίνειν <δεῖν> ᾤετο. Cf. V 8, 8 τότε δὲ καὶ τοῖς συλλαμβανομένοις ἐπαμύνειν δεῖν ἡγούμενοι et VI 2, 5 ὅπλοις ἄλλ' οὐ λόγοις οἰόμενος δεῖν τὰ πράγματα διοικεῖσθαι.

V 7, 2 εἶναι δὲ ἕτερον τὸν τὰ ἀνθρώπεια διοικοῦντα, ἐκείνῳ δὲ παρέξοντα τῆς βασιλείας τὸ ἀνενόχλητόν τε καὶ ἀμέριμον. Immo vero διοικήσοντα. In proximis verbis μετονομάζεται δὴ ὁ Ἀλεξιανδρὸς [καὶ] Ἀλέξανδρος [καλεῖται] quae seclusi abesse malim.

V 8, 1 de Elagabalo: περιδεραιοὶς δὲ χρυσοῖς ἐσθῆσι τε ἀπαλαῖς

ἀνάνδρως κοσμούμενον, ὀρχούμενον τε οὕτως ὡς ὑπὸ πάντων ὀρᾷσθαι. Sic Graece non scribitur pro πάντων ὀρώντων. Herodiano reddatur: ὀρχούμενον τε οὕτως ὡς ὑπὸ πάντων <ὕπερ> ορᾷσθαι.

V 8, 3 θπως — οἰκειώσεται. Ex optimis libris receptum oportuit οἰκειώσεται.

VI 2, 6 παμπλείοις ἐν ἔτεσι Μακεδόνες — ἐβασίλευσαν. In talibus H. longe plerisque locis usurpat genetivum temporalem, aliquanto rarius accusativum, rarissime dativum, velut III 15, 3. IV 1, 1. VI 9, 8. Sed praepositionem addere non solet, quare hoc quoque loco nescio an sit expungenda.

V 3, 6. Supple: ἀλλ' οἱ μὲν πρεσβύτεροι ὑμῶν ὑπομνήσατε ἑαυτοὺς <τῶν> τροπαίων, ἃ — ἡγείρατε.

VI 4, 6 Mireris Herodiani, ceteroquin satis severi iudicis, iudicium non indignantis de laeso ab Alexandro Severo iure gentium, qui Persarum legatos παρελόμενος πάσης τῆς περικειμένης σκευῆς ἐς Φρυγίαν ἐξέπεμψε, δούς κώμας τε οἰκεῖν καὶ χώραν γεωργεῖν, sed laudantis imperatoris magnanimitatem qui homines, ut ipse confitetur, τὰ κελευσθέντα ὑπὸ τοῦ ἑαυτῶν δεσπότης ἀγγεῖλαντας, non potius occiderit.

VI 6, 4 Alexander ἐπερρώσθη τῷ εὐψυχῇ καὶ εὐύδρῳ τῆς πόλεως (Antiochia) μετὰ τὸν ἐν Μεσοποταμίᾳ [Ξηρόν] αὐχμόν. Ridicule additur ξηρόν, quasi vero νοτερός αὐχμός cogitari possit.

VII 1, 12: ἦν δὲ καὶ τὴν ὕψιν φοβερώτατος καὶ μέγιστος τὸ σῶμα ὡς μὴ βᾶδῖως αὐτῷ τινὰ μήτε Ἑλλήνων τῶν σωμασκοῦντων μήτε βαρβάρων τῶν μαχιμωτάτων ἐξισοῦσθαι. Perinepte Herodianus, (nam ipse in culpa esse videtur) haec verba subiungit hisce: τοιαῦται μὲν δὴ τινες αἰτίαι ἔτι μᾶλλον ἐς τραχύτητα καὶ ὀμότητα ἠκόνησαν τὴν τοῦ Μαξιμίλου ψυχὴν, καὶ πρότερον οὕτω πεφυκυῖαν. Maximo et robustissimo corpore fuisse Maximinum supra iam bis dixerat V 8, 1 et VI 1, 6 (ubi rectissime M. del. στρατιωτικὴν post ισχύν), sed uterque locus sic erat comparatus, ut homo rudis atque incompositus non inveniret quo pacto ibi τὸ τῆς ὕψεως φοβερὸν et plane singularem virium magnitudinem describeret.

VII 5, 7 de Gordiano: ἔν τε γῆρα ἐσχάτῳ οὐ πᾶν τι δεινὸν νομίζων, εἰ δέοι, ἐν βασιλικαῖς τιμαῖς καὶ τελευτῆσαι. Si recte incisum est post δέοι, nescio an scribendum sit καὶ τελευτῆσαι.

VIII 4, 5 ἄπερ πάντα (sc. τὰ δένδρα) ριζόθεν ἐκκόψας δ στρατὸς ἐπὶ τὰ τεῖχη ἠπείγετο. Paucis ante versibus scriptor dixerat partem arborum excisam partem conflagratam esse, quare si accurate locutus est, hic non ἐκκόψας scripsit, sed usus est verbo generali, velut ἐκτρίψας.

VII 4, 10 ἐκ τε τοῦ τοιούτου πάμπλειστον πλῆθος τοῦ στρατοῦ τὰς τε ὄψεις ἐπηρεοῦντο καὶ τὸ πρόσωπον ἠκρωτηριάζετο, τὰς χεῖρας καὶ εἴ τι γυμνὸν ἦν τοῦ σώματος. Legerim τὰς τε ὄψεις ἐπηρεοῦτο καὶ ἠκρωτηριάζετο τὰς χεῖρας καὶ εἴ τι γυμνὸν ἦν τοῦ σώματος, vel potius ἐπηρεοῦτό τε τὰς ὄψεις καὶ ἠκρωτηριάζετο τὰς χεῖρας κτέ.

VIII 8, 6 οἱ στρατιῶται — ἀρπάζουσι τοὺς πρεσβύτας· περιρρήξαντες δὲ ἃς εἶχον — ἐσθῆτας, — γυμνοὺς τῆς βασιλείου αὐλῆς ἐξέλκουσι μετὰ πάσης αἰσχύνης καὶ ὕβρεως· παλόντες τε καὶ ἀποσκώπτοντες τοὺς ἀπὸ συγκλήτου βασιλέας —, διὰ μέσης τῆς πόλεως ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἀπῆγον. Editor bene coniecit ἐπισκώπτοντες, sed fortasse etiam lenius duabus litteris repetitis corrigere licet ἀποσκώπτοντες <ἐς> τοὺς ἀπὸ συγκλήτου βασιλέας, quo facto παλόντες obiectum habebit praegressum τοὺς πρεσβύτας.

DIODORUS SICULUS.

XI 35: τὸ μέγεθος τοῦ διαστήματος ἤλεγχεν ἀδυνατοῦσαν τὴν προσαγγελίαν.

Leg. ἀδύνατον οὔσαν.

XI 39: δρῶντες τοὺς Ἀθηναίους — πεπονημένους δόξαν μεγάλην.

Vera lectio est ἡ πεπονημένους, id est ΠΕΡΙπεπονημένους. quum viderent Athenienses magnam gloriam esse adeptos.

XI 50: τὸν χρησμὸν ἔφασαν εἰς οὐδὲν ἕτερον ἢ τὸ παρὸν ΛΕΓειν.

Corrige ῥΕΠειν, ut in Plauto:

οὐκ ἔσθ' ὅπως δὲ χρησμός ἐς τοῦτο ῥέπει.

C. G. C.

PINDARICA.

SCRIPSIT

S. A. NABER.

Pindarum quisquis studet emendare, arduum imprimis suscipit negotium et quum prodit in scenam post Boeckhium aliosque, qui in hoc literarum campo sibi immortalem laudem pepererunt, summum periculum est ne cum sibilo excipiat et ex stadio iubeatur facessere. Hinc dixerit quispiam se mirari, quod aliorum naufragia me non cautum fecerint; desipientis enim esse culpam deprecari malle quam non committere; sed habeo tamen quibus me tuear, etiamsi decurrere nolim ad decantatam Phaethontis excusationem. Nam si quis suo Marte recensere volet omnia Pindari carmina et novam parare editionem, huic opus erit poetam tanquam digitos suos nosse et post improbum aliquot annorum laborem tandem fortasse aliquid aliquando pariet, quod hac literarum luce dignum sit. Mea autem ratio diversa est. Anni sunt ferme viginti, ex quo aliquam cum Pindaro familiaritatem contraxi post saepius repetitam lectionem praeclari libri de Pindari Vita et Carminibus, quem Leopoldus Schmidtus scripsit, cuius elegans ingenium et doctum acumen iamdudum cognoram, quo tempore me Bonnae perquam familiariter excepit, credo propter communem amicum Eugenium Mehlerum, φίλων δ' ἐπέων ἄρχετο, ξείνοις ἃ τ' ἐλθόντεσσιν εὐεργέται δειπν' ἐπαγγέλλοντι πρῶτον. Sed ut illuc redeam, nam populares certe mei cognoscere potuerunt quae olim vernaculo

sermone conscripsi ad Schmidtii librum commendandum, per tot annorum spatium quum aliarum rerum satagerem, tamen identidem ad Pindarum recurrere solebam, numquam sine aliquo fructu. Tandem adnotationum mearum farraginem excutere coepi, adhibita postrema Bergkii editione, quae quanto opere ornatior et emendatior sit quam prima editio, qua hucusque usus fueram, difficile est dicere; tantum enim interest quantum inter bellulum puerum et adultum virum. Mihi autem tunc accidit, quod fere in tali negotio solet. In nonnullis uberiores Bergkii doctrinam lubens agnovi et intellexi me idoneis subsidiis destitutum fuisse; aliae erant observationes et emendationes, quae mihi maxime placuerant, nam veritas incurrebat in oculos; earum magnam partem praereptam mihi vidi, nam quod ante pedes est positum, doctos interpretes diu latere non potuit. Verum hoc ipsum audentiores me reddidit, ut in medium proferrem selectas suspensiones inter legendum mihi subnatas, quae aut satis certae esse viderentur, aut certe minime incertiores iis, quas hucusque editoribus probatas esse comperi. In qua re si modum excessisse videbor, nocui mihi ipsi meaeque existimationi, Pindaro nihil nocui, nam in re critica quod vita et luce indignum est, cito perit et in oblivionem abit.

Sequar carminum ordinem et statim in primo versus septimus offensioni est:

μηκέτ' αἰλίου σκόπει

ἄλλο θαλπνότερον ἐν ἀμέρᾳ Φαεννὸν ἄστρον ἐρήμας δι' αἰθέρος,
μηδ' Ὀλυμπίας ἀγῶνα φέρτερον αὐδάσομεν.

Hic tanti fortasse non fecerim alibi Pindarum, Olymp. II 92, mediam formam αὐδάσομαι usurpare, nam quod Codicum lectiones arguunt et per se ipsum satis intelligitur, αὐδάσομεν et αὐδάσομαι facile potuerunt confundi. Sed multo gravius est, quod soloece cum futuro indicativi modi iungitur adverbium μηδέ. Nunc mihi cum Herwerdeno res est, qui post alios acriter contendit αὐδάσομεν coniunctivum esse, cum Pindarus Homericō more interdum coniunctivi vocalem corripere soleat. Per se spectatum aoristum facile feram, nam plane eodem modo invenio Isthm. VII 8: μήτ' ἐν ὀρφάνιᾳ πέσωμεν τεφάνων μήτε κάδεα θεράπευε, sed ut credam αὐδάσομεν apud Pindarum pro αὐδάσωμεν stare posse, firmis et indubitatis exemplis opus erit.

Herwerdenus autem tres locos indicavit, sed quantum indicare possum, frustra fuit. Veluti quod scribit: „Etiam Ol. VI 24: ὄφρα — βᾶσομεν ἔκχον; ἴκωμαι δὲ πτέ., prius verbum non aliter quam posterius coniunctivum esse, admodum videtur probabile”: hoc concedam, dummodo duo loci, qui soli supersunt, aliquam *πειθανάγκην* habeant. Sed secus est. In Isthm. VII 9 post ea verba, quae supra laudavi, statim sequuntur illa: *παυσάμενοι δ' ἀπράκτων κακῶν γλυκύ τι δαμωσόμεθα καὶ μετὰ πόνον.* „Nec quidquam certius est”, ait Herwerdenus, „quam coniunctivum esse *δαμωσόμεθα*, ut iam antiquitus intellectum est a Scholiasta”. Equidem, dicam enim quod sentio, plane non video quidni *δαμωσόμεθα* futurum possit esse, neque auctoritatem Scholiastae tanti habeo quanti sanam rationem. Post *μήτε πείσωμεν*, post *μήτε θεράπευε*, sequitur futurum *δαμωσόμεθα*: cur hoc miramur? Scribit Horatius: prome reconditum, Lyde, strenua Caecubum; munitaeque adhibe vim sapientiae; deinde nonnullis interpositis sequuntur illa: Nos *cantabimus* invicem Neptunum: Num *cantemus* hic magis placebit quam *cantabimus*? Idem cecinit: reddere victimas aedemque votivam memento: nos humilem *ferietus* agnam: nemo hucusque rescribere voluit *ferietus*. Paene suspicor me causam non perspexisse, cur Herwerdenus *δαμωσόμεθα* aoristum pronunciet esse, nec refutare possum argumenta, de quibus ne conicio quidem quae amicus meus habuerit. Videat tamen num forte etiam aoristum agnoscat Nem. IX 1: *κωμάσομεν παρ' Ἀπόλλωνος Σικυώνοθι Μοῖσαι.* Sed fortasse τὴν ἀφ' ἱερᾶς ἀφήσει et provocabit ad Olymp. VII 3, de quo loco ut iudicare possimus, integra strophe adscribenda erit:

Φιάλαν ὥς εἴ τις ἀφνειᾶς ἀπὸ χειρὸς ἐλὼν

ἔνδον ἀμπέλου καχλάζοισαν δρόσω

δαρήσεται

νεανίᾳ γαμβρῶ προπίνων οἴκοθεν οἴκαδε, πάγχρυσον κορυφᾶν

[κτεάνων,

συμποσίου τε χάριν κᾶδός τε τιμάσαις ἔόν, ἐν δὲ φίλων

παρεόντων θῆκὲ νιν ζαλωτὸν ὁμόφρονος εὐνᾶς.

Ad hunc locum Dissenius ita disputat: „In re quae facta est, fit, fiet, recte etiam futurum tempus usurpari liquet.” Pertinaciter negat Herwerdenus, nec dubitat quin *δαρήσεται* hic coniunctivo modo accipiendum sit pro *δαρήσεται*. Novi sane apud

Pindarum *εἰ* cum coniunctivo modo interdum construi, sed facile id verum esse comperies quod Schmidtus scribit p. 294: *Es wird dadurch ein besonderes Interesse an dem Eintreten oder Nichteintreten des vorausgesetzten Falles ausgedrückt, wie wenn wir im Deutschen das wenn scharf betonen oder ein ja hinsusetzen, und völlig jene Nuance der Gleichgültigkeit entfernt, welche in εἰν liegt. Unser Dichter deutet durch die nämliche Construction noch öfter das Ausserordentliche oder gemüthlich Afficirende eines bedingungsweise Angenommenen an und erzielt dadurch eine ächt lyrische Wirkung.* Operae pretium est locus qui eo pertinent, conferre ut appareat quam vere hoc observatum sit. Olymp. VI 11: πολλοὶ δὲ μέμναι, καλὸν εἰ τι ποναθῇ. Pyth. IV 266: εἰ ποτε χειμέριον πῦρ ἐξίκηται λοίσθιον. Pyth. IV 274: εἰ μὴ θεὸς ἀγέμνεσσι κυβερνατὴρ γένηται. Nem. IX 46: εἰ τις ἄμα κτεάνοις πολλοῖς ἐπιδόξον ἄρηται κῦδος. Isthm. III 59: τοῦτο γὰρ ἀθάνατον φωνᾶεν ἔρπει, εἰ τις εὖ εἶπῃ τι. Isthm. IV 13: εἰ τις εὖ πάσχω, λόγον ἐσθλὸν ἀκούσῃ. Sed imprimis huc cum Schmidtio referam Nem. VII 11: εἰ δὲ τύχῃ τις ἔρδων, μελίφρον' αἰτίαν βοᾷσι Μοισᾶν ἐνέβαλε et Nem. VII 15: εἰ δὲ Μναμοσύνας ἔκατι λιπαράμπυκος εὐρηται ἄποινα μόχθων. Nihil horum cadit in eum locum, unde disputandi initium fecimus et si vel maxime caderet, repugnaret tamen indicativus *θήκε*, qui non minus pendet ab eadem illa coniunctione *εἰ*. Sed salva res est: neque futurum *δωρήσεται* hic satis recte ponitur, neque coniunctivum tolerabimus: est tamen satis certa scriptura, nam sicuti *θήκε* aoristus est, itidem requiro indicativum aoristi *δωρήσατο*. Brevis versiculi ultima syllaba communis est.

Restat iam ut quaeramus de illo *αὐδάσομεν*, quod nec pro *αὐδάσωμεν* stare potest, neque futurum potest esse, cum adverbium *μηδὲ* indicativum modum respuat. Quid igitur faciemus? Praecedit imperativus *μηκέτ' ἀελίου σκόπει*, quocum iungam:

μηδ' Ὀλυμπίας ἀγῶνα φέρτερον αὖδα σὺ μοι.

Nec certe quisquam dicit eam medicinam nimis violentam esse. Simillimum vitium est Nem. IX 28: εἰ δυνατόν, Κρονίων, πείραν μὲν ἀγάνορα Φοινικοσάων ἐγχείων ταύταν θανάτου πέρι καὶ ζωᾶς ἀναβάλλομαι ὥς πόρσις, μοῖραν δ' εὖνομον αἰτίω σε παῖσιν δαρὲν Αἰτναίων ἐπάξειν, sed quod reponere volui ἀναβάλλεμεν, id Herwerdenus occupavit emendare. Leopoldus

Schmidtus propter pag. 242 hic, uti arbitror, nobis assensurus est. Quod attinet ad usum verbi activi ἀναβάλλειν, cf. Odys. 19. 584: μηκέτι νυν ἀνάβαλλε δόμοις ἐνὶ τοῦτον ἄεθλον. Vulgata lectio ridicula est. Conferre iuvat Euripidis Hecubam vs. 72:

ὦ πότνια Χθών,
μελανοπτερύγων μήτηρ θυείρων,
ἀποπέμπομαι ἔννυχον ὄψιν,

non novi quis primus correxerit ἀποπέμπέ μοι, sed quisquis fuit, placet ea coniectura.

Genitivus casus displicet Olymp. II 19:

ἰσλῶν γὰρ ὑπὸ χαρμάτων πῆμα θνάσκει
παλῖγκτον δαμασθέν,

et multum praefero dativum ἰσλῶ. Eodem modo nec dissimili de causa Heindorfius correxit Pyth. II 75. Itidem vs. 30: ἦτοι βροτῶν γε κέκριται πείρας οὐ τι θανάτου, praestat βροτῶ.

Olymp. II 63 cur malim χαράσσοντες quam ταρασσοντες, dixi *Mnem.* XX 243.

Soloeccum est quod editur Olymp. III 25:

δὴ τότ' ἐς γαῖαν πορεύειν θυμὸς ὄρμαιν'
Ἰσρίαν νιν.

Rem Dissenius p. 47 utcumque excusare conatus est, sed Bergk. recte vidit πορεύειν pro πορεύεσθαι stare non posse: quod autem commentus est, ut ei malo mederetur, id divulgare non debent qui docti editoris manes placatos sibi esse cupiunt. Est tamen vera lectio sat facilis inventu: cf. modo Pyth. X 28: περαινὶ πρὸς ἔσχατον et videbis hic quoque reponendum esse περαινέειν. Sic difficultatis nihil supererit.

In extrema Olymp. III dubitatur de scriptura ultimorum versuum. Bergk. olim ediderat:

νῦν γε πρὸς ἔσχατιαν Θήρων ἀρεταῖσιν ἰκάνων ἄπτεται
οἴκοθεν Ἡρακλῆος σαλᾶν· τὸ πόρσω δ' ἐξὶ σοφοῖς ἄβατον
κάσσοφοις· οὐ μιν διώξω· κεινὸς εἶην.

Haec verba Leopoldus Schmidtus ita interpretatur: *Was darüber hinaus ist, ist den Kundigen und den Unkundigen unerreichbar.*

Ich werde sie nicht verfolgen: mag ich immer inhaltlos sein. Non vacat omnia describere quae doctus interpres post Disсенium attulit ad eam versionem commendandam et illustrandam, sed non negligendum est quod vere pronunciat *κεινός εἰην* neutiquam stare posse pro *κεινός ἂν εἰην*, putidum autem esse mutato accentu legere velle *κεινός*. Pertinet hoc ad Scholiastae reprehensionem, qui inutilibus ambagibus nihil demonstravit praeter illud, se locum non potuisse expedire. Sed etiamsi dederim quod minime concedam, *κεινός εἰην* significare posse: *mag ich immerhin inhaltlos sein*, nam eleganti versione effecit Schmidtius ut minus appareret, etiam hoc sensu particulam conditionalem abesse non posse et periculum est interdum Germanice scribentibus et cogitantibus, quod minus magnum est iis, qui usu Latini sermonis veterum criticorum morem retinuerunt, tamen gravis offensio est circa pronomen *μιν*. Schmidtius affirmat plurali numero nunc *αὐτούς* intelligi, sicuti Olymp. X 16; verum citatus testis non respondet, nam pro *μή μιν* post alios Bergkius recte edidit: *ἐγγυάσομαι ὑμῖν, ὦ Μοῖσαι, φυγέσθων στρατὸν μὴδ' ἀπειράτων καλῶν, ἀκρόσοφον δὲ καὶ αἰχματὰν ἀφίξεσθαι*. Videamus quid in Codicibus sit. Veteres libri plurimi *οὐ μιν διώξω* habent, alii *οὐ νιν*, alii *οὐ μὴν*, unde Bergkius nunc restituit: *οὐ μὴ διώξω*. In activa futuri forma *διώξω* nihil est quod nos morari debeat, nam Isthm. VII 37 apparet Pindarum *διώξειν* dixisse, non *διώξεσθαι* itaque *διώξω* non necessario coniunctivus aoristi est et *οὐ μὴν διώξω* scribi poterit, ut haec cum superioribus melius coniungantur, neque opus erit lectione, quae Atheniensibus potuit necessaria videri: *οὐ μὴ διώξω*. Sed quid est *κεινός εἰην*? Frustra, opinor, erimus nisi rescripserimus *οὐ μὴν διώξω κεινός εἰμῶν*. Unum certe est quod lucrabimur, nam etiam puer sine magistro hanc scripturam poterit intelligere. Corruptelae causam repetam ex antiquo scribendi genere, quo Pindarum usum fuisse novimus.

Tam mirifica fuit in Bergkio diligentia, ut etiam levissimas suspiciones et infelices correctiunculas undecumque corraderet et lectoribus in margine apponeret. Huius rei sexcenta exempla afferre facile est, sed paucis defungar, ut appareat quanto opere tam vanam doctrinae ostentationem contemnendam esse existi-

mem. Legitur in libris manuscriptis Olymp. VI 15: ἐπὶ δ' ἔπειτα πυρᾷ νεκρῶν τελεσθέντων. Hic primum recte docet Bergkius id quod in oculos incurrit, vulgatam lectionem servari non posse; neque enim πυρᾶς neque νεκροῦς dici τελεσθέντας, quamquam fuerint qui alterum utrum aut probarent aut certe excusarent. Deinde post satis longam disputationem, quae nihil ad nos, recenset in quas suspiciones viri docti inciderint: τελεσθεισῶν, πυρᾷ νεκρῶν τελεσθέντων, πελασθέντων, ἀμαθέντων, ἑτασθέντων, νεκρῶν τε φλεχθέντων. Nomina interpretum, quibus tam bella commenta debentur, honoris causa tacebo. Ipse autem Bergkius, postquam significavit se olim coniecisse νεκρῶν τ' ἔδεσθέντων, nunc unice amplectitur: νεκρῶν τε νησθέντων. Aperte dicam: talia mihi nauseam creant et nisi contemnere audeas quae tam praepostere excogitata fuerunt, numquam in re critica facies operae pretium. Ille tamen est Bergkius qui, pagina est 281, queritur de Cobeti *tumultuaria doctrina*, quem ipsum facile est coniecere quid de hoc intempestivo adnotandi genere pronunciaturus sit. Octo sunt coniecturae, quarum septem necessario falsae sunt et ne una quidem satis verisimilis est. Ab loco tam male habito praestat manus abstinere, sed facile tamen est leniorem medicinam adhibere, quam eae sunt quae hucusque admotae fuerunt. Contuli equidem Olymp. II 15: οὐδ' ἂν χρόνος ὁ πάντων πατὴρ δύναιτο θέμεν ἔργων τέλος et placeat: ἐπὶ δ' ἔπειτα πυρᾷ νεκρῶν τέλος θέντων. Combustis cadaveribus πῦρ ἐκάη καὶ φλόξ ἐμαράνθη. Quod Pindarus dixit, audacter novatum est, sed multa apud eum novi haud parum audaciora. Addo difficilem locum Olymp. II 97:

ἀλλ' αἶνον ἐπέβα κόρος
οὐ δίκῃ συναντόμενος, ἀλλὰ μάργων ὑπ' ἀνδρῶν
τὸ λαλαγῆσαι θέλων κρύφον τε θέμεν ἑσλῶν καλοῖς
ἔργοις.

Hic Bergkius nescio quid molitur ut impeditum locum expediat, deinde incommodam suspensionem ut excuset, addit: „Poeta in extremo carmine in angustias compulsus contorta oratione utitur, quemadmodum alias ad stropham novissimam explendam verborum ambagibus uti solet.” De quonam hoc dictum est? Num de poetafro quodam Byzantino? Imo de Pindaro. Equidem reliqua non attingam, sed vide quaeso illud τὸ λαλαγῆσαι

θέλων. Hic Disсенius verum simul vidit et non vidit. Articuli usum ut explicet, „Iam licet displiceret, ait, τὴν λοιδορίαν ἐθέλων non dixerim eodem iure τὸ λαλαγῆσαι ἐθέλων damnandum esse, quum infinitivus cum articulo numquam plane exuat vim verbi.” Hoc quidem, opinor, nemini umquam persuadere poterit, sed recte totum locum convertit in Latinum sermonem sic: „Sed laudem invasit invidia non iuste procedens, sed ab improbis hominibus, qualis obtrectationem amat et pulcra bonorum facta obscurare studet.” Itaque aut fallor aut verum est τὸ λαλαγῆσαι φιλῶν.

Poeta Olymp. VI 86 praedicat fontem cuius:

ἐρατεινὸν ὕδωρ
πίομαι, ἀνδράσιν αἰχματαῖσι πλέκων
ποικίλον ὕμνον.

Non video quomodo Bergkius serio referre potuerit Meinekium hic correxisse *πίνομαι*. Concedo sane futurum absonum esse, sed etiam participium *πλέκων* hic satis ridicule usurpatum est. Vatem decet:

τᾶς ἐρατεινὸν ὕδωρ
πίνομεν, ἀνδράσιν αἰχματαῖσι πλέκειν
ποικίλον ὕμνον.

Usum infinitivi nemo mirabitur.

Narratur in Olymp. VII quomodo factum sit ut insula Rhodus soli consecraretur. Vs. est 58:

ἀπεόντος δ' οὐτις ἐνδείξεν λάχος Ἀελλίου.

Hic Bergkius recte scribit verbum *ἐνδείξεν* de vitio suspertum esse, deinde addit sibi placere *ἡνειξεν*, docere enim Choeroboscum *ἡνειξα* Boeotorum esse formam pro *ἡνεγκον*. Itaque eandem formam Bergkius commendavit Pyth. VI 46 et admirabile est eum non idem fecisse Nem. VI 18. Fac autem *ἡνειξα* non alienum esse a Pindari usu, quid laudata verba significabunt? Ipse vertit Bergkius: nemo absentis Solis sortem duxit. Verum non hoc requiritur, neminem absentis sortem duxisse, illud exspectamus potius, Solis sortem non coniectam fuisse in urnam. Hoc sensit Disсенius qui ita vertit: „admonuit ut etiam huius sors in urnam demitteretur.” Fecit, uti vides,

quod potuit, ut *ἐνδειξεν* utcumque interpretaretur. Sed illud *ἐνδειξεν* quomodo refingere poterimus ut significet: *in unam coniecit*? Nonne verum est *ἐνριψεν*?

Non fero inauditum verbum *ταξιούσθαι* Olymp. IX 78:

παραγορεῖτο μήποτε

σφέτερας ἀτερθε ταξιούσθαι

δαμασιμβρότου αἰχμᾶς.

Simplicioissimum erit corrigere *ἀτερθεν ἀντιοῦσθαι*, sed scrupulum iniicit verbum *ἀντιοῦσθαι* absolute usurpatum. Praeterea me advertit abusus pronominis *σφέτερος*. Cobetus *ἐν τῷ λογίῳ* 'Ερμῇ p. 260 sqq. copiose redarguit et lepide risit errores poetarum Alexandrinorum, quibus illud *σφέτερος* omnium personarum numerorumque vicem implere posse videtur. Deinde quasi ad incitas redactus concedit quod nemo negare potest, Pindari aliquot locos extare et tria praeterea Alcmanis fragmenta, quibus idem vitium est commune cum Apollonio et Theocrito et reliquis qui imitando exprimebant intermortuam dialectum, quam non satis accurate cognoverant. Primum igitur Cobetus asseverat id verum sibi videri quod alicubi scribit Apollonius: *τὰ ὑπὸ ποιητικῆς ἀδείας παραληφθέντα οὐ καταψεύσεται διαλέκτου πισουμένης ἑλλογιμοῖς συγγραφεῦσιν*. Libenter concedo: quod Iovi licet, non continuo licet bovi; sed miror tamen id quod addit Cobetus: *Οὐδὲν οὔτε Ἀλκμᾶνι οὔτε Πινδάρῳ σαθμητὸν εἰς κρίσιν τῆς γνησίας καὶ καθαρᾶς Ἑλλάδος γλώττης καὶ θαῦμα οὐδὲν τὸν ἀεὶ ἐπὶ ὑψηλολογίας ὀχρούμενον ἐντοτε ἰλιγγιάσαντα κενεμβατεῖν*. Nonne haec est censura quae postquam columbes vexavit, corvis veniam dat? Etiam si fortasse dederim Pindarum semel iterumve tam turpiter *errare* potuisse, quamquam error vix excusabilis est, haud facile tamen concedam quinquies eodem modo Pindarum tam inconsiderate *κενεμβατῆσαι*. Neque negligendum est praeterea duos Hesiodi locos et totidem Aeschyli afferri ad abusum pronominis *σφέτερος* stabiliendum. Operae pretium est omnes eos locos percensere. Primus Hesiodi locus est in exordio carminis de Operibus et Diebus:

δεῦτε δὴ ἐννέπετε σφέτερον πατέρ' ὕμνουσαι,

sed novimus etiam Alexandrinis criticis hoc prooemium spurium visum esse ac praeterea in pronomine *σφέτερος* multo rarius

circa personam erratur quam circa numerum. Alter locus est in Scuto vs. 90:

τοῦ μὲν Φρένας ἐξέλετο Ζεὺς,
ὃς προλιπὼν σφέτερόν τε δόμον σφετέρους τε τοκῆας
ῥῆχeto τιμῆσων ἀλιτήμενον Εὐρυσθῆα,

sed hic quoque merito dubitatur sintne illi versus Ascræo vati tribuendi. Minus etiam est praesidii in Aeschylō, nam quod laudant Agam. 760: τὸ δυσσεβὲς γὰρ ἔργον μετὰ μὲν πλείονα τίκτει, σφετέρᾳ δ' εἰκότα γέννα, non video quid in usu pronominis hic admodum peculiare sit et quod legitur Pers. 900: καὶ τὰς εὐκτεάνους κατὰ κλῆρον Ἰαόνιον πολυάνδρους Ἑλλάνων ἐκράτυνε σφετέραις χερσίν, etiam metrum arguit hic aliquid titubatum esse, sicuti Dindorfius recte intellexit. Difficile est aliquid certi pronuntiare de brevibus Alemanis frustulis, quae hodie apud Bergkium sunt 3, 30 et 31 et Ahrentis est suspicio, qui haud scio an perperam Callimachi verba latere arbitratur. Sed quinque Pindari loci considerandi sunt. Praeter verba, quae supra descripsimus habemus Olymp. XIII 61:

ἐξεύχεται ἐν Ἀσεί Πειράνας σφετέρῳ πατρὸς ἀρχάν
καὶ βαθὺν κλᾶρον ἔμμεν.

Pyth. IV 83:

ταχὺ δ' εὐθὺς ἰὼν σφετέρας
ἐξάθη γνώμας ἀταρβάτοιο πειρώμενος.

Isthm. V 33:

σφετέρας δ' οὐ φείσατο χερσὶν βαρυφθόγγοιο νευραῖς.

Denique Isthm. VII 61:

Αἰγιναν σφετέραν τε ῥίζαν πρόφαινεν.

Uti vides, hic tamen semper σφέτερος *tertiae* personae est nec quidquam apud Pindarum simile reperitur Alemanis loco quem Apollonius attulit: ὑμέ τε καὶ σφετέρως ἴππως. Id certe improbandum, quod Scholiasta scribit: τὸ δὲ ὑμαῖς ἀντὶ τοῦ ταῖς σαῖς, καὶ πλεονάζει τούτῳ ὁ Πίνδαρος. Adnotatum hoc fuit ad Pyth. VIII 66:

τὸ μὲν μέγιστον τόθι χαρμάτων
ῥάσας, οἶκοι δὲ πρόσθεν ἀρπαλέαν δόσιν
πενταεθλίου σὺν ἑορταῖς ὑμαῖς ἐπάγαγες,

quem locum difficilem esse video nec mihi certe persuasit Schmidti p. 404, sed Scholiasta ipse sua sibi vineta caedit,

dum addit: *τιμᾶται δὲ σφόδρα ἐν Αἰγίνῃ Ἀπόλλων καὶ Ἄρτεμις*. Neque verum est Pindarum τούτῳ πλεονάζειν, nam est unus tantum praeterea locus, quem huc quodammodo trahere poteris, nimirum Pyth. VII 17: *νῆκει — ὦ Μεγάκλεες ὑμαί τε καὶ προγόνων*. Hic quoque Leopoldus Schmidtius p. 86 sequitur Lud. Dindorfii auctoritatem et contendit ὑμαί pro σαι esse positum. Fortasse satis est sic simpliciter negare neque acutos viros, qui me doctrina multum superant, latere potuit, quam recte apud Pindarum scriptum sit ὑμαί, quum poeta simul cum Megacle etiam maiores eius alloquatur. Eadem ratio est apud Hesiodum Theog. 662, quem locum praeterea conferunt:

ῥυσόμεθα κράτος ὑμὸν ἐν αἰνῇ δηϊοτήτι.

Ibi Cottus Iovem alloquitur et significat se Iovis et reliquorum Superiorum causam adversus Titanas suscipere velle. Sed arrogantis est hoc affirmare, nisi similes locos conferre possis. Ecce igitur Isthm. III 21:

*ὦ Μέλισσ' εὐμαχανίαν γὰρ ἔφανας Ἰσθμίοις
ὑμετέρας ἀρετὰς ὕμνῳ διώκειν,
αἴσι Κλεωνυμίδαί θάλλοντες αἰεὶ, κτέ.*

Non magis hic abusus aliquem cerno quam Nem. III 1:

ὦ πότνια Μοῖσα, μᾶτερ ἀμετέρᾳ, λίσσομαι,

vel Nem. X 37:

*ἔπεται δὲ, Θεοῖσι, ματρώων πεδ' εὐγνωτον γένος ὑμετέρων
εὐάγων τιμά,*

vel Nem. VII 37:

ὁ δ' ἀποπλέων

Σκύρου μὲν ἄμαρτεν, ἴκοντο δ' εἰς Ἐφύραν πλάναισιν,
vel Isthm. IV 18:

*τὴν δ' ἐν Ἰσθμῷ διπλόα θάλλοις' ἀρετά,
Φυλακίδα, κεῖται, Νεμέφ δὲ καὶ ἀμφοῖν
Πυθέφ τε παγκρατίου.*

Iam: in reliquis pronominebus Pindarus ἀδιάπτωτος est, sicuti est, potestne in pronomine σφέτερος a recta via tam turpiter deflexisse videri? Tantum didici ex comparatione veterum Indorum linguae, ut norim quomodo hanc negligentiam excusare possim et ipsae Graecorum pronomine formae per se spectatae iam ostendere poterunt, multis saeculis ante Pindarum pronomē σφέτερος etiam ad unam personam referri potuisse, sed

non quaerimus quid in usu fuerit ante Pindarum, sed quid ipsius Pindari aetas postulet. Iam si apud veteres ac probatos scriptores, apud Tragicos certe ipsumque adeo Pindarum Isthm. VI 74: *πίσῳ σφε Δίρκας ἀγνὸν ὕδωρ*, pronomen *σφε* interdum ad unam personam refertur, cf. Buttmannus in Lexilogo p. 60, debebimus fortasse in pronomine possessivo patienter ferre id quod in personali pronomine omnes ferunt. Velis nolis, alterum trahit alterum. Etiam negas? Incidi in suspicionem quam hic adscribere iuvat. Eo loco quem dixi, pro *σφε* varia lectio est *γε*, unde Bergkii fortasse fuisse suspicatur, qui *τε* legerent, quae forma apud Pindarum minime rara est. Iam habemus iuxta pronomen *ὑμέτερος* breviorē formā *ὑμός*: sic *σφέτερος* est, sed *σφδς* invenitur Pyth. V 102. Est praeterea pronomen quod apud hunc poetam crebro legitur *ρδς* et *ρεδς*, nam de Aeolica litera nemo dubitat. Est verbi causa Pyth. IV 98: *καὶ τίς ἀνθρώπων σε χαμαιγενέων πολιᾶς ἐξανῆκεν γαστρός*. Nimis est ridiculum quod Dissenius hic *senilem uterum* intelligit. Sensit hoc, opinor, Hartungus et satis infelice coniecit *σκοτιᾶς*, sed multo etiam infelicius commentum eius est cui nuper *κοίλας* placebat. Iamdudum est ex quo mihi correxeram *ποτε ρᾶς* et nunc laetus video mihi de ea lectione cum Herwerdeno convenire. Satis certum hoc esse dixerim, cum praesertim videam pronomen poetae in delictis esse, veluti Isthm. VII 32 vel Pyth. IV 159 et 187. Itaque sicuti *ὑμός* invenitur et *ὑμέτερος*, *σφδς* et *σφέτερος*, *ἀμέτερος* et *ἀμός*, ad eandem plane analogiam a pronomine tertiae personae derivari potuit *ρδς* vel *ρεδς* et *ρέτερος*. Lusisse putemur si nihil est.

Satis notum est apud veteres Graecos numeralia in compositionibus non pati mutationes. Itaque sinceræ formae sunt *ἐκατόγχειρ*, *ἐκατογκέφαλος*, *ἑκατόννησοι*, *ἑκατόμπεδος*, sim. Excipitur, si forte vocalis sequitur, nam rectissime scribitur *ἐκατόνταρχος* et *ἐκατοντορόγυιος* et *ἐκατοντετηρὶς* et *ἐκατονταετῆ βιοτᾶ* apud ipsum adeo Pindarum Pyth. IV 282. Librarii metrum nihil curantes delabuntur ad formam sibi notam et usurpatam et apud Aeschylum scribunt *ἐκατοντάκκρηνος* et *ἐκατοντακεφάλας* apud Aristophanem. Et hi quidem errores iam olim ab doctis editoribus correcti sunt, sed difficilior est dicere quousque in corrigendo

progredi debeas. Veluti pullulant vitiosae horum compositorum formae in ea epistula quae inter Iulianeas 24 est, nec tamen Atticas formas cum Cobeto ubique reponere ausim, cum praesertim non Imperatorem ibi audire mihi videar, sed Sophistam ineptum. Sed ad Pindarum redeo. Habet hic, quod non miramur, *ἐκατόγγυιος* in fragmento quodam, *ἐκατογκεφάλας* Olymp. IV 7 et *ἐκατόγκρανος* Pyth. VIII 16. Sed vix potuit idem scribere Pyth. I 16:

Τυφῶς ἐκατοντακάρανος· τόν ποτε

Κιλίκιον θρέψεν πολυώνυμον ἄντρον.

Satis facilis correctio est:

Τυφῶς ἐκατογκεφάλας· τόν περ ποτέ.

Vide si tanti est Olymp. IV 7 et Pyth. VIII 39.

Pyth. I 60 languide mihi dictum videtur: ἄγ' ἔπειτ' Αἴτνας βασιλεῖ φίλιον ἐξεύρωμεν ὕμνον et malim ἐξάρχωμεν, sicuti recte legitur Nem. II 25: ἀδυμελεῖ δ' ἐξάρχετε φωνᾷ.

In sequenti carmine vs. 26 non fero quod de Ixione legimus: εὐμενέσσι γὰρ παρὰ Κρονίδαις γλυκὺν ἐλὼν βίοντον μακρὸν οὐχ ὑπέμεινεν ὄλβον, nam si mortales possent γλυκὺν αἰρεῖν βίοντον, aliquanto minus malorum sub luna foret, neque θεῶν ἐρικυδέα δῶρα quisquam ἐκὼν ἂν ἔλοιτο. Quod Ixion habebat, id habebat deorum beneficio: γλυκὺν ἔχων βίοντον. Sed recte Pyth. V 20: εὐχος ἤδη παρὰ Πυθιάδος ἵπποις ἐλὼν, vel Pyth. XI 55, alibi.

Non mihi persuadeo Pindarum Pyth. III 27 Apollinem appellare potuisse ναοῦ βασιλέα. Donec similem locutionem reperero, apud alios certe, nam satis confido apud Pindarum nil tale extare, commendabo Δάλου βασιλέα. Sic idem deus Pyth. I 39 est Δάλου ἀνάσσειν et Olymp. VI 59: τοξοφόρος Δάλου θεοδμάτας σκοπός. Apollo habitat in aede, sed aedis rex numquam dicitur, nam imperii fines multo latius extenduntur. Vides autem quam lenis mutatio sit (ΝΑΟΤ — ΔΑΛΟΤ).

In eodem carmine vs. 41 imponitur in rogo corpus Coronidis, quae ex Apolline gravida erat. Tum deus: οὐκέτι τλάσσομαι ψυχῇ γένος ἄμυν δλέσσαι οἰκτροτάτῳ θανάτῳ. Verum quidem

est quod proverbio dicitur, occidere qui non servet idque de diis etiam verius perhibetur quam de mortalibus, quum immensa potentia coeli sit et quidquid di voluerint, peractum sit: tamen malo *δλίσθαι*.

Ausus est Aesculapius Pyth. III 57 *ἄνδρ' ἐκ θανάτου κομίσαι ἤδη ἐαλωκότα*. Haec scriptura quia metri legibus repugnat, Schmidtius reduplicationem abiecit et coniecit *ἀλωκότα*, quae forma et per se vix tolerabilis est; deinde etiamsi toleremus, non tolerabimus tamen primiam syllabam corripī. Placet: *δωλότα*.

Pyth. III 80 poeta regem Hieronem alloquitur: *εἰ δὲ λόγων συνέμεν κορυφάν, Ἱέρων, ὀρθὰν ἐπίσφ, μανθάνων οἶσθα προτέρων*. Quamdiu discimus nondum novimus et *μαθὼν* requiro, quod salvo metro reponi poterit, modo simul corrigas *ἐπίσασαι*. Hoc ipsum *ἐπίσασαι* legitur Pyth. VIII 7 et *δύνασαι* Pyth. IV 158. Contractas formas in epiniciis non reperi.

Continuo sequitur: *τὰ μὲν ὧν οὐ δύνανται νήπιοι κόσμῳ φέρειν, ἀλλ' ἀγαθοί, τὰ καλὰ τρέψαντες ἔξω*. Non latuit interpretes unde metaphora ducta sit et res apparet, sed ridiculum est *τὰ καλὰ τρέψαι* ἔξω. Planissime requiro: *τρέψαντες*. Apud Platonem est *τρέψαντες ἔξω τὴν σφενδόνην* et exempla ubique prosunt. Recte vs. 35: *δαίμων δ' ἕτερος ἐς κακὸν τρέψαις ἑδαιμάσασατό νιν*.

Pyth. IV 25 cur *κρημνάντων* malim quam *κρημνάντων* dixi *Mnem.* XX 70.

Comparativus servari non debet Pyth. IV 139: *ἐντὶ μὲν θανάτων φρένες ὡκύτεραι κέρδος αἰνῆσαι πρὸ δίκας δόλιον*, sed facilis est correctio *ὡκύποροι*.

Pyth. V 119: *ὅμως ἔ, Κρονίδαι μάκαρες, διδοῖτ' ἐπ' ἔργοισιν ἀμφὶ τε βουλαῖς ἔχειν*, non miror elisionem praepositionis (*ἐπ*), nam Pindarus vocabulo *ἔργον* digamma modo addit, modo non addit, sed improbandus est usus modi optativi. Recte dicitur

ὕμν μὲν θεοὶ δοῖεν ἐκπέρσαι Πριάμοιο πόλιν, sed in *secunda* persona imperativus ponitur, veluti Olymp. VI 104: εὐθὺν δὲ πλόον καμάτων ἐκτὸς ἐόντα δίδοι, vel Olymp. VII 88: ὦ Ζεῦ πάτερ, τίμα μὲν ὕμνου τεθμόν, vel Olymp. XIII 115: Ζεῦ τέλει, αἰδῶ δίδοι. Itaque reponendum: δίδοτ' ἐπὶ ἔργοισιν. Hinc etiam arguitur Bergkii error Olymp. XIV 14, ubi quum in libris esset: ὦ πότνι' Ἀγλαΐα Φιλησίμολπέ τ' Εὐφροσύνα, θεῶν κρατίζου παῖδες, ἐπάκοοι νῦν, reposuit ἐπακοοῖτέ νυν. Veram lectionem multum quaerens non invenio. Addo Olymp. III 4: Μοῖσα δ' οὔτω ποι παρέσα μοι νεοσίγαλον εὐρόντι τρόπον Δωρίῳ Φωνὰν ἐναρμόξαι πεδίλῳ. Dicet Bergkiius quam misere haec verba interpretes torserint, post quos ipse aliquid excogitavit quod melius leges apud ipsum. Equidem scribam: Μοῖσα δ' οὔτω μοι παρασαίη, quod si nihil aliud certe non difficile intellectu est.

Pyth. IX 32: Φόβῳ δ' οὐ κεχέιμανται Φρένες, admirabilis est Bergkii adnotatio: „conieci Φρένας, ut κεχέιμανται singularis numeri sit.” Non tamen ausus est illud Φρένας, quae evidens correctio est, in textum recipere, nam κεχέιμανται certe non potest esse pluralis numeri. Qui Φρένες tueri volent, provocare debebunt ad Pindaricum schema, quod Contus ἐν τῷ λογίῳ Ἑρμῇ p. 328 pronunciat esse ἀλλόκοτον καὶ πλάσμα ἴσως τῶν χρηστῶν γραμματικῶν. Quam stultum est credere in brevi ac perspicua sententia singularem cum plurali numero coniungi posse! In longa periodo omne genus ἀνακολούθων ferre debemus, sed absurdum est κεχέιμανται Φρένες, quam scripturam excogitavit, uti vides, librarius qui putabat κεχέιμανται plurale esse. Scribae inepte mirantur nec sibi persuadent τετράχυνται et μεμλάνται et ἰσχὺς μὲν ἀπήμβλυνται et sim. singularis numeri esse, deinde ex ignorance illarum formarum incidunt in mirificas suspiciones, a quibus etiam hodie multi non satis didicerunt cavere. Aperta res est. Miraculo non est Bergkium in clara luce ancipitem haesisse, nam Isthm. VII 34 stultam et inauditam formam ἐσυνῆκαν etiam per coniecturam ultro in textum intulit.

Ridicula mihi videntur Chironis verba Pyth. IX 41, ubi docet

Apollinem, neque deos neque mortales solere in publico cum virginibus concumbere, quasi maritorum cum uxoribus essent *κυνογάμια*. Editur tamen:

ἔν τε θεοῖς τοῦτο κἀνθρώποις ὁμῶς

αἰδέοντ', ἀμφανδὸν ἀδείας τυχεῖν τδ̣ πρῶτον εὐνᾶς.

Commendo: τδ̣ *παράπαν*, cf. Pyth. XI 39 et Nem. VII 45.

Agit Contus eo loco quem modo laudabam de formis decurtatis tertiae personae, cuiusmodi sunt *ἔσαν*, *ἔδυν* et *ἀλλήλοισιν ἔφυν ἐπαμοιβαδῖς* et sim. Deinde recte ostendit Pyth. IX 79 cum Ahrente *ἔγνον* scribendum esse, sicuti Pyth. IV 120 *ἔγνον* ab librariis amice porrigitur, quod praeterea metri lege flagitur. Non possum concoquere Bergkii inconsiderantiam, qui ipsa vi veritatis coactus hic *ἔγνον* amplexus est, quam formam ipse scribit etiam in tabulis Heracleensibus inveniri, mox tamen ad *ἔγνων* redit Pyth. IX 79 et *ἀνέγνων* Isthm. II 23. Idem tamen Isthm. I 25 ex coniectura scripsit *ἔεν* et Pyth. I 42 *ἔφυν* pro *ἔφυσαν*, sicuti apud Homerum itidem brevi syllaba terminatur. Non admodum utilis mihi videtur adversus Bergkium disputatio de re tam minuta eoque inutilius *φιλονίκως* de vera scriptura disceptabitur, quia novimus id quod ipse Bergkius concedit, poetam vetere scribendi genere usum esse nec distinxisse inter breves et longas vocales. Unum est quod rogatos velim eos, qui in re critica analogiae et sanae rationi negent primas dandas esse. Commendat Bergkius quod etiam Larochius edidit Iliad. IV 146: *μιάνθην αἶματι μηροί*, hanc enim formam metro stabiliri. Sed ad eam novam lucem quomodo metri legibus consulamus Odyss. V 481: *ἀλλήλοισιν ἔφυν ἐπαμοιβαδῖς*? Scholiasta hic certe scribit in *ἔφυν* ultimam syllabam esse brevem. Tam bellum mihi videtur *μιάνθην* pro *ἐμιάνθησαν* quam *ἔφειν* pro *ἔφυσαν*. Affert Contus locum ex Cramerii Anecdotis: *ἔγνωσαν, ἐβίωσαν, καὶ κατ' ἀποκοπὴν ἔγνων· τὴν γὰρ παραλήγουσαν ἔχει τῆς μετοχῆς*. Hinc quisvis reposuerit *ἔγνον*, sed Bergkio tam disertum testimonium molestum est itaque edicit inserta negatione rescribendum esse: *τὴν παραλήγουσαν οὐκ ἔχει τῆς μετοχῆς*. Non lubet hoc commentum refutare; sed εἰ ἡμεῖς οἱ Ὀλλανδοὶ τοῦτ' ἐποιοῦμεν ἢ καὶ οἱ Ἀμφισσειῆς, ἡλίκος θόρυβος ἀν ᾗ! Equidem tenebo quod ante multos annos apud Hesiodum pro-

posui: τῆς δ' ἔν τρεῖς κεφαλαί et exspecto firma argumenta quibus redarguar.

Ad Conti copias aliquid addere difficile est, tam enim ille est accuratus, ut non discedere soleat, nisi ante effuderit omnia quae in adversariis habeat. Unum tamen locum inveni, qui eum fugisse videtur. Pindari fragmentum est a Plutarcho servatum de Pyth. Orao. c. 29, quod apud Bergkium est p. 719. Mirum est quod in eo legitur: τοὶ δ' ἐπίμπλων ἐσσυμένως πῖθους. Coniicit Bergkius veram formam esse ἐπίμπλευν. Neque hoc multum mihi arridet, neque ἐπίμπλων. Scribendum videtur ἐπίμπλαν· non video certe cur ultima syllaba hic produci debeat et praeterea legitur πῖτναν Nem. V 11. Ceterum provoco ad Ahrentem de Dial. Dor. p. 317, qui dum scribebat nondum norat διέλεχθεν, quod invenitur in foedere Hierapytniorum cum Magnetibus, cf. *Mnem.* I p. 117. Illud etiam, quamquam res ad Pindarum nihil pertineat. Laudat Contus p. 327 Schol. Hom. Iliad. IV 222: ἐν τοῖς τοιούτοις τρίτοις ἡ συγκοπή ἀναδέχεται λῆξιν τὴν αὐτὴν τῇ παραληγούσῃ τῆς γενικῆς τῆς κατὰ τὴν μετοχὴν. Deinde ponit quaedam exempla: ἔστησαν ἔσαν ζάντος γάρ· ἔβησαν ἔβαν βάντος γάρ. Tum addit: περὶ δε τοῦ τῆς δ' ἦν τρεῖς κεφαλαί ἐν τοῖς περὶ ῥήματος ἐροῦμεν. Propter hanc Herodiani observationem sunt qui in reliquis analogiam sequendam putent, sed ἔν tamen rescribere non audeant, cum genetivus ὄντος sit. Sed vide ἔντες et ἔντασι in tabulis Heracleensibus aliaque quae contulit Ahrens p. 323, ut etiam ab hac parte ἔν pro ἦσαν satis tutum sit.

De Antaeo legimus Pyth. IX 119, qui filiam elocaturus erat velocitatis praemium: εἶπε δ' ἐν μέσσοις ἀπάγεσθαι, ὃς ἂν πρῶτος βορῶν ἀμφὶ οἱ ψαύσειε πέπλοις. Malo: ἀγαγέσθαι.

Quod legitur Nem. VI 48: πέτεται δ' ἐπὶ τε χθόνα καὶ διὰ θαλάσσης ostendit quid requiram Isthm. III 59: ἐπὶ χθόνα καὶ διὰ πόντον βέβακεν, nam ibi quoque πόντου praestare arbitror.

Articulus male iteratur in extremo carmine Nem. VIII: ἦν γε μὰν ἐπικώμιος ὕμνος δὴ πάλαι καὶ πρὶν γενέσθαι τὰν Ἀδράστου τὰν τε Καδμείων ἔριν. Ipse vides cur reponam: τῶν τε Καδ-

μείων. Recte appellat poeta Olymp. XIII 83: τὰν παρ' ὄρκον καὶ παρὰ ἐλπιδὰ κούφην κτίσιν. Ex ipsa rei natura discrimen consequitur.

De septem ducibus adversus Thebas legimus Nem. IX 23:

Ἴσμηνοῦ δ' ἐπ' ὄχθαισι γλυκύν

νόσον ἐρεϊσάμενοι λευκανθέα σώμασι πῖαναν καπνόν.

Confitetur Bergkius se locum non posse expedire; more tamen suo perscribit omnia virorum doctorum tentamina: ἐρυσσάμενοι, ἐρυξάμενοι, ὀλεσσάμενοι, ἐρησάμενοι, ἀπουράμενοι, ἀπωσάμενοι, ἀνανάμενοι, ἀνυσσάμενοι, ἐρευξάμενοι denique. Sardi venales: alter altero nequior. Quanto melius fuisset, si Bergkius bonae chartae Teubnerianae pepercisset et omisisset ridiculas coniecturas, quae splendidis et utilissimis voluminibus dedecori sunt. Connivere in erroribus eorum qui ante nos fuerunt et ponere in clara luce ei quid alii olim recte viderint, haec demum pietas est. Ceterum non est magnum, aliquid afferre quod nisi certum sit, tamen haud paulo verisimilius est. Commendo: νόσον ἐπειγόμενοι, cf. Pyth. IV 34 et IX 67.

Non mihi satisfecerunt interpretes Nem. IX 44:

ἐκ πόνων δ' οἱ σὺν νεότατι γένωνται σὺν τε δίκῃ, τελέθει
πρὸς γῆρας αἰὼν ἄμερα.

Vertit Schmidtius p. 245: *In Folge der Anstrengungen der Jugend wird im Alter das Leben* Tageshelle: quae nimia senectutis laus est nec quidquam simile Cato Maior apud Ciceronem ausus est affirmare. Aliter Dissenius: „Ex laboribus qui in iuventute peraguntur et cum iustitia, existit ad senectutem *placida* vita. Huic igitur *ἀμέρα* adiectivum est et αἰὼν feminini generis; sed Chromius, cui illa omnia dicta sunt, quadraginta annos natus erat et nimis tenniter tali viro rebus in adolescentia praeclare gestis nihil promittitur praeter *placidam* vitam. Dixerim equidem post iuventutem strenue peractam obrepere senectutem quidem, sed ita ut adventantem non sentias, quippe ab omni incommodo vacuum. Inerit hoc nisi fallor in Graecis verbis: τελέθει πρὸς γῆρας αἰὼν ἄρεμα. Ἀρέμα hoc est: *lento gradu*.

Potestne quis in certaminibus ἀρξασθαι κῦδος ἀβρόν? Crede-

bam omnem ἀβρότητα ab illis ludis longe abesse. Sic tamen Isthm. I 50 et itidem Olymp. V 7: τιν δὲ κῦδος ἀβρόν νικάσαις ἀνέθηκε. Contra recte Olymp. VI 56 infantis recens nati σῶμα ἀβρόν est. Dicerem sine controversia verum esse κῦδος ἀδρόν, sed id me retinet quod apud veteres poetas adiectivum non reperio.

Brevis ero, ait Pindarus Isthm. I 63: πολλάκι καὶ τὸ σεσωπαμένον εὐθυμίαν μείζω φέρει. Hoc si verum est, stulti victores fuerunt, qui Pindarum rogare solebant ut reportatum honorem carmine celebraret. Sed hoc dicit supervacaneum esse omnes percensere Herodoti Thebani virtutes, quas facile est suspicari cuiusmodi sint. Hoc in Graecis inerit, si mecum εὐθυμίαν rescribes. Vocabulum est secundum analogiam fictum.

Cleonymidae, ut est Isthm. III 31:

οἴκοθεν τάλαισιν ἄπτονθ' Ἡρακλείαις

καὶ μηκέτι μακροτέραν σπεύδειν ἀρετάν.

Hic omnes propemodum interpretes haeserunt nihilque non iis in mentem venit: τῷ μηκέτι, μάλιν δ' ἔτι, ὧν μηκέτι μακρότερ' ἦν, ἀμάχανον ἀκροτέραν σπεύδειν et τᾶν οὐκ ἔνι μακροτέραν. Etiamne mihi licebit suspicionem promere? Legam: ὡς μηκέτι μακροτέραν σπεύδειν ἀρετάν. Postquam ad summum pervenerunt, Cleonymidarum laudes intermissae sunt, quatuor bellatoribus uno die atroci proelio absumtis.

Isthm. III 81 memorantur inferiae, quas Thebani mittere solebant Megarae filiis, quos Hercules furens interfecit. Sunt Pindari verba:

ἔμπυρα χαλκοαρᾶν ὀκτὼ θανόντων,

οὓς Μεγάρα τέκε οἱ Κρεοντὶς υἱούς.

Hic primum audiamus Dissenium: χαλκοαρᾶν aere armatorum, bellicosorum. Vulgatiore est altera forma χαλκήρης, de armis aliisque rebus posita; nunc χαλκήρης ad personas translatum est ut Isthm. IV 41. Errant qui ferre caesos hic explicant." De significatione huius adiectivi omnia concedo, sed nego pueros fuisse aere armatos vel bellicosos. Si fuissent, quomodo eos Hercules potuisset superare? Πρὸς ὀκτὼ οὐδ' Ἡρακλῆς. Sed βι-

αιοθάνατοι fuerunt, ut scribit Scholiasta, et *χαλκοαρᾶν* corruptum est. Incidi in *χαλκοδρόπων* post me fortasse alius in aliud adiectivum incidet. Inferiae autem Thebis feruntur Heraclidis, sicuti Corinthi filiis Medaeae.

Isthm. V 58 dicit poeta longum esse omnes virtutes victoris enumerare: τὸν Ἀργείων τρόπον εἰρήσεται πᾶν ἐν βραχίσις· deinde more suo tribus verbis id dicit quod mercedo conductus et coactus dicere debebat. Sed coniunctionem requiro et conieci: τῷ Ἀργείων τρόπον. Cf. Pyth. V 21: τῷ σε μὴ λαθέτω, Isthm. VII 4, 72, alibi fortasse.

Amstelodami

Ips. kal. Aug. 1883.

DIODORUS SICULUS.

XII. 7: ἡναγκάσθησαν ἀφεῖναι τὰς πόλεις ἀπάσας τὰς κατὰ τὴν Βοιωτίαν αὐτονόμους εἶναι ἐὰν τοὺς αἰχμαλώτους ἀπολάβωσιν.

Repone: — αὐτονόμους, ἵνα τοὺς αἰχμαλώτους ἀπολάβωσιν. Postquam ἵνα in εἶναι corruptum est infelix coniectore de suo ἐὰν addidit.

XII. 1: τοῦ πολέμου παρὰ τὴν προσδοκίαν τὸ τέλος λαβόντος [παράδοξον].

Idem est, opinor, παρὰ τὴν προσδοκίαν et παράδοξον.

PAUSANIAS.

I. 22. 1: ὅτις βαρβάρων γλῶσσαν ἔμαθεν Ἑλλήνων.

Emenda: ἔμαθεν Ἑλλήνων.

C. G. C.

PLATONIS DE LEGIBUS LIBER NONUS.

863. A. Δίκαι δὴ τὰ μετὰ ταῦτα ἀκόλουθοι ταῖς ἔμπροσθεν πράξεσιν ἀπάσαις οὔσαι κατὰ φύσιν γίνονται ἂν τὴν τῆς διακοσμῆσεως τῶν νόμων. ὧν τινῶν οὖν δὴ περί δεῖ γίνεσθαι δίκας, τὰ μὲν εἴρηται, τὰ κατὰ γεωργίας τε καὶ ὅσα τούτοις εἶπετο, τὰ δὲ μέγιστα οὔτε εἴρηται πῶ, καθ' ἓν ἕκαστόν τε λεγόμενον ῥηθέν, ἢν δεῖ λαμβάνειν αὐτὸ τιμωρίαν καὶ τίνων ποτὲ δικασῶν τυγχάνειν, μετ' ἐκεῖν' αὐτὰ ἐξῆς ταῦτα ῥητέον. Multi haec ita corrigere conati sunt, ut ad ῥηθέν solum offendisse videantur; sed corrigendum erat etiam λεγόμενον, quod cum ῥητέον stare nequit. Oratio enim sic constructa est: οὔτε εἴρηται (τὰδικήματα) ῥητέον τε ἢν δεῖ τιμωρίαν λαμβάνειν κ. τ. λ. Quod idem est ac si scripsisset: ταῦτά τε ῥητέον ἐπειδήπερ οὕτω εἴρηται, καὶ ἅμα ἢν δεῖ λαμβάνειν αὐτὰ τιμωρίαν. Sed quoniam non omnia una poena digna sunt, necessario singulatim tractanda erant — καθ' ἓν ἕκαστον. Quid etiam deest? Hoc opinor: „*si quid ex his admisum fuerit.*” Quod in huiusmodi civitate *figendum* potius, quam vulgo fieri posse credendum est. Legendum igitur: καθ' ἓν ἕκαστόν τε γενόμενον δῆθεν κ. τ. λ. Contrario errore in Politico, 298. C., scriptum est: οὐδὲ γὰρ ἄρτι δῆθεν κατέμαθον τὸ περὶ τῶν μιμημάτων. Iamdiu monui legendum ῥηθέν.

Ibid. B. Alieno loco inserta sunt verba, τοῦτο δρᾶν. Corrige: Αἰσχρὸν μὲν δὴ τινα τρόπον (τοῦτο δρᾶν) καὶ νομοθετεῖν ὅποσα νῦν μέλλομεν κ. τ. λ. Nam τοῦτο δρᾶν ad solam delictorum commemorationem spectat, νομοθετεῖν ad poenas et iudicia. Mox

addit turpe esse in tali civitate τὸ καὶ ἀξιοῦν τῆς τῶν ἄλλων μοχθηρίας τῶν μεγίστων ἐμφύεσθαι τινὰ μεθέξοντα. Quis non videt pro τῶν μεγίστων scribi oportere ipsorum civium nomen, sc. τῶν Μαγνητῶν.

Ibid. C. νομοθετούμενοι τοῖς ἥρωσι. Alias docui legendum; νομοθετοῦμεν, οἱ τοῖς ἥρωσι . . . ἐνομοθέτουν.

Ibid. D. ἀνεμέσθητον δὴ φοβεῖσθαι μή τις ἐγγίγνηται τῶν πολιτῶν ἡμῖν οἷον κερασβόλος, ὃς ἀτεράμων εἰς τοσοῦτον φύσει γίγνοιτ' ἂν ὥστε μὴ τήκεσθαι, καθὰ περ ἐκεῖνα τὰ σπέρματα πυρὶ, νόμοις οὗτοι καὶ περ οὕτως ἰσχυροῖς οὖσιν ἄτηκτοι γίνωνται. Multa sunt in his a Platonici sermonis nitore alienissima; ut ἐγγίγνηται κερασβόλος ὃς ἀτεράμων γίγνοιτ' ἂν, et mutatio a singulari τις in pluralem οὗτοι sine causa facta. Neque vero apta est comparatio inter πῦρ et ἰσχυροῦς νόμους. Ceterum, nisi fallor, πυρὶ τήκεσθαι, (vel, quod mavult Astius, τέγγεσθαι) de aqua fervente dicitur; nam, si de ipso igne intelligas, omnia pariter semina, sive κερασβόλα sive alia fuerint sine ullo discrimine torrentur. Sed ingenia hominum legibus mollienda esse disputat. Quae ingenia? Illa ipsa quae legibus molliri non possunt! Haec certe Plato non scripsit, sed huiusmodi aliquid: ingenia quae disciplina et moribus ἄτηκτα seu ἄτεγκτα essent legibus *coercenda* esse. Ex sententia misere interpolata haec tantum auctori vindicare ausim: μή τις ἐγγίγνηται τῶν πολιτῶν ἡμῖν οἷον κερασβόλος, ἀτεράμονι εἰς τοσοῦτον φύσει, ὥςτε καθάπερ ἐκεῖνα τὰ σπέρματα πυρὶ κ. τ. ἔ.

854. A. κατὰ τὸν ἔμπροσθεν λόγον δμολογηθέντα. Scripserat auctor, κατὰ τὸν ἔμπροσθεν λόγον, sc. prooemia legibus praemittenda esse; annotavit nescio quis κατὰ τὰ ἔμπροσθεν δμολογηθέντα. Ex his conflata est nostrorum librorum lectio. Nisi forte idem hic factum est, quod in his praesertim libris fieri solet, ut voces sedem mutaverint. Tum legendum erit τὸν ἔμπροσθεν δμολογηθέντα λόγον. Idem error haud dubie in verbis proximis obtinuit — παρακαλοῦσα μεθ' ἡμέραν τε καὶ ἐπεγείρουσα νύκτωρ. Lege μεθ' ἡμέραν τε παρακαλοῦσα.

B. οἷστρος δὲ σέ τις ἐμφύόμενος ἐκ παλαιῶν καὶ ἀκαθάρτων τοῖς ἀνθρώποις ἀδικημάτων περιφερόμενος ἀλιτηριώδης. Malim οἷστρος δ' ἔστι τις, et ἀδικημάτων τοῖς ἀνθρώποις περιφερόμενος. Mox lege τίς δ' ἐστὶν (ἢ) εὐλάβεια, μάθε.

C. Ordinem restitue scribendo, τὰς τῶν λεγομένων ὑμῖν ἀνδρῶν ἀγαθῶν. — καλλίῳ θάνατον σκεψάμενος ἀπαλλάττου τοῦ βίου. Perperam vertunt, „mori satius fore arbitratus”, quod verbis non inest. Dele θάνατον, et verte „honestiora consilia amplexus.”

D. τοὺς δ' ἄλλους παράδειγμα δήσσει γενόμενος ἀκλεῆς κ. τ. ἔ. Si documentum populo dari volunt, male faciunt qui hominem clam interficiant et ignotum in locum cadaver eius eiiciant. Sed aliam δῆσιν quaserunt, nempe ut ne cives πολιτοφθόρα illa in memoria retineant. Dele παράδειγμα.

855. A. Quid est λόγος ἔντιμος λεγόμενος? Fortasse scripsit λ. ἐν τιμῇ λ. — Multas solvendas esse scribit, ἂν ᾗ τί τῷ τοῦ κλήρου κατεσκευασμένου περιττεῦον. Male libri τῶν.

Ibid. B. ὅπως ἂν τῶν κλήρων ἀργὸς μηδεὶς μηδέποτε γίγνηται δι' ἀπορίαν χρήματων. Vertit interpres „ne quis unquam propter indigentiam pecuniarum sua sorte *privetur*.” Hoc probat Astius: „ἀργὸς *vacuus expers*.” Verte, ne qua sors propter indigentiam *inculta iaceat*. Hac de causa pluries in hoc libro non modo de sorte vendunda cavet, sed videndum esse docet ὅπως δ κληρὸς ἔσαι κατεσκευασμένος παντελῶς. Infra pro δεσμοῖς τε χρονίοις καὶ ἐμφανέσι καὶ τισὶ προπηλακισμοῖς κολάζειν legendum καὶ ἐμφανέσι τισὶ προπηλακισμοῖς. Nullus est carcer ἐμφανής; qui sint προπηλακισμοὶ ἐμφανεῖς ipse infra docebit: ἀμόρφους ἔδρας ἢ σάσεις ἢ παρασάσεις εἰς ἱερὰ (καὶ) ἐπὶ τὰ τῆς χώρας ἔσχατα, ubi σάσεις ad ἱερὰ, παρασάσεις ad ἔσχατα pertinent.

Ibid. C. Mira est interpretatio verborum, μηδεὶς ἄτιμος ἔσω, „peccatum nullum impunitum sit.” Quam et Astius probat qui scribit: „ἄτιμον i. e. ἀτιμώρητον impunitum.” Ἀτιμίαν et τὴν εἰς τὴν ὑπερορίαν φυγὴν inter poenas idcirco esse non vult, quia expertus est utrumque seditionibus et novandarum rerum studiis materiam praeberere. — Insere cum Stephano (εἰς τὴν) ὑπερορίαν. Mox dele γιγνέσθω. Orationis structura haec est: θάνατον δὲ ἢ δεσμοὺς . . . ἢ χρημάτων ἐκτίσεις γίγνεσθαι δεῖν τὴν δίκην ταύτην. Adiecit καθάπερ εἶπομεν, quia multae imponendae conditiones ante profinitas servari vult.

Ibid. D. κατὰ τὸ σῶμα τοῦ διώκοντός τε καὶ (τοῦ) Φεύγοντος ὁ δικαστὴς ἐξῆς ἡμῖν ἐγγύτατα κατὰ πρέσβιν ἰζέσθω. Nonne ex-cidit ἔκαστος?

Ibid. E. διεξελεῖν ὃ τι ἂν παρ' ἑκατέρου τις τῶν ἀντιδίκων ῥηθῇ ἢ μὴ ῥηθῇ ἐπιποθεῖν τινὰ τρόπον. Non video quomodo quis τὸ ῥηθῇ ἐπιποθεῖν, possit, nisi ut iteretur, quod hic alienum est. Certe non significat, „quod ipsi non satisficiat.” Malim, ῥηθῇ ἢ μὴ ῥηθῇ ἐπιποθεῖν.

856. A. Λεγε κρινεῖν. Ibid. C. Ante verba ἐνὶ δὲ λόγῳ aliquid interciderit necesse est, quod ad liberos damnatorum at-
tinebat.

Ibid. E. κοινὸς δ' ἔτι τρίτος εἰς ἔσω λόγος νόμος. Iam de sacrilegis egit in 854. E. et de reipublicae eversoribus, 856. C. Nunc autem ad proditores, quod *tertium* genus est, convertitur, quos supra indicaverat quidem, (B. τὸν δὲ κοινωνοῦντα) sed nihil de iudicio eorum dixerat. Λεγε, κοινὸς δ' ἔτι τοῖς τρίτοις εἰς ἔσω νόμος περὶ δικαστῶν τε καὶ [ὁ τρόπος] τῶν δικῶν. κ. τ. ἐ.

Ibid. D. τοῦ φιλοσοφεῖν ἐγγὺς χρώμενον μὲν τοῖς λόγοις. Libri χρωμένῳ. Suspicio olim scriptum fuisse χρωμενωμένῳ. Dele μὲν.

858. A. Contrariae res sunt τὸ ἄρισον et τὸ ἀναγκαιότατον, illud philosophorum, hoc artem aliquam exercentium. Cum igitur affirmat sibi μηδεμιᾶς ἀνάγκην εἶναι νομοθετεῖν, et τῷ νομοθετεῖν illud opponit ἐν σκέψει γενομένους περὶ πάσης πολιτείας πειρᾶσθαι κατιδεῖν τὸ ἄρισον, necessario meram artem extudit. Prave igitur additum est καὶ τὸ ἀναγκαιότατον. Praeterea pro τὸ τε ἄρισον lege τᾶρισον, cuius resolutio dittographiam peperit.

Ibid. C. Recte Astius: „ποιητῶν *in univertum* sunt librorum scriptores” Transponere igitur debebat καὶ ὅσοι, ut esset ποιητῶν ὅσοι ἄνευ μέτρων καὶ μετὰ μέτρων. Quod cum Edd. habent, τὴν αὐτῶν εἰς μνήμην *in sui memoriam* ineptum est. Unde enim rescivit auctor, ceteros scriptores id magis curare, quam qui legibus scribendis incumbant? Sed omnium veterrimus liber habet τὴν αὐτῆς. Scribendum τὴν αὐτῆς (sc. ξυμβουλῆς) εἰς μνήμην. Haec cum praeced. μέτρων capienda sunt.

859. A. Breviter indicabo quem ad modum haec mihi corrigenda videantur: — καταγέλασα. (ΚΛ. οὕτω. ΑΘ. οὐκοῦν καὶ νομοθέτην μᾶλλον) οὕτω διανοώμεθα κ. τ. ἐ. Mox delendum comma post πόλεσιν quae vox a φαίνεσθαι regitur, et quoniam ridicula προσωποποιᾶ esset τὰ γεγραμμένα γράφοντά τι ἐν τοίχοις, dele τὰ γεγραμμένα et τὸν νομοθέτην dici intellige.

Ibid. C. Quid? hiccine est praecipuus philosophandi finis τὸ διαφέρειν τῶν πλείστων? Nolim credere; sed quod Plato dedit in-nocuum est: sc. ὁ δὲ, qua in re a multis differre studemus, ἐν τῷ μὴ διαφέρεισθαι ἡμῖν αὐτοῖς.

859. C. Omnes inde a Stephano editores verba σχεδὼν — λέγειν Atheniensi continuant, nihil Cliniae relinquentes praeter id quod Cliniae non est, οὐκοῦν ὁρθῶς. Tum rursus ἴσως Ath. tribuunt. Quod maxima ex parte contra optimorum librorum auctoritatem factum est. Cur? Quia scilicet enuntiatio οὐδ' εἴ τις κ. τ. λ. alioquin manca esset. Sed nihil hoc remedio profe-cerunt. Vide quam male cohaereant οὐδ' εἴ τις διίσχυρίζοιτο — οὐδεὶς ἂν δόξειε π. λ. Evidens est in his lacuna quam sic fere impleverim. ὥς' οὐδ' (ἐν ἂν ἄτοπον δόξειε λέγειν) οὐδ' εἴ τις διίσχυρίζοιτο [εἶναι] τοὺς δικαίους ἀνθρώπους . . . κατ' αὐτό γε τὸ [δικαιοτάτον] ἦθος ταύτη (fort. πάντη) παγκάλους εἶναι. ΚΛ. Σχεδὼν οὐδεὶς κ. τ. ἔ.

860. A. Putidum est additamentum λεχθέντων τῶν δικαίων αἰσχίστων εἶναι. Falsarius superlationem a sequentibus mutua-tus est.

Ibid. Corrigo: πῶς αὖ πρὸς αὐτὰ ταῦτα ἔχει τῆς συμφωνίας; ΚΛ. ποίας δὲ πρὸς ποῖα; τὰ αὐτὰ ταῦτα sunt τὰ δίκαια καὶ τὰ δίκη.

D. ἀκουσίως δὲ ἐκούσιον οὐκ ἔχει πράττεσθαι ποτε λόγον. Ra-tiocinatio huiusmodi est. ὁ κακὸς ἄκων κακός. ὁ δὲ ἄδικος εἰς τῶν κακῶν. Οὕτως ὁ ἄδικος ἄκων ἄδικος. Ὁ δὲ ἄκων ἐκούσια οὐ πράττει. Οὐκ ἄρα ἀδικεῖ ἐκόν. Sed pro ὁ δὲ ἄκων ἐκούσια οὐ πράττει maluit dicere ἐκουσίῳ δὲ ἐκούσιν πράττεσθαι οὐκ ἔχει λόγον.

861. A. Ἀναμνησθῶμεν ὥς [ἔμπροσθεν] νῦν δὲ. —

Ibid. B. Hiulcam esse orationem omnes confitentur; sed to-tam orationem contemplanti verisimilius videbitur ex initio quam quavis alia ex parte verbum excidisse. Coniicio: ἄρ' οὖν πα-ρίμεν τὴν τούτων ἀπορίαν κ. τ. ἔ. Μοχ ἀπαλλάσσεται non modo supervacuum est, sed cum cetera oratione pugnat. Nam certe ὁ νομοθέτης non abibit priusquam nos legem suam accipere coegerit.

D. Inserenda vox est, sine qua duale verbum non haberemus: διαφέρετον ἐκάτερον (ἐκατέρου.) —

Ibid. E. μὴ τις οἶηται pro οἰέσθω vel οἰθῆ plane barbarum

est. Nec θῆται nimis placet, nec quomodo locus corrigendus sit reperio.

Supra in D pro ἄλλω τινὶ δῆποτε Bekkerus „aut τίνι scribendum videri,” ait, „aut ᾧτινι.” Sed ᾧτινι ne Atticum quidem est. Lege, ἀλλ' ἄλλω τινί, καὶ τίνι δῆ ποτε.

862. A. Supple. πολλάκις δὲ (δι') ὠφέλειαν. Mox in ἤθει καὶ δικαίῳ τρόπῳ χρώμενος, non ita construenda sunt, tanquam ἤθει α χρώμενος penderet, sed idem est atque διὰ τὸ ἥθος.

Ibid. B. Optimi libri exhibent καὶ τὸ μὲν ἀβλαβὲς ὑγίης, sed in margine pro ἀβλαβὲς βλαβέν. Olim, ut opinor, scriptum fuerat καὶ τὸ μὲν βλαβέν pro ἀβλαβές optimo sensu. Ad hoc ἀβλαβὲς adscripserat aliquis ὑγίης, quod posteaquam in ipsius locum venit, vera lectio in marginem relegata est. Deinde secutus est qui hoc ipsum vocabulum variam esse lectionem pro βλαβέν putavit. Hinc illae turbæ! Lege, καὶ τὸ μὲν βλαβέν ἀβλαβὲς τοῖς νόμοις εἰς τὸ δυνατόν ποιητέον τό τ' ἀπολόμενον (ἀνα)σώζοντα καὶ τὸ πᾶσιν ὑπὸ τοῦ πάλιν ἐξορθοῦντα, καὶ (sc. ποιητέον) τὸ θανατωθὲν ἢ τραπέν ὑγίης τὸ δ' ἀποίνοις ἐξιλασθέν, τοῖς (δὲ) δρῶσι καὶ πάσχουσιν ἐκάστας τῶν βλάψεων ἐκ διαφορᾶς [εἰς] Φιλίαν πειρατέον ἀεὶ καθιστάναι τοῖς νόμοις.

Ibid. D. ἡ καὶ τὸ παράπαν ἌΜω τινι τρόπῳ — sic legendum.

Ibid. E. δίκην τούτοις καὶ νόμον θήσει τινά. Quoniam de mortis poena agitur vox requiritur quae huius δίκης naturam exprimat, nisi forte scripsit δίκην τ. καὶ ἄμ' ὅρον θήσει τινά.

863. A. ἤδιον δ' ἂν ἔτι σαφέστερον ἀκούσαιμεν ταῦτα ῥηθέντα. Haec Graeca non esse quivis videat; sed scribe, ταῦτα τὰ ῥηθέντα . . . ὡς ἐν τούτοις διαπεποικιλταί, — „τὰ ῥηθέντα, ut ipse explicat, sunt de discrimine ἀδικίας et βλαβῆς cett. En τούτοις est „in his quae modo dixisti” — διαπεποικιλταί, „varias formas sumunt.” Itaque omnis oratio huc redit. „In his iudiciis poenisque, quas memorasti, discrimina illa, quae sunt inter βλαβὴν et ἀδικίαν ἀκούσιον et ἐκούσιον, sub variis formis apparentia, discere cupio.”

864. A. τὴν δὲ τοῦ ἀρίστου δόξαν ὅπῃπερ ἂν ἔσεσθαι τούτων ἡγήσονται πόλεις εἴτ' ἰδιῶται τινες κ.τ.ε. Lege, ὅπῃπερ ἂν ἔσεσθαι τούτῳ ἡγ. πόλεις. —

Ibid. B. Ne Plato numerare non posse videatur legere malim ἐλπίδων δὲ καὶ δόξης τῆς ἀμαθοῦς πρὸς τᾶριον ἐφεις, τρίτον.

Μέρους δ' αὖ τούτου τοῦ τρίτου διχῇ τμηθέντος πέντ' εἶδη γέγονεν. Vide supra 863. C.

Ibid. C. Libri βιαιῶν καὶ ξυμφώνων. Veram lectionem reperit Astius ἐμφανῶν, cui infra opponitur μετὰ σκότους. Palaeographiae peritis facillima videbitur haec correctio. Quid Turicenses? „ἀξυμφώνων nos: Conf. 863. C.” Vix est operae pretium; nam nihil ibi reperies simile, praeterquam quod dixit μεγάλων καὶ ἀμούσων ἀμαρτημάτων.

865. Dele alterum φόνου. Ibid. C. ἐὰν μὲν δοῦλον κτείνῃ νομίζων τὸν ἑαυτοῦ διειργάσθαι, τὸν τοῦ τελευτήσαντος δεσπότην ἀβλαβῇ παρεχέτω καὶ ἀζήμιον. Notabile est hoc documentum, quam levis error in densissimas tenebras homines possit deducere. Haec vulgo ita interpretantur: si quis servum occidat se suum interficere putans et quae sequuntur. Quid quod νομίζων pro οἰόμενος usurpari non solet, vel quod interficere non idem est quod interfecisse, vel denique quod hic de caede fortuita sermo est? Nihil curant, dummodo habeant quod aliis praecipiant. Interpunge post κτείνῃ, et tolle comma quod post διειργάσθαι positum, extemplo omnia fient planissima. „Si alienum servum occiderit vir bonus, haud minus ad se damnum pertinere putabit, quam si suum interfecerit, eoque incunctanter pretium mortui domino persolvat.” Quid prudentius aut aequius dici possit?

866. A. d. τε post συγγνώμην. Ibid. B. ἐὰν δ' ὁ προσήκων... τὴν πάθην. Locus manifeste lacunosus. Coniicio: ἐὰν δὲ ὁ προσήκων ἐγγύτατα μὴ ἐπεξίῃ, (προστιθέμενον δὲ περιδῇ) τῷ παθήματι τὸ μίasma, ὥς εἰς αὐτὸν περιεληλυθὸς τοῦ παθόντος προστρεπομένου τὴν πάθην ὁ βουλόμενος ἐπεξελθὼν κ. τ. ἔ. Quid est planius? Quicumque viderit mortuum a propinquo negligi, ad se hunc venisse putet, paratumque esse in se diras convertere; ergo eius causam suscipit.

867. A. Lege μεταξὺ δὲ τοῦ τε ἐκουσίου καὶ (τοῦ) ἀκουσίου, et mox pro ἀταμειύτως ταῖς ὀργαῖς χρώμενος ἀπροβουλεύτως lege ἀταμειύτοις et dele ἀπροβουλεύτως.

Ibid. E. Nemo haec intelligat, quae de reditu eorum praeceperit, qui ob civem per iram occisum exulant. Sed pro ἐπειδὰν δ' ὁ χρόνος ἔλθῃ τῆς Φυγῆς lege ἐξέλθῃ. Scilicet iudices qui per omne exilii tempus perspexerunt quemadmodum illi se

gerere consueverint, nunc ad fines proficiiscuntur ut de illorum verecundia et *continentia* iudicium ferant: *περὶ αἰδοῦς καὶ κατοχῆς*, non ut vulgo sine sensu scriptum est *καταδοχῆς*.

868. E. τὰ μὲν τῶν καθαρμῶν καὶ ἀπειναυτήσεων ὡσαύτως, καθάπερ εἴρηται τοῖς γονεῦσι καὶ τοῖς ἐκγόνοις, εἰρήσθω δεῖν γίγνεσθαι καὶ τούτοις ὧν ἀδελφούς τε ἀδελφῶν καὶ γονέας ἐσέρηκε παίδων, τούτοις δὲ ξυνέσιος αὐτοῖς μηδέποτε γιγνέσθω, μηδὲ κοινῶς ἱερῶν. Frustra in his argutantur interpretes. Post ὧν insere ὁ θυμὸς et lege τούτοις δὲ ξυνέσιος ἀσδς μηδεῖς μηδέποτε γιγνέσθω, omnia plana facta esse senties.

869. C. „Qui patrem occiderit” inquit, πῶς τούτῳ δίκης γε ἄλλως προσήκον τυγχάνειν ἂν γίγνοιτο ἐν νόμῳ; Quis unquam sic locutus est sobrius? Quoniam γε aperte ad τούτῳ pertinet, tolle importunum δίκης; quo sublato quivis legendum esse videat: πῶς τούτῳ γε ἄλλως τῶν προσηκόν(των) τυγχάνειν ἂν γίγνοιτο. Ἐν νόμῳ δὲ κείσθω κ. τ. ἔ.

Ibid. E. Καὶ τὰ μὲν δὴ βλαία τε καὶ ἀκούσια καὶ κατὰ τὸν θυμὸν γιγνόμενα περὶ φόνους μετρίως εἰρήσθω· τὰ δὲ περὶ τὰ ἐκούσια καὶ κατ’ ἀδικίαν πᾶσαν γιγνόμενα τούτων πέρι, καὶ ἐπιβουλῆς δι’ ἥττας ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ φθόνων, ταῦτα μετ’ ἐκείνα ἡμῖν λεκτέον. Inapte κατὰ τὸν θυμὸν et κατ’ ἀδικίαν πᾶσαν inter se opponuntur. Vera antithesis est τὰ βλαία et τὰ κατ’ ἀδικίαν πᾶσαν. Facessat igitur inutile supplementum. Sed et altera oppositio τὰ περὶ φόνους, τὰ περὶ τὰ ἐκούσια scribis debetur. Haec sola Platoni tribuo: καὶ τὰ μὲν δὴ βλαία τε καὶ ἀκούσια γιγνόμενα περὶ φόνους μετρίως εἰρήσθω· τὰ δὲ [περὶ τὰ] ἐκούσια καὶ κατ’ ἀδικίαν πᾶσαν γιγνόμενα [τούτων περὶ καὶ ἐπιβουλῆς] δι’ ἥττας ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ φθόνων, ταῦτα μετ’ ἐκείνα ἡμῖν λεκτέον.

870. A. Lege οὐ πλεῖσός τε καὶ ἰσχυρότατος ἵμερος ὧν τυγχάνει, (ἢ) τοῖς πολλοῖς [τῶν χρημάτων] τῆς ἀπλήσου καὶ ἀπείρου κτήσεως ἔρωτας μυρίους ἐντίκτουσα δύναμις κ. τ. ἔ. Mox dele quae nescio quis ad verba τῆς δ’ ἀπαιδευσίας αἰτία adscripsit, nempe ἢ τοῦ κακῶς ἐπαινεῖσθαι πλοῦτον.

871. B. ὁ δὲ μὴ ἐπεξιὼν δέον ἢ μὴ προαγορεύων εἶργεσθαι τῶν ἐντὸς ἀνεψιότητος, πρὸς ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν προσήκων τῷ τελευτήσαντι, πρῶτον μὲν τὸ μίasma εἰς αὐτὸν καὶ τὴν τῶν θεῶν ἔχθραν δέχοιτο, ὥς ἢ τοῦ νόμου ἀρὰ τὴν φήμην προτρέ-

πεται, τὸ δὲ δεύτερον ὑπόδικος τῷ ἐθέλοντι τιμωρεῖν ὑπὲρ τοῦ τελευτήσαντος γιγνέσθω. Ad haec Astius. „Proprie: ut legis interpretationem, s. estimationem provocat.” Deinde suam explicationem explicat. Bene accidit ut optimus liber vestigium veritatis servaverit. Nam Codex A pro Φήμην Φημιν exhibet. Lege, ὡς ἡ τοῦ νόμου ἀρὰ τὴν ἐφ' ἡμῖν προστρέπεται. Vides τὴν θεῶν ἔχθραν et τὴν ἐφ' ἡμῖν (ἔχθραν) pariter de ira deorum dici; sed illa spretam religionem consequitur, haec, quae ex civium voluntate pendet, a publica detestatione oritur.

Ibid. C. Recte Stephanus ἴτω ἀναγκάσων. Et tamen Turicenses ἀναγκάζων retinent. τὴν τῆς δίκης πρᾶξιν verte: id quod ius exigit.

Ibid. E. Misere turbatam orationem sic restituam: ὁ δὲ παρεχέτω οὗς ἂν ἀξιόχρεως ἡ περὶ ταῦτα [δικασῶν] ἀρχὴ κρίνῃ τρεῖς ἐγγυητὰς παρέξιν ἐγγυωμένους εἰς δίκην.

872. B. ταύτην δὲ καθάπερ εἶρηται τοὺς αὐτόχειρας κατεγγυᾶσθαι, τὸν [δὲ] προαγορεύοντα τὸν φόνον ἅμα κατεγγυᾶν καὶ τούτους.

Perperam haec intellecta sunt. Res ita se habet; si quis civis αὐτόχειρ civem occiderit vades dato; sin ἐξ ἐπιβουλῆς, nullum vadimonium esto. Sed in inquilinis servisque nullum huiusmodi discrimen erit, ταύτην δὲ (sc. τὴν ἐγγύην) quemadmodum τοὺς αὐτόχειρας vadimonio obstringi oportere dictum est, ἅμα καὶ τούτους (sc. τοὺς ἐπιβουλεύσαντας) κατεγγυᾶν, jubet.

Ibid. C. εἰ δὲ τις δοῦλον κτείνῃ μηδὲν ἀδικοῦντα, φόβῳ δὲ μὴ μηνυτῆς αἰσχυρῶν ἔργων καὶ κακῶν αὐτοῦ γίγνηται, ἢ τις ἐνεκα ἄλλου τοιούτου, καθάπερ ἂν εἰ πολίτην κτείνας ὑπεῖχε φόνου δίκας, ὡσαύτως καὶ τοῦ τοιούτου δούλου κατὰ τὰ αὐτὰ ἀποθανόντος οὕτως ὑπεχέτω. Qui δούλου supplevit, ne intellexit quidem φόνου post τοῦ τοιούτου subintelligi, nec vidit κατὰ ταῦτα ad ὑπεχέτω pertinere, itaque perquam inepte ἀποθανόντος inseruit.

Ibid. E. εἰ πατέρα ἀπέκτεινέ τις αὐτὸν τοῦτο ὑπὸ τέκνων τολμῆσαι βίᾳ πάσχοντα. „Est vero τολμῆσαι idem ac ὑπομένειν, ἀνέχεσθαι.” Sic Editor Bipontinus, qui Astium secum traxit. Corrigendum censeo: αὐτὸν τοῦτον ὑπὸ τέκνων τελευτῆσαι βίαια πάσχοντα ἔν τισι χρόνοις.

873. A. ταῦτα δὲ παρὰ θεῶν μὲν τινα φοβούμενον τὰς τι-

μωρίας εἶργεσθαι χρή τὰς τοιαύτας. Nihil interest utrum ταῦτα dicas, an τὰς τιμωρίας τὰς τοιαύτας. Sed hoc illius esse glossema manifestum est. Nam nisi e margine illatum est, quid causae fuit cur distraheretur? Nimirum voces duobus in locis omissas esse scriba credidit, et pro ingenio unde excidissent divinavit. Idem factum vidimus in libro decimo 904. A. ubi annotatio ἀλλ' οὐκ αἰώνιον καθάπερ οἱ κατ' οὐνδὸν ὄντες θεοὶ discerpta et corrupta in diversas orationis partes distributa est.

Ibid. B. Lege, περὶ (τοῦ) τῶν νομίμων εἶργεσθαι, et mox post φόνου τοιούτου expelle molestam iterationem τούτων κτείνας τινά. Sed quae sequuntur plane novum carnificium genus nobis proferunt: οἱ τῶν δικασῶν ὑπηρεταὶ καὶ ἄρχοντες. Lege, κατὰρχοντες. Famuli hominem occidunt, deinde magistratus lapidationem dicis causa pro omni civitate perficiunt. Sed quid sibi vult ἐκβαλλόντων τῷ νόμῳ ἄταφον? Scribam suspicor aliud agentem eandem syllabam bis scripsisse: ἐκβαλλόντων των. Deinde qui illo apograpbo utebatur, quod litura corrigendum erat conjectura speciosius reddere maluit, et ex τῶν τῷ ἦ effecit.

Ibid. C. ὅς ἂν ἑαυτὸν κτείνῃ . . . ἀργία δὲ καὶ ἀνανδρίας δειλία ἑαυτῷ δίκην ἄδικον ἐπιθῇ. Subtilitas Platonica interpretes fefellit. Qui mortem sibi consciscit, is se damnat. Cuius sceleris? Δειλία, opinor. Sed qua re inductus iniustum de se iudicium pronuntiavit? Ἀργία καὶ ἀνανδρία. Quid apertius?

Ibid. D. εἴτα ἐν τοῖς τῶν δώδεκα ὀρίοις μερῶν τῶν ὅσα ἀργὰ καὶ ἀνώνυμα θάπτειν ἀκλεεῖς αὐτούς κ. τ. ἔ. Qui de *finibus* somniavit luculentam orationem interpolando corruptit. Atque hic quidem de illis videtur cogitasse, qui ἔξω τῶν ὀρίων eiiciebantur; hi vero *sepeliri* iubentur ἐν τῇ χώρᾳ. Qua igitur infamia horum sepulturam notari voluit? Nempe τάφους δ' εἶναι . . . ἐν τοῖς τῶν δώδεκα μερῶν ὅσα ἀργὰ καὶ ἀνώνυμα. Θάπτειν δ' ἀκλεεῖς αὐτούς κ. τ. ἔ.

874. A. προαγορεύειν δὲ τὸν φόνον τῷ δράσαντι, καὶ ἐπιδικασάμενον ἐν ἀγορᾷ κηρῦξαι τῷ κτείναντι τὸν καὶ τὸν κ. τ. ἔ. Quoniam δὲ δράσας ignotus est, ἡ πρόρρησις neminem appellat, sed fit τῷ κτείναντι τὸν καὶ τὸν. Quorsum igitur τὸν φόνον τῷ δράσαντι illatum est? Nisi me omnia fallunt, supplementum hoc est librarii lacunam ut poterat explentis. Quod autem intercederat, neque salva oratione abesse potest, longe diversum in

sc. προαγορεύειν δὲ (τὸν ἐγγύτατα γένει τῷ τελευτήσαντι).

876. A. τίς οὖν ὁ μετὰ τοῦτον λόγος et quae sequuntur omnia Atheniensi tribuit alter τοῦ πατριάρχου Codex. Rectissime. Quippe nec interrogationes illae nec interrogandi modus Cliniae conveniunt, nec nisi ipse sibi responderet Atheniensis sic loqueretur: τὰ δὲ δὴ μετὰ ταῦτα ὁρθότατ' ἂν εἰπεῖν εἴη.

Ibid. B. Quid malum est ἐξ ἀνάγκης εἰλημμένον? Dele εἰλημμένον.

877. A. οὐδ' αἰδούμενον. Perperam Astius, „Veniam impetrantem”. Idem qui postea τὴν τύχην καὶ τὸν δαίμονα sontis σέβεσθαι iubetur, hic ipsum αἰδεῖσθαι vetatur.

878. A. Dele comma post ἐκονομάζοντας. Ominis causa hunc adoptivum γεννήτορά τε αὐτοῖς καὶ ἐσιούχον καὶ θεραπευτὴν δσιῶν τε καὶ ἱερῶν nominant. Hinc patet γίγνεσθαι alienum esse.

Ibid. B. ἀλλ' οἷς ἐξὶ μεθόριον, τοῦτο [ἐν μέσῳ] ὄρων πρότερον ἐκατέρῳ προσβάλλον γίγνοιτ' ἂν ἀμφοῖν μεταξύ. H. e. „quod inter duo genera situm est utriusque particeps est.” Pro πρότερον lege ποτέρων, quod idem est atque ὁποτερωνοῦν. Mox recte A et Ω pro ἐνεσῶτων habent ἐν ἔσω. L. τραυμάτων οὖν ἐν ἔσω τὸ ὄργῃ γενόμενον, (οὐ) εἰάν ὄφλῃ τις κ. τ. εἰ.

879. C. L. διανοεῖσθαι τὸ πρεσβύτερον ὡς οὐ σμικρῷ τοῦ νεωτέρου [ἐς] πρεσβεῦον. In Theaeteto ὡς πετόμενοι διανοοῦνται.

Ibid. E. εἰάν ἄρα ἀδίκως δοκῇ ὁ ξένος τὸν ἐπιχώριον τύπτειν τῇ μάστιγι, τὸν ξένον, ὅσας ἂν αὐτὸς πατάξῃ, τοσαύτας δόντες τῆς θρασυξενίας παυόντων. Ergo si pugno vel fuste usus fuerit, impune abibit! Malim, εἰάν ἄρα ἀδικεῖν δοκῇ, τῇ μάστιγι, ὅσας αὐτὸς πατάξῃ, τοσαύτας δόντες κ. τ. εἰ.

881. A. θάνατος μὲν οὖν οὐκ ἔστιν ἐσχάτον, οἱ δ' ἐν Ἄιδου τοῦτοισι λεγόμενοι πόνοι ἔτι τε τούτων εἰς μᾶλλον ἐν ἐσχάτοις, καὶ ἀληθέστατα λέγοντες οὐδὲν ἀνύτουσι ταῖς τοιαύταις ψυχαῖς ἀποτροπῆς. Ridiculum est πόνοι ἀληθέστατα λέγοντες. Coniicio οἱ δ' ἐν Ἄιδου τοῦτ' εἰς λεγόμενοι πόνοι. (h. e. ἐσχάτον) οἱ δ' ἔτι τε τούτων εἰσὶν ἐν ἐσχάτοις, καὶ ἀληθέστατα λέγονται κ. τ. εἰ.

Antequam ad librum undecimum transeo locum praeterire nolim qui in omnibus libris sic scriptus est: (871. C.) τίνες δ' εἰσὶν οἱ θεοὶ καὶ τίς ὁ τρόπος τῶν τοιούτων δικῶν τῆς εἰσαγωγῆς ὁρθότατα πρὸς τὸ θεῖον ἂν γιγνόμενος εἴη νομοφύλακας . . . νομοθετησάμενοι δίκας εἰσαγόντων ταύτας. Qui τύπτεται et

τυπτόμενός ἐστι perinde dici posse credunt, hoc exemplum laeti arripiunt. Sed non ex hac parte sola Graecitas laborat. Recte quidem dicitur τις ὁ τρόπος τῆς εἰσαγωγῆς; recte idem πῶς ἂν δρθότατα ἢ δίκη εἰσάγοιτο, sed luce clarius est in priore enuntiatione nullum locum adverbio esse. Nullus dubito quin scripserit noster: τις ὁ τρόπος . . . τῆς εἰσαγωγῆς δρθότατα πρὸς τὸ θεῖον γιγνομένης. ἂν εἴη omisi, quia et commodius est post τίνες δ' εἰσιν subintelligi ἐστὶ, neque ulla sedes particulae ἂν convenit nisi in ipso orationis initio, τις δ' ἂν ὁ τρόπος. Hinc efficitur ἂν εἴη aliena manu illatum esse. Nunc raptim, nam per intervalla negotiorum haec scribo, undecimum librum percurram.

913. Lege: τὸ δὲ μετὰ ταῦτ' ἐκ συμβολαίων ἂν πρὸς ἀλλήλους ἡμῖν (ἦ) δ. π. τ. ἀπλοῦν ἐστὶ τό γε τοιοῦτον. Μοχ, ἐμὲ μὴ πεῖθων, μηδαμῇ μηδαμῶς. — θησαυρὸν δ' ἐγὼ μὲν πρῶτον τὸν τοιοῦτον (sc. εὐξαίμην) — εἰς χρημάτων ὠφεληθείην ἂν ὄγκον ἀνελών, ὅσον πρὸς ἀρετὴν — — d. κάλλιστον νόμων et καί. — τούτοις (τοῖς) δυοῖν —.

914. τούτῳ δ' ἐπόμενον κ. τ. ἐ. Nulla est *redundantia*. „Proximum est ut doceamus hoc institutum et parvas et magnas res comitari oportere.” h. e. in parvis haud minus quam in magnis servandum esse — pro καθιστάτω lege καθεσάτω.

917. L. πᾶς γὰρ ὁ τῶν κατ' ἀγορὰν κιβδηλεύων τι, et pone comma post ἐπόμενυσιν, nam ἐν τοῖς . . . Φυλακτηρίοις ad sequentia pertinet. Μοχ pro ῥαδίως ἔχοντα l. ῥ. δέχονται ἂν. sc. οἱ πλείστοι. — κακὸς ἀναγορευέσθω.

918. [καὶ τί] τὸ διζβεβληκός —.

919. κεχειρωμένος. — d. ἀμαρτανόμενα.

920. διπλασιάζων (ἦ) τὸν ἐμπροσθεν χρόνον.

921. pro ὡς τούτοις αὐτῷ lege ὅς ἂν τούτοις sc. μὴ ἀποδιδῶ.

924. pro κατὰ ταῦτα lege κατ' αὐτά.

925. pro ἐνὶ γένει lege ἐν μέρει. — L. ἐστὶ δὲ πολλὰ πολλῶν πλείω, καὶ ἀπορία γένοιτ' ἂν — θήλεια δὲ καὶ ἄρρην. — Lege θήλεια δὲ [καὶ ἄρρην] vide seqq.

926. Interpunge, ἢ τις ἐπίτροπος Φῆ, (sc. τοῦναντίον τοῖς μὴ βουλομένοις γαμεῖν.) Φάναι est τότε χρὴ ἡμᾶς Φάναι. Mira commentus est Astius.

927. Optime Desiderius Heraldus, sed praeterea legendum

ἔπου γὰρ. — μάλισα τοῖς — εἰ μὴ δὲν παράδειγμα τροφῆς — εἶχεν ἄν τινα λόγον — ὥς ὄντα τὰ ἰδίᾳ, διαφέροντα πολὺ — οὐ πολὺ (τὸ) διαφέρον — τιμαῖς δὲ καὶ ἀτιμίαις (ἀμελείας θ') ἅμα καὶ ἐπιμελείας.

928. extr. pro τηλικαύτης lege τηλικαῦται.

929. "Ὁν ἂν θυμὸς ἐπὶ. — Immo ὃν ἂν θ. ἐφίῃ. — ὑπὲρ ἡμῖς πλὴν πατρὸς διαψηφίζομένων — τοὺς μέσους non „neutrius partis studiosos", sed nec πρεσβυτάτους nec νεωτάτους.

930. L. φωνῆσαι δὲ χρὴ . . . τοιόνδε τι, προοίμιον ἂν γενόμενον εἰς τὰς τ. γ. κ. τ. ἐ. „Quod prooemium fiat" cett.

931. L. μὴ δὲν διανοηθῆτω ποτὲ ἄγαλμα — τιμωμένου, περιχαροῦς γενομένου.

932. Pro ἐπιτρέπων lege ἐπιτηρῶν. et pro ἧ ζῆ. — κατὰ τοῦ τῶν ἀνθρώπων εἶναι γένους.

933. Lege, ἔσι κατὰ φύσιν ἄλλη· ἄλλη δ' ἡ — ἑτέρους pro αὐτοῦς — ὑπὸ τοῦ τῶν — ἑτέρους δυσωπουμένους πρὸς ἀλλήλους — ταῖς δὲ ψυχαῖς οὐκ ἄξιον ἐπιχειρεῖν (recte πείθειν del. Astius) διακελεύεσθαι. — ἡ τισιν ἐπὶ φῶταῖς ἢ τοιούτων Φαρμακειῶν (κῆρινα μιμήματα) ἢ ὠντινωσῶν.

934. ἔργῳ ἐπόμενον τῇ γραφῇ? — τὰς ζημίας ἐχομένας.

935. Lege ὅσον ὑπὸ παιδείας ἡμερώθη ποτὲ πάλιν ἐξαγριῶν τῆς ψυχῆς, τὸ τοσοῦτον θηρίου μέρος ἐ. δ. ζ. γίνεσθαι. (of. infra μεγαλονοίας ἀπώλεσε μέρη πολλὰ.) — ἐταίρῳ κακῷ φιλοφρονούμενος — λοιδορίαις συμπλεκόμεναις — οὐκ ἐατέον ἐς χρεῖσθαι. — καὶ μὴ. A et Ω καὶ μὴδὲ. L. καὶ μὴ δρᾶν.

937. L. διαβάλλει τις κακῇ καλὸν ὄνομα προσησαμένη τέχνῃ.

SIDNEY.

C. BADHAM.

PAUSANIAS.

L 25. 3: τὸ ἀτύχημα τὸ ἐν Χαιρωνείᾳ — δούλους ἐποίησε τοὺς ἑπιδόντας.

Imo vero: τοὺς ΠΡΟδόντας.

C. G. C.

AD CICERONIS PALIMPSESTOS.

(Continuatur ex pag. 386.)

In TULLIANA pauca sunt, quae utroque, Taurinensi et Ambrosiano, continentur: § 7 PECUNIAE PARET DOLO MALO usque ad 11 *armatos datum esset*, omnia eadem praeter res quasdam pusillas, veluti *nt*, *et*, *-us*, *-re-* (*videtur* pro *videretur* 9, sub f.) omissa, *et* pro *ex* (T. 10, init.), *atque* pro *et* (A. 8, med. ADRAPIENTIA prima manus, i. e. *adq. sapientia* solito compendio, Q. et s in unum R confusis), in utroque MS. aequae inventa. In reliquis orationis partibus difficile est dictu, uter praestet. Vitia sunt affinia et pari fere numero. Compendia rara: M non omititur nisi in fine versus, pro *que*, *bus* ubique Q, B, pro *non*, medio etiam versu, N. Reliqua sigla sunt in fine versus, ubi calligraphiae studio duas litteras in unam contraxerunt librarii. *Daret* et *daretur*, confusa sunt § 12: „cum iudicium ita *daret* (A.: *daretur*) — neque illud adderet INIURIA, putavit”, rell., sed vitium non ex compendio scribendi sed prava correctione natum videtur.

Exspectes fere in addenda aut detrahenda M in hoc genere codicum pro religione sua editores magna cautione uti; secus accidit § 28: „non satis habitum est quaeri, quid familia ipsa fecisset, verum etiam illud, quid familiae dolo malo factum esset. Nam cum facit ipsa familia vi armatis coactisve hominibus”, ubi Halimius et Kayserus *vim*, sed formula legis VI ARMATIS COACTISVE servata, *facere* autem absolute positum est, ut paulo post: „familia ipsa non facit.” Cf. § 7 et alibi. Perverse

etiamnunc scribitur 54: „hoc sequitur, ut familia M. Tullii concidi oportuerit”; speciem aliquam haberet „familia concidatur oportet” sed ne tironi quidem condonari debet „familia concidi oportet”! Scribendum, quoniam *M* in cod. est: „familiam M. Tullii.” Nam simul alterum illud, levius vitium *Tullii* cum codice tollendum est; constanter *substantiva* in -IUS -IUM in bonis codd., in inscriptionibus, in versibus poetarum usque ad aetatem Augusti habent in genetivo i'). VI excidit § 31 post FABI; confusis litteris B et V, de quo supra dixi, scriptum erat FABIBI (non FABIBI) quo facto duae postremae litterae exciderunt. Ceterum similiter *vi* post *sibi* (SIVIVI) omissum est in Ambrosiano 21: „introitum ipsi sibi vi manuque patefaciunt.”

Proprium huic litteraturae (*capitalem* volo) est, ut *æ* et *i* vix distinguantur; non operae est dicere, quoties Kellerus, qui post Peyronum Taurinensem contulit, dubium se haerere dixit, utra littera scripta esset; res pro se loquitur: obliqui ductus litterae *æ* tam sunt minuti et exiles, ut facile oculorum aciem fugiant, unde sola residua litterae primaria quasi stirpe *i* nascitur. *Intelligere* et *neglegere* scripserunt vulgo veteres; semel in hac oratione § 26 *intelligatis* extare dicitur, de quo dubito propter similitudinem illam. Contra *luci* § 47 ex codice pro *luce* recipiendum puto, ubi verba de XII tabulis recitantur: „ut furem noctu liceat occidere, et luci, si se telo defendat.” Plauti certe aequales *luci* dixerunt, quem „locativum adverbiascentem” in antiquiore XII tabularum sermone usurpatum esse consentaneum est. Non puto Ciceronem constanter *luci* dixisse, cum aliis locis in ipso T. sit *luce*, Vergilius habeat „lucē palam”, sed quod T. in eis, quae sequuntur *luce*, hoc autem loco, ubi de XII tabularum verbis agitur, *luci* habet, non potest casu factum esse.

In menda, quae ex incuria nascuntur, veluti exitus vicinorum vocabulorum male assimilitos, repetitiones syllabarum, omissiones aut additamenta prava, nata ex eisdem syllabis ver-

1) Lachmanni de hac re accuratissimam disputationem norunt omnes, ad Lucr. p. 325 sqq. Sed inutile non erit videre omnia, quae a. 1831 in Bibl. Crit. Nova (V. 260) huic sententiae Bentleianae opposuit Lennepius, praeter unum Vergilii exemplum Aen. III 720 omnia norma recte definita evanescere; Peerlkampius Bentleio adstipulatur, ad Hor. C. III 27. 43.

bisve post exiguam intercapedinem iteratis, vocibus interpositis aut omissis aut bis scriptis, inciderunt librarii illi vetustiores nihilo minus quam recentiores. Ita *undede* pro *unde*, § 26 *diceret liceret* pro *dicere l.*, § 39 simm. „*Illa bona atque honesta copia*” pro *illi* scriptum videtur § 22: „Tullius statim (disturbata villa) dimittit ad amicos, quorum ea vicinitate tum illa bona atque honesta copia praesto fuit”. „Ex vicinitate” Beierus, „ei vicinitate” Halm.; sed „ea vicinitate” est: cum tales vicinos haberet. Hoc ipsum *illi* vel *illico* Cramerus, posterius sine causa. Loco minime dubio § 31, *defenderem* scriptum est pro *defendere*, cum sequatur: „*causam tuam*”.

Male repetita vocabula deprehenduntur § 34: „ego non in una re sola, quod mihi satis est, neque in universa *re solum*, *quod mihi satis est*, sed (cod. *set*) singillatim (cod. *singillatim*) in omnibus dolum malum extare dico.” Verba notata mirifice frigent et exulare debent. Porro pro *est* scribendum *esset*, quae confunduntur etiam § 42; qui *non* de una re sola verba facit, non potest dicere id sibi satis esse, sed futurum fuisse. Nec *solum* opus est, secus *esset* si sequeretur: „sed etiam.” Aberravit librarii oculus ad superius *re sola*.

Idem factum esse § 29 indicat Kellerus, quem sequuntur Halmius et Kayserus: „plus (valet) Claudii (causa, si) interdicitur, unde dolo malo meo vi deiectus sit, quam si daretur, unde a me vi deiectus esset. Nam in hoc posteriore, nisi ipse egomet deiecissem, vincerem sponsionem; in illo priore, ubi dolus malus additur, sive consilium inissem, sive *ipse* deiecissem, necesse erat [*te* omittendum] dolo malo meo vi deiectum iudicari.” Omnia plana: dolus malus etiam sine facto esse potest; si dolus malus punitur, poenam meretur tam qui fecit, quam qui consilium faciendi iniit sive alterum impulit ad faciendum; si dolus malus ex formula omittitur solum factum punitur. Sed *ipse* in hac loci forma minime necessarium est ad oppositionem inter „consilium inire” et „deicere.” Scilicet male videntur verba codicis *ut vi deiceretur* post *inissem* a Kellero omissa. Parum probabile est, librarii oculos post „consilium inissem” *decem* in codice versibus aberrasse atque inde eum illa verba „*ut vi deiceretur*” repetivisse. Imo recte opposita sunt „consilium ineo *ut deiciatur*”, nimirum ab alio, et „*ipse* deicio.” Codex habet:

MSIVEIPSEDEICISSEM
UTUIDEIIORRETURNES

Litterae punctis notatae delendae sunt; voluit librarius, qui illa supra versum scripsit, etiam T (in *tur*) delere: „ut vi deicerem sive ipse deiecissem”, sed pravam illam correctionem non perfecit. Aliter iudicat Kellerus (cf. etiam Halm.) At si deleta voluit manus illa altera verba „ut vi deiceret”, sine dubio ea similiter atque *ur* delevisset. Legendum: „sive consilium inissem, ut vi deiceretur, sive ipse deiecissem.”

Sed manifesto oculorum errore alienum additamentum irrepsit *non modo servos* § 53, quae verba bis leguntur, utroque loco post *esset*, sic ut priore ab Halmio iure omittantur.

Affine vitium assimilationi litterarum, de qua supra, est paulo ante § 29 sub f. ubi legendum puto: „si, *cum* ita interdictum est et sponsio facta, ego me ad iudicem *sic* defendam, vi me deiecissem confitear, dolo malo negem, ecquis me audiat?” Codex habet SIOUTITA. Pro *sic* MS: *si*.

Neglegentiae aut pravae emendationi debentur *quibus* pro *qua* in his § 41: „neque enim is, qui hoc iudicium dedit, de ceteris damnis ab lege Aquilia recedit, in *qua* nihil agitur nisi damnum” et *oppugnasse* § 55. Fortasse, inquit Fabius, Tulli servi meam villam *oppugnaturi erant*, propterea equidem eos occupavi et aggressus sum; agitur de consilio, non de facto, quemadmodum nunc fit in hac lectione: „dubitari hoc potest, reciperatores, utri *oppugnasse* videantur; qui ad villam venerunt an qui in villa manserunt?” Non hoc agebatur, sed utros probabilius esset *consilium* agitasse de oppugnando. Requiro: *oppugnaturi fuisse*. Cf. paulo ante: „oppugnatum venturi erant.”

In uno folio orationis IN CLODIUM ET CURIONEM pro modico ambitu paulo plura menda sunt, quaedam lacunosa, et incerta. Maiorem partem tractavit Bootius, ad Att. I. 16. 44 post Halmium, Sitzungsber. der Bayer. Akad. 1862. Bd. II p. 1—44. Volo ea quae leguntur p. 65. a. infr. ap. Peyronum, in Kayseri editione B. XIII. 4 § 2 (vol. XI), alterius Orellianae IV. p. 948, ubi sic scribendum puto: „Primum homo durus ac priscus invectus est in eos, qui mense Aprili apud Baias essent — —.

Verum tamen ceteris se dixit ignoscere, mihi vero, qui villam aedificassem in illo loco, nullo modo. Quid homini, inquit, Arpinati cum Baiis?" Locus sic exstat in codice: VERŪ | TAMEN- CETERIS *** | SITIGNOSCERE ** VERO | ***** | INILLOCONULLO- MODO. Numerus asteriscorum apud Peyronum non respondet numero litterarum, ut putat Halmius; cf. p. Peyroni 52. *b*, 65. *b*, 221. *b*. Singuli versus habent litteras 16—23. Alia tentamina prioris lacunae explendae sunt: „ceteris possit ignoscere”, in quo dicendi verbum male abest: non significatur, cuius ista sententia sit; „ceteris facile possis” dubitanter Halmius; magis illi placet „facile se ait”, contra lectionem traditam. SIT natum puto ex (DIX)SIT, aut (DIO)SIT, simili errore, quo subinde in inscr. *ussor*; *dicxit* in Pompeianis et antiquis libris, velut Vaticano Philippicarum et codice Reipublicae invenitur; *conspexere*, *traxerit*, in codd. Lucani cf. Cortius ad VI. 575. Altera lacuna Halmio ita videtur tollenda: „ei vero, qui praedium habeat in illo loco.” At praedium non est instrumentum luxuriae sed divitiarum documentum. Melius aliquatenus „villam habeat.” Sed ex sequentibus apparet, Clodium Ciceroni obiecisse quod *aedificasset* Baiis. — Non *ei*, sed *mihi* suppleo, ut manifesto Cicero significetur et transitus sit ad Arpinatis mentionem in proximis.

Quae p. 65. *b*. Peyr. sub fin. leguntur sanavit Halm., a quo nollem Kayserus recessisset. Halm: „is (praestat *ibi*) me dixit aedificare, ubi nihil habeo, ibi fuisse quo *adire* nemini non *licitum*st. O inpotentem adversarium,” rell. De reliquis tutius erit iudicare, si iterum folium inspectum sit; nam sunt in eo quae a more huius librarii recedant compluscula.

Palimpsestus Taurinensis Pisonianae quoque partem continet, capita fere decem: VIII, 17 *to enim illud consulem* usque ad X, 23 *consulatus aut te*, XIV, 33 *rentur male precaren-* tur usque ad XV, 36 *esse visam*, XX, 47 *niam in quam* tantum usque ad XXI, 50 *omitto ille si non*, XXV, 61 *terea* usque ad XXVI, 63 *iam vides quo* Ib. 64 *num etiam* usque ad XXVII, 67 *luxuriam autem notite*, XXXI, 75 *quorum quidem* quis enim usque ad initium XXXII *ego C*, Ib. 79 *vit non* sum propter usque ad XXXIII, 81 *ut si montes re* Eiusdem

orationis § 32—74 habemus codicem praestantissimum Vaticanum saec. VIII, qui est ab homine imperito scriptus sed ex codice *omnium optimo*. Diligentius multo scriptus est Taurinensis, sed in locis difficilioribus et ubi rariora vocabula inveniuntur, praestat Vaticanus: melior est V. quamvis aliquot saeculis recentior. Argumenta in annotatione infra scripta sponte se offerent aut postea dabuntur.

18. Cum senatus dolorem suum vestis mutatione declarandum censuisset, Piso consul edicere est ausus „ut senatus contra quam ipse censuisset ad vestitum rediret.”

De eadem re Sest. 32 „cum subito edicunt consules, ut ad suum vestitum senatores redirent.” Unde huc arcessendum *suum*: „ad suum vestitum rediret”. Paulo post: „cur non meis inimicis, meis copiis” (c. 9 init.) primus, quantum video, Kayserus distinctionem recte sustulit (*inimicis* dativus, *copiis* abl. est).

21. — „complexus es funestum illud animal ex nefariis stupris, ex civili cruore, ex *omnium* scelerum importunitate conceptum, atque *eodem in templo*, eodem loci vestigio et temporis, arbitria non mei solum, sed patriae funeris abstulisti.”

Arbitria funeris sunt summa pecuniae data eis, quibus arbitrium de exsequiis permittitur, qui curare debent, ut funus sit honestum et splendidum eoque ab heredibus non sordidis lautam mercedem accipiunt. De eadem re de Domo 98 „videre praetextatos inimicos, nondum morte complorata, arbitria petentes funeris” e. q. s. Cum Sen. gratias egit 18 „nondum palam factum erat, occidisse rempublicam, cum tibi arbitria funeris solvebantur.” Accedebat ad exsequias illustres epulum. Hor. Sat. II. 3. 86:

Heredes Staberi summam incidere sepulcro;

Ni sic fecissent, gladiatorum dare centum

Damnati populo atque epulum *arbitrio* Arri.

Vides proprium in exsequiis vocabulum *arbitrium*: epulum tam splendidum ut etiam Arrius sumptuosus exactor probaret. Id. II. 5. 104:

sepulcrum

Permissum *arbitrio* sine sordibus exstrue.

Hos arbitros a redemptoribus diversos esse moneo propter F. A. Wolfium ad locum de Domo laud. p. 242, sq. Arbitros lucrum accepisse (velut hodieque testamenti „executores”) ipsa comparatio docet. Idem Wolfius ad p. Red. Sen. 18 (vid. supr.): „de puerili imitatione, qua auctor expressit sive exscripsit locum in Pis. § 21 iudicem constituo unumquemque, qui subtili iudicio valere sibi videbitur. Namque illic longior periodus vehementissimi spiritus post continuationem verborum gravissimorum sic concluditur: *eodem in templo — abstulisti*” (vid. supra). „Huic ingeniosissimae dictioni [?] manus erant iniiciendae, eaque vel per se videbatur paucorum verborum ambitum illuminate terminare posse, ut si quis ex nativo solo magnificum florem inter vile olus transferre velit, et sic areolam suam satis se exornaturum speret. Iam i, et hunc locum numera in iis, quibus suas ipsi sententias repetunt magni scriptores.” Serviebat Wolfius argumento, ut spuriam illam esse orationem probaret. Nam non multos futuros existimo, qui Wolfio hoc loco assentiantur. Equidem antequam eius verba inspexi, quaedam dicturus eram de Pisonianae loco, ut eum docerem a tumore verborum tam exiguum abesse, ut *vobis* suspicionem posset excitare. Mihi Wolfius non persuasit. Verba de Domo l. l. ipsa simplicitate et brevitate gravia sunt. Contra in altero loco quaero, quid sit „*eodem in templo*” (nam de uno facto sermo est) et qui praeter h. l. dixerit *eodem loci vestigio*; „e vestigio” satis notum, non illud; porro notum est *in eodem vestigio temporis* i. e. simul, et *vestigio temporis* pro: momento temporis (Caes. b. civ. II 26). Tempori, quod *progredi* saepe dicitur, vestigium recte adscribitur, sed locus non movetur, non ponit vestigia. At dicatur illud pro: eo loco et tempore, quae vestigium mei memoriamque habebant accipi posse (etsi non facile mihi persuadeo), illa certe *eodem in templo* ferri non possunt. Consocians se cum Clodio Piso effecit, ut Viceronis exilium in comitiis tributis confirmaretur, tum in senatu tulit, ut sibi provincia, quam vellet, concederetur. At illa duo non distincte memorantur; nec fiunt eodem in loco. Redeant igitur verba *eodem in templo* eo, unde pedem intulerunt. Ac nisi haec ab oratore prolata essent, quem novimus in calamitatibus suis describendis nimium, nec ad argumentum, quod saepe variandum et

pompa verborum illustrandum esset, pertinerent, nihil genuinum putarem; verba excusatione potius indigere quam laude existimo. — „Ex omni scelorum importunitate” T. recte, ut puto. Paulo post § 22, „in quo cum illum saltatorium versaret orbem” *suum* (a T. om., mendum est in var. lect. apud Halm.) e recentioribus ante *illum* addendum cum Kaysero.

33. „unam tibi illam viam et perpetuam esse vellent”.

Gravius aliquod vocabulum ab initio ponendum erat, non *unam*, quod proprie accipi non potest (quasi opposita sint *plura* itinera) sed auget tantum vim proximi *perpetuam*. Fortasse aliquot litterae addendae, ut legatur „*funestam* tibi illam” rell. Proverbii fere speciem habet, quod est apud Nonium p. 483, fin. (sed. sine *unam*) „Turpilii Thrasy Leone: Age, age, egredere atque utinam istuc perpetuum itiner sit tibi.”

34. „Me Kalendis Ianuariis — frequentissimus senatus, *concursu Italiae*, referente clarissimo ac fortissimo viro P. Lentulo, consentiente atque una voce revocavit.”

Delenda *concursu Italiae*. Kalendis ex sc. convocabantur ex Italia qui Ciceronem salvum vellent, nondum convenerant nisi legati ex Italia; cf. Sest. 72 et 128. Insolens etiam ratio loquendi. Eodem pertinent quae infra leguntur: „ad meam unius *hominis* salutem senatus auxilium omnium civium cuncta ex Italia — consulis voce et litteris implorandum putavit.” *Hominis* legitur in T. V., omittunt novicii codices. *Hominis* habet aliquam certe debilitatis significationem (pro me, uno homine, surrexit omnis Italia), illo omisso sententia est: praeter me nemini is honor habitus est. Non igitur omitti debet, sed collatis his (cum Senat. grat. 24): „ut cuncti ex omni Italia — ad me unum, hominem fractum et prope dissipatum (desperatum?), restituendum venirent?” puto aliquid excidisse post *hominis* veluti: „fracti et debilitati” aut similia, quae unum versum fere expleant.

35. „de collegae Q. Metelli sententia, quem mecum eadem res publica, quae in tribunatu eius diiunxerat, in consulatu [virtute optimi ac iustissimi viri sapientiaque] coniunxit.”

Eius inutile est; noverant Metellum tribunum fuisse, non Ciceronem. Ad formam orationis cf. de prov. cons. 21, ubi Gneisse sic legit: „tuus pater, Philippe, nonne uno tempore cum omnibus suis inimicissimis in gratiam rediit? Quibus eum eadem res publica reconciliavit, quae alienarat” (N. Jahrb. 1879 p. 176). Vulgo *omnibus* post *quibus cum* legitur. *Virtute opt. a. i. v. sapientiaque* onerant sententiam.

47. „Dimittendi vero exercitus quam potes afferre causam? quam potestatem habuisti? quam legem? Quid est aliud furere? Non cognoscere homines, non cognoscere leges, non senatum, non civitatem? Cruentare corpus suum leve est, maior haec est vitae, famae, salutis suae vulneratio.”

Madvigius ad de Fin³ p. 658 sic scribit et explicat: „„Quid „est aliud furere (sc. nisi hoc quod tu fecisti)? Non cognoscere „homines? Gravius est non cognoscere leges, non senatum, non „civitatem. Cruentare corpus suum? Maior haec est vitae, fa- „mae, salutis suae vulneratio.” Quærit Cicero in quo situs sit furor; ostendit graviora furoris indicia esse in iis, quae Piso fecerit, quam in iis, quae vulgo furorem arguere credantur.” Alii quoque *leve est* cum T. reliquisque præter V. codd. omit- tunt. Halmius explicat: „Quid est aliud furere nisi hoc quod tu fecisti? ignoratio hominum, legum, senatus? nonne hoc cer- tissimum furoris indicium est? Nam corpus suum vulnerare, quod vulgo pro summo furore habetur, illud quidem leve est; maior haec est vitae suae vulneratio.” Omnes hae turbae componi possunt mutata una distinctione post *furere*: „Quid est aliud furere, non cognoscere homines, non cognoscere leges, non senatum, non civitatem?” i. e. quid aliud nisi hoc quod tu fecisti est furere, est non cognoscere homines, est non cognoscere leges, e. q. s.? sive: quae tu fecisti produnt furorem, produnt ignorationem hominum, rell. Ad „non cognoscere ho- mines” cf. haec de eodem Pisone dicta cum Sen. grat. 13: „nam ille alter Caesoninus Calventius ab adulescentia versatus est in foro, cum eum præter simulatam versutamque tristitiam nulla res commendaret, non vis consilii, non dicendi facultas, non scientia rei militaris, non *cognoscendorum hominum studium*, non liberalitas; quem præteriens cum *incultum, horridum* mae-

stumque vidisses, (agnoscis *barbatum Epicureum*, ut legendum § 20) etiam si agrestem et inhumanum existimares, tamen libidinosum et perditum non putares." Infinitivi omnes (*furere*, *cognoscere*) eadem ratione (ut in talibus fieri oportet) cum sententia iuncti, habent vim praedicati, quemadmodum Phil. II 7: „quid est aliud (sc. nisi hoc quod tu facis, recitare amicorum epistolas) tollere ex vita vitae societatem, tollere amicorum colloquia absentium?" (palam recitare familiarium epistolas est tollere societatem, est tollere amicorum colloquia absentium). In postremis apparet Vaticanum praefendum esse Taurinensi; nam *leve est* non potest omitti. Sed sequi debebat *gravior non maior*, nec gradatio recte procedit; dicendum: „non leve est hoc, — gravius istud", „leve est hoc, levius aliud", „illud iam acerbum, hoc etiam acerbius", „grave hoc, gravius istud". Et sic: „non leve est (i. e. magnum est), maior est", aut: „cruentare corpus suum leve est: haec est vitae, famae, salutis suae vulneratio", quo modo omisso *maior* legendum.

Utique in hoc loco praefenda est Vaticani auctoritas; sed § 48 V. pravum additamentum habet: *partim mutationes* (recc. *partim permutationes*) quo caret T., contra recte V. indicat lacunam ante *montem*, quae deest in T. Sic certe, si quid statuendum in loco dubio, iudicandum est. Verba haec sunt:

48. „Ecce tibi alter (Gabinus) effusa iam maxime praeda, quam ex fortunis publicanorum, quam ex agris urbibusque sociorum exhauserat, cum partim eius praedae profundae libidines devorassent, partim nova quaedam et inaudita luxuries, partim etiam in illis locis, ubi omnia diripuit, emptiones [partim mutationes] ad hunc Tusculani montem extruendum; cum iam egeret, cum illa eius intermissa intolerabilis aedificatio constitisset, se ipsum — regi Aegyptio vendidit."

Postremum hoc accidit a° 698, quo Gabinus cum exercitu Romano Ptolemaeum in regnum restituit: pro consule Syriam regebat inde ab a° 697, eodem quo Cicero rediit et orationem habuit de Domo. Tum (prid. Kal. Oct. 697) iam absoluta erat villa Tusculana, quam ornaverat Gabinus direpto Ciceronis Tusculano; quod cum proscriptum esset statim post damnationem eius (a° 696), sequitur ut „praeda, e fortunis publicanorum et

bonis sociorum" a Gabinio *praetore* alicubi sit congesta (cuius praeturae alibi nusquam memoria exstare videtur); nam legato sub Pompeio militanti nihil rei erat cum *publicanis*. Conf. de Domo 124: „cur ille gurgēs (Gabinus) helluatus tecum simul rei publicae sanguinem, ad caelum tamen (nim. quamvis proscriptis eius bonis) extruxit villam in Tusculano visceribus aerari." Cum Sen. Grat. 18: „uno eodemque tempore domus mea diripiebatur, ardebat; bona ad vicinum consulem (ad Pisonem) de Palatio, de Tusculano ad item vicinum alterum consulem deferebantur." Quodsi Cicero scribit *constituisse* aedificationem in Tusculano eo tempore, quo Gabinus in Aegyptum ex Syria exercitum duxit (698), minus accurate loquitur. — Verba „in locis ubi omnia diripuit" pertinent ad Tusculani Ciceronis direptionem, cf. de Domo, 62. *Emptiones* ad villam magnifice exstruendam intelleguntur; „mutationes" aut „permutationes" a sententia alienae sunt, nam *permutationes* non sunt per se sumtuosae; si voluisset aedificandi consilia perpetuo mutata significare (*perpetuas mutationes*), tamen iis hoc loco interpositis impedivisset structuram; alia a sententia non aliena velut *subvectiones* aut *substructiones* non habent palaeographicam probabilitatem. Illud *partim mutationes* exstitit per dittographiam ex superiore „*emptions*", cuius postremas syllabas *ptions* interpretabantur *ptiones* s. *partiones* (nam *p* compendium etiam pro *par* usurpatur). — „Tusculani montem exstruendum" nunc vulgo, prava compositione; mons *Tusculanus*, aut *in* Tusculano, aut *Tusculi*, non mons *Tusculani* dici potest, nisi unum Tusculanum est et in una illa villa mons. Collis significatur in agro Tusculano, in quo molem aedificaverat Gabinus (cf. de Domo l. l.). Ergo etiamsi auctoritate careret, tamen se commendaret: *ad hunc Tusculano in* (hinc *Tusculani* exstitit) *monte montem exstruendum*. Sed non auctoritate destituimur; in Vaticano non tantum lacuna notatur (ante *montem*) sed Erfurtensis cum aliis recentioribus favet huic lectioni, praebens: *tusculam in montem* (aut: *monte montem*; similia Pithoeanus (Franc. cum T. facit).

Multis partibus inferior est Erfurtensis, et reliqui recc. et plerumque impune neglegi possunt, suppeditant tamen, unde appareat ex alio eos fonte fluxisse quam Vaticanum, veluti 1086. 16 (Halm.) V.: *hoc dicebat Silanus*, Recc. *dicimus Silanus*

(pro: *D. Silanus*; Fr. totidem litteris: *Decimus Syllanus*); 1087. 5 V.: *tui quidem*, Recc. *tui. quid est (pudet me tui. Quid est)*; 1089. 26 V.: *sed haec non dubito nam*, Recc.: *sed de hoc non dubito [nam]*, recte, nec ex correctione, cuius ratio nulla appareret; 1091. 5 V.: *contra imperatorem populi Romani*, Recc.: *contra senatorem p. R.*, ubi *imperatorem* certe de adolescente Pisonē (§ 68) non recte se habet, sed post *senatorem* omittendum P.R.; ibid. 9: „reprehendat eum licet *si qui volet, modo leviter*”, sic recc., sed Vat. male: *si qui modo vult*; ib. 25 „quam qui *proficitur* (disciplinam)” potest esse ex correctione, vera tamen, pro *conficitur* in Vat. Sed certissima est fontium diversitas 1090. 19 V.: *hac distracta fronte*, Recc.: *hac dis irata fronte*. Omitto iam ea discrimina, quae possunt ex correctione explicari, veluti *reputaretur, putaretur: furialibus, furiarum; viderit, viderem*. Dubium est 1087. 5 (§ 58): *coronam illam lauream*, sic Recc., Vat. *auream*, nam aureae coronae non sunt ignotae in triumpho, Marquardt, Staatsverw. II p. 556, Gell. V. 6, porro ex *illam auream* potuit existere *lauream*; tamen veriorē puto recentiorum lectionem quoniam corona vilis significatur. Quod si conferre volueris p. 1079. 5 *accepta*, 1073. 12 *cum [Gabinio] collega*, p. 1093. 8 *stare [in] suo iudicio* (nota mihi sunt quae Halm. p. 1453 scripsit), ibid. 11 *contione (contentione)*, videbis contra T. quoque ex deterioribus subinde aliquid praesidii esse. Haec autem quamvis pauca sint et vulgares libri admodum corrupti (cf. etiam Halm. p. 1101), tamen non dubito h. l. eos sequi propter lacunam in V. In reliquis mihi suspectum *intermissa* propter abundantiam orationis et locum, quem occupat. Fortasse natum ex glossa *impermissa*.

Mentio molis Gabinii constructae ex ruina alienae villae in memoriam reducit Chrysogonum, qui contendebat ad Veientanam aedificationem se diruise villam S. Roscii patris. Locus est in schol. Gronoviano ad partem deperditam Roscianaē p. 436, Or. ubi haec corrupte leguntur:

„*Maxime metu ut Sullam scilicet*] DERIBAT tamen. Et ait se, id est, suspicionem suam in alium deducit. Hoc enim dicebat Chrysogonus: non (quia) timui, ne mihi tollerentur bona Roscii, ideo eius praedia dissipavi. Sed quia aedificabam, in Veientanam ideo de his transtuli.”

In quibus dudum correctum: „*maxime metuit*] Sullam scilicet.” Sed ex proximis nihil in fragmenta receptum; legendum:

„*derivat tamen, et ait se*] id est suspicionem suam in alium deducit”. Cf. „derivare crimen, culpam” Mil. 29, Verr. II. 49 et Verr. I. 139: „*alio responsionem suam derivavit*”. In postremis („non (quia) timui”, rell.) Tullianum esse videtur: *praedia dissipare*, cf. de l. agr. I. 2: „*ut a maioribus nostris possessiones relictas disperdat ac dissipet*”. Scholiasta de suo fingit quae dicat Chrysogonus, sed in eo partim verbis Ciceronis uti censendus est.

Ibidem in Pisoniana offendimus has ampullas, in quibus extra oleas fertur orator: „(Gabinus) se ipsum, fasces suos, exercitum populi Romani, *numen interdictumque deorum immortalium, responsa sacerdotum, auctoritatem senatus, iussa populi Romani*, nomen ac dignitatem imperii regi Aegyptio vendidit.” Usitatus dixisset, omissis vocibus notatis; etiam verbum *vendidit* nimium est, quasi ad servile ministerium se Gabinus mancipasset. Accommodavit *vendidit* illud zeugmate diversis obiectis, cum partim tradendi (*se exercitum*, rell.) partim neglegendi (*responsa*, rell.) significationem habeat. Sane invidiose. Ceterum parum Cicero sibi constat; nam si idem, quod Gabinus, Lentulus proconsul Ciliciae egisset, probaturus fuit. Lentulo enim suadet, ut, si possit sine exercitu, regem Ptolemaeum reducat, religionem, si fieri possit, observet, si minus, exercitum adhibeat, religionem missam faciat, specie tamen Sibyllae iussis obtemperet. Callidum enim hoc ei consilium suggerit, ad Fam. I. 7. 4 „esse et tuae (Lentuli) et nostri imperii dignitatis, Pto-
„lemaide aut aliquo propinquo loco rege collocato, te cum classe
„atque exercitu proficisci Alexandream, ut, eam cum pace
„praesidiisque firmaris, Ptolemaeus redeat in regnum; ita fore
„ut et per te restitatur, quem ad modum senatus initio cen-
„suit, et *sine multitudine reducat*, quem ad modum homines
„religiosi Sibyllae placere dixerunt.” Nimirum Sibylla cum Iovis statua in Albano de caelo tacta esset (Dio XXXIX. 15), edixerat ut sine multitudine, sine vi armata Ptolemaeus restitueretur, itaque senatus consultum, quo Lentulo ante profectio-
nem ea res erat mandata, sponte sublatum erat; censet tamen

Cicero, quoniam nominatim ea provincia Lentulo non erepta esset, salva senatus auctoritate acturum esse, si modo verba oraculi servaret. Interim dum Lentulus et Pompeius et „tres legati, homines privati”, et „tres cum imperio” praedae inhiant, et Romae contendunt, Gabinus, occasionem aucupatus Aegyptum intrat. Iamque secundum Ciceronem factum committit flagitiosissimum, spernit „numen interdictumque deorum” i. e. monitum Sibyllae, quod ipse scilicet Cicero pie observaturus erat, „responsa sacerdotum”, qui de eodem Sibyllae effato rogati sententiam exposuerant, „auctoritatem senatus, iussa populi Romani”, etsi populus nihil in hac re egerat, nisi quod per tribunos non intercesserat. Ceterum hoc intererat quod Gabinus speciem pietatis non praetexebat, et quod aperte enormem talentorum a rege summam accipiebat, dum reliqui clam faciebant, nam nemo erat abstinens erga regem, qui thesauros offerebat, propter quos aliquid deliquisse operae pretium esset. Sed cum pecunia illa potissimum invidiam excitasset in Gabinium, meliore verbo quam *vendere* uti non potuit Cicero, et omnino si *ἀγκύθους* volebat, optime rem instituit.

53. „non ut redire ex Macedonia nobilis imperator, sed ut mortuus infamis *referri* videtur.”

Scribendum *ecferri*; non mortuus urbem reliquerat, nunc mortuus in urbem *redibat*, sed sententia: non illud videbatur reditus imperatoris sed cadaveris *elatio* (exequiae). *Mortuus* substantivum est ut Mil. 75, ad Quintum fratrem I. 3. 1 „quandam effigiem spirantis mortui”, nec quidquam opus lectione Ursiniani *in funus*. *In funus refertur* cadaver ut honeste e domo ipsa mortui efferatur, ut factum olim in consule Cn. Cornelio Scipione, qui mortuus Romam adlatus funere magnifico elatus sepultusque est (Liv. XLI. 16. 4), sed id turbat nostrum locum.

54. „Mecum enim L. Flaccus, vir tua legatione indignissimus, atque eis consiliis, quibus mecum in consulatu meo coniunctus fuit, ad conservandam rem publicam *dignior*, mecum fuit tum, cum —.”

Hic locus, ut superior, in T. nunc deest, in V. et rell. est sine

varietate. Tamen friget comparativus *dignior* post superlativum et parum gravia haec de Flacco, cum alibi in praeconiis non sit Cicero moderatus et parcus. Sententia postulat fere: „conjunctus fuit, ad conservandam rem publicam *devinctus*” vel „*obstrictus*.” Eo quod olim Ciceronis partes secutus erat, in perpetuum bonis favebat; communio illa consiliorum pignus erat perpetuae eius voluntatis. De verbis magis ambigo quam de sententia, paene crediderim non haerendum esse in litterarum ductibus, cum *dignior* ad locum lacerum explendum undeunde olim sit arcessitum.

In diversa abire videntur V. et T. § 61: „rationes ad aerarium continuo, sicut lex tua (Iulia) iubebat, *detuli* (Piso)” T. habere cum reliquis codd. (praeter Franc.) *retuli* ex Peyroni silentio efficitur. Paulo post: „ita enim sunt perscriptae (rationes) scite et litterate, ut scribe ad aerarium qui eas *rettulit*, perscriptis rationibus secum ipse, caput sinistra manu perfricans commurmuratus sit:

ratio quidem hercle apparet, argentum *ὀλξεται*.”

Ex lege Iulia debebat magistratus provincia decedens apud duas civitates deponere rationes, easdemque totidem verbis domi „*referre* ad aerarium.” Idem („*referre* rationes”) scribae est, qui iubente domino rationes conficit, Romae in aerario deponendas. Denique scribe aerarii, qui consignat rationes in tabulis publicis, aequae *referre* dicitur. De hoc cf. Liv. XXVI. 36: „aes in publicum conferunt tanto certamine iniecto, ut prima aut inter primos nomina sua vellent in publicis tabulis esse, ut nec triumviri accipiundo *nec scribae referendo sufficerent*.” De illis cf. ad Fam. V. 20 passim, veluti: „si M. Tullius, scribe meus, adesset, a quo mihi exploratum est in rationibus dumtaxat *referendis* — nihil eum fecisse”, „si rationum *referendarum* ius vetus et mos antiquus maneret, me *relaturum* rationes — non fuisse” „quoniam lege Iulia relinquere rationes in provincia necesse erat easdemque totidem verbis *referre ad aerarium*”, et deinceps eadem § „ne quid aliter referretur”, sub finem *deferre* de ipso Cicerone pro quo Wesenberg *referre* substituit; eo quidem loco recte. Sed in verbis supra scriptis *detuli*, vocabulum lectius, praefendum. Rationes, a magistratu *delatae* ad aerarium,

referuntur a scriba aerarii in tabulas publicas; is perlectis et descriptis eis ad finem, cum nihil obici possit, commurmurat ista: ratio quidem hercle, rell. Vocabula *ad aerarium* significant noto usu (ut: ad forum, ad villam, ad omnia templa, ad inferos) *in* aerario, iungenda cum *scriba*. „Perscriptis rationibus” Schultzio et Dobreo auctoribus induxit Kayser, locum aliter interpretatus; sed scriba privatus magistratus (ut M. Tullius l. l. erat Ciceronis) non potest dici „rationes *ad aerarium* referre,” id facit magistratus (deponere ad aerarium, *overleggen*), potest scriba „referre rationes”, i. e. in tabulas accepti et expensi ferre (*boeken*). — In proximis teste Peyrono T. omisso *iam* habet *escendentem* (non: „iam escendentem” ut Halm. refert) qua particula aegre careas. Supra quoque § 59, quo loco caret T., V. solus habet *iam*, ubi nihil sane offendit vocula, sed exiguum hoc est prae reliquis, quae emendatione ibi videntur egere: „quid est, Caesar, quod te supplicationes totiens iam decretae, tot dierum tanto opere delectent? in quibus homines errore ducuntur, quas di negligunt, qui — neque propitii cuiquam esse solent neque irati.” Nisi me animus fallit, solet Cicero in illa anaphorica repetitione praeponere *tot*, ut composita aut derivata *toties*, *totidem*, item *tam*, *tantus* sequantur. Requiro: „supplicationes tot dierum, totiens iam decretae, tanto opere delectent? [in quibus homines errore ducuntur] quas di negligunt”, rell. Certe debebat esse *in quo*.

62. „L. Crassus, homo sapientissimus nostrae civitatis, *spiculis* prope scrutatus est Alpes, ut ubi hostis non erat, ibi triumphi causam aliquam quaereret.”

Sic plerique codices. Ambigua est lectio V.: *peculiis*, exstiteritne ex *speculis* (a *specula*) an ex *spiculis*. Paulo longius abest *specillis*, quod Madvigius invenit, et aptissimum esset, si de iactura reparanda sermo esset. *Speculis* habet Erlangensis. Verum est *spiculis*. Percussa est Gallia, tamquam hostis; lancea scrutatur Crassus, ecquid alicubi vitae supersit, quod ad pugnam movere possit. *Scrutari* dicitur de corpore caesi spoliando, Tac. Hist. III 25. Ibidem *scrutari lanceis testudinem* est experiri, num forte quid hiet. — In fine huius paragraphi fortasse legendum: „quam M. Piso.” Nam cum ad L. Pisonem haec dicantur,

vetustior ille praenomine distinguendus est, quae ratio in reliquis (*Cotta*, *Crassus*) non valet.

64. „Num etiam in hac quotidiana, *assidua*, urbanaque vita splendorem tuum, gratiam, celebritatem domesticam, operam forensem, *consilium*, *auxilium*, *auctoritatem*, sententiam senatoriam nobis aut, ut verius dicam, cuiquam es infimo ac despiciatissimo antelaturus?”

Consilium datur iis, qui domi petunt, *auxilium* in foro, *auctoritas* senatus est; conveniunt ergo haec tribus illis: „celebritatem domesticam, operam forensem, sententiam senatoriam” ad quae interpretanda adscripta esse videntur. *Assidua* iam seclussit Baiterus.

In loco corrupto § 66: „Convivium publicum non dignitatis causa inibit — nisi forte ut cum patribus conscriptis, hoc est, cum *maioribus* suis cenet —, sed plane animi sui causa” etsi multa dubia, tamen unus V., contra T. et reliquos, recte habet *amatoribus*, modo reliqua emendentur; nam ut „patres conscripti” omnino dicantur impuri, in ipso praesertim senatu, probari non potest. Nec tamen P. Clodio, quod veteres editiones, male intellecto compendio P. C. pro *patribus conscriptis* habent, melius est („ut cum P. Clodio, hoc est cum *amatoribus* suis” sic Manutius coni.), nam P. Clodium alibi quoque poterat convenire. *Patribus conscriptis* totidem litteris habet T. Manifesto *genus aliquod* patrum conscriptorum significari debet. Lego: „ut cum *PARIBUS* sui *PATRIBUS* conscriptis, hoc est cum amatoribus suis, cenet.” Inibit convivium, non quod dignus est eo honore (non quod se dignos inveniet) — nisi forte ut aliquot se dignos senatores libidinosos inveniat — sed oblectationis causa. Causa omissionis in promptu.

Ibidem quantum ex acervis verborum sententia effici potest, hoc voluit Cicero: si forte putatis hunc improbum quidem, sed eundem abstinentem et durum, contra scitote esse etiam luxuriosum et libidinosum. Verba sunt: „nam quod vobis iste tantum modo improbus, crudelis, olim furunculus, nunc vero etiam rapax, quod sordidus, quod contumax, quod

superbus, quod fallax, quod perfidiosus, quod impudens, quod audax esse videtur (Madv. pro *videatur*, malo *videbatur*), nihil (fort. add. *hoc*) scitote esse luxuriosius, nihil libidinosius, nihil protervius, nihil nequius." Duo postrema verba turbant oppositionem, quae est inter duram robustamque improbitatem (*improbus* — *audax*) et delicatam vitam (*lux.*, *libid.*); non est tantum, inquit, improbus et audax sed etiam luxuriosus et libidinosus. Pro *protervius* omnes codd., etiam T., ut ex silentio Peyroni apparet, *posterius*, de quo vid. Halm. ad Prov. Cons. 8. Homo non dici potest *posterus*. Cur tentemus *praeposterius*, qui comparativus nusquam invenitur, nihil est, cum V. bonam nec dubiam lectionem (*proterbius* = *protervius*) habeat, si modo haec verba genuina sint, de quo dubito. Utique V. praestat Taurinensi.

§ 69. Censeo ita legendum esse: „itaque admissarius iste, simul audit voluptatem a philosopho *tanto* tantopere laudari, nihil expiscatus est; sic suos sensus voluptarios omnis incitavit, sic ad illius hanc orationem adhinnivit, ut non magistrum virtutis sed auctorem libidinis a se illum inventum arbitrari *videretur*. Graecus primo distinguere et dividere illa quem ad modum dicerentur; iste claudus, quem ad modum aiunt, pilam; retinere quod acceperat; testificari, tabulas obsignare velle, Epicurum diserte *id* dicere; *etenim* dicit, ut opinor (Epicurus)" rell.

Partim haec ex Madvigii emendatione; *tanto* addidi; *arbitrari videretur* pro *arbitraretur* dedi, sententia requisitum, additis aliquot litteris, quae inter similes exoiderunt; post *pilam* distinctionem Halmii restitui; proverbium est: *claudus pilam*, omisso verbo, ut saepe in proverbiiis; sententia: firmiter retinet, metu ne vix partum rursus amittat; haeret Piso in verbo *voluptatis* et nullam explicationem admittit Philodemi, quo eius significatio leniatur. Obtestatur et clamat Piso, totidem litteris *voluptatem* dixisse Epicurum secundum Philodemum. Madvigius „desertum dicere", explicans: „Epicurum clamabat ab iis desertum esse, qui dogma de corporis voluptate non tenerent." Sed non convenit tale iudicium (quinam descivissent a magistro) in eum, qui vixdum Epicurum noverat, et tamquam in novum inventum in doctrinam de voluptate inciderat. Libri recq. habent

diserte aut *disertum* (*dissertum*) *decernere*, Vat. *disertum dicere*, unde si antiquissimam formam litterae *u* cogites, duplicata *D* (*DISERTŪDDICERE*) ad *DISERTE* *id D.* vix ulla mutatio est. *Etenim* Madv. pro *et tamen* (*est tamen V.*), mutatio in illa litteratura antiqua, quae ignorat compendia scribendi (*·n·*, *tñ*), non ita exigua, sed necessaria.

Famosi versus Ciceroniani „cedant arma” hanc esse formam genuinam „cedant arma togae, concedat laurea laudi” (non: *linguae*) apparet ex § 74, et contra Beierum hodie recte de Off. I 77 sic scribitur, sed initio proximi fuisse „linguaeque eloquio” aut simile quid puto; ceteroqui non intellegitur, unde factum sit ut totiens laudetur: *linguae* velut a Plinio N. H. VII. 117, Plutarcho, comp. Dem. et Cic. 2 (καὶ τῇ γλώττῃ τὴν θριαμβικὴν ὑπελκεῖν δάφνῃν), Declam. Pseudo-Sallust. 6 (*linguae* etiam Franc.). Quint. XI. 1. 24 boni codd. *linguae*.

Paulo post 75 non mihi persuadeo integrum locum esse: „*complecti* vis amplissimos viros ad tuum et Gabini scelus” i. e. consociare sive culpaе vestrae affines facere, implicare c. v. Sed id sic non recte dicitur; puto excidisse aliquid; „*socios* complecti vis amplissimos viros ad tuum et Gabini scelus”, adiungere vis Pompeium ad tuum scelus. Nemo intellegeret, quid Cicero vellet ex verbis ipsis, sed facile ex sequentibus divinator fere quid voluerit, et sic acquiescunt lectores facile in vitiosa lectione.

76. „Vestrae fraudes, vestrum scelus, vestrae criminationes insidiarum mearum, illius periculorum, nefarie fictae, simul eorum, qui familiaritatis licentia suorum improbissimorum sermonum domicilium in auribus eius impulsu vestro collocarant, ut ego excluderer, omnesque qui me, qui illius gloriam, qui rem publicam salvam esse cupiebant, sermone atque aditu prohiberentur: — quibus rebus est perfectum, ut illi plane stare [in] suo iudicio non liceret.”

Post *collocarant* deteriores codd. addunt: „vestrae cupiditates provinciarum effecerunt” omissa in T. Sententia haec sic cohaeret cum superioribus: „Cn. Pompeius me semper sua amicitia

dignum putavit, si quando a me recessit, non erat sui iudicii, sed *vos* per eum odia exercebatis." Haec necessaria oppositio continetur postremis verbis: „quibus rebus est perfectum", rell. Una complexione igitur haec omnia comprehendenda sunt; verba illa interposita inferunt oppositionem minus iustam; non enim Ciceronem exclusum esse erat dicendum, sed *eo* exclusum, *quod Pompeius sui ipse oblitus esset, alii per eum agerent*. Accedit quod *cupiditates provinciarum* longius repetitae sunt, neque enim Cicero a Pompeio provinciam petebat. Non magis adsciscendum ex illo additamento est *unam effecerunt*. Etenim parum probabile est, verba illa in deterioribus partim vera esse, partim interpolata. Verborum flumine abreptus orator, dum largius dolos Pisonis et Gabinii exponit et simul conplecti vult, quid inde consecutum sit, excidit constructione instituta, unde factum, ut apodosis desideretur, et illud quod apodosis continere debebat, protasi adhaereat. Post *sermone* excidit *eius*.

Paulo post § 77 ineptum est: „qui omnes ad eum *multique mortales* oratum in Albanum obsecratumque venerant" quasi reliqui non sint mortales. Addendum *undique*: „*multique undique m.*"

Ib. „se contra armatum tribunum plebis sine *publico consilio* decertare nolle, *sed* consulibus ex senatus consulto rem publicam defendentibus se arma sumpturum."

Olim fuisse (et paulo quidem rectius) hunc ordinem *sine consilio publico* efficio ex T. lectione *INOPUBLICOCONSILIO*, ubi initialis littera v. *consilii* sequitur post *IN*. *Sed* in nullo cod. est, in T. *se* natum ex proximo; coniunctione non opus est. „Ex SC. rem p. defendere" de ultimo SC. dicitur; cf. Phil. VIII. 14: „quod L. Opimius consul verba fecit de re publica, de ea re ita censuerunt, uti L. Opimius consul rem publicam defenderet," et ib. 15: „senatus rem publicam defendendam dedit —, omnes illo die Scauri, Metelli, Claudii, Catuli, Scaevolae, Crassi arma sumpserunt."

Mira fortasse videatur § 79 compositio verborum: „me ille (Caesar) sui totius consulatus eorumque honorum, quos cum proximis communicavit, *socium esse voluit, detulit, invitavit*,

rogavit. At nihil mutandum. Recte dicitur *detulit me*; nam *deferre aliquem* est nomen alicuius, qui electus est, ad aerarium deferre, ubi publice proponatur. Sic fiebat in reis quoque, notissimo usu, porro in praefectis et aliis. Inde explicandum: nomen alicuius s. aliquem in beneficiis deferre ad aerarium, Fam. V. 20. 7, pro Arch. 11. Sic Cicero legatus erat ad aerarium delatus, sed honorem deprecatus erat. Cf. ad Att. V. 7 „sed tamen ut mandatum scias me curasse, quot ante, sit se Pompeius, quinos (nempe utrique Hispaniae) praefectos delaturum” (sec. Madv.; num fuit: *quo de ante?* libri *quod ante*, sic recte sequuntur: „novos vacationis iudiciariae causa” cum quibus Madv. confert 11. 6). Pro Balbo 63: in praetura, in consulatione praefectum fabrum detulit. Suet. Domit. 9: „reos, qui ante quinquennium proximum apud aerarium pependissent, universos discrimine liberavit.” Madv. Rev. de Philol. et Litt. 1878, Juill. p. 185. De re cf. Prov. Cons. 41: „consul ille (Caesar) egit eas res, quarum me participem esse voluit, — mihi legationem, quam vellem, quanto cum honore vellem, detulit.” Ib. 42: „postea (post Clodium ad plebem traductum, ante Ciceronis exilium) me ut sibi essem legatus non solum suasit, sed etiam rogavit.”

80. Exigua est varietas in verbis „senatus sententiam praestaret”, pro quo codices praeter T. (V desinit inde a 74) habent „*senatui* sententiam pr.” quod, cum olim etiam scriberetur *senatu* (cf. Neue I p. 357), propemodum nihil differt. Prius (*senatus*) sic explicatur ut *praestare* sit: periculum recipere (Pompeius recepit in se omnes labores et omnia pericula, quae senatus consultum consequi possent). Obscure dictum, cum praesertim Pompeius id propria non egisset. Pompeius non amplius, ut olim, publico consilio defuerat sed praesens in senatu fortem sententiam dixerat, cf. § 35 „de me senatus ita decrevit Cn. Pompeio auctore et eius sententiae principe, ut si quis impedisset reditum meum, in hostium numero putaretur.” Effecerat ut quisque libere sententiam dicere in senatu auderet, *securitatem*, fiduciam senatui praestiterat; hoc qui exprimit verbis *senatus sententiam praestitit*, aenigmata loquitur et vix latine; salva enim latinitate *senatus sententiam praestare* significat periculo suo

affirmare sententiam senatus eam futuram esse. Praefero alteram lectionem *senatu sententiam*; *Italiae* pro Cicerone fidem imploravit Pompeius, *consuli* P. Lentulo frequens aderat, *Senatus* sententiam suam impertiebat, non ut antea, occultabat. Fortasse *suam* addendum post *sententiam*.

81. „Habet hoc virtus, quam tu ne de facie quidem nosti, ut viros fortes species eius et pulchritudo etiam in hoste posita delectet.”

Non est latinum „in hoste *posita*” pro ante oculos posita. Nec *exposita*, nec *proposita* aptum est, sed *conspecta* (*c̄specta*).

Ex supra scriptis quanta sit in Pisoniana Vaticani bonitas apparebit collatis § 47 (*leve est*, om. a T.), 48 (lacuna recte notata), 61 (*detulit*; *iam escendentem*), 59 (*iam*), 66 (*amatoribus*, T. *maioribus*; *proterbius*, T. *posterius*); addas his § 62 *lutum*, ubi T. rursus male *tutum*, § 36 *accepta*, male T. *recepta*. Soli postremi quatuor loci litem dirimunt: Vaticanus a librario minus intellegente scriptus est et quavis pagina continet vitia ex male divisis vocabulis similibusque nata, sed ubi rariora sunt vocabula et constructiones, maiorem habet fidem. Paucis T. praestat ut § 62 *praeripuit* (V. *peremit*), 48 (dubium additamentum om. T.), 62 (*spiculis* T.), 65 *sed de hoc non dubito: non* T.; *sed haec non dubito: nam non* V.; ibi raro in V. exemplo *nam* interpolatum est, legendumque: „sed *hoc* non dubito: non —.” Sed stultus sim, si plura colligam, nisi forte ut aridam suapte natura demonstrationem suavitate locorum exhilarem; at erit post quoque flores Tullianos carpendi inter salebras librariorum satis ampla opportunitas, siquidem in hoc genere scriptionis larga exspatiandi venia concedi solet.

(*Continuabitur.*)

C. M. FRANCKEN.

HERODOTEA.

(continuantur ex XI. pag. 167.)

HERODOTI HISTORIAE recensuit
HENRICUS STEIN.
Berolini 1869—1871.

AD LIBRUM QUARTUM.

IV. 1: μετὰ δὲ τὴν Βαβυλῶνος αἵρεσιν ἐγένετο ἐπὶ Σκύθας
ΑΤΤΟΤ Δαρείου ἑλασις.

Manifesto mendosum est αὐτοῦ. Sententia est: ὁ Δαρεῖος (non
αὐτὸς ὁ Δαρεῖος) τὴν Βαβυλῶνα ἐλὼν ἐπὶ τοὺς Σκύθας ἤλασε.
Reponendum est igitur ἐγένετο ἐπὶ Σκύθας ΤΟΤ Δαρείου ἑλασις,
ut post pauca: ἐπεθύμησε Ὁ Δαρεῖος τίσασθαι Σκύθας. IV. 87:
Ὁ δὲ Δαρεῖος ἐθεήσατο τὸν Πόντον, et passim.

IV. 1: ἐπεθύμησε ὁ Δαρεῖος τίσασθαι Σκύθας ὅτι ἐκεῖνοι [πρό-
τεροι] ἐσβαλόντες ἐς τὴν Μηδικὴν — ὑπῆρξαν ἀδικίης.

In AB est: ἐκεῖνοι πρῶτον, in B. ἐκεῖνοι πρότεροι. Unde
haec varietas in re tam simplici et usu dicendi tam pervulgato?
Nempe Herodotus neque hoc neque illud dixerat sed: ἐκεῖνοι
ἐσβαλόντες — ὑπῆρξαν ἀδικίης, id est πρότεροι ἡδίκησαν,
cf. IV. 119: οὔτε τι τότε ἡδίκησαμεν τοὺς ἄνδρας τούτους οὐδὲν
οὔτε νῦν πρότεροι πειρησόμεθα ἀδικεῖν.

IV. 1: ἐφοίτεον παρὰ τοὺς δούλους. τοὺς δὲ δούλους οἱ Σκύθαι
πάντας τυφλοῦσι.

In Codice R pro τοὺς δὲ δούλους scriptum est οὗς. Nempe exciderant propter ὁμοιοτέλευτον verba [τοὺς δὲ δούλους], deinde corrector inserto οὗς damnum utcumque sarcivit.

IV. 3: ἐκ τούτων δὴ ὧν σφι τῶν δούλων καὶ τῶν γυναικῶν Ἐτράφη νεότης.

Unice vera est Codicis R scriptura ἘΠετράφη, nisi quod scriba dormitans ἐπεστράφη supposuit. Dixi de ea re supra.

IV. 2: Φυσῶσι [τοῖσι εἵμασι].

Omissum est: τοῖσι εἵμασι in R. recte, ut opinor: non enim aliter poterant. In Aristophanis *Lysistrata* ad vs. 294. Φῦ, Φῦ, Scholiasta annotat Φυσᾷ τῷ εἵματι, sic tum loquebantur.

Continuo sequitur: ἄλλοι δὲ [ἄλλων] Φυσῶντων ἀμέλγουσι. Interpolatum est ἄλλων ab eo qui haerebat in Φυσῶντων absolute posito.

Ridiculum est ἄλλων additum, quasi fieri potuisset ut iidem essent οἱ Φυσῶντες et οἱ ἀμέλγοντες. Simul flare et sorbere, ut aiunt, difficile est.

IV. 4: μάχης τε ἐπελάβοντο καὶ ἔφετγον.

Sensus est: pugnae immemores in fugam se DEDERUNT, non DABANT. Itaque emendandum καὶ ἔφετγον.

IV. 5: ἐπὶ δὲ τούτων ἀρχόντων.

Stein ἀρχόντων deletum voluit, quid causae habuerit non ex-puto. Dictum est ut I. 134: ἐπὶ δὲ Μήδων ἀρχόντων. Eos Scythiae imperitasse declarat locus cap. 5: τοὺς πρεσβυτέρους ἀδελφεοὺς — τὴν βασιληίην πᾶσαν παραδοῦναι τῷ νεωτάτῳ. Itaque nil movendum.

IV. 5: τρίτῳ δὲ τῷ νεωτάτῳ ἐπελθόντι καταστήναι.

Sic est scriptum in libris antiquis AB sine sensu. Egregiam lectionem R affert κατασβῆναι, id est κατασβεσθῆναι. Utraque enim forma Veteribus in usu fuit, sed antiquior est ἀπέσβην, κατέσβην, ἀπέσβηκα, κατέσβηκα. Ἀποσβεῖς est apud Hippocratem.

Herodotus qui h. l. dicit κατασβῆναι, in libro I. 87. dixerat:

κατασβεσθῆναι τὴν πυρὴν, quod perinde est. Aristophanes in *Iysoiatr.* vs. 294:

μή μ' ἀποσβεσθὲν λάθῃ πρὸς τῇ τελευτῇ τῆς ὁδοῦ.

IV. 7: τὰ δὲ κατύπερθε πρὸς βορέην [λέγουσι] ἄνεμον — οὐκ οἶά τε εἶναι — διαξίεναι.

Non poterat λέγουσι incommodiore loco interponi quam inter πρὸς βορέην — ἄνεμον. In R est πρὸς βορέην ἄνεμον λέγουσι, sed λέγουσι, quod incerta sede vagatur, prorsus est supervacaneum et removendum.

IV. 8: Σκύθαι μὲν ὦν ΔΕ ὑπὲρ σφείων τε αὐτῶν καὶ τῆς χώρης τῆς κατύπερθε λέγουσι, Ἑλλήνων δὲ οἱ τὸν Πόντον οἰκόντες ὧδε.

Corrigendum est Σκύθαι μὲν ΟΥΤΩ pro ὧδε. Semper enim sine ulla exceptione οὕτω ad praecedentia refertur et ὧδε ad ea quae sequuntur. Οὕτω est igitur ut dixi et ὧδε ut dicam. Non possunt haec confundi. cf. IV. 62: τοῖσι μὲν δὴ ἄλλοισι τῶν θεῶν οὕτω θύουσι, — τῷ δὲ Ἀρείῳ ὧδε. Sed exemplorum plena sunt omnia.

IV. 8: Γηρυόνας δὲ οἰκέειν ἔξω τοῦ Πόντου κατοικημένον τὴν Ἑλλήνες λέγουσι Ἐρύθειαν νῆσον τὴν πρὸς Γαδείροις τοῖσι ἔξω Ἑρακλείων σηλείων ἐπὶ τῷ Ὀκεανῷ.

Quod supra (*Mnem.* XI. pag. 1 sqq.) demonstrare institi Hecataei Milesii libros, qui in eruditorum manibus ferebantur, esse suppositos et ψευδεπιγράφους, novo argumento confirmare conabor. Arrianus scribit *de exped. Alexandri* II. 16: Γηρυόνην δέ, ἐφ' ὅντινα ὁ Ἀργεῖος Ἑρακλῆς ἐξάλη πρὸς Εὐρυσθέως, τὰς βοῦς ἀπελάσαι τὰς Γηρυόνου καὶ ἀγαγεῖν ἐς Μυκῆνας, οὐδέν τι προσήκειν τῇ γῇ τῶν Ἰβήρων Ἐκαταῖος ὁ λογοποιὸς λέγει, οὐδὲ ἐπὶ νῆσόν τινα Ἐρύθειαν ἔξω τῆς μεγάλης θαλάσσης σελῆναι Ἑρακλέα ἀλλὰ τῆς ἡπείρου τῆς περὶ Ἀμβρακίαν τε καὶ Ἀμφιλόχους βασιλέα γενέσθαι Γηρυόνην καὶ ἐκ τῆς ἡπείρου ταύτης ἀπελάσαι Ἑρακλέα τὰς βοῦς οὐδὲ τοῦτον Φαῦλον ἄθλον τιθέμενος. Nempe si haec Herodotus apud antiquiorem historicum legisset, non omisisset hanc quoque famam commemorare etiam si minus probabilem iudicasset, ut III. 9: οὗτος μὲν ὁ πιθανώτερος τῶν λόγων εἴρηται· δεῖ δὲ καὶ τὸν ἥσσον πιθανόν, ἐπεὶ γε δὴ λέ-

γεται, βηθῆναι, et similia his passim scribit etiam in leviori dissensu.

Quam Herodotus famam commemorat vetus erat et constans. Apollodorus in *Biblioth.* II. 5. 10: δέκατον δὲ ἐπετάγη ἄθλον τὰς Γηρυόνου βόας ἐξ Ἐρυθίας κομίζειν. Ἐρυθία δὲ ἦν Ὀκεανοῦ πλησίον κειμένη νῆσος, ἣ νῦν Γάδειρα καλεῖται. Pseudo-Hecataeus manifesto cum hac vetere fabula pugnat et eius oratio est contra dicentis et alterius sententiam refutantis: οὐδὲν τι προσήκειν — λέγει οὐδὲ ἐπὶ νῆσόν τινα σαλῆναι Ἡρακλέα ἀλλὰ τῆς ἠπείρου κτέ.

Scriptor ille, quisquis est, narrationem Herodoti aperte redarguit et ex fabulae involucris veri aliquid et certi exsculpere satagit quod cum rerum hominumque natura congruat, sed haec nova sapientia vivo Herodoto nondum erat nata. Suaviter haec σοφίσματα ridet Plato in *Phaedro* pag. 229. c. sed multum iis tribuit Arrianus l. l.: ἐς Εὐρυσθέα τῶν μὲν ἐξ Ἡπείρου βοῶν κλέος ἀφίχθαι καὶ τοῦ βασιλέως τῆς Ἡπείρου τὸ ὄνομα τὸν Γηρυόνην οὐκ ἔξω τοῦ εἰκότος τίθεμαι, τῶν δὲ ἐσχάτων τῆς Εὐρώπης Ἰβήρων οὗτ' ἂν τοῦ βασιλέως τὸ ὄνομα γινώσκων Εὐρυσθέα οὔτε εἰ βοῦς καλὰ ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ νέμονται. Sunt haec omnia pravi acuminis et ab Herodoti simplicitate toto caelo diversa.

In fine loci ex Codice Romano recipiendum Γηδεῖροισι pro Γαδεῖροισι.

IV. 8: ἐνθεῦτεν τὸν Ἡρακλέα ἀπικέσθαι ἐς τὴν νῦν Σκυθίην χώραν καλεομένην [καὶ] καταλαβεῖν γὰρ αὐτὸν χειμῶνά τε καὶ κρυμόν, ἐπειρυσάμενον τὴν λεοντήν κατυπνῶσαι.

In R est ὡς ἀπικέσθαι. Ante καταλαβεῖν male Herold καὶ inseruit. Recta oratio haec est: ὁ Ἡρακλῆς ὡς ἀπίκετο — καλεομένην· κατέλαβε γὰρ αὐτὸν χειμῶν τε καὶ κρυμός, ἐπειρυσάμενος τὴν λεοντήν κατύπνωσε. Itaque Herodotus scripserat: τὸν Ἡρακλέα Ὡς ἀπικέσθαι — καλεομένην· καταλαβεῖν γὰρ αὐτὸν χειμῶνά τε καὶ κρυμόν, ἐπειρυσάμενον τὴν λεοντήν κατυπνῶσαι, planissime ut in R scriptum est.

IV. 9: τὴν δὲ φάναι — οὐκ ἀποδώσειν ἐκείνῳ πρὶν ἢ οἱ μιχθῆναι.

In AB est πρὶν οἱ μιχθῆναι, in R πρὶν ἢ οἱ μιχθῆ et sic

Herodotus solet *πρὶν* ἢ cum coniunctivo componere. I. 19: οὐκ ἔφη χρήσιν *πρὶν* ἢ τὸν νηδὺν ἀνορθώσωσι et sic passim. VI. 133: Φᾶς — οὐκ ἀπονοστήσειν τὴν στρατὴν *πρὶν* ἢ ἐξέλῃ σφέας. ubi in R. est: οὐ πανασήσειν, in quo latet: οὐκ Ἀπανασήσειν. Optime correctum est IX. 93: *πρὶν* ἢ δίκας ΔΩCI (δῶσι) τῶν ἐποίησαν, ubi ABR fideli concordia exhibent δώσEIN.

IV. 9: Ἴππους μὲν δὴ ταύτας ἀπικομένας ἐνθάδε ἔσωσά τοι ἐγώ, σῶσρα TE σὺ παρέσχες. ἐγὼ γὰρ ἐκ σεῦ τρεῖς παῖδας ἔχω. Recte scriptum est in R: σῶσρα ΔE σὺ παρέσχες. ἔXΩ γὰρ ἐκ σέο (σεῦ) παῖδας τρεῖς. Namque sine sensu in AB ἐγὼ repetitum est.

IV. 9: τὴν μὲν δὴ ταῦτα ἐπειρωτᾶν, τὸν δὲ [λεγουσι] πρὸς ταῦτα εἰπεῖν.

Tolle inutile fulcrum a sciolo suppositum. Arguit fraudem etiam incommoda sedes.

IV. 9: τὸν μὲν ἂν ὀρεῖς — τῷ ζωσῆρι τῷδε καταζωννύμενον.

Vera lectio est in R: τῷ ζωσῆρι τῷδε κατὰ ΤΑΔE ζωννύμενον. Κατὰ τάδε, ut paullo ante τόδε τὸ τόξον ᾧδε διατεινόμενον, est monstrantis quo modo accingi et arcum tendere debeat. κατὰ τάδε dicitur, ut grammatici loquuntur, δεικτικῶς, SIO ut me facientem vides.

IV. 10: τὸν μὲν δὴ εἰρύσαντα τῶν τόξων τὸ ἕτερον — καὶ ΤON ζωσῆΡΑ προδέξαντα παραδοῦναι.

In AB legitur τὸν ζωσῆρα πρὸς δειξαντα, in R vera lectio est: καὶ ΤΩI ζωσῆΡI ΠΡΟΔΕΞΑΝΤΑ, nisi quod scriba socors Atticum προδειξαντα supposuit.

IV. 11: in libris est AB μὴ δὲ προπολλοῦ δέόμενα κινδυνεύειν, in R μὴ δὲ πρὸς πολλοὺς δέομενον κινδυνεύειν.

Quae sit loci sententia perspicuum est, sed nihil ex δέομενα aut δέομενον extundas quod ad rem faciat. Sententia manifesto haec est: *populi erat sententia non esse sibi in tanta suorum paucitate cum tanta hostium multitudine dimicandum.* Itaque sine proelio finibus suis excesserunt ἀμαχητὶ τὴν χώραν παραδόντες

τοῖσι ἐπιοῦσι. Quod in R legitur πρὸς πολλούς sine controversia verum est, ut I. 176: Λύκιοι δὲ — μαχόμενοι δλίγοι πρὸς πολλούς ἀρετὰς ἀπεδείκνυντο, sed quibus verbis id h. l. Herodotus enunciauerit mihi quidem non liquet.

IV. 11: ὥς δὲ δόξαι σφι ταῦτα διασάντας καὶ ἀριθμὸν ἴσους γενομένους μάχεσθαι πρὸς ἀλλήλους. καὶ τοὺς μὲν ἀποθανόντας πάντας ὑπ' ἐωυτῶν θάψαι τὸν δῆμον — παρὰ ποταμὸν Τύρην.

Video hunc locum ab interpretibus male esse intellectum: *divisio agminibus numero utrimque paribus inter se mutuo pugnam civisse; et hos quidem, qui a regum partibus stetissent, a popularibus suis interfectos esse cunctos.* Nihil huiusmodi est in Graecis. Nemo de populo ab regum partibus stetit et nemo est a popularibus interfectus. ὥς δὲ δόξαι σφι ταῦτα est ὥς δὲ δόξαι ταῦτα τοῖς βασιλεῦσι. *Reges, inquit, bipartito divisi et numero pares inter se ad mortem usque depugnaverunt et sic omnes mulis vulneribus confecti ceciderunt et quo loco ceciderant a populo sunt sepulti.*

IV. 11: οὕτω τὴν ἔξοδον ἐκ τῆς χώρας ποιέσθαι.

Mendose in R scriptum est τὴν Διέξοδον. Mirum est quam saepe in libris δι — εξ — διεξ — inter se confundantur. cf. *Var. Lectt.* pag. 68.

IV. 11: τοῖσι δὲ βασιλεῦσι δόξαι ἐν τῇ ἐωυτῶν κέεσθαι ἀποθανόντας μηδὲ συμφεύγειν τῷ δήμῳ λογισαμένΟΙC ὅσα τε ἀγαθὰ πεπόνθασι καὶ ὅσα φεύγοντας ἐκ τῆς πατρίδος κακὰ ἐπίδοξα καταλαμβάνειν.

Requiritur λογισαμένΟΙC. Peperit errorem fallax quaedam similitudo locorum, quales sunt Aristophanis *Vesp.* vs. 270:

ἀλλὰ μοι δοκεῖ CTANTAC ἐνθάδ', ὦνδρες,

ΑΙΔΟΝΤAC αὐτὸν ἐκκαλεῖν.

et in *Equitt.* vs. 1308:

καθῆσθαι μοι δοκεῖ

ἐς τὸ Θησεῖον ΠΛΕΟΤCAC ἢ 'πὶ τῶν σεμνῶν θεῶν,

et in hoc ipso Herodoti loco: τοῖσι δὲ βασιλεῦσι δόξαι ἐν τῇ ἐωυτῶν κέεσθαι 'ΑΠΘΘΑΝΟΝΤAC. Sed diversa compositionis forma declarat τοῖσι δὲ βασιλεῦσι λογισαμένΟΙC δόξαι coniuncta fuisse.

IV. 12: τὴν Χερσόνησον κτίσαντες, ἐν τῇ νῦν Σινώπῃ πόλις Ἑλλὰς οἰκίζεται.

Non *condita est*, sed *sita est*. Itaque ex Codice R οἰκίζεται recipiendum. cf. I 193: ἐς τὸν Τίγρην, παρ' ὃν Νίνος πόλις οἰκητο.

IV, 14: ὅθεν μὲν ἦν Ἀριστεύς ὁ ταῦτα εἶπας εἴρηκα.

Pro εἶπας in AB legitur ποιήσας, quae sine controversia est vera lectio. Ποιεῖν saepius apud Herodotum est in carmine dicere. Hinc arguitur vitium III. 38: ὁρθῶς μοι δοκεῖ Πίνδαρος ποιῆσαι νόμον πάντων βασιλέα [Φήσας] εἶναι.

Vulgata significat *recte fecit quod dixit*, quod est ab loci sententia alienum. At tu expunge Φήσας, quod in margine olim adscriptum est ad ποιήσας.

IV. 15: καὶ τὸν εἰπόντα ταῦτα ἀφανισθῆναι. σφέας δὲ [Μεταποντῖνοι λέγουσι] ἐς Δελφοὺς πέμψαντας τὸν θεὸν ἐπειρωτᾶν κτέ.

Rectissime R καὶ τὸν ΜΕΝ εἶπαντα, quo recepto ipsa compositio verborum: τὸν μὲν, σφέας ΔΕ arguit ineptum additamentum Μεταποντῖνοι λέγουσι. Pendent omnia a verbis, quae praecedunt: Μεταποντῖνοί φασι.

IV. 16: ὥρμηται λέγεσθαι.

AB ὀρμηται, id est ὄρμηται. recte, namque ea forma Herodotus constanter utitur, ut fidelis optimorum librorum concordia declarat.

Praeterea λέγεσθαι delendum censeo. cf. VII. 189: ὡς φάτ ὄρμηται. III. 56: ὡς ὁ ματαιότερος λόγος ὄρμηται [λέγεται ὀρtime delevit Stein]. VI. 86: τοῦ δὲ εἵνεκα ὁ λόγος ὅδε ὠρμήθη λέγεσθαι, reponere ὀρμήθη et λέγεσθαι exime.

IV. 16: οὐδὲ γὰρ οὐδὲ Ἀριστεύς — οὐδὲ οὗτος προσωτέρω Ἴσσηδόνων ἐν αὐτοῖσι τοῖσι ἔπεσι κτέ.

Egregia est lectio ΟΤΔΕ γὰρ οὐδὲ Ἀριστεύς, quam Romano Codici debemus. Mendose AB οὐδενὸς γάρ. Deinde quid sibi vult αὐτοῖσι additum in ipsis versibus, in ipso carmine? Scribendum: ἐν τοῖσι ἔπεσι ποιέων.

IV. 16: ἀλλὰ τὰ κατύπερθε ἔλεγε ἀκοῇ — ἀλλ' ὅσον μὲν ἡμεῖς ἀτρεκέως ἐπὶ μακρότατον οἱοί τε ἐγενόμεθα [ἀκοῇ] ἐξικέσθαι πᾶν εἰρήσεται.

Moleste repetitum ἀκοῇ auctore Codice Vaticano eliminandum est. Perinde est in hac locutione ἀκοῇ addere aut omittere. Herod. I. 171: ὅσον — δυνατός εἰμι ἐπὶ μακρότατον ἐξικέσθαι ἀκοῇ. II. 29: τοσόνδε ἄλλο ἐπὶ μακρότατον ἐπυθόμην. Thucyd. I. 1: ἐπὶ μακρότατον σκοποῦντί μοι πισεῦσαι ξυμβαίνει.

IV. 17: Βορυσθενιτέων et cap. 18: Βορυσθενίτας vitiosae formae sunt. Proba lectio est in R: Βορυσθενιτέων et Βορυσθενίτας.

IV. 17: ἀπὸ τοῦ Βορυσθενιτέων ἐμπορίου — πρῶτοι Καλλιπιδαι νέμονται ἔόντες Ἑλληνες Σκύθαι, ὑπὲρ δὲ τούτων ἄλλο ἔθνος οἱ Ἀλαζόνες καλέονται.

Fieri non potest ut sana sit scriptura ἔόντες Ἑλληνες Σκύθαι. Non poterant simul et Graeci esse et Scythae. Clara lux affulget ex solo Codice R, in quo legitur ἔόντες Ἑλληνοσκύθαι. Non erant enim neque Graeci neque Scythae, sed ex utroque genere mixti, nati ex Scythis et ex Graecis mulieribus. Crebrae enim affinitates ex propinquitate locorum iungebantur nec mirum Graecas mulieres formosas et ingeniosas barbaris fuisse potiores. Composita istiusmodi permulta sunt, ut Λιβυφοίνικες apud Stephanum v. Κανθήλη, Ταυροσκύθαι apud Zenobium V. 25. Ἑλληνογαλάται apud Diodorum Siculum V. 32: οἱ διὰ τὴν πρὸς τοὺς Ἑλληνας ἐπιπλοκὴν Ἑλληνογαλάται κληθέντες. Apud Herodotum II. 154. Psammetichus Aegypti rex narratur milites conducticios ex Caria et Ionia multos habuisse; τοῖσι δὲ Ἴωσι καὶ τοῖσι Καρσὶ — δίδωσι χώρους ἐνοικῆσαι ἀντίους ἀλλήλων, τοῦ Νείλου τὸ μέσον ἔχοντος, τοῖσι οὐνόματα ἐτέθη Στρατόπεδα — τούτους μὲν δὴ χρόνῳ ὕστερον βασιλεὺς Ἀμασις ἐξανασήσας ἐνθεῦτεν κατοίκησε ἐς Μέμφιν Φυλακὴν ἐωυτοῦ ποιούμενος πρὸς Αἰγυπτίων. Audi nunc Stephanum v. Ἑλληνικὸν καὶ Καρικὸν τόποι ἐν Μέμφιδι, ἀφ' ὧν Ἑλληνομεμφῖται καὶ Καρομεμφῖται. Id. v. Καρικόν: τόπος ἐν Μέμφιδι ἐνθα Κᾶρες οἰκοῦντες ἐπιγαμίας πρὸς Μεμφίτας ποιησάμενοι Καρομεμφῖται ἐκλήθησαν. Polyaeus VII. 3: Ψαμμήτιχος — πολλοὺς Κᾶρας ξενολογήσας εἰσέγαγεν ἐπὶ τὴν

Μέμφιν. — ἀπὸ τῶν Καρῶν ἐκείνων μέρος τι τῆς Μέμφεως κέκληται Καρομεμφίται.

Qui mercede conducti militabant non solebant uxores secum trahere et ex ipsa rei natura consuescebant cum mulieribus in ea regione ubi militabant aut castra stativa habebant. Sic commemorantur a Livio XLIII. 2: *nati ex militibus Romanis et ex Hispanis mulieribus, cum quibus connubium non esset.* Sic Cares dicuntur ἐπιγαμίας πρὸς Μεμφίτας ποιήσασθαι, sic igitur Scythae διὰ τὴν πρὸς τοὺς Ἑλλήνας ἐπιπλοκὴν ἐπιγαμίας ποιησάμενοι appellabantur Ἑλληνοσκύθαι.

Cf. Herodot. IV. 108: εἰσὶ γὰρ οἱ Γελωνοὶ τὸ ἀρχαῖον Ἑλληνες, ἐκ τῶν δὲ ἐμπορίων ἐξαναστάντες οἴκησαν ἐν τοῖσι Βουδίνιοις καὶ γλώσση τὰ μὲν Σκυθικῇ τὰ δὲ Ἑλληνικῇ χρέωνται. Hi quoque erant Ἑλληνοσκύθαι.

Erant tum in Aegypto militum mercede conductorum XXX millia. Herod. II. 163: *Aprias, quem Amasis regno exuit, ad Aegyptiis destitutus ὥπλιζε τοὺς ἐπικούρους καὶ ἤλκυε ἐπὶ τοὺς Αἰγυπτίους· εἶχε δὲ περὶ ἑωυτὸν Κᾶράς τε καὶ Ἴωνας ἄνδρας [ἐπικούρους del.] τρισμυρίους.* Hos omnes Amasis debellato Apria Memphim traduxit. Amasis, ut Herodotus scribit II. 173, regno potitus quum a civibus suis ut obscuro loco natus et unus de populo contemneretur, callide et lepidissime sibi popularium animos conciliavit, προσηγάγετο τοὺς Αἰγυπτίους ὥς τε δικαιοῦν δουλεύειν, sed homo cautus non omnem in populi benevolentia fiduciam posuit, sed XXX millia Ionum et Carum κατοίκησε ἐς Μέμφιν ΦΤΛΑΚΗΝ ἑΩΤΤΟΤ ΠΟΙΕΤΜΕΝΟC ΠΡΟC ΑἴΓΥΠΤΙΩΝ.

Notandum est milites mercede conductos promiscue et eodem sensu appellari Ἴωνάς τε καὶ Κᾶρας et Ἑλληνάς τε καὶ Κᾶρας, ut III. 11: οἱ ἐπικούροι τοῦ Αἰγυπτίου ἑόντες ἄνδρες Ἑλληνές τε καὶ Κᾶρες — μηχανέονται πρῆγμα τοιόνδε. Reges Aegypti non ἐξ Ἀρκαδίας ἐπικούρους arcessebant, sed ex Asia. Princeps τῶν ἐπικούρων Ἀμάσιος ἦν ἀνὴρ γένος μὲν Ἀλικαρνησεύς, οὐνομα δὲ οἱ Φάνης, καὶ γνώμην ἱκανὸς καὶ τὰ πολέμια ἄλκιμος. Herod. III. 4.

Notandum est Graecos Asiaticos omnes communi nomine Ἴωνας appellari. IV. 136: ἔλεγον πρὸς τοὺς Ἴωνας ἑόντας ἐν τῇσι νηυσὶ „ἄνδρες Ἴωνες” κτέ. et cap. 137: πρὸς ταῦτα Ἴωνες ἐβου-

λεύοντο. cf. IV. 89: τὸ γὰρ δὴ ναυτικὸν ἦγον Ἴωνές τε καὶ Αἰολέες καὶ Ἑλλησπόντιοι. et IV. 138. ubi enumerantur Graecarum urbium tyranni: Ἑλλησποντίων τύραννοι Δάφνις τε Ἀβυδηνὸς καὶ Ἰπποκλὸς Λαμψακηνὸς καὶ Ἡρόφαντος Παρινὸς καὶ Μητρόδωρος Προκοννήσιος καὶ Ἀρισαγόρης Κυζικηνὸς καὶ Ἀρίων Βυζάντιος. — ἀπ' Ἰωνίης δὲ Στράττις τε Χίος καὶ Αἰάκης Σάμειος καὶ Λεωδάμας Φωκαεὺς καὶ Ἰστιαῖος Μιλήσιος — Αἰολέων δὲ παρῆν — Ἀρισαγόρης Κυμαῖος.

I. 17: ὑπὲρ δὲ τούτων ἄλλο ἔθνος Ἀλαζόνες καλέονται, et post pauca: ὑπὲρ δὲ Ἀλαζόνων οἰκέουσι Σκυθαι ἀροτῆρες.

Ridiculum nomen Graecis auribus est οἱ Ἀλαζόνες, sed non ita appellabantur. Codex R, in quo tam saepe nomina locorum, urbium et populorum in AB corrupta emendate scripta sunt, exhibet Ἀλιζώνες et Ἀλιζώνων. Similiter IV. 52 R exhibet Ἀλιζώνων. et apud Strabonem pag. 550 in libris omnibus est Σκυθας Ἀλιζῶνας — καὶ Καλλιπιδας καὶ ἄλλα ὀνόματα, ἃ περ Ἑλλάνικός τε καὶ Ἡρόδοτος καὶ Εὐδοξος κατεφλυάρησαν ἡμῶν. Contra apud Stephanum legitur v. Ἀλαζών: — φυλάττει τὸ Ω πρὸς ἀντιδιαβολήν. Cf. v. Ὀλιζών: ὀξύνεται πρὸς ἀντιδιαβολήν τοῦ λαοῦ δ' ὑπ' ὀλίζονες ἦσαν.

IV. 18: τὸ μὲν πρὸς τὴν ἡῶ.

Et hic et saepius alibi in AB legitur forma Attica ἔω. In R fere semper recte scribitur ἡῶ. IV. 19: AB τὸ δὲ πρὸς τὴν ἔω, R πρὸς τὴν ἡῶ, et sic passim.

IV. 18: μετὰ δὲ τὴν ἔρημον Ἀνδροφάγοι οἰκέουσι.

In antiqua dialecto ἄνδρες dicebant pro ἄνθρωποι, ut in illo:
ἡμὲν θεοὶ ἡδὲ καὶ ἄνδρες.

et sic pro ἀνθρωποφάγοι dicebatur ἀνδροφάγοι.

IV. 22: ἐπιβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον διώκει καὶ ὁ κύων ἔχεται.

Vera lectio est in R ἔπεται.

IV. 25: λέγουσι — οἰκεῖν τὰ ὄρεα ἱπποβάτας ἄνδρας.

Absurdum est ἱπποβάτας. Eximia et unice vera est lectio in R servata: αἰγίποδας ἄνδρας. Quis credat hanc esse coniecturam a Graeculo repertam?

IV. 25: τοῦτο δὲ οὐκ ἐνδέχομαι [τὴν] ἀρχήν.

Recte R omittit τὴν, et hic et alibi. IV. 28: ἡμίονοι δὲ οὐδὲ ὄνοι [οὐδ del.] ἀνέχονται ἀρχήν.

IV. 26: τὴν δὲ κεφαλὴν — καταχρυσοῦσι.

In antiquissimis Uodd. legitur vitiose ἈΠΟχρυσοῦσι. Etiam aliis locis in AB sic peccatur, R verum habet.

Nascitur hoc mendii genus ex praepositionum compendiis. cf. IV. 65. ubi in AB est περιχρυσώσας, et in R vera lectio καταχρυσώσας.

IV. 30: προσθήκας — ὁ λόγος ἐξ ἀρχῆς ἐδίζητο.

Sic R. In AB est ἐζήτησε pro ἐδίζητο manifestum glossema.

IV. 31: Σκύθαι λέγουσι — τούτων εἵνεκα οὐκ οἶοι τε εἶναι οὔτε ἰδεῖν τὸ πρόσω τῆς ἡπείρου οὔτε διεξιέναι.

Longe potior est lectio Codicis R οὐκ οἶα τε εἶναι, non enim se tantum sed omnes mortales negabant ulterius prospicere posse. Ut Thucydides solet dicere ἀδύνατά ἐστι, sic Herodotus οὐκ οἶά τε ἐστὶ. I. 194: ἀνὰ τὸν ποταμὸν οὐκ οἶά τε ἐστὶ πλέειν. IV. 184: ὡς τὰς κορυφὰς αὐτοῦ οὐκ οἶά τε εἶναι ἰδέσθαι. In libro I. 91. legendum videtur ex Codice R: οὐκ οἶοι τε (pro οἶόν τε) ἐγένετο παραγαγεῖν μοίρας, ὅσον δὲ ἐνέδωκαν αὐταὶ ἡνύσατο.

IV. 33: οὕτω δὲ φέροντας ἐς τοὺς οὖρους τὰ ἱρὰ ἐνδεδεμένα ἐν πυρῶν καλᾶμῃ ΤΟΤΙ πλησιοχώροτι ἐπισκήπτειν [κελεύοντας] προπέμπειν σφέα ἀπὸ ἐωυτῶν ἐς ἄλλο ἔθνος.

Repone Wesselingio auctore ΤΟΙΤΙ πλησιοχώροιτι, et dele κελεύοντας.

Ἐπισκήπτειν apud Herodotum est προστάσσειν, ἐπιτάσσειν. Iam vero quis ferat ἐπιτάσσειν κελεύοντας?

IV. 33: ἀπὸ δὲ τούτων — διαπορεύεσθαι ἐς Εὐβοίαν. — τὸ δ' ἀπὸ ταύτης ἐκλίπειν Ἄνδρον.

Vitiose aoristus ponitur de ea re quae statis temporibus fieri solebat. Itaque scribendum: ἐκλείπειν, ut in vicinia καταβαίνειν et διαπορεύεσθαι.

IV. 33: οἶδα δέ — τὰς Παιονίδας γυναῖκας ἐπεὶ θύωσι τῇ Ἀρτέμιδι τῇ βασιλείῃ οὐκ ἄνευ πυρῶν καλάμης ἔχούσας τὰ ἱρά.

Manifesto mendosum est ἐχούσας. Itaque reponunt ἐρδούσας, τελεούσας vel ἐπιτελεούσας. Quaerebant id quod erat in manibus, nam veram lectionem ΘΤούσας R solus servavit. cf. I. 59: θύσαντος γὰρ αὐτοῦ τὰ ἱρά. VIII. 54: ἐκέλευε τρόπῳ τῷ σφετέρῳ θῦσαι τὰ ἱρά.

Erat in vetusto libro lacuna: — ΚΑΛΑΜΗC ** ΟΤCΑC, quam scioli expleverunt ut isti solent.

IV. 33: τὰς Θρηκίας καὶ τὰς Παιονίδας γυναῖκας.

In R est θρήσας de more pro ΘPHICCAC. Itaque corrige τὰς Θρηῖσας, ut Θρῆττα in Attica. Non dicitur enim Θρηῖκῃ γυνή sed Θρηῖσσα, ut Φοίνισσα, Λίβυσσα et sim.

IV. 34: αἱ μὲν πρὸ γάμου πλόκαμον ἀποταΜΝόμεναι καὶ περὶ ἄτρακτον εἰλίξασαι.

Subridens restitues ἀποταΜόμεναι.

IV. 34: ὍCΟΙ δὲ παῖδες τῶν Δηλίων — τίθεισι καὶ οὗτοι ἐπὶ σῆμα.

Pro ὍCΟΙ requiritur articulus: οἱ δὲ παῖδες et sic diserte in R scriptum est.

IV. 36—37: ἐκACTH. Πέρσαι οἰκέουσι.

Optime Schweighaeuser emendavit: Ἀσίην Πέρσαι οἰκέουσι. Praecedens ἐκACTH sequens ACIḤ absorpsit.

IV. 41: ἡ ἀκτὴ αὕτη σεινὴ ἐστὶ.

Mirifice turbatus locus in AB, ubi legitur: — αὕτη ἐστὶ ἡ ἐστὶ. Superest verum in R: αὕτη σεινὴ ἐστὶ. Scriba alias res agens pro CTGINH (CTINH) ECTI dedit ἐστὶν ἡ ἐστὶ, et ut esset Ioni cum ἐστὶ ἡ pro ἐστὶν ἡ.

IV. 46: οὔτε γὰρ ἔθνος τῶν ἐντὸς τοῦ Πόντου οὐδὲν ἔχουмен προβαλέσθαι σοφίης περὶ οὔτε ἄνδρα ΛΟΓΙΟΝ οἶδαμεν (ἴδμεν) γενόμενον.

In AB est λόγιον, in R λόγιμον. Utra scriptura est potior?

Stein λόγιον dedit sed οἱ λόγοι sunt *docti*, id est *antiquarii* historiae veteris et rerum et morum antiquorum periti, ut II. 3: οἱ γὰρ Ἑλλιοπολιῖται λέγονται Αἰγυπτίων εἶναι λογιώτατοι. Itaque λόγιμον unice verum est.

IV. 46: πάρεξ τοῦ Σκυθικοῦ ἔθνεος.

In Codice Veneto A ad Iliad. IX. 7. annotatur: Τυραννίων δὲ — βαρύνει (τὸ πάρεξ) καὶ ἔχει λόγον ὡς Ἡρώδιανδς „ὡς ἔνα πάρεξ τοῦ Σκυθικοῦ ἔθνους.” Emenda: ὡς Ἡρόδοτος ἐν Δ „πάρεξ τοῦ Σκυθικοῦ ἔθνεος.”

IV. 50: ὁ Νεῖλος πλήθει ἈΠΟκρατεῖ.

Dicendi usus postulat quod in R scriptum est ἘΠΙκρατεῖ.

IV. 51: ἄρχεται δὲ ῥέων.

Libri omnes Ἐρχεται, R solus verum servavit.

IV. 52: ῥέει — πικρὸς Δεινῶς.

Multo potior est lectio Codicis R πικρὸς Αἰνῶς, quod Homericum est et Herodotenm. Δεινῶς in tali re omnium usu tritum est.

Αἰνῶς pro σφόδρα legitur IV. 61: τῆς Σκυθικῆς αἰνῶς ἀξύλου εὐσεύσης, et IV. 76: αἰνῶς χρᾶσθαι φεύγουσι.

Αἰνός et Δεινός inter se confundi videbis in Porsoni *Advers.* pag. 138.

IV. 53: καὶ οἱ συμμίσγεται ὁ Ὑπανις ἐς ταῦτ' ἔλος ἐκιδούς.

In AB est ἐς τὸ τέλος. In R sunt verae lectionis vestigia ἐς ταῦτ' Τέλος, unde certa emendatione Wesseling ἐς τωὐτὸ Ἔλος restituit.

IV. 60: οὔτε πῦρ ἀνακαύσας οὔτε καταρξάμενος οὔτε ἐπισπείσας.

Pro καταρξάμενος in R scriptum est κατευξάμενος, quod manifesto mendosum est. cf. IV. 103: καταρξάμενοι ῥοπάλῳ παίουσιν τὴν κεφαλὴν, ubi in libris est καταρξάμενοι, κατευξάμενοι, κατάρξάμενοι, καταρεύξαμενοι. Nata sunt haec monstra et portenta verborum ex dittographia

κατάρξάμενοι.

IV. 61: *ἐπειδὴν ἀποδείρωσι τὰ ἱρήϊα γυμνοῦσι τὰ ὀσέα τῶν κρεῶν.*

Unice vera est Codicis R lectio *ἐπεὶ* ἀποδείρωσι, namque sexcenties Herodotus ubi Attici participio utuntur ponit *ἐπεὶ* cum coniunctivi praesente aut aoristo. Attici dixissent *ἀποδείραντες* τὰ ἱερεῖα γυμνοῦσι τὰ ὀσᾶ τῶν κρεῶν, Herodotus dixit: *ἐπεὶ* ἀποδείρωσι κτέ.

Quae forma in AB legitur *ἐπειδ' ἂν* (*ἐπειδὴν*) ea Herodotus non utitur neque eam Stein recipere debebat. Consuetam Herodoto formam *ἐπεὶ* servavit R. Exemplorum plena sunt omnia. Pauca vide:

- IV. 61: *ἐπεὶ* ἐψηθῇ.
 62: *ἐπεὶ* ἐπισπείσωσι.
 64: *ἐπεὶ* καταλάβῃ.
 67: *ἐπεὶ* ἐνείκωνται.
 „ : *ἐπεὶ* σχίσῃ.
 „ : *ἐπεὶ* κάμῃ.
 69: *ἐπεὶ* πλήσωσι.
 „ : *ἐπεὶ* κατακαυθῇ.
 70: *ἐπεὶ* ποιήσωσι.
 71: *ἐπεὶ* ἀποθάνῃ.
 „ : *ἐπεὶ* περιέλθωσι.
 „ : *ἐπεὶ* θέωσι.
 72: *ἐπεὶ* ἀποπνίξωσι.
 „ : *ἐπεὶ* διελάσωσι.
 73: *ἐπεὶ* ἀποθάνωσι.
 „ : *ἐπεὶ* σήσωσι.

et sic per omnes Herodoti libros aequaliter diffusum *ἐπεὶ* legitur.

IV. 61: *ἐπεὶ* ἀποδείρωσι τὰ ἱρήϊα γυμνοῦσι τὰ ὀσέα τῶν κρεῶν, *ἔπειτα* ἐσβάλλουσι, ἣν μὲν τύχῃσι ἔχοντες [ἐς] λέβητας ἐπιχωρίους — ἐς τούτους ἐσβάλλοντες ἔψουσι.

Expunge ἐς a Gronovio inconsulto additum et verba sic distingue: ἣν μὲν τύχῃσι ἔχοντες λέβητας — ἐς τούτους ἐσβάλλοντες (leg. ἐσβαλόντες) ἔψουσι.

Continuo sequitur: ἣν δὲ μή σφι παρῇ [δ] λέβης. Tolle importunum articulum.

Sed superest in eodem loco alterum mendum. Interpolatum est ἐσβάλλουσι post ἔπειτα. Lege: ἔπειτα ἦν μὲν τύχῳσι ἔχοντες λέβητας — ἐς τούτους ἐσβαλόντες ἔψουσι. Si Herodotus prae-mississet ἐσβάλλουσι multis vocabulis interpositis filum orationis resumens dixisset ἐς τούτους (ὦν) vel ἐς τούτους (δή).

IV. 61: ἐς τὰς γαστέρας τῶν ἱρηῖων ἐσβάλλοντες τὰ κρέα πάντα καὶ παραμίΞαντες ὕδωρ ὑποκαίουσι τὰ ὀστέα.

Imo vero ἐσβαλόντες, ut παραμίξαντες.

IV. 62: ἀπὸ τῶν ἑκατὸν ἀνδρῶν ἄνδρα θύουσι.

Vocabulum necessarium commode supplet Codex R: ἄνδρα ὕϋνα θύουσι. Erat in vetusto libro ΑΝΔΡΑΛ.

IV. 64: δς γὰρ ἂν πλεῖστα [δέρματα] χειρόμακτρα ἔχη, ἀνὴρ ἄριστος οὗτος κέκριται.

Delendum esse putidum emblemata et ratio suadet et Codicis R testimonium confirmat. Praecedat enim: ὀργάσας δὲ αὐτὸ (τὸ δέρμα) ἄτε χειρόμακτρον ἔκτεται.

IV. 64: περιταμὸν κύκλῳ περὶ τὰ ὦτα καὶ λαβόμενος τῆς κεφαλῆς ἐκσεῖσι.

Memorabilis h. l. est scripturae discrepantia. In vetustissimis libris est ἐξίσι, in R vera lectio ἐκσεῖσι. Numquid videtur conjectura id esse repertum? Simili modo V. 39 in libris est: τὴν μὲν ἔχεις γυναῖκα — ἐκσέο (aut ἐκ σέο), ἄλλην δὲ γῆμον, pro ἔξεο, ut post pauca cap. 40: γυναικὸς μὲν τῆς ἔχεις οὐ προσδεσμέθ' αὐτῇ ἐξέσιος. In Iliad. Ω 227:

ἐπὶ γόου ἐξ ἔρον εἶην.

Scribendum εἶΜην, ut in decantato:

αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο.

IV. 65: ἦν μὲν ἡ πένης, — ἦν δὲ [ἡ] πλούσιος.

Optime R moleste repetitum ἡ omittit.

IV. 66; — τῶν Σκυθῶν τοῖσι ἄνδρες πολέμιοι ἀραιρημένοι ἔωσι, τοῖσι δ' ἂν μὴ κατεργασμένον ἡ τοῦτο κτέ.

Verum vidit Schweighaeuser τοῖσι ἂν ἄνδρες, sed nemo recepit.

IV. 66: ἄπαξ δὲ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκάστου ὁ νομάρχης ἕκαστος ἐν τῷ ἑωυτοῦ νομῷ κίρνῃ κρητῆρα οἴνου, ἀπ' οὗ πίνουσι τῶν Σκυθέων τοῖσι (ἂν) ἄνδρες πολέμιοι Ἀραιρημένοι ἔωσι.

Pro κίρνῃ repone ex R κίρνεται.

Quia honor haberi solebat iis qui hostem *occidissent*, non qui *ceperissent*, addita praepositione scribe ἈΝαραιρημένοι, et post pauca: ὅσοι δὲ ἂν αὐτῶν καὶ κάρτα πολλοὺς ἄνδρας ἈΝαραιρηκό-τες ἔωσι pro ἀραιρηκότες.

IV. 68: ἄλλοι πάρεισι μάντιες καὶ ΜΑΛΛΑ ἄλλοι.

Emenda καὶ ΠΑΛΙΝ ἄλλοι. Ostendimus supra haec saepius inter se confundi.

IV. 71: ξύλα ὑπερτείνουσι καὶ ἔπειτα ῥίψι κατασεγάζουσι.

In AB est ῥίψει. Vera lectio ῥίψι servata est in R. Quod Stein adscripsit: „fortasse ῥίψει” fugit eum ratio.

IV. 71: ἀργύρῳ δὲ [οὐδὲν] οὐδὲ χαλκῷ χρέωνται.

Dittographia haec est. Ex Herodoti consuetudine, de qua supra diximus, οὐδὲν expungendum.

IV. 71: πλέην κυπέρου κεκομμένου.

Non est Graecum κύπερον sed κύπειρον. Itaque restitue κυ-πέρου κεκομμένου.

IV. 71: χοῦσι πάντες χῶμα [μέγα] ἀμιλλώμενοι καὶ προθυ-μέθεμενοι ὥς μέγιστον ποιῆσαι.

Inepte additum μέγα rectissime in R omissum est.

IV. 72: ἵππους τοὺς καλλίστους πεντήκοντα.

Herodoti manus servata est in solo R καλλιστόντας. Sic enim Herodotus scribere solet IV. 163: ταῦρος ὁ καλλιστεύων. IV. 180: παρθένον τὴν καλλιστεύουσαν. I. 196: ἐξωνέοντο τὰς καλλιστευούσας. VI. 61: καλλιστεύσει πασέων τῶν ἐν Σπάρτῃ γυναικῶν. VII. 180: τῶν ἐπιβατέων τὸν καλλιστεύοντα. VIII. 124: ὅχῳ τῷ ἐν Σπάρτῃ καλλιστεύσαντι, ubi pro inepto aoristo repone ex R καλλιστεύοντι.

IV. 72: πηγνύουσι.

Recte R *πηγνῦσι*, ut IV. 69, *κατεργνῦσι*, et passim.

IV. 73: καὶ τῷ νεκρῷ πάντων παραπλησίως παρατίθησι ὅσα τοῖσι ἄλλοις.

Multo melior et potior est Codicis R scriptura: καὶ τῷ νεκρῷ πάντων παρατίθει τῶν καὶ τοῖσι ἄλλοις. Quid enim sibi vult in tali re additum παραπλησίως?

Manifestum tenemus interpolatorem in IV. 75: Ἑλληνικὴ οὐδεμία ἄν μιν πυρίῃ (ἀποκρατήσῃ· οἱ δὲ Σκύθαι ἀγόμενοι τῇ πυρίῃ) ὠρύονται. Lacuna erat in Codice unde R manavit. Omissa erant verba ἀποκρατήσῃ — πυρίῃ ob vocabulum idem in vicinia repetitum. Quid corrector? ὠρύονται in ὠρύεται mutavit legitque: οὐδεμία ἄν μιν πυρίῃ ὠρύεται. Absurda haec sunt, sed id isti curant scilicet.

Huiusmodi loci declarant quales isti sint iudices et correctores.

IV. 75: ἔπειτα ἐπιβάλλουσι τὸ σπέρμα ἐπὶ τοὺς διαφανέας λίθους [τῷ πυρί].

Magistellus addidit τῷ πυρί, quod in alienam sedem devenit. Paulo ante cap. 73. Herodotus dixerat: λίθους ἐκ πυρὸς διαφανέας ἐσβάλλουσι ἐς σκάφην. Itaque ἐπὶ τοὺς λίθους significat: in lapides (quos modo dicebam) semen coniiciunt, et nil opus est iterum narrare eos lapides igne candere. Διαφανής ipsum significat *candens*. cf. II. 92: ἐν κλιβάνῳ διαφανεῖ πνίξαντες.

IV. 75: εὐωδίῃ σφέας ἀπὸ τούτου ἴσχει.

Non est idem ἴσχειν et ἔχειν. Verum servavit R ἀπὸ τούτου ἔχει.

IV. 76: ὁ Ἀνάχαρσις τὴν ὁρτὴν ἐπετέλεε πᾶσαν τῇ θεῷ (τῇ μητρὶ τῶν θεῶν) τύμπανόν τε ἔχων καὶ ἐκδησάμενος ἀγάλμαΤΑ.

Legendum ἀγαλμάΤΙΑ. Galli Cybeles sacerdotes non *simulacra* deorum, sed *imagunculas* ex pectore suspensas gestabant, quas et τύπους appellant. Polybius XXII. 20: παραγίγνονται Γάλλοι παρὰ τῶν ἐκ Πεσσινοῦντος ἱερέων τῆς μητρὸς τῶν θεῶν ἔχοντες προσηθίδια καὶ τύπους, et iterum apud Suidam v. Γάλλοι; — ἀπέσειλε νεανίσκους διασκευάσας ἐς Γάλλους — ἔχοντες τύμπανα

καὶ τύπους. Dionysius Halic. II. 19. laudatus a Ruhnkenio ad Tim. pag. 10: περιάγουσιν ἀνὰ τὴν πόλιν — τύπους τε περικείμενοι τοῖς σήθεσι — καὶ τύμπανα κροτοῦντες. Hos igitur τύπους Herodotus ἀγαλμάτια appellavit.

IV. 77: ὥσπερ πρότερον εἰρήθη.

Vitiosa forma est et Graecis inaudita εἰρήθη: non aliter dicebant quam ἐρρήθη, ut constanter ubique dicitur ῥηθῆναι, ῥηθείς cum compositis omnibus.

Paullo ante scribe: οὗτος μὲν δ' λόγος ἄλλως πέπλασαι ὑπὸ ΤΩΝ Ἑλλήνων pro ὑπ' αὐτῶν Ἑλλήνων. Lectio Codicis R et Eustathii πέπαισαι pro πέπλασαι non est unius assis.

IV. 78: recipe ex R: ἡ μήτηρ αὐτὴ γλῶσσαν Ἑλλάδα — εἰδίδαξε pro αὐτῇ. Deinde in verbis πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ μᾶλλον τετραμμένος ἦν Ἀπὸ παιδεύσιος τῆς ἐπεπαίδευτο reponere Ἐπὶ παιδεύσιος.

Post pauca: ὅπως ἔλθοι εἰς τὸ τεῖχος καὶ τὰς πύλας ἙΓκληῖσαι loquendi usus CTΓκληῖσαι postulat.

IV. 78: ταῦτα ποίεσκε πολλάκις.

Multo melius R. πλεονάκις εαρίνη.

IV. 79: καὶ αὐτοὺς — λάθρη ἐπὶ πύργον κατεῖσε.

In praesenti tempore dicit κατίζω, in aoristi imperativo κάτισον; itaque hic κατίσε scribendum, quod quia I longum est scribebatur KATEICE.

IV. 81: βουλόμενον γὰρ τὸν σφέτερον βασιλέα, τῷ οὐνομα εἶναι Ἀριάνταν, [τοῦτον] εἰδέναι τὸ πλῆθος ΤΟ Σκυθέων.

Recte Dindorf importunum τοῦτον delevit. Praeterea ex R recipe: τὸ πλῆθος ΤΩΝ Σκυθέων. et post pauca ex eodem περὶ τοῦ πλῆθους ΤΩΝ Σκυθέων pro τοῦ Σκυθέων.

IV. 93: Δαρείου — Ἐπιπέμποντος ἀγγέλους ἐπιτάξοντας τοῖσι μὲν πεζὸν στρατὸν, τοῖσι δὲ νέας παρέχειν, τοῖσι δὲ ξεύγνυται τὸν Θρηϊκίον Βόσπορον.

Primum corrige ΠΕΡΙπέμποντος pro ἐπιπέμποντος, quod prorsus

a loci sententia abhorret. Requiritur enim aut διαπέμπειν aut περιπέμπειν, quorum hoc restituendum quia sexcenties $\bar{\epsilon}$ ($\epsilon\pi\iota$) et $\bar{\alpha}$ ($\alpha\epsilon\pi\iota$) inter se confunduntur.

Post pauca accipe quod R offert ζευγνῆναι pro ζεύγνυσθαι. Mendose autem scribit ζευγνῦναι, ut alibi δεικνῦναι, δμνῦναι, τεθνᾶναι, ἐςᾶναι, quia Graeculi vocalium quantitates nesciebant.

IV. 85: ἡ δὲ Προποντὶς — ΚΑΤΑΔΙΔΟΪ Εἰς τὸν Ἑλλήσποντον.

Non est verbum Graecum καταδίδωμι, quod ubicumque legitur cum vitio ambulat. Corrigendum igitur ἑκδιδοῖ, quod est in ea re perpetuum. Continuo sequitur: ἐκδιδοῖ δὲ ὁ Ἑλλήσποντος εἰς χάσμα πελάγεος.

IV. 83: ἐπειδὴ οἱ τὰ Ἄπαντα παρεσκεύατο.

Nemo sic loquitur, sed τὰ Πάντα omnes dicebant, quod Codex R servavit.

IV. 88: ζῶα γραψάμενος.

Erat in antiquo libro ΖΩΙΑ. Lege ζῶϊα.

IV. 89: ὁ δὲ Τέαιρος λέγεται — ἀνδράσι καὶ ἵπποισι ψῶρην ἀκέCθαι.

Non est in ea re aoristo locus, et ἀκέCθαι rescribendum.

IV. 95: χρήματα κτήσασθαι μεγάλα.

Pro μεγάλα R exhibet συχνά, quod verum est. Quis enim pro μεγάλα, si esset antiqua lectio, συχνά supposuisset?

IV. 94. in AB scriptum est: διαλαβόντες τῶTC ἀποπεμπομένοTC παρὰ τὸν Σάλμοξιν τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας — ῥίπτουσι εἰς τὰς λόγχας.

Arena sine calce. Rem restituit R in quo est: τῶTC ἀποπεμπομενοTC — τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας.

IV. 98. mendose editur ex AB ἐπείγετο et 130 ἐπείγοντο et 135 ἐπείγετο, ter verum servavit R ἡπείγετο, ἡπείγοντο, ἡπείγετο. in talibus augmentum non omittitur. Dicebant Iones ἤλασε, ἐξήλασε, ἐπήλασε, ἤλπιζε, ἤλπισα et sim.

IV. 103: καταρξάμενοι ῥοπάλῳ παίουσιν τὴν κεφαλὴν.

In R est κατενξάμενοι perperam. In aliis est καταρευξάμενοι, natum ex κατάρξάμενοι, unde scribarum sollertia aestimari potest.

IV. 106: ἀγριώτατα πάντων ἀνθρώπων ἔχουσι ἥθεα οὔτε δίκην νομίζοντες οὔτε νόμον οὔδενι χρεώμενοι. νομάδες δὲ εἰσι ἐσθῆτά τε φορέουσι τῇ Σκυθικῇ ὁμοίην, γλῶσσαν δὲ ἰδίην, ἀνδροφαγέουσι δὲ μούνοι τούτων.

Etiam nunc mirifice ordo verborum perturbatus est, quem in hunc modum, credo, optime restitues: — ἔχουσι ἥθεα, οὔτε δίκην — χρεώμενοι, γλῶσσαν δὲ ἰδίην. νομάδες δὲ εἰσι ἐσθῆτα τε — ὁμοίην, ἀνδροφαγέουσι κτέ. sed pro ἀνδροφαγέουσι recipiendum quod est in Codice Romano ἀνθρωποφαγέουσι.

Vetus est et Homericum ἀνδροφάγος ut in Κύκλωπος ἀνδροφάγοιο, vetus nomen est nationis Scythicae οἱ Ἀνδροφάγοι, sed humanis carnibus vesci ab omnibus ἀνθρωποφαγεῖν dicebatur.

IV. 108: — πᾶν ξύλινον, καὶ οἰκίαι αὐτῶν ξύλιναι καὶ τὰ ἱρά.

Olim receptam oportuit Reiskii emendationem καὶ ΑΙ οἰκίαι αὐτῶν.

IV. 112: εἶχον δὲ οὐδὲν οὐδὲ οἱ νεηνίσκοι ὥσπερ αἱ Ἀμαζόνες.

Eximia lectio est in R. ὥσπερ οὐδὲ αἱ Ἀμαζόνες.

IV. 114: εἰ βούλεσθε γυναῖκας ἔχειν ἡμέας καὶ δοκέειν εἶναι δίκαιοι.

Multo melius R. εἶναι δίκαιοί τ' αὐτοί, quae blanda magis et muliebris oratio est.

IV. 110: (αἱ Ἀμαζόνες) ἀπικνέονται — ἐπὶ Κρημνούς. οἱ δὲ Κρημνοὶ εἰσι γῆς τῆς Σκυθίων τῶν ἐλευθέρων. ἐνθαῦτα ἀποβάσσαι ἀπὸ τῶν πλοίων [αἱ Ἀμαζόνες] ὁδοιπόρεον.

Quia verba οἱ δὲ Κρημνοὶ — τῶν ἐλευθέρων posita sunt διὰ μέσου, apparet insulse interpositum esse αἱ Ἀμαζόνες.

IV. 115: ἐπείθοντο [καὶ ἐποίησαν] ταῦτα οἱ νεηνίσκοι.

Tollendum esse frigidum additamentum declarat locus in vi-

cinia cap. 116: *ἐπείθοντο καὶ ταῦτα οἱ νεηνίσκοι*. sed utrobique aoristus restituendus est *ἐπείθοντο ταῦτα*, et *ἐπείθοντο καὶ ταῦτα*.

IV. 118: *οὐκὼν ποιήσετε ταῦτα ἡμεῖς μὲν πιεζόμενοι ἐκλείψομεν τὴν χώραν*.

Eadem orationis forma legitur I. 206: *οὐκὼν ἐβελήσεις ὑποθήκησι τῇσιδε χρᾶσθαι* — *σύ δὲ — διάβαινε ἐς τὴν ἡμετέρην*. V. 92: *οὐκὼν παύσεσθε* — *ἴξε ὑμῖν Κορινθίους γε οὐ συναινέοντας*. VII. 10 *οὐκὼν ἀμφοτέρῃ σφι ἐχώρησε*. Horum omnium certa et perspicua sententia est. Poterat dicere: *ἢν μὴ ποιήσητε ταῦτα, ἢν μὴ ἐθέλης χρᾶσθαι, ἢν μὴ παύσησθε, ἢν μὴ ἀμφοτέρῃ σφι χωρήσῃ*, sed multo animosius et acrius est quod maluit dicere.

IV. 119: *ἢν μέντοι ἐπὶ καὶ ἐπὶ τὴν ἡμετέρην ἄρξῃ τε ἀδικέων καὶ ἡμεῖς οὐ Πεισόμεθα, μέχρι δὲ τοῦτο ἴδωμεν μενέομεν παρ' ἡμῖν αὐτοῖσι*.

Longa dies confirmavit mihi veterem sententiam emendandam esse: *οὐ ΠΕΡΙΟΥΣΟΜΕΘΑ*, quod apud Stein video dudum a Bekkero esse occupatum. Non est aliud verbum quam *οὐ περιορᾶν*, *non rati*, quod cum aperta verborum sententia congruat, et quid tritius est quam *οὐ περιόψομαι*, *non ratiar*? Putidum est multa exempla noti usus congerere: unus Thucydidis locus sufficiat I 53: *εἰ δὲ ἐπὶ Κέρκυραν πλευσεῖσθε*, — *οὐ περιοψόμεθα κατὰ τὸ δυνατόν*. Quae alii coniecerunt *ἐποισόμεθα* vel *ἐπεισόμεθα* ne Graeca quidem sunt, et *ἀπωσόμεθα* rei non convenit. Neque est magna mutatio; perfacile *πεψόμεθα* in *πεισόμεθα* converti potuit.

IV. 122: *οἱ Πέρσαι ἐδίωκον πρὸς ἡῶ τε καὶ ΤΟΤ Ταναΐδος*.

Felicissime Stein emendavit: *καὶ ἸΘΤ (ἰθὺ) Ταναΐδος*. cf. IV. 120: *ἰθὺ Ταναΐδος ποταμοῦ*. IV. 136: *ἐδίωκον τοὺς Πέρσας ἰθὺ τοῦ Ἰστροῦ*, et sic passim.

Nonnumquam pro *ἰθὺ* videbis scriptum esse *εὐθύ* aut *εὐθύς*, mendum est manifestum.

IV. 125: *καὶ οὐ γὰρ ἀνέει ἐπιὼν ὁ Δαρεῖος, ὅτι Σκύθαι — ὑπέφευγον*.

In AB est *ἀνέει*. Quia ignorabant magistelli praesentis for-

nam esse ἀνιῖτ, imperfecti ἀνίει, tertiam formam vitiosam induxerunt ἀνίεε.

In R recte legitur ἀνίει remittebat.

IV. 127: γνώσεσθε τότε εἴτε ὑμῖν μαχησόμεθα περὶ τῶν τάφων εἴτε καὶ οὐ [μαχησόμεθα].

Expungendum est alterum μαχησόμεθα, quia in talibus eleganti ellipsi boni scriptores utebantur, ut apud Homerum:

εἰ ἐτεδν Κάλχας μαντεύεται ἢ καὶ οὐκί.

Dubito sitne proba forma futuri μαχησόμεθα pro μαχόμεθα, sed apud Herodotum semper ea forma legitur.

IV. 127: δέισαντες μὴ ἀλῶ ἢ καρῆ.

Semper librarii errant in coniunctivo ἀλῶ, ἀλῶς, ἀλῶ, et in optativo ἀλοῖην. Pro ἀλῶ in AB legitur ἀλώη, in R ἀλοῖη. Apud Antiphanem Athen. pag. 450 e Sappho cum patre colloquitur et ita dicit:

πῶς γὰρ γένοιτ' ἄν, ὦ πάτερ,

ρήτωρ ἄφρωνος;

respondet pater:

ἦν ἀλῶ τρίς παρανόμων.

in libris est ἀλλῶ.

IV. 128: ἔδοξε — σῖτα ἐκάστοτε Ἀναίρεομένοισι ἐπιτίθεσθαι νωμῶντες ὧν σῖτα Ἀναίρεομένους τοὺς Δαρείου ἐποίευν τὰ βεβουλευμένα.

Quia cibum capere apud Herodotum est σῖτα αἰρέεσθαι, non ἀναίρεεσθαι, scribendum αἰρεομένοισι et αἰρεομένους. cf. VII. 102: δις ἐκάστης ἡμέρης σῖτον αἰρέεσθαι. III. 26: ἄριστον αἰρεομένοισι αὐτοῖσι ἐπιπνεῦσαι νότον μέγαν τε καὶ ἐξαίσιον.

IV. 132: ἦν μὴ ὄρνιθες γενόμενοι ἀνάπτησθε ἐς τὸν οὐρανόν, ὦ Πέρσαι, ἢ μύες [γενόμενοι] κατὰ τῆς γῆς καταδύητε, ἢ βάτραχοι [γενόμενοι] ἐς τὰς λίμνας ἐσπηδήσητε, οὐκ ἀπονοσήσετε ὀπίσω ὑπὸ τῶνδε τῶν τοξευμάτων [βαλλόμενοι].

Locus perelegans triplici interpolatione foede deformatus est. Quicumque aurem habet veterum lectione assidua subactam dabit mihi bis repetitum inutile γενόμενοι omnem loci leporem corrumpere.

Βαλλόμενοι insiticiū et spurium esse hoc argumento convincitur. Nemo potest βάλλεσθαι ὑπὸ τοξεύματος, sed ὑπὸ τοξότου, ut opinor. Dicendum esse βάλλεσθαι τοξεύματι et ratio demonstrat et omnium usus frequens inde ab Homero confirmat. Herodotus I. 34: αἰχμῇ βληθέντα. I. 43: βληθεὶς τῇ αἰχμῇ. IX. 22: ὁ Μασισίου — ἵππος βάλλεται τοξεύματι.

Ἐπὶ τῶνδε τῶν τοξευμάτων dictum est ut I. 194: ἀνὰ τὸν ποταμὸν — οὐκ οἶά τε εἶσι πλέειν ὑπὸ τάχους τοῦ ποταμοῦ. II. 95: ὑπὸ τῶν ἀνέμων οὐκ οἶοι τε εἰσι ὑψοῦ πέτεσθαι. IX. 59: Ἀθηναίους γὰρ ὑπὸ τῶν ὄχθων οὐ κατώρα. Hoc ipsum ὑπὸ τῶν τοξευμάτων legitur apud Thucydidem IV. 34: ἄπορον ἦν ἰδεῖν τὸ πρὸ αὐτοῦ ὑπὸ τῶν τοξευμάτων.

IV. 135: ἀκούσαντες δὲ οἱ Σκύθαι τῶν ὄνων πάγχυ κατὰ χώραν ἡλπιζον τοὺς Πέρσας εἶναι.

Melior est lectio Codicis Romani ἀκούοντες, quia per totam noctem asinos rudentes audiverunt.

IV. 136: τὸν δὲ — ὑμέων δεσπότην ἡμεῖς παρατησόμεθα οὕτω ὥς ἐπὶ μηδαμῶς εἴτι ἀνθρώπους αὐτὸν κρατεύσασθαι.

Imo vero κρατεύεσθαι.

IV. 137: Ἰστιάου δὲ γνώμην ταύτην ἀποδεικνυμένου αὐτίκα πάντες ἦσαν τετραμμένοι [πρὸς ταύτην τὴν γνώμην] πρότερον τὴν Μιλτιάδεω αἰρέμενοι.

Importuna verba et aurem laedentia una litura delenda censeo.

IV. 138: mendose scriptum est in AB στρατὸς τε Χῖος καὶ αἰακίδας Σάμιος, vera lectio est in solo R. στρατὸς τε αἰακίδας.

IV. 139: ἵνα — οἱ Σκύθαι μὴ πειρώατο βιώμενοι [καὶ βουλομένοι] διαβῆναι τὸν Ἴστρον κατὰ τὴν γέφυραν.

Manifestam dittographiam expunge. Non metuebant enim ne Scythae per pontem transire *vellent*, sed ne *per vim* transire *conarentur*. πειρώατο βιώμενοι apud Herodotum est pro πειρώατο βιάσθαι. Itaque πειρώατο βουλομένοι absurdum est.

IV. 141: Ἰστιαῖος δὲ Ἑπακούσας τῷ πρώτῳ κελεύσματι.

Ἑπακούειν regit genitivum neque huius loci sententiae aptum est, quae postulat Ἑπακούσας. Ἑπακούειν noto usu dicitur qui vocatus respondet.

IV. 144: ἔφη Καλχηδόνιους — τυγχάνειν ἔοντας τυφλούς· οὐ γὰρ ἂν τοῦ καλλίονος παρεόντος κτίζειν χώρου τὸν αἰσχίονα ἐλέσθαι [εἰ μὴ ἦσαν τυφλοί].

In paucis manifesta haec scioli fraus est olim ab Herwerdeno deprehensa. Quid attinet demonstrare post οὐ γὰρ ἂν ista addi non posse?

IV. 145: — ὑπὸ τούτων ἐξελαθέντες ἐκ Λήμνου κτέ.

Supple: ὑπὸ τούτων ὧν ἐξελαθέντες.

Post pauca: ἄγγελον ἔπεμπον πεισόμενοι τίνες τε καὶ Ὀρόθεν εἰσί.

Repetita syllaba scribe: πεισόμενοι οἱ τίνες τε καὶ Ὀρόθεν εἰσί.

IV. 145: χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ διεξελθόντος.

Melior est lectio Codicis R. διελθόντος.

IV. 146: ἐπεὶ ὦν. ἔμελλον σφέας καταχρήσασθαι.

Redde Herodoto suum καταχρήσθαι.

IV. 147: οὐκ ἔφη μένειν ἐν τῇ Λακεδαιμόνι ἀλλ' ἀποπλεύσασθαι.

Quid certius esse potest quam H. Stephani coniectura μενεῖν pro μένειν? nisi quod leviter in futuri forma Ionica erravit, quae est μενέειν. negavit se Spartiae mansurum.

IV. 148: τῶν Λακεδαιμονίων βουλευομένων σφέας ἀπολλύναι παραιτέται ὁ Θήρας ὅπως μήτε φόνος γένηται αὐτός τε [ὑπεδέκετο] σφέας ἐξάξειν ἐκ τῆς χώρας.

Verborum compositio arguit fraudem. Legendum: ὅπως μήτε φόνος γένησεται αὐτός τε σφέας ἐξάξει expuncto ὑπεδέκετο.

IV. 149: ἐπὶ τοῦ ἔπειρος τούτου οὐνομα τῷ νενήσκῳ [τούτῳ]
Οἰόλυκος ἐγένετο.

Male abundans et auri molestum τούτῳ rectissime R omittit.

IV. 149: — οὐ γὰρ ὑπέμειναν τὰ τέκνα, — καὶ μετὰ τοῦτο
ὑπέμειναν. * * * τῷτὸ τοῦτο καὶ ἐν Θήρῃ.

Lacuna sic expleri potest: (συνήνεικε δὲ) τῷτὸ τοῦτο.

IV. 150: βασιλεύων [Θήρης] τῆς νήσου.

Aprage putidum emblemata.

IV. 153: Θηραίοισι δὲ ἔαδε ἀδελφεὸν τε ἀπ' ἀδελφεοῦ πέμπειν
πάλῳ λαγχάνοντα καὶ ἀπὸ τῶν χώρων ἀπάντων ἑπτὰ ἐόντων ἄνδρας.

Ex ipsa rei natura fert omnium loquendi consuetudo ut dicatur: πάλῳ λαχών, κλήρῳ λαχών, τῷ κυάμῳ λαχών *sorite ductus*, non λαγχάνων. Codex R. verum servat πάλῳ λαχόντα, sed spernitur. cf. IV. 94: τὸν πάλῳ λαχόντα. III. 83: κλήρῳ λαχόντα. Excidit praeterea litera numeralis ἄνδρας C id est διακοσίους namque addit: οὕτω δὲ γέλλουσι δύο πεντηκοντέρους ἐς τὴν Πλατείαν nempe δύο πεντηκοντέρων τὸ πλήρωμα ducenti viri sunt.

IV. 155: ἐξεγένετό οἱ παῖς Ἰσχνόφωνος καὶ τραυλός.

Nihili vocabulum est ἰσχνόφωνος, Verum dedit R ἰσχνόφωνος. Imposuit Editori locus apud Antiatticistam pag. 100, 22: Ἰσχνόφωνον τὸν μογιλάον οὐκ ἔωσι λέγειν ἀλλὰ [τὸν μογιλάον] ἀπελαύνουσιν. Ἡρόδοτος [ἰσχνόφωνον]. Non meminerat Wesselingium et Dindorfium expuncto duplici emblemate locum restituisse. Usus est grammaticus Herodoti testimonio ut formam ἰσχνόφωνος antiquam et probam esse ostenderet, quam οἱ ἀττικισταὶ temere damnaverant.

IV. 157:

αἱ τὸ ἐμεῦ Λιβύην μῆλοτρόφον οἶδας ἄμεινον
μὴ ἐλθὼν ἐλθόντος ἄγαν ἄγασμαι σοφίην σεῦ.

Quia oraculum Dorica dialecto scriptum est reponere Λιβύαν μᾶλοτρόφον et σοφίαν σεῦ. Similiter in oraculo IV. 159 lege Λιβύαν et μελήσειν pro Λιβύην et μελήσειν.

IV. 160: Ἀλίαρχος ἀποπνίγει. Ἀλίαρχον δέ.

Codex R qui tam saepe in nominibus propriis hominum et locorum solus veram formam servavit λέαρχος et λέαρχον exhibet, quod verum videtur.

IV. 164: ἐς πύργον μέγαν Ἀγλαομάχου.

Ἀγλαομάχου reponendum censeo, ut Ἀγλαοφῶν, et adiectiva quam plurima ut ἀγλαόκαρπος.

IV. 164: ἔργετο ἐκὼν τῆς τῶν Κυρηναίων πόλιος — δοκέων ἀμφίρρυτον τὴν Κυρήνην εἶναι.

Scribendum esse εἶργετο Herodoteo more infra ostendam. Ἐκὼν soli R debetur, AB vitiose ἐκ habent. Deinde optime Schweighaeuser transposuit: δοκέων τὴν ἀμφίρρυτον Κυρήνην εἶναι. Arcesilaus enim admonitus oraculo fuerat cap. 163: μὴ ἐσέλθῃς ἐς τὴν ἀμφίρρυτον.

IV. 165: ἕως μὲν ὁ Ἀρκεσίλεως ἐν τῇ Βάρκῃ διαιτᾷτο.

In omnibus libris est Τέως sine sensu; nesciebant enim Graeculi quid inter Ἔως et Τέως interesset. Tandem Stein maculam eluit.

IV. 169: Μενέλαος λιμὴν.

In R est μενέλεος natum ex μενέλαιος, in quo Μενελάειος latere videtur. Cf. Meineke ad Stephanum Byzantinum v. Μενέλαος.

IV. 172: καταλείποντες ἐπὶ τῇ θαλάσῃ τὰ πρόβατα ἀναβαίνουσι ἐς Αὔγιλα.

Risum movet καταλείποντες pro καταλιπόντες. In R diserte καταλιπόντες scriptum est sed inconsulto abiicitur.

IV. 173: ὁ νότος σφι πνέων [ἄνεμος] τὰ ἔλυτρα τῶν ἰδάτων ἐξηύηνε.

Dubitesne inepte additum ἄνεμος delere? praesertim illo loco positum.

IV. 179: ἐπεὰν τὸν τρίποδα κομίσηται τῶν ἐκγόνων τις τῶν ἐν τῇ Ἀργοῖ συμπλεόντων.

Pro τῶν ἐκγόνων τις in Codice R. scriptum est πάντων τις ἐκγόνων, in quo latet vera lectio: κομίσηται τῶν τις ἐκγόνων, quae compositio verborum constanter apud Herodotum reperitur.

IV. 179: πειθόμενου δὲ τοῦ Ἰήσονος.

Legē πειθόμενου.

IV. 180: αἱ παρθέναι — μάχονται πρὸς ἀλλήλας — τῷ αὐθιγενεῖ θεῷ λέγουσαι τὰ πάτρια ἐπιτελέειν, τὴν Ἀθηναίην καλέομεν.

Emenda ex R καλέοιτο. Quotus enim quisque Graecorum hanc barbarorum deam noverat? Praeterea scribe ΤΗΙ αὐθιγενεῖ θεῷ.

IV. 187: οἷσπῃ προβάτων καίουσιν τὰς ἐν τῇσι κορυφῇσι Φλέβας.

Certiore fidem habet forma οἰσύπῃ, unde ἔρια οἰσυπηρά dicuntur. In R diserte scriptum est οἰσύπῃ.

IV. 189: δοκέει δ' ἔμοιγε καὶ ὁλολυγὴ ἐν ἱεροῖσι ἐνθαῦτα πρῶτον γενέσθαι· κάρτα γὰρ ταύτῃ χρέωνται [καλῶς] αἱ Λίβυσσαι.

Absurdum est καλῶς ὁλολύζειν, ut καλῶς ἔδειν. Itaque rectissime in R καλῶς omissum est. Erat autem vetus dittographia χρέωνται et χρέωνται καλῶς, quae in R ita coaluit: ταύτῃ χρέωνται αἱ Λίβυσσαι καὶ χρέωνται καλῶς.

IV. 190: — ὅπως μιν κατίσῳσι μηδὲ ὕπτιος ἀποθανέεται.

Nihil scribas retinet pro futuro aoristum coniunctivi substituentes post ὅπως et ὅπως μή.

IV. 186: βοῶν μὲν νυν θηλέων οὐδ' αἱ Κυρηναίων γυναῖκες δίκαιεῦσι ΠΑΤΕσθαι.

In AB est ἄπτεσθαι. Unice vera lectio πατέσθαι soli Codici Romano debetur. Cf. I. 47: τοὺς ὕς θύσαντες πατέονται τῶν κρεῶν.

IV. 191: τὰ ἐπὶ δεξιὰ τῶν κεφαλῶν κομῶσι.

Homericā forma est κομῶσι. Herodotus aut κομῶσι dicebat

αὐτ κομέουσι. Cf. cap. 180: τὰ ὀπίσω κομέουσι τῆς κεφαλῆς, ubi ABR in κομῶσι consentiunt. Nostro loco R exhibet κομῶσι.

Cf. I. 82: οὐ γὰρ κομέοντες πρὸ τοῦ τὸ ἀπὸ τούτου κομᾶν. II. 26: κομέουσι. II. 36: κομέουσι. I. 195: κομέοντες δὲ τὰς κεφαλὰς μίτρῃσι ἀναδέονται.

IV. 194: ἐν τοῖσι ΜΕΛΙ πολλὸν μέλισσαι κατεργάζονται.

In R. legitur MEN pro μέλι. Ecquid cogitare videntur scribae sic peccantes? Saepissime iis ὁ νοῦς παρὼν ἀποδημεῖ et sunt tamen qui his omnia credenda esse putant. Cf. *Nov. Lectt.* pag. 283.

IV. 192: εἰσι δὲ καὶ γαλαῖ ἐν τῷ σιλφίῳ.

Iones dicebant γαλέη et γαλέαι. Γαλαῖ Atticorum est.

IV. 196: οὔτε γὰρ αὐτοῖς τοῦ χρυσοῦ ἀπτεσθαι πρὶν ἂν σφι ἀπισωθῇ τῇ ἀξίῃ τῶν φορτίων, οὔτ' ἐκείνους τῶν φορτίων [ἀπτεσθαι] πρότερον ἢ αὐτοὶ τὸ χρυσίον λάβωσι.

Optime Bekker correxit: οὔτε γὰρ αὐτοὶ τοῦ χρυσοῦ ἀπτεσθαι, nempe λέγουσι Καρχηδόνιοι, et sic paullo ante: ἐσβάν-τεC ἐς τὰ πλοῖα τύφειν καπνόν.

Praeterea inepte repetitum ἀπτεσθαι resecandum.

IV. 205: ἡ Φερετίμη — ἀπέθανε κακῶς · ζῶσα γὰρ εὐλέων ἐξέζεσε, ὥς ἄρα ἀνθρώποισι αἱ λίην ἰσχυραὶ τιμωρίαι πρὸς θεῶν ἐπίφθονοι γίνονται.

Desideratur aliquid post ἐξέζεσε, unde pendeat sq. ὥς ἄρα. Fortasse sic supplendum est: — ἐξέζεσε (καὶ διέδεξε) ὥς ἄρα κτέ. Cf. I. 31: διέδεξε ἐν τούτοις ὁ θεὸς ὥς ἄμεινον εἶη ἀνθρώπων τεθνάναι μᾶλλον ἢ ζῶειν. *Pheretima*, inquit, *atroci morbo misere vitam finiens (exemplo suo ostendit) poenas nimis duras deorum invidiam mouere.*

IV. 205: ἡ Φερετίμη — ἀπέθανε κακῶς · ζῶσα γὰρ εὐλέων ἐξέζεσε.

Affertur ex Suida v. Εὐλαὶ σκώληκες καὶ εὐλέων τῶν σκωλήκων. „Ἡ δὲ Φερετίμη ἡ Κυρήνης βασιλισσα ἀνθ' ὧν ἔδρασε δίκας ἔτισε · ζῶσα γὰρ ἐξέζεσεν εὐλέων”. Sed non Herodoti hic locus

est sed Aeliani inepte ut solet Herodotum imitantis. cf. Suid. v. Ἀπάνατο: — Αἰλιανός· „οὐ μὴν ἀπώνητο οὐδὲν ἀλλὰ ἐξέζεσε ζῶν κακοῖς θηρίοις, οἱ μὲν εὐλαῖς, οἱ δὲ ὅτι οὐ ταύταις, Φθειροί γε μὴν". Cf. Suid. v. ἐξεζέσεν et iterum v. ἔλκος: „καὶ τὸ σύμπαν αὐτοῖς σῶμα ἐλκῶν ἐξέζεσεν." quae quamquam auctor non nominatur Aeliani esse apparet, cuius permulti loci apud Suidam latent a fragmentorum collectoribus neglecta, sed putidum et affectatum scribendi genus facile Romanum sophistam arguit.

Teterrimum ac foedissimum hunc Pheretimae morbum fuisse additum ζῶσα declarat. Vermes enim non vivorum corpora sed cadavera mortuorum depasci solent. Herodotus III. 16: ταριχεύουσι ἵνα μὴ κείμενος ὑπὸ εὐλείων καταβρωθῇ. Homerus Iliad. Ω. 414:

οὐδέ μιν εὐλαί
ἔσθουσ', αἳ ῥά τε Φῶτας ἀρηιφάτους κατέδωσι.

C. G. COBET.

PLATO.

In Platonis *Charmide* pag. 163 a: ἐγὼ γάρ που τοῦθ' ὠμολόγησα, ὡς οἱ τὰ τῶν ἄλλων πράττοντες σωφρονοῦσιν· ἢ τοὺς ποιοῦντας ὠμολόγησα;

Emenda: ἐγὼ γὰρ ποῦ τοῦθ' ὠμολόγησα — Εἰ (pro ἢ) τοὺς ποιοῦντας ὠμολόγησα;

C. G. C.

PAUSANIAS.

I. 9. 3: Ἀθηναῖοι — χαλκοῦν καὶ αὐτὸν (Ptolemaeum) καὶ Βερενίκην ἔθηκεαν.

Legē ἔψησαν. Quid tritius est quam ἰσάναι τινὰ χαλκοῦν, ponere alicui statuat ex aere?

C. G. C.

DE
LOCIS QUIBUSDAM IN
AELIANI
VARIA HISTORIA.

(Continuatur ex Tom. XI. pag. 448.)

—••—
AELIANI *Varia Historia*
recognovit RUD. HERCHER.

XII. 25: οἱ Δημοκρίτειοι — πολλῶν ἀπῆλυσαν, et post pauca:
Ἱέρων — Σιμωνίδου — ἀπῆλυσε.

Turpis error pro ἀπέλυσαν et ἀπέλυσε, sed in libris Mss.
perfrequens.

XII. 41: ἀπολείπεται τῆς χειρουργίας ἡ χάρις, ἥς ὁ ἀνὴρ εἰ
τύχοι ὁ πόνος αὐτοῦ τοῦ οὐρανοῦ ψαύσει.

Non sunt haec bene composita. Itaque corrigendum: τοῦ
οὐρανοῦ ἂν ψαύσει. Namque aut sic dicebant aut εἰ τεύ-
ξεται (sive ἐὰν τύχη) — ψαύσει.

XII. 43: Λυκοῦργος τοῖς ἐμμένεσι τῇ τῶν παιδων ἀγωγῇ
πολιτείας Λακωνικῆς μεταλαγχάνει.

Turpi errore Aelianus utitur verbo μεταλαγχάνειν, cuius no-
tionem non noverat. Μεταλαγχάνειν non est μεταδιδόναι sed
μεταλαμβάνειν et μετέχειν. Recte utitur eo verbo XII. 64:
μεταλαγχάνουσι ταΦῆς καὶ οἱ σφόδρα πένητες, id est μετέχου-

σιν. Affectate utitur eodem I. 21: μὴ πρότερον λόγου μεταλαγχάνειν pro λόγου τυγχάνειν.

Locum Platonis in *Gorgiae* initio: πολέμου καὶ μάχης φασὶ χρῆναι οὕτω μεταλαγχάνειν ita interpretatur Timaeus v. Μεταλαγχάνειν: ἀφυσερεῖν ἢ ἀποτυγχάνειν κλήρου toto coelo aberrans, nam sententia est οὕτω μετέχειν. bello et proelio sic aiunt intervenire oportere, id est sero post pugnam pugnalam. Est ea significatio verbi certa et perpetua, ut in Platonis Rep. pag. 429 a: ᾧ προσήκει ταύτης τῆς ἐπισήμης μεταλαγχάνειν, id est μετέχειν. Itaque qui dicit πολιτείας μεταλαγχάνει pro civitatem imperitūtam turpiter errat ac si quis λαμβάνειν et διδόναι inter se miscere vellet, quod facit Timaeus v. Δωροδόκοι καὶ οἱ διδόντες δῶρα καὶ οἱ λαμβάνοντες. Nihil hi homines sentiunt, nihil est tam absurdum quod non concoquant.

Sed re iterum diligenter expensa pronior sum in sententiam Perizonii, qui ita corrigebat: ὁ δὲ συγχωρήσας τοῦτο Λυκοῦργος (συνεχώρησε) τοῖς ἐμμένουσι τῇ τῶν παιδων ἀγωγῇ πολιτείας Λακωνικῆς μεταλαγχάνειν.

XII. 49: Φωκίων — κατεγνώσθη θανάτῳ.

Sic Romani Graece balbutiebant pro Φωκίανος θάνατος κατεγνώσθη.

XII. 54: Ἀριστοτέλης — τὴν πατρίδα ΚΑΤΨέκισε κατεσκαμμένην ὑπὸ τοῦ Φιλίππου.

Imo vero ἈΝΨέκισε — κατεσκαμμένην.

XII. 58: διετέλεσεν ἀποβλέπων τὴν ἄνθρωπον.

Supple ἀποβλέπων ΕΙΣ τὴν ἄνθρωπον.

XII. 64: ὁψὲ δὲ ἔμαθεν ἀπατηθεὶς ἡνίκα διώκειν οὐκ ΕΙχεν.

Leg. οὐκΕΤ' εἶχεν.

XIII. 3: τῷ ἀνοίξαντι τὸ μνῆμα — οὐκ ἔσιν ἄμεινον.

Sententia manifesto postulat οὐκ ἔσΑΙ ἄμεινον.

XIII. 4: Εὐριπίδης — συγκλιθέντα αὐτῷ Ἀγάθωνα — περιλαβὼν κατεφίλει.

Emenda συγκΑΤΑκλιθέντα.

XIII. 9: Λάμια ἡ Ἀττικὴ ἱταῖρα εἶπεν· Οἱ ἐκ τῆς Ἑλλάδος
λέοντες ἐν Ἐφέσῳ γεγόνασιν ἀλώπεκες.

Fieri potest ut Lamia quoque ita dixerit, sed multis ante
Lamiam annis iocosus de Lacedaemoniis versiculus omnibus erat
in ore:

οἴκοι λέοντες, ἐν Ἐφέσῳ δ' ἀλώπεκες.

Aristophanes in *Pace* vs. 1154:

πολλὰ γὰρ δὴ μ' ἠδίκησαν
ὄντες οἴκοι μὲν λέοντες,
ἐν μάχῃ δ' ἀλώπεκες.

Apud Plutarchum in *compar. Lysandri cum Sulla* editur cap. 3:
(Lysander) εἰ δὴ τις ἄλλος ἐκπεφευγὼς τουτὶ τὸ περιάκτον

οἴκοι λέοντες, ἐν ὑπαίθρῳ δ' ἀλώπεκες.

perspicuum est emendari oportere: τουτὶ τὸ περιΒΟΗτον·

οἴκοι λέοντες, ἐν ΕΦΕCΩΙ δ' ἀλώπεκες.

XIII. 11: (Isocratis oratio Panegyrica) πρῶτον μὲν Φίλιππον
ἐπὶ τὴν Ἀσίαν ἀνέστησεν· ἀποθανόντος δ' ἐκείνου Ἀλέξανδρον τὸν
υἱὸν αὐτοῦ τῶν πατρῶων κληρονόμον τὴν ὁρμὴν τὴν τοῦ Φιλίππου
διαδέξασθαι παρεσκεύασεν.

Excidit vocola sententiae prorsus necessaria. Leg. — κληρο-
νόμον ΚΑΙ τὴν ὁρμὴν — διαδέξασθαι. *Etiā* bellum cum Persis
velut hereditate relictum suscepit.

XIII. 15: καὶ Κόροιβον δὲ καὶ Μελιτίδην — ἀνοήτους φασίν.

Tralaticium in libris mendum est Μέλιτος pro Μέλητος et
Μελιτίδης pro Μελητιδης. Aristophanes in *Ranis* 987:

τέως δ' ἀβελτερώτατοι
κεχηνότες Μαμμάκυθοι,
Μελιτίδαι καθῆντο.

ubi Ravennas de more exhibet μελιτίδαι.

XIII. 17:

πήσσει Φρύνιχος ὥς τις ἀλεκτΡΤΩΝ
παροιμία ἐπὶ τῶν κακῶς τι πασχόντων.

Restitue ὥς τις ἀλέκτΩΡ· ex Aristophanis *Vesp.* 1490, ubi
in Scholiis eadem quae apud Aelianum leguntur παροιμία —
ὑποπτήσσοντα.

Sed quisquis haec scripsit diversissima miscuit et quae apud Herodotum legerat VI. 21. οὐδὲν πρὸς ἔπος huc transtulit et poëtam metu percussum ac trepidantem de suo finxit.

XIII. 20: Κερκιδᾶς ἀποθυήσκων ἔλεγε πρὸς τοὺς οἰκίους Ἄθυμουμένους ἡδέως ἀπολύεσθαι τοῦ ζῆν.

Quid ridemus Datidem χαίρομαι dicentem quum docti plerique in errores non minus pudendos implicantur? Χαίρομαι non est magis vitiosum quam ἀθυμούμαι.

In libris est Ἐνθυμούμενος, in quo quid lateat frustra quaero.

XIII. 23: Λυκούργος — οὐ καλοὺς τοὺς μισθοὺς ἤρυστο.

Nihil est ἀρῦεσθαι μισθόν, mercedem haurire. Suspicio fuisse ἠΝύσατο, ut in Pluto:

κἄν ταῦτ' ἀνύσῃται τετταράκοντα βούλεται.

Graeci veteres constanter dicebant τὸν μισθὸν λαβεῖν, sed Aelianus τὰ κατημαξευμένα vitat, et ἀσυνήθη venatur.

Multa sunt apud Aelianum portentose corrupta sine ulla spe emendationis. Quale est quod legitur XIII. 25. *Pindarus a Corinna victus* σὺν ἐκάλει (libri συνεκάλει) τὴν Κόρινναν. Quis haec sana esse credet? Cur Pindarus aemulam suam appellabat? ἐλέγχων τὴν ἀμουσίαν τῶν ἀκροατῶν, inquit. Igitur illos ipsos increpare debebat, non Corinnae maledicere.

Eiusdemmodi vitium obscurat locum XIII. 26: ἡθύμει δὲ Διογένης καὶ Φύλλων ἄκρα ἤσθιεν. Bona fide vertunt: *et summas foliorum extremitates manducabat*. Vellem huiusmodi interpretibus tales dapes apponi. Sed quis haec emendabit?

XIII. 27: ἐνόσουν Ἀθηναῖοι πανδημεὶ καὶ οἱ μὲν ἀπέθνησκον, οἱ δὲ ἐπιθανατίως εἶχον. Σωκράτης δὲ MONOC οὐκ ἐνόσῃσε τὴν ἀρχήν.

Ecquid hos homines cogitare putemus? Nihilominus sanior est Diogenes Laërtius, qui scribit II. 25: *Socrates* πολλάκις Ἀθήνησι λοιμῶν γενομένων MONOC οὐκ ἐνόσῃσεν.

Addit Aelianus: ὁ τοίνυν τοιοῦτῳ συνὼν σώματι τίνα ἡγούμεθα

εἶχε ψυχὴν; quasi necesse esset in firmo corpore etiam firmiorem animum inesse.

Praeterea corrigendum: τίνα ἡγούμεθα ἔΧΕΙΝ ψυχὴν;

XIII. 28: Aelianus sibi perfacetus esse videtur et si quid lepide se putat dixisse suum ἵνα τι καὶ παίσω addere solet. H. l. usus est ioco sed tam frigido quam obscuro, ut nemo quid diceret adhuc intelligere potuerit. *Diogenis servus* οὐ φέρων τὴν μετ' αὐτοῦ διατριβὴν ἀπέδρα, tum post pauca: οὗτος δὲ ὁ οἰκέτης εἰς Δελφοὺς ἀλώμενος ὑπὸ κυνῶν διεσπάσθη. perspicua haec sunt sed continuo addit: τῷ ὀνόματι τοῦ δεσπότης δίκας ἐκτίσας ἀνθ' ὧν ἀπέδρα. Multum se torquet Perizonius neque proficit hilum. Diogenes κύων appellabatur et sic dicitur servus infidelis discerptus a canibus poenas *Canis* dedisse, ὑπὸ κυνῶν διεσπάσθη τῷ ὀνόματι τοῦ δεσπότης (id est τῷ κυνὶ) δίκας ἐκτίσας. Dabo simillimum iocum ex Diogene Laërtio VI. 51: Diogenes ἀκούσας ποτὲ ὅτι Διδύμων ὁ μοιχὸς συνελήφθη „Ἀξίος, ἔφη, ἐκ τοῦ ὀνόματος κρέμασθαι.” id est ἐκ τῶν διδύμων sive ἐκ τῶν δρχεων. et ex Demetrio περὶ Ἑρμηνείας § 186: Ἀλεξάνδρου βουλευομένου δρόμον ἀγωνίσασθαι Ὀλυμπίᾳσιν ἔφη τις οὕτως „Ἀλέξανδρε, δράμε σου τῆς μητρὸς τὸ ὄνομα”. Nondum me poenitet in loco Sophoclis (Fragm. Tragic. pag. 218) restituisse:

αὕτη δὲ μάχιμός ἐστιν ὡς ΚΕΚΛΗΜΕΝΗ
σαφῶς Σιδηρῶ καὶ ΦΡΟΝΟΥΣΑ τοῦνομα.

pro κεχρημένη et φοροῦσα τοῦνομα. Compara etiam Herodotum VII. 180: τῷ δὲ σφαγιασθέντι τούτῳ οὖνομα ἦν Λέων· τάχα δ' ἂν τι καὶ τοῦ οὐνόματος ἐπαύροιο.

XIII. 31: ἀφῆκε τὸν ὄρνιν ἐπειπὼν ὅτι ΜΗ ἐξέδωκε τὸν ἰκέτην. Possuntne vitiosius quam sic οὐ et μή inter se confundi?

XIII. 32: meretricula ad Socratem ita dicit: ἐγὼ μὲν, ὦ Σωφρονίσκου, κρείττων εἰμί σου.

Supplendum ὦ ΠΑΙ Σωφρονίσκου.

[C. G. COBET.

(Continuabitur).

Sumptibus E. J. BRILL, prodierunt:

- M. T. Cicero.** Commentarii rerum suarum sive de vita sua; accesserunt Annales Ciceroniani in quibus ad suum quaeque annum referuntur quae in his commentariis memorantur; utrumque librum scripsit W. H. D. Suringar. 1854. 2 part. 1 vol. 8°. f 8.50
- C. G. Cobet,** Variae lectiones, quibus continentur observationes criticae in scriptores Graecos. Editio secunda auctior. 1873. 8°. f 7.—.
- Miscellanea Critica quibus continentur observationes criticae in scriptores Graecos praesertim Homerum et Demosthenem. 1876. f 7.—.
- Collectanea critica quibus continentur observationes criticae in scriptores Graecos. 1877. 8°. f 7.—.
- Hyperidis Orationes duae Ὁ ἘΠΙΤΑΦΙΟΣ ΛΟΓΟΣ et Ἡ ΠΕΡ ΕΥΖΕΝΙΠΠΟΥ. Editio altera auctior et emendatior. 8°. 1877. f 1.50.
- Observationes criticae et palaeographicae ad Dionysii Halicarnassensis antiquitates Romanas. 1877. 8°. f 3.50.
- De Philostrati libello ΠΕΡΙ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ. 1859. 8°. 1.25.
- Cornelii Nepotis vitae excellentium imperatorum. In usum scholarum. 1881. kl. 8°. f 0.60.
- J. J. Cornelissen,** Oratio inauguralis. 1879. 8°. - 0.45.
- Coniectanea Latina. 8°. - 0.60.
- Cornelii Taciti de vita et moribus Iulii Agricolae. 1881. 8°. - 0.75.
- Hetzelfde werk. In usum scholarum. 1881. kl. 8°. - 0.30.
- Minucii Felicis Octavius. 1882. kl. 8°. - 0.90.
- H. van Herwerden,** Lectiones Rheno-Traiectinae f 1.50.
- Dr. H. T. Karsten,** De inkomsten en uitgaven van den Romeinschen Staat. Antiquarische schets. 1e stuk: De Republiek. 1880. 8°. f 0.80.
- Spicilegium criticum. 1881. 8°. - 0.80.
- Lysiae** Orationes et fragmenta. Graece. Emend. C. G. Cobet. Edit. sec. emend. 1882. 8°. f 1.20.
- H. W. van der Mey,** Studia Theognidea, accessit collatio codicis Mutinensis tantum non omnis. 1860. 8°. f 0.75.
- E. Mehler,** Luciani dialogi quattuor. Graece. (Timon, Philopseudes, Verae historiae, Gallus). In usum scholarum f 1.90.
- Mnemosyne.** — Bibliotheca philologica Batava. Edid. C. G. Cobet, T. J. Halbertsma, H. G. Hamaker, E. J. Kiehl, etc. 1852—62. 11 vol. et Appendix ad vol. 2—7. 8°. (f 56.50) f 30.—.
- Nova series scripsit C. G. Cobet, C. M. Francken, H. van Herwerden, S. A. Naber, W. G. Pluygers, alique, colleg. C. G. Cobet, H. W. van der Mey. 1873—81. Vol. I—X. 8°. per volumen. f 5.25.
- Dr. J. S. Speijer,** Latijnsche spraakkunst:
- 1ste stuk. Flexie en etymologie f 1.90.
- 2de stuk. Syntaxis - 1.90.
- **Xenophontis** Expeditio Cyri. Graece. Emend. C. G. Cobet. Editio tertia emendatior. 1881. 8°. f 1.20
- Historia Graeca in usum scholarum. Graece. Emendavit C. G. Cobet Editio secunda emendatior. 1880. 8°. f 1.20

In dem unterzeichneten Verlage ist neu erschienen:

M. TULLII CICERONIS DE LEGIBUS LIBRI **EX**
RECOGNITIONE IOHANNIS VAHLENI ITERUM EDITI. 1883.
XXIV u. 208 S. gr. 8°. Geh. 4 Mark.

Verlag von Franz Vahlen in Berlin, W.
Mohrenstrasse 13/14.

Im Verlage von E. J. BRILL in Leiden, ist erschienen:

DE ONLANGS GEVONDEN FRAGMENTEN VAN CICERO.
(DIE NEULICH GEFUNDENEN FRAGMENTE
DES CICERO).

EENE TELEURGESTELDE VERWACHTING.
(EINE BETROGENE ERWARTUNG).

DOOR
W. D. H. SURINGAR.

Preis 75 Pfge.

11/17
MAY 7 1884

MNEMOSYNE.

BIBLIOTHECA PHILOLOGICA BATAVA

SCRIPSERUNT

C. G. COBET, C. M. FRANCKEN, H. VAN HERWERDEN,
S. A. NABER, J. J. CORNELISSEN, ALII.

COLLEGERUNT

C. G. COBET, H. W. VAN DER MEY.

NOVA SERIES.

VOLUMEN DUODECIMUM. PARS II.

LUGDUNI-BATAVORUM

E. J. BRILL.

LIPSIAE,
O. HARRASSOWITZ.
1884.

INDEX.

	Pag.
Adnotationes ad Iliadem, scripsit H. VAN HERWERDEN . . .	113—128.
Sallustianum. J. P. POSTGATE	128.
Herodotea, (<i>Continuantur ex XII pag. 107.</i>) C. G. COBET . .	129—170.
Platonis de legibus liber XII, C. BADHAM	171—185.
Zenobius. C. G. C.	185.
Diodorus Siculus. C. G. C.	185.
Homerica Posteriora, scripsit S. A. NABER	186—214
Alexander Polyhistor. C. G. C.	214.
Ad Taciti Annales. J. J. CORNELISSEN.	215—225.
Zenobius. C. G. C.	225.
Ad Caesarem. H. W. VAN DER MEY	226—227.
Ad Odysseam. J. J. HARTMAN	228—232.

MAY 7 1884

ADNOTATIONES AD ILIADEM.

SCRIPSIT

H. VAN HERWERDEN.

A 555

νῦν δ' αἰνῶς δέδοικα κατὰ φρένα μή σε παρεῖπῃ
ἀργυρόπεζα θετίς.

Olim in „Quaestionibus epicis et elegiacis” pag. 1 monui vitiosum esse coniunctivum et aut παρεῖπεν aut, si neglectum digamma excusari nequeat, παρῆλθεν corrigendum esse praeunte Bentleio, qui παρέλθῃ coniecerat.

Nuperrime vir doctissimus J. van Leeuwen in utilissimo libro inscripto „het taaleigen der Homerische gedichten cett.” pag. 138 priori coniecturae obiecit, *alloquendi* verbum ab hoc loco alienum esse. Si παρειπεῖν nihil aliud significaret quam *alloqui* (*προσειπεῖν*), vere sane obieciasset, sed significat *blandis verbis movere, persuadere*, et ut ex παράφημι apparet, in malam partem potuit adhiberi, quam notionem saepe praepositioni παρά in compositis propriam esse constat, neque igitur verbi significatio ab hoc loco aliena esse videtur. Quod autem proposuit ipse vir doctus παρέπεισεν cum minus lene est, tum obstat, ni fallor, omissum pronomen, quod si abesse posset conicerem μή παραρείπεν. Nunc praefero μή σε παρῆλθεν. Placet deinde Leeuwenii (an Mendesii?) transpositio vs. 558 τιμήσεις, πολέας δ' ὀλέεις. Non cognovisse videntur duo viri praestantissimi *Homerica* mea scripta in Herme Berolinensi a. 1881, pag. 351—379, sin minus dubito num sine animadversione reliquissent vs. A 495,

ubi pro κῦμα legendum proposui aut ῥίμφα aut αἶψα, cl. vs. 359. Accusativum ferri non posse manifestum est.

B 237

ὄφρα ἴδῃται

ἢ ῥά τί οἱ χήμεῖς προσαμύνομεν ἢ καὶ οὐκί.

Sic Nauckius edidit pro χ' ἡμεῖς, crasi in Homero inaudita et neutiquam me iudice admittenda. Codex Vindobonensis ἡμεῖς, fortasse recte. Quid Alexandrini legerint, e scholiis non apparet.

Δ 470

ὡς τὸν μὲν λίπε θυμός, ἐπ' αὐτῷ δ' ἔργον ἐτύχθη
ἀργαλέον Τρώων καὶ Ἀχαιῶν.

Antequam vocabuli ἔργον digamma perierit, fuisse suspicor:

ἔπειτα δὲ ἔργον ἐτύχθη.

Ἐπειτα (δὲ) in hac hexametri sede statim post caesuram κατὰ τρίτον τροχαῖον legi solet, velut E 139

τοῦ μὲν τε σθένος ὥρσεν, ἔπειτα δὲ τ' οὐ προσαμύνει.

E 164 βῆσε κακῶς ἀέκοντας, ἔπειτα δὲ τεύχε' ἐσύλα.

E 685 καῖσθαι, ἀλλ' ἐπάμυνον. ἔπειτά με καὶ λίποι αἰών.

Z 70 ἀλλ' ἄνδρας κτείνωμεν. ἔπειτα δὲ καὶ τὰ ἔκηλοι.

Λ 244 πρῶθ' ἐκατὸν βοῦς δῶκεν, ἔπειτα δὲ χίλι' ὑπέστη.

Λ 490 Πριαμίδην, νόθον υἱόν, ἔπειτα δὲ Πάνδοκον οὔτα.

E 770 ὅσπον δ' ἡεροιιδὲς ἀνὴρ ἶδεν ὀφθαλμοῖσιν,
ἤμενος ἐν σκοπιῇ, λεύσσω ἐπὶ οἶνοπα πόντον,
τόσπον ἐπιθρόσκουσι θεῶν ὑψηλές ἵπποι.

Hic locus, qui sine artificio explicari nequit, semper male me habuit legentem. Tandem repperisse mihi video, quod poeta dignum sit. Nempe una deleta litterula haec exhibit verissima, ni fallor, lectio:

ὅσπον δ' ἡεροιιδέ' ἀνὴρ ἶδεν ὀφθαλμοῖσιν
ἤμενος ἐν σκοπιῇ, λεύσσω ἐπὶ οἶνοπα πόντον,
τόσπον ἐπιθρόσκουσι θεῶν ὑψαυχέες (cf. Q. E. p. 9) ἵπποι.

Structura haec erat: ὅσπον δ' ἀνὴρ ἤμενος ἐν ἡεροιιδεῖ σκοπιῇ (i. e. in excelsa specula) ἶδεν ὀφθαλμοῖσιν, τόσπον κτέ., quam non assecuti librarii scripserunt ἡεροιιδές. Cf. Od. μ 232

Οὐδέ πη ἀθρήσαι δυνάμην· ἔκαμον δέ μοι ὅσσε
πάντη παπταίνοντι πρὸς ἡεροιιδέα πέτρην.

ubi similiter de alta rupe sermo est. Alibi σκοπή audit παι-
παλέσσα, ἀρδνα. — Quo altior sit spectantis sedes, eo longius
eum prospicere manifestum est.

Θ 349

Ἐκτωρ δ' ἀμφιπεριστρόφα καλλίτριχας ἵππους,
Γοργόος οἶματ' ἔχων ἥ ἐ βροτολσιγοῦ Ἄρης.

Et olim fuit et hodie est inter viros doctos dissensio, veriorne
sit haec Aristarchi lectio an Zenodotea, cui teste Scholiasta
Veneto pleraeque editiones τῶν δημωδῶν suffragabantur

Γοργό(ν)ος ὀμματα' ἔχων κτέ.

Quia Nauckium, cuius recensio plurimum tribuo, praetulisse
video Aristarchi (cuius tamen crisi non admodum favere assolet)
lectionem me iudice falsissimam, quod operae pretium sit fac-
turus esse videor, si our ferri non queat validis argumentis
demonstravero.

Primum autem perhibeo, quod argumentum iam solum
quaestionem dirimere mihi videtur, lectionem οἶματα pugnare
cum constanti usu Homérico, siquidem poeta hoc substantivo
et cognato verbo, quod est οἶμᾶν, non aliter usurpat quam ubi
sermo fit de leone vel de aquila similive ave, aut de hominibus
cum his animalibus comparatis, quam rem fugere potuisse dili-
gentissimos consuetudinis Homericæ observatores, Aristarchum
et Nauckium, impense miror. Audi Homerum:

Π 751 ὥς εἰπὼν (Patrocles) ἐπὶ Κεβριόνη ἦρωι βεβήκει
οἶμα λέοντος ἔχων.

Φ 252 Πηλεΐδης δ' ἀπόρουσεν ὅσον τ' ἐπὶ δουρὸς ἐρώῃ
αἰετοῦ οἶματ' ἔχων μέλανος, τοῦ θηρητῆρος.

X 149 ἡύτε κίρκος ὄρεσφιν, ἐλαφρότατος πετεηνῶν,
ῥηιδίως οἶμησε μετὰ τρήρωνα πέλειαν.

X 308 οἶμησεν δὲ ἀλεις ὥς τ' αἰετὸς ὕψιπτεῖς,
ὅς τ' εἰσιν πεδίονδε διὰ νεφέων ἐρεβενῶν
ἀρπάξων ἢ ἄρν' ἀμαλὴν ἢ πτῶκα λαγῶν.
ὥς Ἐκτωρ οἶμησε τινάσσων φάσγανον δξύ.

Tametsi hoc argumento profligatam existimo lectionem οἶματα,
fac tamen poetam etiam extra comparisonem eo vocabulo uti
potuisse de diis aut personis fabulosis, qualis est Gorgo, ne sic
quidem Aristarchi haec lectio stare potest, quia nihil fabula de

huius *impetu* docet, sed docet de torvo atque horrendo vultu, quo adversarios in lapides converteret. Quod argumentum iam non fugit veterem commentatorem (schol. Ven.), posteaquam de editionibus tuentibus Zenodoteam lectionem *δμματα* monuit, addentem haec: οἷς (l. αἷς) συλλαμβάνει καὶ τὸ ἀλλαχοῦ (A 36 sq.) λεγόμενον „τῇ δ' ἐπὶ μὲν Γοργῶ βλοσυρῶπις <ἐξεφάνωτο δεινὸν δερκομένη>.” Nec prorsus neglegenda, quae alius Scholiasta (BL) subiungit: καὶ ἀπὸ τῶν δμμάτων εἴθε καὶ τοῦ προσώπου χαρακτηρίζειν ὡς τὸ „κυνὸς δμματ' ἔχων” (A 225). Quibus addo haud raro ferocibus bellatoribus a poeta tribui oculos ardentes, velut M 466, ubi est de Hectore: πυρὶ δ' ὅσσε δεδήει.

Ut autem quin aptissime Hectori Γοργῶς δμματα tribuantur iam nemo dubitabit, ita de Martis vultu satisfaciet locus H 207 sqq., ubi haec de Aiace leguntur:

σεύατ' ἔπειθ' οἷός τε πελώριος ἔρχεται Ἄρης
ὅς τ' εἴσιν πόλεμόνδε μετ' ἀνέρας, οὓς τε Κρονίων
θυμοβόρου ἔριδος μὲνι ξυνέηκε μάχεσθαι·
τοῖος ἄρ' Αἴας ὄρτο πελώριος, ἔρκος Ἀχαιῶν,
μειδιδὼν βλοσυροῖσι προσώπασσι κτέ.

aut O 605 sqq.:

μαίνεται δ' ὡς ὅτ' Ἄρης ἐγχείσπαλος ἢ ὀλοὸν πῦρ
οὔρεσι μαίνεται, βαθέης ἐν τάρφεσιν ὕλης·
ἀφλοισμὸς δὲ περὶ σόμα γίνεται, τὼ δέ οἱ ὅσσε
λαμπέσθην βλοσυρῇσιν ὑπ' ὀφρύσι.

Denique hoc velim observes *οἷματα* parum apte tribui homini stanti in curru. Aequiore animo de equorum impetu istud vocabulum usurpatum ferremus, ut arbitror.

Tandem audeamus confiteri cum Nauckio Aristarchum non

1) Cognito hoc certo vocabulorum usu simul videmus quam inepte Apollonius sophista pag. 119, 27 *οιμήματα* legerit in loco B 356 (590)

πρὶν τινα παρ' Ἰρώων ἀλόχη κατακοιμηθῆναι,
τίσασθαι δ' Ἑλένης ΟΡΜΗΜΑΤΑ τε ζοναχῆς τε.

cuius loci nota interpretatio Aristarchi explicantis περὶ Ἑλένης dubitationi valde obnoxia semper mihi visa est. Fieri potest ut lateat ΘΡΗΝΗΜΑΤΑ.

τίσασθαι δ' Ἑλένης θρηνήματα τε ζοναχῆς τε.

licet verbum quod est *θρηνέειν* legatur hodie tantummodo ω 61 et substantivum *θρήνηος* Ω 731, nec vocis *θρήνημα* habeamus tragicis vetustiora testimonia.

fuisse tam magnum criticum quam haberetur ab antiquis et etiam nunc habeatur a multis.

Α 15 sqq. Eris missa a Jove:

ἦύσε — μέγα τε δεινόν τε
 ὀρθί, Ἀχαιοῖσιν δὲ μέγα σθένος ἔμβαλ' ἐκάσῳ
 καρδίῃ, ἄλληκτον πολεμιζέμεν ἠδὲ μάχεσθαι. —
 Ἀτρεΐδης δ' ἐνόησε (Naber pro ἐβόησεν) ἰδὲ ζῶννυσθαι ἄνωγεν
 Ἀργεῖους· ἐν δ' αὐτὸς ἐδύσετο νόρῳ παχάλκον κτέ.

Tum arma quae Agamemnon induit describuntur usque ad vs. 46, post quem sequuntur novem versus, quos bonis argumentis spurios esse ostendit Düntzerus, qui tamen etiamsi genuini forent nihil afferrent ad expediendos versus hosce qui subsequuntur:

Τρῶες δ' αὖθ' ἐτέρωθεν ἐπὶ θρῳσμῷ πεδίοιο
 Ἐκτορά τ' ἀμφὶ μέγαν καὶ ἀμύμονα Πουλυδάμαντα
 Αἰνείαν θ', ὃς Τρῳσὶ θεὸς ὥς τίετο δῆμῳ,
 τρεῖς τ' Ἀντηνορίδας, Πόλυβον καὶ Ἀγήνορα δῖον
 ἠλθεὶν τ' Ἀκάμαντ' ἐπιείκελον ἀθανάτοισιν.

e quibus versibus cum eodem Düntzero tres ultimos lubens deleverim. Qua de re utcumque iudicandum est, sententiam carere necessario verbo *θωρήσσοντο* similive videmus, nec tamen cum Nauckio primum versum *Τρῶες — πεδίοιο* vitiosum esse arbitror, quia verba apte respondent loco K 160

οὐκ ἀλείς ὥς Τρῶες ἐπὶ θρῳσμῷ πεδίοιο
 εἵαται ἄγχι νεῶν, ὀλίγος δ' ἔτι χῶρος ἐρύκει.

ita ut Doloneae auctor hunc versiculum iam talem, qualis hodie scribitur, cognoverit. Si vero versus non est depravatus, sequitur ut loco nondum interpolato ante eum lecti fuerint unus pluresve versus, ubi necessarium illud quod deest verbum legeretur. Nisi igitur omnia me fallunt, olim huiusmodi fuit loci facies:

Ἦς οἱ μὲν παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν θωρήσσοντο
 ἀμφὶ σέ γ', Ἀτρεὺς υἱέ, μάχης ἀκέρεον Ἀχαιοί>,
 Τρῶες δ' αὖθ' ἐτέρωθεν ἐπὶ θρῳσμῷ πεδίοιο
 Ἐκτορά τ' ἀμφὶ μέγαν καὶ ἀμύμονα Πουλυδάμαντα.

prorsus ut incipit liber T

Ἦς οἱ μὲν παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν θωρήσσοντο

ἀμφὶ σέ, Πηλεὺς υἱέ, μάχης ἀκόμεσον Ἀχαιοὶ
 Τρῶες δ' αὖθ' ἐτέρωθεν ἐπὶ θρῳσμῷ πεδίοιο.

Quia tamen alter quem inserui versus non est necessarius et dubitari potest, num illud μάχης ἀκόμεσον satis conveniat personae Agamemnonis, nescio an melius suspicemur intercidiisse unum versum:

ὥς οἱ μὲν παρὰ νηυσὶ κορωνίσινι θωρήσσοντο.

Λ 239 sq.

καὶ τό γε (sc. δόρυ) χειρὶ λαβὼν εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων
 ἔλκ' ἐπὶ οἷ μεμαῶς ὥς τε λῖς, ἐκ δ' ἄρα χειρὸς
 σπάσσατο· κτέ.

Perabsurde quidam interpretes, in quibus est Faesius, sequuntur Scholiastae (BL qui ineptiarum omni genere abundat) explicationem ridiculam hanc: καὶ οἱ λέοντες γὰρ ὑφαρπάζουσι τῶν κυνηγετῶν τὰ δόρατα, ἀφαιρούμενοι τῶν κτεινόντων τὰ ὅπλα καὶ λανθάνουσιν ἑαυτοὺς τιτρώσκοντες. Umbraticus homo, unde egregia haec doctrina manavit, leones venando id didicerat scilicet.

Manifestum est, ut arbitror, poetam non iunxisse ἔλκ' ἐπὶ οἷ ὥς τε λῖς, sed μεμαῶς ὥς τε λῖς, neque igitur intellego quid movere potuerit Nauckium ut annotaret „ὥς τε λῖς verba supecta” siquidem tam metrum quam sententia saluum est.

Λ 540

αὐτὰρ ὁ (Hector) τῶν ἄλλων ἐπεπωλεῖτο εἰχῆας ἀνδρῶν
 ἐγχεῖ τ' ἄορι τε μεγάλοισι τε χερμαδίοισιν.

Αἴαντος δ' ἀλέεινε μάχην Τελαμωνιάδαο·

Ζεὺς γάρ οἱ νεμεσᾷθ', ὃ τ' ἀμείνονι Φωτὶ μάχοιτο.

Horum versuum secundum omisit Plutarchus de aud. poet. p. 24 C, quartum Homeri codices omnes, sed accessit ex Aristotele et Plutarcho. Equidem omnes quatuor abesse malim, et nescio an in honorem herois Salaminii ab Atheniensi nescio quo rhapsodo interpolati sint. Qui si absunt, aliquanto aptius narratio procedit. Ajax inde a vs. 485 fortiter pugnans lapsam Graecorum rem paullisper restituit, donec Hector Cebrionis monitu accurrens

ἐν — κυδοιμὸν

ἤκε κακὸν Δαναοῖσι, μίνυνθα δὲ χάζετο δουρός.

Qui vehemens adversarii impetus effecit ut Ajax terrore correptus quantumvis invitus pedem referret:

Ζεὺς δὲ πατὴρ Αἴανθ' ὑψίζυγος ἐν φόβον ὤρσεν·

εἷ δὲ ταφών, ὅπιθεν δὲ σάκος βάλεν ἑπταβόειον,

τρέτσει δὲ παπτήνας ἐφ' ὀμίλου κτέ.

Sententiam meam confirmant loci N 829 sqq, Ξ 402 et O 114 sqq., neque obstare videtur locus P 102—182.

M 277

τῶν δ', ὥς τε νιφάδες χιόνος πίπτωσι θαμεῖται

ἡματι χειμερίῳ, ὅτε τ' ὤρετο μητιέτα Ζεὺς

νιφέμεν, ἀνθρώποισι πιφασκόμενος τὰ ἅ κῆλα·

κοιμήσας δ' ἀνέμους χέει ἔμπεδον, ὄφρα καλύψῃ

ὑψηλῶν ὀρέων κορυφὰς καὶ πρόοντας ἄκρους,

καὶ πεδία λωτεῦντα καὶ ἀνδρῶν πτόνα ἔργα·

[καὶ τ' ἐφ' ἀλός πολιῆς κέχυται λιμέσιν τε καὶ ἀκταῖς,

κῦμα δέ μιν προσΠλάζον ἐρύκεται· ἄλλα τε πάντα

εἴλυται καθύπερθ', ὅτ' ἐπιβρίσῃ Διὸς ὄμβρος·]

ὥς τῶν ἀμφοτέρωσσε λίθοι πωτῶντο θαμεῖται.

Tametsi cum Nauckio versus uncinis inclusos abesse malim, tamen quisquis illos composuit uti non potuit verbo *προσπλάζειν*, siquidem *πλάζειν* significat *πλανᾶν* nec ponitur pro *πελάζειν*, quod verbum non nisi in Aoristo et Perfecto passivo admittit syncopen. Procul dubio interpolator dederat:

κῦμα δέ μιν προσΚΛΤζον ἐρύκεται· κτέ.

Verbum simplex legitur Ξ 392:

ἐκλύσθη δὲ θάλασσα ποτὶ κλισίας τε νέας τε.

et ι 484 (cf. 541):

ἐκλύσθη δὲ θάλασσα κατερχομένης ὑπὸ πέτρης.

et Ψ 61:

ὅθι κύματ' ἐπ' ἡϊόνος κλύζεσκον.

nec dubito quin idem verbum restituendum sit Φ 270:

τοσσάκι μὲν μέγα κῦμα διιπετέος ποταμοῖο

πλάζ' ὄμους καθύπερθεν

in quam coniecturam iam Nauckium incidisse animadverto.

M 288 sq.

αἱ μὲν ἄρ' ἐς Τρῶας, αἱ δ' ἐκ Τρώων ἐς Ἀχαιούς
βαλλομένων· τὸ δὲ τεῖχος ὑπὲρ πᾶν δοῦπος ὀρώρει.

In his versibus offensione non caret articulus, sed cave conicias: ὁ δὲ — δοῦπος ὀρώρει, quia exexegeticus hic usus non obtinet, nisi ubi substantivum iam expectari poterat, velut N 597 τὸ δ' ἐφέλκετο μείλινον ἔγχος, siquidem hasta modo commemorata erat. Fieri potest, ut primitus fuerit:

βαλλομένων· τεῖχος δὲ θ' ὑπὲρ πᾶν δοῦπος ὀρώρει.
vel potius

βαλλομένων· τεῖχος δὲ ὑπὲρ κτέ.

Ceterum opus est peculiari disquisitione critica, quibus finibus articuli non fungentis vice pronominis apud Homerum contineatur, quae priusquam facta est de huiusmodi locis satis certo iudicari nequit.

Quam qui instituat, huic eliminandi sunt omnes ii loci quibus salvo metro serior aetas articulum nullo negotio intrudere potuerit.

N 129

οἱ γὰρ ἄριστοι

κρινθέντες· Τρῶας τε καὶ Ἑκτορα δῖον ἔμμινον
φράξαντες δόρυ δουρὶ σάκος σάκει προθελύμνῳ.

Ex loco I 514 de apro Erymanthio:

πολλὰ δ' ὄγε προθέλυμνα χαμαὶ βάλε δένδρεα μακρὰ
αὐτῇσι ῥίζῃσι

apparet προθέλυμος non multum discrepare a πρόρριζος, confirmante altero loco (nam ter tantum in carminibus Homericis reperitur) K 15, ubi est de Agamemnone:

πολλὰς δ' ἐκ κεφαλῆς προθελύμνους ἔλκετο χαίτας.

Neque aliter seriores voce usi sunt, velut Aristophanes Eq. 528 de Cratino:

ἐφόρει τὰς δρῦς καὶ τὰς πλατάνους καὶ τοὺς ἐχθροὺς προθε-
[λύμνους.

et Pac. 1210:

οἴμ' ὥς προθέλυμνόν μ', ὦ Τρυγαῖ', ἀπώλεσας.

i. e. *funditus*, ut sequiorum testimonia omittam.

Vocabulum originem ducere a θέλυμνα (= θέμεθλα, θεμέλια) *fundamenta* recte animadvertit Scholiasta ad K 15, eaque vox

extra dubitationem posita est Empedoclis testimoniis, qui vsa. 73 et 139 sic vocavit rerum *fundamenta*, i. e. *elementa*. Indidem haud dubio ductum est *τετραθέλυμνον* (σάκος) O 479, χ 122 = *τετράπτυχον*, sed nihil hoc vocabulo, ut multis visum est, adiuvatur huius loci interpretatio. Nam vel si ad eius exemplum fingere nobis liceret vocem *τριθέλυμνος*, ne hac quidem uti possemus ad corrigendum *σάκος σάκει τριθελύμνῳ*. Est enim manifesto horum verborum ea ratio, ut singula substantiva *δῶρυ δουρί*, *σάκος σάκει* nullum ferant adiectivum, quod non ad omnia simul referri possit. Cf. v. c. O 215

ἀσπίς δ' ἀσπίδ' ἥριδε, κόρυς κόρυν, ἀνέρα δ' ἀνήρ.

et videbis nulli in talibus epitheto locum esse. Sed nihil obstat quominus addatur adiectivum praedicativum quod omnia simul spectet, scribaturque:

Φράξαντες δῶρυ δουρί σάκος σάκει προθέλυμνα.

Loco sic restituto quaeri potest, an ex notione *funditus*, quam adiectivo propriam esse vidimus, derivari possit notio *penitus*, *prorsus*, ut poeta voluerit: *prorsus* (arcte) *constipantes hastam hasta, scutum scuto*?

N 614

*ἦ τοι ὃ μὲν κόρυθος Φάλον ἤλασεν ἱκποδασείης
ἄκρον ὑπὸ λόφον αὐτόν, ὃ δὲ προσίοντα μέτωπον
ρίνδς ὑπὲρ πυμᾶτης.*

Cum *πύματος* idem valeat quod *ἔσχατος*, itaque etiam de inferiore narium parte intellegi possit, nescio an poeta accuratius et constanti qui alias obtinet verborum usui accommodatius cecinerit: *ρίνδς ὑπὲρ πυμνῆς*, i. e. *supra narium radicem*. Sic N 532 (cf. 529) *πρυμνὸς βραχίων* dicitur *brachii pars humero proxima* (cf. Π 323), *γλῶσσα πρυμνή* E 292 *linguae radix*, *πρυμνὸν σκέλος* H 314 *superior tibiae pars femori proxima*, *πρυμνὸν νῶτον* (ρ 463, cl. 504) *suprema tergi pars cervici vicina*, et omnino *πρυμνόν* unumquodque membrum dici solet, qua parte alteri adhaeret, prorsus ut arbor, qua parte terrae inhaeret agiturque radices vocatur *πρυμνή ὕλη* (M 159) et lapis ubi terram tangit *πρυμνή λίθος* (M 446). Cf. quoque vocem *πρυμνωρεῖν* (Ξ 307). Proclivi autem errore ΠΡΤΜΝΗΣ in ΠΤΜΑΤΗΣ depravari potuit, cum praesertim praecederet littera P.

N 754 dicitur de Hectore:

Ἦ βα, καὶ ὠρμήθη, δρεῖ νιφόμεντι εἰκώς,
κεκληγώς, διὰ δὲ Τρώων πέτετ' ἡδ' ἐπικούρων.

Veterem Scholiastam si audimus, poeta τὸ ἄγριον αὐτοῦ καὶ φοβερὸν δρεῖ παρεικάζει χιόνι κεκαλυμμένῳ· τὸ γὰρ ἄνιφον πάντως καὶ ἡμερον ¹⁾). Si quis in monte nive tecto et glacie rigido versatur, huic sane quae oculis proxima se offert species horrorem incutit, sed quicumque e longinquo eiusmodi montem conspicit, huic pulcher videtur et augustus. Longe alia est ratio locorum, qualis est Od. i 190, ubi de immani Cyclopiis statura legimus:

καὶ γὰρ θαῦμ' ἐτέτυκτο πελώριον· οὐδὲ ἐφκει
ἀνδρὶ γε σιτοφάγῳ, ἀλλὰ βίῳ ὑλήεντι
ὕψηλῳν δρέων, ὅτε φαίνεται οἶον ἀπ' ἄλλων

aut de vasto et procero corpore uxoris Antiphathi, Laestrygonum regis x 112

τὴν δὲ γυναῖκα

εἶδον, ὅσῃν τ' ὄρεος κορυφὴν, κατὰ δ' ἔσυγον αὐτήν
neque omnino in toto Homero neque apud alios quidquam re-
perio quod hanc similitudinem satis tueri posse videatur.

Multo vero magis suspectam mihi reddunt veterem scriptu-
ram quae verba imagini coniuncta reperimus ὠρμήθη, κεκληγώς
et πέτετο, omnia sic comparata ut eorum auctorem Hectorem
non *monti nive tecto*, sed *avi alicui rapaci* comparasse suspice-
mur. Ipsa vera verba quibus usus est certa coniectura assequi
frustra conatus sum. Paucis enim, sat scio, persuadebo, si
collato Od. v 87 scribendum proposuero:

ἦ βα, καὶ ὠρμήθη κίρκῳ ἴρηκι εἰκώς κτέ.

Quaerant ingeniosiores!

Ξ 90 Ulysses ad Agamemnonem, cum hic despondens in
Graeciam redire se velle dixisset, his utitur verbis:

σίγα, μή τις τ' ἄλλος Ἀχαιῶν τοῦτον ἀκούσῃ
μῦθον, ὃν οὐ κεν ἀνὴρ γε διὰ στόμα πάμπαν ἀγοίτο.

Nauckium non latuit in priore versu ferri non posse voculam

¹⁾ In scholio BL πρὸς δὲ μέγεθος ἡ εἰκὼν, ἔπει τὸ ὅρος ἀκίνητον ἔστιν perisse
videntur verba καὶ πρὸς τὸ ἀκίνητον, aut aliquid eiusmodi.

τέ, sed parum feliciter coniecit κάλλος, quae crasis poetae, qui omnino crasi perraro et in paucissimis utitur, prorsus inusitata est. Equidem facilius feram scripturam quam e tribus codicibus Vratislaviensibus notavit:

σίγα, μή τις ἔτ' ἄλλος Ἀχαιῶν τοῦτον ἀκούσῃ.

Scio codices esse recentes et parvae aut nullius auctoritatis, sed non video cur vilipendamus si quid in libris vel pessimis boni repertum sit.

Ξ 300

τὸν δὲ δολοφρονέουσα προσήυδα πότνια Ἥρη·
 ἔρχομαι ὀφιομένη πολυφόρβου πείρατα γαίης·
 Ὀκεανοῦ τε θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύν,
 οἳ μ' ἐν σφοῖσι δόμοισιν εὖ τρέφον ἢ δ' ἀτίταλλον·
 τοὺς εἴμ' ὀφιομένη, καὶ σφ' ἄκριτα νείκεα λύσω.
 ἤδη γὰρ δηρὸν χρόνον ἀλλήλων ἀπέχονται
 εὐνῆς καὶ φιλόττος, ἐπεὶ χόλος ἔμπεσε θυμῷ.

Haec Iovi dicens Iuno iisdem utitur verbis, quibus supra usa est ad Venerem, a qua petit φιλόττητα καὶ ἴμερον, sed ibi post vs. 207 sequuntur hi tres versus:

εἰ κείνῳ ἔπεσσι παραιπεπιθοῦσα φίλον κῆρ
 εἰς εὐνὴν ἀνέσταιμι δμωθῆναι φιλόττηι
 αἰεὶ κεν σφι φίλῃ τε καὶ αἰδοίῃ κάλεοίμην.

quorum duo primi etiam hoc loco leguntur in vetusto palimpsesto Syriaco, cuius librarius manifesto errore scribere neglexit tertium. Si autem in Iunonis ad Iovem oratione recte repetiti sunt versus 304—306 ex 205—207, dubium non est me iudice quin etiam hi tres versiculi repetendi sint. Sed potius obtemperandum est Zenodoto in oratione ad Iovem non solum hos versus non repetenti, sed etiam omittenti vs. 304—306, ita ut Iuno tantummodo dicat se Oceanum Tethynque visere velle, omissis omnibus iis quae colloquentis cum Venere consilio apta, in oratione ad Iovem otiosa esse videntur.

Antiqui poetae non esse affirmaverim quos versus uncinis indicavero P 453 sqq., ubi Iupiter equos Patrocleum lugentes miseratus haec dicit:

σφῶιν δ' ἐν γούνεσσι βαλῶ μένος ἢ δ' ἐνὶ θυμῷ,

ὄφρα καὶ Αὐτομέδοντα σώσεται ἐκ πολέμοιο.
 [νῆας ἐπὶ γλαφυράς· ἔτι γὰρ σφίσι κῦδος δρέξω
 κτεινέμεν εἰς ὃ κε νῆας εὐσσέλμους ἀφίκονται,
 δὴ τ' ἥλιος καὶ ἐπὶ κνέφας ἱερὸν ἔλθῃ].

Nam prorsus nihil erat cur Iupiter secum loquens hanc suam mentem poetae auditoribus patefaceret. Insuper perobscure et supine dictum est σφίσι de Troianis, de quibus in praegressis nulla facta est mentio, ut taceam parum eleganter statim post νῆας ἐπὶ γλαφυράς sequi verba νῆας εὐσσέλμους. Procul dubio interpolator haec finxit ope loci A 206 sqq., ubi Iris iussu Iunonis venit ad Hectorem, quem postquam Agamemnoni cedere iussit, haec verba subiungit:

αὐτὰρ ἐπεὶ κ' (Agamemnon) ἦ δούρι τυπείῃ ἢ βλήμενος ἰὼ
 εἰς Ἴππους ἄλεται, τότε τοι κράτος ἐγγυαλίζει (Ζεὺς)
 κτείνειν, εἰς ὃ κε νῆας εὐσσέλμους ἀφίκηται
 δὴ τ' ἥλιος καὶ ἐπὶ κνέφας ἱερὸν ἔλθῃ.

Quam facile fuerit negotium interpolare Homerum ex hoc aliisque plurimis exemplis videre licet, simul autem quantum distet germana poesis a sequiorum versificum nugis.

P 746 sqq.

αὐτὰρ ὀπισθεν
 Αἴαντ' ἰσχανέτην, ὥς τε πρὶν ἰσχνάνει ὕδωρ
 ὑλήεις πεδίοιο διαπρύσιον τετυχηκώς,
 ὃς τε καὶ ἰφθίμων ποταμῶν ἀλεγεινὰ ῥέεθρα
 ἴσχει· ἄφαρ δέ τε πᾶσι ῥόον πεδίονδε τίθησιν
 πλάζων· οὐδέ τε μιν σθένει βηγνῦσι ῥέοντες.

Schol. Ven. ὥς δὲ ὁ πρὶν κωλύει τὸ ἐπιφερόμενον ὕδωρ εἰς τὸ χωρίον ἐλθεῖν, τὸ δὲ περιεχόμενον (i. e. coercitum) εἰς τὸ ὑποκαίμενον πεδίον ῥεῖ, οὕτως ἐπὶ τῷ σώματι Πατρόκλον ἐδραίως ἐσῶτες ἀπέτρεπον τοὺς Τρῶας ἐπὶ ἄλλο μέρος. Corrigendum videtur εἰς τὰ χωρία, ut intellegantur agri culti, quos oppositus tanquam alta ripa agger ille naturalis a torrentium de montibus descendendum aquis defendit. Sic enim locus satis difficilis interpretandus esse videtur. Nam si cogitamus collem ita porrectum per campum, ut descendantibus aquis transversus obiciatur, intellegi nequeunt verba ἄφαρ — πλάζων.

Σ 394. Vulcanus ad Gratiam nuntiantem sibi Thetidis adventum:

ἦ ῥά νύ μοι δεινὴ τε καὶ αἰδοίη θεὸς ἔνδον,
ἦ μ' ἐσάωσε, ὅτε μ' ἄλγος ἀφίκετο τῆλε πεσόντα
μητρὸς ἐμῆς ἰότητι κυνώπιος, ἦ μ' ἐθέλησεν
κρύψαι χολὸν ἔόντα κτέ.

Manifesto Iuno filium, cuius eam pudebat, non voluit simpliciter *occultare*, quod minus crudeli ratione facere potuerat, sed *occidere* (dis immortalibus vitam adimi non posse, id vetustae fabulae non curant), itaque non dubito quin poeta verbo *κρύπτειν* euphemistice h. l. eodem modo usus sit, quo recentiores uti solebant verbo *ἀφανίζειν*. Cf. 405 sqq. et narratio A 590 sqq. Si haec est loci sententia, sequitur ut iam Homericæ aetate exstiterit in Graecia crudelis consuetudo occidendi liberos corpore vitioso atque deformi. Nam de recens nato Vulcano sermonem esse apparet, nec ea res fortasse fefellit scholiastam B, qui tamen perabsurde collato T 110 verba *τῆλε πεσόντα* explicat scilicet *παρ' Ὀκεανῷ τεχθέντα*.

T 74. Posteaquam Achilles in gratiam rediit cum Agamemnone, sequitur versus hic:

ὦς ἔφατ', οἱ δ' ἐχάρισαν ἑκνήμιδες Ἀχαιοί.

Ex sequenti vero Agamemnonis oratione, cuius exordium, si versus sic scribitur, est satis obscurum:

ὦ φίλοι, ἦρωες Δαναοί, θεράποντες Ἄρης,
ἐσάοτος μὲν καλὸν ἀκούμεν, οὐδὲ ἔοικεν
ὑββάλλειν· χαλεπὸν γὰρ ἐπισαμένῳ περ ἔντι.
ἀνδρῶν δ' ἐν πολλῷ ὁμᾶδ' ὡς κέν τις ἀκούοι. κτέ.

suspiceris Achivos prae gaudio exultantes tumultuosos esse, eamque rem priscum vatem significasse canendo

οἱ δ' ὁμᾶδ' ἑκνήμιδες Ἀχαιοί.

aut alio simili modo.

Quod verbum *ὁμαδεῖν* hodie tantummodo apparet in Odyssea fortuitum esse potest, siquidem substantivum *ὁμαδος* terdecies legitur in Iliade, semel tantum in Odyssea.

Φ 396

ἦ οὐ μέμνησθε Τυδείδην Διομήδε' ἀνῆκας

οὐτάμεναι, αὐτὴ δὲ πανόψιον ἔγχος ἐλοῦσα
 ἰθὺς ἐμεῦ ὤσας, διὰ δὲ χροῖα καλὸν ἔδαψας;

Vocem πανόψιον, pro qua teste Eustathio Antimachus ὑπονόσφιον legit, admodum suspectum habeo cum Nauckio. Inter multa vocabuli ἔγχος epitheta nullum videtur huic loco aptius quam πελώριον.

Ψ 140 sqq. Romanorum imperator Caracalla Achillem imitans Festum libertum similiter parentatus est teste Herodiano IV 8, 4 sqq.

Ψ 474

τὸν δ' αἰσχυρῶς ἐνένιπεν 'Οιληὸς ταχὺς Αἴας·
 'Ἰδομενεῦ, τί πάρος λαβρεύεαι; αἱ δὲ τᾶνευθεν
 ἴπποι ἀερσίποδες πολέος πεδίοιο διένται.

Nulla iure πάρος (de quo tacent scholia) interpretantur *prae-mature*, nec si id significare posset adverbium, satis apta ea notio huic loco foret, quia τὸ λαβρεύεσθαι semper est praematurum. Equidem nescio an lectio ΠΑΡΟΣ leviter depravata sit ex ΤΑΡΟΣ, ut poeta dederit:

'Ἰδομενεῦ, τί τ' ἄρ' ὧς λαβρεύεαι κτέ.

ut legitur M 409:

ὦ Λύκιοι, τί τ' ἄρ' ὧδε μεθίετε θούριδος ἀλκῆς ¹⁾.

De confusis TAP et ΓAP consulatur Cobetus Mnemos. (n. s.) III, 88 sqq.

Ψ 839. Disco. certaturi quatuor Graeci surgunt:

ἐξείης δ' ἴσαντο, σόλον δ' ἔλε δῖος Ἑπειδός,
 ἦ κε δὲ δινήσας, γέλασαν δ' ἐπὶ πάντες Ἀχαιοί.

Frustra veteres interpretes desudarunt in explicando cur Graeci riserint. Scholiasta B βούλεται εἰπεῖν ὅτι καταγέλαστος ἐγένετο ἐπ' ὀλίγον βαλὼν ἢ ὅτι εὐχερῶς ἤκεν αὐτὸν καὶ χαίροντες γελάσιν. Similia profert schol. V, addens tertiam coniecturam ἢ μὴ διασῆσας τῷ πόδε. Legerunt igitur Alexandrini quod nos hodie legimus, sed est ea scriptura eiusmodi, ut causam hilaritatis dispicere nequeamus. Vix tamen dubito vero proximam esse

1) Iniuria Nauck. coniecit τί γάρ. Cf. Cob. l. l. p. 90.

priorem Schol. B suspicionem, et Graecos risisse Epei in disco iaciendo imperitiam. Sed debuit poeta eam imperitiam clare significare, quare suspicor eum dedisse:

ἦκα δὲ δίνης ΕΝ· γέλασαν δ' ἐπὶ πάντες Ἀχαιοί.

Cum enim alias iacturi discum magna vi et veloci impetu rotare solerent, Epeus, *ἀνὴρ ἡὺς τε μέγας τε εἰδὼς πυγμαχίης*, sed illius certaminis rudis (οὐδ' ἄρα πως ἦν, ipse supra dixit 670 sq., *ἐν πάντεσσ' (πάντεσσ' ἐν?) ἔργοισι δαήμονα φῶτα γενέσθαι*) *leniter et tarde discum rotavit*, ita ut manu emissus breve spatium percurreret. Ad adverbii usum conferas Ω 508. σ 92. Ψ 336. Τ 301. Ρ 254.

Ω 431. Mercurius sic Priamo respondet offerenti sibi poculum, si salvum ipsum ad Achillis tentorium perduxisset:

πειρᾷ ἐμεῖο, γεραιέ, νεωτέρου, οὐδὲ με πείσεις,

ὃς με κέλη σέο δῶρα παρὲξ Ἀχιλλῆα δέχεσθαι.

τὸν μὲν ἐγὼ δειδοίκα καὶ αἰδέομαι περὶ κῆρι

συλεύειν, μή μοι τι κακὸν μετόπισθε γένηται.

Locus est haud exigui momenti, unde discamus quam grave aetate heroica et HomERICA principes imperium in subditos, etiam melioris conditionis qui essent, exercuerint. Mercurius enim supra vs. 396 divite patre se natum esse Polyctore Myrmidone professus erat, nec tamen audet clam Achilli accipere donum, quod illi destinatum esse suspicari quidem poterat, nec tamen certo sciebat, quodque saltem Achilli datum non erat. Memini me legere descriptionem itineris facti a viro docto in Africa meridionali, ubi similiter narrantur reguli nescio cuius subditi eodem timore cohibiti a viatoribus munera accipere ausi non esse.

Ω 725. Queritur Andromache lugens mariti obitum:

ἄνερ, ἃ π' αἰῶνος νέος ὤλεο, καὶ δὲ με χήρην

λείπεις ἐν μεγάροισι.

Intellegerem *ἀπὸ νέος ὤλεο*, aut *ἀπ' αἰῶνι νέος ὤλεσας*, sed quid sit *ἀπολέσθαι αἰῶνος* non exputo. Haesit fortasse iam Zenodotus, cuius tamen lectionem *νέον* (recens) *ὤλεο* commemoratam a scholiasta Veneto etiam longe deteriore esse manifestum est, nam *νέος* procul dubio est necessarium. Sed in promptu est conicere:

ἀπ' αἰῶνος νέος ὄχρεο.

iuvenis vitam reliquisti. Legitur autem ὄχρεο (sic) apud Schol. ad Od. α, 1, quem allatum a Nauckio inspiciens video iam Buttmannum in eandem olim coniecturam incidisse. Cuius videsis annotationem in calce paginae 8 ed. Schol. ad Od., ubi ex Odyss. ν 415, cl. cum θ 294, recte effecit, non necessarium esse hoc sensu ὄχρεαι. Ceterum metrum huius, quem nunc tractamus, loci fert etiam ὄχρεαι, admissa synizesi (quales formae ubique restituendae videntur pro secundae personae formis plerumque traditis in HI), sed tamen ante caesuram bucolicam favet magis formis dactylicis, neque ὄχρεαι, sive ὄχρη, quod sciam, usquam in carminibus Homericis repertum est.

SALLUSTIANUM.

Sall. Iug. 78. 2. *nam duo sunt sinus prope in extrema Africa inpaes magnitudine pari natura: quorum proxima terrae praealta sunt, cetera, uti fors tulit, alta ALIA in tempestate vadosa.*

Ita scripti optimi omnes. Corrupti geminant *alia*, quos secuti editores et sententiae vim faciunt et ipsi sermonis Latini consuetudini. *praealtis* enim non opponuntur ea quorum *alia alta* sunt, *alia vadosa* sed ea quae *nunc* alta, *nunc* vadosa sunt. quis vero *alia in tempestate* pro *alio tempore* Latini dictum aut vidit aut videre potuit? apertae corruptelae facile remedium. Sub *alia* latet *ALIAS* quod ipsum et sententiae satis facit quae de mobili syrtium natura est, tranquillo altitudine haud mediocri, agitantibus fluctibus vadosarum et alibi quoque in *alia*. *aliis* cett. mutatum est velut apud ipsum Sallustium Cat. 10. 2.

Cantabrigiae.

J. P. POSTGATE.

HERODOTEA.

(Continuantur ex Tom. XII. pag. 107.)

HERODOTI HISTORIAE
recensuit
HENRICUS STEIN.
Berolini 1869—1871.

AD LIBRUM QUINTUM.

V. 2: τὰ μὲν δὴ Ἀπὸ Παιόνων πρότερα γενόμενα ὧδε ἐγένετο.

Legendum τὰ — Ἐπὶ Παιόνων γενόμενα. Sexcenties in libris sic peccatur. Audio esse qui vitiosa subtilitate nescio quid tenuissimi discriminis inter γενέσθαι ὑπὸ τινος et ἀπὸ τινος commenti sint metaphysicis quam grammaticis digniora facientes. Herodotus, ut Graeci omnes, verbis passivis addit ὑπὸ τινος. „Persae quos in Europa Darius reliquerat Perinthios subegerunt.” Convertite haec in formam passivam et exhibit: οἱ δὲ ἐν τῇ Εὐρώπῃ τῶν Περσέων καταλειφθέντες ἘΠὸ Δαρείου — Περινήλους κατεστρέψαντο. V. 1. et post pauca: περιεφθέντες ἘΠὸ Παιόνων τρηχέως, et sic locis innumerabilibus veluti:

V. 3: ὑπ’ ἐνδὲ ἀρχοίτο.

V. 5: ἐφίλειτο ὑπὸ τοῦ ἀνδρός.

V. 5: ἐγκωμιασθεῖσα ὑπὸ ἀνδρῶν.

V. 26: ὑπὸ Πελασγῶν οἰκομένης.

V. 61: ὑπολειφθέντες ὑπὸ Βοιωτῶν.

Eadem ratio est verborum quae quum formam neutrorum habeant passivorum naturam et notionem induerunt. Ἀποκτείνειν

βαλεῖν τὸ ποτήριον καὶ γελάσαι ὥσπερ ἀζειν τι πεποιηκώς. Aristophanes *Lysistr.*, vs. 155:

ὁ γῶν Μενέλαος τᾶς Ἑλένας τὰ μᾶλ' ἀπα
γυμνᾶς παρεσιδὼν ἐξέβαλ', οἶῶ, τὸ ξίφος.

neque poculum homo abiicit, neque Menelaus ense sed invito excidit e manu, ut apud Homerum:

σκήπτρον δέ οἱ ἔκπεσε χεῖρός.

et:

τόξον δέ οἱ ἔκπεσε χεῖρός.

Nihil est autem frequentius quam ἐκπίπτειν ὑπὸ τινος de iis qui aut ab hoste aut ab inimicis patria expelluntur, ut idem sit οἱ ἐκπεπτωκότες et οἱ φυγάδες. Herod. VIII. 141: ἐκπίπτειν ἐκ Πελοποννήσου ὑπὸ Μήδων. Demosthenes pag. 968: ἐκπεσεῖν ὑπ' ἐκείνου — ἐκ τῆς μισθώσεως. Lysias p. 137: τινὲς τῶν ὑπὸ τούτου ἐκπεπτωκῶτων, et passim videbis ἐμβάλλειν et ἐκπίπτειν sic componi. Quod in *Pluto* est:

γυμνὸς θύραζ' ἐξέπεσον ἐν ἀκαρεῖ χρόνου.

foras exactus sum manifesto significat. Eadem prorsus necessitudo est inter ἐμβάλλειν et ἐκπίπτειν. Dicitur λόγον ἐμβάλλειν et λόγου δὲ ἐμπεσόντος. In carcere, in vincula, in custodiam coniciere dicitur ἐμβάλλειν εἰς τὸ δεσμωτήριον, τὸ οἶκημα, sed conici in vincula ab aliquo est ἐκπεσεῖν ἐς τὸ δεσμωτήριον ὑπὸ τινος. Thucyd. I. 131: ἐς τὴν εἰρκτὴν ἐσπίπτει τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν ἐφ' ὀφ' ὧν. Emenda obiter Hesychium, ubi legitur:

ἐκπεσεῖν: εἰς δεσμωτήριον ἀχθῆναι.

sed legendum est:

ἐκπεσεῖν εἰς δεσμωτήριον: Ἀπάχθῆναι.

Ex omnibus verbi βάλλειν compositis non est aliud in quo planius appareat quam arcta cognatio inter βάλλειν et πίπτειν intercedat quam περιβάλλειν. Isocrates pag. 67. b: ταῖς μεγίσταις συμφοραῖς περιβάλλειν. pag. 138: c: μεγάλαις αἰσχύναις περιβάλλειν. pag. 356 b: ἀνηκέστοις συμφοραῖς περιβάλλειν, et similia passim. His respondent περιπίπτειν, περιπεσεῖν, περιπεπτωκῆναι, κακοῖς, συμφοραῖς, ζημίαις, αἰσχύναις, νόσῳ et sim. Passiva haec esse declarat Demosthenes pag. 546: τηλικαύτῃ — συμφορᾷ περιπέπτωκεν ὑπὸ τούτου. Suboluit aliquid Henrico Stephano, qui in Th. L. G. γ. περιπίπτω annotavit: *talem con-*

structionem, quae alioqui verbo passivo convenit, habes et in aliis quibusdam verbi πίπτω compositis.

Simillimus huic locus est apud Herodotum VI. 106: πόλιν δουλοσύνη περιπεσοῦσαν πρὸς ἀνδρῶν βαρβάρων. Atheniensis dixisset πόλιν καταδουλωθεῖσαν ὑπὸ τῶν βαρβάρων.

Est locus in Platonis *Apologia Socratis* pag. 25 c. depravatus ab iis qui corrigere voluerunt. Editur: ἐάν τινα μοχθηρὸν ποιήσω τῶν ξυνόντων κινδυνεύσω κακόν τι λαβεῖν 'ΑΠ' αὐτοῦ. Notum est verbum τύπτειν habere passivum in praesenti tempore τύπτεσθαι, in aoristo et perfecto πληγὰς λαβεῖν et εἰληφέναι et nemo, credo, negabit necessario esse dicendum πληγὰς λαβεῖν 'ΤΠΟ τινος, et absurdum esse dicere 'ΑΠΟ τινος πληγὰς λαβεῖν. Non minus necessarium est dicere κακόν τι λαβεῖν ΤΠΟ τινος. et ἀπὸ τινος κακόν τι λαβεῖν nihil est. Itaque manifestum est scripsisse Platonem: κινδυνεύσω κακόν τι λαβεῖν 'ΤΠ' αὐτοῦ, ut est in quibusdam libris. sed in re certa nihil est librorum testimonio opus. Omnem scrupulum evellet locus Herodoti II. 139: ἵνα κακόν τι πρὸς θεῶν ἢ πρὸς ἀνθρώπων λάβοι. et VI. 9: καταρρώδισαν μὴ — πρὸς Δαρείου κινδυνεύσωσι κακόν τι λαβεῖν.

Si quis inter legendum hoc agit videbit constanter dici ἐξέπεσον pro ἐξεβλήθην et ἐκπέπτωκα pro ἐκβέβλημαι, ut apud Isocratem pag. 356. c: ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἐκ τῆς πόλεως ἐξέπεσον.

Similiter pro μετεβλήθην dicebant μετέπεσον, pro ἐνεβλήθην ἐνέπεσον, pro περιβέβλημαι περιέπεσον et περιπέπτωκα, quibus omnibus 'ΤΠΟ τινος additur ut verbis passivis. Quid potest esse magis passivum quam πληγὰς λαβεῖν ὑπὸ τινος, κακῶς πάσχειν ὑπὸ τινος, κακόν τι λαβεῖν ὑπὸ (πρὸς) τινος. Exemplorum ubique magna est copia. cf. Demosth. pag. 1153. περὶ τῶν πληγῶν ὃν τότε ἔλαβον 'ΤΠ' αὐτοῦ. et pag. 1261: ἐξ ὧν 'ΤΠΟ τούτων ἔλαβον πληγῶν. Fugit tamen ea res Atticorum imitatores, qui vitiose admodum πληγὰς λαβεῖν ΠΑΡΑ τινος dicere coeperunt quasi essent *dona et munera*. Permulta huius erroris exempla collegi in *Var. Lectt.* pag. 342. veluti apud Lucianum I. 2: παρὰ τῶν διδασκάλων πληγὰς ἐλάμβανον.

In dialecto Ionica et in lingua Tragicorum pro ὑπὸ τινος promiscue usurpatur πρὸς τινος et ἐκ τινος. Herodotus II. 139: ἵνα κακόν τι πρὸς θεῶν λάβοι. I. 73: ταῦτα πρὸς Κυαξάρει παθόντες. III. 65: αἰσχρὰ πρὸς τῶν μάγων πεπονθότες. III. 65: μὴ

ἀπαιρεθῆναι τὴν ἀρχὴν πρὸς τοῦ ἀδελφεοῦ. VII. 209; τὸ ποιούμενον πρὸς τῶν Λακεδαιμονίων. V. 12: τὰ ποιούμενα ἐκ τῆς γυναικὸς. V. 23: τὸ ποιούμενον ἐκ τοῦ Ἰσίου. II. 151: τὸ ποιηθὲν ἐκ Ψαμμιτίχου. I. 114: τὸ προσαχθὲν ἐκ τοῦ Κύρου. V. 2: ἐνετέταλτο ἐκ Δαρείου. VII. 175: τὰ λεχθέντα ἐξ Ἀλεξάνδρου, et his similia passim.

Quae necessitudo est inter ἀποκτεῖναι et ἀποθανεῖν, περιβαλεῖν et περιπεσεῖν caeterisque quae diximus eadem intercedit inter διώκειν accusare et Φεύγειν in iudicium ab aliquo induci, reum agi, ut in Platonis *Apologia Socratis* pag. 35. d: ἀσεβείας Φεύγων ἴππο Μελήτου.

Verbum κατάγειν ab exilio reducere habet passivum κατεῖναι ὑπὸ τινος. Nemo dicebat eo sensu καταχθῆναι sed κατελθεῖν, neque καταχθήσει sed κάτει, ut in nobili loco Euripidis in *Medea* vs. 1011:

θάρσει. κάτει τοι καὶ σὺ πρὸς τέκνων ἔτι.

et apud Thucydidem VIII. 48: ὅτω τρόπῳ — ὑπὸ τῶν ἑταίρων κάτεισιν. cf. *Var. Lectt.* pag. 56.

Unum et alterum addam et sic ad Herodotum revertar. Verbum λέγειν τινά τι (εὖ, κακῶς, πολλὰ ἀγαθὰ, πολλὰ καὶ κακὰ λέγειν τινά) habet passivum εὖ, κακῶς, πολλὰ καὶ κακὰ ἀκούειν ἴππο τινος, ut in Platonis *Hippiā maiore* pag. 308 d: ὑπὸ τοῦ τοῦ ἀνθρώπου πάντα κακὰ ἀκούω.

Similiter ποιεῖν τινά τι (εὖ, κακῶς, πλεῖστα καὶ μέγιστα ἀγαθὰ) habet passivum πάσχειν (εὖ, κακῶς, πολλὰ δεινὰ) ἴππο τινος. Contra ubi ποιεῖν non habet personae obiectum sed rei passivum est γίνεσθαι, apud Herodotum etiam ποιεῖσθαι, τὸ ποιούμενον, τὰ ποιούμενα, plane ut Latine FACERE et FIERI. Apertissime id cernitur in nota periphrasi per verbum ποιεῖσθαι, ut λόγους ποιεῖσθαι pro λέγειν, ἀνάρρησιν ποιεῖσθαι pro ἀναγορεύειν, τὴν πάροδον ποιεῖσθαι pro παριέναι et aliis sexcentis: quae quum in formam passivam convertenda sunt videbis summa constantia dici λόγοι γίνονται, ἡ ἀνάρρησις γίγνεται cett. et sic apud Herodotum V. 21. quia pro ζητεῖν dicitur ζήτησιν ποιεῖσθαι legitur: ζήτησις — ἐκ τῶν Περσέων ἐγένετο. Reotissime igitur dicitur γενέσθαι, τὰ γενόμενα, ὑπὸ τινος, πρὸς τινος, ἐκ τινος sed

neque παρά τινος neque ἀπό τινος eo sensu Graecum est.

Sero nati Graeculi Iulianus, Libanius, Themistius et aequales vitiose admodum verbis passivis addunt παρά τινος, ut saepius ad Iulianum notavimus, sed ne hi quidem pro ὑπό τινος umquam ἀπό τινος substituebant.

Itaque apud Herodotum τὰ ὑπὸ Παιδῶν πρότερον γενόμενα ὧδε ἐγένετο optime habet. Perinde bene dicere poterat τὰ πρὸς Παιδῶν γενόμενα et τὰ ἐκ Παιδῶν γενόμενα, sed τὰ ΑΠΟ Παιδῶν γενόμενα et similia scribarum sunt vitia et flagitia.

QUOD ERAT DEMONSTRANDUM.

V. 2: πᾶσαν πόλιν καὶ πᾶν ἔθνος τῶν ταύτῃ οἰκημένων ἡμευόμενος βασιλεῖ. ΤΑΤΤΑ γάρ οἱ ἐνετέταλτο ἐκ Δαρείου [Θρηίκην καταστρέφεισθαι].

Expunge emblemata, ταῦτα enim ut semper ad ea quae praecedunt refertur. Exemplorum plena sunt omnia. Sufficiat unum VII. 235: ἦν δὲ ταῦτα (quae dicat) μὴ ποιέης, τὰδε (quae dicam) τοι προσδῶκα ἔσεσθαι.

V. 3: Τραυσοὶ δὲ τὰ μὲν ἄλλα πάντα κατὰ ταῦτά τοῖσι ἄλλοις ὀρήϊζι ἐπιτελέουσι.

Nullus hic verbo *peragendi* (ἐπιτελείειν) locus est. Agitur de *moribus et institutis* et corrigendum est ἐπιτελέουσιν. Iterum ἐπιτελέουσι et ἐπιτηδεύουσι confusa videbis IV. 186: νηστηίας αὐτῇ καὶ ὀρτὰς ἐπιτελέουσι. Sic AB, in R mendose scriptum est ἐπιτηδεύουσι.

V. 4: Τραυσοὶ — κατὰ τὸν γινόμενόν σφι καὶ ἀπογινόμενον ποιέουσι τοιάδε.

Ridicule legitur *nascentem et morientem* pro *natum et morituum*. In sqq. sine mendo scriptum est τὸν μὲν γενόμενον — ὀλοφύρονται — τὸν δὲ ἀπογενόμενον — γῇ κρύπτουσι.

Obversabatur hic Herodoti locus Euripidi in nobili fragmento:

ἐχρῆν γὰρ ἡμᾶς σύλλογον ποιούμενους
τὸν φύντα θρηνεῖν εἰς ὅς' ἔρχεται κακὰ·
τὸν δ' αὖ θανόντα καὶ πόνον πεπαυμένον
χαίροντας εὐφημοῦντας ἐκπέμπειν δόμων.

Post pauca pro ἈΝηγόμενοι τὰ ἀνθρωπήϊα πάθεα reponendum

Ἀπὸ γινώσκοντες, quo verbo passim eo sensu Herodotus utitur, id-
que dudum Bekker reponi frustra iussit.

V. 6: ex Codice Archia apparet haec omnia ἀσυνδέτως Hero-
doto exposita fuisse: τὰς [δὲ] παρθένους οὐ Φυλάσσουνσι — τὰς
δὲ γυναῖκας ἰσχυρῶς Φυλάσσουνσι. [καὶ] ὄνουνται — χρημάτων
μεγάλων. [καὶ] τὸ μὲν εἶναι καὶ. In sqq. τὸ ἀσύνδετον in
omnibus libris servatum est: ἀργὸν εἶναι κάλλισον — τὸ ζῆν
ἀπὸ πολέμου καὶ ληϊσμοῦ κάλλισον.

V. 8: ταφαὶ μὲν δὲ Θρηϊκῶν εἰς αἶδε.

Αἶδε significat *quas dicam*, sed requirit sententia *quas dicam*.
Itaque revocanda est scriptura Codicum veterum: εἰς αὐτὰι.
Mendum natum esse videtur ex loco proxime praecedente: τα-
φαὶ δὲ τοῖσι εὐδαίμοσι αὐτῶν εἰς αἶδε.

V. 12: [ἦν] Πίγρης καὶ Μαντύης ἄνδρες Παῖονες [οἱ] ἐπέτε
Δαρειῶς διέβη ἐς τὴν Ἀσίην αὐτοὶ ἐθέλοντες Παιόνων τυραννεύειν
ἀπικνεύοντο ἐς Σάρδεις.

Locum impeditum planum et perspicuum facies expungendo
ἦν et οἱ.

Si quis forte quaeret unde ἦν natum esse putem, scito in
melioribus libris non esse scriptum ἐς τὴν Ἀσίην ἐκ τῆς Εὐρώ-
πης, sed ἐκ τῆς Εὐρώπης ἐς τὴν Ἀσίην, unde syllaba male
repetita ἦν natum est, quo facto ut sententia constaret οἱ inse-
ruerunt.

V. 13: ὁ δὲ εἰρώτα εἰ [καὶ] πᾶσαι αὐτόθι αἱ γυναῖκες εἴησαν
οὕτω ἐργάτιδες.

Expunge καί, cui nullus hic locus est.

V. 15: οἱ δὲ Πέρσαι πυνθόμενοι συναλίσθαι τοὺς Παίονας καὶ
τὴν πρὸς θαλάσσης ἐσβολὴν Φυλάσσοντας — ἐσπίπτουσι ἐς τὰς
πόλεις αὐτῶν.

Pro συναλίσθαι est altera lectio συναλίσθენტας, quae quam-
quam in libris parum habet praesidii, tamen vera est, ut se-
quens Φυλάσσοντας (non Φυλάσσειν) demonstrat. Omnino solet
Herodotus verbo πυνθάνεσθαι non infinitivos addere sed partici-

πια, ut in hoc ipso capite: οἱ δὲ Παίονες ὥς ἐπύθοντο ἐχομένας τὰς πόλιας.

V. 16: Ἰκρια ἐπὶ σαυρῶν ὑψηλῶν ἐξευγμένα ἐν μέσῃ ἐσήκεθ τῇ λίμνῃ. Quum haec Herodotus scriberet omnia erant in eodem statu. Itaque scribendum ἔσηκε, ut est in Archia. sic post pauca: οἰκέουσι δὲ τοιοῦτον τρόπον ἐτ τὰ δὲ νήπια παῖδια δέουσι τοῦ ποδὸς σπάρτῳ. Paullo ante: ἐπειρήθη — τοὺς ἐν τῇ λίμνῃ κατοικημένους ἐξαίρειν ὥδε, transpono: κατοικημένους ὥδε ἐξαίρειν.

V. 16: θύρης καταπακτῆς — κάτω Φερούσης et post pauca: ἦταν τὴν θύρην τὴν καταπακτὴν ἀνακλίνῃ.

Verum repperit Reiske καταρρακτῆς et καταρρακτὴν, quod in textum recipi debuerat.

V. 18: πεῖθομενέων δὲ τῶν γυναικῶν αὐτίκα οἱ Πέρσαι μαζῶν ἄπτοντο κτέ.

Imo vero πίθομενέων.

V. 22: Ἕλληνας δὲ εἶναι τούτους τοὺς ἀπὸ Περδίκκew γεγονότας — αὐτοὺς τε οὕτω τυγχάνω ἐπιστάμενος καὶ διὰ καὶ ἐν τοῖσι ὅπισθε λόγοισι ἀποδέξω [ὥς εἰσὶ Ἕλληνες].

Compositio verborum declarat languidum et iners ὥς εἰσὶ Ἕλληνες expungi oportere.

V. 16: κατίει σχολίνῳ σπυρίδα — καὶ — ἀνασπᾶ πλήρεα ἰχθύων.

Κατίει est imperfectum et sententia praesens postulat. Itaque scribe κατιεῖ. Dicebant enim Iones ἴημι — ἰεῖς — ἰεῖ, ut τίθημι — τιθεῖς — τιθεῖ et δίδωμι — δίδοῖς — δίδοι, et in imperfecto ἐτίθεις, ἐτίθει; συνίει, κατίει, ἐδίδου cet.

V. 22: Ἀλεξάνδρου γὰρ ἀεθλεύειν ἐλομένου, id est quum mallet, et sententia postulat quum vellet. Revoca igitur scripturam librorum veterum A B: βουλομένου γὰρ Ἀλεξάνδρου ἀεθλεύειν.

V. 23: τὴν παρὰ Δαρείου αἰτήσας ἔτυχε [μισθὸν] δωρεὴν φυλακῆς τῆς σχεδίσης.

Vehementer mihi suspectum est μισθόν additum cf. V. 124: τὴν Ἴσθμῶς ἐτείχεε παρὰ Δαρείου δωρεὴν λαβών. aut transponenda verba sunt ad hunc modum: ἔτυχε δωρεὴν μισθὸν φυλακῆς κτέ.

V. 23: ἀνδρὶ Ἑλληνι δεινῷ τε καὶ σοφῷ δοὺς ἐγκτίσασθαι πόλιν ἐν Θρηίκῃ.

Revocandum ἐγκτίσασθαι. Nihili vocabulum est ἐγκτίζομαι, et quid notius quam ἐγκτήματα possessiones in agro alieno aut in aliena divisione, et ἐγκτησις γῆς καὶ οἰκιῶν?

V. 24: ἐπινοῶ γὰρ πρήγματα μεγάλα κατεργάσασθαι.

Leg. κατεργάσθαι. cf. III. 134: πάντα ὅσα περ αὐτὸς ἐπινοῶ ποιήσῃΝ εἴρηκας. et sic passim, ut alio loco ostendam.

V. 24: ἐπεὶ τε τάχιστα ἐνόησα ἀπὸ Σκυθίων — οὐδὲν κω ἄλλο χρῆμα οὕτω ἐν βραχείῃ ἐπεζήτησα ὥς σέ ἰδεῖν τε καὶ ἐς λόγους ΜΟΙ ἀπικέσθαι.

Non est haec perplexa oratio ab Herodoto profecta; sed una literula correctae omnia habebunt optime. Lege: καὶ ἐς λόγους ΜΟΙ ἀπικέσθαι.

V. 24: κτημάτων πάντων ἐς τιμιώτατον ἀνὴρ φίλος συνετός τε καὶ εὖνοος.

Plato Comicus in Bekkeri *Anecd.* pag. 368. 12:

γυνὴ γάρ, ἣν μὲν αὐτὴν
ἀεὶ κολάζῃς, ἐς πάντων κτημάτων κράτιστον,
ἐὰν δ' ἀνῆς, ὕβριστόν ἐστι χρῆμα κάκῳ λασον.

Eubulus Athen. pag. 559. c:

εἴτ' ἐγὼ κακῶς ποτε
ἐρῶ γυναῖκας;
πάντων ἄριστον κτημάτων.

V. 27: ὁ Λυκάργος — ἐν Λήμνῳ τελευτᾷ. αἰτία δὲ τούτου ἦδε.

Absurda haec quidem oratio est. Sine controversia lacuna post τελευτᾷ aliquid verborum abstulit. Fieri potest ut Herodotus scripserit: — τελευτᾷ (μισεύμενος ὑπὸ πάντων). αἰτία δὲ τούτου ἦδε. Xenoph. *Hellen.* I. 7. 35: Καλλίξενος δὲ — μισούμενος ὑπὸ πάντων λιμῷ ἀπέθανεν.

V. 27: πάντας — κατεσρέφετο τοὺς μὲν λιποστρατίης ἐπὶ Σκύθας αἰτιώμενος, τοὺς δὲ σίνεσθαι τὸν Δαρείου στρατὸν [τόν] ἀπὸ Σκυθῶν ὀπίσω κομιζόμενον.

Scribendum λιποστρατίος ut λιποταξίου et centena sunt δικῶν ὀνόματα huius formae.

Deinde dele τόν in optimis libris recte omissum. sententia est: *quum ex Scythia domum reverteretur*, non *qui — domum reverterebatur*.

V. 30: οἱ Νάξιοι — ἐδέοντο τοῦ Ἀρισαγόρευ εἴπως αὐτοῖσι παράσχοι δύναμιν ΤΙΝΑ καὶ κατέλθοιεν ἐς τὴν ἑωυτῶν.

Mendosum est δύναμιν τινα, *aliquid copiarum*, nam sciebant omnes δετακισχιλὴν ἀσπίδα Νάξιοις εἶναι καὶ πλοῖα μακρὰ πολλά.

Suspicio Herodotum sic scripsisse: εἴ πως αὐτοῖσι παράσχοι δύναμιν ΤΙΝΑ [καὶ] κατέλθοιεν ἐς τὴν ἑωυτῶν.

Actum me egisse nunc demum video. Idem olim Valckenarius coniecerat.

V. 30: οἱ Νάξιοι προσέθεσαν τῷ Ἀρισαγόρῃ πρήσσειν τῇ δύναιτο ἄριστα καὶ ὑπίσχεσθαι δῶρα [ἐκέλευον] καὶ δαπάνην τῇ στρατιῇ ὥς αὐτοὶ διαλύσοντες.

Moleste abundat ἐκέλευον, quod et prorsus supervacuum est et inutile et arcte coniuncta δῶρα καὶ δαπάνην male dirimit. Adscripsit, opinor, nescio quis ad προσέθεσαν. Quam saepe magistelli de suo inserere soleant κελεύω, κελεύει, ἐκέλευον, κελεύων, κελεύσας ostendimus in *Miscell. Crit.* pag. 458, 482, 498, 506, 535 et 548.

Itaque ὑπίσχεσθαι perinde ac πρήσσειν pendet a προσέθεσαν, quod saepius ab Herodoto usurpatur pro *mandare*, *negotium dare*. III. 62: οὕτω μοι διεπρήξαο (διέπρηξας) τό τοι προσέθηκα πρήγμα; I. 108: πρήγμα τὸ ἂν τοι προσθῇ μηδεμῶς παραχρήση.

V. 31: κατάγων ἐς αὐτὴν τοὺς Φυγάδας [ἐξ αὐτῆς].

Sic Iudaei et Christiani Graece loquebantur. Expunge ἐξ αὐτῆς, nam de exsulis ex alia civitate cogitari non potest.

V. 36: συνεβούλευε ποιεῖν ὅπως ναυκράτες τῆς θαλάσσης ἔσονται

Bekker reponerat ναυκρατίες, sed neque hoc satisfacit neque illud; abhorrent enim ab omnium usu et ratione loquendi. Ex κράτος formatur ἀκράτωρ, αὐτοκράτωρ, θαλασσοκράτωρ, ναυκράτωρ, idque ipsum sic reponendum ὅπως ναυκράτορες ἔσονται expuncto τῆς θαλάσσης, quia nemo in terra continenti θαλασσοκρατεῖ et in ναυκράτορες ea notio iam inest. cf. VI. 9: μὴ οὐκ ἔντες ναυκράτορες, et V. 83: ὥςτε δὴ θαλασσοκράτορες ἔντες.

V. 36: ἔφη λέγων — πολλὰς εἰς ἐλπίδας ἐπικρατήσιν τῆς θαλάσσης.

Imo vero: πολλὰς ἔχειν ἐλπίδας.

V. 39. scriptura Codicum antiquissimorum ΕΚΘΟ male lecta graves peperit errores ἐκ στό, ἐκτό. Tandem verum vidit Schaefer ἔξω reponens id est ἀπόπεμψον τερψιδία. Nusquam alibi eo sensu lectum ἐξέσθαι confirmatur forma nominis in vicinia: γυναικὸς μὲν τῆς ἔχεις οὐ προσδεόμεθα σευ τῆς ἐξέσιος. Eiusdemmodi mendum apparet IV. 64. ubi in AB, est ἐξίει, in R vera lectio ἐκείει, et III. 24: ubi pro ἐξ ὕλου scribae dormitantes ἐκ ξύλου substituerunt.

V. 41: ἔχουσιν δὲ αὐτὴν ἀληθείᾳ λόγῳ οἱ τῆς ἐπελθοῦσης γυναικὸς οἰκῆτοί τε πυθόμενοι ὄχλεον.

Non significat ἔχουσιν id quod sententia requirit *gravidam fuisse*. Duo vocabula exciderunt sic supplenda: ἔχουσιν δὲ αὐτὴν ἀληθείᾳ λόγῳ (ἐν γαστρὶ). Simplicius est etiam, ut eadem sententia nascatur, ἔχουσιν convertere in ΚΤέουσιν, idem quod ἔγκυν εἶναι. VI. 68: Λευτυχίδης μὲν γὰρ ἔφη — κυεύσαν σε ἐκ τοῦ προτέρου ἀνδρὸς οὕτω ἐλθεῖν παρὰ Ἀρίσωνα.

V. 41: ἡ δὲ Κλεομένης τεκοῦσα [καὶ τὸ δεύτερον ἐπελθοῦσα γυνή] — οὐκέτι ἔτι τε τὸ δεύτερον.

Verba otiosa et molesta eliminanda sunt. Mendosum est etiam τὸ δεύτερον ἐπελθοῦσα.

V. 42: ἐξελασθείς δὲ ἐνθεῦτεν.

Unice proba forma ἐξελασθείς servata est in AB.

V. 46: ἔσχε Μινῶν τὴν Σελινουσίων ἀποικίην.

Nullum est vocabulum Graecum in — ΩΟC vel — ΩΟΝ
exiens. Itaque ΜινΩίην (Μινωίην) scribendum.

V. 49: ἀναβάλλομαι τοι ἐς τρίτην ἡμέρην ὑποκρινέεσθαι.

Eadem compositionis forma reperitur VI. 86. β: ταῦτα ὧν
ὁμῖν ἀναβάλλομαι κυρώσειν ἐς τέταρτον μῆνα ἀπὸ τοῦδε. In
libro IX. 8: ἀνεβάλλοντο ἐς τὴν ὑστεραίην ὑποκρίνασθαι, ubi libri
veteres AB exhibent ὑποκρίνεσθαι, emendandum ὑποκρινέεσθαι.

V. 50: εἶρετο δὲ Κλεομένης τὸν Ἀρισταγόρην ὁποσίων ἡμερέων
ἀπὸ θαλάσσης τῆς Ἰώνων ὁδὸς εἶη παρὰ βασιλέα.

Corrigendum ἌΝοδος εἶη, ut post pauca: τριῶν μηνῶν φᾶς
εἶναι τὴν ἌΝοδον. et cap. 51: περὶ τῆς ἌΝόδου τῆς παρὰ βασι-
λέα. et cap. 53: ἐκ Σαρδίων ἐς Σοῦσα ἈΝΑβαίνοντι. et cap. 54:
τὴν ἌΝοδον τὴν παρὰ βασιλέα.

V. 52: ἐκ δὲ ταύτης [τῆς Ἀρμενίης].

Rectissime Stein ineptum emblemata delevit. Complura addi-
tamenta perinde frigida et insulsa in Herodoti libris reperiuntur.
Quibus tandem haec adscripta putemus? namque ne puerulis
quidem in ludis literariis aliquem usum habent.

V. 57: Ἀθηναῖοι δὲ σφας ἐπὶ ῥητοῖσι ἐδέξαντο σφῶν αὐτῶν.
εἶναι πολίητας ΠΟΛΛΩΝ τεῶν καὶ οὐκ ἀξιαπηγῆτων ἐπιτάξαντες
ἐργεσθαι.

Clamat natura rei pro πολλῶν requiri plane contrarium ὍΛΙ-
ΓΩΝ τεῶν. Herodoto enim visum est non esse operae pretium
ea commemorare quia erant PAΥCΑ et narratu indigna.

V. 62: Λειψύδριον τὸ ὑπὲρ Παιονίης τειχίσαντες.

Scribe: ΛΙψύδριον: quidquid enim ex ΛΙΠΩ compositum est
habet brevem vocalem λιποτάξιον, λιποςράτιον, λιπόξυλος, λι-
πουρος: sic et αἰγ/λιψ formatum est et ob aquae penuriam Λι-
ψύδριον, ut in noto scolio:

Αἰαῖ Λιψύδριον προδωσέταιρον.

V. 62: καὶ συγκεκλιμένον σφί πωρίνου λίθου ποιέειν τὸν νηόν.

Constanter in tali re dicebant omnes *συγκείμενον*, ut *εἰρημένον*, sed indocti Graeculi passim genitivos substituunt.

V. 63: ἀνέπειθον τὴν Πυθίην χρήμασι ὅπως ἔλθοιεν Σπαρτιητέων ἄνδρες — *προΦΕρειν σφι τὰς Ἀθήνας ἐλευθεροῦν*.

Reponendum esse *προΦΑΙΝειν σφι* declarant ea quae continuo sequuntur: ὥς σφι αἰεὶ τωὺτὸ πρόΦΑΝΤΟΝ ἐγίνετο.

V. 63: — ἐξελῶντα Πεισιπρατίδας ἐξ Ἀθηνέων ὁμῶς καὶ ξείνους σφι ἐόντας τὰ μάλις.

Turpe vitium est *ξείνους* pro *ξείνους*. Admonuit Schaefer, sed nemo praeiit aures. *Ξένιος* dicitur de Iove, in cuius fide sunt *hospites*, Ζεὺς *Ξένιος*, Iupiter *hospitalis*, ut apud Lucianum *Τιμοπίης* initio: ὦ Ζεῦ φίλιε καὶ ξένιε καὶ ἐταίρειτε.

V. 63: Ἀγχιμολλοῦ εἰς ταφαὶ τῆς Ἀττικῆς Ἀλωπεκῆσι.

Non sine causa haerent in plurali *ταφαί*, sed non solus Anchimolius in ea clade cecidit. Thessalorum equitatus *διέφθειρε ἄλλους τε πολλοὺς τῶν Λακεδαιμονίων καὶ δὴ καὶ τὸν Ἀγχιμόλιον*. Itaque supplendum arbitror: Ἀγχιμολλοῦ (καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ) εἰς ταφαί κτέ.

V. 65: οὔτε γὰρ ἐπέδρην ἐπενδέον ποιήσασθαι.

Imo vero *ποιήσασθαι*, ut alio loco ostendimus.

V. 69: ταῦτα μὲν νυν ὁ Σικυώνιος Κλεισθένης ἐπεποιήκει, ὁ δὲ δὴ Ἀθηναῖος [Κλεισθένης].

Ne dubites inepte repetitum *Κλεισθένης* remove, vide quid continuo sequatur: καὶ τὸ οὔνομα ἐπὶ τούτου ἔχων.

Paene gemellum emblemata est in iis, quae continuo sequuntur: ὁ Ἀθηναῖος Κλεισθένης — τὸν ὁμῶνυμον [Κλεισθένα] ἐμimήσατο.

V. 69: δέκα τε δὴ φυλάρχους ἀντὶ τεσσέρων ἐποίησε ΔΕΚΑ δὲ καὶ τοὺς δῆμους κατένεμε ἐς τὰς φυλάς.

Locus multis modis ab antiquariis vexatus simpliciter admodum emendari potest. Scribe: — ἐποίησε ΚΑΙ ΔΗ καὶ τοὺς δῆμους κατένειμε (sic recte Stein pro κατένεμε) ἐς τὰς φυλάς.

Quid tritius quam Tε et καὶ δὴ καὶ sibi respondentia? Pauca exempla vide ex libro quinto:

V. 20: τὰ τε ἄλλα — καὶ δὴ καί.

V. 22: αὐτός τε — καὶ δὴ καί.

V. 28: αὐτή τε — καὶ δὴ καί.

V. 58: ἄλλα τε — καὶ δὴ καί.

V. 61: ἄλλα τε — καὶ δὴ καί.

V. 72: Τιμησίθεον τὸν Δελφόν.

Omnes libri consentiunt in τὸν ἀδελφόν. Quam saepe ostendimus Δελφός in ἀδελφός a scribis converti solere. cf. *Nov. Lectt.* pag. 403.

Hic quoque Δελφόν in ἀδελφόν corruptum est et, ut Ionica forma esset, sciolus ἀδελφόν de suo dedit.

Addam novum exemplum ex Thucydide V. 16: τὴν πρόμαν-
τιν — ἐπητιῶντο αὐτὸν πείσαι μετ' Ἀριστοκλέους τοῦ Ἀδελφοῦ,
imo vero τοῦ Δελφοῦ.

V. 74: τίσασθαι Tε ἐθέλων τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων ΚΑΙ
Ἰσαγόρην [βουλόμενος] τύραννον καταστῆσαι.

Ipsa compositio loci τε — καὶ arguit supervacaneum βουλόμενος interpolatum esse.

V. 76: οὗτος δ' εὖλος ἐπὶ Κόδρου βασιλεύοντος Ἀθηναίων ὁρθῶς
ἂν καλέοιτο.

Recte Naber πρῶτος inseruit, πρῶτος ἂν καλέοιτο, sed non est satis. Supplendum esse suspicor: οὗτος δ' εὖλος ἐπὶ Κόδρου βασιλεύοντος Ἀθηναίων (γενόμενος πρῶτος) ὁρθῶς ἂν καλέοιτο.

V. 77: ὄσους δὲ — ἐζώγρησαν — εἶχον ἐν φυλακῇ [ἐς πέδας]
δήσαντες.

Stein damnavit ἐς πέδας, sed ex melioribus libris erat recipienda vera lectio ἐν πέδαις δήσαντες, ut post pauca: τὰς δὲ πέδας, ἐν τῇσι ἐδεδίατο. Quid notius quam δῆσαι ἐν πέδαις, ἐν τῷ ξύλῳ, ἐν ποδοκάκῃ et similia?

V. 81: ποιεῦντες δὲ ταῦτα μεγάλως Ἀθηναίους ἐσικνέοντο.

Humani quid passus est Stein quum crederet ἐσικνέοντο sanum

esse et significare *pingebant*. Vera lectio est in A a secunda manu ἐσ/Νοντο.

Unice vera et proba forma est σίνομαι, non σινέομαι, sed turbant librarii. Dicam de hoc errore alio loco. Ut in lingua populari opponuntur inter se βλέπτειν et ὀφελεῖν, sic apud poëtas et in Ionica dialecto σίνομαι et δύνημι.

αἰδῶς ἢ τ' ἄνδρας μέγα σίνεται ἢδ' ὀνίνησι.

V. 83: καὶ δὴ καὶ τὰ ἀγάλματα ταῦτα [τῆς τε Δαμῆς καὶ τῆς Αὐξησίης] ὑπαιρέονται αὐτῶν.

Pronomen ταῦτα facit ut fraus perpluat.

V. 83: Αἰγινῆται Ἐπίδουριον ἤκουον τά τε ἄλλα καὶ δίκας διαβαίνοντες ἐς Ἐπίδουρον ἐδιδόσαν τε καὶ ἐλάμβανον [οἱ Αἰγινῆται].

Reseca puerile additamentum.

V. 82: λέγεται δὲ καὶ ὡς ἐλαῖται ἦσαν ἄλλοθι γῆς οὐδαμοῦ κατὰ χρόνον ἐκείνον [ἢ ἐν Ἀθήνῃσι].

Praeter sacram oleam in arce non erant oleae in urbe. Delenda igitur sunt verba ἢ ἐν Ἀθήνῃσι. Praeterea scribe: κατὰ ΤΟΝ χρόνον ἐκείνον.

Quod est in AB ἢ ἐν Ἀθήναις pro ἢ ἐν Ἀθήνῃσι auget fraudis suspicionem, nam forma Ἀθήναις non est in Ionia usitata.

V. 84: Epidaurii dicebant ὅσον μὲν χρόνον εἶχον τὰ ἀγάλματα ἐν τῇ χώρῃ ἐπιτελέειν τὰ συνέθεντο, ἐπεὶ δὲ ἐσερῆσθαι αὐτῶν οὐ δίκαιον εἶναι ἀποφέρειν ἔτι ἀλλὰ τοὺς ἔχοντας αὐτὰ Αἰγινήτας [πρήσσεσθαι ἐκέλευον].

Eximia est Bekkeri emendatio οὐ δίκαιοι εἶναι, quod ubi receperis ultro excident verba πρήσσεσθαι ἐκέλευον.

Recta oratio est: οὐχ ἡμεῖς δίκαιοι ἐσμὲν ἀποφέρειν ἔτι ἄλλ' οἱ ἔχοντες αὐτὰ Αἰγινῆται. Imperfectum ἐκέλευον cum loci compositione pugnāt.

V. 86: αὐτοὶ δὲ σφί εἶξαι καὶ οὐ Ναυμαχῆσαι.

Potior est altera lectio οὐ ΔΙΑναυμαχῆσαι. Sequens NA praepositionem ΔΙΑ absorbsit.

V. 86: Ἀθηναίους μὲν δὴ ταῦτα ποιέειν, σφέας δὲ [Αἰγινῆται λέγουσι] — ἐτοίμους Ἀργείους ποιέεσθαι.

Scioli antiquum obtinent et inutile fulcrum adiecerunt de suo.

V. 91: ἐπεῖτε δὲ ἐκεῖνα ποιήσαντες ἡμάρτομεν, νῦν πειρησόμεθ' ὅτι σφεΑC ἅμα ὑμῖν ἀπικόμενοι τίσασθαι.

Vera lectio in quibusdam libris servata indigne spernitur. Legendum enim: πειρησόμεθ' ὅτι σφεΑ ἅμα ὑμῖν Ἀκεόμενοι, ex puncto τίσασθαι.

Πειρᾶσθαι cum participio iunctum passim legitur: de plurimis pauca vide V. 9:

πειρήσεσθε κατὰγοντες.

ἐπειρᾶτο κατιών. VI. 5:

πειράσθω ἀποσχίζων. VI. 9:

ἐπειρᾶτο συλλαμβάνων. VI. 50:

VII. 139: ἐπειρῶντο ἀντιεύμενοι.

VII. 148: πειρήσονται παραλαμβάνοντες.

VII. 172: πειρησόμεθα μηχανεόμενοι.

IX. 26: ἐπειρῶντο κατιόντες.

IX. 53: ἐπειρῶντο πείθοντες.

Ad eundem igitur modum nuno quoque dixerat: πειρησόμεθα ἀκεόμενοι.

In lib. IV. 125: πειρήσονται ἐσβαλόντες emenda ἐσβάλλοντες, quia necesse est participium *praesentis temporis* in tali re ponere.

Pro πειρησόμεθ' ὅτι σφεΑC ἅμα ὑμῖν ἀπικόμενοι τίσασθαι optime Eltz emendavit σφεα. Iam videmus gliscentem labem: propter σφέας addidit nescio quis τίσασθαι, quo facto ἀκεόμενοι sensu sio carens in ἀπικόμενοι conversum est.

Vera scriptura est in B a secunda manu et in r Urbinatē, qui ex eodem genere librorum est quo Codex Romanus.

Caeterum cf. VII. 172: ἡμεῖς δὲ πειρησόμεθα αὐτοὶ τινα σωτηρίην μηχανεόμενοι, et I. 167: βουλόμενοι ἀκέσασθαι τὴν ἀμαρτάν.

V. 92. δ: ἐλθοῦσι δὲ καὶ διζήμενοι αὐτοῖσι ὥς οὐκ ἐφαίνετο.

Ineptum est ἐλθοῦσι, nam stabant ante fores. Vera lectio est in aliis libris ἙCελθοῦσι.

V. 92. ε: πολλοὺς μὲν Κορινθίων ἐδίωξε, πολλοὺς δὲ χρημάτων ἀπεσέρησε, πολλῶ δέ τι πλείους τῆς ψυχῆς.

In libris est: πολλῶ δὲ Πλείους αὐτ πολλῶ δ' ἔτι πλείους.

Emenda: πολλῶ δ' ἔτι πλεῦνας πᾶντο εἴασι πῶτες vita privavit, ut post pauca: πολλῶ ἔτι ἐγένετο Κυψέλου μισαιφονώτερος.

V. 92. η: τῶν γὰρ οἱ συγκατέθαψε ἱματίων ὄφελος εἶναι οὐδέν.

Restituendum ex Archia et aliis εἰμάτων pro ἱματίων ex Herodoti consuetudine, qui fere semper εἶμα et εἵματα usurpat. Quod legitur IV. 23: σακκέουσι ἱματίοισι corruptum est, nam quid est *percolare* ἱματίοις?

Sine suspicione legitur V. 87: κεντεύσας τῇσι περιόνῃσι τῶν ἱματίων.

V. 92: οὐκων παύσεσθε ἀλλὰ πειρήσεσθε — κατὰγοντες Ἰκπίην.

Ostendimus supra Herodotum hanc compositionem amare pro ἡν μὴ παύσησθε. Nemo igitur mirabitur in aliis libris esse οὐκων παύσεσθε, in aliis οὐκων ἡν μὴ παύσησθε, ubi non est dubia optio. In libro V Codex Romanus nos deficit sed quid in eo fuerit scriptum et aliunde et ex Sancroftiano libro cognoscimus, in quo h. l. legitur: οὐκων παύσεσθε ἀλλὰ πειρήσεσθε, verissime.

V. 93: Λακεδαιμονίοισι τε ἐπεμαρτυροῦντο μὴ ποιεῖν μηδὲν νεώτερον περὶ πόλιν Ἑλλάδα.

Incongruum est ἐπεμαρτυροῦντο pro ἐπεμαρτύροντο, quod optime reponerat Reiske. Sine mendo scriptum est cap. 42: ἐπιμαρτυρόμεθα — μὴ κατιστάναι τυρηνίδας ἐς τὰς πόλεις. Pro Ἑλλάδα in R erat Ἑλληνίδα, quod multo est usitatius.

V. 94: Ἰκπίη — ἰδίδου Ἀμύντης δ Μακεδόνων βασιλεὺς Ἀνθεμοῦντα.

In Sancroftiano (Archia) legitur δ Μακεδῶν pro δ Μακεδόνων βασιλεὺς. Sic solet Herodotus scribere de *regulis* δ Τύριος, δ Σιδώνιος, δ Ἀράβιος et contemtim de rege Persarum δ Μῆδος, ut δ Πέρσης, δ βάρβαρος. Etiamnunc de tenui et exiguo Macedonum regno loquens δ Μακεδῶν dixerat.

V. 97: αὐται δὲ αἱ νέες ἈΡΧΗ ΚΑΚΩΝ ἐγένοντο Ἑλλησί τε καὶ βαρβάροισι.

In Archia et aliis est ἀρχαὶ κακῶν. Scripserat Herodotus δ' Ὀμηρικώτατος ἈΡΧΕΚΑΚΟΙ ἐγένοντο imitatus locum Homeri:

ὅς καὶ Ἀλεξάνδρῳ τεκτῆνατο νῆας εἴσας

ἈΡΧΕΚΑΚΟΤΣ, αἱ πᾶσι κακὸν Τρώεσσι γένοντο.

Servata est Herodoti manus a Plutarcho *de malign. Herodoti* pag. 861 a: ὁς Ἀθηναῖοι ναῦς ἐξέπεμψαν Ἴωσι τιμωροὺς ἀποσᾶσι βασιλείῳς ἈΡΧΕΚΑΚΟΤΣ τολμήσας προσειπεῖν. In Codd. quibusdam ἈΡΧΕΚΑΚΟΙ de more in ἈΡΧΑΙΚΑΚΟΙ abierat, quo facto ἀρχαὶ retinuerunt et ΚΑΚΟΙ in κακῶν converterunt.

V. 104: Γόργος μὲν δὴ τερηθεὶς τῆς πόλιος ἔφϵΤγε ἐς Μήδους, Ὀνήσιλος δὲ ἦρχε Σαλαμῖνος.

Corrigendum ἔφϵΤγε. Imposuit scribis sequens imperfectum ἦρχε, cuius diversa ratio est.

V. 105: Δαρεΐφ ὡς ἐξαγγέλθῃ Σάρδεις ἀλούσας ἐμπρησθῆναι.

Unice vera est lectio veterum librorum AB ἐμπρησθῆναι, ut in re recenti et primo nuntio, veluti ἐαλώκαντι τὰ Ἀσᾶναι, et τέθνηκε Φίλιππος et Ἀλέξανδρος τέθνηκε et in Dionysii versiculo: Δαρεὶς τέθνηκεν ἡ Διονυσίου γυνή.

Eadem de] causa cap. 106: τοὺτους ἀναγνώσας ἅμα ἐκείνοισι ἔπεσθαι Σαρδίων με ἀπεσέρηκε, ex Archia recipiendum ἀπεσέρηκε.

V. 106: θεοὺς ἐπόμνυμι τοὺς βασιλεῖους μὴ μὲν πρότερον ἐκδύσασθαι τὸν ἔχων κιθῶνα καταβήσομαι ἐς Ἰωνίην πρὶν ἂν τοι Σαρδῶ νῆσον τὴν μεγίστην δασμοφόρον ποιήσω.

Stein ad ἐκδύσασθαι annotavit: „ἐκδύσεσθαι *Naber*.” quasi ea esset incerta suspicio. Sed ne dicam ἐπόμνυμι in tali re futurum necessario postulare, forma ipsa ἐκδύσασθαι veteribus est inaudita et barbara. Ut φύομαι habet aoristum ἔφυν et ἀποσβέννυμαι ἀπέσβην et ἀποσκέλλομαι ἀπέσκλην, κατέσκλην, sic et δύομαι cum compositis non alium aoristum habet quam ἔδυν, κατέδυν, ἀπέδυν, ἐνέδυν, ἐξέδυν cet. sed forma proba et antiqua δύναι apud sero natos Graeculos plane in desuetudinem abiit, qui — δύσασθαι, ἐνδύσασθαι, ἐκδύσασθαι di-

cere coeperunt. Passim vitiosa forma apud Indaeos et Christianos legitur ut in Euang. Marci VI. 9: *μὴ ἐνδύσασθε δύο χιτῶνας*. et apud Paulum ad Ephesios VI. 11: *ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ*. In Bekkeri *Anecdosis* pag. 427, 26. editur:

Ἀποδῦσαι:

μᾶλλον δ' ἀπόδυθι ταχέως . . . Παμφίλῃ

ἡμέτερος δ' πλοῦς.

at tu emenda: Ἀπόδυσαι μᾶλλον δ' ἀπόδυθι *** (excidit nomen Comici et comoediae)

Ἀπόδυθι ταχέως, Πάμφιλ', ἡμέτερος δ' πλοῦς.

Itaque ἐκδύσασθαι apud Herodotum turpis est macula.

V. 109: αἵρεσιν ὑμῶν δίδομεν -- ὁκοτέροισι βούλεσθε προσφέρεσθαι [ἢ Πέρσῃσι ἢ Φοίνιξι].

Languidum et iners emblemata rectissime Archias omittit. Ne compositio quidem verborum ὁκοτέροισι — ἢ — ἢ habet Graecum colorem.

VI. 119: ἐβουλεύοντο — ὁκότερα [ἢ] παραδόντες σφέας αὐτοὺς Πέρσῃσι ἢ ἐκλιπόντες τὸ παράπαν τὴν Ἀσίην ἄμεινον πρήξουσιν.

Insititium est prius ἢ et loci compositionem vitiat. Deliberabant *utrum* se suaque omnia Persis dederent *an* omnino ex Asia discederent.

Qui volet periculum facere quam emendate liber quintus in Codicibus scriptus sit, is mihi quam fieri possit diligentissime legat et relegat ultimam partem cap. 109—126. Videbit nihil esse neque in verbis neque in sententiis quod etiam molestissimo omnium exactori vel levissimam fraudis et erroris suspicionem movere possit. Omnia sana sunt, integra et legitima et habent Herodoteum colorem.

Permimum est per tot saecula, post tot discrimina rerum, post tot pericula et a scribarum socordia et a sciorum levitate, egregii scriptoris librum salvum et incolumem ad nos pervenire potuisse.

Haec omnia suadent ut credam librum quintum non ex eodem fonte manasse unde ceteros, sed ex Codice aliquanto antiquiore

et emendatiore esse descriptum: cuius rei hoc quoque indicio est quod in exitu libri quinti in A B servata est vetus *σιχομε-
τρία* in A sic:

XXHH
ΗΡΟΔΟΤΟΤ Ε̄.

in B:

ΗΡΘΔΟΤΟΤ ΙCΤΟΡΙΩΝ Ε̄.

XXHH.

Similiter in fine libri quarti in A B legitur:

ΗΡΟΔΟΤΟΤ Δ̄.

XXXHH [Δ]III

et in exitu libri octavi scriptum est in A B:

ΗΡΟΔΟΤΟΤ Η̄

XXHHHΔΔII.

nihil horum in ceteris libris comparet, sed satis certum est antiquitus omnibus libris *σιχομετρίαν* subscriptam fuisse, unde confirmatur suspicio de diversa origine librorum, in quibus *ή
σιχομετρία* omissa est.

C. G. COBET.

OLYMPIODORUS

ad Platonis *Alcibiadem* pag. 50:

κατὰ τὸν Κωμικόν:

κἂν ταῦτα ἀνύσῃ τετταράκοντα βούλεται.

vide quam sit vetus mendum pro: κἂν ταῦτ' ἀνύσῃ ΤΑΙ ΤΕττα-
ράκοντα βούλεται, ex Aristophanis *Pluto* vs. 196.

PAUSANIAS.

I. 14. 5: (Aeschylus) ἔγραψε ὡς τῆς ἀνδρείας μάρτυρας ἔχοι
τὸ Μαραθῶνι ἄλσος καὶ Μήδων τοὺς εἰς αὐτὸ ἀποβάοντας. Lege
Μαραθῶνι ON ἄλσος, ex noto epigrammate:

ἀλκὴν δ' εὐδόκιμον Μαραθῶνιον ἄλσος ἂν εἴποι.

C. G. C.

AD LIBRUM SEXTUM.

VI. 2: ὑποδεξάμενος κατεργάσθαι.

Unice verum est κατεργάσθαι. Sexcenties in libris recte legitur id quod usus et ratio postulant, ut VI. 11: καὶ ὑμῖν ἐγὼ — ὑποδέκομαι ἢ οὐ συμμείξειν τοὺς πολεμίους ἢ συμμίσγοντας πολλὸν ἐλασσώσεσθαι. Sed ubi una *literula* discrimen facit passim praeter rei naturam — εἶσθαι in — ἄσθαι post verba δμνυμι, ὑπισχνοῦμαι, ὑποδέκομαι, ἐλπίζω converti solet.

VI. 2: μαθόντες μέντοι οἱ Χῖοι τὸν πάντα λόγον [ὥς πολέμιος εἶη βασιλεῖ] ἔλυσαν αὐτόν.

Puerile additamentum reseca. Aliquanto plus est in μαθόντες τὸν πάντα λόγον *prosequam rem omnem resciverunt*, quam in ὥς πολέμιος εἶη βασιλεῖ.

VI. 6: Κύπριοι — καὶ Κίλικες [τε] καὶ Αἰγύπτιοι.

Recte A B omittunt τε, cui in hac verborum compositione locus non est.

VI. 8: πάντων δὲ τούτων ὁ σύμπαρ ἀριθμὸς — τριῆκδοσιαι τριήρεις.

Recte scriptum est in R: πασέων δὲ τουτέων (nempe aut νεῶν aut τριήρεων).

VI. 9: οἱ ὑπ' Ἀρισαγόρεω μὲν τοῦ Μιλησίου καταλυθέντες τῶν ἀρχέων ἔφεθγον ἐς Μήδους, ἐτύγγαλλον δὲ τότε συστρατευόμενοι ἐπὶ τὴν Μίλητον.

Optime habet imperfectum ἐτύγχανον συσρατευόμενοι, sed quia *semel* fugerant corrigendum est ἔφτυγον.

Sitne legendum Φυγεῖν an Φεύγειν, βαλεῖν an βάλλειν, λιπεῖν an λείπειν, ἀγαγεῖν an ἄγειν nostri est ubique iudicii, namque in omnibus libris perpetuo illa omnia inter se confunduntur.

VI. 9: οὐδέ σφι οὔτε τὰ ἱρὰ οὔτε τὰ ἴδια ἐμπέπρῃσεται.

Mendosum est quod in aliis libris est ἐμπρῃσεται. Est enim ἐμπίμπρασθαι in eorum verborum numero, quorum *futurum perfecti* pro solita futuri forma in usu est, ut δεδέσθαι δεδήσομαι, non δεθήσομαι, et imprimis πεπρᾶσθαι πεπράσομαι, non πραθήσομαι. Eadem ratio est in εἰρήσθαι et εἰρήσεται.

VI. 9: οἱ μὲν δὴ ἔλεγον τὰδε.

Imo vero: ἔλεγον ταῦτα, ut diserte in Codice Romano scriptum est.

VI. 11: εἰ δὲ μαλακίῃ τε καὶ ἀταξίῃ διαχρήσῃσθε.

Soloeca haec oratio est. Requiritur διαχρήσῃσθε, quod in Cod. R servatum est. Utroque modo recte et eodem sensu dicitur ἢ διαχρήσῃσθε et εἰ διαχρήσεσθε, sed εἰ cum coniunctivo coniunctum vitiosum est.

VI. 11: ἀλλ' ἐμοὶ τε πίθεσθε καὶ ἐμοὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ἐπιτρέψατε.

Repone aoristum πίθεσθε, ut ἐπιτρέψατε. Deinde restitue breviorē formā ἐλασσώσεσθαι pro ἐλασσωθήσεσθαι. In R est ἐλασσώσθαι manifesto errore pro ἐλασσώσεσθαι.

Longiores formae et auri molestae in — ὠθήσομαι et — ἠθήσομαι veluti ζημιωθήσομαι, ὠφελήθῃσομαι, τιμηθήσομαι et similia scribis debentur.

VI. 13: μαθόντες δὲ ταῦτα [τὰ] γινόμενα ἐκ τῶν Ἰώνων οἱ στρατηγοὶ τῶν Σαμίων ἐνθαῦτα δὴ παρ' Αἰάκεος τοῦ Συλοσῶντος κείνου τοὺς πρότερον ἔπεμπε λόγους ὁ Αἰάκης κελευόντων τῶν Περσέων δεόμενός σφω ἐκλιπεῖν τῶν Ἰώνων συμμαχίην· οἱ Σάμιοι ὧν ὀρέοντες ἐοῦσαν ἅμα μὲν (Codex R ἅμα μὲν ἐοῦσαν) ἀταξίην πολλήν ἐκ τῶν Ἰώνων [ἐδέκοντο τοὺς λόγους], ἅμα δὲ

κατεφαίνεται σφι εἶναι ἀδύνατα τὰ βασιλέος πρήγματα ὑπερβαλέσθαι κτέ.

Primum expunge molestum τά. Perinde est dicere μαθόντες ταῦτα γινόμενα ἐκ τῶν Ἰώνων et μαθόντες τοὺς Ἴωνας ταῦτα ποιούντας. Namque ut Latine *facere* et *fieri*, sic Graece ποιεῖν et γίγνεσθαι sibi inter se respondent, ut supra ostendimus.

In sqq. mirifica est confusio et perturbatio. Verba ἐδέκοντο τοὺς λόγους alienissima sede collocata sunt inter ἅμα μὲν et ἅμα δέ. Suspisor ea verba sic in pristinam sedem reduci oportere, ut scribatur: — ἐνθαῦτα δὴ παρ' Αἰάκειος τοῦ Συλοσῶντος (ἐδέκοντο τοὺς λόγους) κείνους τοὺς πρότερον ἔπεμπε (λόγους del.) ὁ Αἰάκης κελεύοντων τῶν Περσέων.

VI. 13: ἐπεὶ τε τάχις αἶδον τοὺς Ἴωνας οὐ βουλομένους εἶναι χρησούς.

In Romano Codice pro οὐ βουλομένους legitur ἀρνευμένους, quae sine controversia est vera scriptura. Quis tandem mortaliū pro οὐ βουλομένους de suo substituisset ἀρνευμένους? Contra ἀρνοῦμαι εἶναι χρησός pro ἐθελοκακῶ non est protritum et Graeculis inauditum. Itaque superscripsit nescio quis οὐ βουλομένους et factum est quod assolet.

VI. 14: οὐκ ἔχω ἀτρεκέως συγγράψαι οἵτινες τῶν Ἰόνων ἐγίνοντο ἄνδρες κκκοὶ [ἢ ἀγαθοὶ] ἐν τῇ ναυμαχίῃ ταύτῃ.

Perineptum emblema simul loci sententiam et verborum compositionem vitiat. Si hoc voluisset Herodotus dixisset καὶ οἵτινες ἀγαθοί. Sed loquitur de iis tantum qui in proelio parum strenui fuissent: addit enim; ἀλλήλους γὰρ κατὰ τιτῶνται ἰγναυίας *culpat alii in alios conferebant*. Probe sciebat Herodotus et diserte narravit quorum opera in illo proelio fortis ac strenua fuisset, sed quorum ignavia res male gesta sit id se pro certo dicere posse negat.

VI. 14: Ἀέσβιοι — τωὐτὸ ἐποίησαν τοῖσι Σαμίοισι· ὥς δὲ καὶ οἱ πλεῖνες τῶν Ἰόνων ἐποίησαν [τὰ αὐτὰ ταῦτα].

Insulsissime sic bis idem dicitur.

Post pauca cap. 16 quod legitur καταφυγγάνουσι Codex R

servavit. In A B est καταφεύγουσι. Quis credat audacem Criticum de suo supposuisse formam antiquam et tragicam καταφυγάνουσι?

VI. 16: ἐπειδὴ δὲ ἐσέβαλον.

R ἐπει δὲ quod praestat.

VI. 19:

νηοῦ δ' ἡμετέρου Διδύμοις ἄλλοισι μελήσει.

Male abest praepositio: itaque legendum: ἡμετέρου ὕν Διδύμοις.

Post pauca: ἱρὸν δὲ τὸ ἐν Διδύμοις [καί] ὁ νηὸς τε καὶ τὸ χρηστήριον συληθέντα ἐνεπίμπρατο.

Rectissime R importunum καὶ omittit, quo retento in sqq. τε καὶ vitiose dictum erit.

VI. 20: Τίγρης ποταμὸς — ἐς θάλασσαν ἐξίει.

Scribendum ἐξίει. Similiter VI. 37: βλαστὸν οὐδένα μετιεῖ pro μετίει, et ad eandem normam corrigendi sunt loci ceteri ubi opus est praesenti tempore. Nempe ἐξίει, μετίει et sim. imperfecta sunt.

VI. 23: πειθομένων δὲ τῶν Σαμίων καὶ σχόντων τὴν Ζάγκλην, Imo vero πιθομένων.

VI. 22: ἐν ᾧ τοιοῦδε [δὴ] τι συνήνεκε γενέσθαι.

Recte Vaticanus liber δὴ omittit.

VI. 25: Φοίνικες κελυσάντων Περσέων κατήγον ἐς Σάμον Αἰάκεια.

Emenda κατήγαγον, nam nullo labore, nullo periculo, nullo repugnante hominem in patriam reducerunt. Imperfectum recte ponitur si quem exulem vi et armis incerto eventu in patriam reducere conarentur. VI. 5: Ἰστιάϊον Χίτοι κατήγον ἐς Μίλητον, ubi in R κατήγαγον scriptum est, sed perperam, namque ea res frustra fuit et tyrannus, quem reducere in patriam conabantur, a Milesiis repulsus est, ἀπώσδς τῆς ἐωυτοῦ γίνεται.

VI. 28: in libris est: ἐκ Λέσβου δὲ Δειμαινούσης οἱ τῆς κρατιῆς πέρην διαβαίνει — ὥς ἀμήσων τὸν σῆτον.

Felicissima emendatione pro δειμαινούσης reposuerunt Λιμαινούσης Reiske et Heringa *Observatt. Critic.* p. 277, qui adscribit locum VII. 25: ἵνα μὴ λιμήνεις ἡ στρατιή. Ob vocalem productam scribebatur ΛΕΙμός et ΛΕΙμαίνειν et ΛΕΙμώττειν, unde facile error nasci potuit.

VI. 29: Περίδα γλῶσσαν ΜΕΤΕΙC καταμηνύει ἑαυτὸν ὡς εἶη Ἰσιαῖος.

Risum movet aoristus μετείς. Solus Codex R servavit verum μετρίεις, id est περίζων τῇ φωνῇ.

Continuo sequitur: εἰ μὲν νυν — Ἀχθῇ ἀγόμενος παρὰ βασιλέα Δαρεῖον, at tu corrige Ἀνάχθῃ. Constanter enim dicitur παρὰ βασιλέα ἀναβαίνειν et ἀνοδος et ἀνάγειν, ut in eodem capite: ἐπαιτησάμενος — ὅτι μιν οὐ ζῶντα ἀνήγαγον ἐς ἔθνη τὴν ἑαυτοῦ.

VI. 31: ὅπως δὲ λάβοι τινὰ τῶν νήσων, ὡς ἐκάστην αἰρέοντες οἱ βάρβαροι ἐσαγγένουν τοὺς ἀνθρώπους.

Expuncta una syllaba scribendum: ὡς ἐκάστην αἵρεον, ut quatuorque ceperant. cf. I. 29: ἀπικνέονται ἐς Σάρδεις — οἱ ἐκ τῆς Ἑλλάδος σοφισταί — ὡς ἕκαστος αὐτῶν ἀπικνέοιτο.

VI. 32: ἐποίησεν ἀντὶ εἶναι ἐνόρχιας εὐνούχους.

Spernitur Valckenarii emendatio ἀντὶ τοῦ εἶναι, quasi ἀντὶ εἶναι esset Graecum.

VI. 35: ξενισθέντες ὑπ' αὐτοῦ ἐξέφαινον πᾶν τὸ μαντήιον.

Recipe ex R et B correcto: πᾶν οἱ τὸ μαντήιον.

VI. 35: ἐπειρησόμενος τὸ χρηστήριον εἰ ποιοίη τάπερ αὐτοῦ οἱ Δόλογχοι προσεδέοντο.

Atticum ποιοίη ab Herodoti dialecto alienum est. In R est ποιοῖ, at tu scribe ποιεῖ. Utroque modo recte dicitur ἐπειρησόμενος εἰ ποιεῖ et εἰ ποιεῖ. cf. I. 53: ἐνετέλλετο δὲ Κροῖσος ἐπειρωτᾶν τὰ χρηστήρια εἰ στρατεύεται ἐπὶ Πέρσας καὶ εἴ τινα στρατὸν ἀνδρῶν προσθέοιτο φίλον.

VI. 36: in A B est: Ὀλύμπια ἀνηρηκώς, in R ἀναιρηκώς, n

quo male latet genuina forma ἀναραιρηκώς. Recte legitur in A B. V. 102: *σεφανηφόρους ἀγῶνας ἀναραιρηκότες*. Αἶρεῖν apud Herodotum non aliam habet perfecti formam quam ἀραίρηκα et ἀραίρημαι cum compositis.

VI. 36: καὶ μιν οἱ ἐπαγαγόμενοι τύραννον κατέστησανΤΟ.

Dicitur τύραννον *στήσασθαι* et *καταστήσαι*. Aristophanes *Ανιδυς* vs. 1672:

καταστήσας σ' ἐγώ

τύραννον ὀνίθων παρέξω σοι γάλα.

et sic Herodotus constanter nisi quod V. 92. scribit: αὐτοὶ πρῶτοι τύραννον καταστήσάμενοι παρὰ σφίσι αὐτοῖσι οὕτω καὶ τοῖσι ἄλλοις διζήσθε *κατιστάναι*, diserte distinguens *καταστήσασθαι* *εἰδόμεν* *ἑρσι* et *κατιστάναι* *αἰίσι*.

Rectissime igitur in R solo legitur *κατέστησαν*.

VI. 37: ὁ Κροῖσος — προηγόρευε τοῖσι Λαμψακηνοῖσι μετιέναι Μιλτιάδεα· εἰ δὲ μή, σφέας πίτυος τρόπον [ἀπέλλεε] ἐκτρίψειν.

Multo melius aberit ἀπέλλεε, ut sit perelegans ζεύγμα. Croesus ipse dixerat: μετίετε τὸν Μιλτιάδεα, εἰ δὲ μή, πίτυος τρόπον ὑμέας ἐκτρίψω.

Mirum est vix unum ex senioribus Lampsaci eam rem cognitam habuisse, quum tanta esset circa urbem pinuum copia, ut Croeso vivo urbs Πιτυύεσσα appellaretur et cives Πιτυοεσσηνοί.

VI. 37: πίτυς — ἐκκοπεῖσα — πανώλεθρος ἐξυπόλλυται.

In omnibus libris mendose scribitur πανώλεθρος praeterquam in R. Itaque adverbium πανώλεθρως obiter e Lexicis eximendum est.

VI. 38: τὰ χρήματα παραδούς Στησαγόρη τῷ Κίμωνος ἀδελφεοῦ [παιδὶ] ὁμομητρίου.

Poteratne fatuum emblemata ineptiore loco quam sic interponi?

VI. 38: — ἀγῶνα ἵππικόν — ἐν τῷ Λαμψακηνῶν οὐδενὶ Ἑγγί-νεται ἀγωνίζεσθαι.

Vera lectio est Ἑγγί-νεται, quod ferme idem est atque ἔξει. In B correcto diserte ἐγγί-νεται scriptum est.

VI. 39: ὥς οὐ συνειδότες δῆθεν τοῦ πατρὸς [Κίμωνος] αὐτοῦ τὸν θάνατον.

Potestne evidentius esse additamentum? Tandem Stein delevit.

VI. 39: Μιλτιάδης δὲ ἀπικόμενος ἐς τὴν Χερσόνησον εἶχε κατ' οἴκους τὸν ἀδελφεὸν Στησαγόρεα δηλαδὴ ΕΠΙΤΙΜέων. οἱ δὲ Χερσονησῖται — ἀπικόμενοι ὥς συλλυπηθῆσόμενοι ἐδέθησαν ὑπ' αὐτοῦ.

Mendosum est ἐπιτιμέων. Neque enim ἐπιτιμᾶν pro τιμᾶν poni potest et ἐπιτιμᾶν semper significat *reprehendere, increpare*. Ostendit δηλαδὴ simulato aliquid agi et veniunt συλλυπησόμενοι (nam sic scribendum). Hinc emergit vera lectio τὸν ἀδελφεὸν ΠΕΝΘέων. Abdidit se domi *quasi* crudeliter occisum fratrem *lugeret*.

VI. 40: κατελάμβανε δὲ μιν ἐλθόντα ἄλλα τῶν καταλαβόντων πρηγμάτων χαλεπώτερα.

Fatum est coniungere κατελάμβανε — τῶν καταλαβόντων. Veram scripturam R dedit τῶν κατεχόντων, id est παρόντων, ut in fine capituli: τῶν τότε μιν κατεχόντων.

Post pauca: τρίτῳ μὲν γὰρ ἔτεϊ [πρὸ] τούτων.

Sine causa Stein πρὸ inseruit de suo. cf. cap. 46: δευτέρῳ δὲ ἔτεϊ τούτων, et sic saepius alibi.

VI. 40: καὶ ἐκεῖνον Δόλογοι κατήγαγον ὀπίσω.

Potior est Codicis Romani lectio: καὶ μιν οἱ Δόλογοι.

VI. 41: ὥσπερ Ὀρμήθῃ ἐκ Καρδίας πόλιος.

Recte A B Ὀρμήθῃ, nam solet constanter in eo verbo augmentum omitti, ὄρμηται, ὄρμητο, ὄρμέαται, ὄρμέατο et sim.

VI. 41: Μιλτιάδης γνώμην ἀπεδέξατο ἐν τοῖσι Ἴωσι πειθεσθαι [κελεύων] τοῖσι Σκύθῃσι.

Ecce iterum Crispinus. Otiosum enim et plane supervacuum est κελεύων et incommoda sede collocatum. *Censuit Carthaginiem delendam esse* Graece dicitur: ἀπεδέξατο (vel ἀπεφύνατο) γνώμην τὴν Καρχηδόνα κατασκάπτειν.

VI. 42: συνθήκας σφίσι αὐτοῖσι τοὺς Ἴωνας ἠνάγκασε ποιέεσθαι ἵνα δοσίδικοι εἶεν.

Certa ac perpetua analogia declarat δΩCιδικοι scribi oportere. Sic ex προδιδόναι τοὺς ἑταίρους nascitur προδΩσέταιρος, ut in nobili scolio apud Athenaeum pag. 695. e:

αἰαῖ Λιψύδριον προδΩσέταιρον,
οἷους ἄνδρας ἀπώλεσας μάχεσθαι
ἀγαθοὺς τε καὶ εὐπατρίδας
οἱ τότε' ἔδειξαν οἷων πατέρων ἦσαν.

Etiam in unico Athenaei Codice scriptum est προδOσέταιρον.

Sic λυσίμαχος, φυσίζοος et similia omnia primam vocalem habent productam.

VI. 47: ἥτις νῦν ἼΑΠΟ τοῦ Θάσου τούτου τοῦ Φοίνικος τὸ οὖ-
νυμα ἔσχε.

Quod Herodotus in tali re scribere solet ἘΠΙ τοῦ Θάσου di-
serte in R scriptum est.

VI. 52: τὴν δὲ οὐδὲ αὐτὴν φάναι διαγινώσκειν εἰδυῖαν μὲν καὶ
τὸ κάρτα λέγειν ταῦτα, βουλομένην δὲ εἰκὼς ἀμφότεροι γενοῖατο
βασίλεις.

Manifesto excidit negatio et sic scribendum: ΟΤ βουλομένην
δὲ, nempe λέγειν. cf. IX. 42: τῶν δὲ εἰδύτων μὲν, ἐν ἀδείῃ δὲ
οὐ ποιευμένων τὸ λέγειν.

VI. 52: τὴν δὲ Πυθίην κελεύειν σφέας ἀμφότερα τὰ παῖδια
ἠγῆσασθαι βασιλέας.

Abhorret a loci sententia ἠγῆσασθαι, at tu emenda: CTH-
σασθαι.

VI. 52: τιμᾶν δὲ μᾶλλον τὸν γεραίτερον.

Sic R. In AB est πρεσβύτερον, manifestum glossema.

Post pauca: ὑκότερον τῶν παίδων πρότερον λούει. recipe ex
R: ὑκότερον τῶν παιδίων.

VI. 53: οὐκ ἔπεσι ἐπωνυμίῃ Περσέϊ οὐδεμίᾳ πατρὸς θνητοῦ,
ὥσπερ Ἡρακλεῖ ἈμφιτρύΩΝ.

Imo vero ἈμφιτρύΩΝOC.

VI. 55: τὰ δὲ ἄλλοι οὐ κατελάβοντο τούτων μνήμην ποιήσομαι.

Legendum κατέλαβον τούτων. τὰ δὲ ἄλλοι οὐ κατέλαβον perspicuum est de Hecataeo Milesio dici.

VI. 56: προβάτοις τε χρᾶσθαι ἐν τῇσι ἐξοδίοις ὁκόσοις ἂν [ᾧ] ἐθέλωσι.

Nihili vocabulum est ἐξοδία et ἐξοδεύειν sunt sequioris aetatis. Restituendum igitur ἐν τῇσι ἐξοδοίς. Nihil inter est inter ἐξοδος et κρατεία.

Inepte additum ᾧν recte omittit R.

VI. 57: — διπλήσια νέμοντας ἑκατέρῳ τὰ πάντα ἢ τοῖσι ἄλλοις δαιτυμόνεσι.

Sic R. in AB est δαιτυμόνεσσι, sed neque haec forma apud Herodotum locum habet, neque illa.

Emendandum δαιτυμόσι.

VI. 57: δικάζειν δὲ μόνους τοὺς βασιλέας τοσάδε μοῦνα, ΠΛΑΤΡΟΤΧΟΙ τε παρθένου πέρι, ἐς τὸν ἰκνέται ἔχειν, ἣν μήπερ ὁ πατὴρ αὐτὴν ἐγγυήσῃ.

Non est dubium quin πατρούχου labem ac vitium conceperit. Absurdum est enim πατροῦχον appellare puellam, cui pater sit demortuus. cf. κληροῦχος, κλειδοῦχος, πολιοῦχος alia. Sententia manifesto requirit ἐπικλήρου παρθένου πέρι, itaque nondum me poenitet veteris sententiae παμούχου restitui oportere. Ἐπικληρος appellatur Dorice αὐτοπάμων et ἐπιπαματίς. Eadem dialecto ὁ κεκτημένος dicitur πάμωνχος, unde verbum nascitur παμωχιῶ, ut in tabula Heracleensi I. 120. est: τὰ Φιντίας ὁ Κρατίνω παμωχεῖ, id est πέπεται sive κέκτηται. Ionica igitur forma παμούχος optime cum sententia congruit. Mendum esse pervertustum declarat annotatio grammatici in Timaei λέξει Πλατωνικῆς pag. 174: Πατρούχου παρθένου: τῆς ὀρφανῆς καὶ ἐπικλήρου, ἣ προσήκει τὰ τοῦ πατρὸς ἔχειν. Satis callide sic difficultatem eludunt, sed fieri non potest ut πατροῦχος sit τὰ τοῦ πατρὸς ἔχουσα, sed πατέρα ἔχουσα. Concinnant reliqui Grammatici, Photius, Suidas, Scholiasta Aristophanis, Scholiasta Platonis eandem omnes cantilenam cantantes, ut solent in ma-

nifestis erroribus fideliter inter se consentire. Quis enim eorum non affirmavit δωροδοκεῖν esse δῶρα δίδόναι, et ψοφῶ τὴν θύραν? Esto mendum esse perantiquum, sed vera lectio est aliquanto antiquior.

VI. 57: scribit Herodotus: ἦν δὲ μὴ ἔλθωσι (reges Spartanorum in curiam) τοὺς μάλιστα σφι τῶν γερόντων προσήκοντας ἔχειν τὰ τῶν βασιλέων γέρεα δύο ψήφους τιθεμένους, τρίτην δὲ τὴν ἐαυτῶν.

Duriter ob haec verba Thucydides Herodotum increpat I. 20: πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἔτι καὶ νῦν ὄντα — καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες οὐκ ὀρθῶς οἴονται ὥσπερ τοὺς Λακεδαιμονίων βασιλέας μὴ μιᾷ ψήφῳ προστίθεσθαι ἑκάτερον ἀλλὰ δύοιν. Etiam alibi sic tecte et sine nomine Herodotum reprehendit Thucydides. vid. Valckenarium ad V. 3. sed nunc quidem virum gravissimum fugit ratio et (quamquam permirum dictu est) Herodoti verba male intellexit. Nempe ex senatorum numero unus et idem, qui proxima cognatione utrumque regem contingebat ferebat in curia suffragia duo duorum regum absentium quibus suum tertium addebat. Fallere potuit Thucydidem pluralis numerus τοὺς μάλιστα προσήκοντας, sed eo numero usus est Herodotus, quia modo hic modo ille ex proximis cognatis duorum regum absentium vicem explebat muneribusque fungebatur. Ceterum tantillam rem tam aspere insectari, ne dicam dolo, est σημεῖον μικροψυχίας.

VI. 58: Spartanorum rege mortuo ἀνάγκη ἐξ οἰκίης ἐκάστης ἐλευθέρους δύο καταΜΙΑίνεσθαι ἄνδρα τε καὶ γυναῖκα, μὴ ποιήσασι δὲ τοῦτο ζημίαι μεγάλαι ἐπικέαται.

Absurdum est καταμιαίνεισθαι. Quis credat ut mortuo regi honor habeatur binos ingenuos virum et mulierem ex quaque domo cogi ut se polluerent vel inquinarent nescio quo piaculo aut scelere. Nugae hae sunt. Fuisse tamen grave ac molestum id quod iis iniungeretur declarat ζημίαι μεγάλαι ἐπικέαται. Suspicio Herodotum scripsisse καταΤΑΜνεσθαι. Cogebantur sub gravi poena ferro aut unguibus sibi genas, os, frontem, pectus aut brachia lacerare. Euripides *Electr.* vs. 146:

κατὰ μὲν Φίλαν θυγὶ τεμνόμενα δέραν.

Quod homines in ingenti luctu ultro faciebant idem Lacedaemonii faciebant coacti.

VI. 61: ἐπιφανεῖσαν δὲ ἐπείρεσθαι (leg. ἐπειρέσθαι) μιν δ, τι φέρει ἐν τῇ ἀγκάλῃ, καὶ τὴν φράσαι ὡς παιδίον [Φορέει].

In R est ὡς παιδίον φέρει. sed utrumque φορέει et φέρει insititium est et delendum.

VI. 65: φθάσας αὐτὸς τὴν Πέρκαλον ἀρπάσας.

Attica forma est ἔφθασα, φθάσας. Herodotus aoristo secundo utebatur ἔφθην, φθῆναι, φθάς. Itaque et hic φθάς reponendum et VII. 161: φθὰς δὲ δ' Ἀθηναίων ἄγγελος τὸν Λακεδαιμονίων, pro φθάσας. Recte legitur III. 71: οὐκ ἄλλος φθὰς ἐμὲ κατήγορος ἔσται. et IX. 46: τάπερ ὑμεῖς φθάντες προφέρετε.

VI. 65: δ Λευτυχιδης κατόμνυται Δημαρήτῳ.

Κατόμνυσθαι suapte natura cum genitivo componitur ut καταψεύδεσθαι et similia omnia. Recte igitur R exhibet Δημαρήτοτ.

VI. 60: ἀπικομένη δὲ τῇ μητρὶ ἐσθλὴς ἐς τὰς χεῖρας [οἱ] τῶν σπλάγχνων κατικέτευε.

Vitiose abundat pronomen οἱ. Dici poterat ἀπικομένη HC δὲ THC μητροC ἐσθλὴς ἐς τὰς χεῖρας οἱ τῶν σπλάγχνων, sed ubi dativus praecedat οἱ addi non potest.

VI. 68: ἐγὼ σε ὦν μετέρχομαι.

Melius R ἐγὼ ὦν σε.

VI. 69: τοὺς τεφάνους τοὺς εἶχε ἐμοὶ περιετίθεε.

Proba forma est περιετίθει.

VI. 69: φαμένη αὐτὸν οὐ καλῶς ποιέειν ἀπαρνεύμενον.

In R scriptum est ἀπαρνεύμενον, in quo latet ἀπαρνεύμενον.

VI. 69: οὕτω, ὧ παῖ, ἔχεις πᾶν ὅσον τι καὶ βούλει αὖ πυθέσθαι.

Recipienda erat ex R verissima lectio ἐβούλεο pro βούλει namque qui scit omnia non amplius βούλεται πυθέσθαι.

VI. 69: αἰδρεῖν τῶν τοιούτων.

Ex αἰδρις nascitur αἰδρίη, non αἰδρεῖη. Repone igitur αἰδρίη.

VI. 69: ἐκ δὲ ὀνοφόρβων αὐτῷ τε Λευτυχίδῃ καὶ τοῖσι ταῦτα λέγουσι τίκτοιεν αἱ γυναῖκες [παῖδας].

Puerile emblemata vides; quid aliud parere poterant quam παῖδας? cf. cap. 68: τεκεῖν γὰρ ἂν οἱ καὶ τὰς προτέρας γυναῖκας.

III. 65: γῆ τε καὶ ποῖμναι τίκτοιεν. VI. 139: οὔτε γῆ καρπὸν ἔφερε οὔτε γυναῖκὲς τε καὶ ποῖμναι ὁμοίως ἔτικτον καὶ πρὸ τοῦ.

IX. 93: οὔτε πρόβατά σφι ἔτικτε, οὔτε γῆ ἔφερε καρπὸν.

VI. 70: ὁ δὲ — ἐπόδια λαβὼν ἐπορεύετο ἐς Ἥλιον, τῷ λόγῳ φᾶς ὡς ἐς Δελφοὺς χρησόμενος τῷ χρησηρίῳ πορεύεται.

In R est πορεύεσθαι. Verum videtur delere ὡς et ita scribere: φᾶς ἐς Δελφοὺς — πορεύεσθαι.

VI. 70: αὐτοῦ τε ἄπτοντο καὶ τοὺς θεράποντας αὐτοῦ ἀπαιροῦνται.

Recte Codex R ἄπτονται.

VI. 71: γαμέει — Εὐρυδάμην τὴν ἐοῦσαν Μενίου ἀδελφεὴν Διακτορίδῃ ΔΘ θυγατέρᾳ.

Recte R Μενίου ΜΕΝ ἀδελφεήν.

VI. 72: χειρὶδι πλέη ἀργυρίου.

Scrib. χειρῖδι, ut apud Homerum:

χειρῖδάς τ' ἐπὶ χερσὶ βᾶτων ἔνεκα.

VI. 75: μαθόντες δὲ Κλεομένεα Λακεδαιμόνιοι ταῦτα πρήσσοντα κατήγον αὐτὸν δείσαντες ἐπὶ τοῖσι αὐτοῖσι [ἐς Σπάρτην] τοῖσι καὶ πρότερον ἤρχε.

Emenda κατήΓΑγον et expunge inepte additum ἐς Σπάρτην importunissimo loco insertum.

Continuo sequitur: κατελθόντα δὲ αὐτὸν αὐτίκα ὑπέλαβε μανίῃ νόσος.

In libris melioribus est μανίῃ νόσος, in quo latet MANIAC νόσος, ut apud Euripidem *Orest.* 227:

ὅταν ἀνὴρ νόσος μανίας.

sic Porson pro *μανίας*. et in Sophoclis *Aiace* vs. 59:

Φοιτῶντ' ἄνδρα μανιάσιν νόσοις.

cf. *Var. Lectt.* pag. 605 sq.

Quod erat in libris antiquis MANIACNOCOC, rati *μανίας* esse genitivum formam Ionicam inepti invexerunt.

VI. 75. Cleomenes in vincula coniectus petit a eustode cultum, οὐ βουλομένου δὲ τὰ πρῶτα τοῦ φυλάκου δίδοναι ἀπέλλεε τὰ μιν αὐτίς ποιήσει.

Pro αὐτίς omnes libri αὖθις exhibent, in B secunda manus reposuit *λυθείς*. quod unice verum est. *δεθείς* et *λυθείς* inter se opponuntur. Quantillum interest inter ΑΤΘΕΙC et ΑΤΘΙC praesertim quum EI et I perpetuo inter se confundantur.

ΑΤΘΕΙC — ΑΤΘΙC — ΑΤΘΙC — ΑΤΤΙC.

Mirifice haec omnia in Codd. Mss. inter se confunduntur a librariis aut indoctis et nihil intelligentibus aut dormitantibus et alias res agentibus. Est tamen aliquid inter *λυθείς* et αὖθις (αὐτίς) sed nihilo minus inepte haec confusa videbis. Editur VI. 75: ὁ δὲ δεθείς τὸν φύλακον — αἰτέει μάχαιραν· οὐ βουλομένου δὲ τὰ πρῶτα τοῦ φυλάκου δίδοναι ἀπέλλεε τὰ μιν αὐτίς ποιήσει. Ineptum est, ut vides, iterum, et praecedens *δεθείς* tantum non clamat *λυθείς* unice esse verum. Cleomenes custodi minatur malum se daturum ubi primum *vinculis solutus* esset. Exhibent Codices ABR αὖθις, CPz inepte αὐτίς, in B secunda manus reposuit *λυθείς*, quae est ipsa manus Herodoti sive ex integriore libro recepta sive felici coniectura reperta.

Similiter erratum IV. 105: καὶ αὐτίς ὀπίσω, ubi S apud Wessel. καὶ *λυθείς* ὀπίσω, R apud Stein καὶ *λυθείς* ὀπίσω exhibet. Ionicum αὐτίς saepe corrumpitur veluti I. 54: πέμψας αὐτίς ἐς Πυθῶ. libri omnes αὖθις. I. 56: ἐνθεῦτεν δὲ αὐτίς ἐς τὴν Δρυοπίδα μετέβη. c. αὖθις. I. 67: ἔπεμπον αὐτίς. bδ αὖθις. I. 90: κατέβαινε αὐτίς παραιτεόμενος ABC αὖθις. II. 9: τὸ δ' ἐνθεῦτεν αὐτίς εὐρέα Αἴγυπτός ἐστι. B αὖθις, similiterque et olibi.

Alio genere erroris αὐτίς in αὐτόν corruptum est II. 162. ubi vide.

VI. 75: in libris est: ὁ δὲ δεθείς τὸν φύλακον — αἰτέει μά-

χαιραν· οὐ βουλομένου δὲ τὰ πρῶτα τοῦ Φυλάκου δίδοναι ἀπείλεε
τὰ μιν αὖθις (pro λυθείς) ποιήσῃ.

Rectissime Schweighauser emendavit: τὰ μιν ποιήσῃ. cf.
VIII. 106: δεύτερα δὲ οἱ ὑπισχνέμενος ἀντὶ τούτων ὅσα μιν
ἀγαθὰ ποιήσῃ, ubi in AB mendose scriptum est ποιήσῃ, solum R verum servavit. cf. I. 71: μάθε ὅσα ἀγαθὰ ἀποβαλέεις.
Aristoph. Av. 1101:

τοῖς κριταῖς εἰπεῖν τι βουλόμεσθα τῆς νίκης πέρι,
ὅς' ἀγάθ' ἦν κρίνωσιν ἡμᾶς πᾶσιν αὐτοῖς δώσομεν.

VI. 75: ἐς Ἑλευσῖνα ἐσβαλὼν ἔκειρε τὸ τέμενος τῶν θεῶν.

Attici constanter dicebant τὸ θεῶ, νῆ τὸ θεῶ, τοῖν θεοῖν, sed
numquam Herodotus duali utitur.

VI. 76: τὴν λίμνην ταύτην ἐς χάσμα ἀφανὲς ἐκδιδοῦσαν ἀνα-
φαίνεσθαι ἐν Ἀργεῖ.

Mirabile est ingentem et vastum specum oculis cerni non
posse, sed Herodotus ἀφανὲς scripserat, ut Empedocles apud
Sextum Empiricum p. 213, 23 Bekk.

ταὶ θὲ θυμέτρων

χάσμ' ἸΑΧΑΝΕC ποίησαν.

VI. 77: ὡς δὲ ἀγχοῦ μὲν ἐγίνοντο τῆς Τίρυνθος, χώρῳ δὲ ἐν
τούτῳ τῷ κέεται Ἡσίπεια.

Delete pronomine legendum χώρῳ δὲ ἐν τῷ κέεται.

Post pauca in oraculo:

ὥς ποτὲ τις ἔρξει καὶ ἐπεσσομένων ἀνθρώπων.

scribendum divisim καὶ ἙΠ' Ἑσσομένων ἀνθρώπων. Namque
qui posthac aliis erunt in annis appellantur ἐσσομένοι, ut in de-
cantato:

καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι.

non ἐπεσσομένοι, quod nihil est.

VI. 80: τῶν δὲ πεῖθομένων ἐνέπρησε τὸ ἄλσος.

Imo vero πίθομένων. In R est πτθομένων.

VI. 81: βουλόμενον δὲ αὐτὸν θύειν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ὃ ἱρεὺς ἀπη-
γόρευε.

Ἀπαγορεύειν cum accusativo componi non potest. Omnes constanter dicebant: ἀπαγορεύω σοὶ τοῦτο μὴ ποιεῖν. Malo me-
deberis scribendo: βουλόμενον αὐτὸν θύειν — ὁ ἱρεὺς ἀπειργε,
ἀπείργε, prohibebat. In sqq. repone: τὸν ἱρέα ἐκέλευε τοὺς Εἰ-
λωτας ἀπὸ τοῦ βωμοῦ ἀπαγαγόντας (pro ἀπάγοντας) μασιγῶσαι.

VI. 82: καὶ διέφυγε πολλὸν τοὺς διώκοντας.

Qui iudicium sententiis sunt absoluti dicuntur aut ἀποφυγεῖν
aut ἐκφυγεῖν, ut in *Vesris*:

ἐκπέφυγας, ὦ Λάβης.

Itaque a Codice R grati accipimus Ἀπέφυγε. Πολλὸν ἀποφυ-
γεῖν est magno sententiarum numero absolutum esse.

VI. 83: ἐς ὃ ἐπῆβησαν οἱ τῶν ἀπολομένων παῖδες.

In omnibus libris est absurda lectio ἐπεβησαν. Correxīt pri-
mus omnium Graecus lector nescio quis in Codice Vindobonensi.

VI. 84: Lacedaemonii narrant Scythas πέμψαντας ἐς Σπάρ-
την συμμαχίην τε ποιεῖσθαι καὶ συντίθεσθαι ὡς χρεδν εἴη αὐτοὺς
ΜΕΝ τοὺς Σκύθας παρὰ Φᾶσιν ποταμὸν πειρᾶν ἐς τὴν Μηδικὴν
ἐσβάλλειν, σφέας ΔΕ τοὺς Σπαρτιήτας [κελεύειν] ἐξ Ἐφέσου
ὀρμεομένους ἀναβαίνειν.

De coelo delapsum κελεύειν compositionem verborum prorsus
corrumpit: σφέας δὲ ἀναβαίνειν pendet ex συντίθεσθαι ὡς χρεδν
εἴη ut αὐτοὺς ἐσβάλλειν, idque particulae μέν — δέ declarant.

Praeterea duo emblemata eiicienda sunt: αὐτοὺς μέν [τοὺς
Σκύθας] et σφέας δὲ [τοὺς Σπαρτιήτας].

VI. 84: ἐπεῖτε σφι Δαρεῖον ἔμβαλεῖν ἐς τὴν χώραν.

Herodotus, ut solet, ἔμβαλεῖν dixerat, ut statim: πειρᾶν ἐς
τὴν Μηδικὴν ἐσβάλλειν, et sic passim.

VI. 85: εἴπε σφι Θεασίδης ὁ Λεωπρέπεις.

Non est Graecum nomen Θεασίδης, sed Θέαρως, Θεαρίδα, Θεαρίδης,
ut in Attica Θέωρος.

ὦ πόλις καὶ Θεώρου θεοισεχθρία.

Itaque ex Cod. B³ restituendum Θεαρίδης.

VI. 86: ὡς δὲ Λεωτυχίδης — ἀπαίτεε τὴν παραθήκην οἱ (Δ') Ἀθηναῖοι προφάσιαις εἶλλον.

Importunum δ' expellendum est sine mora.

VI. 86 γ: δ Γλαῦκος συγγνώμην τὸν θεὸν παραιτέτο αὐτῷ ἴσχειν τῶν ῥηθέντων.

Recte R αὐτῷ σχεῖν, ut omnes solent συγγνώμην ἔχειν dicere, non ἴσχειν.

Male repetitum I hoc mendum peperit.

Melius etiam est praesens tempus restituere συγγνώμην ἔχειν, quod passim apud omnes legitur.

Menander Fragm. Com. IV. pag. 302:

παραιτοῦμαί σε συγγνώμην ἔχειν.

VI. 86. δ: δ λόγος δδε — ὠρμήθη λέγεσθαι.

Libri veteres AB ὀρμήθη, quod verum est.

VI. 89: δωρεὴν γὰρ ἐν τῷ νόμῳ οὐκ ἐξῆν δοῦναι.

Exquisitam veterem lectionem solus servavit R δωτίνην γάρ. Adscriptum est Atticum δωρεάν, id est προῖκα, gratis, quod male receptum formam Ionicam induit. cf. I. 69: Κροῖστος δὲ σφι ὠνεομένοισι ἔδωκε δωτίνην. cf. et VI. 62.

VI. 90: τοῖσι Ἀθηναῖοι Σούνιον οἰκῆσαι ἔδωσαν.

Quia non dicitur Σούνιον οἰκεῖν, sed ἐν Σουνίῳ, restituendum est Σούνιον ἔΝοικῆσαι. Saepissime in talibus ἔΝ negligenter omittitur, ut infra ostendemus. Gemellum est quod legitur II. 178: τοῖσι ἔδωκε Ναύκρατιν πόλιν ἔΝοικῆσαι.

VI. 91: αἱ χεῖρες δὲ ἐκείναι ἐμπεφυκυῖαι ἦσαν τοῖσι ἐπισπαστοῖσι.

B³ et R servant genuinam scripturam ἐπισπασTHPCI, ut paullo ante: τῶν ἐπισπασήρων εἶχετο. Minus antiquum nomen est ἐπίσπασρον.

VI. 92: διὰ δὲ [ὧν σφι] ταῦτα — οὐδεὶς ἔτι ἐβοήθει.

Rectissime R importunum ὧν σφι omittit.

VI. 93: καὶ σφειων νέας τέσσερας αὐτοῖσι [τοῖσι] ἀνδράσι εἶλον.

Expunge male repetitum τοῖσι. Fert consuetudo ut in talibus articulus non addatur: αὐτοῖς ἀνδράσιν, αὐτοῖσιν ἵπποις, αὐτῶ σκάφει, et alia sexcenta praesertim in calamitatis mentione.

Recte in R scriptum est αὐτοῖσι ἀνδράσι εἶλον.

VI. 94: ἐντειλάμενος — ἐξανδραποδίσαντας Ἀθήνας καὶ Ἑρέτριαν Ἀνάγειν ἐωυτῶ ἐς ὄψιν τὰ ἀνδράποδα.

Tolle syllabam male repetitam et lege: — Ἑρέτριαν Ἀγειν ἐωυτῶ ἐς ὄψιν.

VI. 97: νῦν ὦν ΚΑΙ ἈΠΙΤΕ ἐπὶ τὰ ὑμέτερα αὐτῶν καὶ τὴν νῆσον νέμεσθε.

Corrigendum est νῦν ὦν ΚΑΤΙΤΕ, ut κατιέναι dicuntur omnes qui ab exilio in patriam revertuntur, et Delii tum exules patria carebant.

VI. 98: ἐγένετο πλέω κακὰ τῇ Ἑλλάδι — τὰ μὲν Ἀπὸ τῶν Περσέων αὐτῇ γενόμενα, τὰ δὲ Ἀπ' αὐτῶν τῶν κορυφαίων περὶ τῆς ἀρχῆς πολεμεόντων.

Leg. Ἐπὸ τῶν Περσέων et Ἐπ' αὐτῶν.

VI. 99. inepte legitur in libris: ὥς ἀπήειραν ἐκ τῆς ΝΗCOT προσῖσχον πρὸς τὰς νήσους.

Veram lectionem servavit R ἐκ τῆς ΔΗΛΟΤ.

VI. 99: οὔτε ἔφασαν ἐπὶ πόλιας ἀσυγείτονας στρατεύεσθαι.

Receptam oportuit Dobraei emendationem στρατεύCεσθαι, res enim ipsa requirit futurum et saepius ostendimus in libris omnibus — εὖειν et — εὖσειν, — εὖεσθαι et — εὖσεσθαι inter se mutare locum.

VI. 100: τῶν δὲ Ἑρετρίων ἦν ἄρα οὐδὲν ὑγιές βούλευμα.

Mallet βούλευμα abesset. Sententia est: *Eretrienses mala fide, fraudulentè et subdole agebant*, idque Graece dicitur: τῶν Ἑρετρίων ἦν οὐδὲν ὑγιές. Aristophanes *Pluto* vs. 372:

ὥς οὐδὲν ἀτεχνῶς ὑγιές ἐστιν οὐδενός.

VI. 101: κατέσχον τὰς νῆας τῆς Ἑρετρικῆς χώρας κατὰ ΤΕΜΕΝΟC.

Verum esse κατὰ Ταμύνας Valckenaer et Wesseling satis ostenderunt. Adde locum Plutarchi in *Phocione* cap. 12: (Phocion) τινὰ λόφον χαράδρᾳ βαθεῖα τῶν περὶ τὰς Ταμύνας ἐπιπέδων ἀποκρυπτόμενον καταλαβὼν συνεῖχεν ἐν τούτῳ — τὸ μαχιμώτατον τῆς δυνάμεως.

Hoc loco pugната est nobilis illa ἡ ἐν Ταμύναις μάχη, et ad hanc planitiem (τὰ περὶ τὰς Ταμύνας ἐπίπεδα) Persae naves ap-pulerunt.

VI. 103: κτείνουσι δὲ οὗτοί μιν κατὰ τὸ πρυτανήϊον νυκτὸς ὑπείσαντες ἄνδρας.

Legendum ὑπίσαντες a verbo ὑπίζειν in *insidiis collocare*, ut ὑποκαθῆσθαι dicuntur qui in insidiis latitant. Calamitosum verbum est ἴζω, καθίζω, παρίζω, ὑφίζω et raro ex librariorum manibus integrum elabitur.

VI. 103: ἴπποι τεθάφονται.

Vera forma legitur in R τετάφονται.

VI. 104: τὸ ἐνθευτέν μιν οἱ ἐχθροὶ ὑποδεξάμενοι ὑπὸ δικασήριον [αὐτὸν] ἀγαγόντες ἐδίωξαν τυραννίδος τῆς ἐν Χερσονήσῳ.

Inepte additum αὐτόν recte R omittit.

VI. 105: Φειδιππίδην Ἀθηναῖον — ἡμεροδρόμHN.

Non est Graecum vocabulum ἡμεροδρόμης sed ἡμεροδρόμος, ut δολιχοδρόμος. Itaque ἡμεροδρόμον reponendum.

Sine mendo legitur IX. 12: τῶν ἡμεροδρόμων τὸν ἄριστον, non ἡμεροδρομέων.

VI. 106: ἦν γὰρ ἱσαμένου τοῦ μηνὸς εἰνάτη, εἰνάτη δὲ οὐκ ἐξελεύσεται ἔφασαν μὴ οὐ πλήρους ἔδντος τοῦ κύκλου.

Absurda manifesto haec sententia est, quasi eodem die qui esset ἱσαμένου μηνὸς εἰνάτη fieri posset ὁ κύκλος πλήρης sive ἡ πανσέληνος. Plutarchus de *Herodoti malign.* pag. 862 haec describens omittit εἰνάτη. Omnis erit sublata difficultas ubi repoueris: ἦν γὰρ ἱσαμένου τοῦ μηνὸς εἰνάτη · (ΟΙ) δὲ οὐκ ἐξελεύ-

σεσθαι ἔφασαν, et est haec Herodoto dilecta verborum compositio:
οἱ δὲ οὐκ — ἔφασαν.

VI. 107: *πταρεῖν τε καὶ βῆξαι μεζόν* ΩC Ἡ ὩC *ἰώθες*.

Recte R *μέζον ἢ ὥς*: dicitur enim *μέγα πταρεῖν* et *μέγα βῆξαι*. Natum est scribendi vitium ex sqq. ΗΩC.

VI. 108: *ἰδεδώκεσαν σφέας αὐτοὺς τοῖσι Ἀθηναίοισι οἱ Πλαταιέες καὶ πόνους ὑπὲρ αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι συχνούς ἤδη ἀναιρέοντο*.

Vitiosum est imperfectum *ἀναιρέοντο εὐεσιρίεσαντ*, nam requiritur *εὐεσπεραντ*. Fert opem Codex R exhibens *ἀναιρέατο*, unde certa emendatione Bekker restituit *ἀνΑΠαιρέατο*, sed spernitur.

VI. 108: *ταῦτα συνεβούλευον οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐ κατὰ [τὴν] εὐνοίην τῶν Πλαταιέων*.

Recte Codex R importunum articulum omittit, ut loquendi usus postulat.

VI. 109: — *μνημόσυνα λιπέσθαι ἐς τὸν ἅπαντα ἀνθρώπων βίον οἷα οὐδὲ Ἀρμόδιός τε καὶ Ἀριστογείτων [λείπουσι]*.

Optime Stein ineptum emblemata deleuit. Sciolus sic male ellipsin explevit quum *ἐλίποντο* dare deberet.

In sqq. recte Reiske *δέδεκται* restituit pro *δέδοκται*.

VI. 109: *τῶν μὲν κελευόντων τῶν δὲ οὐ συμβάλλειν*. In R est *τῶν μὲν κελευόντων συμβάλλειν*, unde sic locus emendandus esse videtur: *τῶν μὲν κελευόντων συμβάλλειν, τῶν δὲ οὐ*. Excoiderat incuria *συμβάλλειν* quod in margine adscriptum in alienam sedem irrepsit.

VI. 109: *ταῦτα ὧν πάντα — ἐκ σέο ἤρτηται*.

R servat formam Herodoteam Ἠρτηται.

In sqq. scribe *ἐξΑΙ τοι πατρὶς ἐλευθέρη* pro *ἐξΙ*.

VI. 109: *ἣν γὰρ σὺ γνώμη τῇ ἐμῇ προσθή — , ἣν δὲ τῶν ἀποσπενδόντων τὴν συμβολὴν ἔλγ, ὑπάρξει τοι κτέ*.

Locus impeditus sic optime expeditur si rescripseris: *ἣν δὲ ΘΗΙ τῶν ἀποσπενδόντων τὴν συμβολὴν, expuncto ἔλγ*.

In principio loci legendum: *ἣν ΜΕΝ γὰρ σὺ*.

VL. 111: ἐξεδέκοντο ὡς ἀριθμέοντο αἱ Φυλαὶ ἐχόμεναι ἀλληλέων.
 Excidit una literula ΑΙΙΦΤΛΑΙ, id est αἱ ΔΕΚΑ Φυλαί.

VI. 112: πρῶτοι δὲ ἀνέσχοντο ἐσθῆτά τε Μηδικὴν ὀρέοντες καὶ [τοὺς] ἀνδρας ταύτην ἡσθημένους.

Articulo locus non est ut neque in ἐσθῆτα Μηδικήν.

VI. 112: ὀρέοντες αὐτοὺς ὀλίγους καὶ τούτους δρόμῳ ἐπειγο-
 μένους.

Vere R ὀρέοντες αὐτοὺς ἔGONTAC ὀλίγους.

VL. 116: Ἀθηναῖοι δὲ ὡς ποδῶν εἶχον [τάχιςα] ἐβοήθηον ἐς
 τὸ ἄσυ.

Redeat τάχιςα in marginem, unde male pedem intulit. Cf.
 IX. 59: ἐδίωκον ὡς ποδῶν ἑκαστοὶ εἶχον. Plato in *Gorgia* pag.
 507 d: ἀκολασίαν δὲ φευκτέον ὡς ἔχει ποδῶν ἑκατος ἡμῶν. Grae-
 culi dicebant ἢ ἔχει ποδῶν. Alciphron III. 22: φευξόμεθα ἢ πο-
 δῶν ἔχομεν, ubi vide Berglerum.

VL. 117: ἀπέθανον — Ἀθηναίων ἑκατὸν καὶ ἐνενήκοντα καὶ δύο.
 Erat in libris vetustis:

H|A|ΔΔΔΔII

et erat legendum δύο καὶ ἐνενήκοντα καὶ ἑκατὸν, quae est vete-
 rum consuetudo a minore numero ad maiorem progrediendi.

VL. 119: καὶ γὰρ ἄσφαλτον καὶ ἄλας καὶ ἔλαιον Ἀρύσσονται
 ἐξ αὐτοῦ.

Haurire Graece dicitur apud veteres ἀρύτεσθαι, apud sequio-
 res ἀρύεσθαι, sed ἀρύσσομαι nihil est. Emendandum esse censeo
 Ὀρύσσονται effodiunt.

VI. 117: ἐν ταύτῃ τῇ [ἐν Μαραθῶνι] μάχῃ ἀπέθανον κτέ.

Tolle stolidum additamentum: quasi vero non una pugna ad
 Marathonem commissa esset.

VI. 119: lacuna est in verbis: καὶ ἡ μὲν ἄσφαλτος καὶ οἱ
 ἄλας πῆγνυνται παραυτίκα τὸ δὲ ἔλαιον * * * * * (ἔλαιον) οἱ Περ-
 σαι καλέουσι κτέ.

Repetitum in vicinia ἔλαιον, ut solet, lacunam peperit.

VI. 124: οὐδὲ λόγος αἰρέει ἀναδεχθῆναι ἔκ γε *AN τούτων ἀσπίδα ἐπὶ τοιούτῳ λόγῳ.

Leg. ἔκ γε ΔH. Passim ΔH et AN inter se confunduntur.

VI. 128: καὶ τό γε μέγιστον ἐν τῇ συνεστίῃ διεπειράτο.

Unus omnium liber Vaticanus servavit Herodoti manum: ἐν τῇ συνεστοὶ συνεσοῖ.

Diximus de ea re iam antea.

VI. 129: πεῖθομένου δὲ τοῦ αὐλητέω ὠρχήσατο.

Legendum πῖθομένου et ex optimorum Codicum consensu Ὀρχήσατο, similiterque in sqq. ὀρχέετο — ὀρχήσατο — ἀπορχήσατο.

VI. 129: ἀποσυγέων γαμβρὸν [ἄν] οἱ ἔτι γενέσθαι Ἰπποκλείδεα.

Quid sibi vult ἄν in tali loco? Recte duo veteres libri molestam voculam omittunt.

VI. 132: λέγων τοιαῦτα αἵτεε τὰς νέας. Ἀθηναῖοι δὲ τούτοις ἐπαερθέντες ΠΑΡέδοσαν. ΠΑΡΑλαβὼν δὲ ὁ Μιλτιάδης τὴν στρατὴν κτέ.

Emenda: ἐπαερθέντες ἘΔοσαν. Praepositio male adhaesit ex vicino ΠΑΡΑλαβὼν.

Respondent sibi inter se αἰτεῖν et διδόναι, non παραδιδόναι.

VI. 133: αἵτεε ἑκατὸν τάλαντα φάς, ἣν μὲν οὐ δῶσι, οὐκ ἀΠΟΝΟκτήσειν τὴν στρατὴν πρὶν ἢ ἐξέλῃ σφέας.

Pro ἣν μὲν οὐ δῶσι ex Codice R repone: ἣν μὴ οἱ δῶσι. Non est in his particulae μὲν locus, cui nihil respondet. Vitium est in ἀπονοστήσειν, sed e scriptura Codicis R Παναστήσειν facili negotio verum reperitur: οὐκ Ἀπαναστήσειν τὴν στρατὴν. Gemellus plane locus est IX. 86: ἣν δὲ μὴ ἐκδιδῶσι, μὴ ἀπανίστασθαι ἀπὸ τῆς πόλεως πρότερον ἢ ἐξέλωσι.

VI. 133: οἱ δὲ Πάριοι ὅπως μὲν τι δώσουσι Μιλτιάδῃ ἀργυρίον οὐδ' ἐν διενоеῦντο.

AB ἀργύριον οὐδ' ἐν διενоеῦντο, recte utrumque ne cogitant quidem.

VI. 136: τῆς μάχης τε τῆς ἐν Μαραθῶνι γενομένης πολλὰ ἐπιμεμνημένοι καὶ [τὴν Λήμνου αἴρεσιν] ὥς ἐλὼν Ἀῆμονον — παρῑδῶκε Ἀθηναίοισι.

Manifestum emblemata prorsus inutile et compositionem verborum vitians resecandum.

VI. 136: Μιλτιάδης μὲν μετὰ ταῦτα σφακελίσαντος [τε] τοῦ μηροῦ [καὶ σαπέντος] τελευτᾷ.

Codex R τε omittit, optime, nam sic arguitur emblemata καὶ σαπέντος. Idem est σφακελίσαντος et σαπέντος. cf. ad III. 66.

VI. 137: ἐπεὶ τε γὰρ ἰδεῖν τοὺς Ἀθηναίους τὴν χώραν — ταύτην ὥς ἰδεῖν [τοὺς Ἀθηναίους] — καὶ οὕτω ἐξελαύνειν αὐτοὺς οὐδεμίαν ἄλλην πρόφασιν προῖσχομένους [τοὺς Ἀθηναίους].

Aufer bis pueriliter repetitum τοὺς Ἀθηναίους.

VI. 139: ἡ δὲ Πυθίη σφέας ἐκέλευε Ἀθηναίοισι δίκας δίδοναι ταύτας τὰς ἂν αὐτοὶ Ἀθηναῖοι δικάσῃσι.

Alienum a loci sententia et natura rei est δικάσῃσι, non enim in iudicio ea res agebatur. Emenda una literula mutata δικαίῃσι, δικαιοῖσι. cf. IX. 93: οὐ πρότερον παύσεσθαι τιμωρόντας ἐκείνῳ πρὶν ἢ δίκας δῶσι τῶν ἐποίησαν ταύτας τὰς ἂν αὐτὸς [ἔλγῃται καὶ] δικαιοῖ. Non est verbosus Herodotus neque bis idem dicit. Itaque ἔλγῃται καὶ spurium est.

VI. 140: Ἡφαιστίεες μὲν νυν ἐπεῖθοντο, Μυριναῖοι δὲ — ἐπολιορκέοντο.

Legendum ἐπεῖθοντο, ut in Codice R scriptum est. Imposuit scribis sequens imperfectum ἐπολιορκέοντο, sed non est utriusque verbi eadem ratio. Illi enim statim deditionem fecerunt, ἐπέθοντο, hi aliquamdiu obsidionem tolerarunt, ἐπολιορκέοντο.

(Continuabitur.)

C. G. COBET.

PLATONIS DE LEGIBUS LIBER XII.

In libro duodecimo haud minus quam in superioribus multa sunt, quae primo aspectu tam misere corrupta iudicabis, ut iis immorari vix operae pretium esse videatur. Sed simul atque cum duobus scribis et duplici incuria tibi rem esse senseris, facilis emendandi via repente aperietur. Cuius rei tale exemplum proferam, in quo nullus controversiae locus esse possit. In p. 954 E. haec leguntur: τοῖς δὲ ἀνθρώποις ὅσα τροφὴν μήτηρ οὔσα ἢ γῆ πρὸς ταῦτα πέφυκε βούλεσθαι φέρειν, μήτε ζῶν μήτε τις ἀποθανὼν στερείτω τὸν ζῶντ' ἡμῶν. Corrige πρὸς τροφὴν π. β. φέρειν, ταῦτα μήτε ζῶν κ. τ. εἰ. Scilicet τροφὴν et ταῦτα, inter scribendum omissa, in margine posita erant. Tum qui illum codicem describebat, voces omissas ita restituit, ut malum augeret.

Alterum exemplum suppeditant quae in 967 α. β. hodie sic feruntur. θαῦματά μὲν οὖν καὶ τότε ὑπεδύετο περὶ αὐτά, καὶ ὑπωπτεύετο τὸ νῦν ὄντως δεδογμένον, ὅσοι τῆς ἀκριβείας αὐτῶν ἤπτοντο, ὅπως, μὴ ποτ' ἂν ἄψυχα ὦντα, οὕτως εἰς ἀκρίβειαν θαυμαστοῖς λογισμοῖς ἂν ἐχρῆτο, νοῦν μὴ κεκτημένα· καὶ τινες ἐτόλμων τοῦτό γε αὐτὸ παρακινδυνεύειν κ. τ. εἰ. Ante pronomen relativum ὅσοις subaudiendum esset τοῦτοις, sed hoc fieri salva Graecitate non potest. Adde quod ὅπως nec ad ὑπωπτεύετο nec omnino ad praecedentia referri licet. Quod si legas, θαῦμα — ὑπεδύετο — ὅσοι τῆς ἀκριβείας αὐτῶν ἤπτοντο, ὅπως ποτ' ἄψυχα — λογισμοῖς ἂν ἐχρῆτο, et accusativus ante ὅσοι αὐτῶν commode subauditur, et ὅπως post θαῦμα recte positum est. Recte etiam illa καὶ ὑπ. τ. ν. δ. δεδογμένον post κεκτημένα po-

sita procedunt. Primum θαυμάζουσι, deinde ὑποπτεύουσι, postremo τολμῶσι.

Tertium exemplum praebeat p. 968. C. οὐκέτι νόμους περὶ τῶν τοιούτων δυνατόν ἐστὶ νομοθετεῖν, πρὶν ἂν κατακοσμηθῇ. Τότε δὲ κυρίους ὧν αὐτοὺς δεῖ γίγνεσθαι, νομοθετεῖν. Ἄλλα ἡ δὴ τὸ τὰ τοιαῦτα κατασκευάζον διδασχὴ μετὰ ξυνουσίας πολλῆς γίγνεται ἂν εἰ γίγνοιτο ὁρθῶς. Concilium nocturnum sublimiore doctrina imbui vult. Cliniae vero sciscitanti, quam ratione id fieri iubeat, respondet: leges non iam ad se spectare, neque quidem ferri posse, πρὶν ἂν κατακοσμηθῇ τὸ τὰ τοιαῦτα κατασκευάζον, (h. e. ipsum concilium), τότε δὲ κυρίους αὐτοὺς γίγνεσθαι ὧν δεῖ νομοθετεῖν. Tum addit ἀλλ' ἢδ' ἡ διδασχὴ μετὰ ξυνουσίας πολλῆς γίγνεται ἂν κ. τ. ἐ.

Quae alterum exemplum statim sequuntur seorsim tractare malui, quia praeter hunc, de quo nunc agimus, errorem, alia summae incuriae indicia produnt.

967. C. οἱ δ' αὐτοὶ (Anaxagoras et huius similes) ἀμαρτάνοντες ψυχῆς φύσεως ὅτι πρεσβύτερον εἶη σωμάτων, διανοηθέντες δὲ ὡς νεώτερον (δύ), ἅπανθ' ὡς εἰπεῖν ἔπος (l. ὡς ἔπος εἰπεῖν) ἀνέτρεψαν πάλιν, ἐκυτοὺς δὲ πολὺ μᾶλλον. τὰ (l. τῶν) γὰρ πρὸ τῶν δμμάτων πάντα αὐτοῖς ἐφάνη (dele comma) τὰ κατ' οὐρανὸν φερόμενα μεστὰ εἶναι, λίθων κ. τ. ἐ. ταῦτ' ἦν τὰ τότε ἐξεργασάμενα πολλὰς ἀθεότητος καὶ δυσχερείας τῶν τοιούτων ἅπτεσθαι (dele punctum) καὶ δὴ καὶ λοιδορήσεις γε ἐπῆλθον (l. ἐπελθεῖν) ποιηταῖς τοὺς φιλοσοφοῦντας κυσὶ ματαιαῖς ἀπεικάζοντας χρωμέναισιν ὑλακαῖς (l. κυσὶν ἀπ' μ. χ. ὑλακαῖς) ἄλλα ταῦτ' (l. ἄλλα τ' ἅττα) ἀνόητα εἰπεῖν. Mox sic pergit: Οὐκ ἔστι ποτὲ γενέσθαι βεβαίως θεοσεβῆ θνητῶν ἀνθρώπων (ἄρχοντα?) οὐδένα δὲ ἂν μὴ τὰ λεγόμενα ταῦτα νῦν δύο (ἴμο σύνδυο) λάβῃ, ψυχῇ (l. ψυχῆν) τε ὡς ἔστι πρεσβύτατον ἀπάντων ὅσα γονῆς μετέληφεν, ἀθάνατόν τε ἄρχει τε δὴ σωμάτων πάντων (l. ἄρξει τε δὴ ἀθανάτων σωμάτων πάντων) (intellige τῶν ἄστρον) ἐπὶ δὲ τούτοις δὴ τὸ νῦν εἰρημένον πολλάκις τόν τε εἰρημένον (l. ἐπὶ δὲ τούτοις ἴδῃ τὸ νῦν πολ- λάκις τ' εἰρημένον) ἐν τοῖς ἄστροις νοῦν τῶν ὄντων (l. νοῦν τιν' ὄντα) τὰ τε πρὸ τούτων ἀναγκαῖα μαθήματα (astronomiam) λάβῃ, τὰ τε κατὰ τὴν Μοῦσαν τούτοις τῆς κοινωνίας συνθεασάμενος χρήσται (l. τὰ τε τῆς κατὰ τὴν Μοῦσαν κοινωνίας (h. e. harmoniae scientiam) συνθεασάμενος, τούτοις χρήσται) πρὸς τὰ τῶν ἡθῶν

ἐπιτηδεύματα καὶ νόμιμα συναρμωττόντως (1. συναρμόττων, ὅπως) ὅτα τε (1. γε) λόγον ἔχει τούτων δύνατος ἢ δοῦναι τὸν λόγον. — Mox ita concludit: δρᾶν δὴ χρῶν νῦν, ὧ Κλεινία τε καὶ Μέγилле, ἤδη (1. νῦν ἤδη)· πρὸς τοῖς εἰρημένοις νόμοις ἅπασιν, οὓς διελυθόμεν, εἰ καὶ τοῦτον προσείσομεν ὡς φυλακὴν ἐσόμενον κατὰ νόμον χάριν σωτηρίας (1. εἰ καὶ νόμον χάριν σωτηρίας τοῦτον προσείσομεν, ὡς φυλακὴν ἐσόμενον) τὸν τῶν ἀρχόντων νυκτερινὸν σύλλογον παιδείας — — κοινωνὸν γενόμενον.

Iam mirari desinimus, si hic et illic ordo adeo turbatus est, ut lectori nauseam moveat, nonnumquam etiam de sensu incertum relinquat, velut κλίνας παρ' ἀλλήλας λιθίνας κειμένας, (947, D) — ἀλλ' ἀθρόον αἰ [καὶ ἄμα] καὶ κοινὸν ὅτι μάλιστα πᾶσι (καὶ ἄμα) πάντων γίνεσθαι, (942 C.). Sed multo gravius, nisi fallor, turbatum est in 672, B, ubi legendum suspicor, τῆς ψυχῆς τὴν λῶβην τιμαρούμενος.

Nunc librum ab initio percurram.

941. A. παραπρεσβεύηται, malim παραπρεσβεύῃ τι. — ὡς Ἑρμοῦ καὶ Διὸς ἀγγελίας καὶ ἐπιτάξεις παρὰ νόμον ἄσεβησαντων. Lacunam hic esse ratus est librarius, quam inepte implevit. Nemo enim unquam dixit ἄσεβεῖν τὴν θεῶν ἐπίταξιν. Lege παραβάντων.

— B. pro πλημμελῶν lege πλημμελεῖν. — optime Astius ἐνεχέσθω νόμῳ pro μαχεσθω νόμῳ.

942. A. μηδὲ τις εἴθι ψυχὴν εἰδίσθαι — αὐτὸν ἐφ' ἑαυτοῦ τι [κατὰ μόνας] δρᾶν, — τι omittunt A et Ω, malim μηδὲ τις εἰθίζεσθαι ψυχὴν (μηδὲν) μήτε σπουδάζοντα μήτ' ἐν παιδιαῖς αὐτὸν ἐφ' ἑαυτοῦ δρᾶν, C. διδάξαι τὴν ψυχὴν ἔθει — dele διδάξαι quod supplevit aliquis postquam εἰθίσαι in ἔθει corruptum est.

943. A. ἔπαινον μὲν δὴ τοῦτον ἀκούειν τὸν νέον χρῆν δοκεῖν πολεμικοῦ [περὶ] βίου. Expelle περὶ, quod meliores libri non agnoscunt, et pro χρῆ ΔΟΚεῖν lege χρῆ ἈΚΚεῖν. Non semel sed assidue haec audiendo bonus miles fiet.

— C. κρίνεσθαι ἐν τοῖς αὐτῶν ἔθνεσι. Librorum lectio est ἔθει. Sed qui Cornarii coniecturam receperunt nullam rationem habuerunt vocis αὐτῶν, quae cum singulari τὸν βουλόμενον non congruit. Legendum arbitror, ἐν τοῖς αὐτῶν (h. e. ἀριστείων) ἑτάροις. Cf. Thuc. II, 44.

— παρθένος γὰρ αἰδομένη ἢ Δίκη λέγεται τε καὶ ὅντως εἴρηται.

Haec ultima sensu vacua sunt. Si scriptum esset, καὶ ὁντως ἔστι, intelligerem. An excidit ἔστιν οὐα?

944. B. Ex duobus casibus nescio cuius incuria tres effecit. Corrigendum videtur pro ἡ χειμῶνων ἐν τόποις — ἐκ χειμῶνων, ἐν τοῖς πλοῖς. Mare certe non satis excusationis praebet, nisi additis tempestatibus.

944. C. Dele glossema, ριφθέντων. Auctor ipse saltem ριφέντων scripsisset. Ibid. τῆς δὲ εἰρημένης ἐμπροσθεν ὁ δικάζων μὴ ἀμελείτω σκοπεῖν. Lege, τῆς δ' ἐμπροσθεν εἰρημένης ὁ δικάζων ἡμῖν ἀμελείτω [σκοπεῖν]. — D. ζημία δὲ τῷ τὴν τοιαύτην ἀμυντηρίων ὅπλων εἰς τοῦναντίον ἀφέντι δύναμιν τίς ἄρα γίγνεται; ἂν πρόσφορος; Haec ita vertunt quasi ἀμυντηρία δύναμις ὅπλων pro simpliciori τὰ ὅπλα positum esset. Sed quid sibi volunt illa εἰς τοῦναντίον ἀφεῖναι, vel ut Cornarius vertit — „in contrarium proicere”? Nihil prorsus. Mihi quidem videtur Plato ἀμυντηρίαν scripsisse, quam ad normam vocis σωτηρία pro substantivo haberi voluerit. Pro εἰς τοῦναντίον δ. scribendum coniicio εἰς τὴν τοῦναντίου δύναμιν „in potestatem adversarii”. In iis quae sequuntur parum placet γένεσις εἰς γυναῖκα μεταβαλοῦσα, nam ipsa γένεσις est μεταβολή. Neque γένεσις τιμωρία γενομένη Platonem sapit. Scribendum censeo: ἦν γὰρ (ἄν) ἀνδρὶ ριψάσπιδι τρόπον τινὰ πρέπουσα πασῶν μάλιστα ἡ ἐκείνῃ τῇ γενέσει ἐναντία [γένεσις] εἰς γυναῖκα ἐξ ἀνδρὸς μεταβάλλουσα τιμωρία [τούτῳ γενομένη]. Mox pro ζῆ δὲ ὡς πλεῖστον χρόνον ὧν κακὸς ὀνειδεῖ ξυνεχόμενος, lege κακὸς ὧν κακῶς. Qui ὀνειδεῖ ξυνεχόμενος ζῆ, κακῶς ζῆ. Atque hoc ipsum κακῶς pro κακὸς in optimis libris habetur.

945. B. ἂν τίς τί πῃ σκολιδὸν αὐτῶν καμφθεὶς ὑπὸ βάρους μὲν πράξῃ, τῆς δ' αὐτοῦ δυνάμεως ἐνδείξῃ πρὸς τὴν τῆς ἀρχῆς ἀξίαν — τί πῃ pro τι εἴπερ Baitero debetur, qui et ἡ πράξῃ post αὐτῶν a Stephano ex Cornarii coniectura invecum sustulit. Sed ne sic quidem locus persanatus est. Nam nec μὲν suam sedem tenet, nec quale sit illud βάρος satis indicatur. Malim καμφθεὶς μὲν ὑπὸ βάρους πράξῃ τῆς δυνάμεως, τῇ δ' αὐτοῦ ἐνδείξῃ πρὸς τὴν τῆς ἀρχῆς ἀξίαν.

D. ἂν μὲν γὰρ οἱ τοὺς ἄρχοντας ἐξευθύνοντες βελτίους ὥσιν ἐκείνων καὶ τοῦτ' ἐν δίκῃ ἀμέμπτῳ τε καὶ ἀμέμπτως ᾗ, [ἡ] πᾶσα οὕτω θάλλει τε καὶ εὐδαιμονεῖ χώρᾳ καὶ πόλιν. Lege,

καὶ τοῦτ' ἐν δίκῃ μεμπτῶ τε καὶ ἀμέμπτῳ ἤ — quod idem est ac si dixisset οὐχ ἦττον ἐν μεμπτῶ ἢ ἐν ἀμέμπτῳ δίκῃ: „sive illi qui causam perdididerunt querentes sive contenti abeant.” Mox legendum suspicor (ἄμα) ταύτῃ πᾶσα ἀρχὴ διεσπᾶσθαι — „simul cum illo τῶν εὐθύνων reliqui omnes magistratus.”

946. B. Orellio assentior λειφθῶσιν pro ληφθῶσιν revocanti. Quae mox sequuntur Μαγνήτων ἢ κατὰ θεὸν πάλιν τυχοῦσα σωτηρίας πόλιν procul dubio depravata sunt, sed nullam probabilem coniecturam repperi. C. ἀποφύνασα αὐτῆς [Ἠλίῳ] ἄνδρας τοὺς ἀρίστους τρεῖς — ἀκροθίνιον Ἀπόλλωνι — ἀνατίθῃσι κοινὸν καὶ Ἠλίῳ. Geminum solem ebriosi scribae intulerunt. Causam erroris hanc fuisse suspicor. Quoniam Ἀπόλλων et Ἥλιος eodem compendio significantur, haud mirum si pro Ἀπόλλωνι varia lectio in margine enotata est Ἠλίῳ, quam nescio quis pro voce omissa habuit, et in orationem temere infersit.

C. Tres illi viri Apollini et Soli dedicantur, non ad vitam, sed ὅσον περ ἂν ἔπωνται χρόνον τῇ κρίσει (τούτους δὲ πρῶτῳ μὲν ἐνιαυτῷ δώδεκα εὐθύνους ἀποδεῖξαι) μέχρι περ ἂν ἐκάστῳ πέντε καὶ ἐβδομήκοντα ἔτη ξυμβῇ γενόμενα, τὸ λοιπὸν δὲ τρεῖς αἰεὶ προσγιγνέσθων κ. τ. ἔ. Quae inclusi, post γενόμενα inserenda sunt. Nam εὐθύνοις quidem nulla aetas praefinitur, a qua munus exercere incipiant, sed eius rei iudicium penes tres viros relinquitur. Quid magis argumento esse possit *semel* tantum hos creari? Contra trium virorum dignitas a quinquagesimo anno incipit (946. A.). Horum igitur extremum etiam annum lege constitui par est. Quod si μέχρι περ post ἀποδεῖξαι statim sequatur cogitatione supplendum erit aliquid huiusmodi, (διατελεῖν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ ἀρχῇ) μέχρι περ ἂν κ. τ. ἔ. Sed neque illud eiusmodi est quod subintelligi possit, neque inter πρῶτῳ μὲν ἐνιαυτῷ δώδεκα et τὸ λοιπὸν δὲ τρεῖς quidquam intercedere oportet. Ceterum quae sequuntur diligenter attendenti patebit hoc fuisse Platonis consilium — Tres viri qui primo anno creati fuerint duodecim alios sibi assumant, quibuscum una magistratuum omnium inquisitionem exercent. Sed post primum annum tres quotannis accedant, scilicet, qui in quoque anno eadem ἀριστεία consecuti fuerint, *nullo alio assumpto*. Sic ne numerus iusto minor esset, a quindecim viris orsus est; ne maior, cavuit ut post quindecim annos tres minimum quotannis magistratu abirent.

D. τὰς δ' εὐθύνας αὐτῶν τούτων ἀκούειν χρή τίνες ἔσονται καὶ τίνα τρόπον. — καὶ πῶς ἂν τις ἀκούσειε τὰ μὴ λεχθέντα; ἢ λεχθέντα μὲν, ὑπὸ δὲ πλήθους χρόνου ἀφανισθέντα; Nam, quod Astius opinatur, vel τιμὰς pro εὐθύνης legi oportere, vel excidisse aliquid huiusmodi, τὰς δ' εὐθύνας αὐτῶν διαφυγόντων δ. χ. τίνες ἔσονται τιμαί, ex falsa totius loci interpretatione ortum est. Non enim omnibus magistratibus qui censorum notam effugerunt, tam eximii honores destinantur, sed τοῖς ἀριστείων ἡξιωμένοις, ut auctor ipse declarat. Sed et his antea iudicium subeundum erat, quod quale Plato excogitaverit, propter deperditam hanc libri partem hodie nescimus. Olim scriptum fuisse huiusmodi aliquid evincunt verba αὐτῶν τούτων, et quae post honorum mentionem adiecit τὰ μὲν δὴ γέρα ταῦτα τοῖς τὰς εὐθύνας διαφυγοῦσι. Quare lacunae signum post τρόπον ponendum esse certissimum est.

947. A. — τῶν εἰς τοὺς Ἑλλήνας κοινῇ θυσιῶν καὶ θεωριῶν καὶ ὅσων ἂν ἐτέρῳ κοινωνῶσιν ἱερῶν, ἐκ τούτων τοὺς ἀρχοντας [τῆς θεωρίας] ἐκάστης ἐκπέμπειν. Quae possint alia sacra esse praeter θυσίας et θεωρίας non vides, sed saltem cum *propolis* haec communia habuerint necesse est, itaque non ἐτέρῳ. Lege, καὶ ὅσοι ἂν ἕτεροι (praeter Graecos) κοινωνῶσιν ἱερῶν. Ἐκάστης ad θυσίας haud minus quam ad θεωρίας pertinet. Igitur τῆς θεωρίας facessere iubeamus. Mox dele τοῦ ante Ἀπόλλωνος.

B. ὅπως ἂν γίγνηται μέτρον ἀριθμοῦ τοῦ χρόνου, ἕως ἂν ἡ πόλις οἰκῆται, non intellego. Intellegam si scribatur: ἀριθμοῦ(σι) τοὺς χρόνους.

B. Malim ἐκατέροισιν ὕμνον πεπονημένον [ἔπαινον εἰς τοὺς ἱεράς] ἐν μέρει ἐκατέρως ᾄδειν, εὐδαιμονίζοντας ὧς δὲ διὰ πάσης τῆς ἡμέρας. Vulgo ἐκατέρους οἶον ὕμνον et ὦδῃ.

D. μετὰ δὲ ταῦτα ἱεράς καὶ ἱερείας ὡς καθαρεύοντι τῷ τάφῳ ἔπεσθαι, ἐὰν ἄρα καὶ τῶν ἄλλων εἰργωνται τάφῳ, ἐὰν καὶ τὸ τῆς Πυθίας οὕτω τε καὶ ταύτῃ σύμφηφον ἤ. καθαρεύειν dicuntur ii qui nullam labem contraxerunt; sed quomodo funus ipsum καθαρεύειν potest? igitur καθαρεύοντας legendum puto. Nonnihil in ἐὰν καὶ εἰργωνται haerebam, suspicabarque rectius esse εἰ καὶ εἰργωνται. — Sed quoniam non de ceterarum civitatum more, sed de hac nova, sermo est, in qua nihildum hac de re constitutum est, recte coniunctivo usus est, „Etiam si

fieri possit ut prohibeantur." Postrema verba plane mendosa sunt; quid enim sibi volunt οὕτω τε καὶ ταύτη; Desideratur id quocum Pythiae oraculum σύμψηφον esse possit. An οὕτω τε [Φῆ καὶ τοῖς] ταύτη σύμψηφον ἤ?

948. C. ἔοικε δὲ δικαστῇ μὲν ἀνθρώπων οὐδενὶ διανοούμενος δεῖν ἐπιτρέπειν, θεοῖς δέ. — Μὲν non suam sedem habet, et ἐπιτρέπειν sine casu positum suspiciosum est. Pro inutili δικαστῇ lege, Δίκαας τῶν. Mox pro οὐχ ἡγοῦνται θεοὺς malim οὐκ εἶναι θεοὺς quae a διανοοῦνται pendent.

949. A. Qui in magistratu creando suffragium fert, δι' ὅρων ἢ διὰ Φορᾶς ψήφων ἀφ' ἱερῶν φέροντα δρᾶν δεῖ τὸ τοιοῦτον. Quis non videt διὰ Φορᾶς ψήφων glossema esse ad ψῆφον ἀφ' ἱερῶν φέροντα, idque propter praecedentia δι' ὅρων adnotatum esse?

B. ξένῳ δ' εἶναι πρὸς ξένους — δέχεσθαι τε ὅρους παρ' ἀλλήλων — καὶ διδόναι κυρίως. Lege ξένοις, et κύριους. quam lectionem in margine olim fuisse arbitror, sed perperam in alium locum illatam — nempe, ubi nunc legitur ὡς τὸ πολὺ τοιοῦτους ἄλλους κύριους τῆς χώρας παρέξονται ξυντρόφους. Luce clarius est Platonem dedisse, τ. ἀ. τῇ χώρᾳ παρέξονται ἐντρόφους.

D. περὶ δὲ χορείας τινῶν φοιτήσεων ἢ πομπύσεων κ. τ. λ. Imo πρὸς δὲ χρείας. — περὶ θυσίας εἰρηνικῆς, l. εἰρηνικᾶς. — τὴν πρώτην ἀνάγκην ἱατὴν εἶναι τῆς ζημίας. Male haec intellecta sunt. Qui munus aliquod primo neglexit, sed postea admonitus perfecit, ἱᾶται τὴν τῆς ζημίας ἀνάγκην. Hoc igitur dicit, primam quam incurrit multam ἱατὴν εἶναι, redimi posse, si admonitus paruerit; τοῖς δὲ μὴ πειθομένοις ἐνεχυράσῃαν τούτοις οἷς ἂν πόλις — εἰσπράττειν προστάτῃ. Lege τοὺς δὲ μὴ πειθομένους ἐνεχυράσαι [τούτους] οἷς ἂν πόλις κ. τ. ἐ.

950. A. L. δεχομένους τ' ἐν αὐτοῖς. Quae mox sequuntur sic corrigenda puto, οὐκ ἐγχωρεῖ τὸ [γε] παράπαν, ἔτι δὲ ἄγριος καὶ ἀπηνὴς (vulgo ἄγριον καὶ ἀπηνὴς) φαῖνοιτ' ἂν τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις. ὁ νόμοισί τε (vulgo, δνόμασι τε) χαλεποῖς ταῖσι λεγομέναις ξενηλασίαις χρώμενος (vulgo χρωμένους) καὶ τρόποις αὐθάδεσι καὶ χαλεποῖς (fort. ἀτέγκτοις), ὡς δοκοῖεν ἂν. Postrema sic intelligenda sunt: οὕτω γὰρ ἂν δοκοῖεν τοῖς ἄλλοις.

C. τοῦ κρίνειν τοὺς ἄλλους οἱ πονηροὶ καὶ ἄχρηστοι. Antiquissima lectio est χρηστοί. Recte, nam legendum: εἰ πονηροὶ ἢ χρηστοί.

E. Duo vitia ταυτολογίαν et τὸ ἀνακόλουθον vitabis, si post ἀγορεύειν interpunxeris, legerisque ὡς τούτων δ' οὐσας Πυθώδε κ. τ. ἐ.

951. B. Malim ἀνθρώποις. — ὃς ἂν ἀδιάφθαρτος ᾖ. Haec ad τὸν ἐν εὐνομουμέναις πόλεσιν οἰκοῦντα refert Astius: quod si ita esset, cur ibi posita sunt ubi orationis ordinem turbant, et non potius τὸν οἰκοῦντα excipiunt? Sed hunc civem oportere ait egregiorum hominum vestigia sequentem (horum indiciiis ductum,) ubique ζητεῖν — quid? ὅς' ἂν ἀδιάφθαρτ' ᾖ, ad quorum normam suae civitatis instituta vel probabit, vel corriget εἴ τι παραλέλειπται. Mox dele καὶ ζητήσεως, -quae qui inseruit non animadvertit ea quae sequuntur, οὐδ' ἂν κακῶς αὐτὴν θεωρῶσι. Pro μένει lege μενεῖ, et pro τελέως, τέλος. Recte quidem dici potest τοῦτο βεβαίως μένει, sed τέλος μένει ne cogitari quidem potest.

D. δῆγμα εἰς τὰς ἄλλας μεθήσειν πόλεις. Sic libri, neque interpretum quisquam refragatus est. Sed hoc haud minus ineptum est quam si Latine dicas: „Sapientiae nostrae specimen in alias civitates dimisi.” Pro μεθήσειν lege μετόλσειν.

E. ἔπειτα τῶν νομοφυλάκων τοὺς ἀεὶ πρεσβεύοντας δέκα, ἔτι δὲ ὁ περὶ τῆς παιδείας πάσης ἐπιμελητῆς ὃ τε νέος οἷ τε [ἐκ] τῆς ἀρχῆς ἀπηλλαγμένοι. Quoniam haec a verbis ὁ σύλλογος οὐτος ἔστω pendent, genetivos posci manifestum est. et in postremis quidem subaudire poterit genetivos si mecum legeris οἷπερ τ. π. π. ἐπιμεληταί, ὃ τε νέος οἷ τε κ. τ. ἐ. Sed de decem illis quid faciemus? Nimis enim audax mutatio esset τῶν ἀεὶ πρεσβεύοντων. Fortasse exciderit aliquid, v. c., ἔπειτα (παργίγνεσθαι δεῖ) τῶν νομοφυλάκων τοὺς ἀεὶ πρεσβεύοντας δέκα — vel, ἔπειτα τῶν νομοφυλάκων, (τούτων δ' εἶναι) τοὺς ἀεὶ πρεσβεύοντας δέκα.

952. A. περὶ μαθημάτων, ὁπόσ' ἂν ἐν ταύτῃ τῇ σκέψει δοκῇ [συμφέρειν] [ἃ] μαθοῦσι μὲν εὐαγέστερον γίγνεσθαι, μὴ μαθοῦσι δὲ σκοτωδέστερα τὰ περὶ νόμους [αὐτοῖς φαίνεσθαι καὶ] ἀσαφῇ. Locus foede interpolatus est, ut vides. Quin etiam εὐαγῆς, quod, Cubeto auctore, ubicumque occurrit in εὐαυγῆς mutandum puto, huic loco non convenit. Corrigo: ὁπόσ' ἐν ταύτῃ τῇ σκέψει δοκῇ μαθοῦσι μὲν ἐναργέστερ' ἂν γίγνεσθαι, μὴ μαθοῦσι δὲ σκοτωδέστερα, τὰ περὶ τοὺς νόμους ἀσαφῇ.

E. Mercatores cum avibus primo vere sedes mutantibus comparantur. ὁ μὲν δὴ πρῶτός τε καὶ διὰ τέλους ἀεὶ θερινὸς ὡς τὰ πολλὰ [διατελῶν] ταῖς φοιτήσεσι, καθάπερ οἱ τῶν ὀρνίθων [διαπορευόμενοι καὶ τούτων οἱ] πολλοὶ κατὰ θάλατταν ἀτεχνῶς ὄον [πετόμενοι] χρηματισμοῦ χάριν ἐμπορευόμενοι ἔτους ὥρᾳ πέτονται πρὸς τὰς ἄλλας πόλεις. Vide mihi verba quibus, ut cum Astio loquar, imaginem uberius adumbrat (sciolus) — διὰ τέλους. διατελεῖ, διαπορευόμενοι ἐμπορευόμενοι, πετόμενοι πέτονται. Auctor ipse festive de avibus dixit, ἀτεχνῶς ὄον χρηματισμοῦ χάριν ἐμπορευόμενοι. Si de mercatoribus haec diceret, inutile esset ὄον.

953. A. τῷ δὴ τοιούτῳ παντὶ χρὴ καταλύσεις πρὸς ἱεροῖς εἶναι φιλοξενίαις ἀνθρώπων παρεσκευασμένας. Cum ἀνθρώπων sensu careat, pro ἈΝΩΝ lege ΑΝΩΘ<, „Iamdiu ante praeparatas.”

C. Lege: πρὸς τούτῳ δὲ ἀξίων τι καλὸν ἰδεῖν τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι διαφέρον ἢ καὶ καλλονὰς δεῖξαι κατὰ ταῦτα. Libri absurde: διαφέρον ἐν καλλοναῖς ἢ καὶ δεῖξαι τε κατὰ ταῦτᾳ ἄλλῃ πόλει. Mox scribendum: ἴτω μὲν νῦν πᾶς ἀκλέυστος ὁ τοιοῦτος ἐπὶ τὰς τῶν σοφῶν θύρας, τοιοῦτος ἕτερος αὐτὸς ὢν. quae aliquis proverbii memor, sed rei qua de agitur penitus ignarus, πλουσίῳ καὶ inserendo corruptit.

D. Pro ξένῳ· ἢ — A habet ξενῶνι. Scilicet scriba ΞΕΝΩΗ et ΞΕΝΩΝΙ confuderat. Correxerit Baiterus. — μὴ βρώμασι καὶ θύμασι [τὰς ξενηλασίας ποιουμένους]. „Coenis et sacrificiis peregrinos pellere, est eorum usu ipsis interdicere” Ast. Nemo hoc hodie credat; sed quo confugiamus? Nihil nisi perperam incisa oratio hoc portentum peperit. Nam μὴ βρώμασι καὶ θύμασι a praecedentibus τιμῶντας ξένιον Δία pendent; quod quum grammaticus non videret, Aegyptiis ξενηλασίας imputavit.

955. A. πρὸς τῷ ἀτελῇ δεθῆναι μὲν ἐνιαυτόν. Lege, πρὸς τῷ ἀτελεῖ. Idem est τὸ ἀτελές quod τὸ ἀτελεῖ εἶναι. B. ἐάν τις κλεμμάδιον ὀτιοῦν ὑποδέχεται. — Turicenses a libro Ω κλέμμα δι’ ὀτιοῦν receperunt. Sed quis non videt coniectoris esse hanc lectionem?

Etenim nihil ad rem qua de causa furtum acceperit, dummodo acceperit. Sed A non ὀτιοῦν habet sed ὄτι. Fac autem ΔΗΤΙ olim negligentius scriptum fuisse: ΔΗ facillime cum ΔΙ seu ΔΙΟΝ confundi potuit.

E. γῇ μὲν οὖν ἐστία τε οἰκήσεως ἱερὰ πᾶσι πάντων θεῶν.

Cicero de Legg. II. 18. „Terra igitur ut focus domiciliorum sacra Deorum omnium est.” Quoniam mundus ~~unus~~ est Deorum domicilium, cuius terra nostra, utpole *ἐν μυχῷ κειμένη*, ~~unus~~ focus est, nostrorum librorum lectio, *οικήσεως*, Ciceronianae, *οικήσεων*, anteponenda est. Sed omnes libri pariter eodem vitio laborant, quod illud omittunt, quod ad disputationem maxime necessarium est; „Focus omnis domicilii sacer est. Terra autem ~~omnium Deorum~~ domicilii, (h. e. mundi) focus est. Igitur Terra omnibus Diis sacra est.” Hinc patet *πάντων θεῶν* ibi poni oportere ubi cum *οικήσεως* sumi possit, v. c., *Γῇ μὲν οὖν ἐστία τῆς οικήσεως πάντων θεῶν (οὔσα, τοῖς θεοῖς ἐστὶν) ἱερὰ πᾶσι*. Atque haec quidem vel his similia Platonem scripsisse mihi quidem certissimum videtur.

956. A. *ἐλέφας δὲ ἀπολελοιπότες ψυχὴν σώματος οὐκ εὐχερὲς ἀνάθημα*. Bene sit SS Patribus qui pro *εὐχερὲς εὐαγὲς* suppleverunt. Sed quis unquam sic locutus est: *τὸ σῶμα ἀπολελοιπε τὴν ψυχὴν*? Malim igitur, *ἀπολωλεκότες*. Post σώματος supplendum videtur *μέρος*. — Mox, *μὴ πλεον (ἤ) ἔργον γυναικὸς μῖα*ς ἔμμηνον. Similem medicinam exspectat locus in 958 E. *χῶμα δὲ μὴ χοῦν ὑψηλότερον (ἤ) πέντε ἀνδρῶν ἔργον*.

B. *καὶ νόμοι περὶ τῶν συμβολαίων εἰς δύναμιν τῶν μεγίστων περὶ πάντων εἰρηνται*. Antiquum obtinet: *περὶ πάντων* ad sequentia pertinet — *τὸ λοιπὸν δὴ (περὶ πάντων) δίκας ἂν εἴη χρεὼν λέγεσθαι*.

C. *δαιτῆται δικαστῶν τοῦνομα μᾶλλον πρέπον ἔχοντες*. Dele δικαστῶν. E. *πάνθ' ὅποσα [τοιαῦτα] ἀναγκαῖα περὶ δίκας γίγνεσθαι*. — *προτέρων τε καὶ ὑστέρων λήξεις ἀποκρίσεων τε ἀνάγκας καὶ παρακαταβάσεων, καὶ ὅσα τούτων ἀδελφὰ ζύμπαντα*. Fortasse *παρκαταβάσεων, ἀφιστάσεων, ἐν contrarium*. Sed nullas ἀνάγκας esse credo respondendi: λήξεις fieri quae vices respondentium aut contradicentium decernant, nihil mirum. Itaque cessat ἀνάγκας. Duplex τε καὶ grammatico imposuit.

957. B. *Ἄν ὥς ὄντ' ἀκίνητα οὕτως ἐπισφραγισμένους?*

C. Dele *ἴσον*.

958. *ὁ δικαίως εἴη πολλάκις ἂν εἰρημένον*. Luge *ἀνείρημένον*. Obliqua est oratio qua utuntur οἱ θάνατον ἀπονέμοντες. — *ἐπειδαν δ' αἱ κατ' ἐνιαυτὸν δίκαι τέλος ἐκδικασθεῖσαι σχῶσι, ταῖς πράξεσι νόμους αὐτῶν χρεὼν γίγνεσθαι τούσδε*. Recte Turicenses

post σχῶσι interpungunt, quod Astius iam faciendum monuerat. Sed pro αὐτῶν lege αὐ. D. καὶ παρ' ἐτέρου ἐκλαβόντι σὺν τοῖς νόμοις ἐν μοίρᾳ, γηράσαντι κ. τ. ἐ. Sic interpungendum. — περὶ τελευτήσαντας δὲ ἢ εἴτε τις ἄρρην εἴτε τις θήλυς ἦν ... τοὺς ἐξηγητὰς γίγνεσθαι κυρίους φράζειν, τὰς θήκας δ' εἶναι τῶν χωρίων ὅποσα μὲν ἐργάσιμα μηδαμοῦ, μήτε τι μέγα μήτε τι σμικρὸν μνημα, ἃ δ' ἡ χώρα πρὸς τοῦτ' αὐτὸ μόνον φύσιν ἔχει κ. τ. ἐ. Lege περὶ τελευτήσαντος δὲ — malim, εἴτ' ἄρρην εἴτε τις θήλυς ἦν (Recte Astius pro ἦ) — φράζειν, τὰς pro φράζοντας Valckenaeus coniecit. Sed φράζοντας omnino retinendum. Nam sequentia si recte capiantur, articulum respuant. Scilicet hoc dicit — μήτε μέγα μήτε σμικρὸν χωρίον δεῖν εἶναι θήκην. Hoc intellecto τὸ μνημα ἐκείνο κενὸν ὃν φανήσεται. Tum pro ἃ δ' ἡ χώρα lege ἃ δὲ χωρία κ. τ. ἐ.

659. A. ἐν αὐτῷ δὲ τῷ βίῳ τὸ παρεχόμενον ἡμῶν ἕκαστον, τοῦτ' εἶναι μηδὲν ἄλλ' ἢ τὴν ψυχὴν, τὸ δὲ σῶμα ἰνδαλλόμενον ἡμῶν ἐκάστοις ἔπεσθαι. — Quomodo de anima dici possit, ὅτι παρέχεται ἡμῖν ἕκαστον, non intelligo. Quaerendum est aliquid, quod τῷ ἰνδαλλεσθαι recte opponatur, velut οὐσίαν παρέχεσθαι. Sed multo facilior est emendatio: τὸ ὑπάρχον μὲν ἡμῶν ἐκάστων κ. τ. ἐ., quibus apte respondent τὸ δὲ ἰνδαλλόμενον ἡμῶν ἐκάστοις.

B. τὸν δὲ ὄντα ἡμῶν ἕκαστον ὄντως ἀθάνατον εἶναι, ψυχὴν ἐπονομαζόμενον, παρὰ θεοὺς ἄλλους ἀπιέναι. — Dele ἀθάνατον εἶναι, quod supervacuum est, et cum ἀπιέναι componi non vult.

E. πρόθεσις δὲ καὶ τᾶλλα ἔστω κατὰ τὸν περὶ τὰ τοιαῦτα νόμον γιγνόμενα, τῷ δὲ πολιτικῷ νόμῳ νομοθετοῦντι παραχωρεῖν χρὴ τὰ τοιαῦτα. Delenda censeo νόμον et νόμῳ et γιγνόμενον scribendum. Opponuntur domesticus iudex et πολιτικός.

960. A. Lege ἢ μὴ ἁμορφον. Quid sibi velint καὶ πρὸ ἡμέρας ἔξω τῆς πόλεως εἶναι divinare non possum. — Legere malim, δρᾶσαι τι, σχεδὸν δὲ οὐδὲ — τελέως εἶσαι.

C. D. Τὸ Λάχεσιν κ. τ. ἐ. Haec in Epistola Philebo praemissa correxi, — σώτειραν· τῶν δὲ λεχθέντων ἀπεικασμένην τῇ τῶν κλωθέντων σωτηρίᾳ τὴν ἀμετάστροφον ἀπεργαζώμεθα δύναμιν¹⁾, εἰ δὲ καὶ πολίταις καὶ πολιτῶσι δεῖ μὴ μόνον ὑγίειαν κ. τ. ἐ.

1) In Thuc. 7. 77, molestum asyndeton vitabis legendo εἰ δὲ (vulgo ἢ δὲ) τινὲς καὶ δαινοτέρων — ἐσώθησαν. Ibidem infra pro προφέρων lege προφέρω.

— Οὐ σμικρὸν λέγεις, εἴπερ ἐστὶ καὶ δυνατόν εὐρεῖν ὅπῃ γίγνοιτ' ἂν παντὶ κτήματι τὸ τοιοῦτον. Corrige, εἴπερ ἔστιν, ἡ καὶ δυνατόν εὐρεῖν ὅπῃ γίγνοιτ' ἂν, π. κ. τὸ τοιοῦτον. „Si vel nunc est, vel fieri potest ut inveniatur, aliquid eiusmodi.”

Ε. μᾶτην πονήσαντα ὁτιοῦν εἰς μηδὲν βέβαιον καταβαλεῖν. Male καταβαλεῖν interpretantur, tanquam idem esset quod καταβαλέσθαι, fundamentum iacere. εἰς μηδὲν β. κ. est „rei perituras insumere.”

- 961. Α. pro ἐν καιρίῳν lege ἐν καιρῷ. — C. τοιοῦτόν τί που λεχθέν ἡμῖν ἦν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις. Imo, ut Graecitas postulat, τὸ λεχθέν. D. χρῆ — παντὸς πέρι νοῆσαι σῶτηρα τὸν εἰκότα [ἐν] ἐκάστοις τῶν ἔργων, ὡς ἐν ζῳῇ ψυχῇ καὶ κεφαλῇ τὸ γε μέγιστον πεφύκατον. Malim ὡς τῷ γε ζῳῇ — μεγίστω πεφύκατον. D. δικαιοτάτ' ἂν καλουμένη. Sic legendum sublato εἴη. Principalis enuntiatio est. ἡ τούτοις ἀρετὴ παρέχει σωτηρίαν. Vide Phileb. 30. C. σοφία καὶ νοῦς λεγομένη δικαιοτάτ' ἂν. Ε. L. ἐν τε χειμῶσι. Mox malim, ἀλλ' οἶον, τίνα θέμενοι κ. τ. ἐ., abjecto supplemento inutili et manco, περὶ στρατοπέδων νοήσωμεν. Grammatico οἶον sic positum nimis abruptum videbatur.

962. Dele ἱατρῶν τε καὶ ὑπηρετῶν. D. Νῦν δὴ μαθῆσόμεθα ὅτι θαυμαστὸν οὐδὲν πλανᾶσθαι τὰ τῶν πόλεων νόμιμα. Ineptum est futurum: nam simul atque illud didicerunt, τὸν πολιτικὸν δεῖν εἰς ἓνα σκοπὸν βλέπειν, in aliis civitatibus omnia perturbata esse mirari desierunt. Coniicio, νῦν δ' ἄμ' ἡσθόμεθα. Ε. [εἰς] ἐν δὲ οὐδὲν ἔχοντες φράζειν, εἰς ὃ τᾶλλ' αὐτοῖς δεῖ βλέπειν. Apage illud εἰς et pro αὐτοῖς lege αὖ.

963. Β. οὐ δ' ὧν δὴ διαφέρων. Lege, σὺ δ' ὧ διαφέρων δὴ τῶν ἄλλων. C. προθυμεῖσθαι τε. L. γε. D. ἀλλ' ἐν τούτῳ μόνον [ἀρετὴν]. Certissimam Böckhii correctionem καὶ τὰ δύο γ' ἄλλα referunt quidem Turicenses, sed τὰ δύο τᾶλλα retinuerunt.

Ε. τί ποτε ἐν προσαγορεύοντες ἀρετὴν ἀμφοτέρα, δύο πάλιν αὐτὰ προσείπομεν. Et putidum est, quod sit unum illud nomen, iterum referre, et ἀρετὴ ibi insertum est ubi compositionem turbat. Quamobrem deleatur. — ὅτι τὸ μὲν ἐστὶ περὶ φόβον, οὐ καὶ τὰ θηρία μετέχει τῆς ἀνδρίας. Ad haec Baierus: „τῆς ἀνδρίας malim abesse.” Atqui nihil attinet docere pecudes et parvulos timori esse ὀφιοχίους, sed fortitudinem habere. Neque verum est, τὴν ἀνδρίαν εἶναι περὶ φόβον, sed περὶ φοβερὰ. Quod si

haec ita corrigeres, ὅτι τὸ μὲν ἐστὶ περὶ φοβερὰ, καὶ ὅτι καὶ τὰ θηρία μετέχει τῆς ἀνδρίας, verum quidem id esset, sed iure miraremur cur ullam de timore mentionem iniecerit. Satis erat dicere, quod dixit, ὅτι τὸ μὲν ἐστίν, οὐ καὶ τὰ θηρία μετέχει. — ὡς ὄντος ἐτέρου. Verte, „tanquam ratio diversa esset a se”, h. e. ab *intelligentia*. Male Astius, „ὡς τούτου (τῆς φρονήσεως) ὄντος ἐτέρου a fortitudine.”

964. A. διανοοῦ δὲ ὡς ἐρῶν καὶ ὅπῃ τέτταρα ὄντα ἔν ἐστι, καὶ ἐμὲ δὲ ἀξίου σοῦ δεῖξαντος ὡς ἔν, πάλιν ὅπῃ τέτταρα. Non animadverterunt interpretes ita utrasque partes Cliniae demandari. Lege, σοὶ δεῖξαι τὸ ἐν πάλιν ὅπῃ τέτταρα. — ἢ τὸν γε ὄντα τε καὶ περὶ τῶν διαφερόντων μεγέθει τε καὶ κάλλει πάντα τὰ τοιαῦτα ἀγνοεῖν αἰσχροῦν. Ex sequentibus patet hanc esse disputationis summam. „Res maximas ignorare turpe est. Civitatis rectoribus virtus res maxima est. Ergo, civitatis rectores virtutis naturam penitus cognitam habere debent.” Quocirca Cornarii coniecturam τὸν γνόντα τι immerito ab editoribus spretam esse existimo. ὁ γνούς τι idem est atque ὁ τοῦ-νομα εἰδώς; πάντα τὰ τοιαῦτα sunt ea quae τὸν λόγον continent, cuius exempla supra attulit. Unus scrupulus restat in τε καὶ. Sententia duce corripo, τὸν γνόντα γ’ ἐκεῖνο, sc. τοῦνομα. — B. et C. τούτων δὴ περί κ. τ. ἐ. Ingenio male abusi sunt, qui dum vulgatam lectionem tueri volunt, ad interpretationem plane falsam confugere maluerunt. Omitto compositionem vel infimo scriptore indignam: nihil dico de participiis, διδάσκοντα et δηλοῦντα cum pluralibus τοὺς ἐξηγητάς, τοὺς νομοθέτας, coniunctis Ipsa, quam tanto cum labore edolaverunt, sententia eiusmodi est, quae sua se falsitate confundat. „Quicumque cives poena afficere debet, is magistratus summos adeat, ut ab illis virtutis naturam ediscat.” At hic, si quis alius, locus erat in quo hos ipsos hortari debebat auctor, ut illi studio incumberent. Quin etiam ὁ δεόμενός τινα κολάζεσθαι quis alius esse potest, quam unus τῶν νομοθετῶν? Ergo semet ipsos adire iubentur. Corrupta esse, quae libri nostri praeferunt, nemo, his lectis, negabit, sed tamen non adeo mendosa sunt, quin facillime sanari possint. Lege, τούτων δὴ (δεῖ) περί τοὺς ἐξηγητάς, τοὺς διδασκάλους, τοὺς νομοθέτας, τῶν ἄλλων τοὺς φύλακας [τῷ δεομένῳ] γυνῶναι τε καὶ εἰδέναι. *Ἡ τῷ δεομένῳ κολάσασθαι τιν’

ἐπιπλήξει ἀμαρτάνοντι πότερον οὐ δεῖ διδάσκοντα . . . καὶ — δηλοῦντα διαφέρειν τῶν ἄλλων; *mox pro πᾶσαν ἀρετὴν νενικηκότος, malim ἡσκηκότος. Quis enim νικᾷ τὴν ἀρετὴν? Profecto non ὁ ἀγαθός.*

D. *Lege τί οὖν; (οὐχ) ὃ λέγομεν νῦν ποιητέον ἡμῖν; — Mox legitur, πῶς οὖν δὴ καὶ τίνα τρόπον, ὃ ξένη, ἀπεικάζοντες αὐτὸ τοιούτῳ τινὶ λέγομεν; Pro αὐτὸ expectes αὐτὴν, sc., πόλιν. Lege αὐτὴν τῷ τοιούτῳ τινὶ λέγομεν; Verborum quibus his respondetur compositio haec est: Δῆλον ὥς (λέγομεν) τοὺς νέους ὄρᾶν, — non, Δῆλον, ὥς οὐσης τῆς πόλεως. — Igitur δὲ ante φυλάκων tolli oportet? Noli credere, nam intercidit id, quo aegre caremus: τῆς μὲν πόλεως οὐσης τοῦ κύτους τῶν δὲ φυλάκων (τοῦ νοῦ) (vel τῆς ψυχῆς), τοὺς μὲν νέους, κ. τ. ἐ. — Postquam iuvenum senumque munera persecutus est, subiungit, οὕτω δὴ κοινῇ σῶζειν ἀμφοτέρους ὄντως τὴν πόλιν ὅλην. Quae duplici vitio laborant. Primum quod, si syntaxin sequaris, haec ita a superioribus pendent ut ad *solos* senes referri possint; id vero fieri vetat vox ἀμφοτέρους. Deinde quod ὄντως prorsus inutile est; nam ne ad κοινῇ referatur obstat intervallum quod alteram vocem ab altera distrahit. Iam si praecedentia inspexeris: καὶ ὑπηρέταις χρωμένους μετὰ συμβουλίας τοῖς νέοις, miraberis iuvenum partes sic mutatas, ut e vigilibus ministri facti sint. Sin τοῖς νέοις exulare iusseris et ἀμφοτέρους ὄντως in horum sedem retraxeris, statim apparebit unde illud ὄντως acceperimus, — καὶ ὑπηρέταις χρωμένους μετὰ συμβουλίας ἀμφοτέρους [ὄντως] οὕτω δὴ κοινῇ σῶζειν τὴν πόλιν ὅλην.*

965. D. [ἐν] φρονήσει. E. *πειθώμεθα, ('ΑΛΛ') 'ΑΜΩC γέ πως. — Recte Baiterus ei — δοκεῖ ἔαν, ἔαν δὴ χρεών.*

966. B. *κρίνοντας τὰ τε [καλῶς] γιγνόμενα καὶ τὰ μὴ κατὰ φύσιν. C. τὴν δὲ μὴ ἐπιτροπὴν εἶναι τὸ μηδέποτε τῶν νομοφυλάκων αἰρεῖσθαι τὸν μὴ θεῖον καὶ διαπεποννηκότα πρὸς αὐτά, μηδ' αὖ τῶν πρὸς ἀρετὴν ἔγκριτον γίγνεσθαι. Dura conditio est, ut si quis rempublicam capessere velit divinum se esse probet. Cur porro dixit μὴ θεῖον καὶ —? Nos mortales diceremus μὴ θεῖον μηδὲ —. Scriptum fuisse suspicor μηθὲν pro μηδὲν. Platonem autem dedisse, τὸν μηδὲν ἰδίᾳ πεποννηκότα. Lege praeterea μηδ' ἔαν τῶν πρὸς ἀρετὴν ἐκκρίτων γίγνεσθαι. E. ὥς (ψυχῇ) πρεσβυτάτῳ τε καὶ θειοτάτῳ ἐστὶ πάντων, ὧν κίνησις γένησιν*

παρὰ λαβοῦσα ἀέναον οὐσίαν ἐπόρισε. Nihil tale dixerat, neque dicere potuisset. Quippe nihil horum nisi in animam cadit, quae sola est αὐτοκίνητος, sola τὴν ἀέναον οὐσίαν possidet. Lege, ὦ γε, quippe cui.

967. A. Credunt nonnulli rerum naturae studiosos ἀθέτους γίνεσθαι, καθεορακóτας ὡς οἶόν τε γιγνόμενα ἀνάγκαις πράγματ', ἀλλ' οὐ διανοίαις βουλήσεως ἀγαθῶν περὶ τελουμένων. Imo καθεορακóτας ὡς οἶονται, et διανοίαις βουλήσεων ἀγαθῶν ἐπιτελούμενα.

969. A. ἢ ὧ ἂν θεὸς ἐπώνυμον αὐτὴν ποιήσῃ. Lege ὦν, nam hucusque τῶν Μαγνήτων ἐπώνυμοι ἐγένοντο.

C. Lege, ἀμφισβήτησίς τ' οὐκ ἔσται περὶ ταῦτα οὐδεμία οὐδενὶ τῶν νῦν ὡς ἔπος εἰπεῖν νομοθετῶν. Supple δνείρατος ὡς (δντος), sic enim solet noster, ut omnibus notum est. Mox dele σωτηρίας.

SYDNIAB. Id. Nov. 1883.

C. BADHAM.

ZENOBIUS.

IV. 12: Ζεῖ χύτρα, Ζεῖ Φιλία.

Verba sensu vacua. Vera lectio est: Ζεῖ χύτρα, ΖΗΙ Φιλία, ubi Ζεῖ χύτρα est coepa coquuntur. Ζῆ Φιλία dicitur ut apud Menandrum:

ἄμ' ἡλέγεται καὶ τέθνηκεν ἡ χάρις.

Praeterea scribe: ἐπὶ τῶν διὰ ΤΟ δεῖπνον συνιόντων εἰς Φιλίαν pro διὰ τοῦ δείπνου.

DIODORUS SIOULUS.

XII. 10. in oraculo:

μέτρION ὕδωρ πίνοντες, ἀμετρὶ δὲ μᾶζαν ἔδοντες.

Vera lectio est μέτρΩΙ ὕδωρ πίνοντες. cf. Zenob. V. 19.

C. G. C.

HOMERICA POSTERIORA.

SCRIPSIT

S. A. NABER.

Quum ante sex annos *Quaestiones Homericas* ederem, imprudenter egi, quod in extrema pagina addidi totius operis conspectum. Ostendere volueram in Iliade quatuor quasi aetates distingui posse, deinde ut lectores uno obtutu cognoscere possent, quid disputando mihi effecisse viderer, de singulis carminis partibus adscripseram, vetustaene mihi viderentur esse an recentes. Exorti sunt in Germania critici, qui festinantes iudicium tulerunt de opere, quod ego haud sane festinans composueram. Id illis fortasse vitio verti non debet propter immensam multitudinem eorum quae quotannis de Homero disputantur; sed iure tamen meo queri possum fuisse qui arroganter damnarent, quod ne legissent quidem, quum satis haberent vellicare postremam paginam. Est certe unus de eorum numero quos volo, de quo possum liquido affirmare quod dixi. Unde norim? Nempe sicubi indicavi *quousque* versiculi quidam interpolati esse viderentur, postremum versum modo annumeravi, modo illorum numero non comprehendi. Est haec mea, si ita vis, incuria et ambigua est quodammodo coniunctio *usque ad*; sed iis qui librum perlegent, res numquam molesta esse potest, quum ipsos locos ubique *αὐτολεξεῖ* adscripserim. Verum hoc ipsum in errorem induxit qui in hac commentationis parte nihil legerat praeter postremam paginam; deinde criminatus est reliqua male cohae-

rere, si spuria eliminavisses. Expedita haec est ratio recensiones scribendi. Ut reliqua taceam quae reponere possem si liberet, nam multa non intellexit quo sensu accipi deberent, iniquus iudex ne hoc quidem animadvertisse videtur, cuiusmodi sit totius disputationis quasi fundamentum, quo reliqua omnia innixa sint. Ad perplexam quaestionem solvendam in operis priore parte tentavi ut invenirem ποῦ σαίν, nam omnia quae plerisque ἀλλότρια visa sunt, eodem tamen tendunt; deinde id mihi haud absurde observavisse videor, quod declarabit consulentibus p. 156. Non opinor me meorum nimium esse amatorem, sed quantum video, etiamsi in minutis erraverim, quod non est pudor confiteri, de statu minime deiectus sum. Non tamen iterum attingam, quod tum satis explicavi, sed praesenti occasione contentus ero, si corruptos aliquot Homeri versiculos emendare potero. Quum autem *Quaestiones* meae in paucorum manus venisse videantur, Nauckius certe non vidit, praeterea tribus verbis significabo plerosque locos, quos olim sanare conatus sum. Faciam initium ab *Odyssea*.

Vitiose editur α 37:

εἰδὼς αἰπὺν ὄλεθρον, ἐπεὶ πρὸ οἱ εἴπομεν ἡμεῖς.

Coniecit Nauckius praepositionem πρὸ eliminandam esse, sed etiam facilius scribere poteris: ἐπεὶ προεείπομεν ἡμεῖς. Sic ὑπεκπροέλυσαν legitur ζ 88.

Mercurii describuntur καλὰ πέδιλα, α 97:

ἀμβρόσια, χρύσεια, τὰ μιν φέρον ἡμὲν ἐφ' ὕγρὸν
ἢ δ' ἐπ' ἀπείρωνα γαῖαν,

sed ἐπὶ τῶν ἀθανάτων requiro praesens tempus φέρει. Eadem correctione opus est Ω 341 et ε 45. Cf. Qu. Hom. p. 109.

Telemachus, Mentem ad coenam invitarat, deinde α 136:

χέρνιβ' αὖ δ' ἀμφίπολος προχῶν ἐπέχευε φέρουσα
καλῇ χρυσεῖῃ ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
νίψασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν.

Deinde proci superveniunt vs. 144: ἐς δ' ἦλθον μνηστῆρες ἀγήνορες, et coena apponitur, in qua praeter vinum panis praebetur,

sed carnis nulla fit disertā mentio. Hinc suspicor interpolatos esse versus:

στῆτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
εἶδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαρίζομένη παραόντων·
δαιτρός δὲ κρεάων πίνακας παρέθηκεν αἰείρας
παντοίων, παρὰ δὲ σφι τίθει χρύσεια κύπελλα,
κῆρυξ δ' αὐτοῖσιν θάμ' ἐψέχετο οἶνοχοεύων.

Itaque Telemacho et hospiti caro apponitur; procis, si apposita fuit, quod satis est credibile propter α 112: τοὶ δὲ κρέα πολλὰ δατεῦντο, apposita fuit κατὰ τὸ σιωπώμενον. Sed suspicor quinque versiculos interpolatos esse idque iamdudum observatum fuisse video, nam quaedam in hisce iam Athenaeo V p. 193 suspecta fuerunt, cuius locus cum impeditus sit, operae pretium est conferre quod Alexandrini grammatici adnotarunt ad δ 54, quem locum Cobetus tractavit *Mnem.* XIV 110. Indecorum fuisset regio puero, epulandi et potandi facere initium, antequam procī accubuissent.

Notissima verba sunt α 171 sqq.:

τίς πόθεν ἔσσι' ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἢ δὲ τοκῆς;
ὁπποίης τ' ἐπὶ νηὸς ἀφίκεο; πῶς δὲ σε ναῦται
ἤγαγον εἰς Ἰθάκην; τίνες ἔμμεναι εὐχετόωντο;

Video quomodo veteres grammatici hic tuari conati sint pronomen ὁπποίης. adnotatum enim est ad K 142:

τίφθ' οὕτω κατὰ νῆας ἀνὰ στρατὸν οἶοι ἀλᾶσθε
νύκτα δι' ἀμβροσίην, ὅτι δὴ χρεῖω τόσον ἵκει;

Ad haec igitur verba adscriptum legimus: ἡ τῶν ἀναφορικῶν καὶ ἀορίστων ἐναλλαγὴ πρὸς τὰ πευσικὰ συνήθης, ὡς καὶ κεῖ ὁπποίης δ' ἐπὶ νηὸς ἀντὶ τοῦ ποίης. Sic certe non *consequitur* est poetae dicere, nam praeter ξ 189, ubi eadem verba recurunt, nil tale in altero utro carmine legitur et in Iliade δ τὶ δὴ χρεῖω τόσον ἵκει huc minime pertinet. Homerus perpetuo loquitur ea ratione quam exspectamus. Ecce exempla:

τ 218: εἰπέ μοι ὁπποῖ' ἄσσοι περὶ χροῖ εἴματα ἔσο,
αὐτός θ' οἷός ἐστιν καὶ ἐταίρους οἳ οἱ ἔποντο.

υ 191: τίς δὴ ὅδε ξείνος νέον εἰλήλουθε, συβῶτα,
ἡμέτερον πρὸς δῶμα; τέων δ' ἐξ εὐχεται εἶναι
ἀνδρῶν; ποῦ δὲ νῦ οἱ γενεὴ καὶ πατὴρ ἀρουρα;

Itidem K 545, alibi. Pro *ῥεις*, *ὅποιος* ferri poterit in duplici interrogatione praesertim *τίς* et *ποῖος*, veluti α 406 et ο 423; sed contrarium plane inauditum est. Unicam probabilem novam viam, qua tam turpi mendo mederi possim:

*ποίησ' τευ τ' ἐπὶ νηὸς ἀφίκεο; πῶς δέ σε ναῦται
ἤγαγον εἰς Ἰθάκην;*

α 190:

*Λαέρτην ἦρωα, τὸν οὐκέτι Φασὶ πόλινδε
ἔρχεσθ', ἀλλ' ἀπάνευθεν ἐπ' ἀγροῦ πῆματα πάσχειν.*

Legē: *πάσχει*. Cf. Qu. Hom. p. 93.

α 220:

*νῦν δ' ὃς ἀποτμότατος γένετο θνητῶν ἀνθρώπων,
τοῦ μ' ἔκ Φασι γενέσθαι, ἐπεὶ σύ με τοῦτ' ἐρεῖνεις.*

Legē: *φησι*. Cf. Qu. Hom. p. 133.

Cobetius in *Mem.* XIII 177 sqq. diligenter ostendit, quae apud Homerum *ἔδνα* dicerentur; haec enim a procis dari solita fuisse sponsarum patribus, qui filias suas *venderent*. Hinc invictis argumentis ostendit spurium esse versum α 278, qui recurrit β 197:

οἱ δὲ γάμον τεύξουσιν καὶ ἀρτυνέουσιν ἔδνα

πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε φίλης ἐπὶ παιδὸς ἔπεσθαι.

Proci sunt qui *ἔδνα* debent *ἀρτύνειν* h. e. *ἐτοιμάζειν* sive *εὐτρεπίζειν* et apertum est versiculum insertum fuisse cum ea res ignoraretur, sicuti ipsum Pindarum ignoravisse videmus quid iuris olim in Graecia fuisset. Operae pretium est alios locos de eodem argumento adscribere, ut alias interpolationes manifestis indiciois arguamus. Scilicet mortuo Ulysse Penelope non sui iuris fiebat, sed debebat redire in paternam domum: deinde Icarus eam iterum *vendere* poterat. Mira narro, sed nihil potest esse certius. In concione Telemachus β 52 de procis verba facit:

*οἱ πατρὸς μὲν ἐς οἶκον ἀπεργίλασι νέεσθαι
Ἰκαρίου, ὥς κ' αὐτὸς ἐδνώσαιο θυγάτρα,
δοίη δ' ὧ κ' ἐθέλῃ καὶ οἱ κεχαρισμένος ἔλθῃ.*

Conveniunt Minervae verba α 276:

μητέρα δ' εἰ οἱ θυμὸς ἐφορμᾶται γαμέεσθαι,
ἂψ ἴτω ἐς μέγαρον πατρὸς μέγα δυναμένοιο.

Et in eandem sententiam Antinous loquitur β 114:

μητέρα σὴν ἀπόπεμψον, ἄνωχθι δέ μιν γαμέεσθαι
τῷ ὅτεφ τε πατὴρ κέλεται καὶ ἀνδάνει αὐτῇ.

Et Eurymachus β 195 utitur fere iisdem verbis, quibus Minerva usa est α 276. Nec discrepant quae Tiresias narrat de procis λ 117:

οἳ τοι βίοντον κατέδουσιν
μνώμενοι ἀντίθεον ἄλοχον καὶ ἔδνα δίδόντες,

eademque verba Minervae tribuuntur ν 377. Pollicendo omnes superabat Eurymachus ο 18:

ἦδη γάρ βα πατήρ τε κασίγνητοί τε κέλονται
Εὐρυμάχῳ γήμασθαι· ὃ γὰρ περιβάλλει ἅπαντας
μνηστῆρας δάροισι καὶ ἐξώφελλεν ἔδνα.

Nempe δῶρα ipsi Penelopae, sed ἔδνα Icario. Eo magis hoc omne miramur, quia nusquam legimus Icarium Telemacho quidquam reddere debuisse ἐκ τῶν ἔδνων, quae pater olim dedisset et fere incredibile est, patrem filiam non semel sed bis etiam vendere potuisse, ut magis utendam locare videretur, quam dare in matrimonium et stabile connubium; sed frustra obnitimur et testimonia diserta sunt. Addere possumus Penelopae liberum fuisse eligere cui nuberet; meminerat enim ipsius Ulyssis, qui ad bellum profecturus ita dixerat, σ 270:

αὐτὰρ ἐπὴν δὴ παῖδα γενεήσαντα ἴδῃαι,
γήμασθ' ᾧ κ' ἐθέλῃσθα, τὸν κατὰ δῶμα λιποῦσα.

Itaque viduarum conditio paulo erat melior quam virginum, nam poterant sibi eligere quem sequerentur, sed pater et fratres perpetuo urgebant, ut eligerent divitissimum, quo ipsi maius lucrum facerent. Ipsa Penelope hoc confitetur τ 158:

νῦν δ' οὐτ' ἐκφυγέειν δύναμαι γάμον οὔτε τιν' ἄλλην
μήτιν ἔθ' εὐρίσκω· μάλα δ' ὀτρύνουσι τοκῆς
γήμασθ', ἀσχαλάει δὲ πάρις βίοντον κατεδόντων.

Et in eandem sententiam filius ad procos υ 341:

οὔτι διατρίβω μητρὸς γάμον, ἀλλὰ κελεύω
γήμασθ' ᾧ κ' ἐθέλῃ, ποτὶ δ' ἄσπετα δῶρα δίδωμι.
αἰδέομαι δ' ἀέκουσαν ἀπὸ μεγάροιο δίεσθαι
μύθῳ ἀναγκαίῳ· μὴ τοῦτο θεὸς τελέσειεν.

Itaque patre mortuo poterat filius matrem domo exigere eamque iubere suas res sibi habere, sed Telemachus suum ius non vult usurpare: dummodo mater sponte regiam relinquat, paratus etiam est addere magnifica dona. Exspecto quid Buchholzius de nuptiis apud Homerum aliquando disputaturus sit, sed Terpsiram certe video in Antiquitate HomERICA multa horum iam recte composuisse neque eum latuit patri non sponsae ἀπερεια ἔδνα data fuisse virginesque non sibi fuisse ἀλφεσιβοίας, sed parentibus.

His praemissis facile est videre spurium esse α 292. Minerva Telemacho auctor est:

εἰ δέ κε τεθνεῖωτος ἀκούσῃς μῆδ' ἔτ' ἐόντος,
νοστήσας δὴ ἔπειτα φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
σῆμά τε οἱ χεῦται καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερεῖται.

Haec recte; sed eadem non potuit addere:

πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε, καὶ ἀνέρι μητέρα δοῦναι.

Primum enim non filius matrem elocaturus erat, sed pater Icarus; deinde si quid tale suasisset immortalis dea, non potuisset continuo addere:

αὐτὰρ ἔπην δὴ ταῦτα τελευτήσῃς τε καὶ ἔρξης
φράζεσθαι δὴ ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν
ὅπως κε μνηστῆρας ἐνὶ μεγάροισι τεοῖσιν
κτείνῃς ἢ ἐδόλῳ ἢ ἀμφιδόν.

Nihil enim opus fuisset procos abigere *post* matris secundas nuptias. Ceterum apparet eadem de causa itidem interpolata esse Telemachi verba β 223:

πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε, καὶ ἀνέρι μητέρα δῶσω.

Quam fatuum est praeterea: *matrem viro dabo*: aliquanto minus odiosum foret *matri virum dabo*. Qui locum interpolavit, credebatur, uti vides, iam Homeri tempore idem ius obtinuisse, quod postea Athenis viguit, ut post patris mortem ipse filius matris curator esset. Adeo ipsi Graeci suam antiquitatem ignorabant.

Eiusdem generis interpolationem odoror in libro secundo. Verba sunt Telemachi vs. 130:

Ἀντίνο', οὐ πως ἔστι δόμων ἀέκουσαν ἀπῶσαι.
ἐκ γὰρ τοῦ πατρὸς κακὰ πείσομαι, ἅλλα δὲ δαίμων
δώσει, ἐπεὶ μήτηρ συγερὰς ἀρήσεται ἔρινυς.

Sed post primum versiculum inepta verba inserta sunt:

ἦ μ' ἔτεχ', ἦ μ' ἔθρεψε· πατήρ δ' ἔμδς ἄλλοθι γαίης,
ζῶει δ' ὅγ' ἦ τέθνηκε· κακὸν δέ με πολλ' ἀποτίνειν
Ἰκαρίῳ, αἶ κ' αὐτὸς ἐγὼν ἀπὸ μητέρα πέμψω.

Contemnere possumus Scholiastae commentum, de quo Cobetus egit *Mnem.* XIII 174, sed nonne luce clarius apparet tres versiculos deberi inepto homuncioni, qui putaret Telemachum, si matrem domo exigeret, simul etiam *doctem* avo reddere debere?

α 313:

δῶρον ἔχων ἐπὶ νῆα κίης χαίρων ἐνὶ θυμῷ
τιμῆεν, μάλα καλόν, ὃ τοι κειμήλιον ἔσαι
ἐξ ἐμεῦ, οἷα φίλοι ξεῖνοι ξείνοισι δίδουσι.

Lege: φίλοις. Cf. Qu. Hom. p. 134.

α 350:

τούτῳ δ' οὐ νέμεσις Δαναῶν κακὸν οἶτον αἰεΐδειν.

Lege: τοῦτον. Cf. Qu. Hom. p. 134.

α 392:

οὐ μὲν γάρ τι κακὸν βασιλευμένῳ· αἰψά τέ οἱ δῶ
ἀφνειὸν πέλεται καὶ τιμώτερος αὐτός.

Lege: βασιλῇ ἔμεν. Cf. Qu. Hom. p. 134.

Editur hodie α 414:

οὐτ' οὖν ἀγγελίης ἔτι πείθομαι, εἴποθεν ἔλθοι,
οὔτε θεοπροπίης ἐμπάζομαι, ἥντινα μήτηρ
ἐς μέγαρον καλέσσασα θεοπρόπον ἐξερῆται.

Quaero quodnam subiectum sit verbi ἔλθοι idque olim etiam quaesitum fuisse arbitror ab iis qui ἀγγελίην rescripserunt; sed etiam hiatus hic fortasse excusari possit, non tamen poterit non offensioni esse. Primum conquiram alios ex *Odyssea* locos, qui de eodem argumento sunt. Crebro in *Ithacam* de *Ulysse* nuntii perferiebantur, quos *Penelope* incredula audire solebat. Sunt *Eumaei* verba ξ 123:

ὦ γέρον, οὐ τις κεῖνον ἀνὴρ ἀλαλημένος ἐλθὼν
ἀγγέλλων πείσειε γυναῖκά τε καὶ φίλον υἱόν,
ἀλλ' ἄλλως κομιδῆς κεχρημένοι ἄνδρες ἀλήται
ψεύδοντ', οὐδ' ἐθέλουσιν ἀληθέα μυθήσασθαι.

Itidemque eiusdem sunt illa ξ 374 :

οὐδὲ πόλινδε

ἔρχομαι, εἰ μὴ πού τι περίφρων Πηνελόπεια

ἔλθέμεν ὀτρύνουσιν, ὅτ' ἀγγελίη ποθεν ἔλθῃ,

quominus quis dubitare possit, quodnam subiectum sit verbi ἔλθοι eo loco a quo dicendi initium fecimus. Incredulam mulierem videmus quae Theoclymeno ita respondet ρ 163 :

αἶ γὰρ τοῦτό, ξεῖνε, ἔπος τετελεσμένον εἶη·

τῷ κε τάχα γνώης Φιλότῃτά τε πολλά τε δῶρα

ἔξ ἐμεῦ, ὥς ἂν τίς σε συναντόμενος μακαρίζοι.

Nec tamen minus mendicum quem nondum agnoverat, ad se vocat ρ 509 :

ἔρχεο, δῖ' Εὐμαίε, κίων τὸν ξεῖνον ἄνωχθι

ἔλθέμεν, ὄφρα τί μιν προσπτύξομαι ἢδ' ἐρώμαι.

Populus avide rumores captabat β 30, sed Telemachus magis etiam quam mater incredulus est et vix quemquam de illo hominum genere ad se admittit. Fatetur ipse α 167 :

οὐδέ τις ἡμῖν

θαλπωρή, εἰ πέρ τις ἐπιχθονίῳ ἀνθρώπῳ

Φῆσιν ἐλεύσεσθαι· τοῦ δ' ὤλετο νόστιμον ἡμᾶρ.

Hinc in concione se quidquam audivisse negat β 42 :

οὔτε τιν' ἀγγελίην φρατοῦ ἔκλυον ἐρχομένοιο,

ἦν χ' ὑμῖν σάφα εἶπω, ὅτε πρότερός γε πυθοίμην.

Idem fere, uti arbitror, supra dixerat et quidem sic :

οὔτ' οὖν ἀγγελίης ἔτι πεύθομαι, εἰ ποθεν ἔλθοι.

Synonyma esse πεύθεσθαι et ἀκούειν Aristarchus docuit ad B 119 et K 381; praeterea conferri possunt P 641: πετύσθαι λυγρῆς ἀγγελίης et β 256: ἀγγελιάων πεύσεται εἰν Ἰθάκῃ, quae Leocriti de Telemacho verba sunt.

Formae sunt parallelae ἡριγένεια et Ἡριγόνῃ, Ἰφιγένεια et Ἰφιγόνῃ, Κασσιόπεια et Κασσιόπῃ. Ad eam analogiam nonne praestant formae Περσεφόνῃ et Περσεφένεια, Πηνελόπῃ et Πηνελέπεια? Cf. Lobeck. Paralip. p. 321.

Octo versiculi β 138—145 male iterati sunt ex α 374—380. Quam hoc sit verum, unusquisque pro se facile existimare poterit, neque opus est longum locum describere. Rogatus a procis

ut matrem domo exigit, Telemachus negat ac pernegat, deinde perorat: ὡς οὐ τοῦτον ἐγὼ ποτε μῦθον ἐνίψω. Quidquid addideris, pueriliter addetur.

β 333:

τίς οἶδ' εἴ κε καὶ αὐτὸς ἰὼν κοίτης ἐπὶ νηὸς
τῆλε φίλων ἀπόληται ἀλώμενος ὥσπερ Ὀδυσσεύς.

Requiro: ἀπολείτται. Vide modo γ 216: τίς οἶδ' εἴ κε ποτέ σφι βίας ἀποτίσεται ἐλθὼν et π 239: Φράσσομαι εἴ κεν νῶϊ δυνησόμεθ' ἀντιφέρεισθαι.

γ 60:

δδς δ' ἔτι Τηλέμαχον καὶ ἐμὲ πρήξαντα νέεσθαι.

Cur hic unice verum sit πρήξαντε, dixi in Qu. Hom. p. 135.

Quod γ 81 legitur εἰλήλουθμεν, iam dixi in Qu. Hom. p. 87 cur ubique malim εἰλήλυθμεν. Itidem analogia magis ducit ad εἰλήλυθα quam ad εἰλήλουθα, quod saepe invenitur, sed mihi quidem barbarum videtur.

Nestoris verba sunt ad Telemachum γ 216:

τίς οἶδ' εἴ κε ποτέ σφι βίας ἀποτίσεται ἐλθὼν
ἦ δ' ὅ γε μούνοσ' ἐὼν ἦ καὶ σύμπαντες Ἀχαιοί;

Quodsi enim, inquit, eodem amore Minerva te prosequeretur, quo olim prosecuta est patrem tuum,

τῷ κέν τις κείνων γε καὶ ἐκλεάθοιτο γάμοιο.

Delirantis haec oratio est, quam miror quomodo Aristarchus probare potuerit et longe praestat quod Zenodotus scripserat ἀποτίσαι, sed idem infelicitate coniecerat ἦ σύ γε μούνοσ', non enim expectandum erat fore ut unus adulescens tot robustos viros superaret, quos ne Ulysses quidem solus superare potuit. Quid igitur scribendum? Nempe Zenodoti ἀποτίσεται sine controversia verum est, quod postquam forte abiit in ἀποτίσεται, ne oratio hiaret, male sedulus interpolator addidit: ἦ δ' ὅ γε μούνοσ' ἐὼν ἦ καὶ σύμπαντες Ἀχαιοί. Sed rectissime procedit oratio:

τίς οἶδ' εἴ κε ποτέ σφι βίας ἀποτίσαι ἐλθὼν;
εἰ γάρ σ' ὥς ἐθέλοι φιλέειν γλαυκῶπις Ἀθήνη

ὥς τότε 'Οδυσσεὺς περικῆδετο κυδαλίμοιο
 δῆμῳ ἐνὶ Τρώων, ὅθι πάσχομεν ἄλγε' Ἀχαιοί,

.....

τῷ κέν τις κείνων γε καὶ ἐκλεάθοιτο γάμοιο.

Aperta res est, et propemodum miraculo est Aristarchum hoc non vidisse, sed saepe animadvertere mihi visus sum, eum Iliadem multo maiore cum cura pertractavisse quam Odysseam.

γ 280:

Τηλέμαχε ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;

Lege: Τηλέμαχος. Cf. Qu. Hom. p. 133.

γ 348:

ὣς τέ τευ ἢ παρὰ πάμπαν ἀνείμονος ἢδ' πενιχροῦ.

Lege: τευή. Cf. Qu. Hom. p. 121. Eadem correctione opus est τ 109.

Nondum intellectum fuit quod Menelaus cum uxore in quarto libro narrarunt de equo Troiano. Operae pretium est eam rem paulo accuratius considerare. Brevi antequam urbs caperetur, Ulysses ipse sub specie mendici sese intra muros insinuarat. Helena sola eum agnovit, deinde fide interposita Laertiades omnia Graecorum consilia ei aperuit, ut narrat ipsa δ 256: καὶ τότε δὴ μοι πάντα νόον κατέλεξεν Ἀχαιῶν. Mox pergit Menelaus extollere eximiam Ulyssis virtutem. Iam pertraxerant Troiani equum in urbem, quum Helena supervenit, quam Deiphobus comitabatur. Deinde nefaria mulier, πάντων Ἀργείων φωνὴν ἴσκουσ' ἀλόχοισιν Graecorum duces evocavit. Voluerunt tunc Menelaus et Diomedes ex equo desilire, sed fortiter eos retinuit Ulysses, donec Helena digressa est.

Aperte dicam: haec sensum non habent. Si Helena prodere rem Danaam Troianis voluit, nonne hoc ei facile factu erat? Quid opus erat ambagibus? Cur Menelaus et Diomedes soli ex equo exire volebant? Habebantne illi soli amatas uxores? Quid Diomedes? Nonne sciebat Aegialeam domi relictam fuisse, cf. E 412? Potestne nunc post tot annos Menelaus recordatione delectari, dum cogitat uxorem se vix decimo anno reversum perdere voluisse? Quid tandem rerum agebat Helena, quae iam

in patriam redire gestiebat et χαῖρ' ἐπεὶ ἤδη οἱ κραδίη τέτραπτο νέεσθαι? Denique quid in tota fabula pertinet ad Ulyssis laudem, qui se satis stolide fraudulentæ mulieri commisit? Uti vides, ab omni parte hæc perpluunt.

Quid Homerus probabiliter canere potuit? Illud, opinor. Helenam, quæ tamen pro certo scire non posset essetne Menelaus simul cum reliquis in equo inclusus, ut maritum salutaret, statim adcurrisset ad equum et nominatim evocavisse Graecorum heroes, quos latere sciebat. Reliquis fortasse suspecta fuit et fieri quoque potest ut nonnulli reginae vocem non agnoscerent; agnovere autem Menelaus et Diomedes, qui quum in eo essent ut vocem tollerent seque adesse significarent, retinuit eos Ulysses ab ipsa Helena nil mali suspicatus, sed metuens ne forte regina non sola venisset. Et revera Deiphobus aderat, sed *clam Helena*. Sic tota narratio Menelai pertinet ad prædicandam summam Ulyssis prudentiam, quæ tunc omnes servavit, quum insidiae iam in eo essent ut patefierent.

Nunc apparet verum vidisse Aristarchum, quum eliminaret quinque de Anticlo versiculos, qui ab rhapsodo interpolati fuerunt, quum putaret unum certe adesse debuisse, qui desiderium uxoris diutius ferre non posset. Præterea videmus interpolatum esse versum 279: πάντων Ἀργείων Φωνὴν ἴσκουσ' ἀλόχοισιν, quæ verba iam Alexandrinis grammaticis suspecta fuerunt. Intelligimus autem quæ sententia esse debuerit verborum quæ hodie corrupta sunt, neque umquam fortasse sanari poterunt vs. 274: κελυστέμεναι δέ σ' ἔμελλεν δαίμων. Denique corruptela apparet in vs. 283:

νῶϊ μὲν ἀμφοτέρω μενεήναμεν ὀρμηθέντε
ἢ ἐξελθέμεναι ἢ ἐνδοθεν αἶψ' ὑπακούσαι.

Non enim tam stulti fuerunt, ut ante tempus ex insidiis provolare vellent; solus Neoptolemus, λ 531, tam imprudens fuit; sed hoc agebant ut intus raperent Helenam aut certe voce significarent se adesse. Utrumque Ulysses prohibuit quominus fieret. Nec tamen pro certo dixerim, quomodo corruptum ἐξελθέμεναι corrigendum sit. Cogitavi de ἢ ἐσέγ' εἰσέμεναι, sicuti ἱππόθεν ἐξέμεναι se Neoptolemus Ulyssem iubebat eo loco quem dixi. Alii fortasse correctionem probabiliorē invenient.

Ridiculum vitium est in Menelai verbis δ 339 = ρ 130:

ὥς δ' ὀπότ' ἐν ξυλόχῳ ἔλαφος κρατεροῖτο λέοντος
νεβροὺς κοιμήσασα νεηγενέας γαλαθηνούς
κνημοὺς ἐξερέσει καὶ ἄγχεα ποιήεντα
βοσκομένη, ὃ δ' ἔπειτα ἐὼν εἰσήλυθεν εὐνὴν,
ἄμφοτέροισι δὲ τοῖσιν ἀεικέα πότμον ἐφῆκεν,
ὥς Ὀδυσσεὺς κείνοισιν ἀεικέα πότμον ἐφήσει.

Absurde ἀμφοτέροισι, uti vides. Audiamus Scholiastam: Ἀριστοφάνης ἐπὶ τῆς ἐλάφου καὶ τοῦ νεβροῦ λαμβάνει· ὃ γὰρ Ἀριστοτέλης ἐν Φησι τίκτειν τὴν ἔλαφον, σπανίως δὲ δύο. Probabilis fuit olim Nauckii suspicio Aristophanem edidisse: νεβρὸν κοιμήσασα νεηγενέα γαλαθηνόν, sed apparet *absente matre* hinnulos a leaena interfici. Neque Aristarchus Aristophani obsecutus est; pergit enim Scholiasta: εἰκότως δὲ Ὅμηρος τούτῳ συγχρᾶται (?), ἵνα καὶ κατὰ τὸν ἀριθμὸν ἐμφερὲς ᾖ τὸ τῆς εἰκόνο· ὥς γὰρ οἱ μνηστῆρες πλείοι πρὸς ἕνα, οὕτως καὶ οἱ νεβροὶ πρὸς τὸν ἕνα. Propemodum iocularia sunt quae Scholiasta disputat, neque in iis agnosco Aristarchi acumen, sed videmus criticorum καθηγεμόνα neque Aristophanis doctrinam probavisse, neque haesisse in illo ἀμφοτέροισι. Fieri potest ut versiculum spurium habuerit, qui sine magno sententiae detrimento abesse potest, sed magis crediderim eum lectionem in libris suis invenisse, cuius memoria hodie periit. Quid si edidit γαμφηλῆσι δὲ τοῖσιν ἀεικέα πότμον ἐφῆκεν? Non dissimile certe est Π 489: ὦλετό τε ζενάχων ὑπὸ γαμφηλῆσι λέοντος.

De Idothea legimus δ 368:

ἧ μ' οἶψ' ἔρροντι συνήντετο νόσφιν ἐταίρων·
αἰεὶ γὰρ περὶ νῆσον ἀλώμενοι ἰχθυόασκον.

Ratio paulo melius constabit, si scripseris ἀλώμενος et in insula Circes etiam Ulysses ipse est, qui cervum configit.

δ 738:

ἀλλὰ τις ὀτρηνῶς Δολίον καλέσειε γέροντα,
δμῶ' ἐμόν, ὅν μοι ἔδωκε πατὴρ ἔτι δεῦρο κιούσῃ,
καὶ μοι κῆπον ἔχει πολυδένδρεον, ὅφρα τάχιστα
Λαίρτη τὰδε πάντα παρεζόμενος καταλέξῃ.

Non opus est magno exemplorum numero demonstrare, cur

hic malim καταλέξει. Itidem futuram placet ζ 33:

καὶ τοὶ ἐγὼ συνέριθος ἄμ' ἔψομαι, ὄφρα τάχιστα
ἐντυνέαι, ἐπεὶ οὐ τοὶ ἔτι δὴν παρθένος ἔσση.

Satis est mutato accentu scribere: ἐντυνέαι.

Intolerabilis hiatus est ε 135:

τὸν μὲν ἐγὼ φίλεόν τε καὶ ἔτρεφον, ἣ δὲ ἔφασκον
θησέμεν ἀθάνατον καὶ ἀγήραον ἥματα πάντα.

Parum verisimilis est Nauckii suspicio: ἣ δὲ ἔφασκον; utitur tamen in eadem re bis eodem remedio, nempe η 256 et ψ 335. In ea Nauokii scriptura pronomen mihi abundare videtur et quid requiram, sequentes loci ostendent:

Κ 202: ἔνθα καθέζομενοι ἔπε' ἀλλήλοισι πίφασκον

μ 165: ἦ τοὶ ἐγὼ τὰ ἔκαστα λέγων ἐτάροισι πίφασκον.

De Neptuno legimus ε 292:

ὥς εἰπὼν σύναγεν νεφέλας, ἐτάραξε δὲ πόντον
χερσὶ τρῖαιναν ἐλῶν.

Hinc acute Scholiasta ad τρῖαιναν ἐλῶν adscripsit: εὐτρεπίσας πρὸς τὸ κινῆσαι· Φόρημα γὰρ αὐτῷ ἀχώρισον ἢ τρῖαινα. Ita est: tridentem Neptunus nunquam deponit, sicuti et Apollo apud Horatium describitur, si quidem versiculus ipsius Horatii est, nunquam humeris posīturus arcum. Contra recte Ulysses κ 145: καὶ τότε ἐγὼν ἐμὸν ἔγχοις ἐλῶν. Vides cur τρῖαιναν ἐλῶν mihi displiceat et malim: τρῖαιναν ἔχων, sicuti recte legitur Μ 25: αὐτὸς δ' Ἐννοσίγαιος ἔχων χεῖρεςσι τρῖαιναν. Eadem correctione opus erit δ 506.

Edidit Nauckius ζ 60:

καὶ δὲ σοὶ αὐτῷ ἔοικε μετὰ πρῶτοισιν ἔδντι
βουλὰς βουλευεῖν καθαρὰ χροῖ εἴματ' ἔχοντι.

Sed unice vera sunt ἔδντα et ἔχοντα. Cf. Qu. Hom. § 27.

Continuo pergit Nausicaa:

πέντε δὲ τοὶ φίλοι υἱες ἐνὶ μεγάροις γεγάσιν,
οἱ δὲ δ' ὀπυῖοντες, τρεῖς δ' ἡἴθεοι θαλέθοντες.

Hic primum miror singularem usum verbi ὀπυῖειν, quod nusquam sic absolute usurpatur. Deinde cur duo illi Alcinoi filii

maiores praeterea non memorantur? In octavo certe libro non fit mentio nisi trium adolescentium Laodamantis, Halii et Clytonai. Dixeris verosimiliter pueros fuisse, cum ludis non intersint. Fortasse legendum est; *οἱ δύο παῖδ' ὄντε*, vel simile quid in eam sententiam. Habitant certe in domo paterna et praeterea legimus η 171:

υἷὸν ἀναστήσας ἀγαπήνορα Λαοδάμαντα

ὅς οἱ πλησίον ἴξε, μάλιστα δέ μιν φιλέσκειν.

Itaque Laodamas secundus ab rege erat et filius natus maximus necdum fratres uxores duxerant. Ceterum pater amabat filium nec dicitur filius plurimum amavisse patrem: haec si pueris scripta essent, ostenderem cur laudata verba hoc modo accipienda sint; nunc satis est digitum intendere. Vide Γ 388 et Ε 306.

Recte Nauckius *μυγείη* scripsit δ 222 et *μυγείης* ε 378 et ν 402 et *φανείη* ε 394, sed magno opere improbo quod ζ 262 *ἐπιβείομεν* edidit pro *ἐπιβήομεν* et λ 128 coniecit *φείη* pro *φήη*. Pluribus hoc argumentum tractavi in Qu. Hom. § 23.

Intolerabilis hiatus est ζ 296:

εἰς ὃ κεν ἡμεῖς

ἄνδρες ἔλθωμεν καὶ ἰκώμεθα δώματα πατρός.

Coniecit Nauckius: *ἄνδρες τ' ἔλθωμεν*. Melius fortasse corriges *ἀνέλθωμεν* propter τ 190.

η 6:

ἡμῖνους ἔλυον ἐσθῆτά τε ἔσφερον εἶσω.

Hic non intelligo cur Nauckius coniecerit *καὶ ἐσθῆτ' ἔσφερον*, cum semper disputare soleat in eam sententiam, legitimum hiatum esse post quartum pedem. Si quid mutandum, malim *ἐσθῆτά τε οἱ φέρον εἶσω*. Οἱ nempe Nausicaae, quam fratres labore levare cupiebant.

Cur η 41 unice vera sit Zenodoti lectio: *ἡ σφισιν ἀχλὺν*, ostendisse mihi videor *Monum.* IV. 204 et Qu. Hom. p. 138.

Pro *ἐκίρνα* η 182 lege *ἐκίρνη*. Cf. Qu. Hom. p. 84.

Cum Scholiasta scribitur η 204 προπαροξυτόνως ξύμβληται.
Nonne rectius erit ξυμβλήται?

Non intelligo θ 264:

πέπληγον δὲ χορὸν θεῖον ποτίν· αὐτὰρ Ὀδυσσεύς.

Nonne scribendum χορὸν λεῖτον? Λείηναν certe, vs. 260. Cf. Ψ 359.

θ 408:

χαῖρε πατέρες ὦ ξεῖνε! ἔπος δ' εἶπερ τι βέβακται.

Lege πατήρ. Cf. Qu. Hom. p. 135. Itidem corrige σ 122.

θ 565:

Ναυσιθόου δὲ ἔφασκε Ποσειδάων' ἀγάσασθαι.

Lege: ἀγάσσεσθαι et similiter corrigendum ν 173. Cf. Qu. Hom. § 32, in qua egi de infinitivis futuri apud Homerum.

Legimus θ 567 de vaticinio quod olim Phaeacibus ediderat Nausithous:

Φῇ ποτὲ Φαιήκων ἀνδρῶν ἐυεργέα νῆα

ἐκ πομπῆς ἀνιοῦσαν ἐν ἡεροιδεῖ πόντῳ

ῥαϊστέμεναι, μέγα δ' ἡμιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψειν.

Duplex oraculum fuit, uti vides, primum navim Neptunum aliquando in saxum conversurum esse, deinde urbem monte esse circumdaturum. Ex his quantum conicio, alterum quod Neptunus minatus est, ratum fuit; alterum ne ratum esset Phaeaces supplicationibus obtinuerunt. Vide modo. Neptuni verba sunt ν 149:

νῦν αὖ Φαιήκων ἐθέλω περικαλλέα νῆα

ἐκ πομπῆς ἀνιοῦσαν ἐν ἡεροιδεῖ πόντῳ

ῥαῖσται, ἴν' ἤδη σχῶνται, ἀπολήξωσι δὲ πομπῆς.

Hoc recte, neque addere potuit quod hodie additum legimus:

ἀνθρώπων, μέγα δὲ σφιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψαι.

Quodsi enim urbem monte circumdedisset, satis hoc erat ut Phaeacas omni commercio cum reliquis mortalibus intercluderet, neque necesse erat ante convertere navim in saxum.

Respondet Iupiter:

ὦ πέπον, ὥς μὲν ἐμῷ θυμῷ δοκεῖ εἶναι ἄριστα,

ὁππότε κεν δὴ πάντες ἐλαυνομένην προΐδωνται

λαοὶ ἀπὸ πτόλιος, θεῖναι λίθον ἐγγύθι γαίης
νηὶ βοῇ ἱκελόν, ἵνα θαυμάζωσιν ἅπαντες.

Sed in nostris libris adscriptum est:

ἄνθρωποι, μέγα δὲ σφιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψαι.

Hic scripserat Aristophanes ἄνθρωποι μὴδὲ σφιν ὄρος· est haec infelix correctio quod Cobeto *Mnem.* XII 18 libenter concedo, sed ante tamen Polacius in Observationibus ad Odysseam p. 109 iam bene perspexerat, Aristophanis coniecturam aptiorem esse vulgata lectione. Omnium autem aptissimum est totum versiculum delere. Audi modo regem quid suaserit, postquam navis in saxum conversa est; vs. est 180:

πομπῆς μὲν παύεσθε βροτῶν, ὅτε κέν τις ἴκηται
ἡμέτερον προτὶ ἄστυ· Ποσειδάωνι δὲ ταύρους
δώδεκα κακριμένους ἱερυσέμεν, αἳ κ' ἐλεήσῃ
μηδ' ἡμῖν περίμηκες ὄρος πόλει ἀμφικαλύψῃ.

Atque sic placata dei ira est, cum praesertim videret Phaeacas πομπῆς βροτῶν παύεσθαι. Perraro interpolationes tanta evidentia coargui possunt, neque ea res ipsum Aristarchum potuisset latere, si, quod saepe dixi, tanta fuisset industria versatus in Odyssea recensenda, quantam in Iliade merito admiramur.

14:

τί πρῶτόν τοι ἔπειτα, τί δ' ὑδάτιον καταλέξω;

Multo malim:

τί πρῶτον, τί ἔπειτα, τί ὑδάτιον καταλέξω;

Quid enim particula δέ hic significare poterit?

97:

ἀλλ' αὐτοῦ βούλοντο μετ' ἀνδράσι Λωτοφάγοις
λωτὸν ἐρεπτόμενοι μενέμεν νόσου τε λαθίσθαι.

Leges: λάθοντο. Cf. Qu. Hom. p. 93.

Barbara forma καταῖσχεται etiam hodie legitur 122:

οὕτ' ἄρα ποίμνησιν καταῖσχεται οὕτ' ἀρτοίοισιν.

Est tamen satis facilis correctio: οὕτοι γὰρ ποίμνησι κατῖσχεται.

ι 366:

Οὐτιν ἔμοιγ' ὄνομα· Οὐτιν δέ με κικλήσκουσι.

Legē: ὄνομ' ἔς· Οὐτιν. Cf. Qu. Hom. p. 136.

ι 512:

ὅς μοι ἔφη τάδε πάντα τελευτήσεσθαι ὀπίσσω
χειρῶν ἔξ Ὀδυσῆος ἀμαρτήσεσθαι ὀπωπῆς.

Legē: ἀμαρτήσεσθαι. Cf. Mnem. IV 212 et Qu. Hom. p. 137.

Semel omnino factum est apud Homerum quod toties factum est apud alios, ut negatio perperam insereretur. Postquam perventum est ad Circes insulam, verba sunt Ulyssis ad socios κ 193:

ἀλλὰ φραζώμεθα θᾶσσον

εἴ τις ἔτ' ἔσαι μῆτις· ἐγὼ δ' οὐκ οἶομαι εἶναι.

Nauckio displicuit, uti arbitror, forma οἶομαι, unde periclitatus est coniecturam: ἐγὼ δ' οὐκ ἔμμεν δῖω. Unum igitur vidit, alterum non vidit, nempe Ulyssem neque alias nec nunc inopem esse consilii. Semper et ubique δολόμητις est: nemo exempla requirit et praeterea res apparet ex iis quae statim sequuntur. Quid igitur? Me si audies, scribes: ἐγὼ δέ γ' ὀττομαι εἶναι.

Mercurii verba sunt ad Ulyssem de Circe κ 301:

μή σ' ἀπογυμνωθέντα κακὸν καὶ ἀνήνορα θείῃ

eiusdemque ad deam ipsam vs. 341:

ὄφρα με γυμνωθέντα κακὸν καὶ ἀνήνορα θείης.

Non assequor cur maior fuerit deae in Ulyssem potestas, si prius vestem deposuisset. Contuli:

Z 265: μή μ' ἀπογυιώσῃς μένεός τ' ἀλκῆς τε λάθωμαι

et Θ 402: γυιώσω μὲν σφωιν ὑφ' ἄρμασιν ὠκέας ἵππους,
unde suspicari coepi praestare ἀπογυιωθέντα et altero loco γυιωθέντα.

κ 393:

τῶν δ' ἐκ μὲν μελίων τρίχας ἔρρεον, ἃς πρὶν ἔφυσεν

Φάρμακον οὐλόμενον, τό σφιν πόρε πότνια Κίρκη.

Mirum ni Homerus ἔφυσαν sripsit et sequens versus interpolatus est.

Nemo non agnovit vitium κ 493:

ψυχῇ χρησομένους Θηβαίου Τειρεσίαιο

μάντιος ἀλαοῦ, τοῦ τε Φρένες ἔμπεδοι εἰσιν.

Quod coniecit Nauckius, reponendum esse veterem genetivi formam ἀλαδο, est hoc sane aliquid, sed nequaquam sufficit, cum prima syllaba sine exemplo praeter ullam necessitatem producatur. Magis etiam me movet, quod Tiresias apud Homerum non coecitate laborat. *Videt* enim Ulyssem cum destrecto gladio λ 95:

ἀλλ' ἀποχάζω βόθρου, ἔπισχε δὲ Φάσγανον δξύ.

Quid igitur latet? Opinor, μάντιος ἀγλαδο, quae forma genetivi, si cui forte minus placebit, quamquam mihi non displicet, ad multorum aliorum vocabulorum analogiam scribere poterit ἀγλαιού.

κ 565:

ἄλλην δ' ἡμιν ὀδὸν τεκμήρατο Κίρκη

εἰς Ἄϊδαο δόμους καὶ ἐπαινῆς Περσεφονείης

ψυχῇ χρησομένους Θηβαίου Τειρεσίαιο.

Lege: χρησομένοις. Cf. Qu. Hom. p. 90.

λ 102:

οὐ γὰρ δῖω

λήσειν Ἐννοσίγαιον ὃ τοι κότεν ἐνθετο θυμῷ.

Lege: λήσειν σ' Ἐννοσίγαιον. Cf. Qu. Hom. p. 136.

Parum modulate editur λ 421:

οἰκτροτάτην δ' ἤκουσα ὅπα Πριάμοιο θυγατρὸς.

Praestat, nisi fallor, οἰκτροτάτην δ' ὅπ' ἤκουσα Φίλης Πρ. θυγ.

λ 484:

πρὶν μὲν γὰρ σε ζῶν ἐτίομεν Ἰσα θεοῖσιν

Ἀργεῖοι.

Lege: ἔτιον.

μ 43:

τῷ δ' οὔτι γυνή καὶ νήπια τέκνα

οἴκαδε νοστήσαντι παρίσται οὐδὲ γάνυνται.

Nonne melius est: παρίσαντ' οὐδὲ γάνυνται?

μ 114:

εἰ δ' ἄγε δὴ μοι τοῦτο, θεά, νημερτὲς ἐνίσπες,
εἰ πως τὴν ὁλοὴν μὲν ὑπεκπροφύγοιμι Χάρυβδι,
τὴν δὲ κ' ἀμυναίμην, ὅ τε μοι σίνοιτό γ' ἑταίρους.

Homeric syntaxis postulare videtur:

τὴν δ' ἀπαμυναίμην, ὅ τε μοι σίνηται ἑταίρους.

μ 222:

ὡς ἐφάμην· οἱ δ' ὅκα ἐμοῖς ἐπέεσσιν πίθοντο.

Legē: οἱ δ' ὅκα ἐπεσσιν ἐμοῖσι πίθοντο. Paulo durior est Nauckii coniectura.

μ 250:

ἐμὲ δὲ φθέγγοντο καλεῦντες

ἔξονομακλήδην, τότε γ' ὕσατον, ἀχνύμενοι κῆρ.

Ridicule propemodum additur illud ἀχνύμενοι κῆρ, de miseris militibus, quos Scylla rapuerat. Magis ad rem est ἀχνύμενον.

Quam est mire dictum μ 264:

δὴ τότ' ἐγὼν ἔτι πόντῳ ἐὼν ἐν νηὶ μαλαίνῃ.

quam facile est rescribere ποντοπορῶν.

ν 14:

ἡμεῖς δ' αὖτε ἀγχειρόμενοι κατὰ δῆμον

τισόμεθ'· ἀργαλέον γὰρ ἔνα προικὸς χαρίσασθαι.

Nonne hoc melius dicetur αὐτ' ἐπαγχειρόμενοι, quomodo recte scriptum est A 126?

ν 72:

αἶψα τὰ γ' ἐν νηὶ γλαφυρῇ πομπῆς ἀγαυοί

δεξάμενοι κατέθεντο, πόσιν καὶ βρῶσιν ἄπασαν.

Ἄπασαν non intelligo; facilius est ἄπασιν.

Quod legitur ν 94:

ἔρχεται ἀγγέλλων Φάος ἠδὲς ἠριγενεῖς,

malo futurum ἀγγέλλων eademque correctione opus est π 459.

ν 192:

μή μιν πρὶν ἄλοχος γνοίη ἀσπί τε φίλοι τε
πρὶν πᾶσαν μνηστῆρας ὑπερβασίην ἀποτίσαι.

Cur hi versus spurii sint, ostendi *Mnem.* IV p. 205 et Qu. Hom. p. 139. Nunc quoque videbis in Aristophanis editione sinceram scripturam servatam fuisse.

Ostendit Cobetus *Mnem.* XIV 273 grammaticos saepius pro nominativo perperam reposuisse vocativum casum et post Cobetum alios locos qui eodem pertinent, correxi in Qu. Hom. p. 135. Collatis Scholiis ad Σ 385 et 424, dixerim Aristarchi errorem nos ludificari, quem de eo usu adversus Zenodotum disputasse video Schol. Γ 277. Sed constat certe ν 389 scribendum esse γλαυκῶπις et α 60: Ὀλύμπιος. Cf. Nauckius ad δ 341.

ξ 398:

εἰ δέ κε μὴ ἔλθῃσι ἄναξ τεὸς ὥς ἀγορεύω,

Si cui hiatus displicet, scribere poterit εἰ δέ κεν οὐκ ἔλθῃσι. Cf. Cobetus in *Mnem.* XIV 372.

Non video quomodo tueri possim ridiculos versus ξ 479:

ἔνθ' ἄλλοι πάντες χλαίνας ἔχον ἡδὲ χιτῶνας,
εὖδον δ' εὖκηλοι, σάκεσιν εἰλυμένοι δμους.

Nimis certe stultum est dormire milites in insidiis collocatos.

Inepte legitur ξ 476:

νῦξ δ' ἄρ' ἐπῆλθε κακὴ Βορέας πεσόντος
πηγυλῆς· αὐτὰρ ὑπερθε χιῶν γένετ' ἥυτε πᾶχνη
ψυχρὴ καὶ σακέσσι περιτρέφετο κρύσταλλος.

Lege: λάχνη ψεδνή. Cf. *Mnem.* IV. p. 213 et Qu. Hom. p. 139.

ο 21:

κείνου βούλεται οἶκον ὀφελλέμεν ὅς κεν ὀπύῃ.

Lege: κείνου οἶκον βούλετ' ὀφελλέμεν.

Exquisita doctrina inest in Cobeti disputatione *Mnem.* XIII 163,

ubi ostendit quam perverso iudicio multa apud Homerum grammaticis Alexandrinis visa sint indecora et ἀπρεπῆ. Unum est quod Cobetus mihi minime persuasit, nempe de ο 373:

τῶν ἱφαιγόν τ' ἐπιδόν τε καὶ αἰδολοισιν ἔδωκα.

„Ne mulierculae“, inquit, „offenderentur commenti sunt grammatici aliquid, quod difficile est sine risu audire. Nempe αἰδολοισιν ἔδωκα esse ἰκέταις καὶ αἰδοῦς ἀξίοις ἔδωκα. Poterat Eumaeus πτωχοῖς τισι καὶ ἀλήταις aliquid dedisse, et ἰκέται αἰδοτοῖς usitate dicebantur, sed non αἰδοτοῖς per se *supplices* significabat. Sed honos erat habendus auribus matronarum.“ Concedo αἰδολούς per se non *supplices* significare, nec praeterea supplex subulcum adire solet, nec tamen magis adducar ut *pudenda* intelligam neque Sallustii noto loco abutendum est ut haec explicatio confirmetur. Hic operae pretium est Naekium conferre de Choerilo p. 225 et 255. Propemodum absurdum ei videtur pudenda intelligere: „Nempe etsi de Homeri sententia, et quid ibi αἰδολοισιν significaret, vix aliquis Homero familiarior serio dubitare potuerit: multos tamen fuisse credibile est, qui ambiguum Homeri dictionem in obscoenam sententiam detorquerent per iocum.“ Quid igitur faciemus? neque enim haec, neque illa explicatio satis probabilis videtur. Restat nisi fallor tertia via. Qui scripserunt αἰδολοισιν, memcres fuisse dixeris Sardnapali, cuius notum epitaphium hic describere nihil opus est. Multi utrumque locum iam inter se contulerunt et Naekius copiose et summa cum industria omnia de hoc argumento comportavit. Sequitur αἰδολοισιν non veram esse Homeri manum, cui praeterea in Odyssea pudenda non αἰδοῖα dicuntur, sed μήδεα, de quo vocabulo Naekium vide *Bulletin* XXII p. 11. Sardnapali instar videbatur Eumaeus etiam aliquando μετ' ἔρωτος τερπνόν τι παθεῖν, etiamsi in Odyssea neque uxorem habeat neque concubinam. Quis tamen crediderit Eumaeum in ea morum simplicitate dedecorum pretiosum fuisse emtorem; amabat, opinor, parabilem Venerem et inguina si forte tumerent, praesto erat ancilla, in quam impetus fieret. Quid igitur Homerus scripsit, cum αἰδολοισιν scribere non potuerit? Mendicos Eumaeus hospitio excipere solebat, sicuti Ulyssem excepit. Hoc obtinebimus sic:

τῶν ἱφαιγόν τ' ἐπιδόν τε καὶ αἰτίζουσιν ἔδωκα.

Nequam homines fuerunt qui scripserunt *αἰδοίοισιν*, sicuti itidem nequam fuerunt, qui putarunt Achillem Patroclum venereo amore dilexisse. Idem homunciones putarunt *αἰοῖδν* eunuchum esse, quod *αἰδοῖα* non haberet, cf. Schol. γ 267. Nihil egerim, nisi haec omnia ipsi Cobeto persuasero. Vide praeterea Nauckium *Bulletin* IX (1866) p. 400.

ο 444:

*μή τις ποτὶ δῶμα γέροντι
ἐλθὼν ἐξεῖπν, ὃ δ' ὀισάμενος καταδήσν
δεσμῷ ἐν ἀργαλέῳ, ὅμιν δ' ἐπιφράσσειτ' ὄλεθρον.*

Quod in Ἀφροδίτῃ prima syllaba corripitur, id in nomine proprio facilem excusationem habet, sed ἐπιφράσσεται Ionice necessario dochmius est. Scribendum videtur: ὅμιν δὲ φράσσειτ' ὄλεθρον.

ο 545:

*Τηλέμαχ', εἰ γὰρ κεν σὺ πολὺν χρόνον ἐνθάδε μίμνοις
τόνδε δ' ἐγὼ κομῶ, ξενίων δέ οἱ οὐ ποθὴ ἔσαι.*

Leges: μίμνης. Cf. Qu. Hom. p. 107.

π 70:

*ἦλθες, Τηλέμαχος, γλυκερὸν φάος· οὐ σ' ἔτ' ἔγωγε
δψεσθαι ἐφάμην, ἐπεὶ ὄχρεο νηὶ Πύλῳνδε.*

Suavius erit: οὐκέτ' ἔγωγε δψεσθαι σ' ἐφάμην.

Recte legitur π 392:

*ἦ δέ κ' ἔπειτα
γῆμαιθ' ὅς κεν πλεῖστα πόρῃ καὶ μόρσιμος ἔλθῃ.*

Nec minus recte alibi, veluti π 348:

ἀλλ' ἄγε νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν ἥτις ἀρίστη

σ 289: πρὶν γέ σε τῷ γῆμασθαι Ἀχαιῶν ὅσις ἄριστος.

et χ 29: καὶ γὰρ δὴ νῦν Φῶτα κατέκτανες ὅς μὲγ' ἄριστος
κούρων εἰν Ἰθάκῃ.

Hinc unius versus interpolatio arguitur π 77:

ἦ ἤδη ἄμ' ἔπηται Ἀχαιῶν ὅσις ἄριστος

μνᾶται ἐνὶ μεγάροισιν ἀνὴρ καὶ πλεῖστα πόρῃσιν,
minusque etiam ferri poterunt ipsius Penelopes verba τ 529:

ἢ ἦδη ἄμ' ἔπωμαι Ἀχαιῶν ὅσις ἄριστος

μνᾶται ἐνὶ μεγάροισι, παρὼν ἀπερείσια ἔδνα.

Penelopes nihil interest dentne proci ἔδνα necne, cum ἐπικληρος non sit nec quidquam ex iis ad se perventurum sit. Itaque σ 275 non ἔδνα petit, sed δῶρα et nota res est, de qua etiam supra vidimus.

Quod ἀραρόντε legitur π 169, dixerim mutato accentu praestare ἀράροντε itidemque videndum an non melius scribatur κεκλήγοντες, τετρίγοντας sim., quam κεκληγῶτες vel τετρίγῶτας. Cf. Larochius ad B 314, M 125 et Π 430. Sed tanti fortasse non est eam rem studiose persequi.

π 195:

οὐ σύγ' Ὀδυσσεὺς ἔσσι πατὴρ ἐμός, ἀλλὰ με δαίμων

θέλγει, ὅφρ' ἔτι μᾶλλον ὀδυρόμενος σенаχίζω.

Nonne verius est quod fuit in cyclica editione θέλγεις?

π 386:

ἀλλὰ φθέμεν ἐλόντες ἐπ' ἀγροῦ νόσφι πόλῃος

ἢ ἐν ὀδῷ· βίοντον δ' αὐτοὶ καὶ κτήματ' ἔχωμεν

δασσάμενοι κατὰ μοῖραν ἐφ' ἡμέας, οἰκία δ' αὐτὰ

κείνου μητέρι· δοῖμεν ἔχειν ἢδ' ὅσις ὀπυίοι.

Lege: δῶμεν et ὀπυίη. Cf. Qu. Hom. p. 95.

ρ 118:

ἐνθ' Ἴδον Ἀργεῖην Ἑλένην, ἥς εἵνεκα πολλά.

Corrigit Herwerdenus: ἐνθ' Ἑλένην Ἴδον Ἀργεῖην. Malim equidem:

ἐνθα Ἴδον καλήν Ἑλένην.

Constructio laborat ρ 232:

πολλά οἱ ἀμφὶ κάρη σφέλα ἀνδρῶν ἐκ παλαμᾶν

πλευρὰ ἀποτρίψουσι δόμον κᾶτα βαλλομένοιο.

Amplector quod Nauckius coniecit πλευρά τ', sed pro ἀποτρίψουσι malim ἀποδρύψουσι coll. ρ 480.

ρ 327:

Ἄργον δ' αὖ κατὰ μοῖρα λάβεν μέλανος θανάτοιο

αὐτίκ' ἰδόντ' Ὀδυσῆα εἰκοσῶ ἔνιαυτῶ.

Coniicit Nauckius αὐθι· equidem incideram in ὥκα, coll. B 244:
τῶ δ' ὥκα παρίστατο δῖος Ὀδυσσεύς, h. e. πεσοπῖνατο.

σ 49:

πτωχὸν ἔσω μισγεσθαι ἔασομεν αἰτήσονται.

Mendicare in *Odyssæa* proprie est αἰτίζειν. Hinc αἰτῖσσονται
malim, sicuti Cobetus *Mnem.* XV 273 κοπρίσσοντες scripsit p 299.

σ 160 legimus Penelopam

μνηστῆρесси Φανῆναι, ὅπως πετάσειε μάλιστα
θυμὸν μνηστῆρων ἰδὲ τιμήεσσα γένοιτο.

Hic parum commodè scribitur πετάσειε, unde Nauckio arrisit
quod in aliis libris est θέλξειε. Utinam apud probatos scriptores
invenire potuissem simplex verbum ἐτάζειν· quam bene enim
conveniret ἐτάσειε. Idem verbum restitutum fuit apud Hero-
dotum III 62 ex Antiatt. p. 96. 28.

σ 223:

οἷον δὴ τόδε ἔργον ἐνὶ μεγάροισιν ἐτύχθη,
ὅς τὸν ξείνον ἔασας ἀεικισθῆμεναι οὕτως.
πῶς νῦν, εἴ τι ξείνος ἐν ἡμετέροισι δόμοισιν
ἤμενος ὥδε πάθοι βυσσάκτους ἐξ ἀλεγεινῆς;
σοί κ' αἰσχὸς λῶβη τε μετ' ἀνθρώποισι πέλοιτο.

Mutata interpunctione legendum est ὥς νῦν.

τ 7:

ἐκ καπνοῦ κατέθηκ', ἐπεὶ οὐκέτι τοῖσι δοίκει.

Difficile est non suspicari verum esse: μετέθηκα.

τ 138:

Φᾶρος μὲν μοι πρῶτον ἐνέπνευσε Φρεσὶ δαίμων
σησαμένην μέγαν ἰσὺν ἐνὶ μεγάροισιν ὑφαίνειν.

Lege: σησαμένην. Cf. Qu. Hom. p. 90.

De Telemacho legimus φ 127:

τρίς μὲν μιν πελέμιξε ἐρύσσεσθαι μενεαίνων,
τρίς δὲ μεθῆκε βίης, ἐπιελπόμενος τόγος θυμῶ.

Hoc recte, sed stulte additur :

νευρήν ἐντανύσειν διοίσεύσειν τε σιδήρου.

Mirabor, si qui contradixerint. Poterat Telemachus sperare fore ut arcum tenderet, sed nihil ultra; nam ipsum artificium οὐπω ποτ' ὀπώπει, vs. 122; adeo non didicerat.

Φ 159:

αὐτὰρ ἐπὴν τόξου περήσεται ἡ δὲ ἴδεται,
ἄλλην δὴ τιν' ἔπειτα Ἀχαιϊάδων ἐυπέπλων
μνάσθω ἰέδνοισιν διζήμενος.

Facile est corrigere: οὐδὲ δύνηται. Malo hoc quam id quod Herwerdenus commendavit p. 53: οὐδὲ τανύσση. Est certe correctio lenior.

Facile persuadebo nosse me quod omnes norunt, in Homericis carminibus saepe perperam insertam fuisse particulam γε, quod si forte ignorarem, id me Nauckius potuisset docere *Bulletin* XXVI 212. Sed nunc quoque usu venit quod proverbio dicitur, abusum non tollere usum, et quod sexcenties perperam factum est, semel iterumque recte fieri poterit. Veluti pronomina sunt ἐγώ, σύ et ὁ, ἡ, τό, quibus apud Homerum exiguo cum sententiae discrimine, ne nullum dixerim, adhaeret particula γε. ἔγωγε, σύγε, ὅγε, ἡγε, τόγε. Primum huius rei unum et alterum exemplum dabo, veluti

Γ 197: ἀρνεῖσθ' μιν ἔγωγε εἶσκω πηγεσιμάλλω.

Ε 181: Τυδεΐδῃ μιν ἔγωγε δαΐφροσι πάντα εἶσκω.

Genetivus legitur:

Α 525: τοῦτο γὰρ ἐξ ἐμέθεν γε μετ' ἀθανάτοισι μέγιστον.

Dativus autem:

γ 227: λίην γὰρ μέγα εἶπες· ἄγῃ μ' ἔχει. οὐκ ἂν ἔμοιγε
ἐλπομένῳ τὰ γένοιτ', οὐδ' εἰ θεοὶ ὥς ἐθέλοιεν.

ι 366: Οὐτίς ἔμοιγ' ὄνομ' ἔς· Οὐτὶν δέ με κικλήσκουσιν.

Φ 213: εἴ χ' ὕπ' ἔμοιγε θεὸς δαμάσῃ μνηστῆρας ἀγαυούς.

Ἐμεγε denique:

ε 99: Ζεὺς ἔμεγ' ἠνώγει δεῦρ' ἐλθέμεν οὐκ ἐθέλοντα.

Addam etiam secundae personae aliquot exempla, ut luculenter appareat in his compositis particulam γε non servavisse primitivam significationem, unde etiam scribere malui ἔγωγε quam

ἐγὼ γε, ad quam formam his postremis annis reditum est, quum Wolfius recte, ut mihi quidem videtur, ἔγωγε scribere soletet. Itaque σύγε legitur:

Ω 290: ἀλλ' εὖχευ σύγ' ἔπειτα κελαινεφεῖ Κρονίωνι.

κ 285: αὐτὸν νοσήσειν, μενέεις δὲ σύγ' ἐνθαπερ ἄλλοι.

σ 327: ξεῖνε τάλαν, σύγε τις Φρένας ἐκπεπαταγμένος ἐσσί.

Vide genetivum:

Ε 173: οὐδέ τις ἐν Λυκίῃ σέγγ' εὖχεται εἶναι ἀμείνων.

Dativum:

Π 33: νηλεές, οὐκ ἄρα σοίγε πατὴρ ἔεν ἱππότα Πηλεΐς.

Accusativum:

Ω 288: ἄψ ἐκ δυσμενέων ἀνδρῶν, ἐπεὶ ἄρ σέγε θυμός.

ε 214: εἰπέ μοι ἥ ἐκὼν ὑποδάμνασαι ἢ σέγε λαοί.

λ 399: ἥ σέγ' ἐν νήεσσι Ποσειδάων ἐδάμασσαν.

Exempla huius usus ubique prostant, neque opus est dicere quibus locis pronomen ὅγε, ἥγε, τόγε legatur. Poterimus autem his productis formis uti, ut hiatus nimis molesti ex Homeri carminibus expellantur. Legitur verbi causa φ 211:

εὐξαμένου ἐμὲ αὐτὶς ὑπότροπον ἀπονέεσθαι,

sed praefero ἐμεγ' αὐτὶς. Quin et Α 574:

εἰ δὴ σφὶ ἔνεκα θνητῶν ἐριδαίνετον ὦδε,

etiamsi hiatus tolerari possit, numerosius tamen erit σφὶ γ' ἔνεκα eademque correctione utar O 146. In secunda persona praeterea hiatus notavi:

Α 393: ἀλλὰ σύ, εἰ δύνασαί γε, περίσχεο παιδὸς ἐῆος.

Τ 205: ὄψει δ' οὐτ' ἄρ πω σὺ ἐμοὺς ἴδες οὐτ' ἄρ ἐγὼ σούς.

Ζ 151: Ἀρτέμιδι σε ἔγωγε Διὸς κούρῃ μεγάλῳ.

Vides quid requiram. Pariter

Τ 288: ζῶν μὲν σε ἔλειπον ἐγὼ κλισίῃθεν ἰούσα, studuit quidem Larochius hiatum excusare, sed cum Nauckio malim tamen σέγ' ἔλειπον. Etiam ω 328:

εἰ μὲν δὴ Ὀδυσσεύς γε ἐμὸς πάις ἐνθαδ' ἱκάνεις,

quantillum est reponere Ὀδυσσεὺς σὺ γ' ἐμὸς πάις.

In tertia persona errari video:

Α 333: αὐτὰρ δ' ἔγνω ἥσιν ἐνὶ Φρεσὶ φώνησέν τε.

Β 105: αὐτὰρ δ' αὖτε Πέλοψ δῶκ' Ἀτρεΐ ποιμένι λαῶν.

Χ 236: ὃς ἔτλης ἐμεῦ εἶνεκ' ἐπεὶ ἴδες ὀφθαλμοῖσιν.

η 230: αὐτὰρ δ' ἐν μεγάρῳ ὑπελείπετο δῖος Ὀδυσσεύς.

ξ 1: αὐτὰρ δ' ἐκ λιμένος προσέβη τρηχεῖαν ἀταρπὸν.

Et nunc etiam sequentes locos corrigere poterimus:

E 350: εἰ δὲ σύγ' ἐς πόλεμον πωλήσεται, ἧ τε σ' δῖω.

Π 836: ἡμαρ ἀναγκαῖον· σὲ δέ τ' ἐνθάδε γῦπες ἔδονται.

T 330: αὐτοῦ ἐνὶ Τροίῃ, σὲ δέ τε Φθίῃνδε νέεσθαι.

X 86: σχέτλιος· εἶπερ γὰρ σε κατακτάνῃ, οὐ σ' ἔτ' ἔγωγε.

ν 318: οὐ σ' ἔτ' ἔπειτα ἴδον, κούρη Διός, οὐδὲ νόησα.

Commendo enim: ἧ σέ γ' δῖω, σὲ δέ γ' ἐνθάδε, σὲ δέ γε Φθίῃνδε, οὐ σέ γ' ἔγωγε et οὐ σέ γ' ἔπειτα.

Praeter haec pronomina sunt alia multa vocabula, quibus illud γε eodem modo adhaeret, veluti ὅδε γε (β 372, ν 238, ο 484), οὗτός γε (N 377, σ 80, ψ 24), ἄλλος γε (E 897), ἕτερός γε (E 253, 288, T 94, T 210, X 266, υ 132), εἷς γε (α 339, ο 83), πᾶς γε (γ 114), τόσος γε (B 528). Etiam adverbia usurpantur eodem modo: ὧδέ γε (Z 99), νῦν γε (E 457, η 68, ι 264), ἐνθάδε γε (E 172, Φ 279, β 51), ἀμόθεν γε (α 10), μάλιστα γε (δ 366), πρὶν γε, alia fortasse. Illud praeterea videmus, metri causa particulam transpositam fuisse, veluti:

E 446: Περγᾶμω εἰν ἱερῇ, ὅθι οἱ νηὸς γε τέτυκτο.

et Λ 455: αὐτὰρ ἔμ', εἴ κε θανῶ, κτεριοῦσί γε δῖοι Ἀχαιοί.

Alios locos alii conferent, in quibus maior est industria.

Φ 239 = 385:

προβλώσκειν, ἀλλ' αὐτοῦ ἀκὴν ἔμεναι παρὰ ἔργω.

Nonne praestat μενέμεν?

Φ 293:

οἶνός σε τρώει μελιηδής, ὅς σε καὶ ἄλλους.

Lege: τρύει. Cf. Mnem. XXI 286.

χ 77:

ἔλθωμεν δ' ἀνὰ ἄστυ, βοὴ δ' ὤκιστα γένοιτο.

Lege: γένηται. Cf. Qu. Hom. p. 95.

χ 104:

καὶ τῷ βουκόλῳ ἄλλα· τετευχῆσθαι γὰρ ἄμεινον.

Analogia potius ducit ad τετευχίσθαι.

χ 175:

σφῶϊ δ' ἀποσρέψαντε πόδας καὶ χεῖρας ὕπερθεν
ἐς θάλαμον βαλλέειν, σάνιδας δ' ἐκδῆσαι ὅπισθεν.

Hic audiamus interpretem: σάνιδας δ' ἐκδῆσαι ὀπισθεν (*brachylogisch für σανίδων δ' ἐκδῆσαι ἑμάντα ὀπισθεν*), und hinter euch bindet die Pforte zu, nämlich wann ihr ihn gebunden in der Kammer zurücklasset. Der Zeitfolge nach gehören also die nachher bezeichneten Handlungen *πειρήναντε* — ἐρύσαι πελάσαι τε vor dieses ἐκδῆσαι und enthalten nachträgliche Bestimmungen zu ἐς θάλαμον βαλλέειν. Tanta molis est haec intelligere. Una literula mutata lucem dabit: σάνιδος pro σανίδας. Convenit quod sequitur:

σὺν δὲ πόδας χεῖράς τε δέον θυμαλγεί δεσμῷ
εὖ μάλ' ἀποσρέψαντε διαμπερές.

χ 252:

ἀλλ' ἄγεθ' οἱ ἐξ πρῶτον ἀκοντίσας, αἶ κέ ποθι Ζεύς.

Nonne praestat πρῶτοι?

Quod legitur χ 442:

μεσσηγύς τε θόλου καὶ ἀμύμονος ἔρκεος αὐλῆς,
revocat mihi in memoriam hortos Alcinoi, in quibus duo fonticuli η 131:

ἐν δὲ δῶω κρῆναι, ἥ μὲν τ' ἀνὰ κῆπον ἅπαντα
σκιδναται, ἥ δ' ἐτέρωθεν ὑπ' αὐλῆς οὐδὸν ἴησιν
πρὸς δόμον ὑψηλόν, ὅθεν ὕδρευόντο πολῖται.

Quam molestum hoc esse debuit regi et reginae, quum universus populus quotidie ad se ventitaret aquatum! Ithacae hoc melius, cf. ρ 206. Erat ibi praeterea aquula in vestibulo ante aedes, in qua anseres natabant, τ 537, υ 158. Verosimiliter in regia Menelai poeta rem sibi eodem modo repraesentavit, cf. ο 162. Credibile autem est, castellum unde ὕδρευόντο πολῖται, tectum fuisse, ne quid sordium vel pulveris incidere posset. Quo nomine is locus esse potuit? Haec fuit opinor ea θόλος, quae aliquoties memoratur in antepaenultimo libro. Eodem nomine postea in balneis Laconicum dicitur. Quam apte autem scribi poterit:

πρὸς θόλον ὑψηλήν, ὅθεν ὕδρευόντο πολῖται.

Hoc aliquanto minus molestum esse debuit, si quidem Vossius partes regiae domus recte descripsit.

ψ 124:

αὐτὸς ταῦτά γε λεῦσσε, πάτερ φίλε· σὴν γὰρ ἀρίστην.

Malim: ταῦτα σὺ λεῦσσε.

ψ 337:

ἀλλὰ τοῦ οὐποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσιν ἔπειθεν.

Lege: οἶ. Cf. Qu. Hom. p. 140.

ω 30:

ὥς ὄφελος τιμῆς ἀπονήμενος ἥσπερ ἄνασσες.

Non video quid convenire possit praeter ἔχεσκες.

ω 374:

εἶδός τε μέγεθός τε ἀμείνονα θῆκε ἰδέσθαι.

Lege: ὅχ' ἀμείνονα et cf. Nauckius ad ρ 416.

(Continuabuntur.)

Amstelodami

d. 16 m. Sept. 1883.

ALEXANDER POLYHISTOR

in *Fragmentis Historicorum Graecorum* Tom. III. pag. 218 affert locum poetastri Hebraei:

οὐ μὲν γὰρ θεμιτόν γε τόδ' Ἑβραίοισι τέτυκται
γαμβροὺς ἄλλοθεν εἶς γε νουὺς ἄγεμεν ποτὶ δῶμα,
ἀλλ' ὅστις γενεῆς ἐξοίχεται εἶναι δμολῆς.

Nihil est ἐξοίχεται. Emenda:

γενεῆς ἐξ εἶχεται εἰ μὲν ἡς.

C. G. C.

AD TACITI ANNALES.

Nuper quum Taciti Annales a Carolo Halmio quartum editos intentiore cura legerem, variis occupabar affectibus. Delectabar enim diligentia, eruditione, sollertia, quae Halmius in editionem parandam contulerat, at simul cum dolore et maestitia reputabam, me supremum egregii viri opus manibus tenere. E vita enim excessisse eum cognoveram antequam liber, cui novissimam curam impendisset, typis totus esset descriptus. Etsi Halmio in patria sua iam dudum rite parentatum est iustaeque ei ac debitae laudes a doctis viris tributae sunt, qui insignes eius virtutes rectius intelligere et aestimare possunt, tamen non potui Tacitum nunc tractare ut non Editoris memoriam paucis prosequerer, qui ut de ceteris scriptoribus fere omnibus, ita de hoc tam praeclare meritis sit. Profecto omnes, qui Latinas litteras colunt et amant, pio semper gratoque animo plurima ac maxima beneficia tuebuntur quorum Halmius auctor extitit. Illi enim debetur quod permultis scriptoribus, quibus recensendis per longam annorum seriem operam suam studiumque navavit, clarior quam antea lux hodie affulget. Varias autem ingenii dotes atque animi artes ad criticam exercendam adhibuit. Exquisita linguae scientia cum iudicii subtilitate atque acumine rara felicitate in eo coniuncta erant. Etsi bonorum codicum auctoritatem maximi, ut par est, facere solebat, tamen nunquam vulgatam scripturam tam anxie et superstitiose defendit, ut non sanae et rectae rationi plurimam vimtribuendam censeret. Qua singulari erat humanitate, ea quae ipse excogitarat non dubitabat omittere, quoties alios probabiliora invenisse videbat. In omnibus denique, quae evulgavit, scriptis varia eius et

multiplex doctrina accurataque antiquitatis notitia non minus legentium admirationem movent, quam scribendi elegantia orationisque decus et nitor. His virtutibus Halmius nomen suum posteritati commendavit. Vigebit clarissimi viri memoria dum his litteris suis manebit honos veraeque et sanae philologiae studium celebrabitur.

Quae autem Tacitum relegenti in mentem mihi venerunt haec sunt.

II. 31 *cingebatur interim milite domus, strepebant etiam in vestibulo, ut audiri, ut aspici possent, cum Libo ipsis, quas in novissimam voluptatem adhibuerat, epulis excruciatum vocare percussorem, prensare servorum dexteras, inserere gladium.*

Libo ipsis epulis *exsuscitatus* est i. e. ab epulis surgere iussus. Ceteri scriptores in tali re *excitare* usurpare solent; vid. Petron. Sat. 96: procurator insulae Bargates, a coena excitatus; Phaedr. IV. 24: homo perturbatus excitat Simonidem; Mart. V. 14: bis excitatus terque transtulit castra. — De omissa praepositione cf. Boetticher, Lexicon Tacit. p. 5.

III. 59 *huc decidisse cuncta ut ne iuvenis quidem tanto honore accepto adiret urbis deos, ingrederetur senatum. auspicia saltem gentile apud solum inciperet.*

Patriam non *gentile*, sed *genitale* solum vocavit Tacitus, quemadmodum Velleius II. 15. 1 (7. 7); eandem *genitalem* terram dixit Ammianus XXVII. 5.

III. 46 *una nuper cohors rebellem Turonum, una ala Treverum, paucae huius ipsius exercitus turmae profligavere Sequanos. quanto pecunia dites et voluptatibus opulentos, tanto magis inbelles Aeduos evincite et fugientibus consulite.*

Inepte editur *voluptatibus opulentos*, quod non magis ferendum est, quam si scriptum esset *voluptatibus locupletes, s. divites, s. copiosos*. Restituendum est *voluptatibus affluentes*. Vid. Cic. de Fin. II. 28. 93: at miser, si in flagitiosa vita afflueret voluptatibus; Tusc. V. 6. 16: affluentius voluptates undique haurire, cf. Tac. Ann. XV. 54: simul affluentius solito convivium initum.

III. 52 *C. Sulpicius D. Haterius consules sequuntur, inturbidus externis rebus annus, domi suspecta severitate adversus luxum, qui immensum proruperat ad cuncta quis pecunia prodigitur.*

Aedilibus priscam severitatem induentibus consilia illo anno agitata sunt, quibus luxus coerceretur. Corrigendum igitur *suscepta severitate*; cf. Cic. Verr. IV. 69: non iudicis solum severitatem in hoc crimine, sed prope inimici atque accusatoris vim suscipere debes; pro Sulla 87: nisi esset severitas illa suscepta; pro Caelio 16: mihi auctoritatem patriam severitatemque suscipio.

III. 67 *nec dubium habebatur saevitiae captarumque pecuniarum teneri reum [Silanum]; sed multa adgerebantur etiam insonitibus periculosa, cum super tot senatores adversos facundissimis totius Asiae eoque ad accusandum delectis responderet solus et orandi nescius, proprio in metu, qui exercitam quoque eloquentiam debilitat.*

Respondit, opinor, proprio et naturali impetu i. e. vi et calore non arcessitis et quaesitis, quae exercitam quoque eloquentiam debilitant. Etenim Silanus, orandi nescius, impetu magis quam cura vigeat, ut de Q. Haterio tradit Tacitus, Ann. IV. 61. Cf. Cic. Orat. 68: aliter in oratione nec impetus ullus nec vis esse potest; ad Att. XI. 5: impetu magis quodam uti quam cogitatione; Plin. Ep. II. 19: actiones, quae recitantur, impetum omnem caloremque perdunt.

III. 76 *L. Ennium. maiestatis postulatum, quod effigiem principis promiscuum ad usum argenti vertisset, recipi Caesar inter reos vetuit, palam aspernante Aleio Capitolone quasi per libertatem. non enim debere eripi patribus vim statuendi neque tantum maleficium impune habendum. sane lentus [Tiberius] in suo dolore esset: rei publicae iniurias ne largiretur.*

Postrema verba interpretes et editores intelligere affirmant „rei publicae iniurias ne impunitas relinqueret.” Donec exempla afferantur ex quibus constet largiendi verbo hanc vim recte tributam esse, ut legatur suadeo rei publicae iniurias resarciret. Cf. Cic. Phil. IX. 4: nulla dubitatio relinquetur, quin honore mortui, quam vivo iniuriam fecimus, sarciamus.

IV. 72 *eadem anno Frisii, transrhenanus populus, pacem exuere, nostra magis avaritia quam obsequii impatientes. tributum iis Drusus iusserat modicum pro angustia rerum, ut in usus militares coria boum penderent.*

Corrigendum est *tributum iis Drusus iniunxerat*. Iubere alicui tributum, a communi Latinitate alienum, ne Tacito quidem obtrudendum censeo, qui, ubi de muneribus agit, a dominantibus impositis, iniungendi verbo uti solet; cf. Germ. 25: iniungit dominus servo frumenti modum; Agr. 13: iniuncta imperii munera; Agr. 15: iniungi delectus.

VI. 35 *enimvero apud Sarmatas non una vox ducis: se quisque stimulant, ne pugnam per sagittas sinerent: impetu et comminus praeveniendum.*

Neque *sinerent* ferendum est, neque, quod Beroaldus voluit, *inirent*, sed corrigendum *sumerent*. Sumere pugnam idem est, quod capessere, suscipere pugnam. Proelium sumere legitur Hist. II. 42; bellum sumere Ann. II. 45; XV. 5; cf. Dietz ad Sall. Jug. 20. 5.

XI. 24 *neque enim ignoro Iulios Alba, Coruncanios Camerio, Porcios Tusculo, et ne vetera scrutemur, Etruria Lucaniaque et omni Italia in senatum accitos, postremo ipsam ad Alpes promotam, ut non modo singuli viritim, sed terrae, gentes in nomen nostrum coalescerent.*

Corrigendum puto *totae gentes*.

XII. 47 *mos est regibus, quotiens in societatem coeant, implicare dextras pollicesque inter se vincire nodoque praestringere: mox ubi sanguis in artus se extremos suffuderit, levi ictu cruorem eliciunt atque invicem lambunt. id foedus arcanum habetur quasi mutuo cruore sacratum.*

Non, opinor, *arcanum* foedus id habetur, neque, ut Haase contendit *aeternum*, sed *artum*. Cf. Germ. 20: sanctiorem artioremq; hunc nexum sanguinis opinantur; Ann. II. 66: arta cum rege amicitia; Ann. IV. 68: speciem artae amicitiae fecere.

XII. 61 *rettulit dein [Claudius] de immunitate Cois tribuenda, multaque super antiquitate eorum memoravit: Argivos vel Cocum*

Latoniae parentem vetustissimos insulae cultores; mox adventu Aesculapii artem medendi inlatam maximeque inter posteros eius celebrem fuisse, nomina singulorum referens et quibus quisque aetatibus viguissent. quin etiam dixit Xenophontem, cuius scientia ipse uteretur, eadem familia ortum, precibusque eius dandum, ut omni tributo vacui in posterum Coi sacram et tantum dei ministram insulam colerent. neque dubium habetur multa eorundem in populum Romanum merita sociasque victorias potuisse tradi: set Claudius, facilitate solita quod uni concesserat, nullis extrinsecus adiumentis velavit.

Invideo viris doctis, qui postrema verba explicare potuerunt. Ut rem expediant primum *facilitate* (i. e. comitate et benignitate) *solita* coniungunt cum *concesserat*, cui coniunctioni tamen verborum collocatio adversatur. Deinde sensum esse affirmant: „quod privato impulsu et unius Xenophontis gratia fecerat, dignatus est ita velare atque interpretari, tanquam publica ratione et propter merita Coorum fecisset.” At vero, si haec interpretatio vera esset et recta, illud *extrinsecus*, tanquam vox inanis, prorsus abundaret. Accedit quod Claudius, ut antiquitatis notitiam ostentaret, compluribus argumentis inutilibus, ex historia fabulosa petitis, relationem defenderit. Ut autem locus fiat perspicuus, legendum puto *set Claudius facilitate solita, quod uni concesserat, multis extrinsecus adiumentis velavit*, i. e. id quod unius Xenophontis gratia fecerat, multis argumentis ineptis et a re alienis velavit; quod solitae levitatis erat documentum, quia permulta argumenta utilia afferre poterat et efficacia ad relationem tuendam. Hanc in rebus gravioribus tractandis Claudii levitatem *facilitatem* Suetonius quoque dixit in Vit. Claud. 29. *Extrinsecus*, quod nusquam nisi h. l. apud Tacitum legitur, eadem significatione usurpatum est a Columella, L. 6. 17: haec, etsi extrinsecus, non tamen intempestive videor hoc loco rettulisse.

XIII. 39 *orta fiducia caput gentis Artaxata adgrediendi. nec tamen proximo itinere ductae legiones, quae si amnem Araxen, qui moenia adluit, ponte transgrederentur, sub ictum dabantur: procul et latioribus vadis transiere.*

Immo, opinor, *tutioribus.*

XIII. 46 *deicitur familiaritate sueta, post congressum et comitatu Otho, et ad postremum, ne in urbe accumulatus ageret, provinciae Lusitaniae praeficitur; ubi usque ad civilia arma non ex priorie infamiae, sed integre sancteque egit, procaz otii et potestatis temperantior.*

Interpretes, qui lectiones absurdissimas sorbere et concoquere malunt, quam codicum fidem in dubium vocare, ut stolidum illud *procaz otii* tueantur, Tacitum significasse affirmant, Otho-nem lascivientem ac dissolutum fuisse in otio agendo, quamdiu privatus Romae degeret. At magno conatu magnas nugae dicunt. Hoc enim voluit: Otho in Lusitania, quam provinciam (teste Suetonio c. 3) per decem annos moderatione atque abstinentia singulari administravit, *integre sancteque egit, pervicaz otii*, i. e. constanter otium complexus. *Pervicaz* et *pervicacia* ita interdum usurpata esse ut ad bonarum rerum perseverantiam pertineant, exemplis demonstravit Boetticher, Lex. Tac. p. 357. Sic Helvidius Priscus (Hist. IV. 5) dicitur fuisse *recti pervicaz*. Cf. Ann. I. 19.

XIV. 9 *cremata est [Agrippina] nocte eadem, convivali lecto et exequiis vilibus; neque, dum Nero rerum potiebatur, congesta aut clausa humus.*

Voc. *clausa* editores perperam interpretatos esse video. Hoc enim significare contendunt, ne loco quidem, ubi cineres positi essent, cippum esse impositum. Potius crediderim, ut neque altior tumulus Agrippinae congestus sit (*congesta humus*), ita ne consaeptum quidem bustum eius esse. Cf. Suet. Ner. 33: bustum eius [i. e. Claudii] consaepleri, nisi humili levique maceria, neglexit. — Claudere pro consaepire Tacitus usus est Ann. XIV. 14: clausum valle Vaticana spatium in quo equos regeret [Nero].

Ibid. *hunc sui finem multos ante annos crediderat Agrippina contempseratque. nam consulenti super Nerone responderant Chaldaei fore ut imperaret matremque occideret; atque illa „occidat” inquit, „dum imperet.”*

Vv. *crediderat* et *contempserat* quodammodo inter se repugnant, nam non contempsisset, opinor, Chaldaeorum responsum Agrip-

pina, si eidem fidem habuisset. Scripsit nimirum Tacitus *resciverat Agrippina contempseratque*.

XIV. 14 *vetus illi cupido erat curriculo quadrigarum insistere nec minus foedum studium cithara ludicrum in modum canere. concertare equis regium et antiquis ducibus factitatum memorabat, idque vatium laudibus celebre et deorum honori datum. enimvero cantus Apollini sacros, talique ornatu adstare non modo Graecis in urbibus, sed Romana apud templa numen praecipuum et praescium.*

Nero, ut effusum cithara cantandi studium excusaret, cantus Apollini sacros memorabat *talarique ornatu* citharoedico ipsum deum tam in Graecia, quam Romana apud templa adstare. Namque: „Pythius in longa carmina veste sonat”, ut est apud Propertium, III. 23 (II. 31). 16; cf. Tibullus III. 4. 35; Ovidius, Met. XI. 166. Quis est, quin Apollinem illum Citharoedum noverit, talari palla amictum, Scopae artificium, ad cuius exemplum nobile signum expressum est, quod in Museo Vaticano asservatur. — Vv. *talari ornatu* leguntur apud Frontonem, de feriis Alsiansibus p. 229 Nab. Cf. Ann. XV. 65: tragico ornatu.

XIV. 19 *sequuntur virorum inlustrium mortes, Domitii Afri et M. Servilii, qui summis honoribus et multa eloquentia vigerant, ille orando causas, Servilius diu foro, mox tradendis rebus Romanis celebris et elegantia vitae, quam clariorem effecit, ut par ingenio, ita morum diversus.*

Potius crediderim Servilium elegantia morum, victusque munditia et lautitia vitam *hilarior* effecisse. Cf. Nepos, Att. 19; Tac. Ann. V. 8; Cic. de Fin. V. 30. 92. — Litteram *h* more haud insolito a librario omissam corruptelae primam causam fuisse apparet.

XIV. 24 *ventum dehinc in locos cultos demessaeque segetes, et ex duobus castellis, in quae confugerant Armenii, alterum impetu captum; qui primam vim depulerant, obsidione coguntur.*

Editores contendere solent post *coguntur* cogitatione supplementum esse *ad deditionem*. Minus audacter, credo, agunt qui *mecum pro coguntur* scribunt *cinguntur*. — *Obsidione cingere pro*

obsidione claudere argentea aetate in usum venit; Cf. Virg. Aen. III. 52; Justin. XXII. 4; Tacit. Ann. VI. 34: Orodem Pharasmanes saepe in modum obsidii stationibus cingebat.

XIV. 31 *ad hoc templum divo Claudio constitutum quasi arx aeternae dominationis aspiciebatur, delectique sacerdotes specie religionis omnis fortunas effundebant.*

Inepte editur *effundebant*, quo nihil significari potest nisi hoc, sacerdotes suas opes prodegiisse atque dilapidasse. Re vera autem miseros Britannos bonis everterunt, quamobrem corrigendum erit *pessundabant*.

XIV. 56 *verum et tibi valida aetas, rebusque et fructui rerum sufficiens, et nos prima imperii spatia ingredimur: quin, si qua in parte lubricum adolescentiae nostrae declinat, revocas ornatumque robur subsidio inpensius regis?*

Neronis haec verba sunt, quibus Senecam, otium sibi poscentem, dehortari simulat ab aula recedere. In quibus offendit v. *ornatum*, quod ut explicent editores, haec Neronem dixisse contendunt: „Ornasti et instruxisti optimis praeceptis consiliisque adulescentiam meam; iam adolevi (*robur*); nunc igitur subsidio et adminiculo mihi eris”. — Ego vero haec potius Neronem officiose simul et subdole significasse existimo: „quia, ut dixisti (cf. c. 54), robur mihi superest, imperii clavum ipse tenere cupio; probo igitur quod non iam ad tuum gradum sum ambulaturus, neque in omnibus rebus subsidio mihi eris. At si a recta via aberravero, monitis saltem me tuis revoca atque corrige, idque eo maiore cura, quia adminiculo tuo, quo adhuc innisus sum, posthac carebo”. — Quae quum ita sint, legendum puto *orbatumque robur subsidio*. Cf. Hist. II. 28: orbari se fortissimorum virorum auxilio. — Eodem modo quo hic Tacitus, *regere* pro *corrigere*, *admonere* usurparunt Cicero, pro Murena, 29. 60: non multa peccas, ... sed peccas; te regere possum; Caes. B. C. III. 57: Scipionem ea esse auctoritate, ut non solum libere quae probasset exponere, sed etiam ex magna parte compellere atque errantem regere posset. Cf. Plin. Ep. X. 30 et 119.

XIV. 58 *quin et Asiam favore iuvenis arma cepisse, nec milites ad scelus missos aut numero validos aut animo promptos, postquam iussa efficere nequiverint, ad spes novas transisse, vana haec more famae credentium otio augebantur.*

Tacito reddendum est *more famae credentium solito.*

XV. 5. *Corbulo tamen, quamvis secundis rebus suis, moderandum fortunae ratus misit ad Vologesen qui expostularent vim provinciae inlatam: socium amicumque regem, cohortes Romanas circumscideri, omitteret potius obsidionem, aut se quoque in agro hostili castra positurum.*

Emendandum puto *omitteret protinus obsidionem.*

XV. 42 [Severus et Celer] *ab lacu Averno navigabilem fossam usque ad ostia Tiberina depressuros promiserant, squalenti litore aut per montes adversos.*

Pro *adversos*, quod sensu carere mihi videtur, conicio *adrectos*, quo vocabulo paullo insolentiore Livius quoque usus est, XXI. 35: pleraque Alpium ab Italia sicut breviora ita arrectiora sunt. Quae autem loca hic *squalida* et *adrecta* Tacitus vocat, eadem infra *arentia* et *abrupta* dicit: neque enim aliud umidum gignendis aquis occurrit quam Pomptinae paludes: cetera abrupta aut arentia.

XV. 43 *ceterum urbis quae domui supererant non, ut post Gallica incendia, nulla distinctione nec passim erecta, sed dimensis vicorum ordinibus et latis viarum spatiis cohibilaque aedificiorum altitudine ac patefactis arcibus.*

Perpauci editores vv. *quae domui supererant* intacta reliquerunt; intellexerunt enim *domui* sanae Latinitati manifesto adversari, quia *quae domui supererant* non idem esse potest ac *quae post spatium domui* (Neronis) *exemptum supererant*, sed potius *quae struendae domui supererant*, haec vero neque per se apta esse (nam debuit certe *domibus* non *domui*) neque hic de solis domibus h. e. nobilium aedibus, sed de omnibus urbis aedificiis sermonem esse. Ad sanandum locum alii alia excogitarunt. Halmsius recepit Lipsii coniecturam *quae domus perierant . . . erectae*. Mihi legendum videtur *quae combusta perierant*,

XV. 57 *atque interim Nero recordatus Volusii Proculi indicio Epicharim altineri ratusque muliebre corpus impar dolori tormentis dilacerari iubet. at illam non verbera, non ignes, non ira eo acrius torquentium, ne a femina spernerentur, pervicere, quin obiecta denegaret. sic primus quaestionis dies contemptus.*

Immo hercle *consumptus*; Cf. Hist. IV. 43: *consumptus* per discordiam dies; Dial. 3: omne tempus circa Medeam consumere.

XV. 67 *ipsa* [Subrii Flavi] *rettuli verba, quia non, ut Senecae, vulgata erant, nec minus nosci decebat militaris viri sensus incomptos et validos.*

Plusquamperfecto tempori nullus hic locus est. Scripsit Tacitus nimirum id, quod in tali se solet, *vulgata extant*; Cf. Dial. 39: eius modi libri extant; Ann. II. 63: extat oratio, qua magnitudinem viri extulit.

XV. 73 *at in senatu cunctis in adulationem demissis, lunium Gallionem, Senecae fratris Marte pavidum et pro sua incolumitate supplicem, increpuit Salienus Clemens, hostem et parricidam vocans, donec consensu patrum deterritus est, ne publicis malis abuti ad occasionem privati odii videretur, neu composita aut oblitterata mansuetudine principis novam ad saevitiam retraheret.*

Extrema verba omni sensu carent, nam frustra quaeritur quae tandem res compositae aut oblitteratae ad novam saevitiam revocari possent. Omnes editores autem in errorem inducti mihi videntur Lipsii coniectura, qui pro eo, quod legitur in M, *composita aut oblitterata mansuetudinē* dedit lectionem vulgatam. Debuerat scribere, nisi fallor, *compositam aut oblitteratam anxitudinem*; Nero enim, ut erat pavidus semper et anxius, in eorum potissimum vitam saeviit, a quibus periculum sibi imminere arbitrabatur; timore igitur adducebatur ad tot homines illustres extinguendos (cf. init. huius capituli et XVI. 15). Patres autem Clementem monuerunt ne, Gallionem increpando, Neronis anxitudinem, quae Pisoniana coniuratione repressa multisque claris hominibus caesis modo sedata esset, ad novam saevitiam excitaret.

Unum et alterum locum subiungam, ubi vocabulum desidero, librariorum negligentia omissum.

XI. 4 *nocturnae quietis species alteri obiecta, tamquam vidisset Claudium spicea corona evinctum, spicis retro conversis, eaque imagine gravitatem annonae dixisset.*

Legendum *gravitatem annonae portendi dixisset*; cf. Ann. XII. 64; Hist. II. 78.

XI. 15, postquam narratum est rettulisse Claudium ad senatum super collegio haruspicum, ne vetustissima Italiae disciplina per desidiā exolesceret, in fine capitis haec leguntur *factum ex eo senatus consultum, viderent pontifices quae retinenda firmandaque haruspicum.*

Conicio *viderent pontifices de retinenda firmandaque haruspicum disciplina.*

XII. 38 *praefectum castrorum et legionarias cohortes extruendis apud Siluras praesiidiis relictas circumfundunt. ac ni cito nuntiis ex castellis proximis subventum foret copiarum obsidioni, obcubuissent.*

Immo, opinor, *nuntiis ex castellis proximis missis.*

XV. 65 *fama fuit Subrium Flavum cum centurionibus occulto consilio, neque tamen ignorante Seneca, destinavisse, ut post occisum opera Pisonis Neronem Piso quoque interficeretur, tradereturque imperium Senecae, quasi insontibus claritudine virtutum ad summum fastigium delecto.*

Corrigendum *quasi ex insontibus . . . delecto.*

J. J. CORNELISSEN.

ZENOBIUS.

IV. 11:

Zeὺς κατεῖδε χρόνιος εἰς τὰς διφθέρας.

Supple:

(Ὁ) Zeὺς κατεῖδε χρόνιος εἰς τὰς διφθέρας.

perelegans antiqui poetae senarius est.

C. G. C.

AD CAESAREM.

B. G. I. 46.

Posteaquam in vulgus militum elatum est, qua arrogantia in colloquio Ariovistus usus omni Gallia Romanis interdixisset impetumque in nostros eius equites fecissent, eaque res colloquium ut diremisset, multo maior alacritas studiumque pugnandi maius exercitui iniectum est.

Nec facile quisquam dixerit quid opus sit participio *usus*, et ratio sententiarum docet non tantum Ariovistum sed etiam eius equites arroganter fecisse narrari. His de causis *usus* deleatur.

B. G. VI. 32.

Caesar explorata re quaestione captivorum siqui ad eos Eburones ex fuga convenissent, ad se ut reducerentur, imperavit; si ita fecissent, fines eorum se violaturum negavit.

Siquidem Segni Condrusique non per alios sed ipsi profugos e proelio Eburones reducere debebant, sermonis elegantia postulat *reducerent*. Pronomen demonstrativum pariter omissum est VI. 23: *qui quacunque de causa ad eos venerunt, ab iniuria prohibent, sanctos habent*; VII. 31: *qui Avarico expugnato refugerant, armandos vestiendosque curat.*

B. G. VII. 35.

reliquas copias cum omnibus impedimentis, ut consueverat, misit captis quibusdam cohortibus, uti numerus legionum constare videretur.

Quum Caesar sex legiones secundum flumen Elaver duce-

ret, quadraginta cohortes sic constituendae erant ut sexaginta cohortium speciem praeberent. Quod furtum ne Vercingetorix, cuius castra e regione castris Caesaris posita essent, statim animadverteret, non *quarundam*, opinor, sed cunctarum opera adhibenda erat. Quidquid igitur pro *captis* legendum est, *quibusdam* utique vitium alit. Holder ex Deiteri conjectura in suam editionem recepit: *ita apertis quibusdam cohortibus*. Hanc lectionem ea conditione grate accipi velim, ut pro *quibusdam* legatur *quidem* deletoque *ita* depravati vocabuli *captis* prima littera retineatur, quam mutilati adverbii *sic* reliquias esse coniciam. Ergo totum locum in hunc modum restituerim: *reliquas copias misit sic apertis quidem cohortibus uti numerus legionum constare videretur*. Postquam e *misit* cap alterum si evanisset, accidisse puto ut labes labem gigneret donec esset ubi sisteretur.

B. C. I. 1.

L. Lentulus consul senatui reique publicae se non defuturum pollicetur, si audacter ac fortiter sententias dicere velint; sin Caesarem respiciant atque eius gratiam sequantur, ut superioribus fecerint temporibus, se sibi consilium capturum neque senatus auctoritati obtemperaturum; habere se quoque ad Caesaris gratiam atque amicitiam receptum.

Ostendit Mommsen Lentulum sibi obloqui et contradictionem inde nasci quod nomen Caesaris in postremam sententiam intrusum sit. Quod autem vir summus praecipit ut totum illud vocabulum exturbetur, id praeceptum equidem salva reverentia cunctanter observo. Sine mora dicto audiens forem, si iuberer in expulso vocabulo circumscribentis alicuius quaerere adiectivi vestigia, quo Lentulus definiat ad cuiusmodi gratiam atque amicitiam receptum habeat. Expromerem *certam*, quod ipsum in translationem apte quadrat.

H. W. VAN DER MEY.

AD ODYSSEAM.

Quum nuper Odysseam accuratissime relegerem ex Nauckii editione, et ingentem copiam pulcherrimarum emendationum, quas paginis subjectas videbam, admirarer, non poteram ἀργεῖν ἐν τοσούτοις ἐργαζομένοις, sed sicubi aliquis locus mihi suspectus erat, eum quam lenissima correctione sanare studebam. Operaene pretium fecerim, an Homero non magis ego profuerim, quam Corinthiis Diogenes, nunc lector videat; nam ex meis coniecturis eas elegi, quae mihi viderentur maximam habere veri speciem.

§ 665 sqq. Antinous, certior factus de Telemachi itinere, et alia et haec queritur:

ἐκ τοσσῶνδ' ἀρέκητι νέος πάις οἴχεται αὐτως,
νῆα φερυσσάμενος κρίνας τ' ἀνὰ δῆμον ἀρίστους,
ἄρξει καὶ προτέρῳ κακὸν ἔμμεναι.

Genitivus τοσσῶνδε aut ab ἐκ pendet, aut ab ἀρέκητι. Si ab ἐκ pendet, ἀρέκητι sine casu dictum erit, et ergo nihil significabit, si ab ἀρέκητι, praepositio ἐκ ferri non potest. Accedit quod versus, quos citavi, tam male inter se cohaerent, ut, quo consilio ab Antinoo dicti sint, perspicere non possit. Tamen ea vitia fere sine mutatione tolli possunt: pro ἐκ enim legendum est εἰ:

εἰ τοσσῶνδ' ἀρέκητι νέος πάις οἴχεται αὐτως,
νῆα φερυσσάμενος κρίνας τ' ἀνὰ δῆμον ἀρίστους,
ἄρξει καὶ προτέρῳ κακὸν ἔμμεναι.

Si puer iste, tot viris invitis, iter suscepit, posthac et alias molestias nobis exhibebit.

Paulo supra (vs. 507) hæc leguntur: Neptunus

ἤλασε Γυραίην πέτρην, ἀπὸ δ' ἔσχισεν αὐτήν.

Quid h. l. sit ἀποσχίζειν τὴν πέτραν, obscurissimum est. Quam autem vs. sq. legatur:

καὶ τὸ μὲν αὐτόθι μίμνε, τὸ δὲ τρύφος ἔμπεσε πόντῳ,
vix est quod dubites quin legendum sit: διὰ δ' ἔσχισεν αὐτήν.

vs. 632 Noemon ita alloquitur Antinoum:

Ἀντίνο' ἢ ῥά τι ρίδμεν ἐνὶ Φρεσὶν ἢ καὶ οὐκί,
ὁππότε Τηλέμαχος νέετ' ἐκ Πύλου ἡμαθόεντος;

Noëmon profecto nescit, quando rediturus sit Telemachus; ergo rogare ἢ ῥά τι ρίδμεν absurdum est. Quid autem est legendum? Nempe: ῥίστον. Præcedit enim vs. 628:

Ἀντίνοος δὲ καθῆστο καὶ Εὐρύμαχος θεοειδής.

Possit etiam ῥίστε. Versus 138 huius libri non videtur afferri posse ad vulgatam lectionem defendendam.

vs. 649 τί κεν ῥέξειε καὶ ἄλλος

ὁππότε' ἀνὴρ τοιοῦτος, ἔχων μελεδήματα θυμῷ,
αἰτίζη;

Neque αἰτίζη neque αἰτίζει rectum est, sed syntactica ratio docet legendum esse αἰτίζοι. Cf.:

α 228 νεμεσσήσαιτό κεν ἀνὴρ

αἰσχεα πόλλ' ὁρώων, ὅς τις πινυτός γε μετέλθοι.

β 31 ἦν χ' ἡμῖν σάφα τείποι, ὅτε πρότερός γε πύθοιτο.

θ 239 ὥς ἂν σὴν ἀρετὴν βρότος οὔτις ὄνοιτο

ὅς τις ἐπίσταιτο γῆσιν Φρεσὶν ἄρτια βάζειν.

κ 383 ὦ Κίρκη τίς γάρ κεν ἀνὴρ, ὅς ἐναΐσιμος εἴη

πρὶν τλαίη κτε.

μ 106 μὴ σύ γε κεῖθι τύχοις, ὅτε βροιβδήσειεν.

σ 142 ἀλλ' ὅγε σιγῇ δῶρα θεῶν ἔχοι ὅττι διδοῖεν.

σ 147 μῆδ' ἀντιάσειας ἐκείνῳ

ὁππότε νοστήσειε κτε.

χ 138 καὶ χ' εἷς πάντα ἐρύκοι ἀνὴρ, ὅς τ' ἄλκιμος εἴη.

ε 221 εἰ δ' αὖ τις ραίησι θεῶν ἐνὶ τοῖνοπι πόντῳ

τλήσομαι.

Lector, notissimorum versuum memor, qui leguntur ζ 325 sq.

νῦν δὴ πέρ μευ ἄκουσον, ἐπεὶ πάρος οὔ ποτ' ἄκουσας

ῥαιομένου, ὅτε μ' ἔρραιεν κλυτὸς ἐννοσίγαιος.

non aequo animo carebit obiecto verbi *ῥαίσει*, quumque in protasi haud dubie opus sit futuro, libenter probabit coniecturam meam:

εἰ δ' αὖ τις ῥαίσει με θεῶν ἐνὶ τοῖνοπι πόντῳ
τλήσομαι.

quo etiam ducere videtur varia lectio *ῥαίσειε*.

λ 193 De Laërte:

πάντῃ τοι κατὰ γουνὸν ἀλωῆς τοινοπέδοιο
φύλλων κεκλιμένων χθαμαλαὶ βεβλήσονται εὐναί.

Quid sit φύλλα κεκλιμένα scire pervelim. Interea suspicor κεκλιμένῳ. Quodsi quem verborum structura offendit (quamquam durior non est quam e. gr. π 42: τῷ δ' ἔδρης ἐπὶόντι πατὴρ ὑπόρειξεν Ὀδυσσεύς), potest parva transpositione κεκλιμένῳ, φύλλων legere.

Facillime tolli vitium potest μ 43:

παρίσταται οὐδὲ γάνυνται L. παρίσταντ'

μ 388 Sol ita minatur:

δύσομαι εἰς Ἀἶδα καὶ ἐν νεκύεσσι Φαείνω.

Non potest ita coniunctivus aoristi cum futuro coniungi. Simplicissimum videtur sic corrigere:

δύσομαι εἰς Ἀἶδα ἵν' ἐν νεκύεσσι Φαείνω.

ξ 87 Eumaeus hoc argumento utitur, quo procorum iniurias acerbè improbet: hostes quidem saepe impetum faciunt in terram alienam, et Iove volente praedas agunt

87 πλησάμενοι δέ τε νῆας ἔβαν τοῖχόνδε νέεσθαι

88 καὶ μὲν τοῖσ' ὄπιδος κρατερὸν δῖος ἐν Φρεσὶ πίπτει.

Non credo eos fuisse antiquis temporibus mores hominum, ut iam navibus impletis, et terra hostium relictā, facile iis aliqua religio iniici posset. Videmus autem Eumaeum ideo procorum cum hostium iniuriis comparare, quod illi nolunt:

νέεσθαι ἐπὶ σφέτερ' ἀλλὰ τέκηλοι

κτῆματα δαρδάπτουσιν ὑπέρβιον οὐδ' ἐπὶ Φειδῶ.

Quid autem hostes? Ubi cupiditates suas explerunt, hostibus parcunt et domum revertuntur. Credo ergo vs. 87 et 88 transponendos esse.

π 305 sq.

καί κέ τεο δμῶων ἀνδρῶν ἔτι πειρηθεῖμεν,
ἡμὲν ὅπου τις νῶϊ τίει καὶ δεῖδιε θυμῷ.

Nullus hic locus est adverbio loci ὅπου, sed, quemadmodum vs. sq. legitur ἢδ' ὅτις οὐκ ἀλέγει κτέ., ita hic quoque expecto ἡμὲν ὅτις που νῶϊ τίει. Particula που dubitationem quandam habet, versui nostro aptissimam.

υ 18 sqq.

τέτλαθι δὴ κραδίη· καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης
ἡματι τῷ ὅτε μοι μένος ἄσχετος ἦσθιε Κύκλωψ
ἰφθίμους ἐτάρους· σὺ δ' ἐτόλμας ὄφρα σε μῆτις
ἐξάγαγ' ἐξ ἄντροιο διόμενον θανέεσθαι.

Non minus absurdum tertio versu pronomen σε videtur, quam si versu secundo pro μοι scriptum esset σοι. Lege ergo: ὄφρα με μῆτις κτέ.

υ 38 Minervae ita consolanti:

τίπτ' αὐτ' ἐγρήσσεις, πάντων περὶ κάμμορε Φωτῶν;
τοῖκος μὲν τοι ὄδ' ἐστί, γυνὴ δέ τοι ἦδ' ἐνὶ τοίκῳ
καὶ πάις, οἶδν' οὐ τις ἐτέλδεται ἔμμεναι υἷα.

Ulysses respondet:

ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, θεά, κατὰ μοῖραν ἔφειπες·
ἀλλὰ τί μοι τόδε θυμὸς ἐνὶ φρεσὶ μερμηρίζει,
ὅπως δὴ μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφήσω.

Non ferendum videtur τι τόδε, ubi simplex τόδε requiritur. Ulysses hoc vult: verum est quod consolandi gratia dixisti, sed haec etiam restat cura. Hoc dicet, si scripserimus:

ἀλλ' ἔτι μοι τόδε θ. ἐ. φ. μ.

Nec me movet, quod vs. 42 eadem particula recurrit in πρὸς δ' ἔτι, nam ab ἔτι ad πρὸς δ' ἔτι gradatio quaedam est. Accedit quod vs. 41–43 non sine causa nonnullis vv. dd spurii videntur.

υ 80 Penelope ita precatur:

ἡέ μ' εὐπλόκαμος βάλοι Ἄρτεμις, ὄφρ' Ὀδυσῆα
δοσομένη καὶ γαῖαν ὑπὸ στυγερὴν ἀφικοίμην.

Conferenti notissima illa Κάλλχαντα πρῶτιστα κἄκ' ὀσόμενος προς-

ἔπειπεν et *δοσόμενος πατέρ' ἐσθλὸν ἐνὶ φρεσίν* persuaderi non potest *δοσομένη* hic sanum esse. Equidem credo Penelopen hoc velle: libenter moriar et ad inferos descendam, *ut* sic saltem maritum meum *videam*, i. e. *δοσόμενη*.

Libro φ bis in eodem vocabulo peccatum esse videtur. Alter locus est vs. 179:

ὄφρα νέοι θάλλοντες, ἐπιχρίοντες ἄλοιφῃ
τόξου πειρώμεσθα.

Neque hic, neque vs. 184 ullum sensum ex adiectivo *νέοι* elicio. Quoniam autem arcus diu *κέσκετ' ἐνὶ μεγάροις* (vs. 41) optime proci videntur dici eum *ἀπνοο* calefacere et perungere, i. e. *νέον*.

Alter locus est vs. 407:

ῥηϊδίως ἐτάνυσσε νέφ' περὶ κόλλοπι χορδὴν.

ubi utrum verisimilior sit vulgata lectio, an coniectura mea *νέην* περὶ κόλλοπι χορδὴν, cuius *φόρμιγγος ἐπισταμένῳ καὶ ἀοιδῷ* diiudicandum relinquo.

ω 348 Laërtes filium agnoscit:

τὸν δὲ ποτὶ τοῖ

εἶλεν.

Amplexantis non est *αἰρεῖν* sed *ἔλκειν*; coniicio ergo *εἶλκεν*, vel, quod editoribus magis placet, *ἔλκεν*.

J. J. HARTMAN.

Kal. Martiis.

A. MDCCCLXXXIV.

BIBLIOTHECA PHILOLOGICA BATAVA quater in anno prædibit Calendis
Ianuariis, Aprilibus, Iuliis, Octobribus.

Pretium annum erit floren. 5.25.

Singuli fasciculi separatim non venibunt.

Sumptibus E. J. BRILL, prodierunt:

- M. T. Cicero.** Commentarii rerum suarum sive de vita sua; accesserunt Annales Ciceroniani in quibus ad suum quaeque annum referuntur quae in his commentariis memorantur; utrumque librum scripsit W. H. D. Suringar. 1854. 2 part. 1 vol. 8°. f 8.50
- C. G. Cobet,** Variae lectiones, quibus continentur observationes criticae in scriptores Graecos. Editio secunda auctior. 1873. 8°. f 7.—.
- **Miscellanea Critica** quibus continentur observationes criticae in scriptores Graecos praesertim Homerum et Demosthenem. 1876. f 7.—.
- **Collectanea critica** quibus continentur observationes criticae in scriptores Graecos. 1877. 8°. f 7.—.
- **Hyperidis Orationes** duae 'Ο ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ ΛΟΓΟΣ et 'ΤΠΕΡ ΕΥΧΕΝΗΜΩΝ'. Editio altera auctior et emendatior. 8°. 1877. f 1.50.
- **Observationes criticae et palaeographicae** ad Dionysii Halicarnassensis antiquitates Romanas. 1877. 8°. f 3.50.
- **De Philostrati libello** ΠΕΡΙ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ. 1859. 8°. 1.25.
- **Cornelii Nepotis vitae excellentium imperatorum.** In usum scholarum. 1881. kl. 8°. f 0.60.
- J. J. Cornelissen,** Oratio inauguralis. 1879. 8°. - 0.45.
- **Coniecturae Latinae.** 8°. - 0.60.
- **Cornelii Taciti de vita et moribus Iulii Agricolae.** 1881. 8°. - 0.75.
- **Hetzelfde werk.** In usum scholarum. 1881. kl. 8°. - 0.30.
- **Minucii Felicii Octavius.** 1882. kl. 8°. - 0.90.
- H. van Herwerden,** Lectiones Rheno-Traiectinae f 1.50.
- Dr. H. T. Karsten,** De inkomsten en uitgaven van den Romeinschen Staat. Antiquarische schets. 1e stuk: De Republiek. 1880. 8°. f 0.80.
- **Spicilegium criticum.** 1881. 8°. - 0.80.
- Lysiae** Orationes et fragmenta. Graece. Emend. C. G. Cobet. Edit. sec. emend. 1882. 8°. f 1.20.
- H. W. van der Mey,** Studia Theognidea, accessit collatio codicis Mutinensis tantum non omnis. 1860. 8°. f 0.75.
- E. Mehler,** Luciani dialogi quattuor. Graece. (Timon, Philopseudes, Verae historiae, Gallus). In usum scholarum f 1.90.
- Mnemosyne.** — Bibliotheca philologica Batava. Edid. C. G. Cobet, T. J. Halbertsma, H. G. Hamaker, E. J. Kiehl, etc. 1852—62. 11 vol. et Appendix ad vol. 2—7. 8°. (f 56.50) f 30.—.
- **Nova series scripsit** C. G. Cobet, C. M. Francken, H. van Herwerden, S. A. Naber, W. G. Pluygers, alique, colleg. C. G. Cobet, H. W. van der Mey. 1873—81. Vol. I—X. 8°. per volumen. f 5.25.
- Dr. J. S. Speijer,** Latijnsche spraakkunst:
- 1ste stuk. Flexie en etymologie f 1.90.
- 2de stuk. Syntaxis - 1.90.
- Xenophontis Expeditio Cyri.** Graece. Emend. C. G. Cobet. Editio tertia emendatior. 1881. 8°. f 1.20.
- **Historia Graeca in usum scholarum.** Graece. Emendavit C. G. Cobet. Editio secunda emendatior. 1880. 8°. f 1.20.

10-2 1717

MNEMOSYNE.

BIBLIOTHECA PHILOLOGICA BATAVA

SCRIPSERUNT

C. G. COBET, C. M. FRANCKEN, H. VAN HERWERDEN,
S. A. NABER, J. J. CORNELISSEN, ALII.

COLLEGERUNT

C. G. COBET, H. W. VAN DER MEY.

NOVA SERIES.

VOLUMEN DUODECIMUM. PARS III.

LUGDUNI-BATAVORUM

E. J. BRILL.

LIPSIAE,
O. HARRASSOWITZ.
1884.

INDEX.

	Pag.
Spicilegium Criticum ad Flori Epitomas. J. J. CORNELISSEN .	233—245.
Herodotea, (<i>Continuantur ex XII pag. 170.</i>) C. G. COBET . .	246—282.
Olympiodorus. C. G. C.	282.
Ad Ciceronis Palimpsestos. (<i>Continuantur ex pag. 78.</i>) C. M.	
FRANCKEN.	283—291.
Codex Fonteinii. C. M. F.	292.
Olympiodorus. C. G. C.	292.
Animadversiones ad Poetas Graecos, scripsit H. VAN HERWERDEN.	293—318.
Emendatur locus Homeri, Odyss. ε, 171. H. v. H. . .	318.
Ad Platonis libros de Republica, scripsit H. VAN HERWERDEN.	
(<i>Continuantur ex XI, pag. 350.</i>)	319—336.

SPICILEGIUM CRITICUM AD FLORI EPITOMAS.

Iuli Flori Epitomae de Tito Livio bellorum
omnium annorum nec libri duo. Recogno-
vit Carolus Halm.

Lipsiae MDCCCLIII.

Docti viri, qui Floro edendo operam dederunt, inter huius scriptoris codices, duos esse intellexerunt ceteris adeo praestantes, ut recensio horum auctoritate fere tota inniti deberet: Bambergensem et Nazarianum, qui Heidelbergae hodie asservantur. Otto Iahnus in Praefatione Editionis, quae in lucem prodiiit anno huius saeculi LX, longe maiorem fidem Bambergensi habendam esse primus omnium copiose defendit. Libro Bambergensis simillimo, antiquiore sane eo saeculis non paucis, usum esse docuit Iordanem, qui in Libro de summa temporum vel origine actibusque gentis Romanorum Florum ab initio usque ad bellum Macedonicum primum descripsit. Cod. Nazarianum, quocum recentiores libros omnes consentire affirmavit, non adhibuit Iahnus nisi iis locis, quibus Bambergensis et Iordanis lectiones corruptae viderentur. Halmius in Editione anni sequentis Iahnii vestigiis insistens, aliquot probabiles lectiones, ab illo praetermissas, ex Bambergensi conquisivit, quibus addidit quaedam, in tribus Iordanis libris a se inventa; praeterea nonnullas Nazariani lectiones, a Iahnio sprete, in textum recepit. Deinde vero docti viri et eruditi in Germania non pauci exemplis demonstrarunt Iahnium in Bambergensis auctoritate amplectenda, repudianda Nazariani, saepe numero modum excessisse.

Controversia autem utri horum Codicum maior fides tribuenda

videatur, quaeque necessitudo ambobus cum Iordanis libris intercedat et aliorum sine dubio posthac exercebit industriam atque sagacitatem, nec sane aliquantum utilitatis lucubrationes illas investigationesque ad Flori libros emendatius edendos allaturas esse diffido. At multo plus salutis illis exspecto ab arte critica coniecturali. Quicumque enim varias lectiones vel obiter inspexerit, facile videbit omnes libros, praeterquam quod suis quique vitiis inquinati sint, mendis laborare gravissimis, quorum origo ad communem omnium fontem sit referenda, itaque non modo ante saec. IX, quo Bambergensis et Nazarianus scripti sint, sed iam ea, qua Iordanes libellum suum composuerit, aetate, i. e. saec. VI, errores saepe ridiculos in contextum irrepisse. Qui igitur in Floro recensendo id tantum agit, ut variis lectionibus sedulo inter se collatis vetustissimi Codicis, undè omnes nostri fluxerint, contextum restituat, is librum proferet incredibilem in modum corruptum et depravatum.

Halmius, etsi locos non paucos ex ingenio correxit, saepius tamen in librariorum insana commenta indulgentior fuisse videtur, quam a docto viro et acuto expectari aequum erat. Iam antea (Mnem. N. S. VI p. 312) unum et alterum locum indicavi, quos et post Halmii curas emendatione indigere putabam. Illis hos adicere visum est.

LIBER I.

Prooem. 3; *quia sibi obstat magnitudo rerumque diversitas aciem intentionis abrumpit, faciam quod solent, qui terrarum situs pingunt: in brevi quasi tabella totam eius imaginem amplectar.*

Quis umquam dixit scripsitve aciem vel ferri, vel oculorum, vel mentis denique *abrumpi*? Repone, quod unice verum est, *obtundit*. Deteriores libri habent *obrupit*.

1. 8 *ad tutelam novae urbis sufficere vallum videbatur, cuius dum angustias Remus increpat saltu, dubium an iussu fratris, occisus est.*

Recepit hunc locum Halmius ex Iahnii recensione, etsi confessus, se in eam potius sententiam inclinare ut *saltu* inducendum totusque locus sic scribendus sit: *cuius dum angustias R.*

increpat, transiit et, dubium seqq. Merito igitur Halmio suspectum est ineptum illud *increpat saltu*. Mihi sanae lectionis vestigia Codex Nazarianus praebere videtur, in quo haec leguntur: *dum inridet angustias remus idque increpat saltu*. Omnia nimirum sana erunt, si recepto *inridet* pro *idque increpat saltu* legatur *atque superat saltu*. — *Transiit* igitur vallum Remus, quod ipsum verbum, a nescio quo in margine olim annotatum, postea irrepsit in contextum. Ita factum est ut in Cod. Bambergensi et Iordanis omnibus scriberetur *saltu transiit dubium*. — *Saltu superare* pro *transilire* legitur apud Ovid. Met. VII. 767: *illa* [i. e. vulpes] *levi velox superabat retia saltu*. cf. Lucan. I. 183: *Iam gelidas Caesar curru superaverat arces*.

2. 1 *succedit Romulo Numa Pompilius, quem Curibus Sabinis agentem ultro petiverunt ob inolitam viri religionem*.

Corrigendum est o. i. *vitas religionem*. Cf. Cic. pro Rege Deiot. VI. 16: *Deiotarum non tam ingenio et prudentia quam fide et religione vitae defendendum puto* i. e. vitae innocentia et sanctitate.

3. 5 [Horatius] *flentem spolia circa se sponsi quidem, set hostis, sororem viderat. hunc tam immaturum amorem virginis ultus est ferro*.

Non amorem, opinor, sororis ultus est Horatius, sed *immaturum macerem*.

4. 1 *Ancus deinde Marcius, nepos Pompilii ex filia, raro ingenio; igitur et muro moenia amplexus est et interfluentem urbi Tiberinum ponte commisit, Ostiamque . . . coloniam posuit*.

Legendum est *novo ingenio*. In Iordanis Codd. est *pravo*, quod ex *gnavo* ortum esse apparet.

11. 10 *extant et parva de Antio spolia, quae Maenius in suggestu fori capta hostium classe suffixit — si tamen illa classis, nam sex fuere rostratae. sed hic numerus illis initiis navale bellum fuit*.

Immo hercle navale bellum intulit.

16. 3 *omnium . . . pulcherrima Campaniae plaga est. nihil mol-*

lius caelo: denique bis floribus vernat. nihil uberius solo: ideo Liberi Cererisque certamen dicitur.

Olim scriptum esse suspicor, nihil mollius coelo leniusque: bis floribus vernat.

16. 12 *itaque et consules statim magnifice voluntaria deditione turpitudinem foederis dirimunt, et ultionem flagitans miles Papirio duce strictis ensibus per ipsam viam ante pugnam furit; et in congressu arsisse omnium oculos hostis auctor fuit.*

Non intelligo milites illos ante pugnam furentes. Conicio acriter pugnam sumit. Meliores Codices habent *fuit*; Palatinus unus ante pugnam agit, alter adiit. Nescio quis olim, ut sumit interpretaretur, in margine annotasse videtur adiit.

17. 3 *Ciminius interim saltus in medio adeo tum terrori erat, ut senatus consuli denuntiaret ne tantum periculi ingredi auderet. sed nihil horum terruit ducom, quin fratre praemisso exploraret accessus.*

Scriptis Florus *nihil horum tenuit ducom*; cf. Cic. ad Dolab. post Ep. ad Att. XIV. 15: teneri non potui, quin tibi declararem; Acad. IV. 4: nec se tenuit, quin librum etiam ederet. — *Non terreor quin* num recte dicatur dubito.

22. 1 *haec est secunda aetas populi Romani et quasi adulescentia, qua maxime viruit et quodam flore virtutis exarsit ac fervebit.*

Nec satis capio quid sibi velit *flos virtutis*, nec quomodo quis *flore exardescere ac fervere* possit. Scripsit, ni fallor, Florus *qua maxime viguit et quodam calore inventutis exarsit ac fervebit.*

24. 1 *secundam in urbe media [seditionem] decemviralis libido conflavit.*

Immo potius *decemviralis*.

II. 2. 16 *Olbiae hic, ibi Aleriae urbis excidio incolas terruit, adeoque omni terra et mari Poenas purgavit, ut iam victoriae nihil nisi Africa ipsa restaret.*

Intelligerem haec, si scriptum esset *omnem terram et mare Poenis purgavit*. Sanae lectionis vestigia et hic Cod. Naz. perhibet, in quo scriptum est *repugnavit*. Floro reddendum esse apparet *repulsavit*.

II. 2. 32 *magna clades, sed non sine aliqua principis populi dignitate, interceptam tempestate victoriam et triumphum perisse naufragio.*

Verba haec omni sensu carent, nisi pro *dignitate* scribatur *indignitate*. Indigne scilicet populus ferebat interceptam tempestate victoriam et triumphum perisse naufragio. Of. Liv. V. 45: inde primum miseratio sui, deinde indignitas, atque ex ea ira animas cepit; Iustin. III. 5: cum hinc iniuria, inde indignitas animos acuerit. — Ut his locis, ita apud Florum quoque *indignitas* eandem vim habet atque *indignatio*.

II. 2. 35 *Romana classis prompta, levis, expedita et quodam genere castrensis ad similitudinem pugnae equestris sic remis quasi habenis agebatur.*

Vix satis mirari possis socordiam editorum, qui huiusmodi ineptias Floro obtrudendas putarent. Corrigas, quaeso, *quodam genere constructionis*.

II. 6. 16 *callidus imperator [Annibal] in patentibus campis, observato loci ingenio, quod et sol ibi acerrimus et plurimus pulvis et curus ab oriente semper quasi ex constituto, ita instruxit aciem, ut, Romanis adversus haec omnia obversis, secundum caelum tenens vento pulvere et sole pugnaret.*

O callidam observationem! qua eorum semper ab oriente flare sensit Hannibal. Noli credere, mi lector, has stultitias Florum effutivisse; scripsit nimirum *curus oboriens semper quasi ex constituto*. Postrema quoque verba vitiosa esse, nemo est quin facile sibi persuadeat; quis umquam ita scripsit *adversus omnia obversus*? Codices nos destituunt: Naz. habet *adversus haec omnia adversis quasi secundum*. Forsitan vera sit lectio *ut Romanis ad haec omnia obversis ipse secundum cett.*

II. 6. 26 *quippe adversus hostem totiens victorem, tam callidum*

non virtute tantum, sed suis etiam pugnare consiliis oportebat.
Corrige nodos sanis.

II. 6. 33: *grande illud et ante id tempus invictum caput, Syracusae, quamvis Archimedis ingenio defenderentur, aliquando cesserunt. longe illi triplex murus totidemque arces, portus ille marmoreus et fons celebratus Arethusae; nisi quod hactenus profuere, ut pulchritudini victae urbis parceretur.*

Non video qui ex his tolerabilis sententia eliciatur, nisi in hunc fere modum corrigantur *longe inclitus triplex murus totidemque arces quid, nisi hactenus profuere, ut p. v. n. parceretur?*

II. 6. 35 *Sardiniam Gracchus arripuit. sed nihil illi gentium feritas insanorumque — nam sic vocantur — inmanitas montium profuere. saevitum in urbes urbemque urbium Caralim, ut gens contumax vilisque mortis saltem desiderio patrii soli domaretur.*

Inepte *vilis mortis* gens dicitur, quae proicit vitam et mortem nihili facit. Quia res est notissima saepius Lucani imitatore Florum fuisse, scripsisse eum conicio *facilisque morti*, ad exemplum Phars. IV. 505, ubi haec leguntur: Indomitos sciat esse viros, timeatque furentes. Et morti faciles animos. — Vix opus erit demonstrare inepta illa *urbes urbemque urbium* librario cuidam oscitanti deberi. Fere non dubito quin Florus scripserit *saevitum in urbes caputque urbium Caralim*. Cf. Lib. I. 16. 6: ipsa caput urbium Capua.

II. 6. 36 *in Hispaniam missi Gneus et Publius Scipiones paene totam Poenis eripuerant, sed insidiis Punicae fraudis oppressi rursum amiserant, magnis quidem illi proeliis cum Punicas opes cecidissent.*

Corrigendum puto *illio*.

II. 7. 1 *post Carthaginem vinci nominem puduit. statim Africam secutae sunt gentes, Macedonia, Graecia, Syria ceteraque omnia quodam quasi aestu et torrente fortunae.*

Inepte regionem nomina praecedit vox inanis *gentes*. Restitue *certe*.

II. 7. 9 *nihil terribilius Macedonibus fuit ipso vulnere aspectu, quae non spiculis nec sagittis nec ullo Graeculo ferro, sed ingentibus pilis nec minoribus adacta gladiis ultra mortem patebant.*

Volnera illa ultra modum patuisse potius crediderim.

II. 10. 3 *ipse rex Aepulo equo inpositus, cum subinde crapula et capitis errore lapsaret, captum sese vix et aegre, postquam expergefactus est, didicit.*

Rex ebrius crapula, nimirum, et capitis fervore lapsabat.
Cf. Plin. H. N. XV. 4. 5.

III. 1. 17 *sic fraudulentissimus regum fraude gener soceri sui in insidias deductus Sullae in manum traditur, tandemque operum catenis Iugurtham in triumpho populus Romanus asperxit.*

Malim oneratum catenis.

III. 5. 9 *Italiam iam ipsamque urbem Romam regius terror adflabat. itaque L. Sulla festinat, vir armis optimus, parique violentia ruentem ulterius hostem . . . reppulit.*

Profecto non mirandum est, quod interpretes haerent in illis *regius terror adflabat*. Fuit, qui exponeret de propinquitate, quasi Mithridates tam propinquus Italiae esset, ut etiam spiritu contingere eam posset. Alius ita accepit: terror regis iam Italiam et Romam ipsam percellebat et attonitam reddebat: quemadmodum qui fulmine tacti sunt, affari dicuntur. Omnia, credo, erunt perspicua, si legitur *regius furor adfectabat*: Mithridates, qua erat dementia, iam cogitabat de Italia Romanaque ipsa subigenda. Cf. II. 2. 3: *affectare Siciliam*; Vell. II. 39. 1 et Tac. Germ. 37: *affectare Gallias*, ubi *affectare* significat conatum occupandi per arma imperii.

III. 5. 30 *Hierosolyma defendere temptavere Iudaei; verum haec quoque [Pompeius] et intravit et vidit illud grande impiae gentis arcanum patens, sub aurea vite cillum.*

Monstrum illud *cillum* profectum est ex ingenio Stephani Le Moyne, theologiae in Academia Lugduno-Batava professoris olim celeberrimi. Quum autem optimorum Codicum alter, Nazarianus, haberet *sub aureo uti caelo*, alter, Bambergensis, *sub*

aurea vitae caelum, vir clarissimus *sub aureo cillo* scribendum putavit hac fere ratione ductus: Pompeius, quum grande illud Iudaeorum arcanum aspiceret, videre sibi videbatur κίλλον i. e. asinum „quod — ita scribit — fluxisse crediderim ex Cherubinibus Arcae, qui cum vitulos referrent, sed pingui crassaque coelatura efformatos et elaboratos, asinos referre existimabant et voluerunt ethnici”. O. Iahn illum Monachi asellum ambabus manibus arripuit et levi mutatione facta edidit *sub aurea vite cillum*, ignarus scilicet Pompeii aetate Arcam nullam in pen- trali aedis extitisse, itaque inania fuisse arcana, ut scribit Tacitus, Hist. V. 9. Praeterea vero Latinitatis ratio lectioni vul- gatae obstare videtur, nam *arcanum patens*, *cillum* quomodo cohaereant nemo facile dixerit. Etsi autem ineptum Iahnii commentum sine ulla dubitatione repudiandum existimo, tamen de vera lectione haereo. De vite aurea illa res sane est satis expedita. Etenim suspensa erat supra portam „Sacrosancti”, quod testatur Iosephus, de Bello Iud. V 5. 4: εἶχε δὲ καὶ τὰς χρυ- σαῖς ὑπὲρ αὐτῆς [τῆς πύλης] ἀμπέλους, ἀφ’ ὧν βότρυες ἀνδρο- μήκεις κατεκρέμαντο (Cf. Tac. Hist. V. 5). Eandem postea Ro- mam translata et in templo Iovis Capitolini dedicatam esse narrat Iosephus, Strabonis testimonio usus, Antiq. Iud. XIV. 3 (5) 1. Fieri autem potest ut Florus arcanum penetrale, nomine a Romanorum aede sacra desumpto, *cellam* dixerit, itaque scrip- serit *penetrans sub aurea vite in cellam*. Sed scrupulum inicit locus Iosephi ex Ant. Iud. supra laudatus, ubi tradit Pompeio, Hierosolyma tendenti, iam quum Damascum venisset, Aristobulum vitem auream donum misisse: ἔπεμψε γὰρ αὐτῷ μέγα δῶρον Ἀριστόβουλος, ἀμπελον χρυσῇν ἐκ πεντακοσίων ταλάν- των. Haec si ad verbum accipienda sunt neque ita possunt ex- plicari ut Aristobulus, quod misisse dicatur, re vera obtulerit, iam sanctuarii porta suo ornamento orbata erat, quum Pom- peius penetrale temeraret. — Qui autem nimiae audaciae me arguere velit, quod pro *patens* scribendum *penetrans* contendo, eum ad III. 21. 21 remitto, ubi, quum Nazarianus *patientibus*, Bambergensis *penitentibus* habeat, O. Iahnus veram lectionem *penetralibus* revocavit.

III. 6. 5 [Servilius] *Phaselim et Olympum evertit Isaurosque*

ipsam arcem Ciliciae, unde conscius sibi magni laboris Isaurici cognomen adamavit.

Immo hercle adoptavit.

III. 7. 6 *cum ille [i. e. Pompeius] res in Asia gerens, eo [i. e. in Cretam] quoque praefectum misisset Antonium in alienam provinciam, inritus fuit.*

Iam veteres Editores viderunt perperam hic Antonium commemorari, quia omnium auctorum testimoniis constet Octavium a Pompeio in Cretam missum esse. Non dubito igitur pro *Antonium* reponere *Octavianum*. Sequentia ita corrigenda sunt, ut legatur *in aliena provincia inritus fuit*.

III. 8. 2 *Baleares per id tempus insulae piratica rabie maria corruperant. homines feros atque silvestres mireris ausos a scopulis suis saltem maria prospicere. ascendere etiam inconditas rates et praeternavigantes subinde inopinato impetu terruere.*

Non satis video quomodo *saltem* hic ferri possit, cuius significatio a loci sententia prorsus aliena est. Legendum puto *ausos a scopulis suis alte maria prospicere, ascendere . . . rates et praeternavigantes terrere*. Terrere iam olim Ryckius maluit. *Insulae*, a Freinshemio iam damnatum, in marginem ablegandum est.

III. 9. 5 *Porcius Cato Cyprias opes liburnis per Tiberinum ostium iniecit. quae res latius aerarium populi Romani quam ullus triumphus implevit.*

Praetulerim largius.

III. 10. 9 *nec Rhenus ergo immunis; nec enim fas erat ut liber esset receptator hostium atque defensor. et prima contra Germanos illius pugna iustissimis quidem ex causis.*

Haec verba mendo laborare nemo est, credo, quin vel primo aspectu sibi persuadeat. De emendandi ratione dubito. Aut enim post *illius* supplendum est *accolas*, aut, quod probabilius puto, *illius* depravatum est ex *inita*.

III. 10. 14 *in saltus ac paludes gens omnis diffugerat. tantum pavoris incussit intra ripam subita Romana vis.*

Ante subita excidisse videtur suam.

III. 10. 23 [Caesar] *ipsa capita belli adgressus urbes, Avaricum quadraginta milium propugnantium [sustulit], Alesiam ducentorum quinquaginta milium iuventute subnixam flammis adaequavit.*

Illud sustulit Iahnio auctore uncinis se circumclusisse Halmius scribit. Mira mehercule emendandi ratio! Floro reddendum est Avaricum cum quadraginta milibus propugnantium sustulit.

LIBER II.

III. 17. 9 *et pretium rogationis statim socii flagitare, cum inparem Drusum aegrumque rerum temere motarum matura, ut in tali discrimine, mors abstulit. nec ideo [minus] socii promissa Drusi a populo Romano reposcere armis desierunt.*

Iterum vocabulum temere uncinis saepsit Halmius; „minus — inquit — delendum esse significavi; in loco mendum esse apparet, sed incertum sitne minus an desierunt inducendum, an, quod Dukerus voluit, magis pro minus corrigendum.” De mendo facile equidem consentio, dissentio de emendatione. Omnia sana erunt, si retento minus pro desierunt correxeris *destinarunt*.

III. 18. 12 *fusae Rutili copiae, fusae Caepionis. nam ipse Iulius Caesar exercitu amisso cum in urbem cruentus referretur miserabili funere, media in urbe per viam defecit.*

Iam Freinshemius monuit illum Iulium Caesarem librariis redonandum, revocandum autem Rutilii Lupi nomen, quem omnes auctores in proelio vulneratum testentur. Editores vero fidem, quam vocant, Codicum sequi malunt, quam recipere id, quod unice verum est *Rutilius Consul*. Praeterea satis manifestum existimo, non *funere* Florum scripsisse, sed *vulnere*.

III. 19. 4 *Syrus quidam nomine Eunus fanatico furore simulato, dum Syriae deae comas iactat, ad libertatem et arma servos quasi numinum imperio concitavit.*

Corrigendum erit fanatico furore stimulatus.

III. 19. 12 *ac ne de duce* [i. e. Athenione] *quidem supplicium exigi potuit, quamvis vivus in manus venerit. quippe dum circa apprehendendum eum a multitudine contenditur, inter rixantium manus praeda lacerata est.*

Non praeda, opinor, sed ipse dux *foede laceratus est.*
cf. III. 21. 26: Baebium sine ferro ritu ferarum inter manus laniatum.

III. 20. 12 *tandem enim totis imperii viribus contra myrmilionem* [i. e. Spartacum] *consurgunt, pudoremque Romanum Licinius Crassus adseruit.*

Quicumque ea, quae hunc locum praecedunt, legerit, facile videbit coniunctionem causalem *enim* absurde scriptum esse. Restituendum est id, quod sententia flagitat, *enixe*.

III. 20. 13 *cum fugam in Siciliam pararent neque navigia suppetere, ratesque ex trabibus et dolea conexas virgultis rapidissimo freto frustra experirentur, tandem eruptione facta digna viris obire morte.*

Quis, quaeso, tam stolidus est, ut *dolea virgultis conexas* fuisse credat? Corrige, si placet, *vinculis*.

III. 21. 10 *rediit ab Africa Marius clade maior; si quidem carcer catenae, fuga exilium horrificaverant dignitatem.*

Verba et voces! Legas velim *rediit ab Africa Marius clade inmanior; si quidem carcer catenae, fuga exilium eum horrificaverant indignitate* i. e. indignatione; cf. quae annotavi ad II. 2. 32.

IV. 2. 77 *mox circa obsidionem urbium utrimque discursum est, quae miserae inter hos atque illos duces societatis Romanae poenas dabant.*

Conicio *mediae* i. e. ambiguae, quo inclinerent dubitantes; cf. I. 3. 6: *missi in auxilium ex foedere medii inter duos expectavere fortunam.*

IV. 7. 4 *igitur Ciceronis consiliis abolitio decretata, ne tamen*

publici doloris oculos ferirent, in provincias ab illo ipso quem occiderant Caesare datas, Syriam et Macedoniam concesserant.

Iam olim Graevius intellexit praerupta haec esse et depravata. Modo enim scriptor locutus de Antonio, ad Cassium et Brutum transit nulla eorum mentione facta. Dein qui sunt *publici doloris oculi*? — Forsitan vera sit lectio *ne tamen publici doloris auctores oculos ferirent.* — *Oculos ferire pro in oculos se inferre, in oculos incurrere* legitur apud Lucretium IV. 219 et VI. 923; Cic. ad Fam. XV. 16. 2.

IV. 7. 5 *igitur iam ordinata . . . inter triumviros re publica, relicto ad urbis praesidium Lepido, Caesar cum Antonio in Cassium Brutumque succingitur.*

Legendum *accingitur*, quod de iis, qui bellum parant et instruunt, sollemne est.

IV. 8. 9 *non alia post Xerxen miserabilior fuga. quippe modo trecentarum quinquaginta navium dominus cum sex septemve fugiebat extincto praetoriae navis lumine, anulis in mare abiectis, pavens atque respectans, et tamen non timens nisi ne periret.*

Haerent interpretes in voc. *anulis*. Fuit qui compedes remigum intellegi affirmaret, alius digitorum anulos a Pompeio abiectos putavit, ne ex iis agnosceretur, alii denique alia excogitarunt. Quid ni Pompeium, ut fugam et acceleraret et occuleret, *armis in mare abiectis* navigasse credamus?

IV. 10. 6 *deletae reliquae copiae forent, nisi urgentibus telis in modum grandinis quidam forte quasi docti procubuissent in genua milites.*

Malim *ingruentibus* coll. Aen. XII. 283: *it toto turbida coelo Tempestas telorum, ac ferreus ingruit imber.*

IV. 11 3 [Antonius] *totus in monstrum illud [i. e. Cleopatram] ut mento, ita animo quoque cultuque desciverat. aureum in manu baculum, in latere acinaces, purpurea vestis ingentibus obstricta gemmis.*

Profecto nemo intelliget cur *animus* et *mens* h. l. opponantur. Constans et perpetuus loquendi usus postulat ut legatur *habitu*

quoque cultuque. Vestis obstricta gemmis qualis fuerit non magis perspicuum est; conicio oblecta.

IV. 12. 7 *tum agmine secuto cum subrutus multitudine pons succidisset, saucius manibus et cruribus, speciosior sanguine et ipso periculo angustior terga hostium perceciderit.*

Pons amnis rapidi vi vel praecipitis torrentis subrui potest, sed obruitur, ubi nimio hominum transeuntium onere opprimitur; legendum igitur *obrutus*. — *Perceciderit* praeter Florum nemo scriptor usurpasse videtur; vix intelligo qui factum sit, ut editores, qui h. l. formam illam toleraverint, III. 20. 10 non receperint *perceciderit*; legitur ibi in Cod. Naz. *percaeciderit*.

IV. 12. 11 [Delmatas] *iam pridem Marcius consul incensa urbe Delminio quasi detruncaverat, postea Asinius Pollio gregibus, armis, agris multaverat, hic secundus orator; sed Augustus perdomandos Vibio mandat cett.*

Quid faciemus, quaeso, ineptis illis *hic secundus orator*? Fieri potest ut olim in margine vetustissimi libri nescio quis ascripserit *hic* [i. e. Asinius Pollio] *facundus orator*, quae verba depravata deinde librarius somniculosus in contextum receperit. — Non minus insulsum emblemata legitur IV. 11. 10 *in mausoleum se (sepulchra regum sic vocant) recepit*; quasi vero Romani homines, praesertim Augusto mortuo et sepulto, quid esset Mausoleum, docendi fuerint! Cf. Paus. VIII. 16. 4; Strabo V. p. 236; Suet. Aug. 100.

IV. 12. 37 *aliis oculos, aliis manus amputabant, uni os obstructum, rescisa prius lingua cett.*

Oculos non potest coniungi cum *amputabant*. Supple *oculos effodiebant*.

J. J. CORNELISSEN.

HERODOTEΑ.

AD LIBRUM SEPTIMUM.

(Continuantur ex XII. pag. 170.)

VII. 1: ἐπηγγέλλετο — ἐτοιμάζειν στρατιήν, πολλῶ πλέω ἐπιτάσσων ἐκάστοισι ἢ πρότερον παρῆχθαι.

Quia πλέω στρατιήν pendet ab ἐπιτάσσων, ut Latine *imperare naves, frumentum*, apparet verum esse quod in solo R servatum est: ἢ πρότερον παρῆχον.

Post pauca in verbis: καταλεγομένων τῶν ἀρίστων ὡς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατευομένων, non est delendum στρατευομένων, quod Stein volebat, sed ex Codice R recipiendum στρατευομένων.

Ἐπιτάσσειν στρατόν esse idem quod *exercitum imperare* apparet VI 95: ἐπῆλθε δ' ναυτικὸς πᾶς στρατὸς δ' ἐπιταχθεὶς ἐκάστοισι.

VII. 3: δοκέειν δ' ἐμοὶ καὶ ἄνευ ταύτης τῆς ὑποθήκης βασιλεῦσαι ἂν Ξέρξης.

Ex Vaticano Codice reponendum ἐβασίλευσε ἂν, namque δοκέειν δ' ἐμοὶ, ut ὡς δ' ἐμοὶ δοκεῖ, extra constructionem positum est neque ullo modo cum Ξέρξης componi potest.

VII 5: ἀλλ' εἰ τὸ μὲν νῦν ταῦτα πρήσσοις τὰ περ ἐν χερσὶ ἔχεις.

Sic Stein edidit ex A B mendose admodum et sine sensu. Contra optime procedent omnia recepta lectione Romani Codicis: ἀλλὰ τὸ μὲν νῦν κτέ.

VII. 6: ἐμποιῶν ἐς τὰ Μουσαίου χρησμὸν ὥς αἱ ἐπὶ Λήμνῳ ἐπικείμεναι νῆσοι ἀφανιζοίατο κατὰ τῆς θαλάσσης.

Manifestum est, ut in oraculo, *fulgurum* requiri, itaque aut ἀφανιοίατο scribendum, ut Krueger corrigebat, aut ἀφανιεοίατο.

VII. 7: — καὶ Αἴγυπτον [πᾶσαν] πολλὴν δουλοτέρην ποιήσας ἢ ἐπὶ Δαρείου ἦν.

Quam vim habet in tali re additum πᾶσαν? Ex rei natura omnes eandem servitutem serviebant, neque erat servitus levior aliis, aliis gravior. Expunge igitur πᾶσαν, quod in Codice R non comparet.

VII. 8: ὠρᾶτε μὲν νυν καὶ πατέρα τὸν ἐμὸν [Δαρεῖον] ἰθύνοντα στρατεύεσθαι ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τούτους.

Aufer turpe emblemata. Vide quid continuo praecedat.

VII. 8. β: οἶα ἔρξαν — [τὰ] ἐπίστασθέ μου πάντες.

Sine controversia τὰ expungendum est.

VII. 8. δ: ἵνα δὲ μὴ ἰδιοβουλεύειν ὑμῖν δοκέω τίθημι τὸ πρῆγμα ἐς μέσον.

Barbara forma est ἰδιοβουλεύειν cum certa Graecae linguae analogia pugnans. Codex R solus veram lectionem servat ἰδιοβουλέειν.

VII. 9: ἄλλα τε ἔθνεα πολλὰ — κατασρεψάμενοι [δούλους] ἔχομεν.

Eliminandum est vitiose abundans δούλους, cuius rei notio inest in κατασρεψάμενοι ἔχομεν, *subdeditus*, id est in *servitutem redegitus*.

Κατασρεψάμενος ἔχω et similia omnia *perfecti* temporis notionem habent: itaque idem est atque κατεστράμμεθα. Post pauca dicit: ἔχομεν δὲ αὐτῶν παῖδας κατασρεψάμενοι. cf. I. 73: Ἀσσύρια γὰρ — Κύρος ὁ Καμβύσῳ κατασρεψάμενος εἶχε. I. 75: τὸν Ἀσσύρια Κύρος — κατασρεψάμενος ἔσχε.

VII. 9. β: σὺν κακῷ μεγάλῳ οἱ νικῶντες ἀπαλλάσσονται, περὶ δὲ τῶν ἰσσοτμένων οὐδὲ λέγω ἀρχήν.

Vitium est in *ἑσσωμένων*. *Victor* recte appellatur ὁ νικῶν, sed *victi* οἱ ἑσσωμένοι. Confundunt librarii *ἑσσωθῆναι* et *ἑσσωθῆναι*, et, quod multo peius est, pro *ἑσσωθῆ* et *ἑσσωθῆναι* nihil cogitantes substituunt *ἑσώθη* et *ἑσώθησαν*.

Emendata lectio est in R *ἑσσωμένων*, sed reiicitur, mendosa in A B *ἑσσωμένων* probatur.

VII. 10: ἐγὼ δὲ καὶ πατρὶ τῷ σῷ — ἡγόρευον μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ Σκύθας.

Habebit oratio Graecum colorem si praepositionem addideris: ἈΠηγόρευον μὴ στρατεύεσθαι. cf. IV. 125: ἀπηγόρευον Σκύθησι μὴ ἐπιβαίνειν τῶν σφετέρων οὖρων. I. 155: ἀπειπέ σφι — δπλα ἀρήϊα μὴ ἐκτῆσθαι, et sic omnes.

VII. 10: — ἄνδρας — πολλὸν ἀμείνονας ἢ Σκύθας.

Recipiendum ex R: πολλὸν ἔτι ἀμείνονας.

VII. 10. β: καὶ δὴ [καὶ] συνήνεικέ σε ἥτοι κατὰ γῆν ἢ [καὶ] κατὰ θάλασσαν ἑσσωθῆναι.

Furca expellendum molestum καὶ. Sententia est: *fac te aut terra aut mari cladem accipiesse*, ut in *Medea* vs. 388:

καὶ δὴ τεθνῶσι· τίς με δέξεται πόλις;

vide Valckenarium ad VII. 184.

Etiam alterum καὶ vitio natum est. Lege ἥτοι κατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλασσαν. Tum recte additur: ἢ ΚΑΙ κατ' ἀμφοτέρα.

VII. 10. β: ἀλλ' ἦν τῇσι νηυσὶ Ἑμβάλλωσι καὶ νικήσαντες ναυμαχίῃ πλέωσι ἐς τὸν Ἑλλήσποντον — τοῦτο δὴ γίνεται δεινόν.

Requirit loci sententia *classis conflagrare*: itaque restituendum: τῇσι νηυσὶ CTMBάλλωσι. Quid tritius apud Herodotum quam *συμβάλλειν*, *συμβολή*, *συμβαλὼν ἐνίκησε* et sim.?

VII. 10 γ: καὶ τότε γε Ἰστιάος ὁ Μιλήτου τύραννος εἰ ἐπέσπετο τῶν ἄλλων τυράννων γνώμη.

Naturae ordinem restituunt Codices A B. — γε εἰ Ἰστιάος Μιλήτου τύραννος ἐπέσπετο κτῆ.

Post pauca pro: σὺ ἂν μὴ βουλεύῃς ἐς κίνδυνον μηδένα τοιοῦτον ἀπικέσθαι, corrige μὴ βούλῃς. In R est μὴ βούλευε.

Paullo ante ex R recipe μηδὲ ἡντιώθη pro ἡναντιώθη.

VII. 10. η: σὺ δέ, ὦ παῖ Γωβρύεω [Μαρδόνιε].

Si quis quem πατρόθεν ὀνομάζει ex ipsa natura ipsius nomen non addit. Apud Herodotum hoc uno loco sic peccatum est, saepius in Platonis Dialogis, sed mendum est ubique certum et manifestum.

VII. 10. η: ὁ μὲν γὰρ διαβάλλον ἀδικεῖ οὐ παρεόντι κατηγορεῖν.

Quid esse potest magis σόλοικον quam κατηγορεῖν τινι? Recte R παρεόντος.

VII. 10. θ: ἦν μὲν τῇ σὺ λέγεις Ἀναβαλνῇ βασιλεῖ τὰ πρήγματα.

De rerum *euentu* aliter dici non potest quam Ἀποβαλνῇ.

VII. 13: συναλίσας τοὺς καὶ πρότερον συνέλαξε ἔλεξε σφι τάδε.

Cuius aures haec ferre possunt? Recte R: — συνέλαξε ἔλεγέ σφι τάδε.

VII. 15: πέμπει ἄγγελον ἐπὶ Ἀρτάβανον [καλέοντα].

Facienda optio est et aut ἐπὶ inducendum aut καλέοντα. Corrector antiqui libri, unde R propagatus est, ἐπὶ deleuit. Melius retinuisset et καλέοντα damnasset. cf. I. 110: ἄγγελον ἐπέμπε ἐπὶ τῶν βουκόλων τῶν Ἀσυάγους τὸν ἠπίστατο — νέμοντα ὄρεα θηριωδέεατα.

VII. 15: μετὰ μέντοι οὐ πολλὸν χρόνον μετέγνων [ἔγνων δέ] ταῦτά μοι ποιητέα ἴοντα τὰ σὺ ὑπεθήκαο.

Interpolatum est a Graeculo ἔγνων δέ. Non intelligebant sequiores id ipsum in μετέγνων inesse, *mutato consilio*, aut *mutata sententia decreui*. cf. VII. 12: μετὰ δὲ βουλευεαι, ὦ Πέρσα, σράτευμα μὴ ἄγειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα et VII. 13: ὡς ὦν μεταδογμένον μοι μὴ σρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἥσυχος ἔσε.

Luculentum in primis est testimonium Thucydidis, quod omnem scrupulum evellet. I. 44: ἐν δὲ τῇ ὑστέρῃ μετέγνωσαν Κερκυραίοις ξυμμαχίαν ΜΕΝ μὴ ποιήσασθαι — ἐπιμαχίαν ΔΕ [ἐποιήσαντο del.]

Ferresne μετέγνωσαν ἔγνωσαν δέ? Non opinor. Itaque ne apud Herodotum quidem ferendum est.

VII. 15: *δνειρον φαντάζεται μοι οὐδαμῶς συνεπαιΝΕΟΝ ποιῆειν με ταῦτα.*

In Romano Codice servata est Herodoti consuetudo loquendi: συνέπαιΝΟΝ 'ΕΟΝ. cf. V. 20: συνέπαινοι γὰρ ἦσαν οἱ Πέρσαι. V. 31: δεῖ δὲ τοῦτοισι καὶ αὐτὸν βασιλέα συνέπαινον γίνεσθαι. III. 119: ἀπεπειρᾶτο γνώμης εἰ συνέπαινοί εἰσι τῷ πεπονημένῳ.

VII. 15: Ἀρτάβανος δὲ οὐ πρώτῳ κελεύσματι πειθόμενος.

Multo potior est Vaticani Codicis scriptura: οὐ ΤΩΙ πρώτῳ ΟΙ κελεύσματι πειθόμενος.

VII. 16. α: τοιοιούτων προκειμένων γνώμῶν τὴν σφαλερωτέραν ἈΝαιρέο.

Quia dicitur γνώμην αἰρεῖσθαι, non ἀναιρεῖσθαι, corrigendum est αἰρέο pro ἀναιρέο. cf. VII. 10. α: μὴ λεχθειςέων γνώμῶν ἀντιέων ἀλλήλῃσι οὐκ. ἔσι τὴν ἀμείνω αἰρεόμενον ἐλέσθαι.

VII. 16. β: Φῆς τοι — ἐπιφοιτᾶν δνειρον — οὐκ ἔωνΤΑ σε καταλύειν τὸν ζῶλον.

Scribendum οὐκ ἔων σε, quia Herodotus constanter τὸ δνειρον dicit, non ὁ δνειρος, ut in hac ipsa historia VII. 12, 15, 17.

VII. 17: οὔτε ἐς τὸ μετέπειτα οὔτε ἐς τὸ παραυτίκα [νῦν] καταπροΐξαι.

Inepte additum νῦν post τὸ παραυτίκα tollendum est cf. I. 19: καὶ τὸ παραυτίκα μὲν λόγος οὐδεὶς ἐγένετο. VII. 29: οὐ γάρ τοι ταῦτα ποιεῦντι οὔτε ἐς τὸ παρεὼν οὔτε ἐς χρόνον μεταμαλῆσαι.

VII. 18: ἰδὼν ἤδη πολλὰ τε καὶ μεγάλα πεσόντα πρήγματα ὑπὸ ἡσσόνων.

Thucydides II 89: πολλὰ στρατόπεδα ἤδη ἔπεσεν ὑπ' ἐλασσόνων.

VII. 21: αὐται αἱ πᾶσαι [καὶ] οὐδὲ [εἰ] ἕτεραι πρὸς ταύτησι [προσ]γανόμεναι μιῆς τῆσδε [οὐκ] ἄξιαι.

Egi de hoc loco supra. Codex R optime omittit καὶ et εἰ et προσ. sq. οὐκ ego expuli.

VII. 22: Βουβάργης — καὶ Ἀρταχαιῆς — ἐπέσσαν τοῦ ἔργου.

In R est *ἐπεσάτεον*. Nihil interest inter *ἐφεσάναι* et *ἐπισα-
τεῖν*, *παρεσάναι* et *παρασατεῖν* et sim. sed *ἐπισατεῖν* elegantius
est et exquisitius. Menander (Fragm. Com. IV. 138):

ἅπαντι δαίμων ἀνδρὶ συμπαρσατεῖ
εὐθὺς γενομένῳ μυσαγωγὸς τοῦ βίου.

ubi in aliis libris est *συμπαρίζαται*.

VII. 22: *πταισάντων τῶν πρώτων περιπλεόντων περὶ τὸν Ἄθων*
Uitatio Herodoto forma legitur in R *ΠΡΟCΠταισάντων*.

VII. 23: *Δῖον*, *Ὀλόφυξος*, *Ἀκρόθων*.

Scribendum: *ἈκρΑΘΩΙΟΝ Ἀκραθώϊον*. In A B scriptum es
ακροθαιον.

VII. 23: *οἱ μὲν κατώτατα ἐσεῶτες ὄρυsson*.

Non novi adverbium *κατώτατα*. Repone *κατωτάτΩ*, qua sola
forma omnes constanter utebantur.

In vicinia recte legitur: *ἔως ἀπίκοντο ἐς τοὺς ἀνωτάτω*.

VII. 23: *αἷτος δέ σφι πολλὸς ἐφοίτα ἐκ τῆς Ἀσίης ἀηλεC-
μένος*.

Veteres omnes constanter dicebant *ἀηλεθμένος*, ut diligenter
ostendimus in *Var. Lectt.* pag. 132.

VII. 25: *ἐπιτάξας — σιτία τῇ στρατιῇ καταβάλλειν — ἄλλα
ἄλλῃ ἀγινέοντας*. — *ΤΟΝ δὲ ὦν πλείστον ἐς Λευκὴν ἀκτὴν*.

In R est *ἄλλον ἄλλῃ*, optime, nam scribendum: *εἷτον
καταβάλλειν — ἄλλον — ΤΟΝ δὲ πλείστον*.

VII. 26: *ἐν ᾧ δὲ οὗτοι τὸν προκείμενον πόνον ἐργάζοντο*.

Non est Graecum *τὸν πόνον ἐργάζεσθαι*. Quin igitur accipimus
ex Codice R *πόρον ἐργάζοντο*. Πόρος frequens apud Herodotum
ut pedestribus copiis est *γάφυρα*, sic navalibus *τάφρος* sive *διω-
ρυξ*, ut hoc loco.

VII. 28: *ἐπεῖτε γὰρ τάχιστα σε ἐπυθόμην — καταβαίνοντα*.

In R est consueta Herodoti compositio: *ἐπεῖτε γὰρ ἐπυθόμην
τάχιστα σε*.

VII. 31: τὴν (πλατάνισον) — μελεδωνῶ ἀθανάτῳ [ἀνδρὶ] ἐπιτρέψας.

Stein molestum ἀνδρὶ transponebat. Melius delevisset. Nesciebant Graeculi μελεδωνός idem esse quod ἐπιμελητής quod ut admoneret nescio quis in margine posuit ἀνδρὶ.

VII. 32: βουλόμενος ὧν αὐτὸ τοῦτο ἐκμαθεῖν ἀκριβέως ἔπεμπε.

In libris est ἀκριβῶς, quod in uno R omissum est: et potest sane commodè abesse, namque id ipsum inest in Ἐκμαθεῖν. Si Herodotus adverbium addidit, non ἀκριβέως dederat sed ἀτρεκέως. Erat in vetusto libro lacuna: ἐκμαθεῖν * * * ἔπεμπε, quam alii male expleverunt inserendo ἀκριβῶς, alii inexpleram reliquerunt.

VII. 37: ἵνα μὴ πίμπληται τὰ σόματα τοῦ δρύγματος.

In R est usitatior forma ἘΜπίμπληται, nisi quod ἐμπίΜπληται scribendum.

VII. 37: Ἐλλασι προδεικνύει δὲ θεὸς ἔκλειψιν τῶν πολίων.

Sequloris aetatis forma est προδεικνύει. Emenda: προδείκνυει.

VII. 40: μετὰ δὲ τούτους [σύμμικτος] στρατὸς παντοίων ἐθνέων ἀναμίξ [οὐ διακεκριμένοι].

Ridicule ter idem dicitur, sed σύμμικτος optime omittunt AB interpolatum ex cap. 65.

Praeterea expunge οὐ διακεκριμένοι, quod nescio quis adscripsit ad explicandum ἀναμίξ. cf. cap. 55: μετὰ δὲ τούτους δὲ σύμμικτος στρατὸς παντοίων ἐθνέων. cf. IV. 41: καὶ ἔπειτα δὲ λοιπὸς θμιλος ἦϊε ἀναμίξ.

VII. 40: οὐδεὶς γὰρ δὴ ἐπὶ τοῦτον τὸν θρόνον ἀνθρώπων ἔπιβαίνει.

Herodoti manus est in R. ἌΝΑβαίνει, quod verbum graphice indicat alte exstructum Iovis currum esse: cf. ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ βῆμα. Ἄναβαίνειν est *adscendere*, ἐπιβαίνειν *pedem ponere*.

VII. 51: Κῦρος δὲ Καμβύσῳ Ἰωνίην πᾶσαν πλὴν Ἀθηναίων κατεστρέψατο.

Ubicumque Herodotus Ἀθηνέων dederat, nunc in libris Ἀθηνάων circumfertur.

Plerique loci nunc quidem emendati sunt, unus et alter inemendatus remansit.

Hoc loco Valla Ἀθηνέων reponebat, sed nemo ei vera dicenti credidit.

VII. 53: νῦν δὲ διαβαίνωμεν ἐπευξάμενοι τοῖσι θεοῖσι οἱ Πέρσας λελόγχασι.

Longe potior est Codicis Romani lectio; οἱ Περσίδα γῆν λελόγχασι. Apposite ad hunc locum Valckenaar affert ex Thucydide II. 74: Θεοὶ ὅσοι γῆν τὴν Πλαταιίδα ἔχετε καὶ ἥρωες.

VII. 57: ἔμελλε μὲν ἐλᾶν στρατιὴν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα Ἡέρξης Ἀγαυρότατα καὶ μεγαλοπρεπέστατα.

Expuncta litterula scribendum Γαυρότατα. Quid tritius eo sensu quam γαῦρος et γαυριᾶν?

VII. 59: ἔδοξε ὧν τῷ Ἡέρξει ὁ χώρος εἶναι ἐπιτήδεος ἐνδιατάξαι τε καὶ ἐξαριθμῆσαι τὸν στρατόν.

Ex R affertur ἈΝαριθμῆσαι sed requiritur ἘΝαριθμῆσαι: visus est locus idoneus IN quo exercitum numeraret II. 178: ἔδωκε πόλιν ἐνοικῆσαι et post pauca: ἔδωκε χώρους ἐνιδρύσασθαι βωμούς. IX. 2: λέγοντες ὡς οὐκ εἴη χώρος ἐπιτηδεότερος ἐνστρατοπεδεύεσθαι ἐκείνου, non esse locum aptiorem IN quo castra ponerentur. Non potest in tali re praepositio ἘΝ abesse.

VII. 60: ἐξηριθμῆσαν δὲ τόνδε τὸν τρόπον· συνήγαγόν τε ἐς ἓνα χώρον μυριάδα ἀνθρώπων καὶ συνάξαντες ταύτην ὡς μάλιστα εἶχον περιέγραψαν ἕξωθεν κύκλον.

Etiam sine libris reperiri poterat vera scriptura haec: συνἈγαγόντες καὶ συνάξαντες περιέγραψαν.

Nunc diserte in R ita scriptum est, sed docti homines glan-
dibus vesci maluerunt.

VII. 64: πρὸς δὲ καὶ [ἀξίνας] σαγάρεις εἶχον.

Explicuit aliquis quid esset σαγάρεις. Xenophon Anab. IV. 4. 16: — ἔχοντα σάγαριν, οἷανπερ αἱ Ἀμαζόνες ἔχουσιν, nempe αἱ

Ἀμαζόνες, quarum simulacra Athenis et alibi et in arce viderat.

Ut vulgo peccatur in forma ἀλληλεσμένος pro ἀλληλεμένος, eodem modo in ἐξωσμένοι et ὑπεζωσμένοι pro ἐζωμένοι et ὑπεζωμένοι scribas peccantes videbis. VII. 69 AB habent antiquam formam ὑπεζωμένοι ἦσαν, R. noviciam ὑπεζωσμένοι.

Eadem plane ratio est in forma antiqua σέσωμαι et minus vetere σέσωμαι. Cf. *Mnemosyne* 1875 pag. 190. et *Miscellan. Crit.* pag. 85.

VII. 74: οἱ δὲ Λυδοὶ Μηῖνες ἐκαλεῦντο πάλαι.

R. ἐκαλεῦντο τοπάλαι, ut Herodotus solet. VII. 95: τὸ πάλαι καλεόμενοι Πελασγοί. VII. 142: ἡ γὰρ ἀκρόπολις τὸ πάλαι ῖρηχῶ ἐπέφρακτο, et sic passim.

VII. 76: *** ἀσπίδας δὲ ὠμοβοῖνας εἶχον σμικράς, καὶ πρόβλους δύο Λυκιοεργέας ἕκαστος εἶχε.

Probabile admodum est Steinii supplementum: (ΠΙCΙΑΔΑΙ) δὲ ἀσπίδας ὠμοβοῖνας εἶχον.

Qui libros vetustissimos saeculo primo aut secundo post Christum aut etiam antea discriptos mendis caruisse putant vehementer falluntur. Athenaeus pag. 486 e hunc Herodoti locum laudans ex libro suo protulit: πρόβλους δύο Λυκιοεργέας, quod quum mendosum esse sensisset suspicatus est an forte Λυκιοεργέας esset vera lectio: μήποτ' οὖν καὶ παρὰ τῷ Ἡροδότῳ, ὡς καὶ παρὰ τῷ Δημοσθένει γραπτέον ΛΤΚΙΟεργέας, ἵν' ἀκούηται τὰ ἐν Λυκίᾳ εἰργασμένα. Demosthenis locus est πρὸς Τιμόθεον pag. 1193. 11: δίδωσι τῷ Φορμίωνι — Φιάλας λυκιουργεῖς δύο. Inspiciamus nunc libros nostros: in AB est λυκεργέας absurdum vocabulum, in R λυκιοεργέας id ipsum quod Athenaeus legebat, unde existimari potest quam sit vetustum mendum.

Etiam illi vehementer errant qui doctissimis grammaticis multum tribuunt. Didymus ὁ χηλκέντερος quum Commentarios in Demosthenem scriberet ad l. l. annotavit λυκιουργεῖς esse τὰς ὑπὸ Λυκίου κατεσκευασμένας. quem turpem errorem Athenaeus redarguens ἀγνοεῖ, inquit, ὁ γραμματικὸς ὅτι τὸν τοιοῦτον σχηματισμὸν ἀπὸ κυρίων ὀνομάτων οὐκ ἂν τις εὔροι γινόμενον, ἀλλ' ἀπὸ πόλεων ἢ ἐθνῶν.

Mirum est ac prope incredibile hominem tam doctum in tanta copia nominum in — οεργής est — ουργής in tam turpem errorem se induisse. Quam saepe legerat Ἀττικουργής, Κορινθιουργής, Ναξιουργής, Μιλησιουργής, Χιοουργής, Ῥηνιοεργής, Καροεργής et alio plura, quae non significant εἰργασμένα vel κατεσκευασμένα ἐν Ἀττικῇ sed Ἀττικὴ ὀργή, τῆς Ἀττικῆς ἐργασίας, cett. et sic Herodotus dixerat προβόλους δύο Λυκιοεργείας, et Demosthenes Φιάλας Λυκιοургείας.

VII. 84: ἐπὶ τῇσι κεφαλῇσι·εἶχον ἔνιοι αὐτῶν κτέ.

In R est: εἶχον μετεξέτεροι ἔνιοι αὐτῶν. Expunge ἔνιοι et habebis Herodoti manum.

VII. 86: ἤλαυνον δὲ πάντας καμήλους ταχυτῆΤΑ οὐ λειπομένας ἴππων.

Recte R ταχυτῆΤΙ. namque διαφέρειν et λείπεσθαι cum dativis componuntur.

VII. 92: αἰγὸς δέρμα περὶ τοὺς ὤμους αἰωρεύμενον.

R δέρμαΤΑ — αἰωρεύμενα, ut mox πύλους.

VII. 96: ἐὼν ἀπ' ἀμφοτέρων ἀδελφεός.

Veteres dicebant ΠΡΟC ἀμφοτέρων, ut cap. 99: ἐξ Ἀλικαρνησοῦ τὰ πρὸς πατρός, τὰ μητρόςθεν δὲ Κρήσσης.

VII. 99: Artemisia ἐσρατεύετο οὐδεμιῆς ἐούσης ἀναγκαίης.

R οὐδεμιῆς οἱ ἐούσης. Praeterea scribendum: CTNεσρατεύετο.

VII. 100: ἐπεὶ ἡρίθμηCε τε καὶ διετάχθη ὁ στρατός.

Non tam perplexe Herodotus scribere solet. Optime Schaefer ἡριθμήΘΗ τε καί.

VII. 108: σὺ φῆς τούτων τῶν ἀνδρῶν βασιλεὺς [αὐτός] γενέσθαι.

In R est αὐτοὺς βασιλεύς, at tu reseca importunum αὐτός.

Post pauca ita pergit: εἰ γὰρ κείνων ἑκάστος δέκα ἀνδρῶν τῆς στρατῆς τῆς ἐμῆς ἀντάξιός ἐστι, σὲ δὲ γε ΔΙΖΗΜΑΙ εἴκοσι εἶναι ἀντάξιον.

Idem est διζημαι atque ζητῶ prorsus ab loci sententia alienum. Verum servat solus R σὲ δέ γε ΔΙΚΑΙΟΝ εἰκοσι εἶναι ἀντάξιον.

VII. 104: καίτοι ὥς ἐγὼ τυγχάνω τὰ νῦν τάδε ἐσοργῶς ἐκείνου . . . , αὐτὸς μάλισα ἐξεπίσειαι.

Stein suspicatur lacunam esse post ἐκείνους, sed acerba ironia est neque quidquam excidit.

VII. 104: μαχοίμην ἂν πάντων ἡδιστα ἐνὶ τούτων τῶν ἀνδρῶν οἱ Ἑλλήνων ἕκαστός ΦΗσι τριῶν ἄξιός εἶναι.

Emenda: οἱ — ἕκαστός ΦΛσι.

VII. 109: ταύτην τὰ ὑποζύγια μοῦνα ἀρδόμενα ἀνεξήρῃνε.

In R est ἀνεξήρῃνε. Ad Homeri Iliad. Φ 346:

ὥς δ' ὅτ' Ὀπωρινὸς Βορέης νεοαρδέ' ἀλῶν
αἰψ' ἀνξηράνῃ.

annotatur: Ἀρίσταρχος ἀνξηράνῃ (non ἀνξηρήνῃ) et in Vict.: θερμήνῃ μέν Φησιν ἀλλ' οὐ ξηρήνῃ διὰ τὸ κακόφωνον.

Etiam in A B lacunae sunt ubi in R nihil deest; veluti VII. 114: Περσικὸν δὲ τὸ ζῶντας κατορύσσειν.

Si Xenophon scivisset Περσικὸν εἶναι τὸ ζῶντας κατορύσσειν, non scripsisset ea quae nunc leguntur in *Αναβάσι* I. 6. 11.

VII. 119: καὶ τᾶλλα ὅσα ἐπὶ τράπεζαν τιθέσθαι πάντα.

Non amat ita dicere Herodotus sed ὅσα τίθεται, quod R servavit.

Paullo ante ex R recipiendum κτήνεα σιτεύεσκον pro εἰστέουσιν.

VII. 121: ἀπ' ἧς καὶ ὁ κόλπος οὗτος τὴν ἐπωνυμίην ἔχει.

Redde Herodotum suum Ἐπ' ἧς.

VII. 125: καταφοιτούντες γὰρ οἱ λέοντες τὰς νύκτας καὶ λεγόντες τὰ σφέτερα ἤθεα — τὰς καμήλους ἐκεράϊζον.

Λιπόντες τὰ ἤθεα, opinor, id faciebant.

VII. 127: μέχρι ΛΤδιδεῶ τε ποταμοῦ καὶ Ἀλιακμονος.

Verum fluminis nomen est Λοιδίας, non Λυδίας, ut Harpo-

cration annotavit ad Aeschinem *de F. L.* pag. 44, 30: *κατὰ τὸν Λοιδίαν ποταμόν*. Sexcenties in Herodoti libris OI et T confunduntur ut in OIσθησαν pro ὕσθησαν III. 10.

VII. 128: τοὺς ΚΑΤηγεμόνας τῆς ὁδοῦ εἶρετο.

Recte R τοὺς Ἑγεμόνας, ut constanter veteres dicere solent.

VII. 130: ὥς τε Θεσσαλίην πᾶσαν ἔξω τῶν ὁρέων ὑποβρυχαγενέσθαι.

Melius R ὑπόβρυχα.

VII. 130: δοκέων — Ἀπὸ παντός σφεας τοῦ ἔθνεος ἐπαγγέλλεσθαι Φιλίην.

Imo vero Ἐπὶ παντός et sic diserte in R scriptum est.

VII. 133: ὃ, τι δὲ τοῖσι Ἀθηναίοισι — συνήνεκε ἀνεθέλητον γενέσθαι οὐκ ἔχω εἶπαι [τι].

Deleto importuno τι scribe οὐκ ἔχω εἶπαι, ut in Codice R legitur.

VII. 135: τί δὴ Φεύγετε βασιλεῖ φίλοι γενέσθαι; ὁρᾶτε γὰρ ὥς ἐπίσταιται [βασιλεὺς] ἄνδρας ἀγαθοὺς τιμᾶν.

Pueriliter repetitum βασιλεὺς expungendum.

VII. 139: οὐκ ἂν ἀμαρτάνοι τὸ ἀληθές.

Receptam oportuit Schaeferi emendationem τᾶλθός, et in cap. 140 Reiskii: λιπὼν φύγ' ἔσχατα γαίης pro λιπὼν Φεῦγ' ἔσχατα.

VII. 139: [τοῦτο] τὸ Ἑλληνικὸν πᾶν τὸ λοιπὸν, ὅσον μὴ ἐμή-δισε, αὐτοὶ οὗτοι ἦσαν οἱ ἐπεγείραντες.

Delendum est τοῦτο, quod sensu vacuum est.

VII. 141: συνεβούλευέ σφι ἱκετηρίῃΝ λαβοῦσι — χρᾶσθαι τῷ χρηστηρίῳ ὥς ἱκέτας.

Quod vel sine libris erat restituendum ἱκετηρίᾱC λαβοῦσι, diserte in R scriptum est.

Continuo sequitur: αἰδεσθéis τὰς ἱκετηρίας τὰςδε τὰς τοι ἤκο-
μεν φέροντες.

VII. 142: τῶν πρεσβυτέρων ἔλεγον μετεξέτεροι δοκέειν σφίσι
τὸν θεὸν τὴν ἀκρόπολιν χρῆσαι περιέσσεσθαι· ἡ γὰρ ἀκρόπολις τὸ
πάλλαι [τῶν Ἀθηναίων] ῥηχῶ ἐπέφρακτο.

Estne aliquis qui τῶν Ἀθηναίων retinere velit praesertim eo
loco positum?

VII. 143: εἰ ἐς Ἀθηναίους εἶχε τὸ ἔπος — οὐκ ἂν οὕτω μιν
δοκέειν ΗΠΙΩΣ χρησθῆναι, ἀλλὰ ὧδε „ὦ σχετλίῃ Σαλαμῖς” [ἀντὶ
τοῦ „ὦ θείῃ Σαλαμῖς.”]

Reseca importunum additamentum. Inest eius rei notio in
ἡπίως χρησθῆναι.

VII. 144: ἔμελλον λάξεσθαι ὀρχηδὸν [ἔκαστος] δέκα δραχμάς.

Ὀρχηδὸν idem est quod κατ' ἄνδρα, viritum. Itaque manifestum
est emblemata.

VII. 145: ἔδοκεε — καταλλάσσεσθαι — τοὺς κατ' ἀλλήλους
ἐόντας πολέμους· ἦσαν δὲ πρὸς τινὰς καὶ ἄλλους ἐγκεχρημένοι, ὃ
δὲ ὦν μέγιστος Ἀθηναίοισι τε καὶ Αἰγινήτησι.

Portentum verbi est ἐγκεχρημένοι. Nihil prodest Hesychius:

Ἐγκεχρημένοι: σπονδὰς ἔχοντες.

Si pro bellum confiatum est dici potest ὁ πόλεμος CTυκέκρηται,
bene est; εἰ δὲ μή, melius quaerendum.

Permultas Hesychius λέξεις Herodoti in farraginem suam re-
cepit, multos eiusdem locos Suidas descripsit, sed NIHIL BONI
inde lucrati sumus.

VII. 145: — ἐβουλεύσαντο κατασκόπους πέμπειν ἐς τὴν
Ἀσίαν τῶν βασιλέως πρηγμάτων, ἐς Ἄργος τε ἀγγέλους ὁμαιχ-
μῖν συνθησομένους πρὸς τὸν Πέρσην, καὶ ἐς Σικελίην ἄλλους [πέμ-
πειν] παρὰ Γέλωνα.

Exime secundum πέμπειν. Et ἀγγέλους et ἄλλους pendet ex
πέμπειν, quod praecedit.

Continuo sequitur: [Φρονήσαντες] εἰκὼς ἂν γένοιτο τὸ Ἑλληνικόν.

Vitiose abundat *Φρονήσαντες*. Quid tritius quam *εἰ πως*, ἢ *πως*, *αἶ κέν πως*, *εἰ πως*, si quis incertae rei facit periculum? Graeci legatos miserunt *εἰσπεριτῶρι* an tota Graecia in unum cogi posset.

VII. 145: συλλεγομένων δὲ ἐς τωὐτὸ τῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα [*Ἑλλήνων τῶν*] τὰ ἀμείνω Φρονούντων.

Rectissime Bekker expunxit *Ἑλλήνων τῶν*. cf. cap. 172: ἀπὸ τῶν πολιῶν τῶν τὰ ἀμείνω Φρονεουσέων περὶ τὴν Ἑλλάδα.

VII. 145: τὰ δὲ Γέλωνος πρήγματα μεγάλα ἐλέγετο εἶναι οὐδαμῶν Ἑλληνικῶν ΤΩΝ οὐ πολλὸν μείζω.

In tali re dicitur οὐδεὶς ὅστις οὐ, οὐδενὸς ὅτου οὐ, οὐδενὶ ὅτω οὐ, et in plurali οὐδένων (Iones οὐδαμῶν) ὅΤΩΝ (ὅτεων) οὐ, idque reponendum.

VII. 146: ἔτι περιέδοντας αὐτοὺς κατέλαβον καὶ Ἦγον ἐς ὄψιν τὴν βασιλείας.

Lege Ἦγαγον. Perpetua ferme in libris haec confusio est. In Codice R diserte ἤγαγον scriptum est.

VII. 150: ἔτι δὲ ἄλλος λόγος λεγόμενος — ὡς Ξέρξης ἔπεμψε κήρυκα ἐς Ἄργος — ἐλθόντα δὲ τοῦτον [λέγεται] εἰπεῖν· ἄνδρες Ἀργεῖοι κτέ.

Inepte λέγεται de suo inseruit nescio quis qui Graecae compositionis in talibus rationem ignorabat. Praecedente enim oratione directa ab ὡς vel ὅτι incipiente, id quod continuo additur per γάρ aut δέ coniunctum necessario in oratione indirecta ponendum: — ὡς Ξέρξης ἔπεμψε — ἐλθόντα ΔΕ τοῦτον εἰπεῖν.

VII. 151: Ἀργεῖους δὲ — εἰρωτᾶν Ἀρτοξέρξεα τὸν Ξέρξην εἰ σφί ἔτι ἐμμένει ἐθέλουσι τὴν πρὸς Ξέρξην Φιλίην συνεκράσαντο.

In AB est ἐμμένειν ἐθέλουσι in R ἐμμένει omisso ἐθέλουσι. Recte id quidam sed superest vitium in Ἑμμένει, quod in CTMμμένει convertendum. Ἑμμένειν noto sensu cum dativis componitur: ἐμμένειν τῇ πίσει, τῷ ὄρφι, τῇ Φιλίᾳ, ταῖς σπονδαῖς et similia complura. Contra συμμένειν dicitur id quod firmum

ac stabile est et permanet et perdurat. Herodotus I. 74: συμ-
βάσεις οὐκ ἐθέλουσι συμμενεῖν, et sic passim apud alios.

Etiam in sqq. reponendum: βασιλεία δὲ Ἀρτοξέρξεα μάλιστα
CTMμένειν φάναι, pro ἐμμένειν.

VII. 153: τὰ τοιαῦτα γὰρ ἔργα οὐ πρὸς τοῦ ἅπαντος ἀνδρὸς
νενόμικα γίνεσθαι.

Nemo in tali re dicit: οὐ πρὸς τοῦ ἅπαντος ἀνδρὸς sed οὐ
παντὸς ἀνδρὸς, ut in illo:

οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐς Κόρινθον ἔσθ' ὁ πλοῦς

aut οὐ πρὸς παντὸς ἀνδρὸς, ut apud Cratinum Athen. pag. 68 a:
γλαῦκον οὐ πρὸς παντὸς ἀνδρὸς ἔσιν ἀρτυῖσαι καλῶς.

Herodotus igitur dicere potuit aut οὐ πρὸς παντὸς ἀνδρὸς aut
servato articulo οὐ πρὸς τοῦ ΤΤΧόντος ἀνδρὸς.

VII. 154: τῶν δὲ εἶπον πολλῶν τουτέων πλὴν Συρηκουσέων οὐ-
δεμία Πέφευγε δουλοσύνην πρὸς Ἰπποκράτεος.

Quid sibi vult in tali re perfectum πέφευγε? Verum repperit
Eltz: οὐδεμία Ἀπέφτυγε δουλοσύνην.

VII. 157: ἐπάγων πάντα τὸν ἥφον στρατὸν [ἐκ τῆς Ἀσίης].
Idem iam melius dixerat.

VII. 158: τάδε Ἀπαντα.

Melius R τάδε πάντα. Post pauca: περιελήλυθε ὁ πόλεμος [καὶ
ἀπίκεται] ἐς ὑμέας, tolle emblemata.

VII. 159: εἰ μὲν βούλει βοηθεῖν τῇ Ἑλλάδι ἴσθι ἀρξόμενος
ὑπὸ Λακεδαιμονίων· εἰ δ' ἄρα μὴ δίκαιοις ἄρχεσθαι, σὺ δὲ μὴδὲ
βοήθεε.

Eximia lectio est in solo R: σὺ δὲ μὴδὲ βοηθέειν. cf. III.
134: σὺ δὲ μοι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατεύεσθαι. Thuoyd. V. 9:
Σὺ δέ, Κλεαρίδα, — αἰφνιδίως τὰς πύλας ἀνοίξας ἐπεκθεῖν.
Herod. IV. 126: σὺ δὲ σᾶς τε καὶ παυσάμενος πλάνης μάχεσθαι.
IV. 163: σὺ μέντοι ἥσυχος εἶναι κατελθὼν ἐς τὴν σεωυτοῦ.
VII. 141:

μὴδὲ σὺγ' Ἰπποσύνην τε μένειν καὶ πεζὸν ἰόντα.

Homerus Iliad. IX. 255:

σὺ δὲ μεγαλήτορα θυμὸν

ἴσχειν ἐν σήθεσσι.

Ad hunc igitur modum Herodotus dixit: σὺ δὲ μὴδὲ βοηθέειν.

VII. 161: φθάσAC δὲ — ἀμείβετο.

Quia Herodotus constanter utitur aoristo φθῆναι, non φθάσαι, reponendum φθὰς δέ.

VII. 161: μάτην γὰρ ἂν ᾧδε παράλον Ἑλλήνων στρατὸν πλείστον εἶμεν ἐκτημένοι, εἰ Συρηκοσίοισι ἰόντες Ἀθηναῖοι συγχωρήσομεν τῆς ἡγεμονίας.

Apposite Elmsleius cum his comparavit locum Euripidis in *Herac.* vs. 283:

μάτην γὰρ ἦβην ᾧδε γ' ἂν κεκτήμεθα
πολλὴν ἐν Ἀργεὶ μὴ σε τιμωρούμενοι.

VII. 162: ὑμεῖς οἴκατε τοὺς ἄρχοντας ἔχειν, τοὺς ΔΕ ἀρξομένους οὐκ ἔξειν.

Recte R: τοὺς ΜΕΝ ἄρχοντας ἔχειν.

VII. 163: ταύτην μὲν τὴν ὁδὸν ἡμέλησε, ὁ δὲ ἄλλης εἶχετο.

Manifesto mendosum est τὴν ὁδὸν ἡμέλησε, neque enim verbo ἀμελεῖν hic locus est et ἀμελεῖν regit genitivum.

Quid sit restituendum frustra quaero.

VII. 164: — διὰ δικαιοσύνην, τὴν οἱ αὐτοὶ ἄλλην συνῆδε 'Θοῦσαν.

Corrigendum arbitror: συνῆδε 'ΕΝΘΟῦσαν. Pro ἀνὴρ δίκαιός εἰμι non dicitur δικαιοσύνην ἔχω, neque δικαιοσύνη ἐστὶ μοι, sed ἔνεσι.

Post pauca: κρατήσας γὰρ μεγάλων χρημάτων, fallitur qui γὰρ deletum volebat.

In capitis initio: Ἀπὸ δικαιοσύνης ἐς μέσον Κόφοισι καταβείς τὴν ἀρχήν, optime R ἀλλ' Ἐπὸ δικαιοσύνης.

VII. 164: ἀπῖκετο ἐς τὴν Σικελίην [ἀπὸ] πάντα τὰ χρήματα ἄγων.

Homérica haec tmesis est ἀπὸ τὰ χρήματα ἄγων, non Hero-

dotea, et postulatur simplex *ἄγειν*, non *ἀπάγειν*. Sine mendo in R scriptum est: *ἐς τὴν Σικελίην πάντα τὰ χρήματα ἄγων*.

VII. 166: *λέγουσι ὡς συνέβη τῆς αὐτῆς ἡμέρης ἔν τε τῇ Σικελίῃ Γέλωνα καὶ Θήρωνα νικᾶν Ἀμίλκαν τὸν Καρχηδόνιον καὶ ἐν Σαλαμῖνι τοὺς Ἑλληνας τὸν Πέρσην· τὸν δὲ Ἀμίλκαν — ὡς ἡ συμβολή τε ἐγίνετο καὶ ὡς ἐσσοῦτο τῇ μάχῃ ἀφανισθῆναι [πυνθάνομαι].*

Evidens in paucis est futile additamentum. De more ubi praecedit *ὡς* vel *ὅτι* transitur ad accusativum cum infinitivo. Nonne satis clamat ipsa sedes *πυνθάνομαι* esse spurium et insiticiū? cf. ad VII. 150.

VII. 167: *οἱ μὲν βάρβαροι τοῖσι Ἑλλησι [ἐν τῇ Σικελίῃ] ἐμάχοντο*.

Quid ineptius interponi potuit quam *ἐν τῇ Σικελίῃ* hoc loco? Optime omittit Codex R, sed veraci testi non creditur.

VII. 167: *ἔστι λόγος — ὡς οἱ μὲν βάρβαροι — ἐμάχοντο ἐξ ἡούς ἀρξάμενοι μέχρι δέλης ὀψίης (ἐπὶ τοσούτο) γὰρ [λέγεται] ἐλκύσαι τὴν σύσασιν*.

Eodem argumento *λέγεται* spurium esse arguitur quo usi sumus VII. 150. VII. 166. VII. 168.

VII. 168: — *Φράζοντες ὡς οὐ σφί περιоптὴν ἐστὶ ἡ Ἑλλὰς ἀπολλυμένη· ἦν γὰρ σφαλῆ σφεῖς γε οὐδὲν ἄλλο ἢ δουλεύουσιν*.

Certa loquendi lex orationem indirectam postulat. Itaque scribendum: *σφεῖς γε οὐδὲν ἄλλο ἢ δουλεύουσιν*, quam compositionem verborum quum non caperent Graeculi locum *correspondunt* scilicet. cf. VII. 150. et VII. 166.

VII. 169: *ἡ δὲ Πυθίη ὑπεκρίνατο· Ὡ νήπιοι, ἐπιμέμψεσθε ὅσα ὑμῖν ἐκ τῶν Μενελάου τιμωρημάτων Μίνως ἐπεμψε μηνίων δακρύματα, ὅτι οἱ μὲν οὐ συνεξεπρήξαντο αὐτῷ τὸν ἐν Καμικῷ θάνατον γενόμενον, ὑμεῖς δὲ ἐκείνοισι τὴν ἐκ Σπάρτης ἀρπασθεῖσαν ὑπ' ἀνδρὸς βαρβάρου γυναῖκα;*

In his unum vocabulum male lectum et sic non intellectum gravem corruptelam traxit. Quis intelligere potest in hac oppositione *οἱ μὲν — ὑμεῖς δέ*, de quibus tandem *οἱ μὲν* sit dic-

tum? Sed unum vocabulum melius lectum et intellectum omnia restituet in integrum. Erat in vetusto libro ΟΤΙΟΙΜΕΝ — suspicatus est aliquis ΟΙ esse articulum *ὅτι οἱ μὲν*, cui responderet *ὕμεῖς δέ*. Sed ΟΙ pronomen est, *ὅτι οἱ (εἰδὶ) μὲν*, et sic renascitur vera oppositio quae perspicue apparet ex indirecta oratione. Minos ipse ita dixit: *ἜΜΟΙ μὲν οὐ συνεξεπρήξαθῃ τὸν — θάνατον —, ὕμεῖς δὲ ἔΚΕΙΝΟΙCΙ τὴν ἀρπασθεῖσαν γυναῖκα.*

Itaque haec Herodoti manus est: *ὅτι οἱ μὲν οὐ συνεξεπρήξαθῃ [αὐτῷ delendum] τὸν — θάνατον — ὕμεῖς δὲ ἐκείνοισι κτῆ.*

Tenemus nunc manifestum interpolatorem. Quum putaret *οἱ* esse articulum sequens *συνεξεπρήξασθε* stulte convertit in: *οἱ μὲν οὐ συνεξεπρήξαντο* et de suo inseruit *αὐτῷ*. Nemo qui Herodotum trivit mirabitur *ὕμεῖς* in ea sententiae parte collocatum. Sic solet *σὺ δέ, ὕμεῖς δέ, οἱ δέ* et similia componere. cf. V. 94: *ὅσοι Ἑλλήνων συνεπρήξαντο Μενέλεω τὰς Ἑλένης ἀρπαγὰς*, ubi rectissime, ut arbitror, Krueger reposuit *συνεξεπρήξαντο*.

In loco, de quo agimus, mendosum est Μενελαοῦ. Herodotus enim utitur forma Μενέλεως et eleganter *τιμωρημάτων* (ut ipsum *τιμωρέειν*) cum dativo composuit. In R recte legitur *μενέλεω*, ἐκ τῶν Μενέλεω *τιμωρημάτων*, quod exquisite dicitur pro: *ὅτι Μενέλεω ἐτιμωρήσατε*. Similiter dixit cap. 171: *οὐ Φλαυροτάτους φαίνεσθαι ἰόντας Κρήτας τιμωροὺς Μενέλεω*.

VII. 169: *τὴν ἐκ Σπάρτης ἀρπασθεῖσαν ὑπ' ἀνδρὸς βαρβάρου γυναῖκα.*

Sic recte R. Mendose in A B scribitur *ἀρπαχθεῖσαν*, ut II. 90. in A B est *ὑπὸ κροκοδείλου ἀρπαχθεῖς* pro *ἀρπασθεῖς*, quod R servavit.

Ἀρπάζειν et *παίζειν* apud veteres habent has formas: *ἥρπασα, ἥρπασμαι, ἥρπασθην, ἔπαισα, πεπαῖσθαι*, apud sequiores *ἀρπάξει, ἀρπαχθῆναι*, et *ἐπαιξα, πέπαικται*, deinde scribae has formas inter se miscent.

VII. 170: *ἀντὶ δὲ εἶναι νησιώτας.*

Absurdum est in tali re articulum omittere et in vitis libris omnibus *ἀντὶ δὲ* TOT *εἶναι* rescribendum.

VII. 171: ἈΠΟ τούτων δέ σφι ἀπονστήσασι ἐκ Τροίης λιμὸν τε καὶ λοιμὸν γενέσθαι.

Unice vera et sententiae congruens est Romani Codicis lectio ἈΝΤΙ τούτων. In utramque partem ἀντὶ τούτων accipi potest aut *de beneficio* aut *de malefacto*. Itaque significat aut *pro his meritis* aut *propter hoc facinus*. ἐκ τῶν συμφραζομένων numquam est incerta aut ambigua optio. Cretenses dicuntur in bello Troiano strenuam Menelao operam dedisse et hinc Deorum iram movisse. Itaque fame et pestilentia vexati sunt.

Vide ἀντὶ τούτων sic usurpatum III. 59, III. 138, VI. 135, et ἀντ' ὧν III. 140.

VII. 173: ἐσρατήγες δὲ Λακεδαιμονίων Εὐαίνετος δὲ Καρήνου ἐκ τῶν πολεμάρχων ἀραιρημένος, γένεος μέντοι ἔων [ΟΤ] τοῦ βασιληίου.

Et sententia perversa erit et collocatio verborum donec importunum οὐ expunxeris. Quid attinebat narrare Euasetum non esse genere regio prognatum, quum praeter pauculos Spartani omnes non essent regio genere nati? Quis Graecorum dicebat ἔων οὐ pro οὐκ ἔων. cf. VIII. 42: ναύαρχος μὲν νυν ἐπῆν — Εὐρυβιάδης δὲ Εὐρυκλείδew ἀνὴρ Σπαρτιήτης, οὐ μεντοι γένεός γε τοῦ βασιλῆϊου ἔων. Haec demum est Graeca compositio. Addidit hoc Herodotus quia mirum poterat alicui videri eum cum summo imperio toti Graecorum classi praeessē qui non esset stirpe regia oriundus. Eadem de causa commemoravit Euasetum τὸν πολεμάρχον ἐσρατηγεῖν ὄντα τοῦ βασιλείου γένους. cf. et VII. 94: τούτους μὲν τοιαύτη φάτις ἔχει ὑπὸ Ἀθηναίων, οὐ μέντοι αὐτοὶ γε Κορίνθιοι δμολογέουσι.

VII. 176: τὸ — τεῖχος τὸ ἀρχαῖον ἐκ παλαιοῦ τε ἐδεδμητο καὶ τὸ πλεον αὐτοῦ ἤδη ὑπὸ χρόνου ἔκειτο.

Sic recte R τὸ πλεον αὐτοῦ. Stulte legitur in A B τὸ παλαιὸν αὐτοῦ.

VII. 183: ταῦτα οἱ Ἕλληνες — πυνθάνονται ΠΑΡΑ πυρσῶν ἐκ Σκιάθου.

Longe melior lectio in Codice R servata est ΔΙΑ πυρσῶν.

VII. 183: μετορμίζοντο ἐς Χαλκίδα φυλάξοντες μὲν τὸν Εὐρίπον, λείποντες δὲ ἡμεροσκόπους περὶ τὰ ὑψηλὰ τῆς Εὐβοίης.

Imo vero λιπόντες, ut opinor.

VII. 188: ἄτε γὰρ τοῦ αἰγιαλοῦ ἔντος οὐ μεγάλου πρόκροσαι ὀρμέοντο ἐς πόντον.

Lego ὄρμεον. Praecedit: ἄλλαι δ' ἐπ' ἐκείνησι (ὄρμεον) ἐπ' ἀγκυρέων.

VII. 188: ἦν τε τὸτ' χειμῶνος χρῆμα ἀφόρητον.

Duabus litterulis repetitis scribe: ἦν τε τὸ τοῦ χειμῶνος χρῆμα ἀφόρητον.

VII. 194: βασιλέα μὲν δὴ Δαρεῖον οὕτω διαφυγὼν μὴ ἀπολέσθαι περιῆν, τότε δὲ ἐς τοὺς Ἑλληνας καταπλώσας ἔμελλε οὐ τὸ δεύτερον διαφυγὼν ἔσεσθαι.

Sine controversia in his vitium alitur. Graece dici non potest μέλλω διαφυγὼν ἔσεσθαι pro μέλλω διαφεύξεσθαι. Eleganter coniecit Reiske: διαφυγὼν ΠΕΡΙέσεσθαι. Equidem vocabulum unum periisse suspicor sic supplendum: ἔμελλε οὐ τὸ δεύτερον διαφυγὼν ἈΘΝΙΟΣ ἔσεσθαι.

VII. 197: αὐτός τε ἔργετο αὐτοῦ καὶ τῇ στρατιῇ πάσῃ παρήγγειλε.

In R scriptum est εἶργετο ex certa Herodoti consuetudine. Herodotus dicit: ἔργω, κατέργω, ἀπέργω, ἐξέργω, sed in imperfecto et aoristo addit augmentum. V. 22: ἐξεῖργόν μιν. V. 63: κατεῖρξαν, et h. l. VIII. 197: εἶργετο. Reponendum est IV. 164: εἶργετο τῆς πόλιος. Mendose VII. 96: ΑΒ ἐξείργομαι, recte R ἐξέργομαι.

Sine mendo in omnibus est VII. 139: ἐξέργομαι γνώμην ἀποδέξασαι, et IX. 111: ὑπὸ τοῦ νόμου ἐξεργόμενος.

In passivo saepius solum ἀπεργμένος occurrit, veluti VI. 79: ἐξεκάλεε — τοὺς ἐν τῷ ἱρῷ ἀπεργμένους.

VII. 206. ἐνένωντο et 207. διενένωντο.

In ΑΒ est ἐνεύωντο et διενευόντο. Codex R veram formam servavit sed vitioso accentu: ἐνευῶντο et διενευῶντο.

Duas optimas Valckenarii emendationes olim receptas oportuit
 VII. 207: Φωκίων καὶ Λοκρῶν περισπερχέοντων. Nihili vocabu-
 lum hoc quidem est. Reposuit Valckenaer περισπερχέοντων.
 Σπέρχεσθαι et περισπέρχεσθαι idem est quod θυμούσθαι, ὀργίζεσθαι.

Altera bona correctio spreta est VII. 208: οὔτε γὰρ τις διέσκε
 ἀλογίης τε Ἐνεκύρησε πολλῆς.

Sensit vitium Valckenaer et sustulit scribendo ἀλογίης —
 Ἐκύρησε πολλῆς, nam neque ἐγκυρεῖν cum genitivo componi po-
 test et sententia requirit ἔτυχε.

VII. 210: τέσσαρας μὲν δὴ παρεξήκε ἡμέρας ἐλπίζων αἰεὶ σφας
 ἀποδρῆσεσθαι.

Quod in solo Vaticano Codice scriptum est παρήκεν (παρήκε)
 unice verum videtur. Herodotus saepius verbo παρίναί utitur,
 non παρεξίναί, cf. VII. 183: ἔνδεκα ἡμέρας παρέντες μετὰ τὴν
 βασιλεὺς ἐξέλασιν, I. 77: τὸν χειμῶνα παρέντες.

VII. 214: εἰδείη μὲν γὰρ ἂν καὶ ἐὼν μὴ Μηλιεὺς ταύτην τὴν
 ἀτραπὸν ΟΝΗΤΗC, εἰ τῇ χώρῃ πολλὰ ὠμιληκῶς εἶη.

Vulgata lectio impedita et corrupta sic facillime in integrum
 restituetur: erat in antiquo Codice ΑΤΡΑΠΟΝΤΙC unde natum
 est ἀτραπὸν ὈΝΗτης, quum esset legendum: εἰδείη μὲν γὰρ ἂν
 — ταύτην τὴν ἀτραπὸν ΤΙC, εἰ τῇ χώρῃ πολλὰ ὠμιληκῶς εἶη.

Nunc demum optativorum εἰδείη ἂν et ὠμιληκῶς εἶη ratio
 constat.

Paullo ante editur: Φεύγοντα Ἐπιάλτην ταύτην τὴν αἰτίνην
 οἶδαμεν.

Inauditae sunt veteribus formae οἶδαμεν, οἶδατε, οἶδασι. Ho-
 merus ᾤδμεν dicebat, Herodotus ἴδμεν, Attici ἴσμεν. Graeculi
 et Iudaei et Christiani οἶδαμεν. Non est mirum has formas ab
 imperita scribarum natione inter sese confundi miscerique omnia.

VII. 218: ἐλπόμενοι γὰρ οὐδένΑ σφι φανήσεσθαι ἀντίξουν
 ἐνεκύρησαν στρατῷ.

Perspicuum est, quia non de singulis hominibus sermo est,
 οὐδέν σφι φανήσεσθαι ἀντίξουν reponi oportere. Sed nihil

coniectura opus est, diserte enim in AB οὐδέν σφι scriptum est.

VII. 215: τὰ ὑπέσχετο ὁ Ἐπιδάτης κατεργάσασθαι.

In A est κατεργάσθαι, quod etiam sine libris reponi oportebat.

VII. 220: ἐπέχρηστο γὰρ ὑπὸ τῆς Πυθίης — ἡ Λακεδαιμονα ἀνάστατον γενέσθαι ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἢ τὸν βασιλέα σφέων ἀπολέσθαι.

In AB est ἀπολέσθαι, quod verum est. Perfice loci emendationem scribendo ἀνάστατον ἔσεσθαι, quod in R fideliter servatum est.

In ipso oraculo nunc legitur: ἡ μέγα ἄστρ — πέρεται — ἡ πενΘΗΚΕΙ βασιλῇ φθίμενον Λακεδαιμονος οὔρος.

Manifesto requiritur futurum πέρεται, ut in Iliad. Ω. 728:

πρὶν γὰρ πόλις ἦδε κατ' ἄκρης

πέρεται.

Oenomaus Cynicus in lepido fragmento apud Eusebium πέρεται obtulit sed pro inutili spernitur.

VII. 233: ἐμάχοντο ὑπ' ἀναγκαίης [ἐχόμενοι], et: ὑπὸ δὲ ἀναγκαίης [ἐχόμενοι] ἐς Θερμοπύλας ἀπικοίατο.

Bis expunge fatuum emblemata. Omnia sunt in ὑπ' ἀναγκαίης, necessitate coacti pugnabant. Eodem modo dicitur ὑπ' ἀπορίας, ὑπ' ἀμυχανίας, ὑπὸ λιμοῦ, ὑπὸ λύπης, ὑφ' ἡδονῆς, et alia sexcenta. Cf. VII. 172: Θεσσαλοι δὲ ὑπὸ ἀναγκαίης τὸ πρῶτον ἐμῆδισαν. IX. 17: ἐμῆδιζον οὐκ ἐκόντες ἀλλ' ὑπ' ἀναγκαίης.

VII. 233: τῶν Ἑλλήνων ἐπείγομένων ἐπὶ τὸν κολωνόν.

Sic recte R ἐπείγομένων. In AB scriptum est sine sensu ἐπιγενομένων.

VII. 234: κόσοι τινές εἰσι οἱ λοιποὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ τούτων Ὀκόσοι τοιοῦτοι τὰ πολέμια;

Ne sit soloeca oratio corrige: καὶ τούτων Κόσοι.

VII. 236: ἦν ἰωσι ἀντία Πέρσῃσι ἐς μάχην, οὐδὲν τὸ παρὲν τρῶμα ἀνιεύνται.

Nihil est *ἀνιεῦνται*. Multum arridet Reiskii coniectura *ἀκέ-
σονται*, modo reponatur proba et antiqua futuri forma *ἀκέονται*.
'Ακέσθαι το τρῶμα, *τεταταρε cladem* dicitur ut I. 167: βουλό-
μενοι ἀκέσασθαι τὴν ἀμαρτάδα. V. 91: νῦν πειρησόμεθά σφεα ἅμα
ὕμιν ἀκέόμενοι.

VII. 237. ex Codice Romano scribendum: οὕτω ὧν κακολο-
γίης πέρι τῆς ἐς Δημάρhton ἐόντος ἐμοὶ ξείνου ἔχεσθαι τινα τοῦ
λοιποῦ κελεύω.

Vulgo πέρι post κακολογίης omissum male adhaesit verbo
περιέχεσθαι, unde Stein dedit: — ξείνου πέρι, ἔχεσθαι, sed πέρι
non potest tanto intervallo a κακολογίης separari.

AD LIBRUM OCTAVUM.

VIII. 1. νέας παρεχόμενοι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι καὶ ἑπτὰ.

Veram lectionem habet R: ἑπτὰ καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Solent
enim Graeci a minore numero ad maiorem transire. In antiquis
libris erat ΗΚΠΠΙ, idque scribae suo arbitratu explebant.

Similiter cap. 2 ex R reponendum: μία καὶ ἐβδομήκοντα καὶ
διηκόσια.

VIII. 9: ὥς γὰρ ΔΗ ὠσάμενοι τὸν Πέρσῃν περὶ τῆς ἐκείνου ἤδη
τὸν ἀγῶνα ἐποιεῦντο.

Quia nihil est ὠσασθαι τὸν Πέρσῃν miror non esse receptam
emendationem Bekkeri: ὥς γὰρ ΔΙωσάμενοι, cf. IV. 102: οὐκ οἶοί
τε εἰσι τὸν Δαρείου στρατὸν ἰθυμαχίῃ ΔΙώσασθαι.

VIII. 4: δρησμὸν ἐβουλεύοντο ἀπὸ τοῦ Ἄρτεμισίου.

In R est δρησμὸν ἐβούλευον sed perinde esse videtur et
utrumque probum. V. 124: Ἀρισαγόρης — δρησμὸν ἐβούλευε.
VIII. 97: Ἐέρξης — δρησμὸν ἐβούλευε. VIII. 100: ὑποπτεύων δὲ
αὐτὸν (Χερσεν) δρησμὸν βουλεύειν. VIII. 18: δρησμὸν δὴ ἐβούλευον
ἔσω ἐς τὴν Ἑλλάδα. Contra VIII. 75: οἱ Ἕλληνες δρησμὸν βου-
λεύονται.

VIII. 5: οὗτοι τε δὴ ΠΑΝΤΕΣ δάροισι ἀναπεπεισμένοι ἦσαν.

Mendosum est πάντες, namque de duobus tantum haec narravit Eurybiade et Ocyto. Eximia lectio est in Romano Codice: οὗτοι τε δὴ ΠΑΗΓΕΝΤΕΣ (πληγέντες) δάροισι. Commodissime Dindorf attulit locum Plutarchi in *Demosthene* cap. 25: οὐ γὰρ ἀντέσχεν ὁ Δημοσθένης ἀλλὰ πληγείς ὑπὸ τῆς δωροδοκίας ὥσπερ παραδεδευμένος φρουρὰν προσκεχωρήκει τῷ Ἀρπάλῳ. Idem est πληγείς δάροισι et πληγείς ὑπὸ τῆς δωροδοκίας.

VIII. 5: ἡπιστάτο — ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἐλθεῖν — τὰ χρήματα.

Compluribus locis apud Herodotum Ionicum Ἀθηνέων conversum est in Ἀθηναίων, sed nusquam id vitium evidentius est quam hoc loco: neque enim sic praepositioni ἐκ locus est et absurdum est putare hanc pecuniam a populo Atheniensi missam fuisse.

Bekker olim Ἀθηναίων correxerat, sed frustra.

VIII. 11: καὶ οἱ Ἀθηναῖοι διὰ τοῦτο τὸ ἔργον ἔδοσαν (αὐτῷ om. R) χώρον ἐν Σαλαμῖνι.

In verbis καὶ οἱ Ἀθηναῖοι non est articulus οἱ sed pronomen: καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, itaque αὐτῷ spurium esse apparet. cf. I. 100: καὶ οἱ κατάσκοποι — ἦσαν ἀνὰ πᾶσαν τὴν χώραν, ubi pronomen esse οἱ perspicuum est.

VIII. 15: συνέπιπτε δὲ ὥς τε τὰς αὐτὰς ταύτας ἡμέρας τὰς ναυμαχίας γίνεσθαι κτέ.

Sic R, sed melior scriptura est in AB: ὥς τε ταῖς αὐταῖς ἡμέραις τὰς ναυμαχίας γίνεσθαι.

VIII. 18: τρηχέως δὲ περιεφθόντες.

Quod ex Plutarcho affertur περιεφθόντες non est discrepans scriptura sed dormitantis scribae error. Frequens est apud Herodotum τρηχέως περιέπειν, male mulcare. cf. VIII. 27: ἐσώθησαν ὑπὸ τῶν Φωκίων καὶ περιέφθησαν τρηχέως. VI. 15: περιέφθησαν τρηχύτατα Χῖοι.

VIII. 19: convocatis ducibus Themistocles παραίνας προειπεῖν

τοῖσι ἐωυτῶν ἐκάσους πῦρ ἀνακαίειν — καὶ αὐτίκα ΠΤΡ Ἀνακαυσάμενοι ἐτράποντο πρὸς τὰ πρόβατα.

Una literula addita lege ΠΤΡΑ (πυρὰ) ἀνακαυσάμενοι, tot enim ignes ardebant quot erant τρατηγῶι. Sed vehementer displicet pluralis numerus in τοῖσι ἐωυτῶΝ ἐκάςΟΤC, quia de singulis ducibus sermo est, et sic requiritur τοῖσι ἐωυτΟΤ ἕκαςΟΝ πῦρ ἀνακαίειν.

VIII. 20: οὔτε ΤΙ ἐξεκομίσαντο οὐδὲν οὔτε προσεσάξαντο.

Inapte sic coniunguntur τι et οὐδέν. Optime R molestum τι omittit.

VIII. 21: οἱ δὲ — οὐκέτι ἐς ἀναβολὰς ἐποιεῦντο τὴν ἀποχώρησιν.

Credo Herodotum ἱασι scripsisse οὐκ ἐς ἈΜβολὰς, qua forma etiam Tragici utuntur. Euripides *Heracleid.* vs. 271:

κλάων ἄρ' ἄψει τῶνδε κοῦκ ἐς ἀμβολὰς.

et in *Helena* vs. 1297:

οὐκ ἐς ἀμβολὰς εὐεργετήσω σε.

VIII. 8: ἐν νόῳ μὲν εἶχε ἄρα καὶ πρότερον αὐτομολήσειν ἐς τοὺς Ἑλληνας, ἀλλ' οὐ γὰρ οἱ παρέσχε ὩC τότε.

Repetita una literula scribe: παρέσχε Ἔως τότε.

VIII. 25: πάντεςC δὲ ἠπιστάτο τοὺς κειμένους εἶναι [πάντας] Λακεδαιμονίους καὶ Θεσπιάας.

Emenda: πάντAC δὲ ἠπιστάτο et sequens πάντας expunge.

VIII. 26: οἱ δὲ σφι ἔλεγον ὡς Ὀλύμπια ἄγοΤCΙ καὶ θεωροῖεν ἀγῶνα γυμνικὸν καὶ ἵππικόν.

In R scriptum est ἄγοΙΕΝ καὶ θεωροῖεν, quod non erat spernendum.

VIII. 26: εἶπας γνώμην γενναιοτάτην ΤΙΓΡΑΝΗC δ' Ἀρταβάνου δειλίην ὥφλε πρὸς βασιλέος.

Indigne spreta est Vaticani Codicis verissima lectio Τριτανταίχμης δ' Ἀρταβάνου, cf. VII. 82: Τριτανταίχμης δ' Ἀρταβάνου et VIII. 121: τῆς ἐτρατήγεον Τριτανταίχμης τε καὶ Γέργης.

VIII. 28: ἀμφορέας κενεοὺς ἐς αὐτὴν κατέθηκαν.

In R est κεινούς, qua forma Herodotus uti solet, cf. I. 73: νοσήσαντας δὲ αὐτοὺς κεινῆσι χερσί, et sic passim.

VIII. 30: εἰ δὲ Θεσσαλοὶ τὰ Ἑλλήνων ἡῦξον, ὥς ἐμοὶ δοκέειν, ἐμῆδιζον ἂν οἱ Φωκέες.

Perinde bene dicitur ἐμοὶ δοκέειν ut ὥς ἐμοὶ δοκέει, sed ὥς ἐμοὶ δοκέειν nemo dicebat.

VIII. 35: τῶν Πανοπέων τὴν πόλιν ἐνέπρησαν καὶ Δαυλίων καὶ Αἰολιδέων.

Certam et evidentem Valckenarii emendationem Stein ne commemoravit quidem. Et aliunde et ex *Iliade* B. 519. ubi Phocensium urbes enumerantur:

οἱ Κυπαρισσὸν ἔχον — καὶ Δαυλίδα καὶ Πανοπήα,

οἳ τε Αἰολίαν ἔχον πηγῆς ἐπὶ Κηφισοῖο.

pro inepto Αἰολιδέων reposuit Αἰλαιέων. Stephanus Byz. *Αἰλαία*. πόλις Φωκίδος — ὁ πολίτης Αἰλαιεύς.

VIII. 37: bis editur τὸ ἶρὸν τῆς Προναίης Ἀθηναίης.

Utrobique in R est vera lectio Προνηΐης et iterum cap. 38 et cap. 39.

VIII. 38: δύο γὰρ δπλίτας μέζοντας ἢ κατ' ἀνθρώπων φύσιν ἔχοντας ἔπεσθαι σφι.

Expungunt ἔχοντας, quod quis tandem addidisset? Delendum est φύσιν ἔχοντας. Herodotus dixerat: μέζοντας ἢ κατ' ἀνθρώπων. Ortum est mendum ἀνθρώπων, quo facto nescio quis φύσιν ἔχοντας adiecit de suo.

VIII. 41: — τῇ τις δύναται σώζειν τέκνα τε καὶ τοὺς οἰκέτας.

Abest necessarius articulus: scrib. σώζειν ΤΑ ΤΕ τέκνα καὶ τοὺς οἰκέτας.

VIII. 40: βουλὴν ἐμελλον ποιήσασθαι.

Accipe quod R obtulit ποιήσασθαι.

VIII. 42: ἀνὴρ Σπαρτιάτης, οὐ μέντοι γένεος τοῦ βασιλεῖος ἑών.

Deest aliquid ut sit proba et sincera lectio. Boni scriptores

dicunt: οὐ μέντοι — ΓΕ. Dedimus aliquot exempla supra, cf. Thucyd. I. 3: οὐ μέντοι πολλοῦ γε χρόνου ἡδύνατο — ἐκνικῆσαι.

IV. 72: οὐ μέντοι ἔν γε τῷ παντὶ ἔργῳ βεβαίως οὐδέτεροι τελευτήσαντες ἀπεκρίθησαν. IV. 78: οὐ μέντοι ἀξιοῦν γε εἶργεσθαι. VII. 14: ἡδίῳ μὲν — οὐ μέντοι χρησιμώτερά γε. In Platonis *Rep.* pag. 329 c: καὶ λέγουσι μὲν τι, οὐ μέντοι γε ὅσον οἴονται, transpone: οὐ μέντοι ὅσον γε οἴονται. Eodem modo Herodotum esse locutum declarat Codex R, in quo diserte scriptum est: οὐ μέντοι γένεος ΓΕ τοῦ βασιλῆϊου ἐών.

VIII. 46: Αἰγινῆται τριήκοντα (νέας) παρῆχοντο. ἦσαν μὲν σφι καὶ ἄλλαι πεπληρωμέναι νέες.

Aegre desideres earum numerum. Erat ΑΛΛΑΙῖ, id est καὶ ἄλλαι ΔΕΚΑ.

VIII. 46: ἔθνος ἐὼν Ἴωνικὸν ἀπὸ Ἀθηναίων, et post pauca Ἴωνες ἀπὸ Ἀθηναίων, et cap. 48: Ἴωνες ἐόντες ἀπὸ Ἀθηναίων.

Ter corrigendum: ἀπὸ Ἀθηναίων.

VIII. 48: τριηκόσiai καὶ ἐβδομήκοντα καὶ δεκά.

Erat ΗΗΗ[Δ]ΔΔΠΙΙΙ, id est δεκά καὶ ἐβδομήκοντα καὶ τριηκόσiai, ut recte in R scriptum est.

VIII. 49: εἰ νικηθέωσι τῇ ναυμαχίῃ.

Recte R ἥΝ νικηθέωσι.

VIII. 58: καίτοι περ ἀποκρήμνου ἐόντος τοῦ χώρου.

Quis umquam dixit καίτοι περ? Dicebant omnes ut est in Codice R καίπερ ἀποκρήμνου ἐόντος.

VIII. 56: ἐς τοσοῦτον θόρυβον ἀπίκοντο ὧς ἐνιοι τῶν στρατηγῶν οὐδὲ κυρωθῆναι ἔμενον τὸ προκείμενον πρῆγμα.

Quod necessario requiritur ὥςΤΕ ἐνιοι τῶν στρατηγῶν recte in R legitur. Paullo ante leg. περὶ τὴν Ἀθηναίων ἀκρόπολιν. VIII. 57: οὗτ' ἄρα — περὶ οὐδεμιῆς ἔτι πατρίδος ναυμαχίσεις.

Repone οὗτ' ἄρα, id est οὗτοι ἄρα, et a Plutarcho accipe οὐδὲ περὶ μιῆς ἔτι πατρίδος.

Οὐτάρ „*maiores habet vim quam οὐκ ἄρα*” ut scribit Elmsleius ad Euripidis *Heraclid.* vs. 269:

οὐτάρ' ἐς Ἄργος βᾶδ' ἄπει πάλιν,
ubi multos locos similes ex Tragicis collegit.

Reddidimus οὐτάρ pro οὔτε ἄρα Platoni in *Var. Lectt.* pag. 528.

Apud Herodotum quoque οὔτε semel positum fraudem arguit.

VIII. 59: πρὶν ἢ τὸν Εὐρυβιάδην προθεῖναι [τὸν] λόγον τῶν εἵνεκα συνήγαγε τοὺς στρατηγούς.

Vitiose abundat τὸν. Dicebant προτιθέναι λόγον, προτιθέναι γνώμην, ubi articulo locus non est. cf. VIII. 49: προθέντος Εὐρυβιάδew γνώμην ἀποφαίνεσθαι — τῶν δὲ λοιπῶν πέρι προτίθει. Aristophanes *Eccles.* vs. 396:

ἔδοξε τοῖς πρυτάνεσι περὶ σωτηρίας
γνώμας προθεῖναι τῆς πόλεως.

Thucyd. I. 139: οἱ Ἀθηναῖοι γνώμας σφίσιν αὐτοῖς προϋτίθεσαν. cf. III. 36.

VIII. 60: ἐν πελάγει ἀναπεπταμένῳ ναυμαχῆσεις [ἐς] τὸ ἥμισυ ἡμῶν σύμφορον ἐστὶ.

Dele ἐς et omnia procedent optime: id quod minime est e re posita, ut post pauca: τὸ γὰρ ἐν σεινῷ ναυμαχεῖν πρὸς ἡμῶν ἐστὶ.

VIII. 60: οἰκόντα μὲν νυν βουλευομένοισι ἀνθρώποισι ὥς τὸ ἐπὶ-παν ἐθέλει γίνεσθαι.

Non satis est γίνεσθαι. Supple ἐθέλει εἶ γίνεσθαι, id est res prospere ac feliciter evenire solet.

VIII. 62: σὺ εἰ ΜΕΝέεις αὐτοῦ καὶ μένων ἔσεαι ἀνὴρ ἀγαθός· εἰ δὲ μή, ἀνατρέψεις τὴν Ἑλλάδα.

Quod olim conieceram εἰ ΜΕΝ μενέεις αὐτοῦ video a Werfero esse occupatum, sed miror certam correctionem non esse receptam. Nota est et frequens haec elliptica verborum compositio, in qua εἰ ΜΕΝ vel ἢν ΜΕΝ necessarium est, neque ullo modo ΜΕΝ abesse potest. Nubem exemplorum homines docti attulerunt ad Thucydidem III. 3: καὶ ἢν μὲν ξυμβῇ ἡ πεῖρα· εἰ δὲ μή. Praeivit omnibus Homerus *Iliad.* A. 135:

ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί,
αἱ δέ κε μὴ δώσωσιν.

Quoniam autem MGN omitti nequit et cur exciderit apparet, certum est Herodoti manum esse repertam.

Nonnumquam apud Hippocratem et Herodotum ellipsis expletur. Herod. VIII. 80: ἦν μὲν πείθωνται ταῦτα δὴ τὰ κάλλιστα, ἦν δὲ αὐτοῖσι μὴ πιστὰ γένηται, ὅμοιον ἡμῖν ἔσαι. Hippocrates *de mulierum morbis*, laudatus a Casaubono ad Athen. V. 2: ἦν μὲν δυνατὸν ἢ εἶσω ἀπῶσαι ἄμφω καὶ εὐτρεπίσαι τὸ ξμβρυον ταῦτα ἄριστα· εἰ δὲ μὴ οἶόν τε.

VIII. 62: εἰ δὲ ταῦτα μὴ ποιήσῃC, ἡμεῖς μὲν — κοιμιούμεθα ἐς Σῆριν.

Vera lectio est: εἰ δὲ ταῦτα μὴ ποιήσῃC. cf. VIII. 3: γνόντες εἰ σασιάσουσι περὶ τῆς ἡγεμονίης ὥς ἀπολέεται ἡ Ἑλλάς.

Nihil interest inter εἰ μὴ ποιήσεις et ἦν μὴ ποιήσης, sed εἰ μὴ ποιήσης soloeca oratio est.

VIII. 63: ταῦτα δὲ Θεμισοκλῆος λέγοντος ἀνεδιδάσκετο Εὐρυβιάδης· δοκέειν δέ μοι, ἀρρωδήσας μάλιστα τοὺς Ἀθηναίους [ἀνεδιδάσκετο] μὴ σφεας ἀπολίπωσι.

Male repetitum ἀνεδιδάσκετο compositionem loci vitiat. Arcte enim coniuncta sunt ἀρρωδήσας Ἀθηναίους μὴ σφεας ἀπολίπωσι, et ea verba pendent a priore ἀνεδιδάσκετο, ita ut posterius vitiose admodum abundet.

VIII. 63: ἦν πρὸς τὸν Ἰσθμὸν ἀΓάγη τὰς νέας.

Summa constantia Herodotus in ea re utitur verbo Ἀνάγειν. Habeamus igitur gratiam Codici R, qui solus ἀνάγη servavit. Ἀνάγειν τὰς νέας legitur VIII. 57. 70. 76. 79. 83 et aliis locis.

VIII. 65: τὴν δὲ ὁρτὴν ταύτην ἄγουσι Ἀθηναῖοι ἀνὰ πάντα ἔτεα THIMHTPI καὶ τῇ Κούρῃ.

Vera lectio est in R: τῇ ΔΗμητρὶ καὶ τῇ Κούρῃ.

VIII. 65: ἐκ δὲ τοῦ κονιορτοῦ καὶ τῆς φωνῆς γενέσθαι νέφος καὶ μεταρσιωθὲν φέρεσθαι ἐπὶ Σαλαμῖνος.

Non dicebant veteres μεταρσιϋν sed μετάρσιον sine μετέρων αἶρειν, ut ὑψηλὸν αἶρειν. Corrigendum igitur: καὶ μετάρσιον Ἀρθέν.

VIII. 66: ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέειν.

Imo vero δοκέει.

VIII. 67: παρῆσαν μεταπέμπτοι οἱ τῶν ἐθνέων τῶν σφετέρων τύραννοι — πρῶτος μὲν δ Σιδώνιος [βασιλεύς].

Delendum est βασιλεύς: dicebant enim aut δ τῶν Σιδωνίων βασιλεύς, aut contemtim δ Σιδώνιος. Dicam de ea re copiosius alio loco.

VIII. 69: οἱ δὲ ἀγρόμενοί τε καὶ φθονέοντες αὐτῇ — ἐτέρποντο τῇ Ἀνακρίσι ὡς ἀπολεομένης αὐτῆς.

Vide quid sit Codicibus plus tribuere quam sanæ rationi et linguae notitiae. Ἀγρόμαι enim nihil est et ἀγΑΙόμενοι Herodotus dixerat, ut est in A et R. Sed quis tandem in his rebus vel mediocriter versatus nescit nostri ubique arbitrii esse constituere utrum AI an E scribi oporteat? Imposuit Steinio Hesychii glossa:

Ἀγρόμενοι: θαυμάζοντες.

quae et mendose scripta est pro ἈγΑΙόμενοι neque huc pertinet ubi ἀγαίδμενοι est βασκαίνοντες. Quod Herodotus scribit VI. 61: φθόνῳ καὶ ἄγῃ χρεώμενος plane idem est quod φθονέων καὶ ἀγαίδμενος.

Pro ἀνακρίσι, cui nullus hic locus est, R offert κρίσει, at tu lege κρίσι, quod verum est.

VIII. 71: λίθοι καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα καὶ φορμοὶ ψάμμου πλήρεις ἐσεφῶροντο.

Multo melior est Codicis R scriptura ἐσεφῶφροντο. Perpetuo φέρειν et φορέειν inter se confusa videbis.

VIII. 73: ἐκδεδωριεύνται δὲ ὑπὸ τε Ἀργείων [ἀρχόμενοι] καὶ τοῦ χερῶν.

Magistellus nescio quis de suo inseruit ἀρχόμενοι, quod ita collocatum et ad Ἀργείων et ad χερῶν refertur, sed ὑπὸ τοῦ

χρόνου ἀρχόμενοι absurdum est. Nullo participio opus esse declarat locus VII. 176: τὸ τεῖχος τὸ ἀρχαῖον ἐκ παλαιοῦ τε ἐδέδμητο καὶ τὸ πλεον αὐτοῦ ἤδη ὑπὸ χρόνου ἔκειτο.

VIII. 74: ἄτε περὶ τοῦ παντὸς ἤδη [δρόμου] θέοντες.

Lobeckio auctore Stein δρόμου expunxit. Nollem factum. Herodoti manus colligi potest ex Eustathio ad *Πiad.* pag. 1264, 18: τοῦτοις ὅμοιον καὶ παρὰ Ἡροδότῳ τὸ θεοντες ὅΝΟΝ περὶ τοῦ παντὸς ἤδη δρόμον. Emenda igitur: ἄτε ὅΝΟΝ περὶ τοῦ παντὸς ἤδη δρόμον θέοντες. Aristophanes *Vesp.* vs. 375:

ὥς ἐγὼ τοῦτον — ποιήσω —

τὸν περὶ ψυχῆς δρόμον δραμεῖν.

VIII. 74: τίως (recte Reiske pro ἔως) μὲν δὲ αὐτῶν ἀνὴρ ἀνδρὶ παραστὰς σιγῇ λόγον ἐποιέετο θωῦμα ποιεύμενοι τὴν Εὐρυβιάδεω ἀβουλίην.

Recte R: θωῦμα ποιεόμενος.

VIII. 76: τοῦτο μὲν ἐς τὴν νησίδα τὴν [Ψυττάλειαν] μεταξὺ Σαλαμῖνός τε καιμένην καὶ τῆς ἠπείρου πολλοὺς τῶν Περσέων ἀπεβίβασαντο· τόττο μὲν κτέ.

Primum expunge Ψυττάλειαν. Nominatur primum insula in sqq. ἐς δὲ τὴν νησίδα τὴν Ψυττάλειαν καλεομένην ἀπεβίβαζον τῶν Περσέων τῶνδε εἵνεκεν. Unde simul apparet legendum esse: πολλοὺς τῶν Περσέων ἀπεβίβασαν· τόττο μὲν, sed nihil opus est coniectura, diserte enim in R scriptum est ἀπεβίβασαν.

VIII. 79: Ἰσὸν ἐσι πολλὰ τε καὶ ὀλίγα λέγειν.

Imitatus est haec Dionysius Halic. A. R. pag. 780: ἐν ἴσῳ γὰρ ἐσι τό τε πολλὰ δίκαια πρὸς τοὺς ἀγνώμονας ἀντιδίκους λέγειν καὶ τὸ ὀλίγα.

VIII. 80: ἴσθι γὰρ ἐξ ἐμέο τὰ ποιεύμενα ὑπὸ Μήδων.

Lego: ἴσθι γὰρ — τὰττα ποιεύμενα, haec, quae tu narras, a Persis fieri.

VIII. 84: Ἀμεινίης δὲ [Παλληνεὺς] ἀνὴρ Ἀθηναῖος ἐξαναχθεὶς νηὶ ἐμβάλλει.

Dele Παλληνεύς, quod si addidisset, inepte adiceretur ἀνὴρ Ἀθηναῖος. Interpolatum est Παλληνεύς ex cap. 93: ἤκουσαν Ἑλλήνων ἄριςα — Ἀθηναῖοι Εὐμένης τε ὁ Ἀναγυράσιος καὶ Ἀμεινίης Παλληνεύς.

VIII. 84: ὦ δαιμόνιοι, μέχρι πόσου ἔτι πυρμὴν ἀνακρούεσθε;

Natura rei postulat futurum, ut in illo: *Quousque tandem abutēris patientia nostra?* Itaque restituendum ἀνακρούεσθε.

VIII. 86: τῶν μὲν Ἑλλήνων σὺν κόσμῳ ναυμαχεόντων [κατὰ τάξιν], τῶν δὲ βαρβάρων οὔτε τεταγμένων ἔτι οὔτε σὺν νόφ ποιεόντων οὐδέν.

Vitiose abundat κατὰ τάξιν, quia σὺν κόσμῳ idem est quod κατὰ τάξιν. Κοσμεῖν apud veteres est τάττειν et διακοσμεῖν idem quod διατάττειν, unde eum qui ordine disponit copias et aciem instruit appellant κοσμήτορα λαῶν. Sic dicitur de inordinata fuga φεύγειν οὐδένα κόσμον.

VIII. 86: ἐδόκεε τε ἕκαστος ἑαυτὸν θεήσασθαι βασιλέα.

Non hoc existimabant, sed ἑαυτὸν θεήσασθαι βασιλέα.

VIII. 90: τῶν τινες Φοινίκων — ἐλθόντες παρὰ βασιλέα διέβαλλον τοὺς Ἰωνας ὡς δι' ἐκείνους ἀπολοῖατο αἱ νέες [ὡς προδόντων].

Tolle iners et fatuum additamentum, quod etiam cum compositione verborum pugnat; requiritur enim ὡς προδόντας.

VIII. 94: — λέγειν ὡς αὐτοὶ οἶοι [τε] εἶεν ἀγόμενοι δμηροὶ ἀποθνήσκειν.

Aufer importunam voculam: οἶός τε εἰμί est δύναμαι, sed οἶός εἰμι significat πρόθυμος aut ἐτοῖμός εἰμι.

VIII. 95: ἐς τὴν Ψυττάλειαν [νῆσον] ἀπέβησε ἄγων, οἱ τοὺς Πέρσας τοὺς ἐν τῇ νησίδι ταύτῃ καταφόνευσαν πάντας.

Quam fuitiles erant homunciones, qui in tali loco de suo adiderunt νῆσον.

VIII. 98: — τοὺς οὔτε νιφετὸς οὐκ ὁμβρος οὐ καῦμα οὐ νύξ ἔργει μὴ οὐ κατανύσαι τὸν προκείμενον — δρόμον.

Multo melius et acrius dixerat: τοὺς ΟΤ νικητὰς οὐκ ὀμβροσ
κτέ. Recte legitur apud Eupolidem (Fragm. Com. II. p. 487):

οὐ πῦρ οὐδὲ σίδηρος
οὐδὲ χαλκὸς ἀπείργει
μὴ φοιτᾶν ἐπὶ δεῖπνον.

sed οὔτε πῦρ οὐ σίδηρος vitiose dictum est.

VIII. 99: ἔτερψε οὕτω δὴ τι Περσέων τοὺς ὑπολειφθέντας ὨC
τάς τε ὁδοὺς μυρσίνῃ πάσας ἐξόρεσαν.

Necessarium est ὥστ' ἑ τὰς, ut in vicinia: συνέχεε οὕτω ὥς
τοὺς κιθῶνας κατερρήξαντο πάντες.

Non caret mendo in his verbum κατερρήξαντο. Non dubito
quin Herodotus dederit κατηρεῖξαντο, ut III. 66: πάντες τὰ
ἐσθῆτος ἐχόμενα εἶχον ταῦτα κατηρεῖκοντο, sed verbum priscum
et scribis inauditum labem concepit: est enim in libris κατήρι-
κόν τε aut κατήρεικόν τε. Solus omnium optimus R servavit
κατηρεῖκοντο. Hinc est apud Hesychium:

Κατηρεῖκοντο: κατεσχίζοντο.

Duo exempla antiqui verbi percommode Dindorf attulit Aeschyl.
Pers. vs. 538:

ἀπαλαῖς χερσὶ καλύπτρας κατερείκμεναι
et incerti poëtae versiculum apud Hephaest. pag. 34:
καττύπτεσθε κόραι καὶ κατερείκεσθε χιτῶνας.

Herodotus quoque dederat: τοὺς κιθῶνας κατηρεῖξαντο et inter-
pretatus est nescio quis κατερρήξαντο, quod Atticum est et Xe-
nophonteum, Cyrop. III. 1. 13.

VIII. 100: πλέον μέντοι ἔφερε οἱ ἡ γνώμη κατεργάσθαι τὴν
Ἑλλάδα.

Legendum κατεργάσθαι.

VIII. 105: δς τὴν ζόην κατεκτήσατο ἀπ' ἔργων ἀνοσιωτάτων.

Maneo in vetere sententia Herodotum scripsisse κατεκτήσατο.
cf. cap. 106: ὃ πάντων ἀνδρῶν ἤδη μάλιστα ἀπ' ἔργων ἀνοσιωτά-
των τὸν βίον κτησάμενε.

Continuo sequitur: τί [σε] ἐγὼ κακὸν ἢ αὐτὸς ἢ τῶν ἐμῶν τις
[σε προγόνων] ἐργάσατο ἢ σὲ ἢ τῶν σῶν τινα.

Opem fert Codex R, qui omittit σε προγόνων rectissime. Ubi et alterum σε post τί expunxeris, locus sanissimus erit. Ridiculum est τῶν ἐμῶν τις προγόνων.

VIII. 106: ὥς σε μὴ μέμψασθαι τὴν — δίκην.

Imo vero μὴ μέμψεσθαι.

VIII. 108: λέγων ὥς εἰ λύσουσι τὰς σχεδίας τοῦτ' ἂν μέγιστον πάντων σφί κακῶν τὴν Ἑλλάδα ἐργάσαιτο.

In Codice R legitur: μέγιστον πάντων σφΕΑC κακόν. Emenda: τοῦτ' ἂν μέγιστον πάντων σφΕIC κακON τὴν Ἑλλάδα ἐργασαίΑΤΟ.

VIII. 108: ἐατέον ὧν εἶναι φεύγειν, ἐς δ' ἔλθῃ φεύγων ἐς τὴν ἑωυτοῦ· τὸ ἐνθεῦτεν δὲ περὶ τῆς ἐκείνου ποιέεσθαι ἤδη τὸν ἀγῶνα [ἐκέλευε].

Iterum perelegans ζεύγμα sciolus obscuravit.

VIII. 109: — ἀκήκοα — ἄνδρας ἐς ἀναγκαίην ἀπειληθέντας [νενικημένους] ἀναμάχεσθαι τε καὶ ἀναλαμβάνειν τὴν προτέρην κακότητα.

Quid ineptius abundare potest quam in tali sententia νενικημένους? Quis enim nisi victus potest ἀναμάχεσθαι? Quis nisi qui sua ignavia cladem acceperit, potest ἀναλαμβάνειν τὴν προτέρην κακότητα?

VIII. 109. in A B est: νέφος τοσοῦτο ἀνθρώπων ἀναCΩCA-μενοι, quod sensu vacuum est. Optime R dedit: ἀνωσάμενοι. cf. VII. 139: τὸ Ἑλληνικὸν πᾶν — οὗτοι ἦσαν οἱ ἐπεγεύραντες καὶ βασιλέα μετὰ γε θεοὺς ἀνωσάμενοι.

VIII. 110: Θεμιστοκλῆς — καὶ πρότερον δεδογμένος εἶναι σοφὸς ἐφάνη ἰὼν ἀληθῶς σοφός τε καὶ εὐβουλος.

Est apud Stobaeum et Plutarchum in *Aristide* cap. 4. lepidus versiculus in Themistoclem:

σοφὸς μὲν ἀνὴρ, τῆς δὲ χειρὸς οὐ κρατῶν.

Hunc senarium a Meinekio omissum Eupolidis esse suspicor ἐν τοῖς Δήμοις, in qua fabula τοὺς παλαιοὺς φρατρυοὺς ἐξ Ἴδου ἐπανήγαγεν ἐπὶ τὴν σκηνήν.

VIII. 111: λέγοντες ὥς κατὰ λόγον ἦσαν ἄρα αἱ Ἀθῆναι με-
γάλαί τε καὶ εὐδαίμονες καὶ θεῶν χρησῶν ἤκοιεν εὖ.

Comparandus cum his Euripidis locus in *Heracleid.* 348:

θεοῖσι δ' οὐ κακίσι
χρῶμεσθα συμμάχοισιν Ἀργείων, ἄναξ.
τῶν μὲν γὰρ Ἥρα προσατεῖ, Διὸς δάμαρ,
ἡμῶν δ' Ἀθάνα. Φημὶ δ' εἰς εὐπραξίαν
καὶ τοῦθ' ὑπάρχειν, θεῶν ἀμεινόνων τυχεῖν.

Hinc explicandus est locus in Theophrasti *Charact.* XVI:
εἴπας „Ἀθηνᾶ κρείττων” παρελθεῖν οὕτω.

VIII. 112: Θεμισοκλῆς — αἵτεε χρήματα διὰ τῶν αὐτῶν
ἀγγέλων [χρεώμενος] τοῖσι καὶ πρὸς βασιλέα ἐχρήσατο.

Exime molestum participium et omnia optime procedent.

Paucis ante versibus receptam oportuit emendationem Dobraei:
οὐδέποτε γὰρ ἌΝ τῆς ἑωυτῶν ἀδυναμίας τὴν Ἀθηναίων δύναμιν
εἶναι κρέσσω.

VIII. 113: ἔδοξε γὰρ Μαρδονίῳ — ἀΝωρίῃ εἶναι τοῦ ἔτεος
πολεμέειν.

Reponenda est forma proba et antiqua ἀΝρίῃ.

VIII. 113: ἐξελέγετο πρώτους μὲν τοὺς Πέρσας [πάντας] τοὺς
ἀθανάτους καλεομένους.

Optime Codex R τοὺς ΜΤΡΙΟΤC Πέρσας omisso πάντας.

Peperit errorem nota numeralis.

VIII. 115: Ἐπιλαβὼν δὲ λοιμὸς τε τὸν στρατὸν καὶ δυσεντερίῃ
κατ' ὀδὸν ἐφθειρε.

Nihil significat in tali re ἐπιλαβὼν. Corrigendum ἘΠΟλαβὼν,
cf. VI. 27: τοὺς δὲ — λοιμὸς ὑπολαβὼν ἀπήνεκε et post pauca:
ἡ ναυμαχίῃ ὑπολαβοῦσα ἐς γόνυ τὴν πόλιν ἔβαλε. VI. 75: κατ-
ελθόντα δὲ αὐτὸν αὐτίκα ὑπέλαβε μανιᾶς νοῦσος. Et saepius
ἄνεμος, χειμὼν ὑπέλαβε, ut VIII. 118: πλέοντα δὲ μιν ἄνεμον
Στρυμονίῃν ὑπολαβεῖν μέγαν καὶ κυματίν. VIII. 12: πρὶν —
ἀναπνεῦσαι σφεας — ὑπέλαβε ναυμαχίῃ καρτερή. VIII. 96: τῶν
δὲ ναυηγίων πολλὰ ὑπολαβὼν ἄνεμος — ἔφερε ἐπὶ τὴν ἡύονα et
aliis locis.

VIII. 118: ΕΙ μὴ τούτων ἀπαλλαγὴ τις γένηται τῶν πολλῶν ἐπιβατέων.

Recte R ἮΝ μὴ — γένηται.

VIII. 121: ἐσηκέε δὲ οὗτος τῇ περ ὁ Μακεδὼν Ἀλέξανδρος ὁ χρύσεος.

Emenda: ἔσηκε δὲ οὗτος, ut cap. 122: ἀνέθεσαν ἀστέρας χρυσέους, οἱ ἐπὶ ἰσοῦ χαλκίου ἐς ἄσι, et sic passim in re simili.

VIII. 124: -- ὅχῳ τῷ ἐν Σπάρτῃ καλλισεύσαντι.

Imo vero καλλισεύΟΝΤΙ, ut in R scriptum est.

VIII. 124: ἀρισηΐα μὲν νυν ἔδοσαν * * Εὐρυβιάδῃ ἐλαίας σέφανον, σοφίης ΔΕ καὶ δεξιότητος Θεμισοκλέϊ. — ἔδωρῆσαντό τε μιν ὅχῳ τῷ ἐν Σπάρτῃ καλλισεύοντι.

Descripsit hunc locum Plutarchus in *Themistocle* cap. XVII: Λακεδαιμόνιοι δὲ — Εὐρυβιάδῃ μὲν ἀνδρείας, ἐκείνῳ δὲ σοφίας ἀρισεῖον ἔδοσαν — καὶ τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἀρμάτων τὸ πρωτεύον ἔδωρῆσαντο. Hinc apud Herodotum lacuna sic explenda est: — ἔδοσαν (ἀνδρηΐης ΜΕΝ) Εὐρυβιάδῃ.

Pro καλλισεύειν, quod non erat amplius in usu, substituit πρωτεύειν et eadem de causa ἄρμα pro ὅχος.

VIII. 133: ἔπεμπε (Mardonius) κατὰ τὰ χρησέρια ἄνδρα Εὐρωπαϊά γένος, τῷ οὐνομα ἦν Μῦς, ἐντειλάμενος πανταχῇ μιν χρησάμενον ἐλθεῖν.

Pro Εὐρωπαϊά scribendum esse Εὐρωμέα Steinio assentior. Steph. Byz. Εὐρωμος πόλις Καρίας. — τὸ ἐθνικὸν Εὐρωμεύς. Mendum hoc esse perantiquum arguit Pausanias IX. 23. 6: καὶ ποτε ἄνδρα Εὐρωπέα, ὄνομα δὲ οἱ εἶναι Μῦν, ἀποσαλέντα ὑπὸ Μαρδονίου κτέ.

Quia Mys a Mardonio missus est non *post consulta oracula*, sed *ad oracula consulenda*, accipe quod Codex R ultro offert: χρησομενον ἐλθεῖν.

VIII. 137: ὅκως δὲ ὁπτῶ, ὁ ἄρτος τοῦ παιδὸς τοῦ θητὸς Περδίκκω διπλήσιος ἐγίνετο αὐτὸς ἑαυτοῦ.

Vera lectio est in R: ὅκως δὲ ὁ π τ ῶ τ ο ὁ ἄρτος τοῦ παιδός.

VIII. 137: — ὥς εἴη τέρας καὶ φέροι μέγα τι.
 Veram lectionem habet R καὶ φέροι ἔC μέγα τι.

VIII. 140: ὥς τε καὶ ἦν ἡμέας ὑπερβάλλησθε [καὶ νικήσητε].
 Veteres dicebant ὑπερβάλλεσθαι pro νικᾶν. Hinc natum est
 frigidum glossema. cf. V. 124: πρὸς δέ οἱ καὶ ἀδύνατα ἐφάνη
 βασιλέα Δαρεῖον ὑπερβαλέσθαι, et sic saepius alibi.

VIII. 143: Ἀθηναῖοι δὲ πρὸς μὲν Ἀλέξανδρον ὑπεκρίναντο
 τὰδε· — ἀπάγγελλε Μαρδονίῳ [ὥς Ἀθηναῖοι λέγουσι] ἕς' ἂν δ
 ἥλιος τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἰῇ THNπερ καὶ νῦν ἔρχεται μήποτε ὁμολο-
 γήσιν ἡμέας Ξέρξῃ.

Quod esse potest evidentius ac turpius emblemata quam ὥς
 Ἀθηναῖοι λέγουσι?

Praeterea scribe: THNπερ καὶ νῦν ἔρχεται.

VIII. 144: ὑμέων μέντοι ἀγάμεθα τὴν προνοίην τὴν ΠΡΟC
 ἡμέας ΕΟΤCΑΝ.

In R legitur: τὴν ΕΙC ἡμέας ἔχουσιν. Vera lectio est: τὴν
 ἐς ἡμέας ἔχουσιν. cf. III. 126: ὅς οἱ ἀνείδισε τὰ ἐς Πολυκράτεα
 ἔχοντα, et sic saepius.

(Continuabitur).

C. G. COBET.

OLYMPIODORUS

ad Platonis *Alcibiadem* pag. 44: δεῖ γὰρ λέγειν·

πῶς ἂν σύ μοι λέξειας ἀμὲ χρὴ λέγειν.

Aristophanes *Equit.* vs. 16:

πῶς ἂν σύ μοι λέξειας ἀμὲ χρὴ λέγειν.

quod sumsit lepidus poeta ex Euripidis *Hippolyto* vs 345:

Φεῦ, πῶς ἂν σύ μοι λέξειας ἀμὲ χρὴ λέγειν.

C. G. C.

AD CICERONIS PALIMPSESTOS.

(*Continuatur ex pag. 78.*)

G. N. DU RËU, quo post Maium nemo melius de libris DE REPUBLICA meruit, palimpsestum, quo continentur, ad quintum sextumve saeculum referendum esse demonstravit. Et recentiorum quidem esse quam Ambrosianum et Taurinensem, de quibus supra dictum, vel festinantius inspicienti manifestum ex formis litterarum ADEM, ex quibus A quodammodo obliqua, reliquae autem ita rotundatae et dilatatae, ut e. g. R cum I in hac litteratura minime confundi possit. Ad quartum saeculum refert Wattenbach, quod summa characterum similitudine coniunctus est cum Bibliorum interpretationis praeae exemplaribus Vercellensi et Weingartensi (tab. 20, 21) antiquissimis. Antiquior certe litteratura est quam Hilarii cod. Vaticani (tab. 52), qui scriptus est a^o 509 aut 510; in eo enim R, S formam habent plane diversam et multo recentiorum. Prope contra accedit tab. 22, acta Concilii Aquileiensis, post annum 438 in cod. Parisino scripta, et magis etiam (nam littera t in tab. 22, ut alia taceam, novicia est) tab. 23, continens Tabulae Paschalis paginam, quam Mommsenus non multo post annum 447 scriptam putat. Splendidior fuit codex Reipublicae maioribusque litteris exaratus, sed aequales fere habet formas, nisi quod A rotundior est in Chronico et PRQD versus excedunt, cuius usus in Rep. palimpsesto tantummodo exiguum initium est. Susplicari licet opus Ciceronis non multo ante scriptum, et ad initium saec. V referendum esse.

Paulo maioris momenti quaestio est de correctionibus MS. Antiqua enim manus, et fortasse eadem, quae librum descripsit, multas nec leves correctiones addidit. De cuius auctoritate miror etiamnunc dubitari. Nam quatenus istiusmodi quaestio confici potest, eam ad liquidum perductam esse putabam dissertatione A. Strelitzii, *de antiquo Cic. de Re publica emendatore*, Gnesnae 1874. Quod si lectores inspiciant tabulam infra scriptam, assentientur fortasse, omnes mutationes, de quibus constare possit, ex bono codice sumptas esse, nec a librario inventas. Itaque libro primo exstantiores correctiones infra scriptae. Duas esse manus correctrices in codice egregie demonstravit du Rieu p. 33, sq. (Schedarum Vaticanarum), idem p. 12 docuit, num a prima correctus sit, non certo posse constitui; omnes correctiones promiscue altera manus vocantur. In tertia columna infra adscripsi meam sententiam de singulis.

Altera manus.

§ 1 liberavissent	‡ add. lectioni: libera-	inc.
	vissen	
marcellus	m. marcellus	ex cod.
tusculis ē	tusculi se	inc.
umdi set	undis et	
tatum	datum	
bis	vis	
§ 2 iistin	iisti in, esse debebat:	inc.
	isti in.	
§ 3 cuiusquid	civis qui id	ex cod.
doctoribusquequet-	doctoribusque quae est	
enim	enim	
ratio	oratio	" "
iure	iuri	mala correctio, ex con?
imperiosaist	imperiosas	ex cod.
culis	viculis	" "
consuissetlaboribus	consilis et laboribus	" "
ruit („fuerit” in		
archetypo?)	fuit	?

Bonae correctiones quae non sunt τοῦ τυχόντος raro ingenio

librarii alicuius debentur, malas librarii esse probabile est; iam vides pravas correctiones i. e. librarii, paene nullas factas esse, unde fere non ex ingenio emendasse correctorem demonstrari potest. Bonae correctiones partim librarii ingenium superant; partim dubiae originis per se sint, quoniam tamen certa codicis melioris, incerta temerariae correctionis in reliquis vestigia sunt convenit has quoque codici adscribere. Mitto quae proxime sequuntur, minus notabilia; pergo

§ 9	neinprobis	ne pareant improbis	ex cod.
* § 10	consulautem	consul fuissem consul	
	(cf. du Rieu p. 33)	autem	" "
	praematur	imprematur	prava corr.
§ 11	quodidicerunt	prior corr.: quod didicerint; altera: quod nec didicerint	altera ex cod.
(§ 13	praetermissum	praetermissum puto „recentior manus”)	
* § 14	hac fieri	hae feriae	ex cod.
* § 21	m. marcellus	m. marcelli avus	" "
* § 25	istiusmodi quid nisi certo tempore	istiusmodi quiddam nisi intermenstruo tempore	dub. unde. ex cod.
	quingagesimo humexitum	quingagesimo ooo humanum exitum	" " dub. originis.
* § 26	noxexigueius	nos in exigua eius	ex cod.
§ 28 (med.)	quantumillum	quam illum qui	" "
§ 30	quampilum	aut pilum (= Philum)	dub. or.
	estcatus	et catus	ex cod.
	enniqui	ennii quo (quom?)	dub. or.
* § 31	magis	magis putem	ex cod.
	natus queritur	natus <i>quaerit</i> quo modo duo soles visi sint non <i>quaerit</i> cur	" "
* § 32	nosse	nos esse	" "
§ 33	quidpostulasseasar-tisque	quod postulas eas artis quae	" "
	dealiqueramus	deinde alia queremus	" "

Chartae parcam; nisi librarium hunc perfectum criticum credamus, concedamus necesse est, eum habuisse bonum in corrigendo quod sequeretur exemplum, sive diversum a prima manu, sive idem, sed ab illa negligentius descriptum; quidquid est, sive accuratiore archetypi collatione, sive ex praestantiore codice meliora dedit quam manus prima. Prava correctio est *impreatur* (v. s.), similiter § 38 *quaeretur* minus recte pro *quaeritur* substitutum, § 42 *adiectis* correxit in *adiiectis* (*adilectis*?) cum deberet *aut delectis*, *delecti* ib. correxit in *dilecti* (§ 43 recte *delectos*), § 54 *separatum* mutavit in dubiam lectionem (me tamen iudice non abiiciendam) *separatim*, sed haec pusilla non sunt ita multa neque ita prava, quin ex codice ceteroquin bono orta esse potuerint. Interpretamenta alterius manus non inveniuntur: nam quod § 60 aliquot verba („eam consilio sedari volebat”) ab ea addita et spuria putat Halmius, deceptus est varia lectione non satis diligenter tradita. Recte C. F. W. Mullerus legit: „Ergo Archytas iracundiam videlicet dissidentem a ratione seditionem quandam animi vere ducebat eamque consilio sedari volebat; adde avaritiam —”. Secundum du Rieu altera m. addidit: „eam cons. sed. volebat AD-” ut iis omissis proximum vocabulum (*Adde*) imperfectum sit, et verba illa necessaria esse appareat; at Halmius addita dicit manu 2: „eam cons. sed. volebat”. Ceterum dubia est varietas lectionis volueritne manus sec. in superioribus: „animi movere ducebat” an „animi vere ducebat”. Ego cum Mullero alterum verum puto; separanda sunt interpunctione „videlicet — ratione”.

Frequenter, ut ex supra propositis apparet, m. 1. verba omisit inter similes syllabas collocata et bis eadem scripsit; error ab altera m. correctus saepe cf. § 9, 10, 11, 25, 31, adde § 60 „magis ergo non”; semper correctum non puto; nam animadvertere mihi visus sum hic illic lacunas esse non notatas, nec ab altera impletas.

Tanta si est auctoritas alterius manus, valere debet etiam in loco vexato de comitiis centuriatis II. 22, de quo non libri, sed paene bibliotheca exstat. Et tamen, si modo dare velimus Ciceronem in computatione vitium potuisse committere, ut in addendo 89 poneret pro 99, omnia secundum alteram manum recte se habent, de quo iam pluribus exponere non iuvat (cf.

disputatio mea: „over de oorspronkelijke samenstelling der comitia centuriata”).

Levis res est *orthographia* adeo, ut is qui anxia diligentia eam exploret seque in eo genere iactet, molestus videatur et ineptus; nec tamen negligenda, si vere scripta, qualia ab antiquis legebantur, repraesentare velimus. Sed nimium ei tribuerunt Maius quique eum secuti sunt usque ad Osannum, dum ex orthographia aetatem codicis de Republica accurate definire student. Scilicet quoties rationem scribendi animadvertebant a perversa recentioris aetatis consuetudine diversam, illam antiquiorem tanquam abnormem notabant, eiusque aetatem definire conabantur; sed potius vetus illa pro norma haberi debebat; quaerendum erat, quando prava recentior ratio a regula vera migrasset potius, quam mirandum si vetusta exemplaria in nonnullis dissiderent. Quod si qui sunt, qui constantiam librariorum veterum desiderent et contendant, certum usum scribendi aut non extitisse aut non posse nunc constitui, reputent velim, quam incerto tibicine nitantur multa in etymologia, quae tamen iusta cura adhibitis copiis, quas FRID. NEUM aliique sedulo congesse-
serunt, exquirimus, perscrutamur, investigamus; inspiciant, ut hoc utar, libellum aureum sed rarum eheu! quem Fleckeisenus multis ante annis de eo argumento scripsit („Fünfzig Artikel zur Rechtschreibung”), sciantque, etsi in multis vocabulis ratio certa non facile appareat, tamen pleraque satis constare.

Osannus nescio quid peculiare inveniebat in confusione litterarum B et V, quae saepius in palimpsesto nostro invenitur, indeque saeculum, quo scriptus esset, definire conabatur; sed apparuit hunc ex pronuntiatione natum errorem non esse unius saeculi. *Iuvenentur* fragm. Vat. Sallustii col. 1, l. 10, *devere* Gaius IV. 114, p. 115 Studem., „valde habeo scire” Cic. Act. Verr. I 15 in Tornaes., qui error frequentissimus, *baro*, *olibaes*, *obibit* (= obivit) Vergilii unus aut plures vetutissimi Ecl. IX. 26, Georg. II. 3, Aen. VI. 802, *diververet*, *verva*, *acervus* (pro *acerbus*), *morvida* et multa alia in Leidensibus Lucretii cf. Lachmann II¹ 30 et 87. In Ambrosiano ap. Peyron p. 48 col. 1 inf., pro Tull. 21 post *sibi* excidit *vi* et in Taurinensi p. 52

col. 2 med. *SIBE* pro *sive* scriptum. Ambr. ib. p. 48 med. *SEMIIVIBUM*. Antiquiora etiam affert Schuchardt *Vulgarlatein* I. p. 131, veluti *TRIUMPHAVIT* pro *triumphabit* ex lege Iulia munic. 63; *rectigal*, *quadribis*, *Zenovius*, *cibis*, *exubias*, *noba*, *Nobember*, *obserbandam*, *paraberunt* sunt in Inscriptt. Galliae Cisalpinæ.

Inconstantiam in orthographia in palimpsesto Vaticano deprehendimus neque tamen maiorem quam in aliis monumentis. Assimilatio ¹⁾ præp. AD in compositis omiſsa in libro I enotatur in 19 vocabulis (in quibus nullum est a c incipiens), contra ex silentio apparet scripta esse *attingere*, *attulerit*, *afferam*, *accuratius*, singula semel, et perpetuo *acceptus*; *aspetit* est § 17; *appellare* quater (ex sil.), eaque forma a 2 manu restituta est l. 14 pro 1 man.: *atpellavissent*. Sed, ut significavi, diserte enotantur: *adpetentia*, *adsequerentur*, *adfixerat*, *adsentior*, *adfirmat*, *adlinere*, *adprehendit*, alia. In in eodem numero vocabulorum (19) sine assimilatione est veluti: *improviso*, *impurus*, *inmanibus*, *industria*, alia; ex silentio hæc tantum regulæ contraria inveni: *immanis* 68, *imperium* 3 et alibi. Notatur diserte semel *inperium* 60, sed *imperium* 67. Ergo *imperium* paene constans. CON- sine assimilatione invenitur tantum ante l: *conlocavit*, *conlocuti*, *conloqui* (ex sil. semel *colligunt*, semel *collocatus*); ante m: *compluris*, *communis*, *commutare*, *commemorare*, alia; bis 69 *conmutare* (*communicare* II. 13). EO-: *ecfloresco*, *ecfrenati* (*ecfossus* II. 61), sed *effecero*, 70 (notatum, alibi ex sil.). OB et SUB assimilantur in his tribus: *suptilitas*, *offendere*, *oppositu* (et in reliquis libris *optinere* II. 23). Nulla constantia est in N ante Q; enotatur *unquam* 68, sed omnino praevalent *umquam* et *numquam*; contra *tanquam*; *quicumque* semel.

Aspiratio in vocabulis Graecis inconstans *Philus* et *Pilus*. *Ph* et *f* confunduntur: *sphaera* et *sphera*, *philosofus* et *filosofari*, alia.

E pro AE perpetuo in *quero* pro *quaero* praeter 38.

Constanter *adulescens*, *condicio* (pravum *concio* semel ex sil. 67), *accus* (*secuntur* 69), *intellego*, *neglego* (semel male corr. 60

1) Quae sequuntur pertinent ad librum I i. e. ad dimidiam fere partem totius operis; potiora ex reliquis interposui; scilicet orthographiam, ex silentio quatenus constat, ex primo tantum enotavi.

et semel ex sil. 38 *intelligo*), *paulum*, *Paulus*, *littera*, *litus* (semel), *avolsum*, *volmeribus*, *volgi*, *vollis* (sed *vult* 65 et ex sil. *vullis* 38); constanter quoque *s* post *x* omittitur: *expectare* (ter, semel ex *excepto* corr.), *extiti* (ter), *existeret* III 4 et 23 (contra 25), *exuliasse*, *exilium* (semel *exsilium* 6, ex sil.); *sescentesimo* (58); *incoho* (contra III. 3).

De *p* post *m* inserta non satis constat: *consumserunt* semel, (*sumtum* II. 27, *sumta* II. 30), sed *sumptus* bis ex sil. (*temtare* II. 23). *Cotidie* et *vilicus* sed singula semel tantum.

-*is* ubicunque in plur. 3 decl. diserte notatur, recte usurpatur in accusativo tantum, non in nominativo, nec in nominibus quae *i* radicale non habent. Constanter et saepe *omnis*, *civis* (semel, § 5, male corr.). Ex silentio septem locis -*es* in accusativo deprehenditur.

-*i* in genetivo substantivorum invenitur in *Opimi*, *Iaeli*, *Pacuvi*, in quinque aliis correctum supra scripta altera *i*. Haec notata, reliqua (sex) exempla ex silentio *ii* habere intelleguntur sine dubio minus recte, ut poetarum loci docent, qui *non* usurpant duplicem litteram. Non vero in dativo -*is* pro -*ius*, certe perraro poetae usurpant. Excipiuntur tamen *isidem* et *idem* nom. plur. disyllaba vulgo; reliqua: *ali* (nom pl.) et *alis*, *propris*, *socis*, *pecunis*, *consilis* non possunt quemadmodum *i* in genet. pronuntiationi adscribi. In dativo et ablat. pronomen *is* modo *is* modo *ius* habet (67 bis 68, 50). Hic quoque corrector *i* subinde addidit, corrigens: *praesidiis*, *vitiis*, *ius* (50), et in nominativo *Lacedemonii* (25). Ceterum in nom. pl. (praeter *idem*) *i* non inveni nisi in *di* et *ali* (bis). — Multo maiorem numerum locorum habere -*ius* ex silentio intellegitur.

d et *t* finalis. Perpetuo scribitur *it* (= *id*), *aput*, *adque*, *adqui*, *set*, *at* (= *ad*), *illut*, *inquit* pro quo *ter* ex silentio apparet *inquit* scriptum. Reliquae tertiae personae habent -*t*, ut talia monstra, qualia hic illic in Vergilianis MSS. comparent, *id* (= *it*), *liquid*, *nequid* (verb.) a palimpsesto absint. Sed omnino 3 persona in -*t*, ablativus antiquus sine exceptione in -*d* exiit; istiusmodi exitus verborum admodum sunt rara.

„*Quum* habet codex § 3, 5, 23, 35, 61. Singulos locos, ubi „constanter habet *cum*, sunt autem 146, notare non lubet, „contra in lib. III adscribam 13 illos, ubi est *qum*”. DU RINU ad I. 1.

Idem conferatur p. 51 de inconstantia in *di-* et *de-* usurpando. *Discriptio* est 70 (et II. 39), *descriptio* et *descriptus* aliquoties (quater) ex sil. (et III. 17 *deregatur* II. 55). Sic *delecti* et *dilecti* permutantur (prius recte = *ἐκλεκτοί*).

Vides non rigidam esse regulae observantiam, sed tamen paene in omnibus apparere, quae norma praevalere debeat, et facile est librarii inconstantiam corrigere; pauca quae raro inveniuntur et in quibus variatur, cautus editor intacta relinquet. Sed quaeritur, num orthographia horum librorum, etsi sit in plerisque repraesentanda, probari possit, num ipsa norma, quam librarius hic secutus est, recta sit. *Quero* et *sphaera* nemo recipiet, contra nullus est fere editor, quin assimilationem praepositionum cum antiquis codicibus omittat. Et tamen dubito an haec orthographia sit artificiose et potius ad etymologiam quam ad pronuntiationem ficta. Fieri enim non potest quin raptim et saepe elata vocabula ori accommodentur; ante labiales *n* paene necessario transit in *m*; ita quoque quod erat olim *conlega* Tiberii tempore scribi desiit et *collega* factum, ut observavit Mommsen Ephem. Ep. I. 78 et *conlegium collegium*; nec quisquam pronuntiando discrimen facere potest inter *adlinere* et *attinere*, *obponere* et usitatum *opponere*; non mirum, si consuetudo non tenuit *inproviso*, *inpurus*, sed Charisius alique grammatici *imbibo*, *imbellis*, *immineo* praecipunt cf. Schneider, Gramm. II. p. 618. Et certe vulgaris pronuntiatio olim iam, Plauti tempore, praepositiones assimilabat. Curcul. 415 „quia vestimenta mea, ubi obdormivi ebrius Summano, ob eam rem me omnes Summanum vocant”; opinor, sub-manabat, perpluebat. Poen. I. 2. 67, „*MILPHIO*. Assum apud te eccum. AGORASTOOLUS. Ego elixus sis volo.” Sed simul satis antiqua exempla neglectae assimilationis inveniuntur. Nimirum iam a prima infantia gressus suos observabat sermo latinus et grammatici, poetae etiam Lucilius et Attius, edicebant scribendum esse secundum originem distinctis elementis, saepe contra pronuntiationem; sed ea ratio non

potuit ita dominari quin recte primo iam saeculo ac deinceps magis magisque scriberent quemadmodum loquerentur. Iam Ancyranum monumentum vacillat, quamque incerti pependerint grammatici copiose docet Schneiderus l. l. p. 612, sqq.

Idem, quod in assimilatione, factum est in *d* finali, ut sensim homines contra rationem grammaticam in scribendo aures consulerent; et asperior sonus *t* in palimpsesto paene perpetuus est. De Vergilii codicibus, magis variantibus cf. Ribbeckii index. Cultior sermo in plerisque tenuit *d* finalem, olim sine dubio sono diversam, suppressa opinor *e* muta, neque enim intellegitur unde in ablativo in vocabulis quibusdam iam antiquitus constanter *d* scripta esset; *meritod* existit fortasse ex *meritode* (inde *meritod'*). Sed ut fit in progressu linguae celerius pronuntiando *d* obduruit in *t*, aut evanuit (in ablativis et *hau*; *haut* ne in Plauto quidem extra dubium est). Ceterum *t* non nisi sensim paulatimque pepulit *d*; terse scribentes diu, certe usque ad saec. 2 tenuerunt leniorem sonum, ut factum est in monumento Ancyrano et Actis Fratrum Arvalium. Recte ibi *ad*, *apud*, *id*, *sed*, *aliquod* (vitiose semel pro *aliquot* Anc. II. 25). *Adque* in Ancyrano et antiquissimo quoque codice etymologis adscribo, idque nollem in Livii 5^a decade et Iuvenale receptum. Reliquas formas hodie usitatas in *d* probaverim, consimiles in *t* vitiosas puto, lubenterque distinxerim *id* et *it*, *quod* et *quot*, *ad* et *at*. Sed apparet palimpsestum nihil in his peculiare habere, utique recentiore esse quam saec. 1¹).

1) Ab hac orthographica quaestione probe separanda est historica de ultima origine litterae *d*. Corssen n. s. sanscritico *kaṭ*, *t* primitivum esse statuit. Non nego, sed non demonstratum esse puto, *t* sanscriticum esse primitivum neque ex *d* natum aut ex vitiosa orthographia.

(Continuabitur).

C. M. FRANCKEN.

CODEX FONTEINII.

In editione Fastorum Merkelius collationem adhibuit codicis cuiusdam, cuius „neque de possessore, neque de aetate quidquam innotuerat”, quem Fonteinii (f) dicit, a Io. Schradero factam. Is est hodie in bibliotheca publica Frisiaca (olim Franequerana) N 47. Pergamenus est formae minima (9×18 centim.), litteris minutissimis et compendiis solitis saec. XIV aut XV scriptus. Correctiones interlineares non ubique apud Merkelium notantur veluti V. 692 *at mi pande precor*, supra falsam lectionem *admirande precor* scriptum, quamquam vera lectio aliunde nota. Nec omnino multa omissa a Schradero opinor, quae scire operae est: certe huc non referendae glossae pauculae, veluti haec ad Fast. III. 135, sqq. adscripta: „(c)um Hannibal Romanos obsessos per V annos teneret, fame eos coegit, qui monitu Cereris tantillum farinae quod restabat coxerunt, et contra hostes panes proiecerunt, quod videns Hannibal existimans eos maximam Cereris habere copiam recessit, quare Romani Cereri festum constituerunt tot diebus, quot annis obsessi fuerant.”

C. M. F.

OLYMPIODORUS

ad Platonis *Alcibiadem* pag. 104: δ Σωκράτης πολλάκις ἤρᾱτο τοῖς πρώτοις διαΐστας ταῦτα (τὸ συμφέρον καὶ τὸ δίκαιον) ἀπ' ἀλλήλων.

Emenda: πολλὰ ΚΑΤῆρᾱτο. cf. Cicero *de Officiis* III. 3: *dubitandum non est quin nunquam possit utilitas cum honestate contendere. Itaque accepimus Socratem* **RESECRARI** *solum eos, qui* **PRIMUM** *haec natura cohaerentia opinione distraxissent.* Percommode Davisius ad librum *de Legibus* I. 12. attulit locum Clementis Alexandrini *Stromat.* pag. 499: Κλεάνθης ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ ἡδονῆς τὸν Σωκράτην φησὶ — τῷ πρώτῳ διελόντι τὸ δίκαιον ἀπὸ τοῦ συμφέροντος ΚΑΤαρᾶσθαι ὡς ἄσεβές τι πρᾶγμα δεδρακότι.

Hinc apud Ciceronem lege: *qui* **PRIMI** — *distraxissent.*

C. G. C.

ANIMADVERSIONES AD POETAS GRAECOS.

SCRIPSIT

H. VAN HERWERDEN.

I.

AD THEOGNIDEM.

V. 19 Κύρνε, σοφισζομένη κτῆ.

Omnibus nota est Welckeri suspicio, quam nuper in suae editionis Theognideae prolegomenis pag. 29 amplexus est Sitzler, nomen κύρνος non esse proprium, sed appellativum, quod derivatum a vocabulo κύρος, ut κεδνός = κῆδος ἔχων, κυδνός = κύδος ἔχων, ψυδνός = ψεῦδος ἔχων, κλεινός = κλέος ἔχων, significet *summam potestatem tenens, dominus, nobilis*. Cum tamen neque vox appellativa, etsi recte formata (modo, quod facere illi neglexerunt, correcto accentu ad analogiam κυρνός rescripseris), usquam reperta sit, neque igitur nobiles Megarenses sic appellatos esse sciamus, sed contra nomen proprium Κύρνος, Herculis filii, exstet apud Herodotum VI 109, probabilius statuemus nomen illud re vera in usu fuisse apud Megarenses in nobilium familiis et poetam de industria, sive verum sive fictum adolescentem alloquatur, propter haud obscuram nominis significationem hac potissimum compellatione usum esse, sub qua optimatum menti et auribus praecepta sua politica et moralia instillaret. Ut vero potius fictum quam verum nomen Κύρνος esse credam facit nomen patronymicum Πολυπαῖδης, quod ad

Cyrrum pertinere recte cum aliis statuit Schneidewinus, cuius argumenta nequaquam profligasse mihi videtur Sitzler, qui Welckerum secutus omnes novem locos, ubi in collectione nostra occurrit, Theognidi abiudicavit. Nempe cum Πολυπαῖς, unde nomen ducitur probabiliter idem significet quod πολυπάμων, i. e. dives, nimis fortuitum videtur, eundem hominem nobilem simul dominum et divitis filium appellatum in suo paternoque nomine duplex omen coniunxisse.

V. 43 sqq.

Οὐδεμίαν πω, Κύρν', ἀγαθοὶ πόλιν ὄλεσαν ἄνδρες·
ἀλλ' ὅταν ὑβρίζειν τοῖσι κακοῖσιν ᾤδῃ,
δῆμόν τε φθείρωσι, δίκας τ' ἀδίκοισι διδῶσιν,
οἰκειῶς κερδέων εἵνεκα καὶ κράτεος.

Quaesita a poeta amphibolia inesse videtur vs. 45, ut ἄδικοι simul intellegantur iniusti et iuris expertes, scil. populares, qui olim omni iure privati procul ab urbe et foro in agris vixerant:

οἱ πρόσθ' οὔτε δίκας ἤδεσαν οὔτε νόμους,
ἀλλ' ἀμφὶ πλευρῇσι δορὰς αἰγῶν κατέτριβον,
ἔξω δ' ὥς' ἔλαφοι τῆσδ' ἐνέμοντο πόλεος.

ut est infra 54 sqq. Cf. 279 sqq.

V. 69 Μήποτε, Κύρνε, κακῷ πίσυνος βούλευε σὺν ἀνδρὶ
εὖτ' ἂν σπουδαῖον πρῆγμ' ἐθέλῃς τελέσαι

Cum κακῷ ἀνδρὶ suspensum sit a πίσυνος (cf. mox 75) locus non est praepositioni. Quare corrigo:

Μήποτε, Κύρνε, κακῷ πίσυνος βουλευέμεν ἀνδρὶ κτέ.
infinitivo posito pro imperativo, ut infra 518 et 844.

V. 82

Τούτους, οὐ χ' εὖροις διζήμενος οὐδ' ἐπὶ πάντας
ἀνθρώπους, ΟΤC ναῦς ΜΗ μία πάντας ἄγοι,
οἷσιν ἐπὶ γλώσσῃ τε καὶ ὀφθαλμοῖσιν ἔπεις
αἰδώς, οὐδ' αἰσχροὺς χρεῖμ' ἐπὶ κέρδος ἄγει.

Cum οὐς pro ὅσους dictum male habet, tum addita negatio evertit sententiam. Non autem dubito quin ΜΗ mera sit ditto-graphia sequentis syllabae ΜΙ; qua deleta exhibit genuina poetae manus haec:

ἀνθρώπους, OCCOTC ναῦς μία πάντας ἄγοι,
non reperias tot homines, quol una navis capiat, quibus cett. Vs.
 82 incerta est correctio. Vide Bergkii ed. IV.

V. 129

Μήτ' ἄρετὴν εὖχου, Πολυπαῖδη, ἔξοχος εἶναι
 μήτ' ἄφενος· μοῦνον δ' ἀνδρὶ γένοιτο τύχη.

Impium sane votum! Imo vero:

Μήτε τύχην εὖχου, Πολυπαῖδη, ἔξοχος εἶναι
 μήτ' ἄφενος· μοῦνον δ' ἀνδρὶ γένοιτ' ἄρετῇ.

Cf. infra 133 sq. 149 sq. 155 sq. 160 sq. Externa felicitas
 qmnis pendet a deorum arbitrio.

V. 245

οὐδὲ τότ' οὐδὲ θανὼν ἀπολεῖς κλέος, ἀλλὰ μελήσεις
 ἄφθιτον ἀνθρώποις αἰὲν ἔχων ὄνομα,
 Κύρνε, καθ' Ἑλλάδα γῆν εὐρωφώμενος ἡδ' ἀνὰ νήσους
 ἰχθυόεντα περῶν πόντον ἐπ' ἀτρύγετον,
 οὐχ ἵππων νώτοισιν ἐφήμενος, ἀλλὰ σε πέμψει
 ἀγλαὰ Μουσάων δῶρα εὖτεφάνων.

Neminem fugit pro equo navem fuisse commemorandam. Venit
 in mentem:

οὐχ ἵπποις ἀλίοισιν ἐφήμενος,
 qua metaphora uti potuit poeta propter notum omnibus Homeri
 locum in Odyseea (IV. 708):

οὐδὲ τι μιν χρεὼ
 νηῶν ὠκοπόρων ἐπιβαινέμεν, αἵ θ' ἄλδς ἵππος
 ἀνδράσι γίνονται, περὶ ὧσι δὲ πουλὺν ἐφ' ὕγρην.

Nunc video Bergkium in ed. IV scripsisse οὐχ ἵπποις θνη-
 τοῖσι, parum me iudice probabiliter. Ceterum cf. *Animadv.*
philolog. ad. Theognidem pag. 13, ubi conieci ἵπποις ἢ νηυσὶν.

V. 267

Γνωτὴ τοι πενίη γε καὶ ἀλλοτρίη περ ἐοῦσα
 οὔτε γὰρ εἰς ἀγορὴν ἔρχεται οὔτε δίκας·
 πάντῃ γὰρ τοῦλασσον ἔχει, πάντῃ δ' ἐπίμυκτος,
 πάντῃ δ' ἐχθρὴ δμῶς γίνεται, ἐνθα περ ἦ.

Sub verbis misere depravatis delitescere videtur haec sententia;

Νωθής (sic iam Heimsoeth) τοι πενή γε καὶ ἄνδρ' ἀγαθόν
[περ ἔχουσα.

V. 283

Ἄσων μηδενὶ πιστὸς ἐὼν πόδα τόνδε πρόβαινε

Sitzler de coniectura edidit ποτε τῶνδε προφαίνη, sed debuit, ni fallor, iabente grammatica προφαίνου.

V. 331

Ἦσυχος, ὥσπερ ἐγώ, μέσσην ὁδὸν ἔρχεο ποσσίν,
μηδ' ἐτέροισι διδούς, Κύρνε, τὰ τῶν ἐτέρων.

Posteaquam Bergk coniecerat μηδετέρωσσε δίου, interpretans: *neve dextrorsum neve sinistrorsum aliorum vestigia sequere*, calidius Sitzler hanc coniecturam recepit rescripto μηδ' ἐτέρωσσε. Fugit autem utrumque *διεσθαι* nunquam simplici verbo *sequi* respondere, sed semper vehementis impetus continere notionem, et τὰ τῶν ἐτέρων ἴχνη e verbis Graecis effici non posse, ut taceam in eiusmodi sententia vix locum esse notioni ἐτέρων pro ἄλλων. Nihil vero est in tradita lectione, quod iure vituperes. Nam μηδετέροισι διδούς τὰ τῶν ἐτέρων significat *enim cuique tribuens*, quod infra vs. 544 dicitur Ἴσον ἀμφοτέροισι δόμεν. Quid autem magis est eius qui Ἦσυχος μέσσην ὁδὸν ἔρχεται, hominis modesti et temperantis, quam *enim cuique tribuere*?

V. 344

τεθναίην δ', εἰ μή τι κακῶν ἄμπαυμα μεριμνέων
εὐροίμην, δοίην δ' ἀντ' ἀνιῶν ἀνίας·
αἴσα γὰρ οὕτως ἐστὶ· τίσις δ' οὐ φαίνεται ἡμῖν
ἀνδρῶν, οἳ τὰμὰ χρήματ' ἔχουσι βίᾳ κτέ.

Temere Sitzler dedit τίσις δ' αὖ φαίνοισθ' ἡμῖν, quod sine vi dictum est. Inest autem traditae lectioni paene despondentis querela et opponuntur haec verba praegressis αἴσα γὰρ οὕτως ἐστὶ, scil. δοῦναι ἀντ' ἀνιῶν ἀνίας. *Nihilominus*, inquit, *frustra nos hucusque expectamus ultionem!*

V. 365

Ἴσχε νδόν, γλώσση δὲ τὸ μείλιχον αἶέν ἐπέσθω,
δειλῶν τοι τελέθει δξυτέρη κραδίη.

Sententia manifesto postulat: *cohibe mentem*, quod apparet ex oppositis *δειλῶν* — *κραδίη*, nec audiendi sunt qui propter levem Mutinensis libri corruptelam *ἰσχι νόφ* coniecerunt *ἰσχνὰ νόφ* aut *ἰσχινόφ γλώσσῃ* δέ (sic) aut *ἰσχεο νόφ*.

V. 423 sq. non tantum corrupta sunt verba ἡ τὸ κακόν, sed etiam ab initio *πολλάκι*, pro quo expectes *αἰεὶ*, quoniam mala cogitatio non *saepe*, sed *semper* melius reticetur.

V. 487 sqq. non tantum depravata sunt verba ἐπὶ χειρὸς ἔχῃ (Sitzler: *ἐπιχέῃ τοῦ ἑρᾶς*), sed etiam ἡ δὲ πρόκειται, sub quibus verbis alius bibendi praetextus delitescat necesse est. Qui tamen sit non exputo.

V. 511—522 miserrime vulgo habitos sic tento:

Ἥλθες δὴ, Κλεάριστε, βαθὺν διὰ πόντον ἀνύσσας

ἐνθάδ' ἐπ' οὐδὲν ἔχοντ', ὧ τάλαν, οὐδὲν ἔχων·

νηὸς τοι πλευρῇσιν ὑπὸ ζυγὰ θήσομεν ἡμεῖς,

514 <λήψαι δ'> οἱ ἔχομεν χοῖα διδοῦσι θεοί.

517 οὔτε τι τῶν ὄντων ἀποθήσομαι, οὔτε τι μεῖζον

518 σῆς ἔνεκα ξενίης ἄλλοθεν οἰσόμεθα,

515 τῶν δ' ὄντων τᾶρισα παρέξομεν· ἦν δέ τις ἔλθῃ

516 σεῦ φίλος ὢν, κατὰ κείσ' ὡς φιλότῃτος ἔχεις.

519 ἦν δέ τί σ' εἰρωτᾷ τὸν ἐμὸν βίον, ὧδ' οἱ εἶπειν·

ὡς εὖ μὲν χαλεπῶς, ὡς χαλεπῶς δὲ μαλ' εὖ,

ᾧσθ' ἔνα μὲν ξεῖνον πατρώιον οὐκ ἀπολείπειν (ἀποπέμπειν?)

ξείνια δὲ πλεόνεσσ' οὐ δυνατὸς παρέχειν.

In his transposui duo disticha; de meo dedi *λήψαι δ'* pro *Κλεάρισθ'*, quo quispiam inepte explevit lacunam vs. 514, et v. 519 pro *τίς* dedi *τί σ'*, ut idem amicus haec quoque quaerat. Vs. 516 nemo adhuc probabiliter emendavit. Coniecturis apud Bergkium addatur Sitzleriana: ἦν δέ τις εἶρη — κατὰ κείφ'.

V. 417 ἐς βάσανον δ' ἐλθὼν παρατρίβομαι ὥς τε μολύβδῳ

χρυσός, ὑπερτερὴς δ' ἄμμιν ἔνεσι λόγος.

Verbis obscuris et depravatis si non proderit, certe non nocebit haec mea coniectura:

ὑπερτερὴς δ' ἀμφὶς ὅδ' ἐσι λόγος.

i. e. *ab exaggeratione* (s. *iactantia*) *remota est haec vox*. Hesychius ὑπερτερήσι· — ὑπερηφανίαις. Ex Bergkii ed. IV nunc video virum egregium similem sententiam quasisse coniectura quam in textum recepit ἀμμιν ἀπεσι νόος.

V. 557

Φράζεο δ' ὁ κίνδυνός τοι ἐπὶ ξυροῦ ἴσεται ἀκμῆς· κτῆ.

Sic cod. Mutinensis pro Φράζεο· κίνδυνος, unde Bergk eiecto τοι coniecit Φράζεο δὴ. At *res*, non *periculum*, in novaculae acie stare recte dicitur, et ubicumque haec HomERICA locutio occurrat reticetur subiectum, audiendumque est τὸ πρᾶγμα, τὸ ἔργον. Itaque conicio:

Φράζεο δὴ κίνδυνον· ἐπὶ ξυροῦ ἴσεται ἀκμῆς·
ἄλλοτε πόλλ' ἔξεις, ἄλλοτε παυρότερα.

Nisi forte sufficit: Φράζεο δὴ· κίνδυνος· ἐπὶ κτῆ.

V. 563

κεκλησθαι δ' ἐς δαῖτα, παρέζεσθαι δὲ παρ' ἐσθλὸν
ἄνδρα χρεῶν, σοφίην πᾶσαν ἐπιστάμενον.

Quid requiratur, prodent huiusmodi loci:

TIMOCLES apud Athenaeum pag. 223:

δφθαλμιᾶ τις; εἰσι Φινεῖδαι τυφλοί.
τέθνηκέ τῳ παῖς; ἢ Νιδίβη κεκούφικεν.
χωλός τις ἐστὶ; τὸν Φιλοκτῆτην ὀρᾷ.

PHILEMO ap. Stobaeum, fl. 108, 39:

τέθνηκέ τις; μὴ δεινὸν ἔσω τοῦτό σοι.

ARISTOPHANES Av. 78:

ἔτνους δ' ἐπιθυμεῖ; δεῖ τορύνης καὶ χύτρας,
τρέχω 'πὶ τορύνην,

ubi tamen nescio an legi praestet:

ἔτνους δ' ἐπιθυμεῖ, δεῖ <τε> τορύνης καὶ χύτρας;
τρέχω 'πὶ τορύνην.

Iam, ut opinor, intelleges Theognidem scripsisse: κέκλησαι δ' ἐς δαῖτα; παρέζεσθαι σε παρ' ἐσθλὸν ἄνδρα χρεῶν, κτῆ. Nunc video Bergkium in editione quarta idem proposuisse. Si quis pro signo interrogandi in huiusmodi locis praetulerit virgulam aut hypostigmen, non intercedam.

V. 575

οἷ με φίλοι προδιδούσιν, ἐπεὶ τὸν γ' ἐχθρὸν ἀλεῦμαι
ὥς τε κυβερνήτης χοιράδας εἰναλίας.

„Ἐπεὶ τὸν γ'” scribit Bergk. „aperte corruptum, sed medicina „incerta, fortasse ἐπίσιον. Hartung edidit μάτην ἐχθροὺς ἄρ' „ἀλεῦμαι.” Ego olim cl. vs. 813 conieci ἐγὼ δὲ τὸν, nuper autem Morizius Schmidt οἷ μ' ὕφαλοι προδιδούσιν. Sardes venales, aiunt, alter altero nequior! Nisi fallor, non librariorum, sed excerptoris, culpa factum est, ut deperditis quas praeceperunt hemistichium hodie obscurum sit. Poeta ab amicis se prodi querens subiungit „nam quod ad inimicum quidem attinet, hunc vito haud aliter quam gubernator scopulos marinos.” Inimicos facile cavemus, sed amicos cavere nemo potest, ideoque ab his prodi gravissima est calamitas. Vides aptissime positas esse particulas Bergkio de vitio suspectas ἐπεὶ — γε.

V. 606

Ἀρχὴ ἔπι ψεύδους μικρὴ (l. σμικρὴ) χάρις· ἐς δὲ τελευτὴν
αἰσχρὸν δὴ κέρδος καὶ κακόν, ἀμφότερον,
γίνεται· οὐδέ τι καλόν, ὅτῳ ψεῦδος προσομαρτῆ
[ἀνδρὶ] καὶ ἐξέλθῃ πρῶτον ἀπὸ στόματος.

Intellegam:

οὐδέ τι καλόν, ὅτῳ ψεῦδος προσομαρτῆ
〈μύθῳ δ〉 κ' ἐξέλθῃ πρῶτος ἀπὸ στόματος.

nec sane pulchrum est, si verbo quod primum ori egerit adest mendacium, i. e. si quis primum quodque verbum mentitur. Quid sibi velit Bergkii scriptura οὐδ' ἔπι καλόν in ed. IV non exputo.

V. 729

Φροντίδες ἀνθρώπων ἔλαχον πτερὰ ποικίλ' ἔχουσai
μυρόμεναι ψυχῆς εἶνεκα καὶ βίβτου.

Male me habent curae istae moerentes. Suspicio: ἀνθρώπου (sic Hartung) — τρυχομένους. Cf. 752, 913. Nisi forte sufficit μυρομένους.

V. 837

Δισσαί τοι πόσιος κῆρες δειλοῖσι βροτοῖσιν,
δίψα τε λυσιμελής καὶ μέθυσις χαλεπή.

Si mei res arbitrii foret, scripsissem :

δίψα τε παγχάλεπος λυσιμελής τε μέθη
quia et μέθυσις pro μέθη dictum exemplo caret, et λυσιμελής
aptius videtur ebrietatis quam sitis epitheton, ut est in noto
Anthologiae epigrammate :

Λυσιμελοῦς Βάκχου καὶ λυσιμελοῦς Ἀφροδίτης
γεννᾶται θυγάτηρ λυσιμελής ποδάγρα.

Nihilominus mutationes adeo graves reformidans non intercedam, si quis pro mero ingenii lusu hanc coniecturam habuerit.

V. 897

Κύρν', εἰ πάντ' ἄνδρεςσι καταθνητοῖς χαλέπαινε
γιγνώσκων Ζεὺς νοῦν, ὅλον ἔκαστος ἔχει
ἐντὸς ἐνὶ στήθεσσι, καὶ ἔργματα, τῷ ΔΘ δικάϊω
τῷ τ' ἀδίκῳ μέγα κεν πῆμα βροτοῖσιν ἐπῆν.

Sitzler „Sensus: si Iupiter mente hominum et factis cognitis
„hominibus irascetur, et iustus et iniustus malis afficeretur. Δέ
„enim infert apodosin post εἰ, βροτοῖσιν vero refertur ad δικάϊω
„et ἀδίκῳ.” Loci sententiam bone exposuit, sed ex ipsius ver-
sione apparet omnino scribi oportere ΤΘ pro ΔΘ, iusto non
minus quam iniusto (quod non latuit Bergkium in ed. IV). Deinde
vero nemo non offendat in otiosa appositione βροτοῖσι. Aut enim
genetivum expectes :

τῷ τε δικάϊω
τῷ τ' ἀδίκῳ μέγα κεν πῆμα βροτῶν ἐπῆν.
aut τοῖς τε δικάϊοις
τοῖς τ' ἀδίκοις μέγα κεν πῆμα βροτοῖσιν ἐπῆν.

V. 915

εἶδον μὲν γὰρ ἔγωγ', ὃς ἐφείδετο, κοῦποτε γαστρὶ
σίτον ἐλευθέριον πλούσιος ὧν εἰδίδου·
ἀλλὰ πρὶν ἐκτελέσαι κατέβη δόμον Ἀΐδος εἴσω,
χρήματα δ' ἀνθρώπων οὐπιτυχῶν ἔλαβεν,
ὥς' ἐς ἄκαιρα πονεῖν καὶ μὴ δόμεν, ᾧ κ' ἐθέλη.

In ultimo vs. satis placet Hartungi coniectura :

ὥς ἐπὶ πονῆσαι ἄκαιρα καὶ μὴ δόμεν, οἷς ἐθέλησεν.

Sed quid sibi vult ἐκτελέσαι? Cogitare βίοντον, cl. vss. 905
sq., vel si sermo permetteret, absurdum foret, neque ut ὅσα

διανοεῖτο subaudias linguae ratio concedit. Quare quin depravatum sit non dubito. Sententiae aptum est aut ἀλλὰ πρὶν εὖ τι παθεῖν, aut potius πρὶν υἷα τεκεῖν, sed certam emendationem desidero.

V. 925

οὔτε γὰρ ἂν προκαμῶν ἄλλω κάματον μεταδοίης,
οὔτ' ἂν πτωχεύων δουλοσύνην τελέεις.

Neque significare potest δουλοσύνην τελεῖν in fine vitae servitutem experiri, neque satis probabiliter interpretari licet: neque mendicando servitutem efficias, quoniam ipsa mendicitas est servitus, cuius causa potius prodiga vita praedicanda fuit. Idcirco olim proposui ὀχέοις vel ταλάσαις (quod ut suum affert Bergk in ed. IV), sed lenius corrigas:

οὐδ' ἂν πτωχεύων δουλοσύνην δτελέεις.

V. 830 πένθει δ' εὐώδη χῶρον ἀπολλύμενον.

Bergkianus coniecit εὐάνθη. Lenius possis:

πένθει δ' ἐξώλη χῶρον ἀπολλύμενον.

Demosth. XIX, 172: ἐξώλης ἀπολομένη καὶ προώλης. Quia autem agitur de agro fertili, possis etiam εὐαλδή coniecere, quod nunc reposuisse video Bergkium in ed. IVta.

V. 971

Τίς δ' ἀρετὴ πίνοντ' ἐπιόινιον ἄθλον ἐλίσθαι;
πολλάκι τοὶ νικᾷ καὶ κακὸς ἄνδρ' ἀγαθόν.

Debit, ni fallor, poeta diserte significare, malum virum bonum vincere in potando. Quare malim:

πολλάκι τῷ (i. e. τούτῳ) νικᾷ καὶ κακὸς ἄνδρ' ἀγαθόν.

V. 983

Ἡμεῖς δ' ἐν θαλίῃσι φίλον καταθώμεθα θυμόν,
ὄφρ' ἔτι τερπωλῆς ἔργ' ἐρατεινὰ φέρῃ.

Nonne praestare tibi mecum videtur:

ὄφρ' ἔτι τερπωλῆς ἔργ' ἐρατεινὰ φίλ' ἤ.

quamdiu animo adhuc grata sunt voluptatis amoenae opera?

V. 1101

ὅστις σοι βούλευσεν ἐμεῦ πέρι καὶ σ' ἐκέλευσεν
οἷχεσθαι προλιπόνθ' ἡμετέρην Φιλίην.

Quo pertineat *ὅστις*, fortasse excerptoris negligentia ignoramus.
Sin minus, conicias:

θυμός (s. δργή) σοι βούλευσεν κτέ.

Sed cf. Bergkii ed. IV.

V. 1181

ἀλλ' ἦβην ἐρατὴν ὀλοφύρομαι, ἥ μ' ἐπιλείπει
κλαίω δ' ἀργαλέον γῆρας ἐπερχόμενον.

Senectus appropinquans nondum adest, neque igitur poetam
(Mimnermum?) iam *deficit* (ἐπιλείπει) inventus, sed ab eo dis-
cedit, itaque praetulerim:

ἥ μ' ἀπολείπει.

V. 1141

εὐσεβέων δ' ἀνδρῶν γένος ἔφθιται, οὐδὲ θέμισας
οὐκέτι γινώσκουσ' οὐδὲ μὲν εὐνομίας.

Non tantum perdure dictum est οὐδὲ — οὐκέτι, sed etiam
deest subiectum verbi γινώσκουσιν, scil. poetae aequales, qui
praeteriti temporis hominibus diserte opponi debuerant. Ne
multa; requiro:

οὐδὲ θέμισας

οἳ δ' ἔτι γινώσκουσ' οὐδὲ μὲν εὐνομίας.

Εὐνομίας, olim a me propositum, recepit Bergk. in ed. IV.

V. 1207

Οὔτε σε κωμάζειν ἀπερύκομεν οὔτε καλοῦμεν·
ἀρκαλέος παρεών, καὶ φίλος, εὐτ' ἂν ἀπῆς.

Lenissima sane haec Bergkii correctio pro librorum scriptura
ἀργαλέος; dubito tamen num vocabuli notio huic loco satis
conveniat. Expectabam potius propter versum praegressum:

ἀσπασίος παρεών, καὶ φίλος, εὐτ' ἂν ἀπῆς.

V. 1267

Παῖς τε καὶ ἵππος ὁμοῖον ἔχει νόον· οὔτε γὰρ ἵππος
ἡνίοχον κλαίει κείμενον ἐν κονίῃ,

ἀλλὰ τὸν ὕπερον ἄνδρα φέρει κριθαῖσι κορεσθείς·

ὥς δ' αὐτῶς καὶ παῖς τὸν παρεόντα φιλεῖ.

Admodum ineleganter dictum videtur ἀλλὰ τὸν ὕπερον ἄνδρα
pro ἀλλὰ τὸν ὕπερον ἐπιβάντα. Vide ne poeta scripserit:

ἄλλον δ' ὕπερον ἄνδρα φέρει κτέ.

Insuper vs. 1267 requiro οὐδὲ γὰρ ἵππος.

V. 1364

Οὐδαμὰ σ' οὐδ' ἀπεὼν δηλήσομαι· οὐδέ με πείσει

οὐδεὶς ἀνθρώπων, ὥς ε με μὴ σε φιλεῖν.

Molesta est pronominis repetitio. Tueor veterem sententiam,
corrigendum esse:

ὥς' ἔτι μὴ σε φιλεῖν.

Minime enim mihi persuasit Bergk. (ed. IV) coniciens ὥς'
ἐμέ, ut sit μὴ σε φιλεῖν ὥς ε μαυτόν.

V. 1377

καλὸς ἐὼν κακότητα φιλῶν δειλοῖσιν ὀμιλεῖς

ἀνδράσι, καὶ διὰ τοῦτ' αἰσχρὸν ὄνειδος ἔχεις,

ὦ παῖ· ἐγὼ δ' ἀέκων τῆς σῆς φιλότῃτος ἀμαρτῶν,

ὠνήμην, ὁδυνῶν οἶά τ' ἐλεύθερος ὦν.

Ita locus emendandus videtur, recepta Nauckii emendatione
pro κακότητι φίλων et mea ὁδυνῶν pro ἔρδων. Nam fac verbo
ἔρδειν in hac sententia locum concedi, ita Graecum foret ἔρδων
οἶά τε ἐλεύθερος, non οἶα τε ἐλεύθερος ὦν, ut arbitror.

II.

AD EURIPIDEM.

Heoub. 144 ἀλλ' ἴθι ναούς, ἴθι πρὸς βωμούς,

[Ἴζ' Ἀγαμέμνωνος ἱκέτις γονάτων.]

κήρυσσε θεοὺς τοὺς τ' οὐρανίδας

τούς θ' ὑπὸ γαῖαν.

ἢ γὰρ σε λιταὶ διακωλύσουσ'

ὀρφανὸν εἶναι παιδὸς μελέας.

Vs. 145 optime Rudolphus Prinz in novissima editione obse-

cutus Heimsoethio ut spurium delevit. Sed admodum mihi suspectum est verbum *κηρύσσειν* sine exemplo usurpatum pro *ἐπικαλεῖσθαι* sive *ἐπιβοᾶσθαι*. Expectes ferme *πρόσπιτνε θεούς*, aut quod lenius rescribi potest:

καὶ λίσσου θεούς κτέ.

admissa synizesi.

Hec. 266 οὐκ ἔστιν οὕτω ζεῖρδς ἀνθρώπων φύσις,
ἥτις γδών σῶν καὶ μακρῶν ὀδυρμάτων
κλύουσα θρήνους οὐκ ἂν ἐκβάλοι δάκρυ.

Plus homines moveri solemus acerbis quam longis fletibus, itaque nescio an poeta scripserit:

πικρῶν ὀδυρμάτων

ut *πικρὸν ὀδυρμα* legitur Troad. 1227. Cf. *πικρᾶς οἰμωγᾶς* Soph. Phil. 189, *πικρὸς φθόγγος* O. C. 1606, similia alibi.

Hec. 398 ὁποῖα κισσὸς δρυὸς ὅπως τῆσδ' ἔξομαι.

Pro ὅπως et ipse olim ἐγὼ conieci, et, ut nunc me docet Prinz, Sybel. Fieri tamen potest ut etiam lenius emendare liceat ὁμῶς, *tamen* (quamvis sciam te meum dominum esse). Rogaverat enim Ulysses:

πῶς; οὐ γὰρ οἶσθα δεσπότης κεκτημένη;

Hec. 486 αὕτη πέλας σου νῶτ' ἔχουσ' ἐπὶ χθονί,
Ταλθύβιε, κεῖται ξυγκεκλυμένη πέπλοις.

Manifesto poeta id expressit, quod in oratione pedestri diceretur *κεῖται ἐγκεκαλυμένη*. Hanc vero notionem aliquanto me iudice probabilius est Euripidem significasse scribendo:

ξυγκεκρυμένη πέπλοις,

i. e. *confecta vestimentis*, quam participio *ξυγκεκλυμένη*, *conclusa*. Cf. Herc. 1198 τί γὰρ πέπλοισιν ἄθλιον κρύπτει κάρα. Troad. 623 ἔκρυψα πέπλοις νεκρόν. Hipp. 1485 κρύψον μου πρόσωπον πέπλοις. Cf. Iph. T. 1207. Heracl. 561. 604. Dudum monui, sed nemo, quod sciam, audivit. Idem valet de coniectura mea σὲ μὲν ἀμείβεσθαι pro σοὶ μὲν εἰρησθαι Hec. 236.

Hec. 1214 ἀλλ' ἡνίχ' ἡμεῖς οὐκέτ' ἤμεν ἐν Φάει

καπνῷ δ' ἐσήμεν' ἄστυ πολέμων ὑπο
ξένου κατέκτας σὴν μολόντ' ἐφ' ἐσίαν.

Magis lenitate quam bona Graecitate et elegantia commenda-
tur Kvicalae coniectura:

καπνός (Canter) δ' ἐσήμεν' ἄστυ πολέμοις ὑπὸν.

Verum esse vix dubito:

καπνός δ' ἐσήμεν' ἄστυ πυρπολούμενον.

Substantivo πυρπόλημα poeta usus est Helen. 773.

Hecub. 1261

Pol. κρύψῃ μὲν οὖν (ποντία νοτίς) πεσοῦσαν ἐκ καρχησίων.

Hec. πρὸς τοῦ βιαίων τυγχάνουσαν ἀλμάτων;

Pol. αὐτὴ πρὸς ἰσὺν ναὸς ἀμβάσει ποδί.

Hec. ὑποπτέροις νώτοισιν ἢ πόλῳ τρόπῳ;

Pol. κύων γενήσῃ πύρσ' ἔχουσα δέργματα.

1266—1269

Hec. θανοῦσα δ' ἢ ζῶσ' ἐνθάδ' ἐκπλήσω βίον;

Pol. θανοῦσα· τύμβῳ δ' ὄνομα σῶ κεκλήσεται.

— κυνὸς ταλαίνης σῆμα, ναυτίλοις τέκμαρ.

Sive pro βίον cum Musgravio πότμον substituimus, sive cum
Brunckio μόρον, sive λόγον (?) cum Prinzio, supra quam dici
potest absurda manet oratio. Hoc video Hecubam rogare po-
tuisse: *vivane an mortua fluctibus iactabor*, i. e. utrum in mare
delapsa peribo an salva evadam, sed scripseritne poeta ἐν σά-
λῳ ἵεσθαι, an alio modo quaerere ex me noli.

Hippolyt. 32

Ἰππολύτῳ ἐπὶ

τὸ λοιπὸν ὠνόμαζεν ἰδρῦσθαι θεάν.

Nuperrime Alfonsius Willems in utili libro „Notes et cor-
rections sur l'Hippolyte d'Euripide, Bruxelles 1883” hunc locum
nullo negotio corrigere sibi visus est scribendo οὐ νόμιζεν.
Cui coniecturae viri docti collega M. Roesch ea opposuit, quae
facile refutare potuit coniecturae auctor, sed neglexit id obicere
quod refelli nullo modo potest, inauditam esse tragicis augmenti
syllabici omissionem, si exceperis ῥήτεις quasdam ἀγγελικὰς,
quibus epicus quidam sermonis color eam licentiam permittit.

Nam quod ex Aiace Sophocleo Willems excitavit exemplum
(1337):

ἐξ οὗ κρᾶτησα τῶν Ἀχιλλείων θπλων
 dudum ibi ab editoribus repositum est ἐξ οὗ κρᾶτησα, unde
 non sequitur, ut opinor, eadem aphaeresi scribi posse οὐ νόμιζεν
 pro οὐκ ἐνόμιζεν. Non vero felicius vir acutus citavit Theopompi
 conici fragmentum apud Athenaeum p. 485 C, ubi metrum
 heroicum et imitatio HomERICA legitimum reddunt οὐ κήλησε
 dictum pro οὐκ ἐκήλησε. Post coniecturas olim propositas ὑμνή-
 σουσι et ὀνομάσουσιν ab hoc loco manus abstinere praestiterit.

Hipp. 324

οὐ δῆθ' ἐκοῦσα γ', ἐν δὲ σοὶ λελέψομαι.

Idem Willems l. l. p. 20 sqq. coniecit ἐν δὲ σοὶ λελήψομαι,
mais je me cramponnerai à toi. Lenissima sane coniectura, sed
 eadem prorsus inutilis, si quidem pessimae est Graecitatis ἐλ-
 λαμβάνεσθαι, pro quo constantes veteres Graeci eo sensu usur-
 parunt verbum quod est ἀντιλαμβάνεσθαι.

Hipp. 634

ἔχει δ' ἀνάγκην, ὥς κηδεῦσαι καλοῖς
 γαμβροῖσι χαίρων σφίζεται πικρὸν λῆχος,
 ἢ χρηστὰ λέκτρα, πνευθεροὺς δ' ἀνωφελεῖς
 λαβῶν πιέζει τὰγαθῶ τὸ δυστυχές.

Hos versus spurios esse idoneis argumentis demonstravit Wil-
 lems pag. 50 sq. Quibus adde καλοῖς inepte positum pro ἐσθλοῖς
 et πιέζειν dictum de re bona, cum recte inversa ratione dici
 possit πιέζειν τὰγαθὸν τῷ δυστυχεῖ.

Hipp. 349 ἡμεῖς ἂν εἶμεν θατέρῳ κεχρημένοι.

Recte ita Phaedra loqueretur, si res posita esset in coniectura.
 Sed misera mulier nullas amoris delicias, sed meros dolores
 experta, exclamasse putanda est:

ἡμεῖς ἄρ' εἰσμεν θατέρῳ κεχρημένοι.

Hipp. 490

τί σεμνομυθεῖς, οὐ λόγων εὐσχημόνων
 δεῖ σ', ἀλλὰ τάνδρὸς ὡς τάχος διοιςέον
 τὸν εὐθὺν ἐξειπόντας ἀμφὶ σοῦ λόγον.

Facio cum Willemsio pag. 41 contendenti τάνδρὸς scribi non

potuisse pro τὰ ἀνδρός, sed tantummodo significare posse τοῦ ἀνδρός. Nec tamen idcirco fidem eidem habeo contendenti hanc esse loci structuram: ἀλλ' ἐξειπόντας διοίσειν (sic enim corrigitur διοίσειν) ὡς τάχος τὸν εὐθὺν λόγον τάνδρος ἀμφὶ σοῦ. Est enim, ut arbitror, manifestum aequè ineptum esse τὸν εὐθὺν λόγον dictum de Hippolyto, quam aptum, si, ut vulgo fit, accipitur de Phaedra, ut taceam sedem participii ἐξειπόντας prorsus impedire istam interpretationem.

Quae si recte disputavi (nam interpunctionem post τάνδρος iure omnes critici hodie reiciunt), apparet gravius depravatum esse διοίσειν. Hoc tantum video, sententiae aptum esse:

—, ἀλλὰ τάνδρος ὡς τάχος πειρατέον,
τὸν εὐθὺν ἐξειπόντας ἀμφὶ σοῦ λόγον.

Hipp. 505

τῆσχαρὰ δ' ἦν λέγῃς καλῶς,
ἐς τοῦθ' ὃ φεύγω νῦν ἀναλωθήσομαι.

Corrigendum esse videtur ἀνηλεϊθήσομαι, *tenoluar*, nam quo pacto iungam ἐς τοῦτο ἀναλωθήσομαι haud reperio.

Hipp. 715

ἐν δὲ προτρέπουσ' ἐγὼ
εὕρημα δὴ τι τῆσδε συμφορᾶς ἔχω.
Conieci ἐν δ' ἄκος εἰρέφουσ' ἐγὼ
τὸ χρεῖμα πάντῃ τῆσδε συμφορᾶς ἔχω.

Praevit Nauck. coniciens:

ἐν δὲ περινοοῦσ' ἐγὼ
ἡῦρηκα μοῦνον τῆσδε συμφορᾶς ἄκος.

merito haerens in εὕρημα sic iuncto cum genetivo, quod minime defenditur, ut putat Willems pag. 59, loco Heraclidarum, vs 534:

εὕρημα γάρ τοι μὴ φιλοψυχοῦσ' ἐγὼ
κάλλισον ἡῦρηκ', εὐκλεῶς λιπεῖν βίον,

in quo nemo haerebit.

Euripid. fragm. 22 (Dind.)

Τὴν δ' εὐγένειαν πρὸς θεῶν μὴ μοι λέγε·

ἐν χρήμασιν τὸδ' ἐσί· μὴ γαυροῦ, πάτερ.
 κύκλω γὰρ ἔρπει, τῷ μὲν ἔσθ' ὃ δ' οὐκ ἔχει·
 κοινοῖσι δ' αὐτοῖς χράμεθ' ὃ δ' ἂν ἐν δόμοις
 χρόνον συνοικῇ πλείον, οὗτος εὐτυχής.

Sic recte Meineke in Stobaei editione locum interpunxit, posita hypostigme in vs. 2 pro virgula, quam dedit cum aliis Dindorf. Sententia haec est „Noli per deos contendere (veram) nobilitatem esse in divitiis; ne (his) gloriare, mi pater! Haec enim communis omnibus possessio modo ad hunc modo ad illum pervenit. Fortunatus est is, qui diutissime ea fruatur.” Perperam igitur me iudice ab omnibus recepta est Grotii coniectura εὐγενής, quae loci sententiam plane evertit. Neque enim filius, quod pater divitiarum plus aequo studiosus contenderat, concedit τὴν εὐγένειαν εἶναι ἐν χρήμασιν. Fieri potest ut sententiam expleverit addito tali versu

οὗτος εὐτυχής,

<πάτερ, λέγοιτ' ἂν, οὐχὶ δ' εὐγενής ποτε>.

quem excerptor brevitatis ergo omiserit.

Versus sumti videntur ex oratione, qua Macareus Aeolo patri persuadere conatus est, ut filias suas filiis daret uxores. Aeolus fortasse filiam, quam Macareus deperibat, viro nescio cui *diviti* in matrimonium dare decreverat. Eundem *senem* fuisse suspiceris ex fr. 23

ἀλλ' ἢ τὸ γῆρας τὴν Κύπριν χαίρειν ἐφ,

ἢ τ' Ἀφροδίτῃ τοῖς γέρονσιν ἄχθεται.

quibus verbis uti potuit Macareus ad patris consilium impugnandum, et fr. 24:

κακὸν γυναῖκα πρὸς νέαν ζεῦξαι νέον·

μακρὰ γὰρ ἰσχὺς μᾶλλον ἀρσένων μένει,

θήλεια δ' ἤβη θᾶσσον ἐκλείπει δέμας.

quibus verbis Aeolus propositum suum defendisse videtur.

Peregrinum fuisse divitem illum senem effeceris ex fragm. 30: ἀλλ' ὅμως | οἰκτρός τις αἰὼν πατρίδος ἐκλιπεῖν ὄρους, quae dicta videntur de filia, cui, si illi nupserit, patria sit relinquenda. Cf. fr. 19 et 20.

De Aeolo, qui comperto filiae stupro, quod ei Macareus intulerat, irae indulgens (cf. fr. 36) misit illi gladium, quo semet ipsam ingularet, haud dubie dicta sunt (fr. 31) verba:

ὄργῃ γὰρ ὅστις εὐθέως χαρίζεται
κακῶς τελευτᾷ· πλεῖστα γὰρ σφάλλει βροτούς.

fortasse a choro eam rem dissuadenti.

Denique quadrant in Aeolum, despondentem et poenitentia agitatum, posteaquam praeter filiam filium Macareum eodem se gladio confodiasse accepit verba fragmenti 25:

Φεῦ Φεῦ, παλαιὸς αἶνος ὥς καλῶς ἔχει·
γέροντες οὐδέν ἐσμεν ἄλλο πλὴν ὄχλος
καὶ σχῆμ', ὀνείρων δ' ἔρπομεν μιμήματα·
νοῦς δ' οὐκ ἔνεστιν, οἰόμεσθα δ' εὖ φρονεῖν.

Ad quas querelas fortasse etiam pertinet fr. 34:

γλυκεῖα γὰρ μοι φροντίς οὐδαμῇ βίου.

Quem consolari potuit chorus verbis fr. 30:

μοχθεῖν ἀνάγκη· τὰς δὲ δαιμόνων τύχας
ὅστις φέρει κάλλισ', ἀνὴρ οὗτος σοφός.

Fragm. 200 καὶ μὴν ὅσοι μὲν σαρκὸς εἰς εὐεξίαν
ἀσκοῦσι βίοντον, ἣν σφαλῶσι χρημάτων,
κακοὶ πολῖται· δεῖ γὰρ ἄνδρ' εἰθισμένον
ἀκόλαστον ἦθος γαστρὸς ἐν ταύτῳ μένειν.

Commemorat Dindorf Heimsöethii coniecturam:

λῆ γὰρ ὧδ' εἰθισμένον κτέ.

Verbo Dorico λῆν tragici perraro usi sunt. Usus est Euripides in fr. 714:

τί δ', ὦ τάλας, σὺ τῷδε πείθεσθαι με λῆς
ut Nauckius certa coniectura correxit codd. lectionem μέλλης
et fr. 627 b (Etym. flor. ap. Millerum Mélanges p. 205)

καὶ κάταιθε χῶτι λῆς (cod. χ' ὠτειλῆς) ποιεῖ.

Sed loco nostro haud facile adducar ut veram esse credam Heimsöethii coniecturam. Corrigo, una abiecta litterula:

δεῖ γὰρ ἄνδρ' εἰθισμένον

ἀκόλαστον ἦθος γαστρὸς, ἐν τ' αὐτῷ μένει.

hac sententia: LIGAT sive VINQUIT (δεῖ = πεδᾶ) enim virum solita ventris intemperantia, nec cum relinquit. Cf. Plant. Menaechn. vs. 80—97, licet eius loci paullo diversa sit ratio. Translata notione eodem verbo δεῖν poeta usus est Hippol. 160 λύπα εὐναία δέδετα ψυχά. Verba autem εἰθισμένον ἀκόλαστον ἦθος commode interpretari licet: ἡ εἰθισμένη ἀκολασία.

Fr. 120

Φεῦ Φεῦ, βροτείων πημάτων ὄσαι τύχαι
ὄσαι τε μορφαί· τέρμα δ' οὐκ εἴποι τις ἄν.

F. G. Schmidt coniecit ὄσαι πτυχαί vel ὄσαι τρίβις, quarum mutationum neutra habet quod placeat. Si quid mutandum, potius coniecerim ὄσοι τύποι, i. e. ὄσα σχήματα.

Fragm. 215

οὐ γάρ ποτ' ἄνδρα δοῦλον ὄντ' ἐλευθέρας
γνώμας διώκειν οὐδ' ἐς ἀργίαν βλέπειν.

'Αργία hic significare videtur *otium*, cui indulgere solis liberis liceat. Nisi forte excerptoris culpa imperfecta est oratio, suspicari possis:

οὐ γάρ ποτ' αἰνῶ κτέ.

Fragm. 218

κόσμος δὲ σιγῇ σεγανὸς ἀνδρὸς οὐ κακοῦ·
τὸ δ' ἐκλαλοῦν τοῦθ' ἡδονῆς μὲν ἄπτεται,
κακὸν δ' ὁμίλημ', ἀσθενὲς δὲ καὶ πόλει.

Nuper Schmidt:

τὸ δ' ἐκλαλοῦν δῆθ' ἡδονῆς μὲν ἄπτεται,
κακὸν δὲ λῦμ', ἀνωφελὲς δὲ καὶ πόλει.

infelicissime. Nam eiusmodi versum, ubi uno vocabulo pedes tertius et quartus comprehenduntur numquam tragoedia, rarius comoedia, admisit; nec δῆθ' (pro οὐθ') praeferendum leniori Porsoni correctioni τοῦθ', *istud*.

Mihi venit in mentem:

κακὸν δ' ὁμίλημ' ἐς' ἑταῖς τε καὶ πόλει,

i. e. *tam privatis quam reipublicae*, vel eodem sensu

ἐν ἑταῖς τε καὶ πόλει.

quod tamen minus arridet. In ὁμίλημα nil est quod iure vituperes. Certior tamen est primi versiculi emendatio, in quo admisi coniecturam mihi olim propositam in *Exercitationibus Criticis* pro σιγῆς σέφανος.

Fragm. 276

τὸ δ' ἐπιεικὲς ὠφελεῖ τὰς ξυμφοράς.

Recte haberet se ὠφελεῖ τοὺς ξυμφοραῖς χρωμένους, τοὺς δυστυχοῦντας, sed hic necessarium arbitror:

ὠφελεῖ ἔν τ α ῖς ξυμφοραῖς.

ut dicitur ὠφελεῖν ἐν τοῖς κακοῖς, ἐν τῷ βίῳ, ἐπὶ τοῖς δεινοῖς, similia. Ex Euripide cf. Orest. 665.

Fragm. 286

σχοινίνας γὰρ ἵπποισι φλοῖνας ἥνίας πλέκει.

Fortasse sunt tetrametrorum trochaicorum reliquiae sic constituendae:

σχοινίνας δ' ἵπποισι φλοῖνας ἥνίας πλέκει ∪ ∟.

Quod si recte conieci, Olympiade xο non antiquiorem esse fabulam satyricam Autolycum probabiliter statuemus. Cf. Westphal. metr. pag. 147 sq.

Fragm. 300

οὐκ ἂν γένοιτο τραύματ', εἴ τις ἐγξέσαι
θάμνοις ἐλείοις.

Dindorf dare debuerat ἐγξέσαι, quod et sententia requirit et numeri, si quidem verbum ξύειν producit paenultimam.

Fragm. 305

οὐδέποτε' εὐτυχίαν κακοῦ ἀνδρὸς ὑπέρφρονά τ' ὄλβον
βέβαιον εἰκάσαι χρεών,
οὐδ' ἀδίκων γενεάν· ὁ γὰρ οὐδενὸς ἐκφύς
χρόνος δίκαιους ἐπάγων κανόνας
δείκνυσιν ἀνθρώπων κακότητας ἐμοί.

Tempus, quippe quod principio careat, dici sane potuit *nullius filius*. Non tamen diffiteor me potius hic expectasse: ὁ γὰρ οὐδενὸς ἐχθρός, scil. *aequus omniū nec cupidus iudea*.

Fragm. 294

πρὸς τὴν νόσον τοι καὶ τὸν ἱατρὸν χρεὼν
ἰδόντ' ἀκείσθαι, μὴ ἵπιδεξ τὰ φάρμακα
διδόντ', ἐὰν μὴ ταῦτα τῇ νόσῳ πρέπη·
νόσοι δὲ θνητῶν αἱ μὲν εἰς' αὐθαίρετοι,
αἱ δ' ἐκ θεῶν πάρεισιν, ἀλλὰ τῷ νόμῳ
λώμεθ' αὐτάς. ἀλλὰ σοὶ λέξαι θέλω.

εἰ θεοὶ τι δρῶσιν αἰσχρόν, οὐκ εἰσὶν θεοί.

Bellerophontis oratio recte et ordine procedit usque ad verbum sextum, sed quae sequuntur post verba *ἰώμεθ' αὐτάς* ita parum apte sermonem claudunt, ut merito suspiceris post illa verba maiorem statuendam esse lacunam, quam librarius expleverit verbis *ἀλλὰ — θέλω* (expectabam certe: *ἀλλὰ σοὶ λέγω τῶδε*). Bellerophon, ut apparet ex fr. 288, deos non esse credebatur, et fortasse loco nostro demonstrare volebat, ne ipsis quidem iis, qui deos colerent, firmiter persuasum esse eos re vera exstare aut certe curare res humanas. Hos enim dis auctoribus tribuentes partem eorum quae homines delinquerent, eiusmodi tamen delicta lege punire haud aliter quam voluntaria, licet, si sibi met ipsis constarent, impunia ea dimittere aut certe alio modo castigare deberent. Praeterea, inquit, eo ipso quod deos maleficiorum auctores esse credunt homines deos tollere manifestum est, si quidem ita improbi forent, quae res pugnat cum sancta eorum natura. In vs. 5 sqq. expectabam:

ἀλλ' ὅμως νόμος

ἰώμεθ' αὐτάς ἐξ Ἰσοῦ **

εἰ θεοὶ κτλ.

Fragm. 328

ἄρ' οἶσθ' ὁθούνεχ' οἱ μὲν εὐγενεῖς βροτῶν
πένητες ὄντες οὐδὲν ἀλφάνουσ' ἔτι.

Non persuasit mihi Cobet praeferens variam lectionem *ἐμφαίνουσ'*, nam οὐδὲν ἐμφαίνειν dici potuisse pro οὐδαμοῦ φαίνεσθαι haud facile credam. Contra vulgata scriptura prorsus respondet vernaculae locutioni: *niets gelden*, metaphora sumta a rebus venalibus. Verto: *nullius amplius esse pretii*, ex hominum scilicet aestimatione.

Fragm. 361

θετῶν δὲ παιδων ποῦ κράτος; τὰ φύντα γὰρ
κρείσσω νομίζειν τῶν δοκημάτων χρεῶν.

Vertunt „genitos enim speciosius praestantiores ducere decet.” Prava est in his oppositio, nec intelligo cur *speciosi* dicantur aut habeantur liberi *adoptati*. Caderet hoc, ut arbitror, in *superpositicios*, quos vulgus Graecorum *ὑποβολιμαίους*, Sophocles in

Rege Oedipo πλασούς vocavit. Quid Euripides scripserit ignoro, potuit scribere:

τὰ Φύντα γὰρ
κρίσσω νομίζειν τῶν ἐπικτήτων χρεών.

vel lenius

<μῆ> προσηκόντων χρεών.

Ad sententiam cf. fr. 494. Verba sumi potuerunt ex ea Erechthei oratione, in qua oraculo se obsequi nolle dixerit, cui deinde responderit uxor quae leguntur in longo fragmento (362), servato a Lycurgo in Leocratea.

Fragm. 370

κείσθω δόρυ μοι μίτον ἀμφιπλέκειν ἀράχνη,
μετὰ δ' ἡσυχίας πολίῳ γήρᾳ συνοικίην·
αἰδοίμιν δὲ σεφάνος κάρᾳ πολὶδὲν σεφανώσας.

In pulcherrimo loco offensionem est idem epitheton brevissimo intervallo sine vi repetitum. Mihi quidem admodum placeat haec lectio:

μετὰ δ' ἡσυχίας ποτίμῳ γήρᾳ συνοικίην

i. e. *dulci senectae*. Notum est omnibus Pittaci dictum de Salamine apud Diog. L. IV, 47: Φαμί δ' ἐγὼ ποτιμωτάταν ἔσσεσθαι Σόλωνι τὰν νᾶσον. Cf. Plato Phaedr. p. 243: ποτίμῳ λόγῳ οἶον ἀλμυρὰν ἀκοὴν ἀποκλύσασθαι. Theocr. XXIX, 31 ταῦτα χρὴ νοέοντα πέλειν ποτιμώτερον. Sic Plutarchus Mor. p. 469 τὰ χρηστὰ καὶ πότιμα opponit τοῖς δυσχερεσὶ καὶ μοχθηροῖς.

Fragm. 385, 5 sq. docet, qua aetate Euripides THESSEUM docuerit, litteram Ionicam H iam usu receptam fuisse, quapropter eam fabulam non inter antiquissima eius dramata numerandam esse suspicor.

Fragm. 415, 2

μικροῦ γὰρ ἐκ λαμπτήρος Ἰδαῖον λέπας
πρήσειεν ἄν τις, κτέ.

Immo vero Ἰδαῖον λέπας, *iugum silvorum*. Quid enim INONI cum Ida monte? Editores deceperunt loci Andr. 295 et Rhes. 287, ubi Ἰδαῖον λέπας recte scriptum est maiore littera initiali.

Fragm. 425

κοιλοῖς ἐν ἄντροις ἄλυχνος, ὥς τε θήρ, μόνος
dictum videtur de Athamante furioso.

Fragm. 438

τί δ' ἦν λυθείς με διαβάλης, παθεῖν σε δεῖ;

Ex hoc fragmento, quod tentatum a quibusdam pro corrupto habere nefas, apparere videtur in priore Hippolyto Phaedram eo processisse impudentiae et furoris, ut Hippolytum indulgere sibi nolentem in vincula coniciendum curasset, nec solvisset antequam sacramento se obstrinxisset, se scelestum novercae amorem patri aperturum non esse. Quis enim alius dicere haec poterat quam Phaedra Hippolyto?

Fragm. 584

Ἀγάμεμνον, ἀνθρώποισι πᾶσι χρήματα
μορφὴν ἔχουσι, συντρέχει δ' εἰς ἓν τόδε·
τούτων δὲ πάντες, οἳ τε μουσικῆς φίλοι
ὅσοι τε χωρὶς ζῶσι, χρημάτων ὕπερ
μοχλοῦσιν, ὅς δ' ἂν πλείς' ἔχη, σοφώτατος.

A secundo versu, in quo Grotius coniecit *μορφὴν*, abstineo manum, sed in tertio pro *τούτων* (*τούτου* Vindob.) vix dubito corrigendum esse sive *βροτοί*, sive *θνητοί*.

Fragm. 574, 3 (ap. Clementem)

ἰδύμοι τ' ἄρκτοι
ταῖς ὠκυπλάνοις πτερύγων ῥιπαῖς
τὸν Ἀτλάντειον τηροῦσι πόλον.

Praestat, ni fallor, *Φρουροῦσι*, quod celat scriptura ap. Schol. Ar. et Suidam *Φρουρῶν*.

Fragm. 612

ὁ γὰρ ξυνών, κακὸς μὲν ἦν τύχη γεγώς,
τοιούσδε τοὺς ξυνόντας ἐκπαιδεύεται,
χρηστὸς δ' ἐ, χρηστός· ἀλλὰ τὰς ὁμιλίας
ἐσθλὰ διώκειν, ὧ νέοι, σπουδάζετε.

Sic locus interpungendus et corrigendus, recepta scriptura *δέ* pro *δ'* δ' apud Ioannem Dam. post. Stob. Ecl. p. 706. Sententia

enim sic explenda est: *χρησούς δὲ (ὁ ξυνὸν ἐκπαιδεύεται, ἢν τύχη γεγώς) χρησός*, neque est articulo locus.

Fragm. 623.

*κλύετ', ὦ Μοῖραι, Διὸς αἵτε παρὰ
θρόνον ἀγχοτάτω θεῶν ἐζόμεναι . . .*

Sic haec edenda; manifesto enim desideratur verbum finitum.

Fragm. 625 b.

πάρεσμεν, ἀλλ' οὐκ ἦσθ' ἂν οὐ παρόντα με.

Immo vero: *ἀλλ' οὐκ ἦσθ' ἄρ'*, at ergo (ut nunc apparet) *nesciebas me adesse*.

Fragm. 752, 2 Παρνασδὸν κᾶτα.

Haec unice vera nominis forma esse vulgo creditur. At in titulo satis antiquo (sec. III a. C.), Chronicon Parium dico, distincte exaratum est vs. 4: *ἄφ' οὗ Δευκαλίων παρὰ τὸν Παρνασσὸν ἐν Λυκαρρίῳ ἐβασίλευσε*. Videatur novissima Ioannis Flach editio, pag. 2.

Fragm. 775, 33

*ἄκατοι δ' ἀνάγονται ὑπ' εἰρεσίας
ἀνέμων τ' εὐαέσ<σ>ιν βοήλοισ
ἀνὰ δ' ἰσί'*

Versum sic redintegrandum esse olim significavi

ἀνὰ δ' ἰσί<α> λευκὰ πετάννυνται>

collato versu Homérico A 480 (δ 783, θ 54, κ 506)

ἀνὰ δ' ἰσία λευκὰ πέτασσαν,

sed nemo hucusque, quod sciam, audivit. Nunc fortasse fides habebitur summo poetae, Goethio, qui elegantissime locum sic vertit:

Und es treibt in die Wogen den Nachen hinaus
Windwehen und rauschender Ruderschlag.
Aufziehn sie die Segel. cett.

Paullo ante in eodem Phaethontis fragmento codex:

*ἔγρονται δ' εἰς βοτάνας
ξανθᾶν πάλων συζυγαί.*

Corrigit Nauck *ῥενται*. Sed quidni multo lenius

ἔρχονται κτέ.?

Nisi forte hoc ipsum fuit in codice Claromontano, olim lectu difficillimo, hodie non amplius legibili.

Levidensis error nullo negotio corrigi potest in eius fabulae fragmenti 781 vs. 45:

ἀλλ' ἔσιθ' ἐς οἶκον, μή τιν' Ἡφαιστος χόλον

δόμοις ἐπεσφρεῖς μέλαθρα συμφλέξῃ πυρὶ

ἐν τοῖσιν ἡδίστοις Φαέθοντος γάμοις.

Nam manifesto opus est pronemine demonstrativo et emendandum:

ἐν τοῖσι δ' ἡδίστοις Φαέθοντος γάμοις,

qua pronominis forma pro τοῖσδε tragicos praeter Aeschylum interdum usos esse constat.

Fragm. 858

ἀλλ' ἦδε μ' ἐξέσωσεν, ἦδε μοι τροφός,

μήτηρ, ἀδελφή, δμῶις, ἄγκυρα, σέγι.

Legendum *ἄγκυρα σέγις*, ut est in Hecuba (80):

ὃς μόνος οἴκων ἄγκυρ' ἔτ' ἐμῶν

τὴν χιονώδη Θρήκην κατέχει.

Absurda enim metaphora homo hominis *aedes* vocaretur.

Fragm. 919

ὅσοι δ' ἱατρεύειν καλῶς,

πρὸς τὰς διαίτας τῶν ἐνοικούντων πόλιν

τὴν γῆν τ' ἰδόντας τὰς νόσους σκοπεῖν χρεῶν.

Sic corrigenda est interpunctio. Vulgo inciditur post *ἰδόντας*, omissa necessaria virgula post *καλῶς*. Nam haec est loci structura: *ὅσοι δ' (ἀξιούσιν vel simile verbum intellege e praegressis) ἱατρεύειν καλῶς, (τούτους) σκοπεῖν χρεῶν τὰς νόσους ἰδόντας πρὸς τὰς διαίτας τῶν ἐνοικούντων πόλιν τὴν τε γῆν.*

Fragm. 937

πυριγενῆς δὲ δράκον ὄδον ἡγείται τετράμορφος

ῥραις ζευγυὺς ἀρμονία πολύκαρπον ὄχημα.

Parum credibile est Euripidem primam vocis *πυριγενῆς* naturam brevem produxisse.

Ambigo corrigamne πυρσογενής, qua voce Nonnus usus est II, 493, an potius:

πυρσόγευς δὲ δράκων κτέ.

i. e. *igneis maxillis* sive *faucibus*, ut poeta in Hercule vs. 398 dixit πυρσόνωτος δράκων et Aeschylus fr. 97 πυρσόκορρος δράκων. Alio sensu πυρσαῖς γένυσι legitur Phoeniss. 32. Mihi quidem magis arridet hoc quam illud.

Fragm. 981

ἀλλ' ἔσι, καὶ τις ἐγγελαῖ λόγῳ

Ζεὺς καὶ θεοὶ βρότεια λεύσσουντες πάθῃ.

Apte quidem priorem versum Nauck supplevit inserendo τῶμῳ post ἐγγελαῖ. Sed vide annon sufficiat lenior correctio:

ἀλλ' ἔσιν <, ἔσιν>, καὶ τις ἐγγελαῖ λόγῳ κτέ

qualis verbi repetitio est graviter monentis.

III.

SOPHOCLIS Electr. 226:

τίνι γὰρ ποτ' ἂν, ὃ φίλα γενέθλα,
πρόσφορον ἀκούσαιμ' ἔπος, τίνι φρονοῦντι καίρια;
ἄνετέ μ' ἄνετε, παράγοροι.

τάδε γὰρ ἄλυτα κεκλήσεται κτέ.

Scholiasta explicat: παρὰ τίνος γὰρ ἀκούσομαι τὰ συμφέροντα ἢ παρ' ὑμῶν τῶν συνοίκων, ὥστε μοι συγχωρῆσαι ἐν δεινοῖς οὐσῃ παρηγορίαν τινὰ ἴσχειν ἐκ τῶν ὀδυρμῶν καὶ θρήνων; οὐ γὰρ πρὸς ξένους λέγω, ἀλλὰ πρὸς ὑμᾶς εὐνοούσας. Quem secutus Brunckius vertit: *a quo enim unquam — audire possim aliquid conveniens mihi*, neque aliter, licet dubitabundus, novissimus editor Blaydesius: *For from whom ever, from whom that thinks aright, can I hear a suitable word* (of consolation)? At enim, quae res non latuit virum doctissimum, inauditum est ἀκούειν τί τίνι pro τινός, et diversi generis sunt quae confert δέχεσθαι, ὠνεῖσθαι, πρᾶσθαι similia noto usu iuncta cum dativo, qui re vera est dativus commodi. Non magis autem ferri potest Musgravii

interpretatio: *cui bene audiam, a quo laudabor?* quoniam eo sensu pro *τίνι* requireretur ὑπὸ (πρὸς) *τίνος*; Meliorem, nisi fallor, viam iniit Monkius verba sic explicans, ut *τίνι* — *τίνι Φρονοῦντι καίρια* suspensa sint ex *πρόσφορον*: *For whom, what person of due sensibility can the language (of consolation) best, which I can hear?* Sic enim salva est grammatica; sed duobus tamen ea interpretatio laborat incommodis, nam praeter structuræ duri-
tiem tolerandum non est ἔπος absolute dictum pro *παρηγορία*.
Utraque autem liberabimur corrigendo:

*τίνι γὰρ τὸ σὸν, ὦ Φιλία γενέθλα,
πρόσφορον ἀκοῦσά' ἔπος, τίνι Φρονοῦντι καίρια;
Cui enim, cui opportuna cogitanti, audire convenit quas tu dicis?*

EMENDATUR LOCUS HOMERI, ODYSSE. σ, 171.

Ἄλλ' ἴθι καὶ σὺ παῖδ' ἔπος φάο μὴδ' ἐπ' ἔκλυθε
χρῶτ' ἀπονισαμένη καὶ ἐπιχρυσάσα παρειάς.

Peccatum est contra constantem Homeri et aliorum usum, quo imperativum ἴθι alius imperativus excipit nulla intercedente copula, ut est v. c. in versu notissimo:

ἄλλ' ἴθι, μή μ' ἐρέθιζε, σαώτερος ὧς κε νήμαι.

Quid h. l. requiratur docent multi versus Homerici e quibus unum verbatim apponam K 53

ἄλλ' ἴθι νῦν Αἴαντα καὶ Ἰδομενῆα κάλεσσον.

Cf. B 169, 179. Γ 432. K 175. A 611 cett.

Itaque corrigendum:

Ἄλλ' ἴθι νῦν σὺ παῖδ' ἔπος φάο μὴδ' ἐπ' ἔκλυθε.

Genuinae lectionis leve vestigium servavit multorum codicum lectio NAI pro KAI.

H. v. H.

AD PLATONIS LIBROS DE REPUBLICA.

SCRIPSIT

H. VAN HERWERDEN.

(Continuantur ex XI, pag. 350.)

VI. p. 484 A. ἐμοὶ γοῦν ἔτι δοκεῖ ἂν βελτιόνως φανῆναι (scil. οἳ εἰσιν οἱ φιλόσοφοι καὶ οἱ μὴ), εἰ περὶ τούτου μόνου ἔδει βῆ-
θῆναι, καὶ μὴ πολλὰ τὰ λοιπὰ διελθεῖν μέλλοντι κατόψεσθαι, τί
διαφέρει βίος δίκαιος ἀδίκου. Inaudita est ellipsis voculae ἦν,
quam sumit Stallbaum interpretans: καὶ μὴ πολλὰ ἦν τὰ λοιπὰ
διελθεῖν. Quod ipsum reponendum videtur, nam minus placet
καὶ μὴ <ἦν> πολλὰ vel διελθεῖν <ἦν>.

D. τίθεσθαι τε, ἐὰν δέη [τίθεσθαι].

Ἄτοπον μεντᾶν, ἔφη, εἴη ἄλλους αἰρεῖσθαι, εἴ γε τᾶλλα μὴ
ἐλλείποντο· τὸ τῷ γὰρ αὐτῷ σχεδὸν τι τῷ μεγίστῳ ἂν προ-
έχοιεν. Graecum est εἴ γε τᾶλλα μὴ ἐλλείποντο· τὸ τῷ
γὰρ κτέ., ut recte praegressum est ἐμπειρίᾳ δὲ μηδὲν ἐκείνων
ἐλλείποντας.

P. 485 E. Σώφρων μὲν ὃ γε τοιοῦτος (scil. philosophus) καὶ
οὐδαμῇ φιλοχρήματος· ὧν γὰρ ἕνεκα χρήματα μετὰ πολλῆς
δαπάνης σπουδάζεται, ἄλλῳ τινὶ μᾶλλον ἢ τούτῳ προσήκει
σπουδάζειν. Plato δαπάνη per breviloquentiam usurpasse videtur
pro ἡ τοῦ δαπανᾶν ἐπιθυμία. Fidem faciet locus Aeschinis in
Ctesiphontea § 218 τὴν δ' ἐμὴν σιωπὴν, ᾧ Δημόσθενες, ἡ τοῦ
βίου μετριότης παρεσκευάσεν· ἀρκεῖ γὰρ μοι μικρὰ καὶ μειζόνων
αἰσχυρῶς οὐκ ἐπιθυμῶ, ὧς καὶ σιγῶ καὶ λέγω βουλευσάμενος, ἀλλ'
οὐκ ἀναγκαζόμενος ὑπὸ τῆς ἐν τῇ φύσει ΔΑΠΑΝΗΣ. σὺ δ' οἶμαι
λαβὼν μὲν σεσίγηκας, ἀναλώσας δὲ κέκραγας.

P. 486 D. Ἐπιλήσμονα ἄρα ψυχὴν ἐν τοῖς ἱκανῶς φιλοσόφοις μὴ ποτε ἐγκρίνωμεν, ἀλλὰ μνημονικὴν αὐτὴν ζητῶμεν [δεῖν εἶναι]. Locus perinepte interpolatus. Nam verbum ζητεῖν respuit Acc. c. Inf. Rectissime mox legitur Ἐμμετρον ἄρα καὶ εὐχαριν ζητῶμεν πρὸς τοῖς ἄλλοις διάνοιαν φύσει κτέ. Fortasse ne pronomen quidem αὐτὴν genuinum est.

P. 487 A. Ex verissima Cobeti observatione corrigendum τελειωθείσι pro τελειωθείσι, cuius vocabuli secunda syllaba ictu caret. Infra p. 498 B recte pro τελειοῦσθαι ex plurimis optimisque libris restitutum est τελειοῦσθαι.

P. 488 C. αὐτοὺς δὲ [αὐτῶ] ἀεὶ τῷ ναυκλήρῳ περιεχέσθαι δεομένους κτέ. Abiciatur pronomen, quod omni vi caret.

καὶ πίνοντάς τε καὶ εὐωχομένους πλεῖν, ὡς τὸ εἶδος τοὺς τοιούτους, πρὸς δὲ τούτοις ἐπαινοῦντας κτέ. Si genuina sunt verba τοὺς τοιούτους, spurius est articulus et legendum ὡς εἶδος τοὺς τοιούτους, sin minus, recte habet ὡς τὸ εἶδος.

P. 492 C. ἐν δὲ τῷ τοιούτῳ τὸν νέον, τὸ λεγόμενον, τίνα οἶε καρδίαν ἴσχειν; ἢ ποῖαν ἂν αὐτῷ παιδεῖαν ἰδιωτικὴν ἀνθέξειν κτέ. Corrige τίνα ἂν (codd. quidam τίνα ἂν) οἶε καρδίαν ἴσχειν; ἢ ποῖαν αὐτῷ π. i. ἀνθέξειν κτλ.

P. 493. D. ὅτι μὲν γάρ, ἐάν τις τούτοις ὁμιλῇ ἐπιδεικνύμενος ἢ ποιήσιν ἢ τινὰ ἄλλην δημιουργίαν ἢ πόλει διακονίαν, κυρίους αὐτοῦ ποιῶν τοὺς πολλοὺς πέρα τῶν ἀναγκαίων [ἢ Διομήδεα λεγομένη ἀνάγκη recte pro glosseimate habet Stallb.] ποιεῖν αὐτῷ ταῦτα, ἃ ἂν οὗτοι ἐπαινώσιν. Legendum potius: ὅ,τι μὲν γάρ ἂν τις τούτοις ὁμιλῇ ἐπιδεικνύμενος — πέρα τῶν ἀναγκαίων (sc. ἐστὶ) ποιεῖν αὐτῷ ταῦτα, ἃ ἂν οὗτοι ἐπαινώσιν.

P. 494 B. Οὐκοῦν εὐθὺς ἐν πᾶσιν τοιοῦτος πρῶτος ἔσται ἐν ἁπασιν, ἄλλως τε καὶ ἐὰν τὸ σῶμα Φυῆ προσφερὲς τῇ ψυχῇ. In libris quibusdam est προσφερές, non male, si legeris: ἐὰν τὸ σῶμα Φύσῃ προσφερὲς τῇ ψυχῇ. Eleganter enim γεννᾶν et φύειν ipsi homines dicuntur corpus et mentem. Sophocles Aiac. 1077:

ἀλλ' ἄνδρα χρὴ, καὶ ἐν σῶμα γεννήσῃ μέγα,

δοκεῖν πεσεῖν ἂν καὶ ἀπὸ (l. ὑπὸ cum Nauckio) κακοῦ.

Electr. 1463:

μηδὲ πρὸς βίαν

ἐμοῦ κολατοῦ προσυχῶν Φύσῃ Φρένας.

Oed. Col. 804 ὦ δύσμορ', οὐδὲ τῷ χρόνῳ φύσας φανερὸν φρένας ποτ';

Veruntamen nihil est cur mutemus lectionem vulgatam. Cf. infra 496 A. Magis dubito de sanitate scripturae in sequentibus: 'ΤποΚεῖσονται ἄρα δεόμενοι καὶ τιμῶντες, προκαταλαμβάνοντες καὶ προκολακεύοντες τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ δύναμιν. Usurpatur enim in ea re ὑποπίπτειν, non ὑποκεῖσθαι, ita ut verum esse suspicer 'ΤποΠεσούτνται ἄρα κτέ. Cf. infra IX 576 A. Arist. Eq. 47 Dem. 45, 63. 65.

E. τί οἰόμεθα δράσειν ἐκείνους τοὺς ἡγουμένους ἀπολλύναι αὐτοῦ τὴν χρεῖαν τε καὶ ἑταιρίαν; Sententiae ea ratio est, ut requiramus ἐκείνους, ἡγουμένους κτέ., abiecto articulo.

P. 496 A. Cap. X. Πάνσμικρον δὴ τι, ἦν δ' ἐγώ, ὃ Ἀδείμαντε, λείπεται τῶν κατ' ἀξίαν ὁμιλούντων φιλοσοφίᾳ, ἣ που ὑπὸ φυγῆς καταληφθέν γενναῖον καὶ εὖ τεθραμμένον ἦθος, ἀπορίᾳ τῶν διαφθερούντων κατὰ φύσιν μείναν ἐπ' αὐτῇ, ἣ ἐν σμικρᾷ πόλει ὅταν μεγάλη ψυχὴ φυῇ καὶ ἀτιμάσασα τὰ τῆς πόλεως ὑπερίδῃ. Plato distinguere videtur triplex hominum genus qui digne utantur philosophiae consuetudine: ἣ που ἀπὸ φυγῆς καταληφθέν (a fuga cohibitum) γενναῖον καὶ εὖ τεθραμμένον ἦθος, <ἣ> ἀπορίᾳ τῶν διαφθερούντων κατὰ φύσιν μείναν ἐπ' αὐτῇ, ἣ ἐν σμικρᾷ πόλει ὅταν μεγάλη ψυχὴ φυῇ καὶ ἀτιμάσασα τὰ τῆς πόλεως ὑπερίδῃ. Alios retinet praeter indolis praestantiam bona educatio, alii deficientibus qui corrumpant, indole sua in philosophia perseverant, alii denique servantur animi magnitudine, cum in parva civitate nati res publicas cum contemptu neglexerint. Falli videntur tam qui vulgatam ὑπὸ φυγῆς καταληφθέν tuentur, quam qui aut ἀπὸ φυγῆς καταλειφθέν aut ὑπὸ φυγῆς καταλειφθέν scribendum esse autumant. Sola praepositio corrupta est.

C. D. καὶ τούτων δὴ τῶν ὀλίγων οἱ γενόμενοι καὶ γευσάμενοι ὡς ἡδὺ καὶ μακάριον τὸ κτῆμα, καὶ τῶν πολλῶν αὖ ἱκανῶς ἰδόντες τὴν μανίαν, καὶ ὅτι οὐδεὶς οὐδὲν ὑγιές, ὡς ἔπος εἰπεῖν, περὶ τὰ τῶν πόλεων πράττει, οὐδ' ἔστι ξύμμαχος μεθ' ὅτου τις ἰὼν ἐπὶ τὴν τῶν δικαίων βοήθειαν σφῆζοιτ' ἄν, ἀλλ' ὥσπερ εἰς θηρία ἄνθρωπος ἐμπεσών, οὔτε ξυναδικεῖν ἐθέλων οὔτε ἱκανὸς ὢν εἰς πᾶσιν ἀγροῖς <οὔσιν inserte> ἀντέχειν, πρὶν τι τὴν πόλιν ἢ φίλους ὀνησάσαι προαποδόμενος ἀνωφελὲς αὐτῷ τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἄν γένοιτο

κτέ. Procul dubio corrigendum: ἀλλ' ὥσπερ εἰς θηρία ἀνθρώπων (i. e. noto usu = εἰς ἀνθρώπους ὥσπερ εἰς θηρία) ἐμπεσόν κτέ. Nam sin minus, Plato substantivum prorsus omisisset. Sed ἀνθρώπους intelligit τοὺς πολλούς, non philosophos, quapropter mox addidit οὐτε ξυναδικεῖν, quod de bestiis vix recte dictum esset, et πᾶσιν ἀγροῖσι οὖσιν, quod de bestiis non opus fuerat monere.

Ipsa sequentia sic emendanda puto: ταῦτα πάντα λογισμῶ λαβὼν ἡσυχίαν ἔχων καὶ τὰ αὐτοῦ πράττων, οἷον ἐν ζαλῇ κονιορτοῦ ὑπὸ πνεύματος φερομένου ὑπὸ τειχίον ἀποσᾶς, ὁρῶν τοὺς ἄλλους καταπιμπλαμένους ἀνομιᾶς, ἀγαπᾷ, εἴ πῃ αὐτὸς καθαρὸς ἀδικίας τε καὶ ἀνοσιῶν ἔργων τὸν τε ἐνθάδε βίον βιώσεται κτέ. Vulgo interpolatum est οἷον ἐν χειμῶνι κονιορτοῦ καὶ ζάλης ὑπὸ πνεύματος κτέ. Sed quod restitui habet Themistius Or. VIII p. 104 C. (cf. XXIV p. 208 A et XXVI p. 226 B), legeruntque Maximus Tyrius et Aristides, quorum imitationes attulit ad h. l. Stallbaum, unde simul apparet falsam esse Astii coniecturam ἐν χειμῶνι κονιορτοῦ καὶ χαλάζης.

P. 497 D. 'Ἄλλ' οὐχ ἱκανῶς, εἶπον, ἐδηλώθη, φόβῳ ὧν ὑμεῖς ἀντιλαμβανόμενοι δεδηλώκατε μακρὰν καὶ χαλεπὴν αὐτοῦ τὴν ἀπόδειξιν. Vertit Stallbaum. „tamen non ad iustam perspicuitatem explicatum est propter metum eorum quae vos obiectis quibusque obiciendis rei demonstrationem longam fore ac difficilem patefecistis. Dubium quidem non est quin tale quid scriptor voluerit, sed grammaticam loci rationem non expedit. Num scribendum: 'Ἄλλ' οὐχ ἱκανῶς, εἶπον, ἐδηλώθη φόβῳ, ὥς ὑμεῖς ἀντιλαμβανόμενοι δεδηλώκατε μακρὰν καὶ χαλεπὴν αὐτοῦ τὴν ἀπόδειξιν?

P. 498 D. Εἰς σμικρὸν γ', ἔφη, χρόνον εἴρηκας. Εἰς οὐδὲν μὲν οὖν, ἔφη, ὥς γε πρὸς τὸν ἅπαντα. Immo εἰς οὐδένα κτέ. Putidum est monere, sed putidius non corrigere.

P. 501 extr. Necessario supplendum: Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, μὴ ἦττον φῶμεν αὐτοὺς <χαλεποὺς vel πικροὺς>, ἀλλὰ παντάπασι πρῶτος γεγονέναι καὶ πεπεῖσθαι, ἵνα, εἰ μὴ τι ἄλλο, αἰσχυθέντες ὁμολογήσωσιν.

P. 502 E. νῦν γὰρ οὐδὲν ἦττον ἦλθε τὸ δεῖν αὐτὸ διελθεῖν. Ut ex ipsis praegressis, quo haec referuntur, apparet, non de una re, sed de pluribus sermo est, itaque legendum αὐτὰ διελθεῖν.

P. 504 D. καὶ αὐτῶν τούτων οὐχ ὑπογραφήν δεῖ ὥσπερ νῦν θεάσασθαι, ἀλλὰ τὴν τελευτάτην ἀπεργασίαν μὴ παρίσιναι. Concinnius Plato scripsisse videtur παρίσιναι.

P. 508 D. Lubens suppleverim: Ὅταν δέ γ', οἶμαι, ὧν ὁ ἥλιος καταλάμπει σαφῶς ὁρῶσι, καὶ τοῖς αὐτοῖς τούτοις ὀμμασιν ὀψις ἐνούσα <σαφής> φαίνεται, quia in praegressis opponitur: ἀμβλυώττουσί τε καὶ ἐγγύς φαίνονται τυφλῶν, ὥσπερ οὐκ ἐνούσης καθαρᾶς ὕψεως. Facillime autem inter syllabam ΣΑ et litteram Φ excidere potuit σαφής, praesertim tachygraphice scriptum.

AD LIBRUM VII.

P. 514 A. Ἰδὲ γὰρ ἀνθρώπους οἶον ἐν καταγείῳ οἰκῆσει σπηλαιώδει, ἀναπεπταμένην πρὸς τὸ Φῶς τὴν εἰσοδὸν ἐχούσῃ μακρὰν παρ' ἅπαν τὸ σπήλαιον, ἐν ταύτῃ ἐκ παίδων ὄντας ἐν δεσμοῖς καὶ τὰ σκέλη καὶ τοὺς αὐχένας, ὥς τε μένειν τε αὐτοὺς εἰς τε τὸ πρόσθεν μόνον ὄραν, κύκλῳ δὲ τὰς κεφαλὰς ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἀδυνάτους περιάγειν, Φῶς δὲ αὐτοῖς πυρὸς ἄνωθεν καὶ πόρρωθεν καόμενον ὀπίσθεν αὐτῶν, μεταξὺ δὲ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν δεσμωτῶν ἐπάνω ὁδὸν κτέ. Primum vide ne corrigendum sit: ὥς τε μένειν τε αὐτοὺς <ἀκινήτους> εἰς τε τὸ πρόσθεν μόνον ὄραν, κύκλῳ δὲ τὰς κεφαλὰς ἀδυνάτους περιάγειν κτέ., abiecto puerili interpretamento ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ. Sed praeterea negotia mihi facessunt verba ἀναπεπταμένην — σπήλαιον. in quibus neque satis intelligo verba μακρὰν παρ' ἅπαν τὸ σπήλαιον, neque exputo cur philosophus addiderit ἀναπεπταμένην — ἐχούσῃ, siquidem ex omnibus quae sequuntur apparet antrum esse obscurum, non intrante solis lumine, sed sola ignis flamma a tergo vinctorum accensi collustratum. Procul autem dubio infra p. 515 C verba περιάγειν τὸν αὐχένα καὶ βαδίζειν καὶ πρὸς τὸ Φῶς ἀναβλέπειν interpretanda sunt, si non scribenda: πρὸς <τοῦ πυρὸς> τὸ Φῶς, neque alio pertinent ibidem sub litt. D (cap. II init.) verba Οὐκοῦν κἂν εἰ πρὸς αὐτὸ τὸ Φῶς ἀναγκάζοι αὐτὸν βλέπειν, quibus mox sub E opponuntur verba: πρὶν ἐξελεύσειεν εἰς τὸ τοῦ ἡλίου Φῶς. Nihil vero reperio quo verba ἀναπεπταμένην — σπήλαιον aut satis expediam aut corrigam. Nam ex annotatione marginali ea fluxisse eo minus contendere ausim, quod

ita simul delendum fuerit sequens ἐν ταύτῃ, cui post parenthesin tantum locus est. Acutioribus igitur rem commendo.

P. 516 E. Suppletur: ἄρ' οὐ σκότους <ἐν> ἀνάπλευς σχοίῃ τοὺς ὀφθαλμούς, ἐξαιφνης ἦκων ἐκ τοῦ ἡλίου; et mox: Τὰς δὲ δὴ σκιάς ἐκείνας πάλιν εἰ δέοι αὐτὸν γνωματεύοντα διαμιλλᾶσθαι τοῖς αἰεὶ δεσμώταις ἐκείνοις, ἐν ᾧ ἀμβλυώττοι <ἐτι> πρὶν καταστῆναι τὰ ὄμματα, κτέ., ut infra p. 517 D recte legitur φαίνεται σφόδρα γελοῖος ἐτι ἀμβλυώττων. In multis libris est ἀμβλυώττει.

P. 523 D. ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις οὐκ ἀναγκάζεται τῶν πολλῶν ἢ ψυχῇ τὴν νόησιν ἐπερέσθαι τί ποτ' ἐστὶ δάκτυλος· κτέ. Ipse verborum ordo sequi vetat cum Stallbaumio Morgensternii interpretationem iungentis τί ποτε τῶν πολλῶν ἐστὶ δάκτυλος. Non temere igitur haesit Astius, pro insiticiis habens quod nemo adscripturus fuerat τῶν πολλῶν. Latere suspicor: ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις οὐκ ἀναγκάζεται <μὰ> τὸν Ἀπόλλω ἢ ψυχῇ τὴν νόησιν ἐπερέσθαι τί ποτ' ἐστὶ δάκτυλος.

P. 524 B. Καὶ γάρ, ἰφθ, αὐταὶ γε ἄτοκοι τῇ ψυχῇ αἰ ἐρμηνεῖται καὶ ἐπισκέψεως δεόμεναι. Immo vero ἄποροι, nam, ut paullo ante dixerat, ἀναγκαῖον ἐν τοῖς τοιούτοις τὴν ψυχὴν ἀπορεῖν. Cf. sub litt. E.

P. 525 E. οἶσθα γάρ που τοὺς περὶ ταῦτα δεινούς, ὡς, ἐὰν τις αὐτὸ τὸ ἐν ἐπιχειρῇ τῷ λόγῳ τέμνειν, καταγελαῶσι τε καὶ οὐκ ἀποδέχονται, ἀλλ' ἐὰν σὺ κερματίζῃς αὐτό, ἐκείνοι πολλαπλασιοῦσιν, εὐλαβούμενοι μὴ ποτε Φανῇ τὸ ἐν μὴ ἔν, ἀλλὰ πολλὰ [μόρια]. Qui de suo addidit interpretamentum, extinxit lumen orationis Platonicae.

P. 527 O. Ὡς οἶόν τ' ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, μάλιστα προστακτέον, ὅπως οἱ ἐν τῇ καλλιπόλει σοι μηδὲν τρόπῳ γεωμετρίας ἀφέξονται. In vetusto scriptore, qualis est Plato, non magis ferri posse videtur καλλιπολις pro καλὴ πόλις quam Μεγαλόπολις pro μεγάλη πόλις, Νεόπολις pro νεὰ πόλις, quae sequiorum demum usu terebantur, qua de re saepe admonuit Cobet. Correxerim igitur οἱ ἐν τῇ καλῇ πόλει, nisi forte acquiescendum antiquae vulgatae οἱ ἐν τῇ καλλίσῃ πόλει.

Post pauca corrige ἴσμεν που ὅτι τῷ δλω καὶ παντὶ διοίσει ἡμμένοσ [τε] γεωμετρίας καὶ μὴ, ut recte legitur p. 526 D διαφέροι ἐν αὐτὸς αὐτοῦ γεωμετρικὸς καὶ μὴ ὢν. Vocula TE ditographia nata videtur ex sequenti syllaba ΓΕ.

D. τὸ δ' ἔστιν οὐ πᾶν φαῦλον, ἀλλὰ χαλεπὸν πισεῦσαι, ὅτι ἐν τούτοις τοῖς μαθήμασιν ἐκάστου ὄργανον τι ψυχῆς ἐκκαθαίρεται κτέ. *Malim ἐκάστῳ.*

P. 528 B. ὅτι τε οὐδεμία πόλις ἐντίμως αὐτὰ ἔχει, ἀσθενῶς ζητεῖται χαλεπὰ ὄντα (*agitur de stereometria nusquam in honore habita*). Cum formula ἐντίμως ἔχειν suapte natura significet ἐντιμον εἶναι, *in honore esse*, dubitationi valde obnoxia est usurpata ut h. l. et alibi pro eo quod est ἐντίμως ἄγειν, i. ἐν τιμῇ ἄγειν, *habere in honore, honorare*, quam dubitationem non leviter auget constans in libris confusio verborum ἄγειν et ἔχειν. Rectissime mox legitur sub C. εἰ δὲ πόλις ὅλη ξυνεπισατεῖ ἐντίμως ἄγουσα αὐτά et p. 538 E καὶ ἡ μάλισα ἤγεν ἐν τιμῇ, sed iterum pag. 547 extr. vitiose, ut puto, editur καὶ τοὺς περὶ ταῦτα δόλους τε καὶ μηχανὰς ἐντίμως ἔχειν, καὶ πολεμοῦσα τὸν ἀεὶ χρόνον διάγειν, κτέ.

P. 531 B. Σὺ μὲν, ἦν δ' ἐγὼ, τοὺς χρησοὺς λέγεις τοὺς ταῖς χορδαῖς πράγματα παρέχοντας καὶ βασανίζοντας, ἐπὶ τῶν κολλόπων σρεβλοῦντας. *Intelligam ὑπὸ τῶν κολλόπων σρ.*

P. 532 B. Locus difficilis sic constituendus videtur. Ἡ δὲ γε, ἦν δ' ἐγὼ, λύσις τε ἀπὸ τῶν δεσμῶν καὶ μεταστροφῇ ἀπὸ τῶν σκιῶν ἐπὶ τὰ εἰδῶλα καὶ τὸ φῶς καὶ ἐκ τοῦ καταγείου εἰς τὸν ἥλιον ἐπάνοδος, καὶ (scil. ἡ) ἐκεῖ πρὸς μὲν τὰ ζῶα τε καὶ φυτὰ καὶ τὸ τοῦ ἡλίου φῶς ἀδυναμία (*vulgo ἐπ' ἀδυναμία*, sed praepositio abest a quibusdam libris) βλέπειν, πρὸς δὲ τὰ ἐν ὕδασι φαντάσματα, ἐνταῦθα δὲ πρὸς φαντάσματα θεῖα καὶ σκιὰς τῶν ὄντων ἄλλ' οὐκ εἰδώλων (*deleto σκιὰς insero virgulam*), δι' ἑτέρου τοκοῦτου (*pro τοιοῦτου*) φωτὸς ὡς πρὸς ἥλιον κρίνειν ἀπὸ σκιαζομένης, — πᾶσα αὕτη ἡ πραγματεία τῶν τεχνῶν, ἧς διήλθομεν, ταύτην ἔχει τὴν δύναμιν καὶ ἐπαναγωγὴν τοῦ βελτίστου ἐν ψυχῇ πρὸς τὴν τοῦ ἀρίστου ἐν τοῖς οὖσι θεῶν, ὥσπερ τότε τοῦ σαφεστάτου ἐν σώματι πρὸς τὴν τοῦ φανοτάτου ἐν τῷ σωματοειδεῖ τε καὶ ὁρατῷ τόπῳ.

P. 535 A. Διανομὴ τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, τὸ λοιπὸν σοι, τίσι ταῦτα τὰ μαθήματα δώσομεν καὶ τίνα τρόπον. *Expectabam Διανομὴ τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, τὸ λοιπὸν <σκεπτέα> σοι, τίσι κτέ.*

D. Πρῶτον μὲν, εἶπον, φιλοπονίᾳ οὐ χωλὸν δεῖ εἶναι τὸν ἀψόφμενον, (*sc. τῆς φιλοσοφίας*) τὰ μὲν ἡμίσεα φιλόπονον, τὰ δὲ ἡμίσεα ἀπονον. *Corrige: τὰ δὲ HMICSA MICOΠONON, quod haplographia*

litterarum MIC depravatum est in HMICGAAΠONON. Emendationem confirmant ipsa sequentia: ἔστι δὲ τοῦτο, ὅταν τις φιλογυμναστῆς μὲν καὶ φιλόθερος ἢ καὶ πάντα τὰ διὰ τοῦ σώματος φιλοπονῇ, φιλομαθὲς δὲ μὴ, μηδὲ φιλήκοος μηδὲ ζητητικός, ἀλλ' ἐν πᾶσι τούτοις μισοπονῇ, χωλὸς δὲ καὶ ὁ τάναντία τούτου μεταβεβληκὸς τὴν φιλοπονίαν.

P. 536 D. Σόλωνι γὰρ οὐ πείσέον, ὡς γηράσκων τις πολλὰ δυνατὸς μανθάνειν, ἀλλ' <ἔτι> ἤττον ἢ τρέχειν, νέων δὲ πάντες οἱ μεγάλοι καὶ οἱ πολλοὶ πόνοι. Sic locus necessario supplendus, ne Plato ineptiat dicens senem cursum discere posse.

P. 537 extr. εἴ τις ὑποβολιμαῖος τραφεῖν ἐν πολλοῖς μὲν χρήμασι, πολλῶν δὲ καὶ μεγάλῳ γένει καὶ κόλαξι πολλοῖς, ἀνὴρ δὲ γενόμενος αἰσθοίτο, ὅτι οὐ τούτων ἔστι τῶν φασκόντων γονέων, τοὺς δὲ τῷ ὄντι γεννήσαντας μὴ εὖροι. Vix graecum est φημὶ γονεὺς pro φημὶ γονεὺς εἶναι, quare verbum εἶναι post γονέων librorum culpa excidisse crediderim.

P. 538 B. ἤττον δὲ παράνομόν τι δρᾶσαι ἢ εἰπεῖν [εἰς] αὐτούς, ἤττον δὲ ἀπειθεῖν τὰ μεγάλα ἐκείνοις ἢ τοῖς κόλαξιν. Praepositio εἰς non videtur genuina.

AD LIBRUM VII.

P. 544 D. δυναστεῖται γὰρ καὶ ΩΝΗΤΑΙ βασιλεῖται καὶ τοιαῦται τινες πολιτεῖται μεταξὺ τι τούτων πού εἰσιν, εὖροι δ' ἂν τις αὐτὰς οὐκ ἐλάττους περὶ τοὺς βαρβάρους ἢ τοὺς Ἕλληνας. Quenam dicantur regna pretio optrita me quidem latet. An Plato voluit ΑΙΡΕΤΑΙ βασιλεῖται, quae opponantur ταῖς πατρικαῖς?

P. 545 extr. ἢ βούλει, ὥσπερ Ὅμηρος, εὐχώμεθα ταῖς Μούσαις εἰπεῖν ἡμῖν, ὅπως δὴ πρῶτον γάσις ἐνέπεσε, καὶ φῶμεν αὐτὰς τραγικῶς, ὡς πρὸς παῖδας ἡμᾶς [παιζούσας καὶ] ἐρεσχελούσας, ὡς δὴ σπουδῇ λεγούσας, ὑψηλολογουμένας λέγειν; Deleatur glossema verbi ἐρεσχελούσας.

P. 547 B. Στάσεως, ἣν δ' ἐγώ, γενομένης εἰλκέτην ἄρα ἐκατέρω τῷ γένει, τὸ μὲν σιδηροῦν καὶ χαλκοῦν ἐπὶ χρηματισμὸν καὶ γῆς κτήσιν καὶ οἰκίας χρυσίου τε καὶ ἀργυρίου. Immo ἀργυρίου. Praeterea vide an transponi oporteat ἐπὶ χρηματισμὸν χρυσίου τε καὶ ἀργυρίου καὶ γῆς κτήσιν καὶ οἰκίας.

Paucis interpositis legitur: βιαζομένων δὲ καὶ ἀντιτεινόντων ἀλλήλοις, εἰς μέσον ὠμολόγησαν γῆν μὲν καὶ οἰκίας κατανειμαμένους ιδιώσασθαι, τοὺς δὲ πρὶν φυλαττομένους ὑπ' αὐτῶν ὡς ἐλευθέρους, φίλους τε καὶ τροφείας, δουλωσάμενοι τότε περιοίκους τε καὶ οἰκέτας ἔχοντες, αὐτοὶ πολέμου τε καὶ φυλακῆς αὐτῶν ἐπιμελεῖσθαι (l. ἐπιμέλεσθαι). Inauditum est ὁμολογεῖν εἰς μέσον. Aut fallor, aut Plato dederat, quod usu tritum est εἰς μέσον συνέβησαν, quam formulam nescio quis interpretatus est glossemate ὠμολόγησαν, quod, ut fit, in textum se insinuavit pro genuina voce.

Ε. Τὸ δὲ γε φοβεῖσθαι τοὺς σοφοὺς ἐπὶ τὰς ἀρχὰς ἄγειν, ἅτε οὐκέτι κεκτημένη ἀπλοῦς τε καὶ ἀτενεῖς τοὺς τοιούτους ἀνδρας ἀλλὰ μικτούς (l. μεικτούς), ἐπὶ δὲ τοὺς θυμοειδεῖς τε καὶ ΑΠΛΟΤ-CTΕΡΟΤC ἀποκλίνειν, τοὺς πρὸς πολέμους μᾶλλον πεφυκότας ἢ πρὸς εἰρήνην, καὶ τοὺς περὶ ταῦτα δόλους τε καὶ μηχανὰς ἐντίμως ἔχειν (l. ἄγειν), καὶ πολεμουῦσα τὸν αἰὶ χρόνον διάγειν, αὐτὴ ἑαυτῆς αὐτὰ πολλὰ τῶν τοιούτων ἴδια ἔξει. Sub vocabula manifesto depravata non latere videtur ποικιλωτέρους, quod coniecit Ast, sed ΑΜΟΤCΟΤΕΡΟΤC, ἀμουσοτέρους. Cf. p. 548 C et E, nisi etiam praeferendum ὑπαμουσοτέρους, quod compositum legitur sub E, nisi quod ἀμουσότερον ibi editur ὑποαμουσότερον. Qui locus ipse laborare videtur sic scriptus: Αὐθαδέστερόν τε δεῖ αὐτόν, ἦν δ' ἐγώ, εἶναι καὶ ὑποαμουσότερον, Φιλόμουσον δὲ καὶ Φιλήκοον μὲν, ΠΗΤΟΡΙΚΟΝ δ' οὐδαμῶς.

Quid enim sibi hic velit ῥητορικόν, quod a philosopho non in laude sed in vituperio poni solet, non expedio. Potius expectes διαλεκτικόν, quod tamen non facile sic potuit depravari. Venit in mentem an forte Plato scripserit ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΝ, θεωρητικὸν δ' οὐδαμῶς. Arctiore quidem non latiore vocabuli sensu homo, de quo hic agitur, dicitur esse φιλόμουσος, nam a sublimiore illa musica, quae Platoni est philosophia, est alienior. Nihilominus scrupulum movet, quod hic vocabuli θεωρητικός usus magis Aristotelicus quam Platonicus esse videtur. Aliis igitur rem committens in ipsis sequentibus p. 549 init. repono: καὶ δούλοις μὲν τις ἂν (pro τισιν) ἄγχιος εἴη ὁ τοιοῦτος, οὐ καταφρονῶν δούλων, ὥσπερ ὁ ἱκανῶς πεπαιδευμένος, ἐλευθέρους δὲ ἡμερος κτέ. Qua in re ne coniectura quidem opus est, quia pro τισιν in quibusdam libris est τις, in uno Angel. τις ἂν,

P. 550 C.

Οὐκοῦν μετὰ τοῦτο, τὸ τοῦ Αἰσχύλου, λέγωμεν

ἄλλον ἄλλῃ πρὸς πόλει τεταγμένον;

Putant interpretes Platonem respicere ad versum Aeschyli Sept. adv. Th. 567:

Ὅμοιωσιν δὲ πρὸς πύλαις τεταγμένους.

Quae res, propter magnum quod inter utrumque versum intercedit discrimen, mihi quidem admodum dubia esse videtur. Potius statuerim philosophum alium Aeschyli versum ex deperdito aliquo dramate cogitasse.

P. 552 B. ἡ ἐδόκει μὲν τῶν ἀρχόντων εἶναι, τῇ δ' ἀληθείᾳ οὐτ' ἄρχων οὐτ' ὑπέρτης ἦν αὐτῆς, ἀλλὰ τῶν ἐτοίμων ἀναλωτῆς; Οὕτως, εἶφη, ἐδόκει. [ἦν δὲ οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀναλωτῆς]. In marginem relegetur puerile interpretamentum.

P. 555 E. Οἱ δὲ δὴ χρηματισταὶ ἐγκύψαντες, οὐδὲ δοκοῦντες τούτους δρᾶν, τῶν λοιπῶν τὸν ἀεὶ ὑπείκοντα ἐνιέντες ἀργύριον τιτρώσκοντες; καὶ τοῦ πατρὸς ἐκγόνους [τόκους] πολλαπλασίους κομιζόμενοι, πολὺν τὸν κηφῆνα καὶ πτωχὸν ἐμποιοῦσι τῇ πόλει. Quanto pulchrius ab elegantissimo loco absit interpretamentum τόκους.

P. 558 A. Τί δέ; ἡ πραότης <κατ' ins. Steph.> ἐνίων τῶν δικασθέντων οὐ κομψή; ἡ οὐπω εἶδες ἐν τοιαύτῃ πολιτείᾳ ἀνθρώπων καταψηφισθέντων θανάτου ἡ Φυγῆς, οὐδὲν ἤττον αὐτῶν μενόντων τε καὶ ἀναστρεφόμενων ἐν μέσῳ; Procul dubio corrigendum καταψηφισθέντος, si quidem Graece dicitur καταψηφίζεται s. καταγιγνώσκεται θάνατος, sim. μου, non καταψηφίζομαι s. καταγιγνώσκομαι θανάτου. Sed praeterea depravatam est εἶδες, unde pendere nequeunt genetivi μένοντων et ἀναστρεφόμενων. Expectes: ἡ οὐπω ἤσθου ἐν τοιαύτῃ πολιτείᾳ, ἀνθρώπων καταψηφισθέντος θανάτου ἡ Φυγῆς, οὐδὲν ἤττον αὐτῶν μενόντων τε καὶ ἀναστρεφόμενων ἐν μέσῳ;

P. 564 A. Εἰκότως τοίνυν, εἶπον, οὐκ ἐξ ἄλλης πολιτείας τυραννὶς καθίσταται ἢ ἐκ δημοκρατίας, ἐξ, οἶμαι, τῆς ἀκροτάτης ἐλευθερίας δουλείᾳ πλεῖσθι τε καὶ ἀγριωτάτῃ. Nescio an Plato scripserit ἐξ, οἶμαι, τῆς ἀκρ<ατ>οτάτης ἐλευθερίας κτέ., cl. p. 562 D. Ὅταν — δημοκρατουμένη πόλις ἐλευθερίας διψήσασα κακῶν οἰνοχόων προσατούντων τύχῃ, καὶ πορρωτέρω τοῦ δέοντος ἀκράτου αὐτῆς μεθυσθῇ κτέ.

Ο. ὅπως ὅτι τάχιστα σὺν αὐτοῖσι τοῖς κηρίοις ἐκτετμήσεσθον.
Suspecta in hac formula praepositio.

P. 565 D. Ὡς ἄρα ὁ γευσάμενος τοῦ ἀνθρώπινου σπλάγχχνου, ἐν ἄλλοις ἄλλων ἱερείων [ἐνδὲς] ἐγκατατετμημένου, ἀνάγκη δὴ τούτῳ λύκῳ γενέσθαι. *Manifesto vocula ἐνδὲς, nata e sequenti praepositione, expungenda est.*

P. 569 B. Ο. Πατραλοῖαν, ἣν δ' ἐγὼ, λέγεις τύραννον καὶ χαλεπὸν γηροτρόφον, καί, ὡς ἔοικε τούτῳ δὴ ὁμολογουμένην ἂν ἦδη τυραννίς εἴη καί, τὸ λεγόμενον, ὁ δῆμος φεύγων ἂν καπνὸν δουλείας [ἐλευθέρων] εἰς πῦρ [δούλων] δεσποτείας ἂν ἐμπεπτακώς εἴη, ἀντὶ τῆς πολλῆς ἐκείνης καὶ ἀκαίρου (ἀκράτου?) ἐλευθερίας τὴν χαλεπωτάτην τε καὶ πικροτάτην [δούλων] δουλείαν μεταπι-σχόμενος. *Sic demum deleto triplici emblemate elegans et Platone digna exhibet oratio.*

AD LIBRUM IX.

P. 573 B. Οὐκῶν ὅταν δὴ περὶ αὐτὸν (democratici filium) βομβῶσαι καὶ αἱ ἄλλαι ἐπιθυμίαι — ἐπὶ τὸ ἔσχατον αὐξήσασθαι τε καὶ τρέφουσαι πόθον κέντρον ἐμποιήσωσι τῷ κηφῆνι, τότε δὴ δορυφορεῖται τε ὑπὸ μανίας καὶ οἰσρᾶ οὗτος ὁ προσάτης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐάν τις ἐν αὐτῷ δόξας ἢ ἐπιθυμίας λάβῃ ποιούμενας χρησὰς καὶ ἔτι ἐπαισχυνομένας, ἀποκτείνει τε καὶ ἔξω ὠθεῖ παρ' αὐτοῦ, ἕως ἂν καθήρῃ σωφροσύνης, μανίας δὲ πληρώσῃ ἐπακτοῦ. *Non ποιῆσθαι Graece dicuntur opiniones et cupiditates sed ἐμποιῆσθαι. Praeterea deleta copula et mutata interpunctione scripserim: καὶ ἐάν τις ἐν αὐτῷ δόξας ἢ ἐπιθυμίας λάβῃ ἐμποιούμενας χρησὰς, ἔτι ἐπαισχυνομένας ἀποκτείνει τε καὶ ἔξω ὠθεῖ παρ' αὐτοῦ κτλ.*

P. 574 E. αἱ πρότερον μὲν ὅναρ ἐλύοντο ἐν ὕπνῳ, ὅτι ἦν αὐτὸς ἔτι ὑπὸ νόμοις τε καὶ πατρὶ δημοκρατούμενος ἐν ἑαυτῷ. *Tralaticio mendo sic editur pro ἐν ἑαυτοῦ.*

P. 575 init. ἀλλὰ τυραννικῶς ἐν αὐτῷ ὁ Ἔρως ἐν πάσῃ ἀναρχίᾳ καὶ ἀνομίᾳ ζῶν, ἅτ' αὐτὸς ἂν μόναρχος, τὸν ἔχοντα αὐτὸν ὥσπερ πόλιν ἄξει ἐπὶ πᾶσαν τάλμαν, ὅθον αὐτόν τε καὶ τὸν περὶ αὐτὸν θόρυβον θρᾶψει, τὸν μὲν ἔξωθεν εἰσεληλυθότα ἀπὸ κακῆς ὁμιλίας, τὸν δ' ἐνδοθεν ὑπὸ τῶν αὐτῶν τρόπων καὶ ἑαυτοῦ ἀναθάντα καὶ ἀλευθερωθέντα. *Ferri non posse αὐτῶν non latuit*

criticos, sed rescripto ὑπὸ τῶν αὐτοῦ τρόπων καὶ ἑαυτοῦ κτέ. philosophi manus non restituta esse videtur, nam sequens καὶ ἑαυτοῦ misere abundat, nec concinne iunguntur αὐτοῦ et ἑαυτοῦ. Nisi fallor, καὶ ἑαυτοῦ nihil aliud est quam varia lectio aut correctio depravati pronominiis αὐτῶν, et corrigendum est τὸν δ' ἐνδοθεν ὑπὸ τῶν ἑαυτοῦ τρόπων ἀνεθέντα καὶ ἐλευθερωθέντα.

P. 576 C. Ἄρ' οὖν, ἣν δ' ἐγώ, ὃς ἂν φαίνεται πονηρότατος, καὶ ἀθλιώτατος φανήσεται; καὶ ὃς ἂν πλείστον χρόνον καὶ μάλιστα τυραννεύσῃ, μάλιστα τε καὶ πλείστον χρόνον τοιοῦτος γεγωνὸς τῇ ἀληθείᾳ; τοῖς δὲ πολλοῖς πολλὰ καὶ δοκεῖ. Nihil prodest verbis depravatis ΠΟΛΛΑΚΑΙ Stallbaumii coniectura πολλὰ καὶ ἄλλα, quod Graece dici nequit pro eo quod hic expectes πᾶν τούναντίον. Sententiae aptum foret πανόλβιος, sed hoc quoque repudiat tradita libris scriptura, in qua vocula καί, quae deest in quibusdam et in aliis legitur ante πολλά, non videtur genuina. Qua deleta, vide an scribi queat: τοῖς δὲ πολλοῖς ἄλλα δοκεῖ, licet vulgus dissentiat.

In sequentibus Ἄλλο τι οὖν, ἣν δ' ἐγώ, ὃ γε τυραννίδος κατὰ τὴν τυραννουμένην πόλιν ἂν εἴη ὁμοιότῃ κτέ. Optime iam Astius haesit in ultima voce, quae tamen non mutanda in μάλιστα, sed delenda. Adscriptis interpretandi causa aliquis ex 577 C, et idem glossema tollendum VIII p. 555 A. ἔτι οὖν — ἀπιστοῦμεν μὴ κατὰ τὴν διγαρχουμένην πόλιν ὁμοιότῃ τὸν Φειδωλὸν τε καὶ χρηματιστὴν τετάχθαι, ubi alii libri habent ὁμοιώματα, alii ὁμοιότατον.

P. 579 A. Οὐκοῦν ἀναγκάζοιτο ἂν τις ἤδη θεωπεύειν αὐτῶν [τῶν δούλων] καὶ ὑπισχεῖσθαι πολλά, καὶ ἐλευθεροῦν οὐδὲν δέδμενος. Deleto glossemate e praegressis cogita τῶν ἀνδραποδῶν, qui indicantur pronomine αὐτῶν, eorum. Nam vulgata scriptura significaret „quosdam ex ipsis servis,” quod absurdum. Pro δέδμενος autem optime δεομένους reponi iussit Groen v. Pr. pros. Plat. p. 211. Suavis est Stallbaum adnotans „Ac profecto negari „non potest hanc coniecturam admodum esse verisimilem. Nisi „forte acquiescas in Ficini interpretatione „quum sibi nihil opus „sit.” Non acquiescimus hercle nec verisimiles sed certissimas huiusmodi emendationes putamus. Cf. Plutarch. Cat. 12 εὐ-πρεπῆ δὲ τοῦ πολέμου ποιησάμενος αἵτιαν τοὺς Ἕλληνας ἐλευθεροῦν οὐδὲν δεομένους κτέ. Dem. XI § 9 et Isocrat. Areop.

§ 25. Hinc Herodoto IV, 11 reddatur μηδὲν πρὸς πολλοὺς δεομένων κινδυνεύειν, de quo loco in sequenti fasciculo acturus sum.

Sub E lege σφαδασμῶν pro σφαδασμῶν. Nam verbum unde venit σφαδάζειν est, non σφαδάζειν.

P. 580 A. Οὐκοῦν καὶ πρὸς τούτοις ἔτι ἀποδώσομεν τῷ ἀνδρὶ καὶ ἂ τὸ πρότερον εἶπομεν, ὅτι ἀνάγκη καὶ εἶναι καὶ ἔτι μᾶλλον γίγνεσθαι αὐτῷ [ἢ πρότερον] διὰ τὴν ἀρχὴν φθονερῶ. Deleatur tralaticium, quod sedulo comparativis adscribunt magistelli, emblemata. Apud neminem frequentius legebatur quam apud Thucydidem, cuius textum praeunte Cobeto eadem sedulitate ea peste purgavimus.

P. 583 A. Τριῶν ἄρα οὐσῶν τῶν ἡδοκῶν ἢ τούτου τοῦ μέρους τῆς ψυχῆς, ᾧ μανθάνομεν, ἡδίστη ἂν εἴη, καὶ ἐν ᾧ ἡμῶν τοῦτο ἄρχει, ὃ τούτου βίου ἡδίστος; Πᾶς δ' οὐ μέλλει; Ἰφῆ· κύριος γοῦν ἐπαινέτης ὢν ἐπαινεῖ τὸν ἑαυτοῦ βίον ὃ φρόνιμος. Τίνα δὲ δευτέρου, εἶπον, βίον καὶ τίνα δευτέραν ἡδονὴν φησιν ὃ κριτής εἶναι; Δῆλον, ὅτι τὴν τοῦ ΠΟΛΕΜΙΚΟΤ τε καὶ φιλοτίμου· ἐγγυτέρω γὰρ αὐτοῦ ἐσιν ἢ ἡ τοῦ χρηματιστοῦ. Immo vero: Δῆλον, ὅτι τὴν τοῦ ΦΙΛΟΝΙΚΟΤ τε καὶ φιλοτίμου. Cf. p. 581 B. εἰ οὖν φιλόφεικον (l. φιλόφικον) αὐτὸ καὶ φιλότιμον προσαγορεύομεν, ἢ ἐμμελῶς ἂν ἔχοι σοι. P. 586 C. Τί δέ; περὶ τὸ θυμοειδὲς οὐχ ἕτερα ταυῦτα ἀνάγκη γίγνεσθαι, ὅς ἂν αὐτὸ τοῦτο διαπραττήται ἢ φθόνῳ διὰ φιλοτιμίαν ἢ βίᾳ διὰ φιλονεικίαν ἢ θυμῷ διὰ δυσκολίαν, πλησμονὴν τιμῆς τε καὶ νίκης καὶ θυμοῦ διώκων ἀνευ λογισμοῦ τε καὶ τοῦ; ubi operae pretium est videre quanta pertinacia pravam formam φιλονεικίαν (— νεικος — νεικεῖν) pro φιλονικίαν (— νικος — νικεῖν) editores tueantur. Primus Platoni Schanzius ubique veram formam reddere ausus est.

P. 587 extr. Ἀμύχονον, Ἰφῆ, λογισμὸν καταπεφόρηκας τῆς διαφορότητος τοῖν ἀνδροῖν [τοῦ τε δικαίου καὶ τοῦ ἀδίκου]. Deleatur interpretamentum.

P. 589 C. D. Ὡ μακάριε, οὐ καὶ τὰ καλὰ καὶ αἰσχροὶ νόμιμα διὰ τὰ ταυτ' ἂν φαίμεν γεγονέναι; τὰ μὲν καλὰ τὰ ὑπὸ τῷ ἀνθρώπῳ, μᾶλλον δὲ ἴσως τὰ ὑπὸ τῷ θεῷ τὰ θηρίωδῃ ποιοῦντα τῆς φύσεως, αἰσχροὶ δὲ τὰ ὑπὸ τῷ ἀγρίῳ τὸ ἡμερον δουλούμενα; Altera ultra vox interpolata est, aut praep. ὑπό, aut partic. δουλούμενα. Hoc potius crediderim quam illud. Vide sqq.

P. 590 C. καὶ τὰ θωπεύματα αὐτῶν μόνον [δύνηται] μανθάνειν.

Insiticiū esse δύνηται neminem paulo acutiores fallere pótuit, nec fefellit Astium, qui in multis errans, in nonnullis verum vidit, cui Schanzium, emunctae naris virum, spretis male sanis Stallbaumii artificiis, obtemperaturum esse confido.

P. 592 B. 'Ἄλλ', ἦν δ' ἐγώ, ἐν οὐρανῷ ἴσως παράδειγμα (scil. civitatis Platonicae) ἀνάκειται τῷ βουλομένῳ ὁρᾶν καὶ ὁρῶντι ἑαυτὸν κατοικίσειν. διαφέρει δὲ οὐδὲν εἴτε που ἔστιν εἴτε ἔστι· τὸ γὰρ ταύτης μόνης ἂν πράξειεν, ἄλλης δὲ οὐδεμιᾶς. Εἰσὶς γ', ἴφη. Immo vero: καὶ ὁρῶντι αὐτὸ (sc. τὸ παράδειγμα) κατοικίσειν (scil. eam civitatem). — τὰ γὰρ ταύτης μόνης ἂν πράξειεν κτέ. Nam *republicam administrare* noto usu dicitur πράττειν τὰ (non τὸ) τῆς πόλεως, sive τὰ κοινά.

AD LIBRUM X.

P. 595 C. 'Ρητέον, ἦν δ' ἐγώ, καίτοι Φίλιπ γέ τίς με καὶ αἰδώς ἐκ παιδὸς ἔχουσα περὶ Ὀμήρου ἀποκαλύει λέγειν. ἔοικε μὲν γὰρ τῶν καλῶν ἀπάντων τούτων [τῶν τραγικῶν] πρῶτος διδάσκαλός τε καὶ ἡγεμὼν γενέσθαι. Inutile apoxegema abesse malim. Modo enim Plato dixerat οὐ γὰρ μου κατερεῖτε πρὸς τοὺς τῆς τραγῳδίας ποιητὰς καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας τοὺς μιμητικούς.

P. 596 C. Ὁ αὐτὸς γὰρ οὗτος χειροτέχνης οὐ μόνον πάντα οἶός τε σκευὴ ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ τῆς γῆς φυόμενα ἅπαντα ποιεῖ καὶ ζῶα πάντα ἐργάζεται, τὰ τε ἄλλα καὶ ἑαυτὸν, καὶ πρὸς τούτοις γῆν καὶ οὐρανὸν καὶ θεοὺς καὶ πάντα τὰ ἐν οὐρανῷ καὶ τὰ [ἐν Αἴθρῃ] ὑπὸ γῆς ἅπαντα ἐργάζεται. Deleatur manifestum glossema. De summo deo, reliquorum (i. e. vulgo cultorum) deorum et mundi fabricatore, vide Zelleri opus *die Philosophie der Gr.* ed. III Vol. II, 1. p. 146, qui iam Socraticae doctrinae hoc dogma esse demonstrat loco Xenoph. Memor. IV, 3, 13, quem tamen locum pro spurio habet Krieger, *Forschungen* p. 220 sqq.

P. 599 A. πέντερον μιμηταῖς τούτοις οὗτοι ἐντυχόντες ἐξηπάτηνται καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν ὁρῶντες οὐκ ἀισθάνονται τρίτον ἀπὸ τοῦ οὗτος καὶ ἄβυσσος ποιεῖν μὴ εἶδῃ τὴν ἀλήθειαν. Immo vero τρίτον ἀπὸ τοῦ οὗτος, tertio gradu distantia, ut recte scribitur infra sub litt. D. Ὁ Φίλιπ Ὀμήρε, εἰπερ μὴ τρίτος ἀπὸ τῆς ἀληθείας εἴ ἀρετῆς πέρι κτέ.

P. 599 B. 'Αλλ' εἴπερ γε, οἶμαι, ἐπιστήμων εἴη τῇ ἀληθείᾳ τούτων πέρι, ἅπερ καὶ μιμᾶται; πολὺ πρότερον ΘΝ τοῖς ἔργοις ἂν σκουδάσειεν ἢ ἐπὶ τοῖς μιμήμασι κτέ. Legendum ΘΠΙ τοῖς ἔργοις κτέ.

P. 600 D. 'Ομηρον δ' ἄρα οἱ ἐπ' ἐκαίνου, εἴπερ οἶός τ' ἦν πρὸς ἀρετὴν δοῆσαι ἀνθρώπους, ἢ 'Ησίοδον βαψφδεῖν ἂν περιόντας εἶναι, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἂν αὐτῶν ἀντεῖχοντο ἢ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἡδάγκαν παρὰ σφίσιν οἴκοι εἶναι. Permire dictum pro οἴκετον, quod vide ne substituendum sit.

P. 601 D. Παλλὴ ἄρα ἀνάγκη τὸν χρώμενον ἐκάστῳ ἐμπειρότατον τε εἶναι, καὶ ἄγγελον γίνεσθαι τῷ ποιητῇ, οἷα ἀγαθὰ ἢ κακὰ ποιεῖ ἐν τῇ χρείᾳ ᾧ χρῆται. Expectabam potius οἷα ἀγαθὰ ἢ κακὰ (scil. ἐσι) ἐν τῇ χρείᾳ ᾧν (i. e. τῶν οἷς) χρῆται.

P. 604 A. πότερον μᾶλλον αὐτὸν οἶσι τῇ λύπῃ μαχεῖσθαι τε καὶ ἀντιτείνειν, ὅταν δρᾶται ὑπὸ τῶν δμοίων, ἢ ὅταν ἐν ἐρημίᾳ μόνος αὐτὸς καθ' αὐτὸν γίγνηται; Melius aberit μόνος, quod pars librorum habet post αὐτός.

P. 607 C. inter poetarum dicteria contra philosophos recensetur δ τῶν Δία σοφῶν δχλος κρατῶν, quam lectionem primus Bekkerus recepit e Parisiensi A pro vulgata διασόφων, quod sane Graecum non est vocabulum. Multum tamen dubito num vel poetae dicere licuerit Δία pro περὶ Δία σοφός, ut taceam philosophos plus curare τὸν θεὸν ἢ τὸ θεῖον, quam peculiarem aliquem deum. Quibus de causis conicio veram lectionem esse ΔΙΑ, i. e. δ τῶν λ/αν σοφῶν δχλος κρατῶν, quae tragici poetici esse possunt sic disposita:

δ τῶν λ/αν σοφῶν

δχλος κρατῶν.

Of. Eurip. Hipp. 518. Med. 305.

P. 609 E. ἄλλ' ἰὰν μὲν ἐμποιῇ ἢ αὐτῶν πονηρία [τῶν σιτίων] τῷ σώματι μόχθηριον, κτέ. Αὐτῶν refertur ad τῶν σιτίων modo praegressum.

P. 611 E. — ἐκεῖσε βλέπειν. Ποῖ, ἢ δ' ὅς. Εἰς τὴν φιλοσοφίαν αὐτῆς (sc. τῆς ψυχῆς), καὶ ἐννοεῖν ἂν ἄπτεται καὶ οἶων ἐφίσταται δμυλίδιν; ὡς συγγενῆς οὖσα τῇ τε θεῷ καὶ ἀθανάτῳ καὶ [τῷ] θεῷ ὄντι, καὶ οἷα ἂν γένοιτο τῷ τοιοῦτῳ πᾶσα ἐπισπομένη καὶ ὑπὸ ταύτης τῆς δρμης ἐκκομισθεῖσα ἐκ τοῦ πόντου, ἐν ᾧ οὖν ἔστι, καὶ περιπρὸςθεῖσα [πέτρας τε καὶ ὄρεα] ἢ οὖν αὐτῇ, ᾗτε γῆν

ἔσιωμένῃ, γενηρὰ καὶ πετρώδη πολλὰ καὶ ἄγρια περιπέφυκεν ὑπὸ τῶν εὐδαιμόνων λεγομένων ἐσιάσεων. Cum τὸ ἀθάνατον non diversum sit a sempiterno, absurde Bekkerus addidit articulum, quem pars librorum optime omisit. Deinde manifesto spuria sunt verba πέτρας τε καὶ ὄσρεα, adscripta olim ex iis quae leguntur sub litt. D ἅλλα δὲ προσπεφυκέναι, ὄσρεά τε καὶ φύκια καὶ πέτρας, quibus deletis nihil est amplius quod merito offendat. Nam περικρουθεῖσα, quod Morgenstern, probante Stallbaumio infelicissima coniectura mutat in παρακρουθεῖσα, recte explicari videtur anima, καὶδε περιστρεφόμενα ἐκκινῶσα ἐπὶ τὰ γενηρὰ καὶ πετρώδη πολλὰ καὶ ἄγρια κτέ., ut περιπεκρουμένος ἄνθρωπος ap. Bekk. An. I, 60 explicatur οὐχ ὁλόκληρος, ad quem usum compareretur quoque verbum περικόπτειν.

P. 615 C. τῶν δὲ εὐθὺς γενομένων καὶ ὀλίγον χρόνον βιούντων περί ἅλλα ἔλεγεν οὐκ ἄξια μνήμης. Stallbaum „suspisor post γενομένων excidisse ἀποθανόντων, quod etiam Astio in mentem venit.” Necessariam moriendi notionem excidisse ne caecum quidem fallere potest, verum supplendum fuerat non ἀποθανόντων, quod haud ita facile perire potuit, sed: τῶν δὲ εὐθὺς γενομένων <ἀπογενομένων> κτέ., i. e. qui statim ac natī sunt, decessere, ut vertit Ficinus.

Post pauca legitur: ἔφη γὰρ δὴ παραγενέσθαι ἐρωτωμένῳ ἑτέρῳ ὑπὸ (l. ὑφ') ἐτέρου, ὅπου εἶη Ἀρδιαῖος ὁ μέγας. — ἔφη οὖν τὸν ἐρωτῶμενον εἰπεῖν, οὐχ ἦκει, φάναι, οὐδ' ἂν ἦξει δεῦρο. „En satis certum exemplum futuri indicativi cum ἂν copulati.” exclamat soloecismorum strenuus patronus Stallbaum, non animadvertens Platonem iisdem litteris, sed copulatis, scripsisse: οὐδ' ἂν ἦξει δεῦρο, quod hominem docere potuerant ipsa verba sequentia: Ἔθεασάμεθα γὰρ οὖν δὴ καὶ τοῦτο τῶν δεινῶν θεαμάτων· ἐπειδὴ ἐγγὺς τοῦ σομίου ἤμεν μέλλοντες ἀνιέναι καὶ τᾶλλα πάντα πεπονηότες, ἐκείνῳ τε κατείδομεν ἐξαίφνης καὶ ἄλλους σχεδόν τι αὐτῶν τοὺς πλείους τυράννους. — οὕς οἰομένους ἤδη ἀναβήσεσθαι οὐκ ἐδέχετο τὸ σόμιον κτέ.

P. 616 C. καὶ τὸ ἄγκιστρον εἶναι [ἐξ] ἀδάμαντος. Genetivo materiei sedulo magistelli adscribere solent praepositionem.

P. 617 C. ἅλλας δὲ καθημένας περίξ δι' ἰσου τρεῖς, ἐν θρόνῳ ἐκάσην, θυγατέρας τῆς Ἀνάγκης, Μοίρας, λευχειμονούσας, σέμματα [ἐπὶ τῶν κεφαλῶν] ἐχούσας, Λάχεσιν τε καὶ Κλωθῇ καὶ

Ἄτροπον, ὁμνεῖν πρὸς τὴν τῶν Σειρήνων ἀρμονίαν κτῆ. Emblemata Graecitate arguitur. Plato si quid addidisset, scripsisset περὶ τὰς κεφαλὰς. Vide quae adnotavi ad Plat. Symp. pag. 212 E in *Lectiōnibus Rhepōtriacctinis* (Leidae ap. Brill. 1882). pag. 52.

P. 618 B C. ἐνθα δὴ — ὁ πᾶς κίνδυνος ἀνθρώπῳ, καὶ διὰ ταῦτα μάλισ' ἐπιμελητέον, ὅπως ἕκαστος ἡμῶν τῶν ἄλλων μαθημάτων ἀμελήσας τούτου τοῦ μαθήματος καὶ ζητητῆς καὶ μαθητῆς ἔσαι, ἐὰν ποθεν οἷός τ' ἦ μαθεῖν καὶ ἐξευρεῖν, τίς αὐτὸν ποιήσει δυνατόν καὶ ἐπισήμονα, βίον καὶ χρηστὸν καὶ πονηρὸν διαγιγνώσκοντα, τὸν βελτίω ἐκ τῶν δυνατῶν ἀεὶ πανταχοῦ αἰρεῖσθαι, ἀναλογιζόμενον πάντα τὰ νῦν δὴ ῥηθέντα. κτῆ. Cum manifesto hic agatur non de doctore, sed de disciplina, conieci: ὅπως ἕκαστος ἡμῶν τῶν ἄλλων μαθημάτων ἀμελήσας τούτου [τοῦ μαθήματος] καὶ ζητητῆς καὶ μαθητῆς ἔσαι, ἐὰν ποθεν οἷός τ' ἦ [μαθεῖν καὶ ἐξευρεῖν ahesse malim], ὁ αὐτὸν ποιήσει δυνατόν κτῆ.

P. 618 D. ὥς ἐξ ἀπάντων αὐτῶν δυνατὸν εἶναι συλλογισάμενον αἰρεῖσθαι, πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς φύσιν ἀποβλέποντα, τὸν τε χεῖρω καὶ τὸν ἀμείνω βίον, χεῖρω μὲν καλοῦντα ὃς αὐτὴν ἐκεῖσε ἄξει εἰς τὸ ἀδικωτέραν γίγνεσθαι, ἀμείνω δὲ ὅστις εἰς τὸ δικαιοτέραν, τὰ δὲ ἄλλα πάντα χαίρειν ἐὰν κτῆ. Non vereor ne quisquam paullo prudentior mihi obloquatur contendenti Platonem scripsisse: ὃς αὐτὴν ἐκεῖ (i. e. ἐν Αἴδου) ἄξει εἰς τὸ ἀδικωτέραν γίγνεσθαι κτῆ.

P. 619 B. καὶ δὴ οὖν καὶ τότε ὁ ἐκείθεν ἄγγελος ἡγγελλε τὸν μὲν προφήτην οὕτως εἰπεῖν· καὶ τελευταίῳ ἐπίοντι, ξὺν νῶ ἐλομένῳ, συντόνως ζῶντι, κεῖται βίος ἀγαπητός, οὐ κακός. μήτε ὁ ἀρχῶν αἰρέσεως ἀμελείτω, μήτε ὁ τελευτῶν ἀθυμείτω. Immo vero συντόνως ζητοῦντι, ne malam vitam eligat pro bona.

P. 620 A. ἰδεῖν μὲν γὰρ ψυχὴν ἔφη τὴν ποτε Ὀρφῆως γενομένην κύκνου βίον αἰρουμένην, — ἰδεῖν δὲ τὴν θαμύρου ἀηδόνος ἐλομένην· ἰδεῖν δὲ καὶ κύκνον μεταβάλλοντα εἰς ἀνθρωπίνου βίου αἴρεσιν (i. e. εἰς ἀνθρώπον, ἀνθρώπινον βίον ἐλόμενον) καὶ ἄλλα ζῷα μουσικὰ ὡσαύτως, ὡς τὸ <εἰκός· καὶ ἐκ τῶν ἄλλων δὴ θηρίων ὡσαύτως εἰς ἀνθρώπους ἵεναι καὶ εἰς ἄλληλα, τὰ μὲν ἄδικα εἰς τὰ ἄγρια, τὰ δὲ δίκαια εἰς τὰ ἡμερα μεταβάλλοντα, καὶ πάσας μίξεις (l. μίξεις) μίγνυσθαι>. εἰκοσὴν (libri ὡς τὸ εἰκός τὴν) δὲ λαχοῦσαν ψυχὴν ἐλῶσθαι λέοντος βίον· εἶναι δὲ τὴν Αἴαντος τοῦ Τελαμωνίου, Φεύγουσαν ἀνθρώπον γενέσθαι,

μερηνιμένην τῆς τῶν ὅπλων κρίσεως. Sic locum redintegrandum esse suspicor, in sua sede repositis verbis καὶ ἐκ τῶν ἄλλων — μίγνυσθαι, quae perinepte vulgo leguntur sub litt. D post verba καὶ ἀσμένην ἐλέσθαι. Agitur enim sub litteris B et C deinceps de animis Atalantae, Epei, Theraitae et Ulyssis, post quae vel caeco manifestum est locum non esse verbis: καὶ ἐκ τῶν ἄλλων δὲ θηρίων ὡσαύτως κτέ. Praeterea, ut primus intellexit Stallbaum, Plutarchus Symp. Quaest. IX. 5 p. 739 E servavit Platonis manum εἰκοσὴν, disputans cur dixerit εἰκοσὴν τὴν Αἴαντος ψυχὴν ἐπὶ τὸν κλῆρον ἐλθεῖν. Unde Stallbaum acute coniecit ὡς τὸ <εἰκός>, εἰκοσὴν, sed si recte hic inserui verba καὶ ἐκ τῶν — μίγνυσθαι, apparet hic, quale quid sexcenties factum vidimus, librarium aberrantibus oculis ab εἰκός ad εἰκοσὴν una cum priore vocabulo neglexisse interposita omnia. Postea vero sive ab ipso sive ab alio suppleta in margine, in alienum, ut fit, locum devenerunt.

Superest alius locus, in quo finem faciam disputandi, ubi verba quaedam vulgo non suo loco leguntur. Scribendum enim p. 621 A sq. σκηῶσθαι οὖν σφῶς ἤδη ἐσπέρας γυγνομένης παρὰ τὸν Ἀμέλητα ποταμόν, οὗ τὰ ὕδαρ ἀγγεῖον οὐδὲν εἴγειν. μέτρον μὲν οὖν τι τοῦ ὕδατος πᾶσιν ἀναγκαῖον εἶναι πιστεῖν, τοὺς δὲ Φρονήσει μὴ σφζομένους πλέον πίνειν τοῦ μέτρου· τὸν δὲ αἰεὶ πίνοντα πάντων ἐπιλανθάνεσθαι, <αὐτὸς δὲ τοῦ [μὲν abesse iubeo] ὕδατος κωλυθῆναι πιστεῖν>· ἐπειδὴ δὲ κοιμηθῆναι καὶ μέσας νύκτας γενέσθαι, βροντῆν τε καὶ σεισμόν γενέσθαι, καὶ ἐντεῦθεν ἑξακίνης ἄλλον ἄλλῃ φέρεσθαι. ἄνω εἰς τὴν γένεσιν, ῥιττοντας ὥσπερ ἀστέρας. [Hic vulgo sequuntur quae supra inserui] ὅπῃ μέντοι καὶ ὅπως εἰς τὸ σῶμα ἀφίκοιτο, οὐκ εἰδέναι, ἀλλ' ἑξαίφνης ἀναβλέψας ἰδεῖν ἔωθεν αὐτὸν ἤδη κείμενον ἐπὶ τῇ πυρᾷ.

Insuper autem offendit duplex γενέσθαι, quare vide an fuerit: ἐπειδὴ δὲ κοιμηθῆναι, κατὰ μέσας νύκτας γενέσθαι βροντῆν τε καὶ σεισμόν, καὶ ἐντεῦθεν ἑξακίνης ἄλλον ἄλλῃ φέρεσθαι κτέ.

**BIBLIOTHECA PHILOLOGICA BATAVA quater in anno prodibit Calendis
Ianuariis, Aprilibus, Iuliis, Octobribus.**

Pretium annuum erit floren. 5.25.

Singuli fasciculi separatim non venibunt.

Sumptibus E. J. BRILL, prodierunt:

- M. T. Cicero.** Commentarii rerum suarum sive de vita sua; accesserunt Annales Ciceroniani in quibus ad suum quaeque annum referuntur quae in his commentariis memorantur; utrumque librum scripsit W. H. D. Suringar. 1854. 2 part. 1 vol. 8°. f 8.50
- C. G. Cobet,** Varias lectiones, quibus continentur observationes criticae in scriptores Graecos. Editio secunda auctior. 1873. 8°. f 7.—.
- *Miscellanea Critica* quibus continentur observationes criticae in scriptores Graecos praesertim Homerum et Demosthenem. 1876. f 7.—.
- *Collectanea critica* quibus continentur observationes criticae in scriptores Graecos. 1877. 8°. f 7.—.
- *Hyperidis Orationes duae* 'Ο ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ ΛΟΓΟΣ et 'ΥΠΕΡ ΕΡΞΕΝΝΙΟΥ. Editio altera auctior et emendatior. 8°. 1877. f 1.50.
- *Observationes criticae et palaeographicae ad Dionysii Halicarnassensis antiquitates Romanas.* 1877. 8°. f 3.50.
- *De Philostrati libello ΠΕΡΙ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ.* 1859. 8°. 1.25.
- *Cornelii Nepotis vitae excellentium imperatorum.* In usum scholarum. 1881. kl. 8°. f 0.60.
- J. J. Cornelissen,** Oratio inauguralis. 1879. 8°. - 0.45.
- *Coniectanea Latina.* 8°. - 0.60.
- *Cornelii Taciti de vita et moribus Iulii Agricolae.* 1881. 8°. - 0.75.
- *Het zelfde werk.* In usum scholarum. 1881. kl. 8°. - 0.30.
- *Minucii Felicis Octavius.* 1882. kl. 8°. - 0.90.
- H. van Herwerden,** *Lectiones Rheno-Traiectinae* f 1.50.
- Dr. H. T. Karsten,** *De inkomsten en uitgaven van den Romeinschen Staat.* Antiquarische schets. 1e stuk: *De Republiek.* 1880. 8°. f 0.80.
- *Spicilegium criticum.* 1881. 8°. - 0.80.
- Lysiae** *Orationes et fragmenta.* Graece. Emend. C. G. Cobet. Edit. sec. emend. 1882. 8°. f 1.20.
- H. W. van der Mey,** *Studia Theognidea, accessit collatio codicis Mutinensis tantum non omnis.* 1860. 8°. f 0.75.
- E. Mehler,** *Luciani dialogi quattuor.* Graece. (Timon, Philopseudes, Verne historiae, Gallus). In usum scholarum f 1.90.
- Mnemosyne.** — *Bibliotheca philologica Batava.* Edid. C. G. Cobet, T. J. Halbertsma, H. G. Hamaker, E. J. Kiehl, etc. 1852—62. 11 vol. et Appendix ad vol. 2—7. 8°. (f 56.50) f 30.—.
- *Nova series scriptis* C. G. Cobet, C. M. Francken, H. van Herwerden, S. A. Naber, W. G. Pluygers, aliisque, colleg. C. G. Cobet, H. W. van der Mey. 1873—81. Vol. I—X. 8°. per volumen. f 5.25.
- Dr. J. S. Speijer,** *Latijnsche spraakkunst:*
- 1ste stuk. *Flexie en etymologie* f 1 90.
- 2de stuk. *Syntaxis* - 1.90.
- Xenophontis** *Expositio Cyri.* Graece. Emend. C. G. Cobet. Editio tertia emendatior. 1881. 8°. f 1.20.
- *Historia Graeca in usum scholarum.* Graece. Emendavit C. G. Cobet. Editio secunda emendatior. 1880. 8°. f 1.20.

NOV 10 1884

MNEMOSYNE.

BIBLIOTHECA PHILOLOGICA BATAVA

SCRIPSERUNT

C. G. COBET, C. M. FRANCKEN, H. VAN HERWERDEN,
S. A. NABER, J. J. CORNELISSEN, ALII.

COLLEGERUNT

C. G. COBET, H. W. VAN DER MEY.

NOVA SERIES.

VOLUMEN DUODECIMUM. PARS IV.

LUGDUNI-BATAVORUM

E. J. BRILL.

LIPSIAE,

O. HARRASSOWITZ.

1884.

INDEX.

	Pag.
Homérica posteriora, scripsit S. A. NABER. (<i>Continuantur ex pag. 244.</i>)	337—372.
Ad Taciti historias. J. J. CORNELISSEN	373—377.
Herodotea. Ad librum nonum. C. G. COBET	378—392.
Ad Ciceronis Palimpsestos. (<i>Continuantur ex pag. 291.</i>) C. M. FRANCKEN	394—404.
Herodotea scripsit H. VAN HERWERDEN	405—432.
De locis nonnullis apud Aelianum ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ. C. G. COBET.	434—442.
Ad Galenum. C. G. COBET	443—448.

NOV 10 1884

HOMERICA POSTERIORA.

SCRIPSIT

S. A. NABER.

(*Contin. e pag. 214*).

Trojani belli scriptorem ipsum ante relegi, quam digerere coepi ea quae olim ad Iliadem pertinentia adversariis meis comiseram, ut viderem numquid forte me fugisset eorum quae facerent ad suspiciones meas aut confirmandas aut evertendas. Non eram intentus ad nova quaerenda, nam minime laborabam inopia, sed repetita lectio tamen non fuit sine fructu; veluti statim haesi ad A 46, quem locum millies sine offensione legeram. Notissima verba sunt:

ὡς ἔφατ' εὐχόμενος, τοῦ δ' ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων·

βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρήνων χωόμενος κῆρ,

τὸξ' ὁμοισιν ἔχων ἀμφηρεφέα τε Φαρέτρην.

Haec probo, sed continuo illa sequuntur:

ἔκλαγξαν δ' ἄρ' οἷοι ἐπ' ὤμων χωομένοιο

αὐτοῦ κινηθέντος· ὃ δ' ἦεν νυκτὶ ἐοικώς.

Primum hic offendit iteratum participium *χωομένοιο*· jam enim dixerat poeta iratum deum esse ac praeterea inutiliter irae mentio fit: haec enim non causa fuit cur sagittae clangorem ederent, sed ipsa celeritas, qua deus de Olympo desiluit. Neque iratus Apollo est Aen. IV 149 vel IX 660, cum *tela sonant humeris*

vel Camilla Aen. XI 652. Etiam constructio laborat, quod interpretes frustra negant; audi modo: αὐτοῦ κινηθέντος *nicht mehr wie χωμένοιο, von ὧμων abhängig, sondern in freierer Verbindung angefügt: sowie er sich selbst in Bewegung gesetzt.* Scilicet talia probantur, donec melius inventum fuerit.

Zenodoti auctoritas hodie pluris habetur, quam quo tempore omnes jurabant in Lehrsii verba; hic autem duos versus de quibus agimus ἠθέτηκε, hoc est: locum iis dederat in editione quam procuravit, sed significarat spuria et insiticia verba sibi videri. Dixeris imprimis ei fuisse offensioni verba νυκτὶ εἰκῶς ediderat certe, quod haud parum facilius intellectu est: νυκτὶ ἐλυσθείς. Confitendum est νυκτὶ εἰκῶς veterem lectionem esse, quam etiam imitatur poeta, qui cecinit λ 606 de Hercule: ὁ δ' ἔρεμνῃ νυκτὶ εἰκῶς γυμνὸν τόξον ἔχων et quae sequuntur, sed contendo facilius esse admirari quam intelligere, quo illa Apollinis cum nocte comparatio pertineat. Melius certe de Hectore M 463: νυκτὶ Θοῇ ἀτάλαντος ὑπώπια, quod ut intelligi possit, facit additum ὑπώπια et statim pulcre sequitur: λάμπε δὲ χαλκῷ. Sed propemodum ridiculum est describere Apollinis imaginem, qui quantus erat totus noctis similis erat, neque a quoquam conspici poterat.

Tot concurrunt, ut minime dubitem quin corruptela hic lateat, sed etiamsi alterum versum servare non possimus, videndum num forte e priore eliminari possit ridiculum participium χωμένοιο, quod recte legitur in extremo versu Ψ 385, sed hic nimis absurdum est. Contuli equidem sequentes locos:

Δ 420: δεινὸν δ' ἔβραχε χαλκὸς ἐπὶ γῆθεσσι ἄνακτος
δρνυμένου.

N 19: τρέμε δ' οὔρεα μακρὰ καὶ ὕλη
ποσσὶν ὑπ' ἀθανάτοισι Ποσειδάωνος ἰόντος.

X 32: ὥς τοῦ χαλκὸς ἔλαμπε περὶ γῆθεσσι θεόντος.

Atque hinc suspicor legendum esse:

ἐκλαγξαν δ' ἄρ' ὀϊστοὶ ἐπ' ὧμων ῥωομένοιο,
quo facto sequens versiculus sponte excidet. De Apolline quum de Olympo delabatur, significantius certe verbum est ῥώεσθαι quam κινεῖσθαι. Deinde rectissime statim addi poterit:

ἔζετ' ἔπειτ' ἀπάνευθε νεῶν, μετὰ δ' ἰδὼν ἔηκεν.

Talia cum videam, confirmatur mihi id quod saepe suspicatus

sum, multa utilia etiam hodie inesse in Zenodoti lectionibus, quas si quis sine praejudicata opinione examinabit, etiamsi verae non videantur esse, tamen viam monstrabunt, qua pergere quarendo debemus.

A 60:

Ἄτρεΐδῃ, νῦν ἄμμε πάλιν πλαγχθέντας δῖω
ἀψ' ἀπονοσῆσειν, εἵκεν θάνατόν γε φύγοιμεν.

Legē: φύγοιμεν. Cf. Qu. Hom. p. 97.

A 64:

ἀλλ' ἄγε δὴ τίνα μάντιν ἔρειομεν ἢ ἱερῆα
ἢ καὶ ὄνειροπόλον, καὶ γάρ τ' ὄναρ ἐκ Διὸς ἐστίν,
ὅς κ' εἴπῃσι ὅτι τόσσον ἐχώσατο Φοῖβος Ἀπόλλων.

Legē: ὅς εἴπῃ. Cf. Qu. Hom. p. 97. Obiter in Scholio ad hunc locum: ἐστὶ γένος τι ἢ μαντική, διαιρουμένη εἰς εἶδη τρία, εἰς οἰωνοσκοπίαν, εἰς ἀεροσκοπίαν καὶ τὴν διὰ τῶν ὄνείρατων μαντείαν, emenda ἱεροσκοπίαν. Sequitur scholiasta ipsius Homeri triplicem divisionem.

A 171:

νῦν δ' εἴμι Φθίηνδ', ἐπεὶ πολὺ φέρτερόν ἐστιν
οἴκαδ' ἴμεν σὺν νηυσὶ κορωνίσιν, οὐδὲ σ' ὀίω
ἐνθάδ' ἄτιμος εἶναι ἄφενος καὶ πλοῦτον ἀφύξειν.

Hic breviter Nauckius: ἀφύξειν *omissum*. Concedo. Quid respondendum? Confer modo M 214:

ἐπεὶ οὐδὲ μὲν οὐδὲ ἔοικεν
δῆμον εἶναι παρὰξ ἀγορευόμεν, οὔτ' ἐνὶ βουλῇ
οὔτε ποτ' ἐν πολέμῳ, σὺν δὲ κράτος αἰὲν ἀέξειν.

Unde itidem requiro: ἄφενος καὶ πλοῦτον ἀέξειν, quod primum proclivi errore factum est ἀφέξειν, deinde ἀφύξειν.

A 218:

ὅς κε θεοῖς ἐπιτείθεται, μάλα τ' ἐκλυον αὐτοῦ.

Particula abundat et pronomen in oppositione non potest abesse. Lego: μάλα τοὶ κλύον αὐτοῦ. Parum prodest conferre: 509 εἰς 185.

Miro modo neglectum digamma est A 230: δῶρ' ἀποαιρεί-
σθαι. Commendo: ἀποαίνυσθαι, quomodo A 275: ἀποαίρεο
κούρην Nauckio placuit ἀποαίνυσο.

A 291:

εἰ δὲ μιν αἰχμητὴν ἔθεσαν θεοὶ αἰὲν ἰόντες
τοῦνεκά οἱ προθέουσιν ὀνειδεᾶ μυθήσασθαι;

Lege: προθέωσιν. Cf. Qu. Hom. p. 127.

A 294:

εἰ δὴ σοι πᾶν ἔργον ὑπείξομαι ὅττι κε εἶπες.

Locus, uti vides, vitium alit; nam si quod aliud verbum, cer-
tum est εἶπεν non pronunciandum esse sine Aeolica litera.
Coniecit Bentleius: εἰ δὴ σοι τι ἔπος ὑποείξομαι ὅττι κε εἶποις.
parum eleganter; deinde quae menda orta sunt ex ignorance
Aeolicae literae plerumque levia sunt et exigua mutatione pro-
curari possunt. Nauckius incertus haeret utrum deleat particu-
lam δὴ an cum Bentleio faciat. Gentius qui ante triginta annos
utilem operam posuit in prima rhapsodia recensenda, „corrup-
tela”, inquit, „e pertinacissimis est Quid scriptum fuerit, equi-
dem non video. Machaonem suum brevi hoc vulnus invenerit.”
Adeo etiam facillima viros doctos fallere possunt. Notum est
in dativis pronominum μοι, σοι et τοι ante brevem vocalem
diphthongum apud Homerum elidi posse; dixit ea de re Cobetus
in *Mnem.* XIV 362 et ipsi modo habebamus:

οὐδέ Σ' ὀίω

ἐνθάδ' ἄτιμος ἐὼν ἄφενος καὶ πλοῦτον ἀέξειν.

Ad eandem normam scribendum est:

εἰ δὴ πᾶν ἔργον σ' ὑποείξομαι ὅττι κε εἶπες.

A 349:

δακρύσας ἐτέρων ἄφαρ ἔζετο νόσφι λιασθείς.

Lege: ἄτερ. Cf. Qu. Hom. p. 128.

A 542:

αἰεὶ τοι φίλον ἐστὶν ἐμεῦ ἀπόνοσφιν ἰόντα
κρυπτάδια φρονέοντα δικάζέμεν.

Hic miror usum verbi δικάζέμεν sic absolute positi, cum prae-

sertim in superioribus non sermo fiat de iudicis officio. Rectius certe Θ 431:

Τρωσί τε καὶ Δαναοῖσι δικαζέτω, ὥς ἐπεικός.

Quam apte scribi poterit *κρυπτάδια φρονέοντ' ἰδιαζέμεν*. De accusativis *ἐόντα* et *φρονέοντα* et de errore quodam Aristarchi pluribus egi in Qu. Hom. p. 87. Praeterea cf. Schol. BL: *ἐν τῇ ἀπολογίᾳ μέμφεται ὥς ἀεὶ ἰδιάζοντος αὐτοῦ*.

Α 555:

νῦν δ' αἰνῶς δειδοικα κατὰ Φρένα μὴ σε παρείπῃ
ἀργυρόπεζα Θέτις. Συγάτῃρ ἄλλοιο γέροντος.

Non opus est dicere cur Bentleius hic *παρέλθῃ* scribere voluerit, sed Herwerdenus, postquam rectissime observavit indicativum modum requiri, „digamma”, inquit, „tam saepe neglectum violentis remediis reducere plenum est opus aleae”; itaque satis habuit commendare *παρεῖπεν*. De indicativo modo concedo omnia itemque concedo Aeolicam litteram non violentis remediis reducendam esse. Quid autem si lene remedium sufficit? Scribam:

νῦν Σ' αἰνῶς δειδοικα κατὰ Φρένα μὴ παραεῖπεν.

Etiam Homerus sic loqui solet, veluti

Ε 85: Τυδεΐδην δ' οὐκ ἂν γνοίης ποτέροισι μετείῃ.

Ι 191: δέγμενος Αἰακίδην, ὅποτε λήξειεν αἰδῶν.

Vide praeterea Σ 261 et Τ 311.

Α 559:

τῇ δ' ὀίω κατανεῦσαι ἐτήτυμον, ὥς Ἀχιλλῆα
τιμῆσῃς, δλέσῃς δὲ πολέας ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.

Hic Nauckius recte futura restituit, sed perperam scripsit *δλέσεις*, nam vera forma est *δλέεις*. Sic Φ 133 legitur *δλέσθε*. Eadem correctione opus erit ν. 399, nam nunc nihil curo interpolatum locum esse, qua de re egi in Qu. Hom. p. 14. De futuris Atticis eliso Σ vide Cobetum in *Mnem.* XIII 392.

Β 8:

βάσκ' Ἴσι, οὕλε θνείρε, θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν.

Lege: οὕλος. Cf. Qu. Hom. p. 136.

B 340:

ἐν πυρὶ δὴ βουλαὶ τε γενοίαιτο μήδεα τ' ἀνδρῶν.

Paulo aptius verbum est νεμοίαιτο. Vide modo

B 780: οἱ δ' ἄρ' ἴσαν ὥς εἴ τε πυρὶ χθρὼν πᾶσα νέμοιτο.

Ψ 177: ἐν δὲ πυρὶ μένος ἦκε σιδήρεον, ὄφρα νέμοιτο.

Noſſe mihi videor quid apud Homerum ζώνη ſignificet et conferre quis poterit Lehrſium, qui etiam adſcripſit ſcholion ad A 234. Sed miror in Agamemnonis deſcriptione B 479:

δμματα καὶ κεφαλὴν ἱκελος Διὶ τερπικεραύνῳ,

Ἄρει δὲ ζώνην, ἔρνον δὲ Ποσειδάωνι.

Audi interpretem: ζώνην iſt nach dem Zuſammenhang nothwendig auf die Gegend des Leibes zu beziehen. Audio, ſed hoc me male habet, quod vocabulum alibi numquam hoc modo uſurpatum invenio. Nimirum die Vergleichung mit den drei Göttern ſetzt einen feſten und anerkannten Charakter der einzelnen Götterbilder voraus. Quomodo igitur Martem repræſentabimus? Fuitne σφικώδης? Ridiculum eſt credere et contrarium ſi fieri poteſt etiam magis eſt ridiculum. Neque alibi Γ 168, 194, 227, ubi Agamemnon cum aliis ducibus comparatur, illius ζώνης ulla mentio fit. Quid autem eximium Mars habuit? Notum id eſt, vide E 859:

ὁ δ' ἱβραχε χάλκεος Ἄρης

ὅσον τ' ἐννεάχιλοι ἐπίαχον ἢ δεκάχιλοι

ἄνδρες ἐν πολέμῳ.

Neque Menelaus tantum fuit βοὴν ἀγαθός, ſed frater quoque Θ 223:

εἷ δ' ἐπ' Ὀδυσῆος μεγακῆτεϊ νηὶ μελαίνῃ,

ἢ β' ἐν μεσσάτῳ ἔσκε, γεγωνέμεν ἀμφοτέρωσιν·

ἦυσεν δὲ διαπρύσιον Δαναοῖσι γεγωνώς.

Itaque aptum foret:

Ἄρει δὲ φθογγήν, ἔρνον δὲ Ποσειδάωνι.

Of. B 791:

εἶσατο δὲ φθογγὴν υἱὶ Πριάμοιο Πολίτῃ.

Γ 55:

οὐκ ἄν τοι χραίσμῃ κίθαρις τὰ τε δῶρ' Ἀφροδίτης

ἢ τε κόμῃ τὸ τε εἶδος, ὅτ' ἐν κονίεσσι μιγείης.

Hic non est locus optativo et requiro *μῖγείης*. Cur haec forma praeferenda sit, non *μῖγήης*, sicuti hodie plerique scribunt, ostendere conatus sum in Qu. Hom. p. 81, nec multum tribuo argumento, quo Bergkii utitur ad Theogn. 689.

Γ 74:

οἱ δ' ἄλλοι Φιλότῃτα καὶ ὄρκια πιστὰ ταμόντες
ναίοιτε Τροίην ἐριβόλακα, τοὶ δὲ νεέσθων.

Hic consideranda est Aristonici adnotatio: ἡ διπλὴ περιεσιγμένη, ὅτι Ζηνοδοτος γράφει *ναίοιμεν*. γελοῖον δὲ ἐς αὐτὸν καταριθμεῖν τοῖς ὕστερον οἰκήσουσι τὴν Τροίαν, ἀδελότητος οὐσης εἰ νικήσει, ubi obiter corrige: ἀδελου ἔτι ὄντος. Hoc vere observavit Aristarchus: ferendum non est *ναίοιμεν*, sed unde ea scriptura nata est? Multo accuratius quam plerumque fieri solet, examinandae mihi videntur lectiones, quae in Zenodoti editione fuerunt. Corruptum est *ναίοιμεν*, sed veram scripturam intus celat, nempe: *ναίετε μέν*. Recte autem *ναίοιμεν* legitur in praeconis verbis vs. 257. De vs. 102 dubito debeamne praeferre *διακρινθεῖτε* an *διακρινθητε*. Alii videant.

Γ 172:

αἰδοῖός τέ μοι ἐσσί, φίλε ἔκυρέ, δεινός τε.

Lege: φίλος ἔκυρός. Cf. Qu. Hom. p. 136.

Γ 173:

ὥς ὄφελεν θάνατός μοι ἄδεῖν κακός, δακρύει δαῦρο.

Neglectum digamma offendit Nauckium, qui verum esse suspicatur θάνατός με εἶναι. Probabilius est: θάνατός με λαβεῖν. Cf. Qu. Hom. p. 128.

Γ 439:

νῦν μὲν γὰρ Μενέλαος ἐνίκησεν σὺν Ἀθήνῃ,
κεῖνον δ' αὖτις ἐγώ.

Malim: νῦν ἐμὲ μὲν Μενέλαος.

Γ 453:

οὐ μὲν γὰρ Φιλότῃτι γ' ἐκεύθανον, εἴ τις ἴδοιτο.

Lege: ἐκευθον ἄν. Cf. Qu. Hom. p. 100.

Δ 338:

ὦ υἱὲ Πετεῶο διοτρεφέος βασιλῆος.

Lege: υἱός. Cf. Qu. Hom. p. 136.

Turbati sunt versus Δ 378 sqq. Mihi verus ordo esse videtur:

374.

οὐ γὰρ ἔγωγε

375. ἤντησ' οὐδὲ ἴδον· περὶ δ' ἄλλων φασὶ γενέσθαι,

378. οἳ ῥα τότε ἔσρατῶνθ' ἱερὰ πρὸς τείχεα Θήβης.

376. ἦτοι μὲν γὰρ ἄτερ πολέμου εἰσῆλθε Μυκῆνας

377. κείνος ἄμ' ἀντιθέω Πολυνείκει, λαὸν ἀγείρων,

379. καὶ ῥα μάλα λίσσοντο δόμεν κλειτοὺς ἐπικούρους.

Cf. *Mnem.* IV p. 201.

Ferri non debet ἐκκατιδὼν Δ 508:

νεμέσῃσε δ' Ἀπόλλων

Περγᾶμου ἐκκατιδὼν, Τρώεσσι δὲ κέκλετ' αὔσας.

Quaerit Nauckius num forte verum sit ἐκκαθορῶν· equidem corrigam: ἐκπροιδὼν. Facilius est corrigere H 21:

τῇ δ' ἀντίος ὄρνυτ' Ἀπόλλων

Περγᾶμου ἐκκατιδὼν.

Ibi enim verum est ἐκκατιδὼν idque etiam Nauckio placuisse video. Sed quomodo scribendum εἰσανιδὼν Π 232 et Ω 307?

E 36:

τὸν μὲν ἔπειτα καθεῖσεν ἐπ' ἡϊόεντι Σκαμάνδρῳ.

Quam parum conveniens adjectivum sit ἡϊόεις, satis docet Buttmannus in *Lexilogo* II p. 22 itaque Nauckius correxit: ἐπὶ ἰόεντι. Verisimilius fortasse poteris: καθεῖσ' ἐπὶ ποιήεντι Σκαμάνδρῳ. Ipsum dativum ποιήεντι, qui alibi nusquam occurrit, Hesychius interpretatus est et quo adjectivo poeta urbes ornavit, eodem etiam nunc flumen ornare potuit. Λειμὼν Σκαμάνδριος ἀνθεμῶσις dicitur B 467.

Ut appareat quid sentiam de E 46, res paulo altius rependa est. Faciam initium a Schol. *Iliad.* A 496, ubi verbum ἀνεδύσσοτο ita explicatur: παρατατικοῦ παθητικοῦ, ὡς ἀπὸ τοῦ δύω ἐνεσῶτος τὸ παραγωγὴν δῦμι, ὃ μέλλων δύσω καὶ ἐγένετο ὃ μέλ-

λων ἐνεσῶς, οὗ δ' παθητικὸς δύσομαι, δ' παρατατικὸς ἐδυτόμην, ἐδύσето κτέ. Itaque habemus indicativum ἐδύσето, nam Homerus uti vides a prima persona abstinere debuit et conjunctivum δύσωμαι, cuius vocalem poeta de more corripere poterit, et imperativum δύσεο, sed incommodae formae sunt δυσοίμην, δύσεσθαι et δυσόμενος propter futuri temporis convenientiam. Hinc invenimus O 120: ἔντε' ἐδύσето, β 388 et γ 487: δύσετό τ' ἥλιος, 276: δύσεο δὲ μνηστῆρας, Α 496: ἀνεδύσето κύμα θαλάσσης, ζ 127: θάμνων ὑπεδύσето, alibi. Esse autem aoristum tempus minimeque imperfectum, effici poterit ex iis quae Cobetus disputavit ad η 289, *Mnem.* XV 269. Sed admodum mirum est participium α 25: οἱ μὲν δυσόμενον Ὑπερίωνος, οἱ δ' ἀνίδντος, ubi temerarium fortasse est δυσόμενον reponere, etiamsi primam syllabam praesenti tempore productam facilius laturus sim quam Herwerdenus fecit in Quaestionibus Epicis p. 6. Itidem habemus apud Homerum ἐβήσето, κατεβήσето, ἐπεβήσето et imperativos καταβήσεο et ἐπιβήσεο ac praeterea conjunctivum καταβήσεται O 282:

οἱ δ', ὥς τε μέγα κύμα θαλάσσης εὐρυπόροιο
νῆδς ὑπὲρ τοίχων καταβήσεται, ὅππότε' ἐπείγῃ
ἷς ἀνέμου.

Itidem habemus imperativum ἄξετε, infinitivos ἀξέμεν et καταξέμεν et ἄξοντο Θ 545 et ἄξουσθε imperativum Θ 505. Deinde aoristus est ἴξον, ἴξες, ἴξε veluti γ 31 et δ 1 et imperativum λάξεο I 617 et ὀρσεο, quod satis crebro invenitur. Denique imperativi sunt οἰσέτω, οἰσετε et infinitivus οἰσέμεν γ 429 et οἰσέμεναι Γ 120. Sic confirmatur quod supra dicebam: harum formarum indicativus reperitur, imperativus, etiam conjunctivus, sed optativi nullum est vestigium, participium δυσόμενος haud uno nomine suspectum est, sed infinitivi indubitata exempla sunt ἀξέμεν et οἰσέμεν.

Hisce omnibus quae vulgo nota sunt, alia quaedam addi possunt. Veluti Ω 704 imperativus mihi esse videtur:

ἔψουσθε Τρῶες καὶ Τρωάδες Ἑκτορ' ἰόντες.

Si quidem ἀντίδω futurum est, sequitur aoristum esse:

Ψ 648: ὥς ποτ' ἔον· νῦν αὖτε νεώτεροι ἀντιοώντων.

Itidem κεχολώσεται conjunctivus aoristi est ω 544:

μήπως τοι Κρονίδης κεχολώσεται εὐρύππα Ζεύς,

coll. A 139 et T 301. Imperativus denique est *πελάσσειτον*, K 442. Alia sunt de quibus dubito, veluti de δ 274.

Venio nunc ad eum locum propter quem haec disputatio instituta fuit. Legitur E 46:

τὸν μὲν ἄρ' Ἴδομενεὺς δουρικλυτὸς ἔγχεϊ μακρῷ
νύξ' ἵππων ἐπιβησόμενον κατὰ δεξιὸν ὤμων·
ἤριπε δ' ἐξ ὀχλέων.

Recte ostendit Herwerdenus *ἐπιβησόμενον* hic futuri temporis significationem non posse habere, quum curru non possit excidere, qui eum nondum conscenderit, itaque suspicatur participium esse aoristi *ἐπεβήσετο*. Recte ad sententiam, nec tamen amicus meus videtur animadvertisse horum aoristorum participia non fuisse in usu. Veluti *ἐπιβησόμενος* certo certius futuri participium est Ψ 379; quam fuisset incommodum eidem participio etiam praeteriti temporis significationem tribuere. Accedit similis locus Π 343, ubi itidem mire:

Μηριόνης δ' Ἀκάμαντα κίχελς ποσὶ καρπαλίμοισι
νύξ' ἵππων ἐπιβησόμενον κατὰ δεξιὸν ὤμων·
ἤριπε δ' ἐξ ὀχλέων.

Fugit Acamas; insequitur Meriones; Acamas currum conscendit; vulneratur; decidit de curru: quam mire et perplexe haec nunc Graece dicuntur. Ipsi Graeci quum primum audiebant participium *ἐπιβησόμενον*, necessario cogitatione delabebantur ad futuri temporis significationem: postquam addiderat rhapsodus *ἤριπε δ' ἐξ ὀχλέων*, tum demum poterant errorem agnoscere. Commodius certe scribitur H 15:

Ἴφίνοον βάλε δουρὶ κατὰ κρατερὴν ὕσμινην
Δειτιάδην ἵππων ἐπιάλεμον ὠκειάων.

Quomodo hinc emergemus? Vera scriptura nisi fallor eruenda est e vicino loco E 20. Duo sunt fratres in uno curru Phegeus et Idaeus; illum Diomedes interficit, deinde

Ἰδαῖος δ' ἀπόρουσε λιπὼν περικαλλέα δίφρον
οὐδ' ἔτλη περιβῆναι ἀδελφεό κταμένοιο.

Quid hic Zoilus? λίαν, Φησὶ, γελοίως πεποίηκεν ὁ ποιητὴς τὸν Ἰδαῖον ἀπολιπόντα τοὺς ἵππους καὶ τὸ ἄρμα φεύγειν· ἡδύνατο γὰρ μᾶλλον ἐπὶ τοῖς ἵπποις. Non vacat nunc quaerere, cur Homerus Idaeum repraesentaverit de curru desilientem; fortasse strage facta et perturbatis ordinibus non erat expeditum ducere currum,

qua πλεῖστοι κλονέοντο· hoc certe video haud semel de fugientibus idem narrari. Desiliunt bellatores de curru, ut impetum faciant in hostem, veluti:

Λ 423: Χερσιδάμαντα δ' ἔπειτα, καθ' ἵππων αἰξάντα
δουρὶ κατὰ πρότμησιν ὑπ' ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης
νύξεν,

sed iisdem verbis utitur poeta de Hippodamante, qui fugam capessiverat Γ 401:

Ἴπποδάμαντα δ' ἔπειτα καθ' ἵππων αἰξάντα
πρόσθε ἔθεν φεύγοντα μετάφρενον οὐτάσσε δουρί.

Itaque alter umbilico, tergo alter ferrum recipit. Iam quid censendum est de E 46 et Π 343? Nempe in fuga Idomeneus Phaestum, Meriones Acamanta interfecerunt, quum in eo essent ut currum non conscenderent, sed ut *relinquerent*, equis fortasse consternatis, quod etiam Nestori accidit Θ 81. Quid igitur rescribendum est? Certum est ἀποβήσόμενον utrobique veram scripturam esse. Noli credere nimis violentam eam medicinam esse; primum enim facile intelligimus locum *de industria* corruptum fuisse, ut Zoili reprehensio eluderetur. Deinde conferri jubeo E 227, ubi quum Zenodotus recte edidisset ἐπιβήσομαι, Aristarchus nescio quo iudicii errore ἀποβήσομαι rescripsit. Dixi de eo loco Qu. Hom. p. 111 et notabile hoc est in Aristarcho exemplum ἀκρισίας, qui E 227 perperam rescripsit ἵππων ἀποβήσομαι, quum idem recte legeretur P 480. Rem cum cura considerent Regimontani et alii, qui Aristarchi vestigia adorare solent eique tantum tribuunt quantum Bentleio nemo tribuit.

E 87:

θῦνε γὰρ ἄμ πεδίον ποταμῷ πλήθοντι ἰοικῶς
χειμάρρῳ, ὅς τ' ὤκα ῥέων ἐπέδασσε γεφύρας.

Lego: ἐπέδασσε. Cf. *Mnem.* IV 202. In eandem conjecturam post me Nauckius incidit *Bulletin* IX p. 334. Praeter locos quos olim laudavi, nunc addo Lucret. I 285.

Facile id verum esse comperies quod Porsonus adnotavit ad Eur. Med. 1363, Atticos sine discrimine dixisse ἀμβλώψ et ἀμβλωπός, γοργώψ et γοργωπός, ἄδμης et ἄδμητος, ἄζυξ et ἄζυγος,

cet. Apud Homerum autem, nisi fallor, tolerari non debent nisi formae breviores. Καλλιθριξ apud eum invenio et κρατερῶνυξ et χαλκοχιτών et αἰολοθάρηξ et χρυσάμπυξ et καλλιγύναιξ et ἐριαύχην et alibi ἐρυσάρματος ἵππους appellavit; verbo, ab ea norma numquam deflexisse videtur. Paucissimi loci refragantur; fieri sane potest ut unus alterve versus me fugerit: numquam enim animo ad eam rem unice intento Homerum perlegi; sed fieri vix potest ut multa me fugerint. Sed recte legitur E 195:

πέπτανται· παρὰ δὲ σφι ἐκάσψ διζυγες ἵπποι

Perperam autem, si quid video:

B 293: ἀσχαλάα σὺν νηὶ πολυζύγῳ, ὄνπερ ἄελλαι

ν 116: οἱ δ' ἐκ νηὸς βάντες ἐϋζύγου ἡπειρόνδε

ρ 288: τῆς ἔνεκεν καὶ νῆες ἐϋζυγοὶ δπλίζονται

Quantillum est reponere πολύζυγι τόνπερ, ἐϋζυγος et ἐϋζυγες. Δολόμητις est et πολύμητις: itaque A 540 malo δολόμητι quam δολομήτα et ποικιλόμητις quam ποικιλομήτης, quod haud semel legitur. Nec video cur Saturnus filio dicatur fuisse callidior et Jupiter mihi erit Κρόνου πάις ἀγκυλόμητις non ἀγκυλομήτω. Laetus video de adjectivis δολόμητις et ἀγκυλόμητις mihi cum Nauckio convenere, cuius doctam et copiosam disputationem vide *Bulletin* XXII 14. Restant duo loci:

E 509: Φοίβου Ἀπόλλωνος χρυσαόρου, ὃς μιν ἀνώγει.

O 256: Φοῖβον Ἀπόλλωνα χρυσάορον, ὃς σε πάρος γε.

Qui versus nullo negotio emendari poterunt, si quidem post quantum pedem hiatus legitimus est.

E 253:

οὐ γὰρ ἐμοὶ γενναῖον ἀλυσκάζοντι μάχεσθαι.

Lege: ἀλυσκάζοντα. Cf. Qu. Hom. p. 90.

E 408:

νήπιος, οὐδὲ τὸ οἶδε κατὰ Φρένα Τυδέος υἱός

ὅττι μάλ' οὐ δηναιδὸς ὃς ἀθανάτοισι μάχεται,

οὐδὲ τι μιν παῖδες ποτὶ γούνασι παππάζουσιν.

Requiro futurum παππάζουσιν. Fierine potest ut ante me nemo hoc senserit? Non invenio certe qui eam suspicionem jam in medium protulerit.

E 492:

σοὶ δὲ χρὴ τάδε πάντα μέλειν νύκτας τε καὶ ἡμάρ,
 ἄρχους λισσομένῳ τηλεκλεϊτῶν ἐπικούρων
 νωλεμέως ἐχέμεν, χαλεπὴν δ' ἀποθέσθαι ἐνιπὴν.

Sarpedonis sunt ad Hectorem verba, sed non hi sunt heroum mores qui per totam Iliadem saepe acerbissimis conviciis commilitones insectantur, quo eos ad pugnam audentiores reddant. Veluti quam petulanter Agamemnon se gerit ἐν γῇ ἐπιπωλήσει. Itaque longe convenientius est: χαλεπὴν δ' ἐπιθέσθαι ἐνιπὴν. Ipsum Hectorem vide χαλεπὴν ἐπιτιθέμενον ἐνιπὴν M 409 et alibi.

E 530:

ἀλλήλους αἰδεῖσθε κατὰ κρατερὰς ὕσμινας·
 αἰδομένων δ' ἀνδρῶν πλέονες σόοι ἢ πέφανται·
 Φευγόντων δ' οὔτ' ἄρ κλέος ὄρνυται οὔτε τις ἀλκή.

Hic miror quomodo recte inter se opponi possint verba αἰδεῖσθαι et Φεύγειν. Difficile est non incidere in διεμένων. Cf. M 276: δῆλους προτὶ ἄστυ δίεσθαι et E 763: αἶ κεν Ἄρηα λυγρῶς πεπληγυῖα μάχης ἐξαποδίωμαι.

Molesta est conjunctio δέ E 703:

ἔνθα τίνα πρῶτον, τίνα δ' ὕστατον ἐξενάριξαν;

Erunt qui malint: τίνα δεύτατον ἐξενάριξαν.

E 729:

τοῦ δ' ἐξ ἀργύρεος βυμβός πέλεν· αὐτὰρ ἐπ' ἄκρῳ.

Ἐπὶ τῶν ἀθανάτων necessarium est praesens πέλει. Cf. Qu. Hom. p. 109.

Στρέφειν et τρέπειν quae verba alibi crebro confundi solent, etiam apud Homerum interdum confusa reperies. Veluti Z 61:

ὥς εἰπὼν ἔτρεψεν ἀδελφεόφρηνας ἥρας,

si contuleris O 203:

ἢ τι μεταστρέψεις; σρεπταὶ μὲν τε φρένες ἐσθλῶν

vel T 248:

σρεπτή δὲ γλῶσσο' ἐς βροτῶν, πολέες δ' ἐνι μῦθοι,

mecum fortasse suspicaberis praestare ἔτρεψεν. Nusquam discrimen melius apparere poterit quam Σ 138:

ὥς ἄρα φωνήσασα πάλιν τράπεθ' υἱὸς ἔοτο
καὶ εἰς φθεῖτο' ἄλλῃσι κασιγνήτῃσι μετηύδα.

Deinde si recte legitur O 52:

τῷ κε Ποσειδάων γε, καὶ εἰ μάλα βούλεται ἄλλῃ,
αἰψα μεταστρέψει νόον μετὰ σὸν καὶ ἑμὸν κῆρ,

verosimiliter corrigendum est Θ 451:

οὐκ ἄν με τρέψειαν ὅσοι θεοὶ εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ

et praefero στρέψειαν. Itidem Σ 469:

τὰς δ' ἐς πῦρ ἔτρεψε κέλευσέ τε ἐργάζεσθαι,

malo ἔστρεψε. Alii loci sunt veluti N 396 et T 488, de quibus nihil nimis fidenter pronunciare audeo.

Debebimusne ferre verbum φύει intransitive positum Z 149? Homeri verba sunt:

ὥς ἀνδρῶν γενεὴ ἣ μὲν φύει, ἣ δ' ἀπολήγει.

Admodum facilis correctio est φύετ', sed ipsa corrigendi facilitas nonnullis fortasse scrupulum injiciet.

Certa correctio est Z 289:

ἐνθ' ἔσαν οἱ πέπλοι παμποικίλα ἔργα γυναῖκῶν.

Emendandum est: ἐνθα F' ἔσαν, quod ante triginta annos Gentius jam vidit ad A 195, sed nemo aurem praebuit. Multa bona in parvo libello insunt, etiam hodie lectu jucunda. Eadem correctione opus est o 125.

Multiplices errores ab grammaticis et librariis commissi fuerunt circa pronomem personale tertiae personae, quum ignorarent usum Aeolicae literae. Componam quae de hoc genere observavi. Messis aliorum fuit; mihi spicas legere relinquitur. Primum dabo locos ubi olim circa dativum casum peccatum fuit. Veluti B 665: ἀπείλησαν γὰρ οἱ ἄλλοι, mutato accentu rescriptum fuit: ἀπείλησαν γὰρ οἱ ἄλλοι, sicuti α 157 scribitur: ἵνα μὴ πευθοῖαθ' οἱ ἄλλοι et E 338: ὅν οἱ χάριτες κάμον αὐταί, praestat ὃν αἱ χάριτες. Deinde Z 90: πέπλον, δς οἱ δοκέει, uniuscuiusque est reponere πέπλον ὃ οἱ δοκέει et Π 735: μάρμαρον δκριόενθ' ὃν οἱ περὶ χεῖρ ἐκάλυψεν pro δκριόεντα τόν. Expuncto pronomine Ω 53 pro νεμεσσηθῶ μὲν οἱ ἡμεῖς repositum fuit νεμεσσηθείομεν ἡμεῖς et ν 430: κάρψεν μὲν χροά καλόν pro κάρψε μὲν οἱ χροά. Similiter expuncta

fuit particula ε 234: δῶκ' ἐν οἱ πέλεκυν pro δῶκε μὲν οἱ πέ-
λεκυν et λ 442: μὴ οἱ μῦθον ἅπαντα pro μὴ δ' οἱ μῦθον.
Minus certum est Z 101: οὐδέ τις οἱ δύναται μένος ἀντιφερ-
ζειν, ubi Nauckius commendavit οὐ τις οἱ et Ω 72: ἥ γὰρ οἱ
αἰεὶ μήτηρ παρμέμβλωκεν, ubi eiusdem suspicio est εἴ γε οἱ αἰεὶ
et ζ 280: ἥ τις οἱ εὐξαμένη πολυάρητος θεὸς ἤλθεν, pro quo
Petropoli placet ἥ τις εὐξ, Amstelodami autem ἥ οἱ εὐξ.

Interdum γὰρ et δέ confusa videntur, veluti Λ 339: οὐ γὰρ
οἱ ἵπποι ἐγγυὲς ἔσαν, ubi correctum fuit οὐδέ οἱ ἵπποι et Ψ 865:
μέγῃ γὰρ οἱ τόγ' Ἀπόλλων, ubi Heynius correxit: μέγῃ
δὲ οἱ.

Accusativo casu I 141 facile est reponere τίσω δέ ἐ ἴσον Ὀρέτη
pro τίσω δέ μιν, cf. Qu. Hom. p. 97. Eadem correctione usus
est Nauckius δ 706: ὅψ' δὲ δὴ μιν ἔπεσσιν pariterque η 322,
ι 258, 363 et κ 500.

Excidit pronomen ζ 146: λίσσεσθαι ἐπέεσσιν, ubi Nauckius
conjecit λίσσεσθαι ἐ ἔπεσσιν idemque pronomen fere sine vesti-
gio periit:

Π 545: μὴ F' ἀπὸ τεύχε' ἔλονται ἀεικίσσῳσι δὲ νεκρόν.

Ω 154: ὅς F' ἄξει ἥδ' ἐκὼν ἄγων Ἀχιλλῆι πελάσῃ.

337: ὡς ἄγαγ' ὡς μὴ τις Fε ἴδῃ μήτ' ἄρ τε νοήσῃ.

α 204: ἔσσεται, οὐδ' εἰ πέρ Fε σιδήρεα δέσματα' ἔχουσιν,
de quibus locis luculenter dixit Cobetus in *Musm.* XIII 203.
Accedit ι 414, quem locum correxi Qu. Hom. p. 136: ὡς F'
ὄνομ' ἐξαπάτησεν ἐμόν· deinde E 139:

τοῦ μὲν τε σθένος ὥρσεν, ἔπειτα δέ τ' οὐ προσαμύνει,
multo malim: ἔπειτα δέ F' οὐ προσαμύνει. Itidem ε 321:

εἵματα γὰρ ῥ' ἐβάρυνε, τὰ οἱ πόρε δῖα Καλυψώ;
difficile est non suspicari veram scripturam esse: εἵματα γὰρ F'
ἐβάρυνε.

Multo incertius est quod pronunciari potest de noto loco M 204:

Κόψε γὰρ αὐτὸν ἔχοντα κατὰ σῆθος παρὰ δειρὴν,
ubi frustra se torquent interpretes ut vulgatam scripturam
tueantur; mihi placet quod facile intellectu est: κόψε δέ F' αὐτὸν
ἔχοντα, quocum conferri poterit γ 400: ἔσσω δ' κε συγέσσι ἰδὼν
ἄνθρωπος ἔχοντα. Sed plane nescio quid dicam de Ξ 162:

ἐλθέμεν εἰς Ἴδην ἐν ἐντύνασαν ἐ αὐτήν·

hoc tantum video conferendos esse versus P 551 et ρ 387.

Supra jam dicebamus elidi posse diphthongos in dativis pronominum *μοι, σοι* et *Φοι* et emendavimus A 294 et Z 289. Operae pretium est nunc addere E 735: *ποικίλον, ὃν ῥ' αὐτὴ ποιήσατο*, ubi malo *ὃν* F' αὐτὴ itidemque Θ 386. Etiam Ψ 313 fortasse praestat inserto pronomine *μητίν (μ')* ἐμβάλλαιο θυμῷ.

Z 386:

ἀλλ' ἐπὶ πύργον ἔβη μέγαν Ἴλιου, οὐνεκ' ἄκουσεν
τείρεσθαι Τρῶας, μέγα δὲ κράτος εἶναι Ἀχαιῶν.

Facile est conjicere ἐπὶ τεῖχος ἔβη μέγα Ἴλιου. Et statim sequitur:

ἡ μὲν δὴ πρὸς τεῖχος ἐπειγομένη ἀφικάνει.

Πύργος et τεῖχος itidem confusa sunt M 338.

Z 510:

ἄμοισ' αἰσσονται· ὁ δ' ἀγλαΐῃφι πεποιθώς.

Commendavi γεγηθώς *Mnem. XXI 266.*

Post verba gaudendi et dolendi satis nota est structura Oropica quae dicitur. Non tamen supervacaneum judico primum ex Atticis scriptoribus quaedam exempla afferre; veluti Euripides dixit Hippol. 1339: *τοὺς μὲν εὐσεβεῖς θεοί-θνήσκοντας οὐ χαίρουσιν*. Rhes. 391: *χαίρω δέ σ' εὐτυχοῦντα καὶ προσήμενον πύργοι-σιν ἐχθρῶν* et ap. Suidam v. *χαίρω*.

χαίρω σέ τ' ὦ βέλτισον Ἀλκμήνης τέκος
σωθέντα τὸν τε μιᾶρὸν ἐξολωλότα.

Sophocles scripsit Aiac. 136: *σὲ μὲν εὖ πράσσοντ' ἐπιχαίρω* et Philoct. 1314: *ἦσθην τε πατέρα τὸν ἐμὸν εὐλογοῦντά σε αὐτόν τ' ἐμέ*. Denique Eupolidis fragmentum est: *ἦδη γὰρ Ἀρίσταρχον στρατηγοῦντ' ἄχθομαι*.

Adscribam Homeri locos, ubi poeta eodem modo locutus est. Primus est H 308:

τοὶ δὲ χάρησαν

Αἴαντος προφυγόντα μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους

Sic enim scribendum est, expuncto vs. 309, quod ostendisse mihi videor in Qu. Hom. p. 154. Deinde Θ 378:

γηθήσει προφανέντε ἀνὰ πτολέμοιο γεφύρας.

Tertius locus est I 77: *τίς ἂν τάδε γηθήσειεν*; quartus denique

N 352: ἤχθετο γάρ βα Τρωσὶν δαμναμένους. Sunt autem quinque loci qui ad eandem normam corrigendi videntur. Legitur E 682:

χάρη δ' ἄρα οἱ προσιδόντι

Σαρπηδὼν Διδὺς υἱὸς, ἔπος δ' ὀλοφυνδὸν ξειπεν.

Hic Bentleius haud obscura de causa vocabula transposuit:

χάρη δ' ἄρα οἱ Διδὺς υἱὸς

Σαρπηδὼν προσιδόντι.

Quam correctionem nisi fallor sic perficies:

χάρη δ' ἄρα μιν Διδὺς υἱὸς

Σαρπηδὼν προσιδόντα.

Secundus est Ξ 504:

οὐδὲ γὰρ ἡ Προμάχοιο δάμαρ Ἀλεγυνορίδαο

ἄνδρϊ Φίλῳ ἐλθόντι γανύσσεται,

sed quanto numerosius erit: ὃν Φίλον ἄνδρ' ἐλθόντα. Tertius locus est Ω 705:

εἴποτε καὶ ζῶντι μάχης ἐκ νοσήσαντι

χαίρει, ἐπεὶ μέγα χάρμα πόλει τ' ἦν παντὶ τε δῆμῳ,

ubi malo: ζῶντα — νοσήσαντα, nec miror quod librarii ubi potuerunt, hujus locutionis vestigia oblitteraverunt. Deinde

β 249: οὐ κέν οἱ κεχάροιο γυνὴ μάλα περ χατέουσα

ἐλθόντ', ἀλλὰ κεν αὐτοῦ ἀεικέα πότμον ἐπίσποι,

commendo: οὐ κέν μιν, ne praeterea in participio elisio dura sit. Deinde τ 463 malo χαίρω νοσήσαντα quam νοσήσαντι.

Fieri potest ut nonnullis hae suspensiones haud satis probabiles videantur itaque de eodem genere aliam observationem statim adnectam, de qua uti spero facilius lectoribus persuadebo. Latrare apud Homerum ὑλάειν est, sed semel ὑλάεσθαι legitur π 162:

ἄλλ' Ὀδυσσεύς τε κύνες τε ἴδον καὶ ῥ' οὐχ ὑλάοντο,

sed quia activum invenio π 5: οὐδ' ὕλαον προσιδόντα et υ 15:

ἄνδρ' ἀγνοήσας ὑλάει, placet corrigere: καὶ ῥ' οὐχ ὕλαόν μιν.

Itidem π 9:

Εὐμαι', ἡ μάλα τίς τοι ἐλεύσεται ἐνθάδ' ἐταῖρος

ἡ καὶ γνώριμος ἄλλος, ἐπεὶ κύνες οὐχ ὑλάουσιν

ἀλλὰ περισσαινουσι,

quia verbum vix poterit objecto carere, facilis est correctio:

ἐπεὶ κύνες οὐ F' ὕλάουσιν.

Quam miror Nauckium qui H 72 pro librorum lectione δα-

μείετε reposuit δαμήετε, quae barbara forma est. Contra H 339:

ἐν δ' αὐτοῖσι πύλας ποιήσομεν εὖ ἀραρυίας

ὄφρα δι' αὐτῶν ἱππηλασίη δδὸς εἴη,

recte Nauckius restituit conjunctivum εἴη. De ea forma dixeram Qu. Hom. p. 83. Itidem corrige I 245.

H 345:

Τρώων αὐτ' ἀγορὴ γένετ' Ἰλίου ἐν πόλει ἄκρῃ.

Lege πέλε. Verbum non addam.

H 387:

ἠνώγει Πρίαμός τε καὶ ἄλλοι Τρῶες ἀγαυοί

εἰπέμεν, αἱ κέ περ ὅμμι φίλον καὶ ἡδὺ γένοιτο.

Syntactica ratio nisi fallor postulat γένηται.

Mirum est quod legimus Θ 166:

ἔρρε, κακὴ γλῆνῃ, ἐπεὶ οὐ εἴξαντος ἐμείο

πύργων ἡμετέρων ἐπιβήσεαι, οὐδὲ γυναικας

ἄξεις ἐν νήεσσι· πάρος τοι δαίμονα δώσω.

Verum id est sane quod Nauckius scribit, probabilior esse Zenodoti lectionem πότμον ἐφήσω, sed quid tandem latere potest sub illo absurdo δαίμονα δώσω? Hoc certe Aristarcho neutiquam placere potuit, etiamsi hodie in omnibus libris sic legatur. Scribamus uncialibus literis: πάρος τοι ΔΑΙΜΟΝΑΔΩΣΩ: quid hoc est? Opinor: πάρος τοι λαιμὸν ἀμήσω. Similis corruptela est A 841 et in verbo ἀμᾶν paenultima syllaba itidem corripitur I 247. Ceterum nemini auctor sum, ut hanc Aristarchi lectionem recipiat et nunc quoque multum id praestat, quod Zenodotus dedit.

Iridis verba sunt ad Junonem et Minervam Θ 413:

πῆ μέματον; τί σφῶιν ἐνὶ φρεσὶ μαίνεται αἵ ἦτορ;

Nimis rustice, ut mihi quidem videtur. Vix potuit satis decore dea deas rogare *satin sanae* essent; deceat hoc Iridem in Avibus Aristophanis, sed alienum est ab epici carminis gravitate. Quid requiram, ostendent Minervae verba α 48: ἀλλὰ μοι ἀμφ' Ὀδυσῆϊ δαΐφρονι δαλεται ἦτορ. Minus etiam ferendum judico verbum μαλίνεσθαι Θ 360, ubi Minerva de ipso summo Jove:

ἀλλὰ πατὴρ οὐμὸς Φρεσὶ μαίνεται οὐκ ἀγαθῆσιν.

Mediocris poeta fuit, cui octavum librum debemus idque olim ostendisse mihi videor, sed hic quoque certi fines sunt, quos nemo sanus migrabit. Herculem *μαίνόμενον* novimus, sed non *μαίνεται* is qui totum nutu suo tremefacit Olympum. Scripserim equidem *μάρνεται*, quo sensu legimus A 257: εἰ σφῶιν τάδε πάντα πυθόατο μαρναμένοιν. Contra Mars recte dicitur *μαίνεσθαι* E 717, cf. Nauck. *Bulletin* XXV, 415.

I 141:

εἰ δέ κεν Ἄργος ἰκοίμεθ' Ἀχαιοῖσιν, οὐθαρ ἀρούρης.

Lege: *ἰκώμεθ'*. Cf. Qu. Hom. p. 97. Itidem corrige vs. 283.

I 217:

Πάτροκλος μὲν σῖτον ἑλὼν ἐπένειμε τραπέζῃ

καλοῖσ' ἐν κἀνέοισιν, ἀτὰρ κρέα νεῖμεν Ἀχιλλεύς.

Otiosum est epitheton *καλοῖσι*. recurrit quidem Ω 626, sed duo loci unius instar sunt. Equidem aliquod adjectivum paulo significantius requiro et conferam Σ 568: *πλεκοῖσ' ἐν ταλάροισι φέρον μελιηδέα καρπὸν*. Veram lectionem monstrabit nisi fallor, Δ 630: *χάλκειον κἀνεον, ἐπὶ δὲ κρόμμον ποτῶ ὕψον* et commendo: *χαλκέοισ' ἐν κἀνέοισιν*.

Etiam Alexandriae dubitatum fuit de I 225:

χαῖρ', Ἀχιλεῦ· δαιτὸς μὲν εἴσης οὐκ ἐπιδευεῖς

ἡμὲν ἐνὶ κλισίῃ Ἀγχιμέμονος Ἀτρεΐδαο

ἡδὲ καὶ ἐνθάδε νῦν.

Adnotavit Aristonicus: ἡ διπλὴ ὅτι προστιθέασι τὸ σ, οὐκ ἐπιδευεῖς· κακῶς. οὗτοι δὲ καὶ τὸ ἐξῆς περισπῶσιν· (lege *προπερισπῶσιν*) ἡμὲν ἐνὶ κλισίῃ· ἡμὲν ἐτυγχάνομεν. Ἀρίσταρχος δὲ χωρὶς τοῦ σ. Itaque Aristarchus scripserat *ἐπιδεύει* vel *ἐπιδεύη*, quae lectio paene ridicula est ac certe summo critico indigna. Scribebant alii: *ἐπιδευεῖς ἡμὲν*, quod etiam pejus est. Tandem probari coepit id quod hodie invenitur apud omnes. Verum quam est incommodum cogitando supplere quod omisum est *sumus*. Nihil huc pertinet locus qui conferri solet N 622 ipseque Lehrsius in libro de Aristarcho p. 366 vix longa disputatione illud *ἐπιδευεῖς* quodammodo excusare potuit. Multos attulit locos, quibus ver-

bum substantivum omissum est, similem autem ne unum quidem. Equidem tres alios locos conferam. Primus erit Π 43:

αἶ κέ με σοὶ ἴσκοντες ἀπόσχονται πολέμοιο
Τρῶες, ἀναπνεύσωσι δ' ἀρήιοι υἱες Ἀχαιῶν
τειρόμενοι· ὀλίγη δέ τ' ἀνάπνευσις πολέμοιο.

Deinde ζ 208:

τὸν νῦν χρὴ κομέειν πρὸς γὰρ Διὸς εἰσιν ἅπαντες
ξείνοι τε πτωχοὶ τε, δόσις δ' ὀλίγη τε φίλη τε.

Denique ρ 451:

οἱ δὲ διδοῦσι
μαψιδίως, ἐπεὶ οὐ τις ἐπίσχεσις οὐδ' ἐλεητύς
ἄλλοτρίων χαρίσασθαι.

Hinc mirum sane, ni scripsit poeta: δαιτὸς μὲν ἔσσης οὐκ ἐπι-
δευσις. Est hoc certe facile intellectu.

I 399:

ἐνθα δέ μοι μάλα πολλὸν ἐπέσσυτο θυμὸς ἀγῆνωρ
γῆμαντι μνηστῆν ἄλοχον, εἰκυῖαν ἄκοιτιν
κτῆμασι τέρπεσθαι.

Hic cur unice verum sit γῆμαντα, vide in Qu. Hom. p. 87.

Multum dubitatum fuit de I 605:

οὐκέθ' ὁμῶς τιμῆς ἔσειαι, πόλεμόν περ ἀλαλκῶν

Hoc certe constat τιμῆς vel τιμῆς apud Homerum stare non posse pro τιμήεις itaque Nauckio suspecta verba sunt οὐκέθ' ὁμῶς et concedendum est corruptam lectionem esse, si quidem τιμῆς gonetivo casu accipiendum est. Mihi autem non οὐκέθ' ὁμῶς corruptum esse videtur, sed ἔσειαι. Latet uti arbitror verbum ἔααν quod κορεννύναι significat. Dixit de ἔωμεν, ἔδωσι, ἔααν, nam hac solae formae inveniuntur, Cobetus in *Mnem.* XV 264. Sed anceps haereo quae forma futuri temporis et secundae personae fuerit: alii quaerant.

K 127:

ἀλλ' ἴομεν· κείνους δὲ κιχησόμεθα πρὸ πυλάων
ἐν Φυλάκεσσι, ἵνα γὰρ σφιν ἐπέφραδον ἡγερέεσθαι.

Quidni ἵναπερ?

K 189:

πεδίονδε γὰρ αἶε!

τετράφαθ', ὁππότε' ἐπὶ Τρώων αἰοιεν ἰόντων.

Hic primum audiamus Aristonicum: ἡ διπλή, ὅτι οὐ λέγει ὁππότε ἀκούοιεν τῶν Τρώων ἐπίοντων, τότε πρὸς τὸ πεδίον τετραμμένοι ἦσαν· οὐδὲ γὰρ ἐπεληλύθεισαν· ἀλλὰ φοβούμενοι μὴ ἐπελεύσονται οἱ Τρῶες, τετραμμένοι ἦσαν πρὸς τὸ πεδίον. De loci sententia omnia concedo, sed potestne ὁπότε id significare quod contextus flagitat? Exspecto equidem: εἴποτε. Itidem B 794:

δέγμενος ὁππότε ναῦφιν ἀφορμηθεῖεν Ἀχαιοί,
multo convenientius est εἴποτε. Contra recte I 191:

δέγμενος Αἰακίδην, ὁπότε λήξειεν αἰείδων.

Non fero praesens tempus K 200:

ἐν καθαρχῷ, ὅθι δὴ νεκρῶν διεφαίνετο χῶρος
πιπτόντων.

Collato χ 384:

τοὺς δὲ ἶδεν μάλα πάντας ἐν αἵματι καὶ κονίῃσι
πεπτεῶτας,

malim rescribere πεπτεῶτων. Cf. Schol. Ξ 5.

K 204:

ἐκτοσθε δὲ λευκοὶ ὀδόντες

ἀργυρόδοντος ὕδς θαμέες ἔχον ἔνθα καὶ ἔνθα.

Nauckius θέον conjecit. Quidni τρέχον?

K 378:

ζωγρεῖτ', αὐτὰρ ἐγὼν ἐμὲ λύσομαι· ἔσι γὰρ ἔνδον.

Soloece sic scribitur, sed satis certam correctionem non invenio.

Poeta dedit: αὐτὰρ ἔπειτ' ἐμὲ λύσατον, vel simile quid.

K 511:

νόσου δὴ μνήσαι, μεγαθύμου Τυδῆος υἱέ,

νήας ἐπὶ γλαφυράς, μὴ καὶ πεφοβημένος ἔλθης,

μὴ πού τις καὶ Τρῶας ἐγείρῃσιν θεὸς ἄλλος.

Lege: ἦν πού τις. Cf. Qu. Hom. p. 129.

Λ 15:

Ἀτρεΐδης δ' ἐβόησεν ἰδὲ ζώννυσθαι ἄνωγεν.

Lege: ἐνόησεν. Cf. Qu. Hom. p. 129.

Λ 25:

δώδεκα δὲ χρυσοῦ καὶ εἴκοσι κασσιτέριοι.

Lege: ἔνδεκα. Cf. Qu. Hom. p. 130.

Λ 166:

οἱ δὲ παρ' Ἴλου σῆμα παλαιοῦ Δαρδανίδαο.

Scribam: οἱ παρὰ Ἴλου. Causam vides.

In tota Iliade nihil stultius legitur quam Λ 621:

τοὶ δ' ἰδρῆ' ἀπεψύχοντο χιτῶνων

πάντε ποτὶ πνοιὴν παρὰ θῖν' ἄλδς.

Emenda: μετώπων. Cf. Λ 812: κατὰ δὲ νότιος ῥέεν ἰδρὼς ὤμων καὶ κεφαλῆς.

Λ 702:

τοὺς δ' αὖθι ἀναξ ἀνδρῶν Αὐγείας

κάσχεθε, τὸν δ' ἐλατῆρ' ἀφίει ἀκαχήμενον ἵππων.

Quatuor erant equi cum curribus, itaque duo fuerunt aurigae.

Hinc scribam: τὸν δ' ἐλατῆρ' ἀφίει ἀκαχήμενον ἵππων. Cf. Qu. Hom. p. 130.

M 112:

ἀλλὰ σὺν αὐτοῖσιν πέλασεν νήεσσι θοῇσιν.

Lege: πελάσαι. Cf. Qu. Hom. p. 93.

M 411:

ἀργαλέον δέ μοι ἐσι, καὶ ἰφθίμῳ περ ἐόντι

μούνῳ ῥήξαμένῳ θέσθαι παρὰ νηυσὶ κέλευθον.

Cur malim μοῦνον ῥήξαμένον, dixi in Qu. Hom. p. 90.

Incuriam poetae miror, qui Aiacem Telamonium ita loquentem induxit N 77:

οὕτω νῦν καὶ ἐμοὶ περὶ δούρατι χεῖρες ἀαπτοὶ
μαιμῶσιν.

Pluralis numerus hic sensum non habet et praeter Astero-paeum, qui περιδέξιος ἦεν, nemo est in Iliade, cui illa verba satis apte tribui potuerunt. Talia cum cura considerent in Germania critici, qui semper crepant se apud Homerum ubique agnoscere nescio quam *bestimmte Anschauung*. Si Zoili liber superasset, numquam, opinor, ea superstitione nata fuisset; hic enim uti conicio ejusmodi παροράματα notare solebat. Nunc quia Zoilum non habemus, utile est aliquot locos adscribere, ne falsa opinio de ea *bestimmte Anschauung* latius serpat; difficile enim est dicere quot errores hodie propterea in honore sint. Veluti K 527:

ἐνθ' Ὀδυσσεὺς μὲν ἔρυξε δίφιλος ὤκίας ἵππους,
 Τυδείδης δὲ χαμᾶζε θορῶν ἔναρα βροτόεντα
 ἐν χεῖρεσσ' Ὀδυσῆϊ τίθει, ἐπεβήσεται δ' ἵππων,

ita loquitur quasi simul cum equis etiam Rhesi currum extulissent. M 50 Hector equos ad fossam adegit:

οὐδὲ οἱ ἵπποι
 τόλμων ὠκύποδες, μάλα δ' ἐχρεμέτιζον ἐπ' ἄκρῳ
 χεῖλει ἐφεσάστες· ἀπὸ γὰρ δειδίσσεται τάφος
 εὐρεῖ', οὐτ' ἄρ' ὑπερβορέειν σχεδὸν οὔτε περιῆσαι
 ῥηιδίη.

Verum etiam angustam fossam equi curru juncti *transsilire* non possunt. Et quam mire fingitur E 665 Trojanos non animadvertisse hastam qua Sarpedon a Tlepolemo fuisset transfixus: τὸ μὲν οὐ τις ἐπεφράσατ' οὐδὲ νόησεν! De Merionis hasta jam dixi in Qu. Hom. p. 47. Nempe ἐν καυλῷ ἐάγη δολιχὸν δόρυ N 162. Itaque abit e pugna aliam hastam petitum, nam nemo ei suam, ut videtur, commodare aut poterat aut volebat. Prope tentorium obviam ei fit Idomeneus, qui se modo *duabus* hastis armaverat, vs. 241. Unde et quo, Idomeneus interrogat. Respondet Meriones id quod res erat. Quin etiam, Idomeneus inquit, in tentorio meo invenies hastas plus quam viginti, quas Trojanis ademi. Et mihi quoque, sic gloriatur Meriones, multa sunt Trojanorum spolia. ἀλλ' οὐ σχεδὸν ἐστὶν ἐλέσθαι. Sed quidni Idomeneus ex duabus hastis suis statim unam commodat Merioni, ut in illa trepidatione quantocius Trojanos adoriantur? Si putas omnino ei opus fuisse hastis duabus, cur Meriones cum *una* hasta redit ex Idomenei tentorio, vs. 293?

Sunt alia ejusdemmodi plurima. Cur Idomeneus N 241 demum arma induit, quem jamdudum armatum esse oportebat? Quam multa sunt in octavo libro praepostere ficta, qua de re olim dixi quantum satis erat! Quam levi de causa Hector pugna excedit P 186, ut Achillis arma induat! Quam imprudenter in pugna corpora nudant Glaucus et Diomedes! Denique quam inepte Ξ 381:

τοὺς δ' αὐτοὶ βασιλῆες ἐκόσμεον οὐτάμενοι περ,
 Τυδείδης 'Οδυσσεύς τε καὶ 'Ατρεΐδης 'Αγαμέμνων·
 οἰχόμενοι δ' ἐπὶ πάντα ἀρήϊα τεύχε' ἄμβειβον.

Quomodo Automedon solus in curru relictus potuit μάχεσθαι? Audi poetam, P 459:

τοῖσι δ' ἐπ' Αὐτομέδων ΜΑΧΕΤ', ἀχνύμενός περ ἑταίρου,
 Ἰπποῖσ' ἀίσσων ὥς' αἰγυπιδὸς μετὰ χῆνας·
 βέα μὲν γὰρ Φεύγεσκεν ὑπὲν Τρώων δρυμαγδοῦ,
 βεῖα δ' ἐπαΐξασκε πολὺν καθ' ὁμίλον ὀπάζων.
 ἀλλ' οὐχ ἥρει φῶτας, ὅτε σεύαιτο διώκειν·
 οὐ γὰρ πως ἔεν οἶον ἐόνθ' ἱερῷ ἐνὶ δίφρῳ
 ἔγχει ἐφορμᾶσθαι καὶ ἐπισχέμεν ἀκέας ἵππους.

Denique, nam rei invidiam timeo, in paenultimo libro, cuius meditatio secundum Schillerum beatam vitam praestare poterit, quam incongrua pugna est Aiakis et Diomedis et quam inconsiderate vs. 857:

ὃς δὲ κε μῆρινθοιο τύχη, ὄρνιθος ἁμαρτάν,
 ἦσσαν γὰρ δὴ κείνος, ὃ δ' οἴσεται ἡμιπέλεκκα.

Sed Zoili personam depono.

N 90:

βεῖα μετεῖσάμενος κρατερὰς ὤτρυνε φάλαγγας.

Quidni hic et P 285 Nauckius edidit βέα μεταεῖσάμενος?

N 134:

ἔγχεα δ' ἐπτύσσοντο θρασείων ἀπὸ χειρῶν
 σείμενα.

Hic rideo interpretes, quorum verba animi causa adscribam: *die Speere wurden von den kampfbegierigen und ungeduldigen Kriegern mit solcher Macht geschwungen, dass sich die Schaftte bogen.* Lepide sane, sed aut fallor aut scribendum est ἐσσεύοντο.

Eodem sensu P 662: θαμέες γὰρ ἄκοντες ἀντίοι ἀίσσουσι θρασειάων ἀπὸ χειρῶν.

De saxo legimus quod in planitiem devolvitur, N 141: ὁ δ' ἀσφαλέως θέει ἔμπεδον, ἥος ἴκηται ἰσόπεδον. Mire; melius intelligerem ἀσπελέως.

N 257:

ἔρχομαι, εἴ τί τοι ἔγχος ἐνὶ κλισίῃσι λέλειπται,
οἰσόμενος· τό νυ γὰρ κατεάξαμεν, ὃ πρὶν ἔχεσκον.

Est haec sane vetusta Aristarchi lectio, quod e Scholio apparet, sed non video quomodo satis commode pluralis numerus cum singulari conjungi possit. Fortasse praestat: κατέαξε ἑμόν.

N 318:

αἰπύ οἱ ἔσσειται, μάλα περ μεμαῶτι μάχεσθαι
κείνων νικήσαντι μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους
νῆας ἐνιπρῆσαι.

Lege: νικήσαντα. Cf. Qu. Hom. p. 90.

N 374:

Ὅθρουονεῦ, περὶ δὴ σε βροτῶν αἰνίζομ' ἀπάντων
εἰ ἔτεδν δὴ πάντα τελευτήσεις ὅσ' ὑπέτης.

Requiro futurum αἰνίζομ', quod etiam Scholiasta offert.

Multum dubito fueritne umquam in usu aoristus θρέξει. Legitur tamen sine ulla cuiusquam suspicione N 409:

καρφαλέον δέ οἱ ἀσπίς ἐπιθρέξαντος ἄυσεν
ἔγχρους.

De sententia constat, sed id quomodo Homerus dicere solet, quod hic dicere voluit? Aliter certe ἐπελθεῖν usurpatur H 262: τμήδην δ' αὐχέν' ἐπῆλθε, μέλαν δ' ἀνεκῆκιν αἶμα. Contuli equidem Δ 139:

ἀκρότατον δ' ἄρ' διςδς ἐπέγραψεν χρῶα Φωτός,
praeterea N 553:

οὐδὲ δύναντο
εἶσω ἐπιγράψαι τέρενα χρῶα νηλεῖ χαλκῷ.

Est denique adverbium ἐπιγράβδην Φ 166:

τῷ δ' ἐτέρῳ μιν πῆχυν ἐπιγράβδην βάλε χεῖρός.

Unde nascitur suspicio legendum esse: ἐπιγράψαντος ἄυσεν ἔγχεος.
Bis autem recurrit idem ille aoristus θρέξαι Σ 599:

οἱ δ' ὅτε μὲν θρέξασκον ἐπισαμένοισι πῶδεσσιν
ῥεῖτα μάλ', ὥς ὅτε τις τροχὸν ἄρμενον ἐν παλάμῃσιν
ἰζόμενος κεραμεὺς πειρήσεται, αἶκε θέσιν·

ἄλλοτε δ' αὖ θρέξασκον ἐπὶ εἴχας ἀλλήλοισιν.

Sed quae est ista comparatio cum rota figuli? Respondet Scholiasta: διὰ τῆς τοῦ τροχοῦ παραβολῆς ἐγκύκλιον αὐτῶν τὴν πορείαν ὑφιστᾷ, modo emendes τὴν χορείαν. Verum ut reliqua taceam quae incurrunt in oculos, non est celeritas in saltatore summa laus et prorsus ridicule choreutae cum currente rota comparantur. Quid lateat, ostendet in eodem libro vs. 571:

τοὶ δὲ ῥήσσοντες ἀμαρτῇ

μολπῇ τ' ἰυγμῷ τε ποσὶν σκαίροντες ἔποντο.

Itaque reponam ῥήξασκον. Nunc lux oboritur et comparationem intelligo. Duo sunt ἡμιχόρια puerorum credo et puellarum; primum utrique dum saltant, locum servant et pedem dum movent, non promovent; deinde utrimque stantes una longa serie alternis procedunt receduntque. Figulus ποδοκτυπεῖ et saltantes ποδοκτυποῦσιν· hoc est comparationis tertium. Sic Gratiae decentes alterno terram *qualiunt* pede et festis diebus libero pede *pulsanda* tellus est. Adde Livium XXVII. 37: per manus reste data virgines sonum vocis pulsu pedum modulantes incesserunt. Quodsi quaeris num figuli jam antiquitus rotam pede agitaverint, audi τὸν τεχνολόγον· *Den Alten wird wohl auch die heutige so einfache Einrichtung bekannt gewesen sein, wobei der Arbeiter mit dem Fuss die grosse Tretscheibe in Bewegung setzt, während er mit den Händen auf der oberen kleineren Scheibe die mit der unteren durch eine Welle in Verbindung steht, den Thon formt.* Addit etiam locum Iesu Sirach 38. 29: οὕτως κεραμεὺς καθήμενος ἐν ἔργῳ αὐτοῦ καὶ συσρέφων ἐν ποσὶν αὐτοῦ τροχὸν, ὃς ἐν μερίμνῃ κεῖται διὰ παντὸς ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ. Dicitur hoc τροχὸν ἐλαύνειν, unde adjectivum derivatur τροχήλατον. Nunc etiam apparet, cur apud Homerum figulus *sedeat*, quod otiosum fuisset addere, nisi rotam pede agitare. Commemorat etiam Blumnerus veterem gemmam, *welche einen Eros zeigt, der seine Pfeile an einem durch Treten in Bewegung gesetzten Schleifsteine schürft.*

N 579:

ἡ μὲν ἀποπλαγχθεῖσα χαμαὶ πέλε, καὶ τις Ἀχαιῶν
μαρναμένων μετὰ ποσσὶ κυλινδομένην ἐκόμεσεν.

Quam languet illud μαρναμένων, cum omnes pugnarent. Quam bene poeta scribere potuit ἀρνύμενος!

N 625:

Ξεινίου, ὅς τε ποτ' ὕμμι διαφθέρσει πόλιν αἰήν.

Non raræ apud Homerum formæ sunt quales ἐκέλσαμεν, ὄρσε, ἀπόρσε, θερσόμενος, alia; sed quantum video, usurpantur cogente metri quadam necessitate, quum longa syllaba in arsi resolvi non possit. Itaque fortasse præstat διαφθερέει.

N 792:

Πάλλμυ τ' Ἀσκάνιδν τε Μόρυν θ', υἱ' Ἴπποτίωνος.

Legē: Μόρυν τε καὶ Ἴπποτίωνα. Cf. Qu. Hom. p. 179.

Ξ 102:

ἔνθα κε σὴ βουλὴ δηλήσεται, ὄρχαμε λαῶν.

Haec verba sic expediri debuerant: ἔνθα κέ σ' ἡ βουλή.

Ξ 165:

εἴ πως ἱμείραιτο παραδραθέειν Φιλότῃτι

ἢ χροῖῃ, τῷ δ' ὕπνον ἀπήμονά τε λιάρν τε

χεύῃ ἐπὶ βλεφάροισιν ἰδὲ φρεσὶ πευκαλίμησιν.

Legē: χεύαι. Cf. Qu. Hom. p. 94.

Ξ 215:

ἡ καὶ ἀπὸ σήθεσφιν ἐλύσατο κεδνὸν ἱμάντα

ποικίλον, ἔνθα τέ οἱ θελεκτήρια πάντα τέτυκτο.

Legē: τέτυκται. Cf. Qu. Hom. p. 109.

Ξ 512:

Αἴας ῥα πρῶτος Τελαμώνιος Ὕρτιον οὔτα

Γυρτιάδην, Μυσῶν ἡγήτορα καρτεροθύμων.

Mirum nī Ὕρτιον poeta fecit Ὕρτιάδην.

O 18:

ἡ οὐ μέμνη ὅτε τ' ἐκρέμω ὑψόθεν, ἐκ δὲ ποδοῖν

ἄκμονας ἦκα δὴ, περὶ χερσὶ δὲ δεσμὸν ἦλα
 χρύσειον ἄρρηκτον; σὺ δ' ἐν αἰθέρι καὶ νεφέλῃσιν
 ἐκρέμας· ἤλασεν δὲ θεοὶ κατὰ μακρὸν Ὀλυμπον.

Bis scribe: ἐκρέμας, alterum pro ἐκρέμασα, alterum pro ἐκρέμασο. Cf. Qu. Hom. p. 131.

Ο 179:

ἠπείλει καὶ κείνος ἐναντίβιον πολεμίζων
 ἐνθάδ' ἐλεύσεσθαι.

Leges: πολεμίζων. Cf. Qu. Hom. p. 103.

Satis creditur interpolatos esse versiculos Ο 218 sqq.:

ἄλλο δέ τοι ἐρέω, καὶ ἀπειλήσω τόγε θυμῷ·
 αἶκεν ἄνευ ἐμέθεν καὶ Ἀθηναίης ἀγγελίης
 Ἥρης θ' Ἑρμείω τε καὶ Ἡφαίστοιο ἄνακτος
 Ἴλιου αἰπεινῆς πεφιδήσεται, οὐδ' ἐβελήσει
 ἐκπέρσαι, δοῦναι δὲ μέγα κράτος Ἀργείοισιν,
 ἴσω τοῦθ', ὅτι νῶιν ἀνήκετος χόλος ἔσαι.

Etiam si hic locus interpolatus sit, quod nunc non disputo, vides tamen interpolationem interpolationi superinductam fuisse, nam pronomen νῶιν in extremo versu luculenter arguit, spuria esse verba, quae diductis literis notavi.

Ο 401:

ἀλλὰ σὲ μὲν θεράπων ποτιτερέπτω, αὐτὰρ ἔγωγε.

Mirror hoc compositum, quum moris sit dicere ἐπιτερέπτω.

Ο 523:

αὐτὰρ ὃ γε Κροίσμου σῆθος μέσον οὔτασε δουρί.

Hic Nauckius non attendit Larochium jam bene correxisse Κροῖσμον. Ad eam rem probandam putidum est locos adscribere. Sicuti accusativus cum accusativo, sic etiam dativus cum dativo copulatur: P 269:

ἀμφὶ δ' ἄρα σφιν

λαμπρῆσιν κορύθεσσι Κρονίων ἡέρα πολλὰν
 χεῖρε.

Uti et Σ 375:

χρύσεια δὲ σφ' ὑπὸ κύκλῳ ἐκάσῳ πυθμένι θῆκεν.

De saxo legimus O 621:

ἦ τε μένει λιγέων ἀνέμων λαιψηρὰ κέλευθα
κύματά τε τροφόντα, τὰ τε προσερεύγεται αὐτήν.

Hic de scriptura dubitatur. Aristarchus αὐτὴν ediderat, aliis placuerat αὐτῇ, ἀκτῇ vel ἀκτὴν. Coniicio verum esse αὐτήν.

Π 66:

εἰ δὴ κυάνεον Τρώων νέφος ἀμφιβέβηκεν
νηυσὶν ἐπικρατέως.

Ridicule νέφος dicitur ἀμφιβαίνειν. Apollo Χρύσην ἀμφιβέβηκε Κίλλαν τε Ζαθέην. Scripserim ἀμφιδέδηκε.

Π 103:

δάμνα μιν Ζηνός τε νόος καὶ Τρῶες ἀγαυοί.

Vera forma est δάμνη. Cf. Qu. Hom. p. 84.

Π 160:

καὶ τ' ἀγέληδὸν ἴασιν ἀπὸ κρήνης μελανύδρου
λάβοντες γλώσσησι ἀραιῇσιν μέλαν ὕδωρ.

Video quidem hanc veterem esse scripturam, quae ipsi Aristarcho placuit, sed quam incommodum est ἀπὸ κρήνης coniungere cum λάβοντες, disjungere a praecedenti verbo ἴασιν. Quidni Homerus poterit dixisse videri ἐπὶ κρήνης? Cf. Γ 5: κλαγγῇ ταίγε πέτονται ἐπ' Ὀκεανοῖο ῥοάων.

Π 642:

σθμῶ ἔνι βρομέωσι περιγλαγέας κατὰ πέλλας
ᾧρη εἰαρινῇ, ὅτε τε γλάγος ἄγγεα δαύει.

Πέλλαι περιγλαγέες quatenus sint, non assequor et dixeris etiam olim de hoc vocabulo dubitatum fuisse, legitur certe πολυγλαγέας apud Apollonium et εὐγλαγέας apud Athenaeum XI p. 495 c. Sed quid tandem latere potest sub illo περιγλαγέας? Dixerim eequidem: ἐριγλαγέας. In adjectivo ἐριγλαγῆς servatur eadem analogia quae in aliis.

Π 668:

εἰ δ' ἄγε νῦν, Φίλε Φοῖβε, κελαινεφὲς αἶμα κάθηρον
ἐλθὼν ἐκ βελέων Σαρπηδόνα.

Non pudor est confiteri me haec non intelligere; facilius interpretari potero: ἔλκων ἐκ βελέων.

Π 691:

ὃς οἱ καὶ τότε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἀνῆκεν

Leges: ἀνῆκεν. Cf. Qu. Hom. p. 132.

Π 774:

πολλὰ δὲ χερμάδια μεγάλ' ἀσπίδας ἐσυφέλιξαν

Leges: ἐσυφέλιζον. Cf. Qu. Hom. p. 132.

P 70:

ἔνθα κε ἰεῖα φέροι κλυτὰ τεύχεα Πανθοῖδαο

'Ατρεΐδης, εἰ μὴ οἱ ἀγασσάτο Φοῖβος 'Απόλλων.

Nonne verius est φέρειν?

P 371:

εὐκῆλοι πολέμιζον ὑπ' αἰθέρι, πέπτατο δ' αὐγὴ.

Leges: αἰθήρη. Cf. Mnet. IV 205.

P 390:

ὥς δ' ὅτ' ἀνὴρ ταύροιο βοδὸς μεγάλαιο βοεῖην

λαοῖσιν δῶν τανύειν, μεθύουσαν ἄλοιφῃ.

Melius intelligam: δοῦλοισιν. Idem vocabulum itidem mire positum est N 709:

ἀλλ' ἦ τοι Τελαμωνιάδῃ πολλοὶ τε καὶ ἑσθλοὶ

λαοὶ ἔπονθ' ἔταροι, οἳ οἱ σάκος ἐξεδέχοντο.

Quaerit Nauckius num hic αἰὲν forte verum sit; id certe constare arbitror λαῶν nomine necessario satis magnum hominum numerum intelligi, veluti Λ 676: λαοὶ δὲ περίτρεσαν ἀγροῖῳται.

P 626:

οὐδ' ἔλαθ' Αἴαντα μεγάλῃτορα καὶ Μενέλαον.

Leges: Αἴαντες μεγάλῃτορες. Cf. Qu. Hom. p. 192.

Σ 308:

εἴσομαι ἢ κε φέροιτο μέγα κράτος ἢ φεροίμην.

Leges: φέρῃσι et φέρωμι. Cf. Qu. Hom. p. 96.

T 22:

ἔργ' ἔμεν ἀθανάτων, μηδὲ βροτὸν ἄνδρα τελέσσαι.

Lege: ἀνδρί. Cf. Qu. Hom. p. 132.

T 83:

Πηλεΐδῃ μὲν ἐγὼν ἐνδείξομαι· αὐτὰρ οἱ ἄλλοι
σύνθεσθ' Ἀργεῖοι, μῦθόν τ' εὖ γνῶτε ἔκαστος.

Quid hoc est ἐνδείξομαι? Credibile est jam multos incidisse in id quod statim se offert, διαλέξομαι, sed reponere non fuisse ausos verbum conveniens quidem, sed quod pedestrem orationem redoleret.

Ate describitur T 93:

τῆς μὲν θ' ἀπαλοὶ πόδες· οὐ γὰρ ἐπ' οὔδῃ
πίλυνται, ἀλλ' ἄρα ἤγε κατ' ἀνδρῶν κράατα βαίνει.

Corrupta verba sunt ἄρα ἤγε secundum Nauckium. Concedo et commendo: ἀλλὰ ῥέ' ἤγε.

Displicet Nauckio T 102:

ἔφρ' εἶπω τὰ με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἀνώγει.

Et hic et alibi ubi similiter legitur ἔφρ' εἶπω, ne verbum Aeolica litera careat, rogat in margine lectores, num forte placere debeat ὡς εἶπω. Respondeo me quidem malle ἔφρ' εἶρω. Habes ἔφρα cum futuro verbi causa P 452:

ἔφρα καὶ Αὐτομέδοντα σαώσεται ἐκ πολέμοιο.

T 208:

τεύξεσθαι μέγα δόρπον ἐπὴν τισαίμεθα λάβην.

Non recte futurum τεύξεσθαι pendeat a verbo ἀνώγοιμι itaque malo τεύχεσθαι. Nihil est quod colorari non possit; veluti interpres fuit qui syntacticum vitium ita excusare conatus est: τεύξεσθαι, auch von ἀνώγοιμι abhängig, weil die Verwirklichung dieser Ermahnung ausdrücklich erst auf den Abend, also in der Zukunft erfolgen, bis dahin aber noch hinausgezogen werden soll. Ceterum etiam τισαίμεθα vitium alit, quod Nauckius bene observavit et quam multa restant in hoc undevicesimo libro improprie dicta. Veluti illud πεσεῖν μετὰ ποσσὶ γυναικὸς quam ridiculum est.

De Briseide Agamemnon T 263:

ἀλλ' ἔμεν' ἀπροτίματος ἐνὶ κλισίῃσιν ἐμῇσιν.

Nemo hucusque hoc explicare potuit. Ludere juvat: si Agamemnon dicere voluit: οὐδὲ διελεγόμεν αὐτῇ, potuit hoc epica dialecto sic enunciare: ἀλλ' ἔμεν' ἀπροτίβακτος.

T 62:

δείσας δ' ἐκ θρόνου ἄλτο καὶ ἰαχε, μὴ οἱ ὕπερθεν
γαῖαν ἀναρρήξειε Ποσειδάων ἐνοσίχθων.

Non dicam cur verum esse suspicer ἱβραχε.

T 252:

ἀλλὰ τίη ἱριδας καὶ νεῖκεα νῶιν ἀνάγκη
νεικεῖν ἀλλήλοισιν ἐναντίον, ὥς τε γυναῖκας.

Nominativus casus, ni fallor, requiritur: γυναῖκες. Recte
K 558:

ρεῖτα θεός γ' ἐθέλων καὶ ἀμείνονας, ἥεπερ οἷδ' ε
ἴππους δωρήσαιο.

Φ 7:

πίτνα πρόσθε βαθεῖαν ἐρυκέμεν· ἡμίσεες δέ.

Lege: πίτνη. Cf. Qu. Hom. p. 84.

Φ 123:

ἐνταυθοῖ νῦν κεῖσο μετ' ἰχθύσιν, οἳ σ' ὠτειλήν
αἶμ' ἀπολιχμήσονται.

Lege: αἶψ' ἀπολιχμήσονται. Cf. Qu. Hom. p. 132.

Φ 128:

Φθείρεσθ', εἰς ὅκε ἄστυ κιχέλομεν Ἴλιου ἱρῆς
ὕμαῖς μὲν Φεύγοντες, ἐγὼ δ' ὀπίθεν κερατίζων.

Altero versu expuncto, scribi poterit: κιχέλω.

X 61:

δύσμορον, ὃν βα πατήρ Κρονίδης ἐπὶ γήραος οὐδῶ
αἶσῃ ἐν ἀργαλέῃ Φθίσει κακὰ πόλλ' ἐπιδόντα.

Nauckius πολλὰ ἰδόντα corrigit. Praefero equidem: κακὰ πολλὰ
παθόντα.

X 86:

σχέτλιος· εἴπερ γάρ σε κατακτάνῃ, οὐ σ' ἔτ' ἔγωγε
κλαύσομαι ἐν λεχέεσσι.

Nihil hic significat ἔτι, quapropter Dindorfius scripsit: οὐ σέτ' ἔγωγε. Scribam equidem: οὐ σέγ' ἔγωγε. De his formis supra diximus.

Syntaxis laborat X 122:

ἀλλὰ τίη μοι ταῦτα φίλος διελέξατο θυμός;
μή μιν ἐγὼ μὲν ἴκωμαι ἰών, ὃ δέ μ' οὐκ ἐλεήσει
οὐδέ τι μ' αἰδέσεται, κτενέει δέ με γυμνὸν ἔόντα.

Facile est: ἦν μιν ἐγὼ μὲν ἴκωμαι, deinde apodosis sequitur. Simillimus locus est Φ 563:

ἀλλὰ τίη μοι ταῦτα φίλος διελέξατο θυμός;
μή μ' ἀπαιερόμενον πόλιος πεδίουδε νοήσῃ
καὶ με μεταίξας μάρψῃ ταχέεσσι πῶδεςσιν,
οὐκέτ' ἔπειτ' ἔσται θάνατον καὶ κῆρας ἀλύξαι.

Et hic quoque in morbo eodem utar eodem remedio. Neminem huc animum advertisse! Cf. supra ad K 511.

X 171:

Ἴδης ἐν κορυφῇσι πολυπτύχου, ἄλλοτε δ' αὖτε.

Analogia et hic et alibi in Iliade ducit potius ad genetivum πολύπτυχος. Hoc argumentum supra attigi. Aliis scriptoribus adjectivum secundae declinationis non eripiam.

X 210:

οὐδ' εἴ κεν μάλα πολλὰ πάθῃ ἐκάεργος Ἀπόλλων.

Legē: κάμῃ. Cf. *Mnem.* IV 210.

X 266:

ὥς οὐκ ἔσ' ἐμὲ καὶ σὲ φιλήμεναι, οὐδέ τι νῶϊν
θρῆνα ἔσσονται.

Turpis hiatus est, quem Larochius vitiosis quibusdam versibus collatis frustra excusare conatus est. Nihil hucusque conjectum vidi, quod sufficere possit; quid enim attinet θρῆνιά γ' ἔσσονται scribere vel θρῆιον ἔσσειται? Placet: οὐδέ τι νῶϊ θρῆν' ἀρέσσονται.

X 489: ἄλλοι γὰρ οἱ ἀπουρήσουσιν ἀρούρας, minime assequor quidni ἀπουρίσσουσιν Nauckius ediderit. Non est ea levis suspicio, sed optimorum codicum lectio.

Recte legitur Φ 533:

ἧ γὰρ Ἀχιλλεύς

ἐγγυὺς ὅδε κλονέων· νῦν οἶω λοίσθι' ἔσσεσθαι.,

sed prorsus ridicula Ψ 310:

οἶσθα γὰρ εὖ περὶ τέρμα ἐλισσέμεν· ἀλλὰ τοι ἴπποι

βάρδιτοι θείειν· τῷ τ' οἶω λοίγι' ἔσσεσθαι.,

nam nemini equorum tarditas *porrnicie*m afferet; praemio excidet, sed praeterea nihil patietur. Antilochus omnium postremus erit itaque Nestoris verba fuerunt:

τῷ τ' οἶω λοίσθι' ἔσσεσθαι.,

vel simile quid. Cf. Ψ 751: λοισθήϊ' ἔθηκεν et vs. 785: λοισθήιον ἔκφερ' ἄεθλον. Ceterum τ' = τοι, cf. Cobetus in *Mnem.* XIV 363.

Mulum poeta memorat Ψ 655:

ἔξετέ' ἀδμήτην, ἧ τ' ἀλγίστη δαμάσασθαι.

Post sex annos sero erat mulum domare velle. Lege: ἔξετέα δμήτην. Utere eadem correctione vs. 266.

Ω 30:

τὴν δ' ἤνησ' ἧ οἱ πόρε μαχλοσύνην ἀλεγεινήν.

Melius intelligerem: ἐρατεινήν.

Ω 206:

εἰ γὰρ σ' αἰρήσει καὶ ἐσφύεται ὀφθαλμοῖσιν.

Lege: ἀθρήσει. Cf. *Mnem.* IV 211.

Secluserat Aristarchus ineptos versus B 76—83, qua de re Cobetus dixit in *Mnem.* XV 258. Ibi legitur:

εἰ μὲν τις τὸν δνειρον Ἀχαιοῶν ἄλλος ἔνισπεν

ψευδός κεν φαῖμεν καὶ νοσφιζοίμεθα μᾶλλον.,

ad quae verba grammaticus lepide: οὐ γὰρ κατὰ διαφορὰν οἱ δυνατώτεροι ἀληθεῖς δνειρούς ὀρῶσιν. Hujus observationis Aristar-

chus memor fuit Ω 222, ubi ad eundem versiculum, qui ibi recurrit, adnotatur: δ ἀσπερίσκος ὅτι ἐνταῦθα ἀρμολόζοντως λέγεται δ εἶχος; ὑπὸ δὲ Νέστορος ἐν τῇ Β οὐκ ἐτι. Locum inepiciamus. Priamus loquitur:

εἰ μὲν γάρ τις μ' ἄλλος ἐπιχθονίων ἐκέλευεν,
ἢ οἱ μάντιές εἰσι θουοσκόοι ἢ ἱερῆες,
Ψεῦδός κεν φαῖμεν καὶ νοσφιζοίμεθα μᾶλλον·
νῦν δ', αὐτὸς γὰρ ἄκουσα θεοῦ καὶ εἰσέδρακον ἄντην,
εἶμι, καὶ οὐχ ἄλιον ἔπος ἔσsetαι.

Itane ἀρμολόζοντως? Imo absurde potius magisque etiam absurde quam in libro secundo. Quid enim attinet vates et augures et haruspices consulere, si adeo eos contemneris et fide indignos judicaveris, ut quae jusserint fugere malis tutiusque videatur νοσφιζεσθαι quam obtemperare. Impia Priami vox est et Trojani talem impietatem vix potuerunt ferre; ipsi certe immortalium deorum instar sacerdotes colere solebant, E 78. Sed conferri jubeo Π 559:

ἀλλ' εἴ μιν ἀεικισσαίμεθ' ἐλόντες
τεύχεα τ' ὁμοῖον ἀφελοίμεθα, καὶ τιν' ἐταίρων
αὐτοῦ ἀμυνομένων δαμασσίμεθα νηλεὶ χαλμῷ.

Scholion adscriptum est: ἡ διπλὴ ὅτι ἔξωθεν προσυπακουσέον τὸ καλῶς ἂν ἔχοι εἰ αὐτὸν ἀνελόντες ἀεικισσαίμεθα, καλῶς ἂν ἔχοι. καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ ἀτὰρ πελέκεα αἰεὶ κείωμεν ἅπαντας. Laudatus locus legitur Φ 260:

ἀτὰρ πελέκεάς γε καὶ εἴ κ' εἰῶμεν ἅπαντας
ἐξάμεν· οὐ μὲν γάρ τιν' ἀναιρήσεσθαι ὄϊω.

Nec raro Homerus ita locutus est, veluti A 136:

ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί,
ἄρσαντες κατὰ θυμόν, ὅπως ἀντάρσιον ἔσαι·
εἰ δέ κε μὴ δώωσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἔλωμαι,

itidemque Φ 567 et δ 388, quos locos non vacat describere. Contendere ausim, inepto versiculo expuncto, itidem legendum esse:

εἰ μὲν γάρ τις μ' ἄλλος ἐπιχθονίων ἐκέλευεν,
ἢ οἱ μάντιές εἰσι θουοσκόοι ἢ ἱερῆες·
νῦν δ' αὐτὸς γὰρ ἄκουσα θεοῦ καὶ εἰσέδρακον ἄντην,
εἶμι.

Ω 476:

ἔσθων καὶ πίνων· ἔτι γὰρ παρέκειτο τράπεζα.

De hoc versiculo vide quae disputavi Qu. Hom. p. 11.

Ω 528:

*ὥς γὰρ ἐπεκλώσαντο θεοὶ δειλοῖσι βροτοῖσιν
ζώμεν ἀχνυμένοις.*

Legē: ἀχνυμένους. Cf. Qu. Hom. p. 90.

Ω 586:

*μὴ δὲ μὲν ἀχνυμένη κραδίη χόλον οὐ ἐρύσαιοτο
παῖδα ἰδών, Ἀχιλλῆϊ δ' ὀρινθείη φίλον ἦτορ
καὶ ἐκατακτείνεie, Διδε δ' ἀλίτῃται ἐφετμάς.*

Syntaxis satis ostendit postremum versiculum spurium esse. Rectum est quod legitur vs. 570, sed interpolator neque ἀλίτοιτο scribere potuit propter metrum, neque ἀλίτῃται scribere debuit propter temporum consecutionem.

Amstelodami,
d. 5 m. Nov. 1883.

AD TACITI HISTORIAS.

Cornelii Taciti libri qui supersunt. Quartum
recognovit Carolus Halm. Tomus posterior.
Lipsiae MDCCCLXXXIII.

I. 2. *Opus adgredior opimum casibus, atrox proeliis, discors
seditionibus, ipsa etiam pace saevum.*

V. *opimum* receptum est ex libris MS. recentioribus et interpolatis. In M legitur *opib;*. Lectionem vulgatam merito reiecerunt Ernesti et Madvigius, quorum hic negavit *opimum* sic simpliciter de copia dici, ille vero haec arguit: „viri docti nimis adhaeserunt notioni ubertatis et varietatis. At sequentia operis huius attributa consideranti, praesertim ultimum *ipsa etiam pace saevum*, apparebit hic desiderari deterioris significationis adiectivum, qualia sunt sequentia omnia. An fuit *horridum*?” Fere non dubito quin verum viderit Ernesti. Fieri potest ut aspiratio in vetusto exemplari omissa librarium in errorem induxerit (*orridu* — *opibus*, cf. Ann. XII, 28, ubi M pro *opibus* habet *oribus*). At etiamsi *horridum* recipiatur, tamen locus habet, quod lectorem offendant, nam dubitare licet num ipsum opus horridum casibus, atrox proeliis, discors seditionibus, pace saevum recte dicatur, in quo scriptor horridos casus, atrocia proelia, discordes seditiones, saevam pacem enarraturus sit. Quid desideretur satis perspicuum est. Postquam Tacitus c. 1 tempus, cuius historiam scripturus est, definivit, illud tempus brevi in conspectu ponit, ita ut primum (c. 2) saeva, horrenda, atrocia enumeret, deinde (c. 3) ad laetiora pergat: *non tamen adeo virtutum sterile saeculum, ut non et bona exempla pro-*

diderit. Descriptionem igitur orsus est his verbis *Tempus adgredior horridum casibus* cett. *Tempus adgredi* sollemne esse de rerum scriptore, qui tempus sibi tractandum sumit, locus ostendit, qui legitur apud Plin. Ep. V. 8. 12, ubi Plinius haec Capitori, qui sibi ut historiam scriberet, suaserat: *tu tamen iam nunc cogita, quae potissimum tempora adgrediamur.* Confundisse librarius videtur *tēpus* et *opus*. Ipse M Ann. XII. 29 *top*; habet pro *tempus*. Hist. V. 6 superscriptum est et *ipre* et *ipr* i. e. *tempore*.

I. 35 *nemo scire et omnes adfirmare, donec inopia veri et consensu errantium victus sumpto thorace Galba inruenti turbae, neque corpore sistens, sella levaretur.*

Immo, opinor, *consensu hortantium*, i. e. *hortantium*. Cf. I. 65 et II. 21, ubi M habet *exortatio*.

I. 48 *sed Vinus pro consule Galliam Narbonensem severe integreque rexit; mox Galbae amicitia in abruptum tractus, audax, callidus, promptus, et prout animum intendisset, praeus aut industrius, eadem vi.*

Praetulerim ignavus aut industrius.

I. 63 *isque terror Gallias invasit, ut venienti mox agmini universae civitates cum magistratibus et precibus occurrerent, stratis per vias feminis puerisque, quaeque alia placamenta hostilis irae non quidem in bello, sed pro pace tendebantur.*

Pro inepto *precibus* Wax et Nipperdey dederunt *principibus*, quia ut alibi magistratus et sacerdotes, ita hic magistratus cum primoribus civitatum hosti occurrisse veri simile est. Recte, sed palaeographicae rationes potius suadere videntur olim scriptum fuisse *proceribus*, ut Ann. XIV. 53: *egone, equestri et provinciali loco ortus, proceribus civitatis adnumeror?*

I. 72 *Tigellinus accepto apud Sinuessanas aquas supremas necessitatis nuntio inter stupra concubinarum et oscula et deformes moras sectis novacula faucibus infamem vitam foedavit etiam exitu sero et inhonesto.*

Scriptis nimirum Tacitus *exitu saevo et inhonesto*; cf. Ann.

III. 28: *saeva ac detestanda clamitare*; Hist. III. 83: *saeva ac deformis urbe tota facies*. — *Saepius acrius et saevius* a librariis permutata sunt, cf. Broekhusius ad Prop. I. 7. 20; Drakenborch ad Sil. It. VIII. 337 et XVI. 691.

II. 76 *simul ipse qui suadet considerandus est, adiciatne consilio periculum suum, et, si fortuna coeptis adfuerit, cui summum decus adquiratur*.

Suspitor Tacitum exemplo a Virgilio petito *adnuerit* scripsisse; cf. Geo. I. 40: *da facilem cursum, atque audacibus adnuce coeptis*; Aen. IX. 625: *Iuppiter omnipotens, audacibus adnuce coeptis*. Eodem verbo usus est Tacitus Hist. II. 4: *magnis consultis adnuere deam videt*; Plin. Ep. I. 22. 11: *superest, ut promissis deus adnuat*.

II. 81 *accessere cum regno Sokaemus haud spernendis viribus: Antiochus vetustis opibus ingens et inservientium regum delissimus*.

Immo potius *vetustis opibus vigenis*. Cf. Ann. III. 30: [Volusius] *opum, quis domus illa immensum vigit, primus adcumulator*.

III. 24 [Antonius] *infensus praetorianis 'vos' inquit, 'nisi vincitis, pagani, quis alius imperator, quae castra alia excipient? illic signa armaque vestra sunt, et mors victis; nam ignominiam consumpsistis'*.

Verbis *ignominiam consumpsistis* Antonium significasse interpretes contendunt „*ignominiam iam tantam contraxistis, ut ea non amplius timenda sit, nemo in vos uti possit, qui affigere velit*”, quam sententiam ut tueantur, provocant vel ad Curtii locum, qui legitur VI. 8. 29: *scit eos, qui misericordiam consumpserunt, amplius sperare non posse*, vel ad Sil. It. XI. 84: *Consumptusque pudor peccando, unusque relictus Divitiis probrosus honor*. Haec exempla autem ad Taciti locum illustrandum nullius sunt momenti, nam quum misericordiam consumat is, qui saepius et iterum peccatorum veniam petendo, misericordiam tamquam exhaurit, consumatque pudorem, qui identidem peccando pudorem amittit, consumere ignominiam is fere diceretur, qui ignominiam deponit, exuit, delet, quod ab hoc loco prorsus alienum est.

Haec enim praetorianis obiecisce Antonium potius crediderim: 'tantam ignominiam contraxistis ut iam ad fastigium perducta et cumolata sit, neque ullo facinore augere illam, sed mortis tantum expiare possitis'. Tacitum igitur scripsisse conicio *ignominiam consummastis*. Fere eodem modo milites in castrorum oppugnatione laborantes clamitant (III. 84): quicquid tot proeliis laboris ac periculi hausissent, opere illo consummari, e. laboribus ac periculis iam exhaustis opus illud tamquam unum accedere.

III. 65 *Flavius Sabinus aetate prior privatis utriusque rebus auctoritate pecuniaque Vespasianum anteibat, et credebatur adfectum eius fidem parce invisse domo agrisque pignori acceptis.*

Halmius *parce invisse* dedit pro eo, quod M habet, *praeuuisse*. Malim *prave invisse* i. e. male, perperam, perverse; cf. Ann. I. 53, ubi Sempronius Gracchus fuisse dicitur prave facundus.

IV. 22 *adversus has concurrentis belli minas legati legionum Munius Lupercus et Numisius Rufus vallum murosque firmabant.*

Frustra desudasse editores mihi videntur in v. *concurrentis* interpretando. Nisi fallor Tacitus, et hic Virgilium imitatus, scripsit *consurgentis belli minas*. Cf. Aen. VIII. 637: subitoque novum consurgere bellum.

IV. 49 *centurio a Muciano missus ut portum Karthaginis attigit, magna voce laeta Pisoni omnia tamquam principi continuare, obvios et subitae rei miraculo attonitos, ut eadem adstreperent, hortari.*

Et hic oleum et operam perdiderunt interpretes, qui ex *continuatione* tolerabilem sententiam elicere conati sunt. Omnia, opinor, sana erunt, si primum abiecto *omnia*, quod Acidalio debetur, restituitur id, quod M habet, *omnia* i. e. *omnia*, deinde pro *continuatione* legitur *ominari*, quod verbum in tali re sollemnne est. Cf. Liv. XXVI. 18: in quem postquam omnium ora conversa sunt, clamore ac favore ominati extemplo sunt felix faustumque imperium; Plin. Ep. IV. 15. 5: optamus tibi ominamurque in proximum annum consulatum; Suet. Nero 48:

audiiit e proximis castris clamorem militum et sibi adversa et Galbae prospera ominantium.

IV. 50 *mox Oecensium Leptitanorumque discordias componit, quae raptu frugum et pecorum inter agrestes modicis principiis, iam per arma atque acies exercebantur.*

Malim ut inter agrestes i. e. ut inter agrestes fieri solet. Cf. interpretes ad Germ. 2.

IV. 66 *Civilis Baetasios quoque ac Nervios in fidem acceptos copiis suis adiunxit, ingens rerum, perculsis civitatum animis vel sponte inclinantibus.*

Ad lacunam post rerum supplendam alii alia excogitarunt. Legendum conicio *ingens rerum incrementum* coll. Liv. I. 38. 8: ingenti incremento rebus auctis.

IV. 71 *nec deterruere ea munimenta Romanum duocem, quo minus peditem perrumpere iuberet, equitum aciem in collem erigeret, spreto hoste, quem temere collectum haud ita loco invari, ut non plus suis in virtute foret.*

Restituendum est *ut non plus salutis in virtute foret*; cf. Ann. I. 67: unam in armis salutem, sed ea consilio temperanda manendumque intra vallum.

V. 6 *balsamum modica arbor: ut quisque ramus intumuit, si vim ferri adhibeas, pavent venae; fragmine lapidis aut testa aperiuntur.*

Pro voce satis ridicula *pavent* requiro, id, quod sententia flagitat, *tabent* i. e. deficiunt. Cf. Lucret. IV. 1262; Celsus 4. 10 (4. 4. 4): vena omnis quae noxia est, aut adusta tabescit, aut manu eximitur.

J. J. CORNELISSEN.

HERODOTEΑ.

AD LIBRUM NONUM.

IX, 1: Μαρδόνιος δὲ — ἤγε τὴν στρατὴν σπουδῇ ἐπὶ τὰς Ἀθήνας. — ἐπεὶ δὲ πορευόμενος γίνεται ὁ στρατὸς ἐν Βοιωτοῖσι οἱ Θηβαῖοι καταλαμβάνον τὸν Μαρδόνιον [καὶ συνεβούλευον αὐτῷ] λόγοντες ὡς οὐκ εἴη χῶρος ἐπιτηδεύματος ἐνστρατοπεδεύεσθαι ἐκείνου.

Ubi moleste interposita verba expunxeris, tum demum recte et ordine sententia procedet. Thebani properantem Mardonium in Atticam retinebant dicendo non esse alium locum magis idoneum, in quo castra poneret quam Boeotiam; καταλαμβάνον idem est quod οὐκ ἔων ἵεναι ἐκαστέρῳ, ut continuo sequitur.

IX. 2: Ἱεῖς ἀπόνως ἅπαντα τὰ ἐκείνων [ἰσχυρὰ] βουλευόμενα. Non sunt ἰσχυρὰ βουλευόμενα et optime A B ἰσχυρὰ omittant. Deinde ex B scribendum: δεινός TIC ἐνέτακτο ἥμερος.

IX. 4: εἶπε γνώμην ὡς ἐδόκει ἄμεινον εἶναι δεξαμένους τὸν λόγον, τὸν σφι Μουρυχίδης προσφέρει, ἐξενοῖται ἐς τὸν δῆμον.

Qui sententiam dicit utitur verbis ἐμοὶ δοκεῖ, ἀλλὰ μοι δοκεῖ, nunquam sine pronomine. Itaque vera lectio est ὡς Οἱ ἐδόκει.

Praeterea corrigendum ΠΡΟCΦέρει. Respondent enim sibi inter se λόγον προσφέρειν et τὸν λόγον δέχεσθαι vel ἐνδέχεσθαι. Cf. I. 60: ἐνδεξαμένου δὲ τὸν λόγον καὶ ὁμολογήσαντος ἐπὶ τούτοις Πεισιφράτου. III. 134: ἡ Ἀτοσσα προσέφεφε — τῷ Δαρείῳ λόγον τοῖνδῃ. VIII. 52: οὐδὲ λόγους τῶν Πεισιφρατιδῶν

προσφερόντων περι ὁμολογίης ἐνεδέκοντο. VIII. 100: λογισάμενος ὧν ταῦτα προσέφερε τὸν λόγον τόνδε, et aliis locis.

IX. 6: ἐς δὲ τὴν Σαλαμῖνα διέβησαν οἱ Ἀθηναῖοι ὧδε. — ὑπεξεκομίσαντό τε πάντα καὶ αὐτοὶ διέβησαν [ἐς Σαλαμῖνα].

Redeat insipidum emblemata in marginem.

IX. 7: οἱ ἄγγελοι οἱ ἄπ' Ἀθηναίων.

Recte A B ἄπ' Ἀθηνέων.

Paullo ante: τὸ τεῖχος σφι — καὶ ἤδη ἐπάλξις ἐλάμβανε, recte emendavit Schaefer καὶ ΔΗ. Cf. IX. 7: ὁ δὲ ἐπιὼν καὶ δὴ ἐν τῇ Βοιωτίῃ ἐλέγετο εἶναι.

IX. 7: συμμάχους ἐθέλει ἐπ' ἴσῃ τε καὶ ὁμοίῃ ποιήσασθαι ἄνευ τε δόλου καὶ ἀπάτης.

Non assentior Steinio verba: ἄνευ — ἀπάτης eliminanti. Adduntur enim ex formula in foedere feriendo usitata, ut Latine sine dolo malo (S. D. M.).

IX. 7: ὅτι οὐδαμὰ προδώσομεν τὴν Ἑλλάδα καὶ διότι κτέ.

Non est Herodoteae aetatis διότι eo sensu. Recte R. καὶ ὍΤΙ. Ex praecedente καὶ I male adhaesit ΔΙ.

IX. 7: ἐπειδὴ γὰρ ἡμάρταμεν τῆς Βοιωτίας, τῆς γε ἡμετέρας ἐπιτηδεύσασθαι ἐς ΜΑΧέσασθαι τὸ Θριάσιον πεδίον.

Risum movet μαχέσασθαι. Sensus est illa planities peridonea est in qua proelium committatur. Constanter omnes in ea re dicebant ἙΜμαχέσασθαι. Nihil autem coniectura opus, nam diserte in R scriptum est ἐμμαχέσασθαι. Thucyd. II. 74: παρίσχετε αὐτὴν (τὴν Πλαταιίδα γῆν) εὐμενῇ ἙΝαγωνίσασθαι τοῖς Ἑλλησιν.

IX. 8: ἀνεβάλλοντο ἐς τὴν ὑπεραίην ὑποκρίνασθαι.

Legitur in A B ὑποκρίνεσθαι. Ex Herodoti consuetudine scribendum est ὑποκρινέσθαι. Cf. VI. 86: ταῦτα ὑμῖν ἀναβάλλομαι κυρώσειν ἐς τέταρτον μῆνα ἀπὸ τοῦδε.

IX. 10: ἐκπέμπουσι πεντακισχίλους Σπαρτιητέων [καὶ ἐπτά

περὶ ἕκαστον τάξαντες τῶν Εἰλώτων] Πausanή τῷ Κλεομβρότου ἐπιτΛΞαντες ἐξάγειν.

Infioetum additamentum irrepsit ex cap. 28: τούτων δὲ (τῶν Λακεδαιμονίων) τοὺς πεντακισχιλίους ἔοντας Σπαρτιήτας ἐφύλασσον ψιλοὶ τῶν Εἰλώτων πεντακισχίλιοι καὶ τρισμύριοι περὶ ἄνδρα ἕκαστον ἐπὶ τὰ τεταγμένοι, quae hoc loco recte posita ab illo prorsus aliena sunt. Rectissime igitur Codex R fatuum emblemata omittit. Ex eodem reponere ἐπιτΡΕΨαντες pro ἐπιτάξαντες.

IX. 10: ἐγενετο μὲν ἡ ἡγεμονία Πλεισάρχου.

Manifesto requiritur imperfectum. Recte R: ἐγινετο μὲν NTN ἡ ἡγεμονία.

IX. 10: οὐ πολλὸν χρόνον τινὰ βιοὺς ἀπέθανε· ἀπῆγε δὲ τὴν στρατιήν — διὰ τοῦδε.

Codex R restituit consuetum verborum ordinem οὐ πολλὸν τινὰ χρόνον ut cap. 16: ὀλίγου τινὸς χρόνου διελθόντος.

Prasterea corrige ἀπὴΓΛγε.

IX. 12: ὡς οὐ δυνατοὶ αὐτὴν ἔχειν εἰσι Ἀργεῖοι.

Recte R ἴσχειν habet pro ἔχειν.

IX. 13: ἐλπίζων διὰ παντὸς [τοῦ χρόνου] ὁμολογήσειν σφέας.

Expunge τοῦ χρόνου. Solent veteres διὰ παντός dicere pro ἀεί.

Prasterea ex R reponere ἐσβαλεῖν pro ἐμβαλεῖν et ὥς ΚΑΙ ὀλίγους ἀνθρώπους ἴσχειν, id est VHL paucos.

In ceteris καὶ omisum est.

In fine capituli bene coniecit Stein ἐν χώρῳ ΙΙ πασιμῶ pro χώρῳ.

IX. 14: πυθόμενος δὲ ταῦτα ἐβουλεύετο [θέλων] εἴ πως τούτους πρῶτον ἔλοι.

Tolle θέλων quod et moleste abundat et verborum compositionem vitiat. Cf. VIII. 7: πρόθυμοι ἦσαν ἐπιχειρεῖν εἴ πως ἔλοιεν αὐτάς. VII. 145: ἐβουλεύσαντο — ἐμπειν — ἐς Ἄργος τε ἀγγέλους καὶ ἐς Σικελίην — καὶ ἐς Κρήτην ἄλλους [φρονήσαντες] εἴ πως ἐν τε γένοιτο τὸ Ἑλληνικὸν καὶ [εἰ del.] συγκύψαν-

τες τωὐτὸ πρήσσοιεν πάντες, ubi vehementer offendit φρονήσαντες sine causa additum.

Impeditus et male mulcatus est locus IX. 15, ubi sic scribendum arbitror: τῶν Θηβαίων - ἔκειρε τοὺς χώρους οὗτι κατὰ ἔχθος αὐτῶν ἀλλ' ὑπ' ἀναγκαίης μεγάλης, Βουλόμενος ἔρυμά ΤΕ τῷ στρατοπέδῳ ποιήσασθαι καὶ ἦν συμβαλόντι οἱ μὴ ἐκβαίνειν ὁκοῖόν τι ἐθέλοι, κρησφύγετον.

In libris est: ὑπ' ἀναγκαίης μεγάλης ἔχόμενος, et in R ἔχόμενος βουλόμενος, et in fine κρησφύγετον τοῦτο ἐποιέετο.

Sed vocula τε in ἔρυμά ΤΕ τῷ στρατοπέδῳ ποιήσασθαι arguit καὶ κρησφύγετον quoque ex ποιήσασθαι pendere βουλόμενος ἔρυμά τε καὶ κρησφύγετον ποιήσασθαι.

Itaque verba τοῦτο ἐποιέετο insiticia sunt et inducenda.

Of. IX. 96: ἐβουλεύσαντο — περιβαλέσθαι ἔρκος ἔρυμα τῶν νεῶν καὶ σφείων αὐτῶν κρησφύγετον.

IX. 15: παρὰ τὸν Ἀσωπὸν ποταμὸν τεταγμένον.

Verum repperit Reiske τεταγμένον, sed spernitur.

Passim in libris confunduntur τέταμαι cum compositis et ἐντεταμένως, quae in τέταγμαί, ἐντεταγμένως incogitanter convertuntur. In Pluto vs. 324:

ἀσπάζομαι δ' ὅτιη προθύμως ἤκετε

καὶ συντεταμένως κοῦ κατεβλακευμένως

in Ravennate libro est συντεταγμένως, et passim sic peccatur.

IX. 16: ὁρᾷς τούτους τοὺς δαινυμένους Πέρσας — τούτων πάντων ὕψαι ὀλίγου τινὸς χρόνου διελθόντος ὀλίγους τινὰς [ΤΟΤC] περιγενομένους.

Expunge importunum articulum: *paucos quosdam superesse vidēdis*. Graece dicitur ὀλίγους τινὰς περιγενομένους ὕψει, et *vidēdis paucos quosdam esse qui supercrescunt*, ὀλίγους τινὰς ὄΝΤΑC τοὺς περιγενομένους.

In sqq. recipe ex R ταῦτά τε ἅμα τὸν Πέρσῃν λέγειν καὶ μετιέναι πολλὰ τῶν δακρύων pro ταῦτα ἅμα τε.

IX. 17: νῦν ἄνδρα πάντα τινὰ ὑμέων χρεῶν ἐστὶ γενέσθαι ἀγαθόν.

Perturbatus est naturae ordo. In R est: νῦν ὧν πάντα τινὰ ἄνδρα. Verum esse arbitror: νῦν ὧν πάντα τινὰ ὑμῶν χρεὼν ἐστὶ ἄνδρα γενέσθαι ἀγαθόν.

IX. 19: ὁρέοντες ἐξιδόντας Σπαρτιήτας οὐκ ἰδικαίουν λείπεσθαι τῆς ἐξόδου [Λακεδαιμονίων].

Plane assentior Steinio ultimum vocabulum delenti.

IX. 22: ἡλαυνον τοὺς ἵππους πάντες ὥς ἂν τὸν νεκρὸν ἀνελοιατο. Recte R: τὸν ΓΕ νεκρὸν.

IX. 23: ἰδόντες δὲ — οὐκέτι κατὰ τέλει προσελαύνοντας τοὺς ἱππίας ἌΛΛΑ πάντες.

Est in his verbis vitium. Nempe etiam κατὰ τέλει (terminum) προσελαύνοντες οἱμας προσήλαυνον.

Opem fert Codex R, in quo legitur ἀλλ' ἄΜΑ πάντες.

IX. 23: ἀποσχάντες ὧν ὅσον τε δύο στάδια ἐβουλεύοντο δ, τι χρεὼν εἴη ποιεῖν.

Pro ἀποσχάντες emenda: ἀποσχάντες duorum stadiorum intervallo conatίσονται.

IX. 25; ἐκλείποντες τὰς τάξεις ἐφόιτεον θεησόμενοι Μακίσιον. Recte R ἐκλιπόντες.

IX. 33: ἐτετάχατο κατὰ ἔθνηα καὶ κατὰ τέλεια.

Melius in R legitur: κατὰ ΤΕ ἔθνηα.

IX. 33: τὸν (Τισαμενὸν) — Λακεδαιμόνιοι ἐποίησαντο λεωσφέτερον.

Monstrum vocabuli est λεωσφέτερον, neque ullo modo δηροποιήτεον significare potest. Vera scriptura elici potest ex loco vicino: ἦν μιν πολιήτην σφέτερον ποιήσονται, nempe: ἐποίησαντο ΠΟΛΙΗΤΗΝ σφέτερον. Cf. L. 150: ἐποίησαντο σφέων αὐτῶν πολιήτας. V. 57: ἐδέξαντο σφέων αὐτῶν πολιήτας.

Post pauca pro δεινὰ ἐποίησαν ΤΕ καὶ μετίεσαν τῆς χρησμοσύνης τὸ παράπαν, recipe ex R: δαινὰ ἐποιεύνΤΟ καὶ μετίεσαν.

IX. 34: ὥς ἐμαίνοντο πλεῦνες τῶν γυναικῶν.

Recipe ex R ἐμαίνοντο πολλῶ πλεῦνες.

IX. 35: ὥς δὲ καὶ Σπαρτιῇται — πάντων C Συνεχώρεον οἱ.

Bene correxit Schaefer: πάντα C συνεχώρεον οἱ.

IX. 37: ὥς φυλασσόμενος ὑπὸ φυλάκων.

R exhibet ὥστε φυλασσόμενος, ut fert Herodoti consuetudo.

IX. 37: οὐ μέντοι ἔς γε τέλος οἱ συνήνευκε τὸ ἔχθος τὸ ἐς Λακεδαιμονίους συγκεκυρημένον.

Nihil est συγκεκυρημένον, nihil est quod in R legitur συγκεχυρημένον, sed veram lectionem egregius Criticus Reiske reperit συγκεκρημένον. Ut enim de amicitia recte dicitur VII. 151: τὴν πρὸς Ξέρξεα Φιλίην συνεκεράσαντο et IV. 152 Κυρναίοισι καὶ Θηβαίοισι ἐς Σαμίους Φιλίαι μεγάλαι συνεκρήθησαν, sic etiam de acri et inveterato odio dicitur ἔχθος συνεκρήθη et συγκεκρημένον, id est ἐντετηκός.

IX. 39: ἐλόντες δὲ ταύτην τὴν ἄγρην οἱ Πέρσαι ἀφειδέως ἐφόβευον [QT] Φειδόμενοι οὔτε ὑποζυγίου οὔθενος οὔτε ἀνθρώπου.

Rectissime in R οὐ omissum est. Thucydides I. 90: τειχίζειν δὲ πάντας πανδημεὶ — Φειδόμενους μήτε ἰδίου μήτε δημοσίου ἀικοδομήματος. III. 74: ἐμπιμπῶσι τὰς οἰκίας — Φειδόμενοι οὔτε οἰκίας οὔτε ἀλλοτρίας. Herodotus IX. 41: τούτων Φειδόμενους μηδενὸς διαπέμπειν ἐς τοὺς Ἕλληνας.

IX. 40: οἱ γὰρ Θηβαῖοι — αἰεὶ κατηγέοντο μέχρι μάχης, τὸ δὲ ἀπὸ τούτου παραδεκόμενοι Πέρσαι τε καὶ Μῆδοι ΜΑΛΛΑ ἔσκον οἱ ἀπεδείκνυντο ἀρετᾶς.

Mire et inusitate dicitur μάλα ἔσκον, sed optimus R nos expediet exhibens: Πέρσαι τε καὶ Μῆδοι ΜΑΛΙΣΤΑ ἔσκον.

IX. 41: ἐνθα σῖτόν τέ σφι ἔCσνηνεῖχθαι πολλόν.

Corrigendum: CYNενηνεῖχθαι, magnam vim frumenti CONGESTAM sive COMFORTATAM esse.

IX. 45: ἄμ' ἡμέρῃ δὲ διαφωσκούσῃ.

In R διαΦΑΤσκούση scriptum est, recte ut opinor, nam servat vocabulum priscum vestigia litterae Aeolicae. Cf. III. ἄμ' ἡμέρῃ δὲ διαΦωσκούση pro quo similiter in Codice Romano διαΦΑΤσκούση legitur.

IX. 45: ὅς Ἑλλήνων εἵνεκα οὕτω ἔργον παράβολον ἔργασμαι.
Meliore ordine in R scriptum est: ἔργον οὕτω παράβολον.

Sequitur: ἵνα μὴ ἐπιπέσωσι ὑμῖν [ἐξαίφνης] οἱ βάρβαροι μὴ προσδεκομένοις κω.

R omittit ἐξαίφνης, recte, ut opinor, ne Herodotus sine ulla ratione bis idem dicat; namque in μὴ προσδεκομένοις κω eadem notio continetur quae in ἐξαίφνης. Neque ἐξαίφνης dicere solet Herodotus, sed ἐξαπίνης.

IX. 46: καὶ αὐτοῖσι ἡμῖν πάλαι — ἐν νόφ' ἐγένετο εἰπεῖν ταῦτα τάπερ ὑμεῖς φθάντες ΠΡΟΦέρετε.

Etiam hic legendum est προCΦέρετε, ut in λόγον προσΦέρειν.

IX. 48: βουλόμενοι μούνοισι Πέρσῃσι μάχεσθαι.

Digna erat quae reciperetur Koenii emendatio: βουλόμενοι ΜΟΤΝΟΙ μούνοισι Πέρσῃσι μάχεσθαι.

IX. 49: ἐπισχὼν χρόνον ὥς οἱ οὐδεὶς οὐδὲν ὑπεκρίνατο ἀπαλλάσσετο δπίσω.

Melius legitur in R ὑπεκρίθητο. Diu expectavit sed nemo respondēbat.

IX. 51: ἣν ὑπερβάλονται ἐκείνην τὴν ἡμέρην οἱ Πέρσαι συμβολὴν ποιεῦμενοι.

Percommode R obtulit συμβολὴν ΜΗ ποιεῦμενοι.

IX. 53: λοχηγέων τοῦ ΠιτανητέΩΝ λόχου.

Certa est Koenii emendatio ΠιτανητέΩ, ut paullo inferius ἀπολιπεῖν τὸν λόχον τὸν Πιτανήτην. Cf. Thucydidem I. 20: καὶ τὸν Πιτανάτην λόχον αὐτοῖς (Lacedaemoniis) εἶναι ὃς οὐδὲ ἐγένετο πώποτε. Spectant haec hunc ipsum locum Herodoti, qui falso, ut opinor, erroris insimulatur. Fuerat in illo bello

cohors, quae quum tota ἐκ Πιτανητέων constaret, optime δ Πιτανήτης λόχος appellabatur, neque inde sequitur in Spartanorum exercitu semper cohortem eo nomine fuisse.

Eadem opera et alterum Thucydidis in Herodoto reprehendendo errorem redarguamus. Herodotus VI. 57 regum Spartanorum τὰ γέρα describens narrat eos παρίζειν βουλευουσι τοῖσι γέρουσι ἐοῦσι δυῶν δέουσι τριήκοντα· ἦν δὲ μὴ ἔλθωσι τοὺς μάλιςά σφι τῶν γερόντων προσήκοντας ἔχειν τὰ τῶν βασιλέων γέρεα δύο ψήφους τιθεμένους, τρίτην δὲ τὴν ἐνωτῶν. Acerbe haec Thucydides I. 20 sic reprehendit: πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα — οἱ Ἕλληνες οὐκ ὀρθῶς οἶονται· ὥσπερ τοὺς Λακεδαιμονίων βασιλέας μὴ μιᾷ ψήφῳ προστίθεσθαι ἑκάτερον ἀλλὰ δυοῖν. Quamquam mirum auditu est, Thucydides Herodoti locum male intellexit. Hoc enim Herodotus dixit: si duo reges in curia non adessent, ex Senatorum numero UNUM proxime iis cognatum pro *duobus* regibus absentibus DUO suffragia ferre suumque ΤΕΒΤΙUM. Itaque reges singuli sive praesentes sive absentes singula suffragia in curia ferebant. Poterat Herodotus scribere: ΤΟΝ μάλιςά σφι τῶν γερόντων προσήκοντα et sic nihil fuisset ambigui, sed quia non de duobus certis regibus sed de omnibus cogitabat, maluit dicere τοὺς μάλιςά σφι τῶν γερόντων προσήκοντας, quae res Thucydidem in errorem induxit.

IX. 53: δεινὸν μὲν ἐποιεῦντο τὸ μὴ κείνους σφίσι, δεινότερον δὲ ἔτι κείνου ταῦτ' ἀναινομένου ἀπολιπεῖν τὸν λόχον.

Quod in R scriptum est κείνου ταῦτα ΝΕΝΩΜένου, Steinio videtur esse coniectura ingeniosa sed inutilis. Nihil aliud est quam duplex scripturae mendum. Erat ΤΑΤΤΑΝΑΙΝΟΜΕΝΟΥ, pro ΑΙ, ut sexcenties alibi, Ε substitutum est: ταῦτα ΝΕνομένου, quod quum nihil esset, vocabulum *bene Graecum* supposuerunt: ταῦτα νενωμένον, sententiae securi, quae manifesto haec est: *illo IMPERIUM RECUSANTE*.

IX. 55: ὡς γὰρ δὴ παρηγορέοντο ΤΟΝ Ἀμομφάρετον.

In cap. 54 de eadem re dicitur: καὶ οἱ μὲν παρηγόρεον Ἀμομφάρετον. Bekker utrobique scribebat παρηγορέοντο. Melius est in cap. 55 rescribere παρηγόρεον ΤΟΝ. Vides unde syllaba male adhaeserit.

In R diserte legitur: *παρηγόρεον τὸν Ἀμομφάρετον.*

IX. 55: — *μὴ Φεύγειν τοὺς ξείνους, λέγων τοὺς βαρβάρους.*

In R legitur: — *τοὺς ξείνους ξείνους λέγων τοὺς βαρβάρους.*
Etiam melius sic apparet interpolata esse verba [*ξείνους λέγων τοὺς βαρβάρους*], quae nescio quis in margine libri sui adscripserat memor loci IX. 11: — *καὶ δὴ δοκέειν εἶναι ἐν Ὁρεσθείῳ τείχοντας ἐπὶ τοὺς ξείνους· ξείνους γὰρ ἐκάλειον τοὺς βαρβάρους.*
Est ea res huiusmodi ut satis sit eam semel commemorare.

IX. 58: *διέδεξαν* — *ὅτι οὐδέν ἐστι ἄρα ἔντες ἐν οὐδαμοῖσι ἐοῦσι Ἑλλήσι ἐναπεδεικνύατο.*

Non est Ionibus in usu *οὐδένες* aut *μηδένες*, sed pro his ubique locorum *οὐδαμοί* et *μηδαμοί* legitur. Deletis duabus litterulis reponendum: *οὐδὲν ἄρα ἔντες.* Opponuntur inter se *εἶναι* τι, *esse aliquid* et *οὐδὲν εἶναι*, nullius pretii *esse*, ut in Platonis *Repubblica* pag. 556 d: *ἄνδρες ἡμέτεροι εἰσὶν οὐδὲν*, et pag. 562 d: *τοὺς τῶν ἀρχόντων κατηκόους προπηλακίζει ὡς ἑβελοδούλους τε καὶ οὐδὲν ὄντας*, ubi commode Stallbaum attulit locum ex *Apologia* pag. 41 c: *ἐὰν δοκῶσι τι εἶναι μηδὲν ὄντες.*

Euripid. *Suppl.* 425:

*ὅταν πονηρὸς ἀξίωμ' ἀνὴρ ἔχῃ
οὐδὲν ὦν τὸ πρὶν.*

Herc. Fur. 634:

οἳ τ' ἀμείνονες βροτῶν οἳ τ' οὐδὲν ὄντες.

Iphig. Taur. 115:

δειλοί δ' εἰσὶν οὐδὲν οὐδαμοῦ.

Addam locum ex Aristophanis *Eccles.* 144, ut vetus mendum eximam. Editur:

σὺ μὲν βιάδιζε καὶ κάθησ'. οὐδὲν γὰρ εἶ.

Et *βιάδιζε* incongruum est et *κάθησο*, quod ad *sedentem*, non ad *stantem* dicitur. Poëta dedisse videtur:

σὺ μὲν σιώπα καὶ κάθιζ', οὐδὲν γὰρ εἶ.

IX. 58: — *ἐπαινεόντων τούτους τοῖσι τι καὶ συγδέατε.*

Submiror quo pacto forma barbara *συγδέατε* Criticorum aciem fugere potuerit. In Ionia *σύνοιδα* habet plusquamperfectum *συνῆδα*, *συνῆδε* et in plurali *συνῆδετε*, quod restituendum.

In Codice R, qui AI et E perpetuo inter se miscet, *συνή-
δεται*AI legitur.

IX. 59: *οἱ λοιποὶ τῶν βαρβαρικῶν τελέων ἄρχοντες — ἐδίωκον
ὡς ποδῶν ἕκασοι εἶχον.*

In R est *ἕκασοι*. Emenda: *ὡς ποδῶν ἕκασοι εἶχε*. De sin-
gulis enim hominibus *ἕκασος* ponitur, de multis in unum col-
lectis, de civitatibus aut populis aut copiis: *ἕκασοι*.

IX. 60: *νῦν ὧν δίδοκται τὸ ἐνθεῦτεν τὸ πριητέον ἡμῖν.*

Legē: *νῦν ὧν δίδεσται, nunc apparet, nunc palam est.*

In fine capituli lege *σύνιδμεν* pro *συνοίδαμεν*.

IX. 65: *ἐμπρήσαντας [τὸ ἱρὸν] τὸ ἐν Ἐλευσίνι ἀνάκτορον.*

Interpretatus est aliquis quid esset τὸ ἀνάκτορον.

IX. 66: *ἦγε κατηρτημένως.*

Veram scripturam solus R servavit incolumem *κατηρτιμέ-
ως*, de qua re supra diximus. *Καταρτᾶν* et quidquid inde na-
tum esse dicitur, ut res furtiva cum vitio ambulat.

IX. 71: *ἤρισευσε δὲ τῶν βαρβάρων πεζὸς μὲν ὁ Περσέων, ἵππος
δὲ ἡ Σακίων, ἀνὴρ δὲ [λέγεται] Μαρδόνιος.*

Corrumpit omnia *λέγεται* inepte interpositum.

IX. 71: *Ἀρισόδημον μὲν βουλόμενον Φανερώς ἀποθανεῖν ἐκ τῆς
παρουσίας οἱ Αἰτίης λυσσῶντά τε καὶ ἐκλείποντα τὴν τάξιν.*

Emenda: *παρουσίας αὐτῷ Ἀτιμίας*, ut paullo ante *εἶχε* *δνει-
δος καὶ ἀτιμίην*. Neque recte copulantur *παρουσίας* et *αἰτίας*.
Praeterea scribe vel potius a Codice R accipe: *ἐκλείποντα τὴν
τάξιν*.

IX. 74: *ἐφόρει χαλκῇ ἀλύσι δεδεμένην ἄγκυραν σιδηρέην, τὴν
— βαλλέσκετο.*

Necessarium est imperfectum *βαλλέσκετο*.

IX. 74: *ἐπ' ἀσπίδος — ἐφόρει ἄγκυραν.*

Non est perspicuum quid dicat. Clara lux affulget ex Codice R: ἐφόρει ἐπίσημον ἄγκυραν.

IX. 76: Αὔσαι με τὴν ἐκείναι αἰχμαλώτου δουλοσύνης.

Unice vera lectio in solo Codice Romano servata est: ῥῦσαι με. Cf. V. 49: ῥύσασθε Ἴωνας ἐκ δουλοσύνης ἄνδρας ὁμαίμονας.

IX. 90: ῥύσασθαι ἄνδρας Ἑλλήνας ἐκ δουλοσύνης.

IX. 76: ὕσερον δὲ ἀπέπεμψε ἐς Αἴγιναν, ἐς τὴν αὐτὴ ἤθελε [ἀπικέσθαι].

Rectissime R omittit ἀπικέσθαι. Cf. VII. 146: ἀποπέμπειν ἐς τὴν ἂν αὐτοὶ ἐθέλωσι χώραν ἀσινέας.

IX. 78: ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῶν Αἰγινήτων ἦν Λάμπων Πυθέω Αἰγινήτῳ τὰ πρῶτα.

Repetitis tribus litterulis supplendum: Αἰγινήτων ἔσθαι τὰ πρῶτα. Cf. VI. 100: Αἰσχίνης δὲ Νόθωνος ἐὼν τῶν Ἐρετριέων τὰ πρῶτα.

IX. 78: σὺ δὲ καὶ [τὰ λοιπὰ] τὰ ἐπὶ τούτοις ποιήσον.

Magistellus ut explicaret quid esset τὰ ἐπὶ τούτοις, adscripsit τὰ λοιπὰ.

Etiam in hoc fallitur, namque τὰ ἐπὶ τούτοις significat τὰ τούτοις ἐπόμενα.

IX. 78: Μαρδόνιον γὰρ ἀνασκοπίσας τετιμώρησθαι ἐς πάτρων τὸν σὸν Λεωνίδην.

Stein recepit Süvernii coniecturam τετιμωρήσθαι, sed formis huiusmodi nusquam Herodotus utitur et τετιμωρημένος ἔσθαι dicere solet. Vitiose dictum est τιμωρεῖσθαι ἐς τινα, pro τιμωρεῖν τινα, sed nequeo excogitare quidquam quod placeat. Cf. tamen I. 123: οὐκ ἐνῶρα τιμωρίην ἐσομένην ἐς Ἀσπύγεια.

IX. 81: Πausanίη δὲ πάντα δέκα ἐξαίρεθι [τε καὶ ἐδόθη] γυναικες ἵπποι τέλαντα κάμηλοι.

Futile emblemata est τε καὶ ἐδόθη, namque hoc ipsum in ἐξαίρεθι continetur.

Optime Codex R ea verba omittit.

IX. 82: Παυσανίην — κελεύσαι τοὺς τε ἄρτοκόπους καὶ τοὺς ὀψοποιούς — δειπνον παρασκευάζειν.

Proba et antiqua forma est ἄρτοπόπους. Anecd. Bekkeri pag. 447, 25: Ἀρτοπόπον καὶ Ἀττικοὶ καὶ Ἴωνες τὸν ἄρτοποιόν. ἔσι δὲ τὸ ἄρτο ποπεῖν ἐν Μονοτρόφῳ Φρυγίχου.

IX. 82: — τὸν Παυσανίην γελάσαντα μεταπέμψασθαι τῶν Ἑλλήνων τοὺς στρατηγούς, συνελθόντων δὲ τούτων εἰπεῖν [τὸν Παυσανίην] κτέ.

Ineptissime repetitum τὸν Παυσανίην, sine mora inducendum.

IX. 82: — ἡμέας συνήγαγον βουλόμενος ὑμῖν [τοῦδε] τοῦ Μήδων ἡγεμόνος τὴν ἀφροσύνην δέξαι.

Stulte additur τοῦδε, quasi Mardonius adesset. Optime Codex R τοῦδε omittit.

Describeit hunc locum inde a verbis: Ἐέρξης Φεύγων (cap. 82) — usque ad: τοιήνδε δίαίταν ἔχων ἦλθε ἐς ἡμέας οὕτω δίζυρην ἔχοντας (cap. 82 in f.) Athenaeus pag. 138 d. sed contraxit in brevius et formas Ionicas et vocabula prisca mutavit et pro ἄρτοπόπους substituit ἄρτοποιούς et ταλαίπωρον pro δίζυρην.

IX. 88: οἱ μὲν ἐδόκειον ἀντιλογίης τε κυρήσειν καὶ δὴ χρήμασι ἐπεποιθεσαν διωθεῖσθαι.

Pro διωθέεσθαι in R scriptum est διώσασθαι, sed non exputo quid sibi velit in tali re διωθεῖσθαι, nam quis credat διωθεῖσθαι esse PERICULUM a se amoliri?

Simplicissimum est καὶ δὴ χρήμασι ἐπεποιθεσαν CΩΘΗσεσθαι.

IX. 89: Ἀρτάβαζος γινούς ὅτι εἰ ἐθέλει σφι πᾶσαν τὴν ἀληθεινὴν τῶν ἀγώνων εἰπεῖν αὐτός τε κινδυνεύσει ἀπολέσθαι καὶ ὁ μετ' αὐτοῦ στρατός· ἐπιθήσεσθαι γάρ οἱ πάντα τινὰ [οἶστο] πυνθανόμενον τὰ γεγανότα.

Inutile fulcrum οἶστο a Graeculo suppositum remove. In talibus enim continuo ad orationem indirectam transitur. VIII. 84: λέγεται δὲ καὶ τάδε, ὡς φάσμα σφι γυναικὸς ἐφάνη, φανεῖσαν δὲ διακελεύεσθαι.

Etiam eo nomine οἶστο perversum est quod cum loci senten-

tia non congruit. Artabazus enim non *ορίσασθαι* id ita fore, sed *certo sciebat* cf. ad. VII. 150, 166, 168.

IX. 89: *καταλιπὼν τοῦ στρατοῦ τοῦ ἑωυτοῦ συχνοὺς ὑπὸ Θρηίκων κατακοπέντας κατ' ὁδὸν καὶ λιμῶ συζάντας.*

Recte Codex Romanus addit copulam: ὑπὸ Θρηίκων *ΤΕ* κατακοπέντας — καὶ λιμῶ συζάντας.

IX. 91: *ὁ δὲ — εἶπε· δέκομαι τὸν οἰωνὸν [τὸν 'Ηγησιζράτου], ὃ ξεῖνε Σάμειε.*

Inclusa „*eiecta volebat Valckenaer*”. Optimo iure, ut opinor. Nihil aliud dicere poterat quam „*accipio omen*”.

IX. 93: *ἐν δὲ ἄντρῳ αὐλίζονται [ἀπὸ] τῆς πόλιος ἐκὰς.*
Praepositio vitiose addita eximatur. Cf. III. 111: *ἀπαλλάσσεσθαι ἐκὰς αὐτέων.*

IX. 93: *καὶ κοτε αὐτοῦ κατακοιμήσαντος φυλακὴν παρελθόντες λύκοι ἐς τὸ ἄντρον διέφθειραν τῶν προβάτων ὡς ἐξήκοντα.*

Spernitur certa Reiskii emendatio *κατακοιμίσαντος*. *Κατακοιμᾶν* enim tragicis poëtis relinquendum, ceteri dicebant *κατακοιμίζειν* et τὴν φυλακὴν *κατακοιμίζειν*. In Platonis *Sympos.* pag. 223 d. verum est τὸν οὖν Σωκράτη *κατακοιμίσαντ' ἐκείνους ἀναζάντα ἀπιέναι*, non *κατακοιμήσαντα*, quod Sophocleum est.

Errari non potuit in loco *de Legibus* pag. 790 d: *ἡνίκα γὰρ ἄν που βουληθῶσι κατακοιμίζειν τὰ δυσυπνοῦντα τῶν παιδίων αἱ μητέρες*, sed ubi una literula discrimen facit, stultum est Codices consulere, stultius etiam iis credere. Ter dixit *κατακοιμίσαι τὴν φυλακὴν*, indicante Dindorfio, stolidus scriptor et ineptus Herodoti imitator Aelianus; *de H. A.* pag. 304, 15 scribit: *λέγει Ἐκαταῖος ὁ Μιλήσιος Ἀμφιάρεων τὸν Οἰκλέους κατακοιμίσαι τὴν φυλακὴν*. Paullo ante idem sic dixit: *τὴν φρουρὰν κατανυάζει*. Athenienses dicebant τὴν φυλακὴν *καταλύειν*.

In his omnibus articulus est necessarius. Itaque Herodoto ex Codice R reddendum (*κατακοιμίσαντος*) *ΤΗΝ φυλακὴν*, ut post pauca recte scribitur in R: *τὴν φυλακὴν κατακοιμίσαντα*.

Insigne interpolationis exemplum legitur IX. 93 in his: *οὔτε*

(τὰ add.) πρόβατα σφι ἔτικτε οὔτε γῇ ἔφερε ὁμοίως καρπὸν. πρόφαντα δέ σφι ἐν τε Δωδώνῃ καὶ ἐν Δελφοῖσι ἐγίνετο ἐπεὶ τε ἐπειρώτευν [τοὺς προφήτας] τὸ αἴτιον τοῦ παρεόντος κακοῦ, [οἱ δὲ αὐτοῖσι ἔφραζον] ὅτι ἀδίκως τὸν φύλακον τῶν ἱρῶν προβάτων Εὐήνιον τῆς ὕψιος ἐσέρησαν.

Quam recte Stein inclusa deleri iusserit declarant ea quae continuo sequuntur: ΑΤΤΟΙ γὰρ ἐπορμήσαι τοὺς λύκους, οὐ πρότερον δὲ παύσεσθαι τιμωρόντας ἐκείνῳ πρὶν ἢ δίκας δῶσι τῶν ἐποίησαν. Quinam sunt qui dicunt αὐτοὶ γὰρ ἐπορμήσαμεν τοὺς λύκους καὶ οὐ πρότερον παυσόμεθα κτῆ.? Num οἱ προφῆται? Absurdum est. Quinam igitur? Iupiter et Apollo. Itaque acutissime vidit Stein Herodotum scripsisse: πρόφαντα δέ σφι ἐν τε Δωδώνῃ καὶ ἐν Δελφοῖσι ἐγίνετο, ἐπεὶ τε ἐπειρώτευν τὸ αἴτιον τοῦ παρεόντος κακοῦ, ὅτι ἀδίκως τὸν φύλακον τῶν ἱρῶν προβάτων Εὐήνιον τῆς ὕψιος ἐσέρησαν. ΑΤΤΟΙ γὰρ ἐπορμήσαι τοὺς λύκους. Lubenter ad haec a viro doctissimo quaesiverim an hoc sit „in opere alieno ingeniosum esse”?

IX. 94: ΠΡΟέθεσαν τῶν ἀστῶν ἀνδράσι διαπρήξαι.

Emenda ΠΡΟCέθεσαν. Cf. III. 62: οὕτω μοι διεπρήξαο (recte R διέπρηξας) τό τοι προσέθηκα πρῆγμα et V. 30: προσέθεσαν τῷ Ἀρισταγόρῃ πρήσσειν τῇ δύναιτο ἄριστα.

IX. 102: ἕως μὲν νυν τοῖσι Πέρσῃσι ὀρθία ἦν τὰ γέρρα ἡμύνοντο.

Corrige ὀρθὰ ἦν τὰ γέρρα.

Quod praecedit: οἱ ἐπὶ τῷ ἐτέρῳ κέρει [ἔτι] καὶ δὴ ἐμάχοντο, sanum erit ubi ἔτι exprophetis.

IX. 102: — ἔφευγον ἐς τὸ τεῖχος. Ἀθηναῖοι δὲ — CTNεπισπόμενοι συνεσέπιπτον ἐς τὸ τεῖχος.

Emenda: Ἐπισπόμενοι, praepositio male adhaesit ex sq. verbo CTNεσέπιπτον.

IX. 103: τῶν τε Σαμίων οἱ στρατευόμενοι — ἔρδον ὅσον ἐδυνέατο.

Legendum: οἱ CTστρατευόμενοι. Cf. cap. 106: οἱ ἔτυχον συστρατευόμενοι, ubi in R mendose scriptum est ommissa praepositione στρατευόμενοι.

IX. 104: Μιλησίοισι δὲ προσετέτακτο μὲν τῶν Περσέων τὰς δίδους τηρέειν.

Supple (ΠΡΟC) τῶν Περσέων.

Post pauca: ἵνα μὴ παρέοντες τῷ στρατοπέδῳ τι νεοχμὸν ποίσειεν.

Recte R παρέοντες (ἜΝ) τῷ στρατοπέδῳ, sed, ut homo inops apud Menandrum,

λέγων τάληθές οὐ πιστεύεται.

IX. 108: τότε δὴ ἐν τῇσι Σάρδισι ἐὼν [ἄρα] ἦρα τῆς Μασίσειω γυναικός.

Tolle dittographiam. Quid sibi vult ἄρα in tali re?

IX. 108: οὐδὲ βίην προσεφέρειτο προμηθεύμενος τὸν ἀδελφεὸν Μασίτην.

Optime R βίην προσέφερε. Pro vim afferre omnes constanter dicebant βίαν προσφέρειν, non προσφέρεισθαι.

IX. 109: ὁ δὲ πᾶν μᾶλλον δοκέων αὐτὴν αἰτήσAI ὑπισχρέτο καὶ ὄμωσε.

Res ipsa clamat αἰτήσEIN verum esse.

IX. 111: οὔτε γὰρ ἂν τοι δοίην θυγατέρα τὴν ἐμὴν γῆμαι.

Recipiendum est ex R: οὔτε γὰρ ἂν τοι δοίην ἕΤΙ θυγατέρα, : ἐμὴν.

IX. 122: οὕτω δὲ αὐτοῖσι παραίνεε [κελεύων] παρασκευάζεσθαι ὥς οὐκέτι ἄρξοντας ἀλλ' ἀρξομένους.

Ecce iterum insititium κελεύων. Inest ea notio in παραίνεε, unde pendet παρασκευάζεσθαι. V. 39: παραινέοντες — ἐσάγεσθαι, VIII. 83: παραινέσας — τὰ κρέσσω αἰρέεσθαι.

IX. 122: Φιλέειν γὰρ ἐκ τῶν μαλακῶν χώρων μαλακοὺς γίνεσθαι.

Obtemperandum Codici R, qui solus servavit necessarium μαλακοὺς ἄΝΔΡΑΣ γίνεσθαι.

C. G. COBET.

AD CICERONIS PALIMPSESTOS.

(Continuatur ex pag. 291.)

Ad singulos locos non tantum notabo ea quae librariorum mendis corrupta sunt, sed etiam si usuveniat, quae ipsius auctoris errore minus recte se habere videntur, velut statim:

1. „Non duo Scipiones oriens incendium belli Punici secundi sanguine suo restinxissent.”

Parum recte haec dicta sunt, quasi duo Scipiones in Hispania initio belli Punici secundi cecidissent ante pugnam Cannensem et Fabii dictaturam: P. et Cn. Cornelii Scipiones duobus fere annis post pugnam Cannensem in Hispania nobili morte inclaruerunt, cum P. initio belli ad Ticinum et Trebiam victus esset, neque alter inclaruisset.

Ib. „Omitto innumerabilis viros, *quorum singuli* saluti huic civitati fuerunt, et quia sunt haud procul ab aetatis huius memoria, commemorare eos desino, ne quis se aut suorum aliquem praetermissum queratur”.

(Recte *quia* pro *qui*, *haud procul* pro *procul* nunc editur). Nimum hoc est, ut inter aequales Ciceronis *innumerales* viri *singuli* saluti civitati Romanae fuerint; vix singulis aetatibus singuli fuere ut Fabius, qui unus cunctando restituit rem, Camillus, Cicero ipsius testimonio. Et tamen illud dicit Cicero, et „desinet” commemorare eos viros (aequales), ne quis „se” praetermissum queratur. Insolentia iuncturae *quorum singuli* demonstrat

locum corruptum esse; *singuli* non iungitur cum genetivo, in quo esset idem genus vitii, quod notavit Madvigius Gramm. § 284, A. 6. Quodsi, omisso iam usu loquendi, interpretaremur: „unus et alter, pauci ex viris” „innumerabiles illi” universi non satis definirentur. Aliquid excidit, *singuli* ex *singularis* factum: quorum *singularis* saluti huic civitati fuerunt” e. g. „virtus atque praestantia” „opera et labor”. De omissionibus in palimpsesto supra monitum.

2. „Nec vero habere virtutem satis est quasi artem aliquam, nisi utare; etsi ars quidem, cum ea non utare, scientia tamen ipsa teneri potest; virtus in usu sui tota posita est”.

Etsi usu rariore, sed certo dicitur ad revocanda ex parte et corrigenda superiora. „Non satis est, inquit, virtutem habere, eamque tanquam telum inutile reponere in recessu. *Quamquam* ne habes quidem virtutem, nisi utare: ars quidem omnino obtineri potest, etiamsi non utare, sed virtus in actione est tota. Ergo ne conveniunt quidem ex omni parte”. Nihil igitur mutandum. Sub finem huius sectionis vocabulum ambiguum per se *disciplina*, non dicitur de philosophorum doctrina, sed vitae est ratio, quae usu certam quandam formam induit honestatemque constituit; ea antiquior est philosophorum sententiis et praeceptis.

3. „Sic eos, qui his urbibus consilio atque auctoritate praesunt, iis, qui omnis negotii publici expertes *sunt*, longe duco sapientia ipsa esse anteposendos”.

Inconstantiam in usu modorum aliquot locis statuens C. F. W. MÜLLERUS indicativum *sunt* a plerisque editoribus restitutum sprexit. Est sane externa quaedam inaequalitas multis locis, non tamen ea, ut mutatae constructionis ratio lateat; quae si nulla sit, deserendos codices puto. Nam quod vir acutissimus nullam rationem esse certiore quam codicum putat (vol. IV. 1 p. 5), ego contra in his quae sunt *sunt* et *sint*, *est* (*st*) et *sit*, *est* et *esset* confusis nullam rationem incertiore dixerim. Provocat autem ad ND. 48 „quae pulcherrima sit omnium” sed id est: quae habetur esse. Ib. 117 „videmus” sententia diversum a *videamus*. Ib. II. 3 „iis de rebus agimus, quae

sunt etiam negotiis anteponendae" de eo genere suis finibus minime dubiis circumscripto; coniunctivus *sint*, qualitativus, cur restituatur non video. De Fato 4 „quod tibi gratum futurum sit" cum modestia quadam dicitur. Soloecus est coniunctivus de Legg. II 16 „cumque omnia, quae rationem habent, praestent iis, quae *sint* rationis expertia". Infra 19 legitur „iam explorata nobis sunt ea, quae ad domos nostras quaeque ad rempublicam *pertineant*? siquidem quid agatur in coelo quaerimus". Etsi saepe relativa et interrogativa sententia confunduntur et reliquis paribus, ut aiunt, ad interrogativam sententiam proclives sunt Latini scriptores, tamen h. l. indicativus requiritur, non enim quaeritur quid ad remp., quid alio pertineat. Similiter Leg. I 4 „nisi ne nimis diligenter inquiras in ea, quae isto modo memoriae *sunt* prodita" indicativus est necessarius. Acad. pr. II 115 defendi potest variatio orationis: „nos qui *nolumus* labi", „illi qui sibi *persuaserint* scire se solos omnia"; prius enim professio, alterum iudicium est; recte utique Mullerus mutati modi causam esse explicandam, nec temere variari sentit. De Fin. I. 38 „illud enim ipsum, quod quibusdam medium *videtur*, cum omni dolore careret, non modo voluptatem esse, verum etiam summam voluptatem" necessarium est *videretur*. Acad. pr. II. 44 „si enim dicent ea, de quibus *disserent*, se dilucide perspicere" minus recte dictum esset *dissorunt*; futurum ex tempore et persona loquentis usurpatur et sententia relativa non est simpliciter pars enuntiati alieni. De Fin. II. 12 contra Madvigium facio cum Mullero post *quicumque* in oratione „obliqua" indicativum tuente, post indefinita relativa anim ad indicativum facilis transitus est. Nec minus ratio apparet indicativi Fin V. 20. At V. 81 „attende me illud dicere, si ista mala *sint*, in quae potest incidere sapiens, sapientem esse non satis esse ad beate vivendum" *sint* requiro contra codices, quorum quanta sit in hoc auctoritas, nemo nescit; urgetur condicio; sed „in quae — sapiens" genus certum constituunt. Tusc. I. 13 varietas modorum defendi potest. Ib. V. 85 „nec enim licet iis, qui laudem cum dolore petendam esse *dicant*, negare eos esse beatos, qui illam adepti *sint*" acute a Mullero defensum est *dicant*; de certis hominibus, Peripateticis, sermo est, iam satis definitis, membrumque illud

relativum quodammodo causale est. Minus mihi cum eo de *sunt* praeferendo convenit. Sed longum est pluribus persequi, quae praeterea Mullerus vol. IV. 1 p. IV v. 14, p. XV, inf., p. XXX v. 12 ab inf., p. XXXIII (ad Tusc. I. 80 extr., acute, nec tamen Wesenbergium convellit; quae sint, non qualia quaeritur), vol. IV. 2 p. IV v. 9 ab inf. de eodem affert, satis iam apparet inconstantiam modorum, si qua sit, non ratione destitui. Res tum potissimum difficilis est, si certam normam desideres; neque enim ad numeros revocari potest; sentimus tamen usu docti uter modus sit aptior, etsi rationes dare subinde difficile est (Muller IV. 1. XV), sentimus varias quasi modulationes elocutionis, maiorem minoremve fiduciam loquentis; discrimen inter relativa definitiva et qualitativa animadvertimus singulis paene locis; aliis, ubi uterque modus sententia non alienus est, codices omne momentum habent, a quibus omnino propter legem aliquam subtiliter a grammaticis excogitatam non temere recedendum est. In eo assentior Mullero. Sed h. l. coniunctivi nulla ratio est; nam quod Mullerus interpretatur „eiusmodi hominibus, qui expertes sint” minus probo: homines nondum descripti hac relativa sententia simpliciter designantur.

6. „Nam vel exilium Camilli vel offensio commemoratur Ahalae vel invidia Nasicae vel expulsio Laenatis vel Opimi damnatio vel fuga Metelli vel acerbissima C. Mari clades principum caedes vel eorum multorum pestes, quae paulo post secutae sunt”.

Postrema corrupta esse plerique senserunt, quorum conamina recenset C. F. W. Muller: [*principum caedes*], Moser, Halm, *principum caedes*, *bellorum multorum pestes* Osann., *vel princ. caedes* Maehly, *princ. caedes*, *aliorum multorum pestes* Urlichs. Ipse *principumque caedes*. Urlichsii coniectura reliquis praeferenda, qua insolentia dictionis *eorum multorum pestes* lenitur. At ex parte tantum; dubito, num *pestis* sic pro calamitate dici possit. Itaque ad reliquas mea quoque coniectura accedat: „*principum caedes multorum, pestesque quae paulo post secutae sunt*”. *Que* excidit ante *quae*, *vel eorum* est varia lectio ad *multorum*. In margine adscriptum erat: „*vel: eorum*”.

9. „Proinde quasi bonis et fortibus et magno animo praeditis ulla sit ad rem publicam adeundi causa iustior, quam ne pareant improbis, neve ab isdem lacerari rem publicam patiantur, cum ipsi auxilium ferre, si cupiant, non queant”.

Itaque sapientes rei publicae auxilium ferre non queant, si cupiant? Iustissima esset causa iis recedendi a re publica si scirent, nihil se efficere posse. Contrarium voluit scriptor. Nempe conferenda sunt haec (311): „qui convenit polliceri operam suam rei publicae tum denique, si necessitate cogantur? cum quod est multo proclivius, nulla necessitate premente, rem publicam regere nesciant.” Ergo *tum cum maxime cupient* non poterunt patriae opem ferre, iam ab improbis victae. Puto scribendum: *cui ipsi*, laceratae rei publicae frustra opem ferre ipsi vellent, si ab initio procul essent a re publica.

13. „Quibus de rebus, quoniam nobis contigit, ut iidem et in gerenda republica aliquid essemus memoria dignum consequenti, et in explicandis rationibus rerum civilium quandam facultatem non modo usu sed etiam studio discendi et docendi *essemus auctores*, cum superiores alii fuissent in disputationibus perpoliti, quorum res gestae nullae invenirentur, alii in gerendo probabiles, in disserendo rudes”.

Aliquid excidisse ante *auctores* viderunt editores, puto: „*essemus adepti, aliis et recte sentiendi et bene agendi esse poteramus auctores*”. Nempe aliquid excidit, in quo et de agendo et de explicando (docendo) sermo erat; porro separari non possunt *studio discendi* ab *et docendi*, nec *disserendi* scribi, cum *discere* et *docere* tanquam opposita iuncta sint; nec post *consecuti* quae sequuntur eius verbi obiectum efficere possunt; denique apodosis requiritur, nec Cicero nescio qua modestia reticuisse quod in animo habebat censi debet. Contra haec pugnat quidquid ad h. l. in Orellianis et Osanni editione prolatum vidi. Nostra ratio propius accedit ad Sebastiani coniecturam, sed quae supplevit non satisfaciunt („*essemus adsecuti, recte disputandi et praecipendi iure nostro quodam modo videmur esse auctores*”).

14. „Nam cum P. Africanus hic” (sic distinguitur minor, ut aetate propior) „Pauli filius, feriis Latinis Tuditano et

Aquilio eos. constituisset in hortis esse, familiarissimique eius ad eum *frequenter* per eos dies (nim. ferias Latinas, per aliquot dies celebratas) „ventituros se esse dixissent, Latinis *ipsis* mane ad eum . . . venit Q. Tubero”.

Nihil ad sententiam confert *ipsis*; per plures dies erant feriae; ut nullus unus significetur dies. Saturnaliorum primus dies dicitur *Saturnalia prima*, similiter secundus et tertius *secunda et tertia*. Cic. Att. XIII. 52 in: „cum secundis Saturnalibus ad Philippum vesperi venisset”. V. 20. 5 „Saturnalibus tertiis cum haec scribebam”. XIII l. l. „ille tertiis Saturnalibus apud Philippum ad horam septimam”. Eadem loquendi ratio ad alios quoque ludos pertinet; quintus dies Quinquatrum dicitur Quinquatrus *ultima* a Livio XLIV. 20: „legati ex Macedonia quinquatribus ultimis adeo expectati venerunt, ut-”. Non dubito quin idem in Latinis quoque factum sit et lego: „Latinis *primis*” pro *ipsis*. (De Saturnalibus *primis* cf Gronovius ad Liv. XXX. 36. 8, ubi ante Madvigium legebatur: „Saturnalibus primis.”) Dialogus de re publica per dies Latinarum distributus erat; convenit igitur primi mentionem factam esse quemadmodum tertii in libro VI. 8: „tum Scipio, patimini me, quoniam tertium diem iam feriati sumus”. — Porro legendum *frequentes*; adiectivo solet uti Cicero (raro adverbio) tam ut *saepe* quam ut *orebros* sive *confertos* significet. Nihil in contrariam partem probat locus a Steinackero allatus ad Att. I. 19. 5, ubi passivum verbum est: „huic frequenter interceditur”. Hoc certe loco adiectivum requiritur. Ex omnibus, qui *frequentes* se affuturos dixerant, *primus* Tubero venit; sic recte scribitur: *frequentes* et *primus*. Cum *frequentes* etiam recte concinit „sumus enim multi, ut constituimus, parati — abuti tecum hoc otio”, sub finem paragraphi. Per quadriduum ferias Latinas celebratas esse significat Plutarchus Cam. 42, fin.; est tamen quod de eo dubites, quod tertius et quartus eadem de causa, propter concordiam ordinum restitutam, additi dicuntur, ille post primam secessionem (a Dionys. VI. 95); hic post consulatum cum plebe communicatum (a Plut. Cam. 42). Tres si fuerunt, omnibus Latinarum disputatum est, et cadunt in singulos dies duo libri.

Paragrapho 15 desidero „neque enim pauci neque leves sunt, qui se duo soles vidisse *dicunt*”, siquidem certi homines significantur (ii qui contendunt se soles vidisse) de quibus iudicium interponitur (non sunt pauci et leves). Sententia: visne videamus hoc primum, quod quidam referunt se duo soles vidisse, nam non sunt contemnendi illi. Paulo post § 16 med. *coniungere* minus recte dictum est quam *adiungere*.

17. „P. Rutilius — qui est nobis *lautus* sermonis auctor”.

Coniiciunt viri docti *laudatus*, *huius*, *totius*. Et *huius* quidem optimum ad sententiam, sed ratio corruptelae in tam simplici oratione eo non explicatur, aliquid excidit. Aptissimum iudico: „*luculentus* sermonis auctor”. Ad Att. X. 12. 2: „non credo. Utut est, luculentus auctor.” Codd.: „ut est”.

18. C. Fannius et Q. Scaevola, generi Laelii dicuntur „docti adulescentes et iam aetate quaestorii”. Est Scaevola augur, qui praetor fuit a. 121, itaque eo anno quo sermo de re publica habitus fingitur (129), si suo anno praetor est factus, annos habebat 32. C. Fannius maior aetate erat quam alter gener Scaevola, ei tamen a Laelio posthabitus, ut narrat Cic. Brut. 101; ergo amplius 32 annos habebat tum cum sermo habitus est (a. 129). Intellegitur hinc non aetate quaestoria fuisse eos (ut Piderit in ind. ad Brutum opinatur) sed quaestura iam functos; quod cum ita sit, voc. *aetate* redundat; nisi vero unum ex his non reapse sed aetate quaestorium credimus appellatum, cum quaestura nondum functus esset, per aetatem tamen fungi potuisset. Id potuit in Scaevola fieri. — Ceterum de Fanniis disceptatur propter locum Bruti 99 et ad Att. XII. 5, 3. Cicero duos C. Fannios C. et M. filios distinguit, ex quibus C. *filium* consulem cum Cn. Domitio a^o 122 fuisse dicit; in quo errare videtur, quod satis constat aliunde eo anno „C. Fannium M. *fil.* Cos.” fuisse; is (M. fil.) est gener Laelii (cf. Brut. 101), sed ab historico Fannio distinguendus, si auctoritas in rebus historicis maior est Attico (cf. ad Att. l. l.) quam Ciceroni et Bruto nam postremus in epitome Fannianorum in extremo de scriptore operis tanquam genero Laelii locutus erat. Hoc et Hortensio auctoribus Cicero in Bruto l. l. de Laelii genero M. fil.

scripserat: „eius omnis in dicendo facultas ex historia ipsius non ineleganter scripta perspicui potest” et propterea erat ab Attico computo quodam reprehensus, sed rursus evolvens Bruti epitomam in idem inciderat Cicero iamque (ad Att. 1. 1.) rem Attici iudicio iterum subicit. Si igitur duo Fannii fuerunt, de quo propter Ciceronis testimonium non est dubitandum, alter, Gaii filius, qui nec consul cum Domitio, nec gener Laelii fuerit, satis evadit obscurus, et quae de eius oratoria facultate satis iniqua traduntur Bruti 1. 1. § 99, non magnopere favent opinanti hunc fuisse historicum. Videtur historicus maior fuisse, quam ut gener Laelii esse posset.

19. Desidero: „Ain tu? ad domos nostras non censes pertinere scire quid agatur et quid fiat domi? quae non ea est, quam parietes nostri cingunt, sed mundus hic totus.”

Vulgo „an tu ad”, rell. Non hoc *an* initio sententiae ponitur, nisi contrarium aliquid cogitatur. Praecessit interrogatio: num explorata est iam civitas? num *coelum* contemplamini? Respondendum ad interrogationem sic conceptam erat: ita est; an civitatem domosque nostras ad coelum non pertinere putas? Quod vulgo legitur aptum esset, si responderetur ad hanc quaestionem: „num *domestica* contemplamini?” Resp.: „(ita) an tu ad domos nostras coelestia non censes pertinere?” Nunc (*ain tu?*) miratur tale iudicium Philus. — Paulo ante cum C. Mullero correctionem codicis *pertineant* recipio. Superiore paragrapho „convertit se in porticu” leg. *porticum*. Si dices Scipionem semper in porticu mansisse, *in porticu* erit ineptum additamentum quantum potest eiiciendum; sed Scipio appropinquante Laelio porticu egressus est.

20. „Libenter tibi, Laeli, ut de eo disseras equidem concessero. Immo vero te audiamus”. Num: „concesserim. Immo”? Certe quae Madvigius de indicativo *concessero* profert Opusc. alt. p. 96 non sunt dubio maiora: „tantisper et ad tempus concedam, ut statim post ipse dicam”.

In descriptione sphaerae § 22 quaedam sunt quae offendant. De sphaera solida, in qua loca delineabantur: „post autem (i. e.

post Thaletem) ab Eudoxo Cnidio, discipulo, ut *ferebant*, Platonis eandem illam *astris isque caelo* inhaerent esse descriptam". Ita manus 2^a, non *astris isque quae caelo*; tum *is*, ante *que* in nova pagina scriptum delere neglexit man. 2; legendum igitur cum Halmio: „illam astris, quae caelo inhaerent, descriptam". Non opus praepositione *cum* ante *astris* nec verbo *inscribendi*, quod quidam desiderant; sententia: divisam, distributam, secundum caeli signa. Notum est: „populum describere ordinibus, aetatibus" similia. *Ferebat* (codex) non aptum; fieri potest ut Eudoxus se disciplina Platonis extulerit, aut Gallus id pluribus narraverit, sed hoc commemorare non erat huius loci; homines vulgo id ferebant, etsi ipse a Platone subinde dissentiret, cf. Diog. L. VIII. 87. Nemo autem desiderabit: „ut ferrent"; ut particula similitudinis coniunctivum non fert. Paulo post de planetario quod dicitur: „hoc autem sphaerae genus, in quo solis et lunae motus inessent et earum „quinque stellarum, quae errantes et quasi vagae nominarentur, in illa sphaera solida non potuisse finiri, atque in eo „admirandum esse inventum Archimedis, quod excogitasset". Itaque „sphaerae genus in illa sphaera non potuit finiri"? Abiciendum est prius *sphaerae*, ut *genus* illa lata et vaga quodammodo significatione dicatur, qua ponitur Or. II. 17 „qui in aliquo genere — inconcinnus est", infra II. 35 „(L. Tarquinius) in omni genere huius populi (Graeci) consuetudinem — imitatus"; „institutum" possis substituere, *inrichting*. De quo argumento plenius expectes satisfacturos Naegelsbachium et Seyffertum in libris de elocutione latina, quam factum video (Seyffert, *Palaestra* * p. 172); nam loquendi rationem Ciceroni non esse admodum raram vel lexica docent. Ita demum recte se habet *finiri*, pro quo Maius *fieri* non sine causa volebat; sed est *finiri* de cursibus sive circulis planetarum dictum, qui spatia sua accipiant; *describi* circuli potuerunt (beschreven worden); nec de sphaera id dici potuit. — Insequentibus: „hanc sphaeram Gallus cum moveret, fiebat ut soli luna totidem conversionibus „quot diebus in ipso caelo *succederet*, ex quo et *in aere illo* „in [caelo] sphaera solis fieret eadem illa defectio, et incideret „luna *tum* in eam metam, quae esset umbra terrae, cum sol „e regione * * * " agitur tam de solis quam de lunae defectione;

ad lunam pertinent postrema; opposita sunt: ét in sphaera solis fieret defectio — ét incideret luna in eam metam", rell. Sed ita perspicuum est delendum esse *tum*; lunae defectio fit cum per umbram terrae luna tegitur sive sol e regione oppositus lunae terrae umbram in lunam proicit, unde supplenda lacuna: *lunae oppositus esset*. *Meta* est conus, cuius figuram umbra terrae refert; cf. Divin. II. 17: „vident (astrologi) ex constantissimo motu lunae, quando illa e regione solis facta (nim. sic ut terra inter ipsam et solem sit) incurrat in umbram terrae, quae est meta noctis, ut eam (lunam) obscurari necesse sit". *Meta* noctis est obscuritas noctis sive umbra terrae a sole aversae, quae habet metae sive coni formam. Idem Ammianus Marc. XII. 3. 8: „(luna) objectu metae noctis in conum desinentis angustum latet parumper umbrata". — *Succederet* est sub solem (a parte terrae) se conderet, ante solem se collocans eius lucem tegetet; cf. § 25: „certo illud (solem obscurari) tempore fieri et necessario, cum tota se luna sub orbem solis subiecisset". Liv. 37. 4: „caelo sereno interdum obscurata lux est, cum luna sub orbem solis *subisset*". — Denique verba *in aere illo* eliminanda videntur; movebat Gallus *sphaeram*, id diserte significatur; *tum*, mota sphaera, fiebat ut soli luna succederet. Equis hic cogitabit hoc de vero caelo dici? Ergo supervacua illa verba sunt. Per se etiam minus apposite de instrumento aeneo dicuntur, quasi esset superficies quaedam globi aenea, in qua picta essent curricula; at erat e pluribus circulis, plerisque *δμικροῖς*, compositum instrumentum, non solidum. Id non intellexit qui haec adscripsit et simul, opinor, *caelo* illud ante *sphaera* inferisit.

Nondum valedicendum videtur defectui solis; paucis enim monendum videtur in notissimo versu Ennii scribendum esse cum Hullemanno de Ann. Max. p. 73, nota:

Nonis Iunonis soli luna obstitit et nox.

Vulgo *Iunis*; sed *Nonae Iunoniae* sunt mensis Iunii, Iunoni sacri; cf. Ovid. Fast. VI. 59, sqq. ubi Iuno illum mensem sibi vindicat; v. 61: „est illic (in fastis quibusdam) mensis Iunonius". De fastis cum Ovidio convenit Macr. Sat. I. 12. 30 addens testimonium Nisi ex commentariis Fastorum: „adeo ut apud maiores quoque nostros haec appellatio (Iunonius) diu manserit, sed post detritis quibusdam litteris ex Iunonio Iunius dictus sit".

Licebat sane poetae longiorem formam usurpare, qua versus ceteroquin imperfectus suppletur et Ennianum homoeoteleuton restituitur. De rariore contractione *-is* in dativo plur. cf. Lachm. ad Lucr. II ¹ p. 279, ubi ex Turpili et Plauti exemplis pleaque correcta (C. Müller, Plaut. Pros. p. 464), sed vel sic tamen sat multa minime dubia supersunt, velut: „iactaque Lavinis moenia litoribus „Prop. II 34 ^b 64 (Raehrens), *lacnis* apud Vergilium, alia. Eclipsis quo respicitur est a 399, 21 Iun. ex ratione astronomorum, i. e. 21 d. m. Iun. a 400, non alia, quod nuper docti viri perhibuerunt; paulo diligentius de eo egi in Academia Regia d. 10 M. Martii (cf. Versl. en Meded., 3^e Reeks, I) Sed effici ex hoc loco non potest Ennium annum Romae conditae simul commemorasse, quoniam etiam in Annalibus Maximis (Ciceronis tempore editis) numerus consignatus esse dicitur. Sumsit fortasse Cicero versum ex annalibus Ennii, e loco, ubi in illo opere inventus erat, efficiens anno *fere* 350° U. C. eclipsin factam ab eo statui.

Restat in oratione unus scrupulus; scribitur in codice: „id „autem postea ne nostrum quidem fugit Ennium, qui ut scribit, anno quinquagesimo fere (alt. m. add. *trecentesimo*) post „Romam conditam non (= nonis) Iunis soli luna obstitit et „nox. Adque” rell. Corruptum *qui ut scribit* esse viderunt Maius (delet *ut*), Mommsenus (*qui sic scribit*, delete *ut*), Halmius (*quum*, *ut scribit*, ut *quum* sit Ennii). Mihi verborum *qui ut* ordo mutandus videtur: *ut qui scribat*. cf. Fam. V. 18. 2: „cum *tuum* unum sit iudicium ex tam multis, quod reprehendatur, ut quod una sententia eaque dubia potentiae alicuius condonatum existimetur”. Phil. XI. 30 (ex sermone legali). ND. II. 144, quem Kühn. p. 852 praeterea antestatur, corruptus est.

27. Dubium est *immensa*, ubi dicit eum esse fortunatum putandum, qui „agros et aedificia et pecudes et immensum argenti pondus atque auri bona nec putare nec appellare soleat, quod earum rerum videatur ei levis fructus, exiguus usus, incertus dominatus, saepe etiam deterrimorum hominum *immensa* possessio”. Si aequabilitatis causa adiectivum aliquod requireretur, aptum esset *iniusta*. Sed *immensa* non aptura est; possessio est

actio possidendi: deterrimi homines possident saepe divitias et propterea illae sunt minus optabiles; nihil attinebat dicere quantum possideant; poterat addi quo modo; quamquam hoc non necesse erat: fructus est levis, usus exiguus, dominatus incertus, *possessio saepe iniusta*. Pro hoc posuit: poss. saepe deterrimorum hominum, quod eodem redit. Interpolatum est cum *immensum* ex proximis superioribus in memoria haereret. Similiter factum supra 22 (*coelo*).

Minus certa est interpolatio § 28 quoniam vulgata lectio explicari sane potest: „qui nullo arbitro vel secum ipsi loquantur vel quasi doctissimorum hominum in concilio adsint, cum eorum inventis scriptisque se oblectent”. Ad grammaticam recte collocatur coniunctio *cum*, sed multo melius: „vel, quasi — adsint, eorum inventis scriptisque se oblectent”. De interpolatis verbis *de qua modo dicebatur* (paulo ante) omnes hodie consentiunt.

Contra § 29 factum est ut aliquid omitteretur. Plato in *desertum* litus eiectus animadvertit geometricas formas in arena descriptas, „quas ut vidisset exclamavisse (dicunt) ut (comites) bono essent animo; videre enim se hominum vestigia, quae videlicet ille non ex agri consitura, quam cernebat, sed ex doctrinae indiciis interpretabatur”. Videbatne igitur agri consituram in deserto litore? Legendum: „quam non cernebat”. Quoties *non* omissum sit, nihil repetere attinet. Sub finem legerim: „semper mihi et doctrina [et] eruditi homines et tua ista studia placuerunt”.

(*Continuabitur*).

C. M. FRANCKEN.

HERODOTEA.

SCRIPSIT

H. VAN HERWERDEN.

Posteaquam a. 1883 scripsi commentationem criticam in Herodoti libros I et II (Trai. a. Rh. ap. J. L. Beijers), curare coepi huius scriptoris editionem, cuius pars prima propediem in lucem prodibit. Antequam correctiones nonnullas proponam in duos libros sequentes, agam de uno loco ex libro primo quem in editione incorrectum reliqui, quia tunc nihil satis probabile succurrebat. Legitur is locus I 31, ubi de Cleobi et Bitone sic scriptum est: ἐκκληϊόμενοι δὲ τῇ ὥρῃ οἱ νεηνίαι ὑποδύντες αὐτοὶ ὑπὸ τὴν ζεύγλην εἶλκον τὴν ἄμαξαν, ἐπὶ τῆς ἀμάξης δὲ σφι ὥχέετο ἡ μήτηρ, κτέ. Annotabam: „Suspecta scriptura; cui alienissima confert Schweighäuser. Infeliciter Valkenaer cl. Ciceron. Tusc. I 47 coniecit ἐνδύμενοι, nam *veste posita* foret ἐκδύντες. Intelligerem ἐπειγόμενοι, ut ἐπελγεῖν dicitur ἡ ὥρα”. Sed H. scripsisse videtur CTΓκληϊόμενοι δὲ τῇ ὥρῃ κτέ., ut Polybius 17, 7, 3 scripsit συγκλειούσης τῆς ὥρας ἥδη. Hinc transeo ad librum III.

III 10 init. Ἐν δὲ τῷ Πηλουσίῳ — τόματι — ἐστρατοπεδεύετο Ψαμμήνιτος, ὑπομένων Καμβύσεα. Huius loci est ἐστρατοπέδευτο, in castris erat, quod plusqpf. constanter Herodoti, saepe Thucydidis librarii oblitterarunt.

III. 11 extr. μάχης δὲ γενομένης καρτερῆς καὶ πεισόντων ἐξ

ἀμφοτέρων τῶν στρατοπέδων πλήθει πολλῶν ἐτρέποντο οἱ Αἰγύπτιοι. Constanter alibi huiusmodi locis Herodotus brevius scribere assolet ἀμφοτέρων pro ἐξ ἀμφοτέρων τῶν στρατοπέδων.

III. 12 καὶ δὲ τῶν Αἰγυπτίων οὕτω δὴ τι ἰσχυραί, μόγις ἂν λίθῳ παίσας διαρρήξειας. Incredibile dictu est Steinium hanc lectionem tueri loco III 108, ita scripto ut omnes loquebantur. Optime Dindorf edidit <ᾶς> μόγις ἂν κτέ, ut amat noster scribere pro ὤσε.

III. 12 σκητροφέουσι (Persae) ἐξ ἀρχῆς [πίλους] τήρας φορέοντες. Non est Herodoti, ut Steinio videtur, sed magistelli interpretamentum. Nam Herodotus, ut arbitror, loco I. 132, ubi primum memoravit tiaram, eam interpretationem si opus esse duxisset, non fuerat omissurus. Quis vero aequalium quid tiaras esset ignorabat? Sed qui numquam tiaram oculis suis conspexerat ignorare poterat eius formam, itaque fortasse non dubitandum quin VII. 61, ubi diligentissime describitur Persarum armatura, ipse scriptor dederit quod hodie legimus: Πέρσαι μὲν ὧδε ἐσκευασμένοι· περὶ μὲν τῆσι κεφαλῇσι εἶχον τιάρας καλυμμένους πίλους ἀπαγέας κτέ. licet quid sibi velit ἀπαγέας ignorem. Sed VII. 64 πρὸς δὲ καὶ [ἀξίνας] σάγαρις εἶχον, recte ἀξίνας delere puto Naberum. Cf. I. 215. IV. 5. 70.

III. 13 ὧς δὲ Κυρηνάοι καὶ Βαρκαῖοι — ἕτερα τοιαῦτα ἐποίησαν. Dissimiles sunt loci collati a Steinio I. 182 et III. 180 κατὰ περ — κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, I. 180 ὅσαι περ — τοσαῦται, 191 τὰ περ — ἕτερα τοιαῦτα, II. 146 κατὰ περ — καὶ δὴ καὶ, III. 31 ἐς δ — μέχρι τούτου. Respondent enim in his noto usu relativis demonstrativa, hic vero demonstrativo demonstrativum. Necessarium videtur: οἱ δὲ Κυρηνάοι κτέ.

III. 15 ἐνθα τοῦ λοιποῦ διαιτᾷτο ΕΧΩΝ οὐδὲν βίαιον. Non haererem, si legeretur ἔχων οὐδὲν κακόν aut aliquid simile, sed ἔχων οὐδὲν βίαιον non magis Graecum videtur quam Latinum est nihil habere violenti. Corrigendum suspicor <πά>ΕΧΩΝ.

III. 16 Αἰγυπτίοισι δὲ νενόμισται τὸ πῦρ θηρίον εἶναι ἔμφυχον, πάντα δὲ αὐτὸ κατεσθίειν τάπερ ἂν λάβῃ, πλησθέν δὲ [αὐτὸ] τῆς βορῆς συναποθνήσκειν τῷ κατεσθιομένῳ. Dele pronomen male repetitum.

III. 26 νότον μέγαν τε καὶ ἐξαίσιον. Vereor ne vocabula μέγαν τε καὶ adhaeserint ex interpretamento. Hesychius ἐξαίσιοι· μεγάλοι. Cf. Xen. Hell. V. 4: 17. Oec. 5, 18. Plat. Tim. 22 E. 25 E, Pol. 18, 3, 7 al., ubi χειμῶν, σεισμός, ὄμβρος, βροντή vocantur ἐξαίσιοι, sed abest μέγας simileve additamentum. — Paulo ante in verbis ἄλλοι οὐδ' ἐνες οὐδὲν ἔχουσι εἰπεῖν (l. εἶπαι) Cobet corrigere occupavit οὐδαμοί. Eadem forma reddatur nostro IX. 58 ὅτι οὐδ' ἐνες ἄρα ἰόντες ἐν οὐδαμοῖσι ἰοῦσι Ἑλλησι ἐναπεδεικνύατο.

III. 28 ὁ δὲ Ἄπις οὗτος [ὁ Ἑπαφος] et mox ὁ μύσχος οὗτος [ὁ Ἑπαφος καλούμενος]. Utrumque emblemata additum ex cap. 27 init.: ὁ Ἄπις, τὸν Ἑλληνες Ἑπαφον καλεῖσιν. Αἰγύπτιοι δὲ λέγουσι σέλας ἐπὶ τὴν βοῦν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατίσχειν. Si recte habet, nove dictum est pro κατασκήπτειν.

III. 29 ἀτὰρ τοι ὑμεῖς γε οὐ χαίροντες γέλωτα ἐμὲ θήσεσθε. Graeci sermonis proprietates postulare videtur οὐ τι χαίροντες, ut in cap. 36 recte scriptum exstat: ἀλλ' οὐ τι χαίρων, ἐπεὶ τοι καὶ πάλαι ἐς σὲ προφάσιός τευ ἰδεόμεν ἐπιλαβέσθαι. Eadem constantia vocula τι omittitur in formula οὐ χαίρησεις, sim.

III. 31 παρεξεῦρον ἄλλον νόμον σύμμαχον τῷ ἐθέλοντι γαμέειν ἀδελφείας. Immo ἀδελφεήν.

III. 39 πάντα οἱ ἐχώρει [εὐτυχέως]. Dele glossema, collatis locis III 42. V 49. 89. VII 10. VIII 68.

III. 41. πεντηκόντερον πληρώσας [ἀνδρῶν] ἐσέβη ἐς αὐτήν. Abiciatur manifestum emblemata. Non sane asinos aut boves navi imposuit Polycrates.

III. 42 ἀνὴρ ἄλιεὺς λαβὼν ἰχθὺν — ἥξιου μιν Πολυκράτει δῶρον δοῦναι. Piscator cum ipse piscem Polycrati donare voluerit, requiro δοῦναι.

III. 42. καίπερ γε ἔὼν ἀποχειροβίωτος. Suspectam habeo voculam γε.

III. 44. Ἐπὶ τοῦτον δὴ ὢν τὸν Πολυκράτεια [εὐτυχεύοντα τὰ πάντα] ἐσρατεύοντο Λακεδαιμόνιοι. Verba inclusa, quae hic ad rem non faciunt, repetivit aliquis ex cap. 43: καὶ ὅτι οὐκ εὖ τελευτήσκειν μέλλοι Πολυκράτης εὐτυχείων τὰ πάντα, ubi sunt necessaria.

III. 48. Συνεπελάβοντο δὲ τοῦ στρατεύματος (i. e. στρατείας) τοῦ ἐπὶ Σάμου ὥς τε γενέσθαι καὶ Κορίνθιοι προθύμοις. Verba ὥς τε γενέσθαι nescio an rectius absint cap. 49 init. οἱ δὲ οὐκ ἂν συνελάβοντο τοῦ στρατεύματος τοῦ ἐπὶ Σάμου. In extremo capite 48 legitur τοὺς δὲ παῖδας ἀπήγαγον ἐς Κέρκυραν οἱ Σάμιοι. Expectatur *reducendi* notio, itaque videndum ne exciderit vox ὀπίσω. Cf. v. c. III. 135 et IX 117. Nam a verbo Attico ἐπανάγειν noster eo sensu abstinuisse videtur.

III. 52. οἴκτειρε. Etiam sine titulorum ope sciri potuerat veram verbi formam esse οἴκτειρεν. Nam sic tantum inde formari potuerunt nomina οἰκτιρμός et οἰκτίρμων, et huic soli formae respondet forma Aeolica οἰκτίρρειν, siquidem formae οἴκτειρειν respondere debebat οἰκτέρρειν.

III. 53 init. πέμψας ἐς τὴν Κέρκυραν ἀΠεκάλεε τὸν Λυκόφρονα. Verius videtur ἀΝεκάλεε *revocabat*: ut recte infra legitur cap. 127. Idem vitium recurrit IV. 203.

III. 58. ἀπικόμενοι δ' ὢν οἱ ἄγγελοι ἔδόντο τῶν Σιφνίων δέκα τάλαντα σφίσι χρῆσαι· οὐ φασκόντων δὲ χρήσειν [τῶν Σιφνίων] αὐτοῖσι, οἱ Σάμιοι τοὺς χώρους αὐτῶν ἐπόρθεον. Dedita opera magistelli huiusmodi locos depravarunt inserendo aut nomine proprio aut pronomine. Bonum factum plurimos locos superesse ubi genetivus absolutus appareat sine additamento.

III. 60. ἐμῆκυνα δὲ περὶ Σαμίων μάλλον, ὅτι σφι τρία ἐσι μέγιστα ἀπάντων Ἑλλήνων ἐξεργασμένα, οὐρεὸς τε ὑψηλοῦ ἐς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ὀργυίας, τούτου δρυγμα κτέ. Minus durum foret anacoluthon, si scriptum esset: <ἐν μὲν> οὐρεὸς ὑψηλοῦ κτέ. — τοῦτο μὲν δὴ ἐν τῶν τριῶν ἐστὶ, δεύτερον δὲ περὶ λιμένα χῶμα — τρίτον δὲ κτέ. Et facile sane post litteras GNA excidere potuit AMEN i. e. ἐν μὲν, et his elapsis interpolari vocula τε. Nihil tamen novare ausim. Primum quod Herodotus (an Samius aliquis interpolator, ut nuperrime visum est Nitschio, qui mihi quidem non persuasit) commemorat monumentum, hoc ipso tempore detectum esse legimus in diariis.

III. 61, 3. Ἦν τε δὴ ὁμοῖος [εἶδος] τῷ Σμέρδι, καὶ δὴ καὶ ὄνομα ταύτῃ εἶχε [Σμέρδιν]. Prius emblemata, pro quo H. dedisset τὸ εἶδος (ut est in ipsis praegressis), recte omittit codex Romanus, alterum de coniectura abiciendum. Codd. PR Σμέρδι, editio Aldina Σμέρδις exhibent.

III. 67. ἐπιβατεύων τοῦ δμῶνύμου Σμέρδιος τοῦ Κύροτ. Dicitur ἐπιβατεύειν τοῦ ὀνόματός τινος, ut est c. 63 ἐπιβατεύειν τοῦ Σμέρδιος ὀνόματος et IX 95 ἐπιβατεύων τοῦ Εὐνήλου ὀνόματος, nec probabile videtur id substantivum omitti potuisse. Quare aut post Κύροτ excidisse crediderim Οἶ, i. e. ὀνόματος, iungendum cum δμῶνυμον, quemadmodum dicitur ὄνομα ἐπώνυμον, aut τοῦ δμῶνύμου esse neutrius generis dictum pro τοῦ ὁμοίου ὀνόματος. Nam Σμέρδιος suspensum esse ab ἐπιβατεύων persuadere mihi nequeo.

III. 68. γένεϊ δὲ καὶ χρήμασι ὁμοῖος τῷ πρώτῳ Περσέων. Expectabam τοῖσι πρώτοις. In fine capitis verissime Mehler τῶν συγκατα<οικ>ημένων correxit.

III. 69, 3. εἰ γὰρ δὴ μὴ τυγχάνει τὰ ὅτα ἔχων κτέ. Absurde additur articulus. Recte in capite extremo legitur οὐκ ἔχοντα τὸν ἄνδρα ὅτα et 73 init. καὶ τούτου ὅτα οὐκ ἔχοντος. Adderem ex ipsis praegressis καὶ ἣν μὲν φαίνεται ἔχων ὅτα, nisi recte Cobet Μνηστ. XI, 297 ultimam vocem expunxisse videretur. Nostro loco delere possis articulum, sed vide ne

potius additus articulus indicio sit, Herodotum hic quoque substantivum, quod e contextu facile intelligitur, non addidisse scriptumque reliquisse *εἰ γὰρ δὴ μὴ τυγχάνει ἔχων*. In ipsis sequentibus *εὖ εἶδέναι ὥς ἀιστῶσαι μιν* pronomen noli cum Steinio interpretari *ἑωτὴν*, sed *αὐτὴν*, nam Attice quoque hoc in simili compositione potius usurparetur quam illud. Contra *σμελ ἰππὺν ἰντερφεί* Ionice non magis sonaret *ἀπέκτεινέ μιν* quam Attice *ἀπέκτεινεν αὐτὴν*, sed in utraque dialecto necessarium foret pronomen reflexivum.

Depravatus est locus I 24 ubi legitur de Arione: *οὐκὼν δὲ πείθειν αὐτὸν τούτοις, ἀλλὰ κελεύειν τοὺς πορθμέας* (subiectum) *ἢ αὐτὸν διαχρᾶσθαι μιν, ὥς ἂν ταφῆς ἐν τῇ γῇ τύχῃ, ἢ ἐκπηδᾶν ἐς τὴν θάλασσαν τὴν ταχίστην*, ubi correxi *ἑωυτὸν*, licet fortasse etiam verius sit: *ἢ αὐτοῦ* (sc. in nave) *ἑωυτὸν διαχρᾶσθαι μιν*.

Post pauca emblemate libera verba *ἢ ὧν δὴ Φαιδύμη αὕτη [ἢ τοῦ Ὀτάνεω θυγάτηρ] πάντα ἐπιτελέουσα κτέ.*

III. 71 extr. *ἢ ἴστε ὑμῖν ὅτι, —, ὥς οὐκ ἄλλος φθᾶς ἐμεῦ* (Cob. *ἐμὲ*) *κατήγορος ἔσαι*. Ipsa sedes pronominis *ὑμῖν* arguit voculam *ὥς* non esse Herodoti, siquidem illud pertinet ad verba *κατήγορος ἔσαι*. Locum I 209 optime iam Cobet correxit scribendo *ἐκεῖσε* pro *ἐκεῖ ὥς*, nec dubito quin IX. 6 extr. idem *ὥς* eximendum sit e verbis: *προεῖπαί τε ὅτι, εἰ μὴ ἀμυνεῖσι Ἀθηναίοις, [ὥς] καὶ αὐτοὶ τινὰ ἀλεωρὴν εὐρήσονται*.

III. 74. *πρὸς δ' ἔτ' ἐόντα ἐν αἴνῃ μεγίστῃ [τὸν Πηξάσπεα]* Iucunda est Steinii annotatio „τὸν Πηξάσπεα ist wiederholt, damit μιν (verum Smerdin) keinen Irrthum veranlasse". Stipes sit oportet, qui verba *ἐόντα κτέ.* de alio intelligere possit quam de Praxaspe. Post pauca corrige *τὴν ὑπὸ* (pro *ἀπὸ*) *σφείων ἀπάτην ἐς Πέρσας γεγонуῖαν*, quod vitium recurrit 78 init. in verbis *τὰ ἀπὸ Πηξάσπεος γενόμενα*. Potuerat quoque *ἐκ* scribi, ut est c. 79 *τὸ γεγονὸς* GK *τῶν ἐπτά*. — Mox miror ipsum Dindorfium retinuisse semibarbarum *συγκαλέCειν* pro *συγκαλέειν*, vel fortasse potius *συγκαλεῖν*, nam hanc similesque formas contractas licet raro in H. codicibus repertas Ionibus cum Atticis communes fuisse fidem faciunt veteres tituli Ionici.

III. 79. σπασάμενοι δὲ τὰ ἐγχειρίδια ἔκτεινον ὅκου τινὰ μάγον εὖρισκον· εἰ δὲ μὴ νύξ ἐπελθοῦσα ἔσχε, ἔλιπον ἂν οὐδένα [μάγον]. Ultima vox melius aberit. In extremo capite suspicione fortasse non vaocat pronomen reflexivum in verbis ἀλλὰ κατ' οἴκους ἑαυτοὺς οἱ μάγοι ἔχουσι τὴν ἡμέρην ταύτην. Quod enim Attice dicitur οἰκουρεῖν, Herodoto est ἔχειν κατ' οἴκους. Attamen cum, ut hoc utar, *cohibere sese* Graece pro libitu dicitur κατέχειν et κατέχειν ἑαυτόν, nihil temere novandum.

III. 80 init. Ἐπεῖτε δὲ κατέστη ὁ θόρυβος καὶ ἔκτος πέντε ἡμερῶν ἐγένετο, ἐβουλεύοντο κτῆ. Inusitata dicendi ratio. Equidem aliquid vitii subesse crediderim. Venit in mentem: καὶ ἐκ τοῦ <χρόνος> πέντε ἡμερῶν ἐγένετο, vel potius καὶ ἐκ τὸς <ου χρόνος> πέντε ἡμερῶν ἐγένετο, cl. VI 84 prope finem. Vocabuli χρόνος compendia vide ap. GARDTHAUSENUM, pal. Gr. pag. 258.

III. 81 init. τὰ μὲν Ὀτάνης εἶπε τυραννίδα παύων, λελέχθω κάμοι ταῦτα, τὰ δ' ἐς τὸ πλῆθος ἄνωγε φέρειν τὸ κράτος, γνῶμης τῆς ἀρίστης ἡμάρτηκε. Arena sine calce. Intellegi sane potest Codicis Romani lectio ἄνωγε κελεύων, sed interpolationis speciem prae se fert. Legerim τὰ δ' (scil. εἶπε) ἐς τὸ πλῆθος ἀνώγων φέρειν τὸ κράτος, γ. τ. ἀ. ἡ.

III. 85 vers. fin. ὥς τῆς ἐπιούσης ἡμέρης ὁ ἀγὼν ἡμῖν ἐστί. Immo ἔσται.

III. 102 init. ἄλλοι δὲ τῶν Ἰνδῶν Κασπατύρῳ τε πόλι — εἰσι πρόσουροι. Stein „die richtige Form hat Hecataios fr. 179". Sive Hecataei opere, cuius hodie fragmenta legimus, usus est Herodotus, sive potius cum Cobeto XI p. 1 sqq. statuendum est, falsarium aliquem Herodoto usum composuisse illum librum, apparet Herodoto reddendum esse Κασταπύρῳ. Infra IV 44 cod. Romanus exhibet καΠύρου, editio Aldina ΚασταΠύρου, unde illic corrigatur ΚασαΠύρου. — Post pauca λύκων pro κυνῶν corrigendum videri iam monui Comm. Crit. p. 37, ubi nescio quo memoriae lapsu *schakalis*, quos H. II 67 λύκους appellat, proprium Graece nomen esse negabam. Dici enim θῶας probe noveram. Cf. quoque Her. IV. 192.

Post pauca legendum arbitror ἡ δὲ ψάμμος ἡ ἀναφορεομένη ἐστὶ χρυσίτις pro ἀναφερομένης ut recte praecedit: οἱ μύρμηκες — ἀναφορέουσι τὴν ψάμμον. Nam egerere terram, arenam, materiem Graece vocatur ἀναφορεῖν, nec facile reperies eo sensu usurpatum ἀνευγχεῖν s. ἀνευεῖκαι.

III. 104 init. Ἴνδοι — ἐλαύνουσι ἐπὶ τὸν χρυσὸν λελογισμένον ὅπως καυμάτων τῶν θερμότητων ὄντων ἔσονται ἐν τῇ ἀρπαγῇ. Immo vero λελογισμένοι. Praeterea nescio an Codex Vaticanus recte omiserit verba καυμάτων τῶν (scribi certe debuerat τῶν καυμάτων), ut θερμότητων ὄντων dictum sit quemadmodum πλοῖμωτέρων ὄντων apud Thucydidem. Sequuntur paucis intermissis haec: θερμότητος δὲ ἐστὶ ὁ ἥλιος τοῦτοισι τοῖσι ἀνθρώποισι, οὐ κατὰ περ τοῖσι ἄλλοις μεσαμβρίας, ἀλλ' ὑπερτείλας μέχρι οὗ ἀγορῆς διαλύσιος. τοῦτον δὲ τὸν χρόνον καλεῖ πολλῶ μᾶλλον ἢ τῇ μεσαμβρίῃ [τὴν Ἑλλάδα], οὕτω ὥστε ἐν (abesse malim ἐν) ὕδατι λόγος αὐτοῦς ἐστὶ βρέχεσθαι τηνικαῦτα. Nihil horum intellexit quisquis interpolavit τὴν Ἑλλάδα. Nam procul dubio dixit scriptor, apud Indos tempus antemeridianum caldius esse quam postmeridianum. Fieri vero potest ut τὴν Ἑλλάδα fluxerit e glossemate κατὰ τὴν Ἑλλάδα adscripto verbis praegressis τοῖσι ἄλλοις (sc. ἀνθρώποις).

III. 106. Αἱ δ' ἐσχατιαὶ ὥς τῆς οἰκομένης τὰ κάλλιχα ἔλαχον, κατὰ περ ἡ Ἑλλὰς τὰς ὥρας πολλόν τι κάλλιχα κεκραμένης ἔλαχε. τοῦτο μὲν γὰρ πρὸς τὴν ἡῶ ἐσχάτη τῶν οἰκομένων ἡ Ἰνδικὴ ἐστὶ, ὥσπερ ὀλίγω πρότερον εἶρηκα· ἐν ταύτῃ τοῦτο μὲν τὰ ἔμψυχα τετράποδά τε καὶ τὰ πετεινὰ πολλῶ μέζω — ἐστὶ —, τοῦτο δὲ χρυσὸς ἀπλετός κτέ. Quam apta sunt in sequentibus verba τοῦτο μὲν — τοῦτο δέ, tam ineptum est in praegressis τοῦτο μὲν, cui formulae praeterea nihil respondet. Librarius, cuius oculi ab ἔλαχε ad τοῦτο μὲν τὰ ἔμψυχα aberrarant, ista, ni fallor, scribere coeperat, deinde animadverso sed non correcto errore, exaravit quae verbum ἔλαχε excipiebant, ita ut dederit: ἔλαχε. τοῦτο μὲν πρὸς γὰρ τὴν ἡῶ ἐσχάτη, postea vero corrector, ut quodammodo intellegi posset locus, transposuit τοῦτο μὲν γὰρ πρὸς τὴν ἡῶ, quod hodie est in textu. Corrigam igitur: ἔλαχε. πρὸς γὰρ τὴν ἡῶ κτέ., delete

emblemate. In sequentibus Krüger vidit inepte scribi τὰ ἔμψυχα τετράποδά τε καὶ τὰ πετεινά, quasi ἄψυχοι quoque quadrupedes sint volucresque, nec tamen sanasse verba videtur inserto articulo ante τετράποδα. H. scripserat: τὰ ἔμψυχα, <τὰ τε> τετράποδα καὶ τὰ πετεινά, πολλῷ μὲζω κτέ.

III. 108. Herodoto obloquitur Philostratus Apoll. Tyan. p. 23 sq. ed. Kayser.

III. 109. νῦν δ' ἐπεὶ (permirum est sic scribere solere Herodotum, qui constanter scribat ἦν pro ἐάν, eoque mirabilis quod tituli Ionici exhibent ἐπήν) θορνύονται (alati serpentes) κατὰ ζεύγεα καὶ ἐν αὐτῇ ἥ δ' ἔρσην τῇ ἐκποιήσι [ἀπειμένου αὐτοῦ τὴν γονὴν] ἡ θήλεα ἄπτεται τῆς δειρῆς κτέ. Delevi manifestum interpretamentum verborum praecedentium. Insuper non γονή, sed θορή ea vi usurpatur a nostro. Nam III. 101, ubi editur ἡ γονὴ δὲ αὐτῶν (Indorum) τὴν ἀπένται ἐς τὰς γυναῖκας, οὐ κατὰπερ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἐς λευκή, ἀλλὰ μέλαινα κατὰπερ τὸ χροῶμα· τοιαύτην δὲ καὶ Αἰθίοπες ἀπένται θορήν, valde arridet mihi Naberi sententia, qui olim deletis verbis τὴν — γυναῖκας reposuit ἡ θορή, expuncto θορήν post ἀπένται.

III. 110 extr. θηρία — ἐς ἀλκὴν ἄλκιμα. Suspecta locutio, cui comparari nequit μεγάθυοι μέγας. Expectabam πεφυκότα, aut aliquid simile pro ἄλκιμα, quod labem contraxisse videtur e praegresso substantivo. Insuper τετριγότα δεινὸν pro τέτριγες postulare videtur loci compositio.

III. 112 init. τῶν γὰρ αἰγῶν [τῶν τράγων] ἐν τοῖσι πάγωσι εὐρίσκεται ἐγγενόμενον (τὸ λήδανον scil.) Fortasse τῶν τράγων interpolatum est. Αἰξ nomen mares et feminas complectitur. Cf. II 46. Alii καὶ post αἰγῶν aut τε ante τράγων excidisse putarunt, cl. Dioscoride I 128 τὰ φύλλα — νεμόμεναι αἱ αἶγες καὶ τράγοι ἀναλαμβάνουσι τῷ πάγωνι. Usus Homericus βοῦς ταῦρος et σῦς κάπρος, quo provocat Stein, nihil ad Herodotum. Necessario autem H., quia feminis quoque barbae sunt, utrumque genus commemoravit.

III. 118. Prorsus idem hodie fit in Persia (Kerout). JANZ

ΔΙΕΥΛΑΦΟΥ (Tour du monde n°. 1180, p. 112) hæc narrat: Comme dans tous les pays de montagnes, les troupeaux constituent la richesse des villageois: leurs moutons ne sont pas seulement remarquables par la saveur de leur chair et la finesse de leur laine, usitée dans les fabrications des tapis, mais encore par la queue arrondie, qui couvre entièrement le train postérieur et retombe sur les cuisses. Cet enorme appendice graisseux est quelquefois si développé après l'engraissement, que les bergers sont obligés de le faire reposer sur de petites charrettes.

III. 117. ποταμὸς μέγας, οὖνομα δὲ οἷ ἐστὶ Ἀκῆς. Pro Florentini codicis lectione AKIC militat glossa Hesychii Ἀκίς· ποταμὸς Ἀσίας, quam incorruptam esse testatur lexicī κατὰ σοιχείον compositi ordo.

Post pauca editur: ἀποκεκλημένου δὲ τοῦ ὕδατος — τὸ πεδίον τὸ ἐντὸς τῶν οὐρέων πέλαγος γίνεται. Ἐνδιδόντος μὲν τοῦ ποταμοῦ, ἔχοντος οὐδαμῇ ἐξήλυσιν. Bene ἐκδιδόντος correxit Madvig, et IV 50 Bredov ἐκδιδοῖ et ἐκδιδούσα pro ἐσδιδοῖ et ἐσδιδούσα. Eadem constantia de fluviis dicitur ἐσβάλλειν, non ἐκβάλλειν, ἐξιέναι, non ἐσιέναι. Diversa miscet Thomas magister s. v. ἐκβάλλει. Loco I. 179 ἐσβάλλει οὗτος ἐς τὸν Εὐφρήτην [τὸ ῥέεθρον] suspicione non vacant duo ultima vocabula. Cf. IV. 41. 49. 57.

Mox in verbis ἐπεὰν δὲ διάκορος ἡ γῆ σφῶν γένηται restituantur forma antiqua et sincera διακορῆς, formata ut κατακορῆς, pro qua sequiores demum usurparunt κατακόρος, ut eorundem est πρόσκορος. Similiter Xenophon Lac. rep. I 5 dederat εἰ διακορεῖς ἀλλήλων εἶεν, non διάκοροι, quod editur.

III. 114. καὶ δένδρεα πάντα ἄγρια. Cum Mehlero requiro παντοῖα.

III. 121, 2. κατηλογέοντα τὰ ὄροίτεω πρήγματα. Huius formæ Ionicæ (quæcum præter διπλήσιος et similia comparari potest κατηβολή) fortasse servata est ab Hesychio memoria in glossa κατηλεπόντα· φροντίδας ποιοῦντα, quam sic tentare lubet: κατηλογέοντα· φροντίδα οὐκ ἔχοντα vel φροντίδος οὐκ ἀξιοῦντα, nam explicationis correctio incerta est.

In extremo capite expectabam: τὰ — ὅτα *ἑνείρας* περὶ τὸν *χαλινὸν* pro *Λνείρας*.

III. 124 extr. βούλεσθαι γὰρ παρθενεύεσθαι πλέω χρόνον ἢ τοῦ πατρὸς ἐσερῆσθαι. Recte non ferens absurdam lectionem, frustra defensam a Steinio, Mehler meus coniecit πολλὸν αὐτὰ πάντα. Cum tamen neutra correctio lenitate sese magnopere commendat, nescio fere an H. dederit sola verba βούλεσθαι γὰρ παρθενεύεσθαι ἢ τοῦ πατρὸς ἐσερῆσθαι et sciulus nescio quis ignorans locutionem βούλομαι ἢ addiderit comparativum πλέω (Vat. *πλείω*) χρόνον, quo loci structuram expediret.

III. 127 init. Δαρεῖος δὲ [ὡς ἔσχε τὴν ἀρχὴν] ἐπεθύμει τὸν Ὀροίτεια τείσασθαι κτῆ. Seclusi verba suspecta. Nam (cap. 126 extr.) cum Oroetes Darii nuntium necabat, Darius iam rex erat (cf. cap. 127 extr.), sed nondum diu (νεωστὶ ἔχων τὴν ἀρχήν). Audita iniuria statim quidem, ut arbitror, Darius ἐπεθύμει τὸν Ὀροίτεια τείσασθαι, sed οἰδεύοντων οἱ ἔτι τῶν πηγμάτων dolo quam vi uti maluit.

III. 128. τῶν βυβλίων (l. βιβλίων. Cf. *Lap. test.* pag. 8) ἐν ἑκάστῳ περιαιρούμενος. Perperam Stein interpretatur *promens*, quod Graece dicitur *προαιρῶν*. Cf. Arist. Thesm. 419. Thuc, VIII 90, al. Recte Schweighaüser „solvens vinculum cuiusque epistolae”. Intellige τὴν ἀρπεδόνην, τὸ λῖνον. In extremo capite inutilia verba τὸν Πέρσην et τοῦ Σαμίου Herodoti esse dubito.

III. 129 init. ἐν ἄγρῃ [θηρῶν]. Cf. I 73 med. III 30 extr. al. In fine capituli Herodoti et antiquiorum sermo postulat: οὕτω δὴ τι θαψιλὴ δωρεῇ ὥς (pro ὡς) τοὺς ἀποπίπτοντας — σατῆρας — ὁ οἰκέτης — ἀνέλεγτο. Eadem de causa cap. 146 init. requiro ὥς δόξαι.

III. 130. τεχνάζειν ἐπισάμενος. Stein „Wortspiel mit τέχνη”. Non fuit, ut arbitror, H. adeo ἀπειρόκαλος, ut tam frigide luderet. Historicus, qua est simplicitate, nihil curans τὴν τέχνην proprio sensu paullo ante adhibitum usurpat verbum rei quam narrat aptissimum.

III. 131. De Democede dicitur: κατασὰς δὲ ἐς ταύτην (Aegyptum) τῷ πρώτῳ ἔτει ὑπερεβάλετο τοὺς ἄλλους ἱητρούς, ἀσκευῆς περ ἔων καὶ ἔχων οὐδὲν τῶν ὅσα περὶ τὴν τέχνην ἐσι (om. R.) ἐργαλῆια. Ambigo utrum expungenda sint verba καὶ — ἐργαλῆια, an sufficiat delere verba καὶ ἔχων οὐδὲν, ut dederit historiae pater: ἀσκευῆς περ ἔων τῶν ὅσα περὶ τὴν τέχνην ἐσι ἐργαλῆια. Hoc potius crediderim, quia nudum ἀσκευῆς vix satis clarum foret. In extremo capite deleatur alterum ἐρρύσατο perperam repetitum.

II. 135 extr. Δημοκίδης δὲ δεισας μὴ εὐ ἐκπειρῶτο Δαρεῖος, οὐ τι ἐπιδραμῶν πάντα τὰ διδόμενα ἔδεκετο, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐωυτοῦ κατὰ χώρην ἔφη καταλείψειν, ἵνα ὀπίσω σφέα ἀπελθὼν ἔχοι, τὴν μέντοι ὀλκάδα [τὴν οἱ Δαρεῖος ἐπαγγέλλετο (ἐπαγγέλλεται R) ἐς τὴν θωρεὴν τοῖσι ἀδελφεοῖσι] δέκεσθαι [ἔφη]. Spuria videntur verba otiosa quae seclusi, in quibus parum diligenter τοῖσι ἀδελφεοῖσι dictum est pro τῷ πατρὶ καὶ τοῖσι ἀδελφεοῖσι, ut est in praegressis, ubi etiam malim τῷ <τε> πατρὶ κτέ. Praeterea dubites num satis recte dictum sit ἐς τὴν θωρεὴν = ἐς τὸ ἄγειν τὴν θωρεὴν.

III. 136 init. ἐνθαῦτα δὲ ἐκ ῥησιώνης τῆς Δημοκίδεος Ἀριστοφιλίδης — τὰ πηδάλια παρέλυσεν τῶν — νεῶν. Nihili est ῥησιώνης quod pro Κροτώνης (R.) vel Κρησιώνης (reliqui codd.) ex uno codice restituit Wesseling. Iam Heraldum coniecisse video quod cl. IX. 33 Herodoto restituendum suspicabar χρημοσύνης, desiderio.

III. 137. κῶς ταῦτα βασιλεῖ [deleverim Δαρεῖφ] ἐκχρήσει περιυβρίσθαι; sine varietate traditum est ἐκχρήσει pro ἀποχρήσει et VIII 70 τότε μὲν νυν οὐκ ἐξέχρησέ σφι ἡ ἡμέρη ναυμαχίην ποιήσασθαι pro ἀπέχρησε. Alia exempla huius usus exstare non videntur. Illic ἐξάρκεσει, hic ἐξήρκεσε expectabam, cl. VII 161 et Euripide Hipp. 278, sed nihil muto.

III. 138 extr. deleatur οὔτοι temere repetitum.

III. 139 λαβὼν χλανίδα καὶ περιβαλλόμενος πυρρὴν

ἡγόραζε. Mirus verborum ordo pro λαβὼν χλανίδα πυρρὴν καὶ περιβαλλόμενος ἡγόραζε.

III. 140. ἀγγέλλει ταῦτα ἀκούσας ὁ πολουρὸς. Non nuntiat ipse ianitor regi, sed nuntianda curat διὰ τοῦ ἐσαγγελέος. Cf. III. 84, 118. Hinc in verbis continuo sequentibus ὁ δὲ θαυμάσας λέγει πρὸς αὐτὸν „καὶ τίς ἐστὶ Ἑλλήνων εὐεργέτης, τῷ ἐγὼ προαιδεῦμαι (i. e. προῦφείλω χάριν) κτῆ;” haud iniuria dubites num verba πρὸς αὐτόν sint genuina. Loquitur rex non ad ianitorem sed ad famulum, ideoque deinde dicit ὅμως δὲ αὐτὸν παράγετε ἔσω, scil. tu ceterique famuli, quibus id officium est.

Versus capitis finem rex Sylosonti „ὦ γενναῖότατ' ἀνδρῶν, σὺ κεῖνος εἰς ὃς ἐμοὶ οὐδεμίαν ἔχοντί κω δύναμιν ἔδωκας, εἰ καὶ σμικρά, ἀλλ' ὧν ἴση γέ ἡ χάρις [ὁμοίως ὥς] εἰ νῦν κοθέν τι μέγα λάβοιμι. Verba seclusa, quae absunt a codice Vaticano, infelix videtur lacunae supplementum. Dederat, ni fallor, H. ἀλλ' ὧν ἴση γέ ἡ χάρις <καὶ> εἰ — λάβοιμι.

III. 142. ἐξαίρετα ἐξ τάλαντά [μοι γενέσθαι]. Male haec abundant post verba ἐμεινυτῷ γενέσθαι. Mox unice recte cod. Vaticanus repetito cum vi pronomine: τῷ αὐτός τε ἱρὸν Ἰδρυσάμην καὶ αὐτὸς τὴν ἐλευθερίην ὑμῖν περιτίθημι. Namque, si H. αὐτός altero loco omisisset, scripsisset ut arbitror: τῷ αὐτός ἱρὸν τε Ἰδρυσάμην κτῆ.

III. 145. Μαianneρίῳ δὲ [τῷ τυράννῳ], et mox ἐβόα [τε καὶ ἔφη] λέγων. Seclusa abesse malim.

III. 149. una addita littera scribam: νοῦσου ἥ<ν> μιν κατέλαβε νοσησθαι τὰ αἰδοῖα. Cf. III. 64 init. 118, IV. 105, VI. 38, 103, IX. 75, al.

III. 152. ἀλλ' οὐδ' ὥς ἐδύνατο ἐλεῖν σφεας (Darius Babylonios), ἀλλοιοῖσι τε σοφίσμασι πειρησάμενος, καὶ δὴ καὶ τῷ Κῦρος εἰλέ σφεας [καὶ τούτῳ ἐπειρήθη]. ἀλλὰ γὰρ δεινῶς ἦσαν ἐν φυλακῇσι. Ipsa verborum compositio damnat verba quae delevi. Mente repetendum πειρησάμενος.

III. 156 init. ταῦτα ἐντειλάμενος (Zopyrus) ἦε ἐπὶ τὰς πύλας ἐπιστρεφόμενος ὥς δὴ ἀληθῶς αὐτόματος. Cum sit transfugae identidem respicere post tergum expectes <ἀεὶ> vel <πυκνὰ> vel <πολλὰ> ἐπιστρεφόμενος.

III. 157 init. edendum arbitror: οἱ δὲ Βαβυλώνιοι ὄροντες ἄνδρα — βινός τε καὶ ὧτων ἐξερημένον μάσιξι τε * καὶ αἵματι ἀναπεφυρμένον. Excidisse videtur λελωβημένον aut simile participium. Contra in verbis sequentibus πάντες Ζώπυρον εἶχον ἐν στόμασι αἰνέοντες suspicione non plane vacat additum participium, si conferimus VI 136, ubi eadem locutio (ἔχειν ἐν στόματι) in malam partem ponitur, quod multo rarius, nec tamen H. necessarium habuit addere participium μεμφόμενοι.

III. 159. suppleverim τοῦτο μὲν σφῶν τό <τε> τεῖχος περιεῖλε καὶ τὰς πύλας πάσας ἀπέσπασε, et post pauca legerim ὅπως (pro ὥς) δ' ἔξουσι γυναῖκας οἱ Βαβυλώνιοι — τάδε Δαρεῖος προῖδ' ἰπολίησε.

AD LIBRUM IV.

IV, 2 v. fin. interpungendum: ἐπεὶ δὲ ἀμέλῳσι, τὸ γάλα ἐσχέαντες κτέ. ut ἀμέλγειν absolute usurpetur quemadmodum in praegressis, vulgo enim male inciditur post γάλα. Restituta interpunctione ultro excidit emblemata τὸ γάλα e sequentibus: τὸ γάλα ἐσχέαντα ἐς ξύλινα ἀγγήια κοῖλα, καὶ περισφύζαντες (πέριξ στήσαντες Dobree) κατὰ τὰ ἀγγήια τοὺς τυφλοὺς, δονέουσι [τὸ γάλα]. Contra in proximis malim: τούτων μὲν εἵνεκεν ἅπαντα τὸν ἂν λάβωσι οἱ Σκύθαι ἐκτυφλοῦσι deletis verbis sqq. quae nihil huc faciunt, οὐ γὰρ ἀρόται εἰσὶ ἀλλὰ νομάδες, quae non male legerentur in ipso capitis initio post τοῦ πίνουσι, ut iam Steinium video animadvertisse.

IV. 7. γεγονέναι μὲν νυν σφέας ὧδε λέγουσι οἱ Σκύθαι, ἔτεα δὲ σφίσι, ἐπεῖτε γεγόνασι, τὰ σύμπαντα [λέγουσι] εἶναι κτέ. Cogitandum λέγουσι, non scribendum.

IV. 10 extr. [τὸ δὲ μοῦνον μηχανήσασθαι τὴν μητέρα Σκύθῃ].

Unde importuna annotatio pedem intulerit, non exputo. Nam ne ad verba remota quidem quo refert Stein: τὸν δὲ νεώτατον — καταμεῖναι ἐν τῇ χώρῃ pertinere potest. Si genuina est, certe statuendum nonnulla ante eam periisse, quae tamen qualia fuerint nihil est unde colligas.

IV. 11. τοὺς δὲ Κιμμερίους ἐπιόντων Σκυθῶν βουλεύεσθαι ὡς στρατοῦ ἐπιόντος μεγάλου, καὶ δὴ τὰς γνώμας σφέων <τυχεῖν> κεχωρισμένας, κτῆ. De meo inserui τυχεῖν.

Sequitur τὴν μὲν γὰρ δὴ τοῦ δήμου φέρειν γνώμην ὡς ἀπαλάσσεσθαι πρῆγμα εἴη μὴ δὲ πρὸς πολλοὺς δεόμενον κινδυνεύειν, τὴν δὲ τῶν βασιλέων διαμάχεσθαι περὶ τῆς χώρας τοῖσι ἐπιοῦσι. Cobet Mn. XII. p. 83: in libris est AB μὴ δὲ προπολλοῦ δεόμενα, in R μὴ δὲ πρὸς πολλοὺς δεόμενον. Quae sit loci sententia perspicuum est, sed nihil ex δεόμενα aut δεόμενον extundas quod ad rem faciat. Sententia manifesto haec est: *populi erat sententia non esse sibi in tanta suorum paucitate cum tanta hostium multitudine dimicandum*. Quod in R legitur πρὸς πολλοὺς sine controversia verum est, ut I 176. Λύκιοι δὲ — μαχόμενοι ὅλγιοι πρὸς πολλοὺς ἀρετὰς ἀπεδείκνυντο, sed quibus verbis id h. l. H. enunciatum mihi quidem non liquet. Inter coniecturas maxime mihi quidem placet Buttmanniana μὴ δὲ πρὸς πολλοὺς δέοι μένοντας κινδυνεύειν, nisi quod additum expectabam ὀλίγους ut I. 176. Quid sibi velit Steinii suspicio πρὸ σποδοῦ, quam recepit in ed. critica neutiquam intellego. Adventabant enim tum Scythae, neque iam vastarant Cimmeriam, ut taceam populum pastorem in regione inculta et aedificiis carente (cf. IV. 46, 97) parum curare incendia. Solum excipio τὸ ξύλινον τεῖχος τὸ τῶν Γελωνῶν, qui erant τὸ ἀρχαῖον Ἕλληνες. Cf. IV. 108, 123. Reliquis coniecturis quas recensere longum est, accedat haec mea: μὴ δὲ πρὸς πολλοὺς δεομένου, aut si mavis δεομένων (cum Reiskio) κινδυνεύειν, cum minime desiderarent adversus plures adire periculum; quod, cum δέομαι proprie sit *opus habeo*, a plebe victoriam regibus quam ipsis utiliore parum curanti et prae corporum salute vilipendenti, cum acerba ironia dici poterat. Nihil hoc scribendi more Graecis vulgatus, nihil ex mea quidem sententia huic loco accommodatus, ut taceam de remedii lenitate. E multis locis compares

velim Demosth. XI. p. 154 extr.: Μὴ γὰρ οἰεσθαι — τοῖς αὐτοῖς χαίρειν Φίλιππόν τε καὶ τοὺς ἀρχομένους, ἀλλ' ἐννοεῖσθ' ὥς ὁ μὲν ἐπιθυμεῖ δόξης, οἱ δ' ἀσφαλείας, καὶ αὐτῷ μὲν οὐκ ἔστι τυχεῖν ταύτης ἀκινδύνως, οἱ δ' οὐδὲν δέονται καταλείποντες (l. καταλιπόντις). οἴκοι τέκνα, γονέας, γυναῖκας, Φθείρεσθαι καὶ καθ' ἐκάστην ἡμέραν κινδυνεύειν ὑπὲρ αὐτοῦ. Cuius loci, uti vides, plane eadem ratio est.

IV. 12 init. καὶ νῦν ἔστι μὲν — Κιμμέρια τεῖχεα, ἔστι δὲ πορθμῖα Κιμμέρια, ἔστι δὲ καὶ χώρα οὖνομα Κιμμερίη, ἔστι δὲ Βόσπορος Κιμμέριος καλεόμενος. Potius expectabam ἔστι δὲ καὶ Βόσπορος. An vocula καὶ genuina est?

IV. 31 init. Supplendum puto: Περί δὲ τῶν πτερῶν τῶν Σκύθαι λέγουσι ἀνάπλεον εἶναι <καὶ τὴν γῆν καὶ> τὸν ἥερα, καὶ τούτων εἵνεκεν οὐκ οἶά τε εἶναι οὔτε ἰδεῖν τὸ πρόσωτῆς ἡπείρου οὔτε διεξιέναι, τήνδε ἔχω περὶ αὐτῶν γνώμην, quod et per se necessarium est et confirmatur loco quo respicitur IV. 7 extr., qui locus et ipse hiulcus huius ope sic suppleatur: πτερῶν γὰρ καὶ τὴν γῆν καὶ τὸν ἥερα εἶναι πλεον (ἀνάπλεον;) καὶ ταῦτα εἶναι τὰ ἀποκληίοντα τὴν <τε διέξοδον καὶ τὴν> ὄψιν. Praecedit enim: τὰ δὲ κατ' ὕπερθε πρὸς βορέην λέγουσι ἄνεμον — οὐκ οἶά τε εἶναι ἔτι προσωτέρω οὔτε ὁρᾶν οὔτε διεξιέναι ὑπὸ πτερῶν κεχυμένων.

IV. 36 extr. Stein „Genauer wäre ἐκατέρης“. Procul dubio sic scripsit H. et mox ἐκατέρη pro ἐκάσῃς et ἐκάσῃ. Perpetuo in his titubant librarii. — In capituli initio: καὶ ταῦτα μὲν Ὑπερβορέων πέρι εἰρήσθω. Observatione dignum est constanter ab H. in hac formula omitti pronomen μοι. Cf. 15 extr. 45 extr. 127, 4. 199 extr. 181 init. VI. 55. 86 II 35, al. Additum reperies VII. 97 init., sed rectissime ibi pro μοι unus codex exhibet μοῦνοι.

IV. 42. Λιβύῃ μὲν γὰρ [ἐαυτὴν] δηλοῖ ἰοῦσα περίρρυτος. Admodum suspectum habeo pronomen melioremque desidero auctoritatem quam versum monostichum 158: ἐαυτὸν οὐδεὶς ὁμολογεῖ ὦν, quem Menandri nomen mentitum affert Stein. Deleto pro-

nomine habemus notam structuram significantem δῆλῃ ἐς τὴν οὐσαν περίρρυτος. Non Africa semet ipsam, sed Necho Λιβύην ἐδήλωσε ἐοῦσαν περίρρυτον.

IV. 48 extr. τοῦ δὲ μὴ περιπλῶσαι Λιβύην παντελέως αἴτιον τὸδε ἔλεγε, τὸ πλοῖον τὸ πρόσω οἱ οὐ δυνατόν ἐστι εἶναι προβαίνειν, ἀλλ' ἐνίσχυσθαι. Similem fabulam ab itinere redux sec. XVI Helsingen quidam narravit regi Danorum, cuius iussu nave profectus fuerat ad Thulen denuo inveniendam.

IV. 44. Herodotus si Scylacem fecit per Indum navigantem κατὰ τὸν ποταμὸν πρὸς ἡῶ τε καὶ ἡλίου ἀνατολὰς ἐς θάλασσαν, διὰ θαλάσσης δὲ πρὸς ἐσπέρην, nullo modo in eodem capite extremo scribere potuit: οὕτω καὶ τῆς Ἀσίης, πλὴν τὰ πρὸς ἡλίου ἀνίσχοντα τὰ ἄλλα ἀνεύρηται ὁμοῖα παρεχομένη τῇ Λιβύῃ, sed aut verba πρὸς — ἀνατολὰς spuria sunt, aut excidit post ea verba καὶ ἔπειτα πρὸς μεσαμβρίην. Etiam hoc incredibile est Scylacem τριηκοστῷ demum μηνί in intimum sinum Arabicum pervenisse. Num forte H. scripserat: τρίτῳ μηνὶ ἀπικνύονται κτέ?

IV. 48. ὁ δὲ δεῦτερος λεχθεὶς [Τιραντός]. Dele glossema.

IV. 62 init. ἐκάστοισι τῶν ἀρχῶν ἐσιδρυταί σφι Ἄρεος ἱρόν. Malim ἐνιδρυταί. Cf. II. 178.

Ibidem § 2 καὶ δὴ καὶ τοῖσιδ' ἐτι πλέω θύουσι ἢ τοῖσι ἄλλοις θεοῖσι. Ut apparet e proxime praegressis τούτῳ — τῷ ἀκινάκῃ, ferri nequit pluralis τοῖσιδ', quae lectio perperam correctā est pro librorum scriptura τοῖσδ', pro qua reponendum τῷδ'. In cap. extr. temere Coraes (lettres inédites) coniecit ἀπορρέξαντες pro ἀπέρξαντες. Nam ἔρδειν nostro proprium est de sacrificiis (IV 60. IX 103 b), habetque id verbum aoristum ἔρξα, testibus locis V 63 extr. et VII 8, 7, nec H. utitur verbo Homérico, quod est ῥέζειν.

IV. 64, 2. ἀποδείρει δὲ αὐτὴν (sc. τὴν κεφαλὴν) τρόπῳ τοιῷδε. περιταμὼν κύκλῳ περὶ τὰ ὦτα καὶ λαβόμενος τῆς κεφαλῆς ἐκτελεί, μετὰ δὲ σαρκίσας βοδὸς πλευρῇ δάψει τῇσι χερσὶ, ὀργάσας

δὲ αὐτὸ ἄτε χειρόμακτρον ἔκπηται. Stein iungens λαβόμενος τῆς κεφαλῆς statuit H. improprie sic dixisse pro τοῦ δέρματος sive τῶν τριχῶν τὴν κεφαλὴν ἐκσελεῖ, quod eo difficilius admitti potest, quia sequentia omnia obiectum habent non τὴν κεφαλὴν, sed τὸ δέσμα, quod praecessisse testatur quoque pronomē αὐτήν. Nisi egregie fallor, prorsus idem error hunc locum invasit, quem olim in Aristophanis Thesmoph. 511 detexit et correxit Hirschig scribendo:

ἡ δ' ἐξέσπασεν

ἐκ τοῦ σώματος τὸ κηρίον, τὸ δ' ἀνέκραγεν

pro male sana Codicum lectione τοῦ παιδίου, quod glossema genuina vocabula oblitteraverat. Nempe Herodotus scripserat: καὶ λαβόμενος τοῦ δέρματος ἐκσελεῖ, scil. τὴν κεφαλὴν, quod commode intellegitur ex praegresso pronomine αὐτήν. Glossator superscripserat τῆς κεφαλῆς, ut lector scilicet intelligeret quod fallere potuit neminem, de capitis pelle sermonem esse, et librarius glossema pro genuinis, ut fit, introduxit in textum.

IV. 67. θέντες χάμαι διεξειλίσσουσι αὐτούς. Corrigatur ἐξειλίσσουσι. Praepositio aut ex sequenti praepositione, quacum saepe confunditur, adhaesit aut ex praegressa diphthongo. Verbum διεξειλίττειν eximendum est lexicis. Sequenti συνειλέουσι accurate opponitur ἐξειλίσσουσι. Post pauca ubi legitur οἱ δ' Ἐνάρρες, οἱ ἀνδρόγυνοι, admodum suspectum habeo interpretamentum non necessarium ob I. 105 extr. In plerisque libris est καὶ οἱ ἀνδρόγυνοι, ut solent glossemata augeri copulis, nec propterea viri docti suspicari debuerant H. scripsisse οἱ καὶ ἀνδρόγυνοι, quod non est stili Herodotei.

IV. 68. λέγοντες τῶν ἀσῶν τὸν ἄνδρα λέγωσι. Contra mentem scriptoris, ut mihi quidem videtur, Naber probavit Vaticanam lectionem θέλωσι[ν]. Nihil enim est in sequentibus unde iure efficias vates Scytharum arte sua ita perpetuo abusos esse. Saepe autem ita cum aliis loquitur H. v. c. mox c. 70 init. ὅρνια δὲ ποιῶνται ὥδε πρὸς τοὺς ἄνθρωποις ποιέωνται et cap. 146 κτείνουσι δὲ τοὺς ἄνθρωποις Λακεδαιμόνιοι νυκτός.

In extremo capite miror structuram: δέδοκται τοῖσι πρώτοις τῶν μαντίων αὐτοῖσι ἀπέλλυσθαι pro τοὺς πρώτους —

αὐτούς, quod non foret ambigue dictum. Ita Sophocles Ant. 752, δεδομέν', ὡς ἔοικε, ταύτην κατθανεῖν et qui non? Locus a librariis nil intelligentibus male intellectus facile potuit vitari.

IV. 71 v. fin. ἐπεὶ ἂν θέωσι τὸν νέκυν ἐν τῇσι θήκησι ἐπὶ σιβάδος, παραπήξαντες αἰχμὰς ἔνθεν καὶ ἔνθεν [τοῦ νεκροῦ] ξύλα ὑπερτείνουσι. Non hoc scriptor voluisse videtur, sed ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῶν θηκῶν, itaque τοῦ νεκροῦ perversum est interpretamentum. Propter sepulchri non uni sed multis destinati magnitudinem, de industria H. usurpavit pluralem τῇσι θήκησι et supra τῇσι ταφῇσι. Quocirca in sequentibus verbis ἐν δὲ τῇ λοιπῇ εὐχωρίῃ τῆς θήκης duo ultima vocabula genuina esse dubito.

IV. 72 prope init. ἐμπιμπλάσι. Verbum compositum quo Attici in oratione pedestri constanter utuntur, apud H. ita rarum est pro simplici, ut paene dubites num ipse re vera adhibuerit. Praeter h. l. legitur I. 212 et VIII. 117. Veruntamen compositum tuctur locus II. 87 ἐν ᾧ ἐπλησαν, qui non facile vitari potuit. Mox legitur: Χαλινούς δὲ καὶ τόρμια ἐμβαλόντες [ἐς τοὺς ἵππους] κατατείνουσι ἐς τὸ πρόσθε αὐτῶν. Stein: „Ungewöhnlich für τοῖσι ἵπποισι". Facile credo, nam verba supervacanea aliena manus addidit.

Mox corrigo: ἐπεὶ ἂν νεκρῷ ἐκάστου παρὰ τὴν ἄκανθαν ξύλον ὀρθὸν διελάσσωσι μέχρι τοῦ τραχηλοῦ, τὸ (i. e. δ) κάτωθεν ὑπερέχει τοῦ ξύλου τούτου, ἐς τόρμον πηγνύσι τοῦ ἐτέρου ξύλου τοῦ διὰ τοῦ ἵππου, transposita vocula τὸ, quae vulgo legitur post τούτου, et correctae forma non Ionica πηγνύασι. Sententia: *Partem inferiorem, quae ex ano prominet, ligni quo cadaver perforatum est inserunt foramini alterius ligni, quo traiectus est equus.* Sic locus vulgo impeditissimus facillime intellegitur.

IV. 74. οὐδ' ἂν — διαγνοίη λίνου ἢ καννάβιδος ἐστὶ. Ita sane Homerus Od. δ 109, quem locum cft. Stein. Sed requiro pedestre testimonium, quod mihi persuadeat Herodotum ita scribere potuisse. Nam perfacile post διαγνοίη elabi potuit εἰ, εἰ.

IV. 76. Ἀνάχαρις — ἐκομίζετο ἐς ἤθεα τὰ Σκυθέων. *Malim ἀνεκομίζετο, redidat.*

IV. 81. ὃς δὲ μὴ εἶδε κω τοῦτον (positum a Pausania aënum) ὦδε δηλώσω· ἐξακοσίους ἀμφορέας εὐπετίως χωρεῖ τὸ ἐν Σκύθῃσι χαλκήιον, πάχος δὲ τὸ Σκυθικὸν τοῦτο χαλκήιον ἐστὶ δακτύλων ἕξ. Verbosum esse novi H, sed haec quidem omnem excedere modum videntur. An latet dittographia ut dederit ἕξ. ἀ. εὐ. χ. τὸ ἐν Σκύθῃσι τοῦτο χαλκήιον, πάχος δὲ ἐστὶ δακτύλων ἕξ? Deinde haereo in addita vocula ΚΩ, qui enim dicit *qui NONDUM vidit*, expectat omnes suos lectores *aliquando* visuros esse aënum [in Bosporo Thracico dicatum, quod quo pacto H. expectare potuerit non assequor. An corrigendum ὃς δὲ μὴ εἶδε το τοῦτον, quae forma media legitur IV. 184, 196, alibi? Huius loci eadem ratio est ac loci III. 37: ὃς δὲ τούτους μὴ ὅπωπε, ἐγὼ δὲ οἱ σημαίνω. Quod verbum si hic quoque olim lectum fuit, vocula κω (correcta ex πω) est eius lectionis, glossemate εἶδε oblitteratae, vestigium.

IV. 87, 1. ἐνταμὼν γράμματα ἐς μὲν τὴν — ἐς δὲ τὴν. Usitatus nostro ἐν — τῇ — ἐν — τῇ. Cf. v. c. VIII. 22. 49 (bis).

IV. 91 extr. ταῦτα δὴ ἐνθαῦτα ἐγράφῃ. Quia haec respi-ciunt verba γράμματα ἐγγράψας, nescio an H., qui eadem iisdem verbis iterare assolet, dederit ἐνεγράψῃ.

IV. 79. Verba βακχεύομεν καὶ et paullo post καὶ βακχεύει insiticia videntur.

IV. 81 prope fin. κελεύειν μιν πάντας Σκύθας ἄρδιν ἕκασον μίαν [ἀπὸ τοῦ δισοῦ] κομίσαι. Absurde haec adduntur. Quasi vero singulis Scythiis singulae fuerint sagittae. Res est eo absurdior, quod sagittae sine spiculo nullus amplius usus est. Nec ἄρδις de alio quam de *sagittae* spiculo usurpatur, ita ut verba misere abundant.

IV. 98. ἀπὸ τούτου ἀρξάμενοι τοῦ χρόνου λύετε ἄμμα ἐν ἐκάσῃς ἡμέρῃς· ἦν δὲ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ μὴ παρέω ἀλλὰ διεξέλ-θωσι ὑμῖν αἱ ἡμέραι, κτῆ. Si sic scripseris, nemo non intel-leet αἱ ἡμέραι significare αἱ διὰ τῶν ἀμμάτων σεσημασμέναι ἡμέραι, itaque prorsus supervacuum est quod vulgo additur

τῶν ἀμμάτων, quod additamentum dubito num satis tueatur locus IV. 136, ubi Scythae sic loquentes Ionibus: ἄνδρες Ἴωνες, αἷ τε ἡμέραι ὑμῖν τοῦ ἀριθμοῦ διοιχέσθαι, illum genetivum vix recte omittere poterant. Idem valet de loco V. 50: ἡ κυρὴ ἡμέρη — τῆς ὑποκρίσιος et VI. 129: ἡ κυρὴ — τῶν ἡμερῶν τῆς τε κατακλίσιος τοῦ γάμου καὶ ἐκφάνσιος. Nihilominus hic genetivi usus tam proprius videtur Herodoto, ut τῶν ἀμμάτων delere non audeam.

IV. 99 extr. δύο δὲ λέγων ταῦτα πολλὰ λέγω παρόμοια, τοῖσι ἄλλοις οἶκε ἡ Ταυρικὴ. Pro λέγω expectabam ἐῷ vel σιγῶ, ut dicat scriptor, se alia *silere*, quae similia afferre potuisset.

IV. 103. πολεμίους δὲ ἄνδρας τοὺς ἂν χειρώσονται ποιεῦσι τὰδε ἀποταμῶν [ἕκαστος] κεφαλὴν ἀποφέρεται ἐς τὰ οἰκία. Quod seclusi pronomen damnatur constanti usu H., qui mores describens a plurali numero ad singularem orationem deflectere assolet. Sic v. c. infra 172 extr. de Nasamonibus: μαντεύονται δὲ ἐπὶ τῶν προγόνων φοιτῶντες τὰ σήματα καὶ κατευξάμενοι ἐπικατακοιμούνται· τὸ δ' ἂν ἴδῃ ἐν τῇ ὕπνῳ ἐνύπνιον, τοῦτω χρᾶται. πίσει δὲ τοιησίδε χρέονται· ἐκ τῆς χειρὸς διδοῖ πιεῖν καὶ αὐτὸς ἐκ τῆς τοῦ ἐτέρου πίνει. Ut ibi audiendum ὁ μαντεύμενος et ὁ πῖσι χρεόμενος, sic hoc loco intellegendum ὁ χειρῶσάμενος ἄνδρα πολέμιον. Toto coelo diversi sunt loci, qualis est V. 5 init.

IV. 106. Ἀνδροφάγοι (cf. IV. 18). Ex poetica nominis forma pro Ἀνθρωποφάγοι (recte probatur mox codicis Romani scriptura ἀνθρωποφαγέουσι) efficias populum esse fabulosum, cuius notitiam scriptor debuerit epico carmini, quod propter narrata IV. 13 sqq. non aliud fuisse suspicor quam τὰ Ἀριστεύου Ἀριμάσπεια. Paullo diversa est ratio locorum ubi H. homines vocavit ἄνδρας, velut V. 63 τὰ γὰρ τοῦ θεοῦ πρεσβύτερα ἐποιεῦντο ἢ τῶν ἀνδρῶν et II. 144 init et II. 146 med. Ibi enim dis opponuntur.

IV. 119 extr. μέχρι δὲ τοῦτο ἴδωμεν. In talibus H. aut voculam ἂν addere solet aut οὐ, quod nescio an hic exciderit. Legerim

igitur μέχρι δὲ <οὐ> τοῦτο ἴδωμεν, quae structura nostro cum Thucydide communis est.

IV. 129. ὑβρίζοντες ὧν οἱ ὄνοι ἐτάρασσον τὴν Ἰκκον τῶν Σκυθῶν. Verbum ὑβρίζειν, i. e. *ferocire*, usurpatur de bobus, arietibus, hircis petuleis deque equis calcitrantibus, ita ut satis recte vetus glossator σκιρτῶντες interpretari videatur. Cum tamen sine controversia loci contextus postulet interpretationem *rudentes*, nec ὑβρίζειν sic usurpari potuisse videatur, nescio an vox corrupta sit, licet frustra quaeram quid lateat. Quod enim Naber leniter sane coniecit βράζοντες solum, quod soiam, *uisorum* est. De asinis proprium est βρωμᾶσθαι et inde ab Aristotele δγκᾶσθαι, sed neutrum verbum facile ita corrumpi potuit.

IV. 130. οἱ δὲ Σκύθαι ὅπως τοὺς Πέρσας ἴδοιεν τεθορυβημένους, ἵνα παραμείνοιέν τε ἐπὶ πλέω χρόνον ἐν τῇ Σκυθικῇ καὶ παραμένοντες ἀνιψάτο τῶν πάντων ἐπιδεέες ὄντες, ἐποίησαν τοιαῦδε. ὅπως τῶν προβάτων τῶν σφετέρων αὐτῶν καταλίποιεν μετὰ τῶν νομέων, αὐτοὶ ἂν ὑπεξήλαυνον ἐς ἄλλον χῶρον· οἱ δὲ ἂν Πέρσαι ἐπελθόντες λάβεσκον τὰ πρόβατα, καὶ λαβόντες ἐπηρεύοντο ἂν τῷ πεποιημένῳ. Non vidi quidquam stolidius, sed subsequents verba: ὅπως — πεποιημένῳ satis testantur H. dedisse: καὶ παραμένοντες <μὴ vel potius μὴ λῆν> ἀνιψάτο τῶν πάντων ἐπιδεέες ὄντες.

IV. 131 sq. Narrationem Herodoteam bene illustrent quae similia narrat vir praeclarissimus Schweinfurth de populo quodam Africae mediterraneae, cui nomen Niam-niam, quae exscribam ex libro *Tour du monde* 1874, p. 220: *Au bord du chemin sur la frontière même, trois objets suspendus à une branche attirèrent notre attention; c'était un épi de maïs, une plume de coq et une flèche. "Cela signifie" dirent nos guides "que celui qui prendra un seul épi ou touchera à une seule volaille, tombera percé par une flèche"*. Rectissime igitur Gobryas (c. 132) Scytharum sententiam interpretatus est.

IV. 139 p. fin. ὥς γὰρ ὁρᾶτε, καὶ λύομεν τὸν πύρον, καὶ προ-

θυμὴν πᾶσαν ἔξομεν ἐθέλοντες εἶναι ἐλεύθεροι. Si prius καὶ genuinum est, etiam verba καὶ — ἐλεύθεροι pendent ab ὡς δρᾷτε, itaque requiritur ἔχομεν. Sin minus, delendum prius καὶ.

IV. 143. Cum Darii effato de Megabazo compares quae dis-
xisse de Zopyro idem rex traditur III. 160.

IV. 151. χρεομένοισι δὲ τοῖσι Θηραίοισι προέφερε ἡ Πυθίη τὴν ἐς Λιβύην ἀποικίην. Pessime Stein interpretatur „schlug vor” laudans V. 63 προφέρειν σφι τὰς Ἀθήνας ἐλευθεροῦν, ubi vera lectio προφαίνειν dudum reperta est et recepta a Dindorfio. Vel additus articulus demonstrat recte interpretari Schweighäuserum „exprobravit iis coloniam in Africam”, scil. „quod eam non duxissent”.

IV. 150 v. fin. ἐγὼ μὲν, ὦναξ, πρεσβύτερός τε ἤδη εἰμι καὶ βάρυς ἀερεσθαι. Nescio an praestet βραδύς, tardus.

IV. 153 post ἄνδραC numerum C. i. e. διηκοσίους excidisse vidit nuper Mahaffy.

IV. 154 init. Alterum Θηραῖοι abesse malim.

IV. 155 v. fin. exulanto verba otiosa: ὥτπερ εἰ εἴποι Ἑλλὰδι γλώσσῃ χρεομένη „ὦ βασιλεῦ, ἐπὶ Φωνὴν ἦλθες, deinde vero in verbis ὦναξ, ἐγὼ μὲν ἦλθον παρὰ σὲ χρησόμενος περὶ τῆς Φωνῆς additum participium genuinum esse dubito. Recte abest a praegressis ἐπεῖτε γὰρ ἠνδρώθη οὗτος, ἦλθε ἐς Δελφοὺς περὶ τῆς Φωνῆς, ut dici solet ἐλθεῖν περὶ εἰρήνης, περὶ σπονδῶν, similia. Similiter interpolatum puto locum IV. 163: συλλεγομένου δὲ στρατοῦ πολλοῦ ἐξάλη ἐς Δελφοὺς Ἀρκεσίλειος [χρησόμενος τῷ χρηστηρίῳ] περὶ κατόδου.

IV. 159 init. Ἐπὶ μὲν νυν Βάττου τε τοῦ οἰκίσου [τῆς ζῆης]. Haec quoque abesse malim et infra ἐκστρατευσάμενος ἐς Ἰρασα [χῶρον], ubi ultima vox addita videtur ex cap. 158. Mox vero corrigam: ἄτε γὰρ οὐ πεπειρημένοι οἱ Αἰγύπτιοι Ἑλλήνων [καὶ] παραχρεόμενοι διεφθάρσαν οὕτω ὥςτε ὀλίγοι τινὲς αὐτῶν ἀπενόσχη-

σαν ἐς Αἴγυπτον. *Aegyptii enim Graecos prius non experti spernebant, itaque ad internecionem caesi sunt.* Sententiam pessumdat addita copula, nam τὸ οὐ πεπειρημένοι causam continet τοῦ παραχρεόμενοι.

IV. 162 scribendum suspicor: στρατιήν· <δ δὲ>, τοῦτο γὰρ ἐπὶ παντὶ τῷ διδομένῳ ἔλεγε, (vulgo) τελευταίων οἱ ἐξέπεμψε (malim ἐπεμψε) δῶρον [δ Εὐέλθων dele] ἄτρακτον χρύσειον καὶ ἡλακάτην κτῆ.

IV. 163. ἦν δὲ τὴν κάμινον εὖρης πλέην ἀμφορέων, μὴ ἐξοπτήσης τοὺς ἀμφορέας ἀλλ' ἀπόπεμπε κατ' οὖρον. εἰ δὲ ἐξοπτήσεις [τὴν κάμινον], μὴ ἐσέλθης ἐς τὴν ἀμφίρρυτον. Tenemus falsarium in flagranti, namque, ut vel docere potuerant ipsa praegressa, non τὴν κάμινον, sed τοὺς ἀμφορέας mente supplendum est. Cf. cap. 164 med.

IV. 164. Ἀγλωμάχου. Hanc nominis formam tuentur vetusti tituli Ionici, qui exhibent Ἀγλώχαρος et Ἀγλωφῶντος. Moneo ob Cobeti adnotationem Mnem. XII, 104. Vid. CURTIUS, *Stud. z. Gr. u. L. gr.* V, p. 297.

IV. 169 extr. Dele τὸ σίλφιον male repetitum.

IV. 172 extr. Non satis intelligo quid sibi velint verba: τὸ δ' ἂν ἴδῃ ἐν τῇ ὄψι ἐνύπνιον, τούτῳ χρᾶται. Intellegerem ἐν τῇ κοίτῃ, intellegerem τὴν δ' ἂν ἴδῃ ὄψιν ἐνυπνίου, ταύτῃ χρᾶται, sed neutra suspicio lenitate se commendat. Vide an scribendum sit: τὸ δ' ἂν ἴδῃ ἐν [τῇ] ὄψι ἐνυπνίου, χρᾶται. In deliciis nostro est ὄψις ἐνυπνίου. Cf. V. 55, VII. 18, 47. Servato articulo ante ὄψι scribi quoque possit: τὸ δ' ἂν ἴδῃ ἐν τῇ ὄψι <τοῦ> ἐνυπνίου. Cf. V. 56, 62. Tandem fieri potest ut ἐνύπνιον sit glossema ad pronomem relativum ΤΟ, eaque opinio nescio fere an reliquis praestet.

IV. 173 init. Νασαμῶσι δὲ προσόμουροι εἰσι Ψύλλοι. Stein „genauer wäre ἦσαν". Quod procul dubio substituendum, vulgata enim lectio non minus accurata est, sed plane falsa. Etiam malim προσόμουροι <κοτε> ἦσαν.

IV. 180. ὁρτῇ δὲ ἐνιαυσίῃ Ἀθηναίης αἱ παρθένοι αὐτῶν (Aussensium) δίχα διαστᾶσαι μάχονται πρὸς ἀλλήλας λίθοις τε καὶ ξύλοις τῷ (Cobet τῇ) αὐτιγενεὶ θεῷ λέγουσαι τὰ πάτρια ἀποτελέσειν τὴν Ἀθηναίην καλλέμεν. Pro ἀποτελέσειν nescio an corrigendum sit ἐπιτελέσειν, quod verbum proprium est de sacrificiis et votis. Cf. infra 186 et supra II. 63. Pro καλλέμεν Cobet ex codice Romano corrigendum putat καλέουσι. Ultima verba τὴν — καλλέμεν expungit Stein in ed. exeget. Weidmanniana, mihi sine sententiae damno non abesse posse videntur. Potius deleverim Ἀθηναίης post ἐνιαυσίῃ. Paucis intermissis a verbis τὴν δὲ Ἀθηναίην Φασὶ Ποσειδέωνος εἶναι θυγατέρα καὶ τῆς Τριτωνίδος λίμνης ultimam vocem abesse malim.

IV. 183. Garamantes vocantur ἔθνος μέγα ἰσχυρῶς, usu rarissimo, cuius exemplum est apud Xenophontem Anab. I. 7, 15: διώρυχες βαθεῖαι ἰσχυρῶς. Iuncto cum verbis nihil vulgatus.

Post pauca haereo in verbis: ἄλλο δὲ οὐδὲν διαφέρουσι (οἱ ὀπισθονόμοι βόες) τῶν ἄλλων βοῶν ὅτι μὴ τοῦτο, καὶ τὸ δέρμα ἐς παχύτητά τε καὶ τριψίν. Cogitavi de reponendo τρίχωσιν, vel variata structura θριξί.

IV. 184. Οὔτοι τῷ ἡλίῳ ὑπερβάλλοντι καταρτέονται — ὅτι σφέας καίων ἐπιτρίβει, αὐτοὺς τε τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὴν χώραν αὐτῶν. Scriptor Atticus omisisset τοὺς ἀνθρώπους et αὐτῶν, de H. contendere idem noli. Cf. VI 97, 2. VII 11 extr. Sed mendum est in iis quae mox scribit de Atlante: ὑψηλὸν δὲ οὕτω δὴ τι λέγεται ὥς κτῆ., ubi reponendum ὥς ε.

IV. 185 extr. Miror hunc verborum ordinem: ἐρήμος καὶ ἄνυδρος καὶ ἄθηρος καὶ ἄνομβρος καὶ ἄξυλός ἐστι ἡ χώρα, καὶ ἱκμάδος ἐστι ἐν αὐτῇ οὐδέν. Suspicio: ἐρήμος καὶ ἄθηρος καὶ ἄξυλος καὶ ἄνυδρος καὶ ἄνομβρος κτῆ.

IV. 186. νομάδες εἰσι κρεοφάγοι. Analogia postulat κρεοφάγοι, quod est in cod. Florentino (d). Quod mox legitur γαλακτοπόται, permirum est hoc vocabulum hic et I. 216 habere paenultimam brevem propter ea quae doctissime disputavit Cobet

Mnem. XI, 82. In fidem huius scripturae afferri nequit unus locus, ubi apud antiquum poetam ea vox legitur, Eurip. El. 169: ἔμολε τις ἔμολεν ἀνὴρ γαλακτοπόδας Μυκηναῖος δρειβάτης, ubi quam ridiculum sit istud γαλακτοπόδας non latuit emunctae naris virum Nauckium. Equidem nescio an ex Hesychio substituendum sit γαλακτοκόμος, i. e. ποιμὴν.

IV. 187. Eadem narrat matrona Gallica de Ujjaloy-Bourdon Tour du monde n°. 1197, p. 384 de Indis, Baltis qui vocantur „Ils ont généralement une brûlure large comme une pièce de cinquante centimes sur le sommet du crâne. Lorsqu'on en demanda l'explication, ils répondirent qu'on leur avait fait cette opération lorsqu'ils étaient enfants, afin de les guérir ou de les préserver de maladies de la tête.

In extremo capite corrigam τράγου οὖρον <ἐπ>σπεύσαντες ῥύονται σφας. Necessary praepositionem ΕΠΙ sequens syllaba CΠΕΙ olim absorpserat. Cf. IV. 62.

IV. 190 scribitur de παραιῖbus: οἰκήματα δὲ σύμπληκτα ἐξ ἀνθρίκων ἐνειρμένων περὶ σχοίνους ἐστὶ. Ex Livio XXX. 3 cum sciamus praecipue harundine tecta mapalia fuisse, conicias: ἐξ ἀνθρίκων συνειρμένων περὶ σχοίνοισι ἐστὶ.

IV. 191. Φασὶ δὲ οὗτοι (Maxyes) εἶναι τῶν ἐκ Τροίης ἀνδρῶν. An exoidit ἄποικοι, ut est V. 13: εἶψαν δὲ Τευκρῶν τῶν ἐκ Τροίης ἄποικοι? Nam durissima est ellipsis vocis ἐκγονοι. An scribendum εἶναι <ἐκ> τῶν ἐκ Τροίης ἀνδρῶν?

In extremo capite de scripturae sanitate dubito in verbis: καὶ γὰρ οἱ ὄφεις οἱ ὑπερμεγάθεις καὶ οἱ λέοντες κατὰ τούτους εἰσὶ καὶ οἱ ἐλέφαντές τε καὶ ἄρκτοι καὶ ἀσπίδες τε καὶ ὄνοι οἱ τὰ κέρα ἔχοντες καὶ οἱ κυνοκέφαλοι καὶ οἱ ἀκέφαλοι οἱ ἐν τοῖσι σήθεσι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχοντες, ὥς δὴ λέγονται γε ὑπὸ Λιβύων, καὶ οἱ ἄγριοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες [ἄγριαι] καὶ ἄλλα πλήθει πολλὰ θηρία ἀκατάψευστα. Nam primum delendum est ἄγριαι, quod si genuinum foret, scribi oportuit καὶ αἱ ἄγριαι γυναῖκες, ut taceam Herodoto eandem vocem repetenti morem esse uti particula τε — καί, qua de re videatur Stein ad V. 2. Deinde expectabam καὶ ἄλλα πλήθει πολλὰ θηρία <καὶ καταψευδὰ καί>

ἀκατάψευστα. Nam H., qui unoculis (cf. III. 116, IV. 27) omnem fidem denegat, non potuit quidquam tribuere fabulis περὶ τῶν σερνοφθάλμων. Durius autem videtur ἀκατάψευστα ita accipere, ut apponi hoc adiectivum putemus verbis οἱ κυνοκέφαλοι καὶ οἱ ἀκέφαλοι — Λιβύων, quia ex verbis ὡς δὴ λέγονται γε ὑπὸ Λιβύων lectori non satis liquet ipsum scriptorem istis monstis prorsus nullam fidem habere.

IV. 194. οἱ δὲ σφι ἄφθονοι ὅσοι ἐν τοῖσι οὖρεσι γίνονται. Adiectiva ὅσος et ὅλος et adverbium ὡς noto usu subsequi solent iis vocabulis quae stupendae magnitudinis aut quantitatis aut qualitatis notionem continent, qualia sunt θαυμάσιος, θαυμαστός, ἀμήχανος, ὑπερφυής, ἄφατος, ἀφόρητος, alia. Qualis notio cum aliena sit ab ἄφθονος, dubito num libri Herodoti manum, quam ἄφατοι ὅσοι fuisse suspicor, hoc loco servarint.

IV. 195 init. νῆσον — πλάτος δὲ ρεινήν, διαβατὸν ἐκ τῆς ἡπείρου. Stein „διαβατὸν frei statt ἐς τὴν διαβατὸν”. Quod Graecum esse aliquanto facilius dictu est quam probatu. Quanto probabilius librarium post litteras ΕCCTΕΙΝΗΝ neglexisse similes ductus ΕCΤΗΝ. Suppleatur igitur <ἐς τὴν> διαβατὸν κτέ.

IV. 198. μελάγγραις τε γὰρ ἐσι καὶ Επυδρος πίδαξι. Nominum cum ἐπὶ et ὑπὸ compositorum analogia suadet ut putemus Ἐφυδρον χωρίον esse locum aquis submersum, palustrem, ὕφυδρον contra irriguum et fertilem. Quocirca hic corrigendum puto Τπυδρος πίδαξι.

IV. 201. καὶ Βαρκαίους τε ὑποτελέειν φάναϊ ἀξίην βασιλεῖ. Placet Steinii coniectura φόνου, nisi quod addito articulo scripserim τοῦ φόνου. — Mox legitur κατέρρηξαν δὲ τοῦδε εἵνεκεν τὴν ἐποίησαν γέφυραν, ἵνα ἐμπεδορκέοιεν, τὰ μόντες τοῖσι Βαρκαίοισι χρόνον μένειν [αἰεὶ] τὸ ὄρκιον ὅσον ἂν ἡ γῆ μένη κατὰ τότε εἶχε. Vocula αἰεὶ, quae male abundat, recte abest in praegressis, ubi eadem sic dicuntur: τὴν δὲ ὁμολογίην ἐπιεῦντο τοιγὰδε τινά, ἐπὶ τῆς κρυπτῆς τάφρου τάμνοντες ὄρκια, ἐς ἂν ἡ γῆ οὕτω ἔχη, μένειν τὸ ὄρκιον κατὰ χώραν, καὶ Βαρκαίους τε

ὑποτελεῖν Φάναϊ ἀξίην βασιλεί καὶ Πέρσας μὴδὲν ἄλλο νεοχμοῦν κατὰ Βαρκαίους. Pro ὑποτελεῖν fieri potest ut Herodotus ὑποτελεῖν exaraverit, siquidem vetusti tituli Ionici constanter εε, εει et εη in ει et η contrahunt. Propter magnam tamen codicum in vulgatis scripturis constantiam illos testes, etsi fortasse iniuria, sequi non audeo secuturus tamen ubiubi alia vocalis praecedit, ut in ἀγωνιῆσθαι similibusque, quae editores fere contra libros in ἀγωνίεσθαι similiaque commutare assolent. Quod ante ταμόντες posteriore loco abest ὄρκια, id fortasse omitti licuit propter praegressum verbum ἐμπεδορκεῖν, licet additum multo malim et facile post ἐμπεδορκεῖν excidere potuerit.

(Continuabitur).

DE LOCIS NONNULLIS

APUD

AELIANUM

ΠΕΡΙ ΖΩΙΩΝ.

DE NATURA ANIMALIUM.

AELIANI
de natura animalium.
recognovit
RUD. HERCHER.
Parisii 1868.

I. 3: ζῶν μὲν οὐκ ἐπιτίθεται, — ὅτῳ δ' ἂν ἐντύχῃ κειμένῳ.
Scrib. ζῶν μὲν, νῖνο, ut κείμενον est mortuum.

I. 5: ἀλοὺς ἀγκίσρῳ μόνος ἰχθύων ἐς τὸ ἔμπαλιν ἑαυτὸν οὐκ
ἐπανάγει ἀλλὰ ὠθεῖται τὴν ὀρμὴν ἀποθερίσαι διψῶν.

Natura rei declarat ἀλλ' ἄν ὠθεῖται esse restituendum. Dici
potest etiam ἔνω ὠθεῖται, sed illa forma apud Aelianum usita-
tior est.

I. 9: τοῖς κέντροις βιαίως ἐμπεσοῦσαι διαλοῶσι τὸν ληψήν.

Vitio natum est verbum compositum διαλοᾶν, quod obiter e
Lexicis eximendum. Scrib. Ἀλοῶσι. Aelianus apud Suidam v.
Ἀλοῶ: — οἱ μὲν τινες πυγμαῖς, οἱ δὲ κορύναις, οἱ δὲ λίθοις —
ἀλοῶντες.

I. 21: τῶν γυναικῶν τὰς μάλιςα — νῆμα ἀσκητὸν ἐκπο-
νῆσαι δεινὰς.

Ex Homericō sumtum:

νήματος ἀσκητοῦ βεβυσμένον.

Semel usus est perantiqua forma νῆν pro νῆθην VII. 12: καὶ
ταῖς χερσὶ νῶσι λίνον, ubi adscripsit Graeculus: ἀντὶ τοῦ νή-
θουσι.

I. 30: ὁ λάβραξ — εἴη ἄν, εἰ καὶ ΠΤαίσας ἐρῶ, ἰχθύων
ὀψοφαγίστατος.

Bona fide Interpres: „cum labendi periculo dicam”. Verum
vidit Iacobs restituens Παίσας, sed indigne spretum est.

In hoc quidem verbo semper Aelianus ἀττικίζει scribens
παίσω, ἔπαισα, πέπαισαι, συμπαίσης, φιλοπαίσης, non παίξω,
ἔπαιξα cet. ut aequales solebant.

I. 32: μαλακίει τε καὶ ἀπαγορεύει.

Exemta una literula scribe μαλκίει. Verbum vetus et satis
inepte ab Aeliano recoctum ΜΑΛΚΙΕΙΝ aut raro aut numquam
e scribarum manibus integrum elabitur, sed corrumpitur in
μαλκιεῖν μαλακιεῖν, μαλακιούσαν μαλκιούσαι, μαλακιῆν et sim.
cf. V. 12, IX. 4, IX. 16, ubi nunc emendate scriptum est
μαλκίει, μαλκίειν, μαλκίουσαν.

I. 36: καὶ ἀλκυονίAC τηνικάδε τῆς ὥρας ἄγομεν ἡμέρας.

Leg. ἀλκυονίΔAC. Aristophanes Vesp. vs. 1594:

ἀλκυονίδας τ' ἂν ἤγεθ' ἡμέρας αἰεί.

I. 46: ἐρημίας λαχὼν μισθὸν τὴν ἄλωσιν.

Imo vero λαβὼν μισθόν. Sic enim omnes loquuntur. Solus
Aelianus I. 51: μισθὸν ἠνέγκατο.

I. 55: κεντρίνας δὲ ὀνομάζων τοὺς λοιποὺς οὐκ ἂν Διαμαρ-
τάνοις.

Nihil est frequentius in tali re quam οὐκ ἂν ἀμαρτάνοις vel
ἀμάρτοις, sed mendose adhaesit praepositio.

II. 11: εἴ τι μὲν ἦν ἀγριότητος τοῦτο ἐκβαλεῖν.

Leg. εἰ μὲν τι ἔΝῆν ἀγριότητος.

II. 15: δίκην εὐρίνΟΤ κυνός.

Graecum est κύων εὔρις, κυνός εὐρινΟC, sed Graeculos ratio fugit qui εὔρινος nominativum esse inepte opinabantur. Exempla complura Iacobs ad h. l. attulit, in his Aeliani *Epist.* pag. 646: εὐρινοὶ ἄρα ὄντως ἦσαν αἱ κύνες et Oppiani *Cyner.* II. 456:

οὕτε γὰρ εὐρίνοιο κυνός τρομέουσιν ὕλαγμα.

Fefellit homunciones versiculus Sophoclis in *Aiace* 7:

εὖ δέ σ' ἐκφέρει

κυνός Λακαίνης ὧς τις εὔρινος βάσις.

II. 17: ἰχθύς — λαχὼν ἐξ ὧν δρᾷ τὸ ὄνομα.

Leg. λαβὼν — τὸ ὄνομα, nempe ἐχενήις.

II. 30: τράπεζαν 'ΕΦ' ἧς ἐσθίεις ἐς μέσον καταθείς.

Ridicule pro 'ΑΦ' ἧς ἐσθίεις. Simili modo corrige V. H.

XVII. 16: κατὰ τῆς τραπέζης τιθέασιν 'ΑΦ' ἧς ἔτυχον δεδειπνηκότες pro 'ΕΦ' ἧς.

III. 1: ἵνα οἴκτω καὶ ἐλέῳ τύχῃς ὧν δέμ. [ὄν] δέον εἰς δρείους δρμῆσαι διατριβάς.

Sanus erit locus ubi ὄν expunxeris.

II. 31: ἡ σαλαμάνδρα — ΠΑΡΑ τοὺς βαναύσους καλινδεῖται καὶ τοὺς χειρώνακτας τοὺς ἐμπύρους.

Leg. ΠΕΡΙ τοὺς βαναύσους καλινδεῖται.

III. 2: καμάτου δὲ ἢ τι αἰσθονται ἢ οὐδέν.

Barbarum est αἰσθονται pro αἰσθάνονται. Sero nati Graeculi opinabantur duo esse verba diversae significationis αἰσθῆσθαι ἐπὶ τοῦ ἀκριβῶς εἰδέναι τι et αἰσθάνεσθαι ἐπὶ τοῦ ὑπονοεῖν. Cf. Bekkeri *Anecdota* pag. 359. 6. Nihil esse in his veri quis hodie nescit?

III. 25: ταύτης τῆς πόας ἄνθρωποι γενέσθαι ἐγκρατεῖς διψῶσι καὶ οὐδέπω (εἰς) νῦν τῆς σπουδῆς κατέτυχον.

Perperam Editores de suo εἰς addiderunt. Graecum est οὐδέπω ΚΑΙ νῦν.

Perinepte Aelianus utitur verbo διψῆν (ipse solet διψᾶν scribere et ἐδίψα) vehementer cupere. Cf. *Var. Hist.* III. 7: ἐδίψα

ἀγορεύειν κακῶς, XIV. 22: τὴν μοναρχίαν καταλῦσαι διψῶν, et sic saepius.

III. 46: ὄχετο ἀπὼν εἰς τὴν ἔρημον. — ἀγανακτεῖ δ βασιλεὺς καὶ πέμπει κατ' αὐτόν τοὺς ἀφαιρεσομένους.

Scribendum esse πέμπει κατ' αὐτόν ad Herodotum III. 4 ostendimus, ubi legitur: τῶν εὐνούχων τὸν πιστότατον ἀποστείλας τριήρει κατ' αὐτόν. Cf. Aristophanes Av. vs. 1178:

οὐκ οὖν δῆτα περιπόλους ἐχρῆν
πέμψαι κατ' αὐτὸν εὐθύς;

IV. 12: κατειλημμένοι τοῖς περιπεφυκόσι σφίσιν ὀσράκοις.

Receptam oportuit Schneideri emendationem κατειλημμένοι, apposite comparantis V. 13: ἐρίῳ κατειλήσαντες καὶ τὸ ἄγκιστρον καὶ τὸ ὄπλον.

Saepe in libris Mss. inter se mutant locum, similiterque περιείλημαι et περιέλημαι et reliqua composita.

IV. 16: ὥς ἂν ἱγγί τινι ἐλχθέντα.

Decrepitae Graecitatis est εἶλξα pro εἴλκυσα et ἐλχθῆναι pro ἐλκυσθῆναι.

Similiter peccant in εἶρφα pro εἴρπυσα.

Apud bonos et probatos scriptores non est alia forma praesentis quam ἔλκω, ἀνέλκω, καθέλκω cet. neque futuri quam ἔλξω, ἐξέλξω cet.

IV. 18: λεοντοφόνου φαγὼν δ λέων ἀποτέθνηκεν.

Graecum est τέθνηκα, non ἀποτέθνηκα. Praeterea perfectum in tali re risum movet. Emenda igitur δ λέων ἀποΘΝΗСКΕΙ.

IV. 29: καὶ τῇ Λητοῖ φίλον ἔστιν [δ ἀλεκτρυὼν] τὸ ὄρνειον.

Manifestum est emblemata.

Quam fuerint *plagosi* ludimagistri, qui puerulos prima elementa docerent declarat Aelianus IV. 53: *bruta animalia*, inquit, *numeros novērunt et numerare sciunt*: ἀνθρώπων δὲ δεῖ πόσων μὲν τῶν μαθημάτων, ΠΟСΩΝ ΔΕ ΤΩΝ ΠΛΗΓΩΝ, ἵνα μάθῃ ταῦτα.

V. 6: κατεσκήρτων καὶ ἥσαν τι δρασεῖοντες οὐκ ἀγαθόν.

Manca haec oratio est. Supple καὶ (δῆλοι) ἥσαν τι δρασεῖοντες.

V. 17: ἐγκρατέσθαι αἱ μυῖαι ἐκείναι τῶν γυναικῶν. — τὰς μὲν γὰρ ὁ τῆς ἀγωνίας — νόμος ἐλαύνει [τὰς γυναῖκας].

Putidum emblema etiam incommoda sede arguitur.

VI. 5: οἱ ἔλαφοι — εἰσδύνονται — εἰς τὰς λόχμας.

Barbarum est εἰσδύνονται. Ionicum est εἰσδύνουσι, Atticum εἰσδύονται, quod reponendum.

VI. 38: ἀκούω τὸν ἰχνεύμονα τῆς ἀσπίδος τὰ ὧὰ ἀφανίζειν οἶονεῖ τοῖς ἑαυτοῦ παισὶν ὑπεξαίροντα τοὺς μέλλοντας ἀντιπάλους.

Emenda ὑπεξαίροΤντα.

VI. 43: τὸ ὕδωρ τὸ ἐξ οὐρανοῦ καταθέον.

Absurdum est de imbre positum καταθεῖν. Corrige καταρρέον.

VI. 49: ὁ δῆμος τῷ κήρυκι ἀνειπεῖν προσέταξαν, εἴτε ἀφίκοιτο εἰς τὰ ἄλφιστα, εἴτε εἰς τὰς κριθὰς παραβάλοι, μὴ ἀνείργειν ἀλλ' εἴαν σιτεῖσθαι εἰς κόρον καὶ τὸν δῆμον ἐκτίνειν ἐν Πρυτανείῳ τὸ ἀργύριον τρόπον τινὰ ἀθλητῇ σιτήσεως δοθείσης ἥδη γέροντι.

Perspicuum est locum sic constitui oportere: τὸν δῆμον ἐκτίνειν τὸ ἀργύριον τρόπον τινὰ ἀθλητῇ σιτήσεως ἐν Πρυτανείῳ δοθείσης.

VI. 61: θεραπεύουσιν αὐτοὺς καὶ Κινδύνων ῥύονται.

Supple καὶ ἔκ Κινδύνων ῥύονται.

VII. 6: ὅταν — πόρρω τῆς ἵππου τῆς μεθελεύσεως αὐτοὺς γίνωνται.

Alienum est a loci sententia verbum μετιέναι. Requiritur verbum significans διάκειν. Itaque reponendum est μεθελεύσεως.

VII. 21: παραφυλάξας ἐνθα ἀνέπαυσε το βρέφος.

Imo vero ἐνθα ἀνεπαύετο το βρέφος.

Animadvertenda iunioribus evidens emendatio est VII. 25, ubi in optimis libris est: *ῥοι κατὰ τὸ πατρῷον καὶ μύρων ἐπισάται*. In ΚΑΤΑΤΟΠΡΩΝ latebat *ῥοι ΚΑΤΟΠΤΡΩΝ*, quod restituit Porson ad Euripidis *Orest.* vs. 1112 et Iacobs ad h. l.

Vide gliscentem labem: ΚΑΤΟ conversum est in *κατὰ τό* et quod supererat ΠΤΡΩΝ indoctus scriba sententiae securus putavit esse *πατρῷον*.

VII. 34: *ἀγώνισμα τῇ πορφύρᾳ διατείνειν τὴν γλῶττάν ἐστιν*.

Nihil est *τὴν γλῶτταν διατείνειν*, *linguam distendere*. Verum esse suspicor *διεῖραι*.

VIII. 9: *ἐπίδεσμα καὶ — κράσεις Φαρμάκων μακρὰν χαίρειν εἰπόντες*.

Dederat Aelianus *μακρὰ χαίρειν*. Saepius Aelianus ea locutione utitur. Caeteris locis integra servata est, hoc uno loco peccatur.

IX. 8: *ὁ μὲν γὰρ ἐκ τοῦ μητρώου βάρους πισθείς συνετρίβη, ἡ δὲ (κατὰ) τὴν κεφαλὴν ῥέξασα*.

Frustra *κατὰ* inserunt namque nihil sic ad locum intelligendum proficimus. Suspicio olim fuisse: *ἡ δὲ τὴν κεφαλὴν ΚΑΤῚξασα*.

IX. 41: *τὴν γαλῆν πεφρίκασι κρίζασαν* et V. 50: *κρίζασαν δὲ πεφρίκασιν*.

Veteres dicebant *κέκριγα*, ut *κέκραγα*. Graeculi *ἔκριξα* et *ἔκραξα* dicere coeperunt.

IX. 55. (*canes*) *οὐχ ὑλακτοῦσιν εἴ τις ἔχων οὐρὰν γαλῆς — εἴτα πρόσγει*.

Emenda *εἴτα πρόσγει* (*προσελεῖ*). Verbum *προσελεῖν* Aeliano est in deliciis. Vide eximiam Ruhnkenii et Hemsterhusii annotationem ad Timaeum v. *Θαλλός*, qui multis exemplis docuerunt in libris Mss. confundi solere

προσελόντες et *προσιόντες*.

προσελόντος — *προσιόντος*.

προσειών — προσιών.

προσειεί — προσήει.

προσειείς — προσίης.

προσειόντες — προσιέντες.

In loco Philostrati *de vit. Sophistarum* II. 10: τούτω ἀμφορέα μὲν τις οἶνου προσάγων — εὐμεταχειρίσῃ ἐχρήσατο, sine controversia emendandum est προσείων pro προσάγων. Qui multos Codices Graecos versaverunt probe sciunt εἰ et ἀγ scribi ductu tam simili, ut oculis discerni nequeant et sitne ἀγ an εἰ legendum sola sententia declaret, ut h. l. Nihil est ἀμφορέα οἶνου προσάγειν, et προσείειν unice aptum esse loci sententia clamat.

IX. 61: τὸ δὲ οὐκ ἐπιπολεῖται ἀλλ' εἰς τοὺς ἔσω πόρους καταλισθάνει.

Leg. ἐπιπολεάζει. Obiter e Lexicis eximendum est verbum ἐπιπολεῦειν, nam Galeni locus, quem solum afferunt, manifesto corruptus est.

XI. 23: ζώνη κροκοειδεῖ κατείληπται.

Erasa una literula scribe κατείληπται. Emendate legitur XI. 16: τοὺς ὀφθαλμοὺς τελαμῶσι κατείλημμένοι, sed mendose XI. 32: τὸ οὐραῖον τῇ ψάμμῳ κατείλημμένον.

XI. 23: ζώνας δ' ἔχουσιν ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἰοῖς [τοῖς ἄνθεσι] παραπλησίως.

Quasi quisquam ignoraret violas esse flores.

XI. 24: τῷ νότῳ οἱ — σημεῖα ἑπέσικται.

Imo vero ἑνέσικται.

XI. 25: (elephas Ptolemaei Philadelphῆ) τῇ φωνῇ ἐνετράφη τῇ Ἑλλάδι καὶ λαλούντων συνίει.

Et res ipsa absurda est et absurdius etiam λαλούντων, si ἀττικισί accipitur.

XI. 32: νύκτωρ ἦν παράφορος καὶ ἐκ τοῦ λέχους ἀνεθόρνυτο.

Id est ἐκ τῆς κλίνης ἀνήλλετο et qui sic loquitur putat se ἀττικισί loqui.

Quid esset θόρνυσθαι, ἀναθόρνυσθαι, ἐπιθόρνυσθαι (XVII. 46) Aelianus non intellexit, qui putabat idem esse quod θρώσκειν, ἀναθρώσκειν, ἐπιθρώσκειν. Θόρνυσθαι est σπερμαίνειν, unde θορός et θορή est σπέρμα, et cum notione *salicendi*, *exsilicendi* nihil commune habet.

XI. 35: (*Aesculapius aegrum saḡanōi* 'ΟΝΕΙΩΝ κρεῶν γευσάμενον· καὶ προσέπεσε γενέσθαι αὐτῷ κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ ζώου· ἔφατο γὰρ 'ΟΝΗΧΙΦΟΡΟΝ οἱ ταύτην ἔσεσθαι τὴν θεραπείαν.

Si iocus est, frigidissimus est, si serio dixit, etiam peius est. Paulo melior iocus est, quamquam et ipse non admodum salus, apud incertum Comicum (*Fragm. Comic. IV. 691*):

δνησιφόρα γένοιτο. Β τοῦτο γίγνεται.

ὃ γὰρ φέρει νῦν οὗτος εἰς ὄνος φέρει.

XII. 5: Αἰγυπτιοὶ σέβοντες — γένη ζώων διάφορα γέλωτα δφλισκάνουσι ΠΑΡΑ γε τοῖς πολλοῖς.

Athenienses in hac locutione non addunt praepositionem. Sophocles noto loco:

σχεδὸν τι μωρῷ μωρίαν δφλισκάνω.

XII. 18: καὶ οἰδάναντος καὶ σφύζοντος.

Barbarum est οἰδάναντος. Restitue οἰδάνοντος. Passim in libris legitur οἰδάλειν et δλισθαίνειν pro οἰδάνειν et δλισθάνειν. Hoc mendum passim correctum est, illud hic illic haesit.

XII. 38: Ἀρτέμων ἐν τοῖς Ὅροις τοῖς Κλαζομενίων.

Bona fide Interpres: in *libro de Clazomeniorum FINIBUS*. Emenda *Annalibus*. Passim sic in libris erratur ut pro ὥρων et ὥροις substituatur ὄρων et ὄροις etiam de insulis, de quorum *finibus* nulla esse possit controversia. Apud Athenaeum pag. 696 c. in Archetypo scriptum est: Δοῦρις ἐν τοῖς Σαμίων ἐπιγραφομένοις Ὅροις.

XIII. 13: κοῖτον ἐν τοῖς προσῬαλοῖς τίθεται.

Tralaticio errore sic scribitur pro προσῬιλοῖς, nam sic appellatur quicquid πρὸς τὴν εἰλην τέτραπται αὐτὸ κρέμαται αὐτὸ sim.

XIII. 18: οἱ τοῦ βασιλέως υἱεῖς παῖδες ἔτι ὄντες ἐν ἀκλύτῳ καὶ ἤκιστα ἐπικινδύνῳ τῷ ὕδατι ἀλιεύοντές τε καὶ παίζοντες καὶ ἄμα καὶ ΠΛΕΙΝ μανθάνοντες.

Pueruli regii ἐν λίμναις χειροποιήτοις non *navigare* discabant, ut opinor, sed *patere* ΝΕΙΝ μανθάνοντες.

XIV. 4: ἡ σποδιὰ — καταχρίεται τῶν λειψοτρίχων μερῶν καὶ αἱ τέως φυγάδες, ἵνα τι καὶ παίξω, ὑπαναφύονται.

Scribendum λΙΠΟτρίχων et παίCω. Constanter enim in hoc verbo Aelianus formis Atticis utitur ἔπαισα, παίCας, ὑποπαίCας, πέπαισαι, φιλοπαίCης, συμπαίCης, non ἔπαιξα, παίCας et similia, ut supra notavimus.

XIV. 20: ἐρῶσι δὲ νήχεσθαι καὶ τέγγειν τὸ πῶδε καὶ ἀπονί-ΠΤειν τὸ χεῖρε.

Nemo veterum sic loquitur, sed constanter omnes ἀπονίCειν dicebant.

XIV. 25: εἶτα ὅφ' ἡδονῆς ἐλΙΤΤόμενος ὅδε ὁ γάρρις.

Quid, quaeso, est ὅφ' ἡδονῆς ἐλίττεσθαι? Repone sodes ἐλCό-μενος, ut saepissime Aelianus dicit ὅπ' ἱγγος ἔλκεσθαι.

XIV. 26: σκύτους γὰρ ἢ τιΝΙ ἢ οὐδὲν διαφέρει.

Quod semel Herodotus dixit ἢ τις ἢ οὐδείς, saepius Aelianus imitatur. Deinde etiam ἢ ΤΙ ἢ οὐδέν dicere coepit, quod hoc loco restituendum.

XIV. 29; δώσει δὲ Ὅμηρος εἰπεῖν μοι ὅτι καὶ διπλοῦν αἰροῦνται μισθὸν οἷδε οἱ ἄνδρες.

Non est Graecum μισθὸν αἰρεῖσθαι. Notus est Homeri locus Iliad. M. 435:

ἵνα παισὶν ἀεικέα μισθὸν ἄρῃται.

et Odyss. K. 84, qui Aeliano haec scribenti obversabatur:

ἔνθα κ' ἄῤπνος ἀνὴρ δοιοὺς ἐξήρατο μισθοὺς.

unde colligimus emendandum esse μισθὸν αἰρεσθαι. Post Homerum μισθὸν ἄρυσθαι et μισθαρνεῖν dici coeptum est.

XV. 38: Homeri locus est in Odyssea E. 66:

σκῶπές τ' ἱρηκές τε τανύγλωσσοι τε κορῶναι.

Annotat Aelianus: λέγει Ἀριστοτέλης τοὺς παρ' Ὀμήρῳ (σκῶπας) διὰ τοῦ σίγμα μὴ λέγεσθαι ἀλλ' ἀπλῶς ὀνομάζεσθαι κῶπας· τοὺς οὖν ΤΙθέντας τὸ σίγμα ἀμαρτάνειν. Excidit praepositionis compendiolum et scribendum ΠΡΟCτιθέντας τὸ σίγμα.

Aelianus neque Alexandrum Myndium neque Aristotelem legerat, sed ut solet Athenaeum compilavit, qui pag. 391. c. ita scribit: ὁ Μύνδιος Ἀλέξανδρός Φησι τοὺς παρ' Ὀμήρῳ χωρὶς τοῦ σίγμα ΚΩΠΑΣ εἶναι καὶ Ἀριστοτέλη οὕτως αὐτοὺς ὀνομακέναι. Itaque manifestum est vitium apud Scholiasten Theocriti I. 136: *Alexander Myndius* παρ' Ὀμήρῳ Φησὶν ὀρθῶς γράφεσθαι Cκῶπές τ' ἱρηκές τε· οὐ δεῖ γάρ, Φησί, γράφεσθαι χωρὶς τοῦ σίγμα, quae sic emendanda sunt: — ὀρθῶς γράφεσθαι Κῶπές τ' ἱρηκές τε· (οὐ del.) δεῖ γάρ, Φησί, γράφεσθαι χωρὶς τοῦ σίγμα.

Dixit alicubi Aelianus (XIII. 15): οὐκ εἰμι ποιητῆς ὀνομάτων, quod gaudemus, nam si quando novum vocabulum fingit ridicule se dare solet. *Vinosus* ab omnibus Graecis dicitur φλοιῖνος, ab Aeliano solo οἰνερατής.

Non minus ineptum est quod scribit XVI. 2: οὐκ ἔχων ἐπισήμην ὀρνιθογνώμονα. Credebat idem sibi quod Aeschylo licere qui dixerat:

νέας γυναικὸς οὐ με μὴ λάθῃ φλέγων

ὀφθαλμός, ἥτις ἀνδρὸς ἢ γεγευμένη.

ἔχω δὲ τούτων θυμὸν ἱππογνώμονα.

Sed duo quum faciunt idem, non est idem.

XVI. 18: ἔοικε κυνιδίῳ αἰκάλλοντι καὶ ψηλαφήσεις ὁ δὲ ὑπομένει.

Quae est haec verborum compositio? Lege καὶ ψηλαφήσῃC ὁ δὲ ὑπομένει, quae est Herodotea forma Aeliano in deliciis.

XVII. 37: ἐξέπιον [καὶ] ἀμυσὶ [καὶ] πολλὰς ἐπὶ τῷ ἀρίστῳ.

Utraque copula molestissime abundat et resecanda est.

C. G. COBET.

AD GALENUM.

Tom. IX pag. 815: τοιοῦτον δ' ἐστὶ καὶ τὸ παρὰ τῷ Κωμικῷ
καὶ σπάνιον ἐστ' ἄνθρωπος ὅταν ἄνθρωπος ᾖ.

Perelegans Menandri senarius a plurimis laudatur, quos enumerat Meineke ad Menandri *μονόστιχα* vs. 562. Nusquam autem emendate scribitur. Meinekios reponebat:

ὡς χάριέν ἐστ' ἄνθρωπος ὃς ἂν ἄνθρωπος ᾖ.

Equidem veram lectionem hanc esse arbitror:

ὡς χάριέν ἐστ' ἄνθρωπος ὅταν ἄνθρωπος ᾖ.

Tom. IX pag. 883 deridens medicos sophistas, qui magno hiatu discipulos nihil scire docebant ita dicit: εἴ τις τῶν σοφιστῶν ἱατρῶν ἐπιχειρήσειεν ἱατρεύειν ἐπιμελῶς ἑάσας τὸν ὑψηλὸν ἐκείνον θρόνον ἐφ' οὗ καθεζόμενος ὥσπερ τις μέγας βασιλεὺς ἐπιτρίβει τὰ μεράκια.

Tom. IX. pag. 907: τῶν μηνῶν ὃ μὲν ἕτερος ὃ κυλλὸς ὑπ' αὐτῶν ὀνομαζόμενος ἐννέα καὶ εἴκοσιν ἡμερῶν ἐστίν, ὃ δ' ἕτερος ὃ πλήρης τριάκοντα. Turpissimo errore scribitur κυλλός pro κοῖλος.

Tom. IX pag. 923: ὧς' ἔμοιγε πολλάκις θαυμάζειν ἐπῆλθεν εἰ οὕτως ὁ Πυθαγόρας ἐκεῖνος ἅμα τε σοφὸς ἦν ἀνὴρ, ἅμα τε τοσοῦτον ᾤετο δύνασθαι τοὺς ἀριθμούς. Pro ΟΥΤΩΣ emenda² ΟΝΤΩΣ *teneta*.

Pessime Galenus oderat Thessalum Neroni aequalem medicum (Tom. X pag. 7) et Thessali discipulos, *δνους Θεσσαλείους* et

τὴν τῶν Θεσσαλῶν ὄνων ἀγέλην. Itaque Galenus καί τοι οὐκ εἰθισμένος ἐξελέγχειν πικρῶς τοὺς σκαιούς, ut ipse ait Tom. X. pag. 8, asperimis verbis passim insectatur hominem artis im- peritum, impudentissimum, foedum Romanorum adulatorem. Tom. X. pag. 5: ὁ Θεσσαλὸς οὐ τὰ ἄλλα μόνον ἐκολάκευε τοὺς ἐπὶ τῆς Ῥώμης πλουσίους, ἀλλὰ καὶ τῷ μῆσιν ἐξ ἐπαγγεῖλασθαι διδάξειν τὴν τέχνην, ἐτοίμως ἐλάμβανε μαθητὰς παμπόλλους. Praeclarus hic artis magister ex alta cathedra ¹⁾ iactabat, nul- lum esse medicis usum οὔτε γεωμετρίας οὔτε ἀστρονομίας, οὔτε διαλεκτικῆς, οὔτε μουσικῆς, οὔτε ἄλλου τινὸς μαθήματος τῶν καλῶν. Itaque, inquit, ἔτοιμον ἤδη προσίεναι παντὶ γενησομένῳ βραδίως ἰατρῷ. διὰ τοῦτο καὶ σκυτοτόμοι καὶ τέκτονες καὶ βαφεῖς καὶ χαλκεῖς ἐπιτηδῶσιν ἤδη τοῖς ἔργοις τῆς ἰατρικῆς τὰς ἀρχαίας αὐτῶν ἀπολιπόντες τέχνας.

Non in Graecia, sed Romae nata est lepida fabula:

*Malus quum tutor inopia proterritus
medicinam ignoto facere coepisset loco,*

ubi in fine legendum:

*qui capita vestra non dubitaSTis credere
cui calceandos nemo commisit pedes.*

pro dubitatīs. Phaedr. I. 14.

Vide mihi quam duriter increpet hominem olim mortuum Tom. IX. pag. 657: ἐν τῇ γυναικωνίτιδι τρεφόμενος ὁ ληρώδης Θεσσαλὸς ὑπὸ πατρὶ μοχθηρῶς ἔρια ξαίνοντι, κακῶς ἐτόλμα λέγειν Ἰπποκράτην τε καὶ τοὺς ἄλλους παλαιούς.

Acerbe passim Galenus queritur de aequalium, imprimis Ro- manorum, vitiis, inertia, socordia, nequitia, et turpi medicorum adulatione. Tom. X pag. 3 negat esse qui de arte et peritia medicorum iudicare possent ἀπάντων δι' ὅλης ἡμέρας ἀσχολου- μένων ἔωθεν μὲν ἐν προσαγορεύσεσι κοινῇ, μετὰ ταῦτα δ' ἤδη σχι- ζομένων ἐπὶ μὲν τὴν ἀγορὰν καὶ τὰς δίκας οὐ' σμικροῦ τινος ἔθνους, ἐπὶ δ' αὖ τοὺς ὀρχησάς τε καὶ τοὺς ἡνιόχους ἐτέρου πλείονος, οὐκ ὀλίγου δὲ τινος ἄλλου τοῖς κύβοις ἢ τισιν ἔρωσιν ἢ λούτροις ἢ μέθαις ἢ κώμοις σχολάζοντος ἢ τισιν ἄλλαις ἡδοναῖς τοῦ σώματος, ἐς ἐσπέραν δὲ κοινῇ πάντων αὐθις συναθροιζομένων εἰς τὰ συμπόσια — προπινόντων μὲν ἀλλήλοις, ἀμιλλωμένων δὲ περὶ μεγέθους ἐκπω-

1) Tom. IX. pag. 883: ἔλασας τὸν ὄψηλὸν ἐκείνου θρόνον ἐφ' οὗ καθεζόμενος ὡσπερ τις μέγας βασιλεὺς ἐπιτρίβει τὰ μαῖράκια.

μάτων. ἄριστος γὰρ ἐν τούτοις οὐχ ὁ πλείων ἀψάμενος ὀργάνων μουσικῶν ἢ λόγων φιλοσόφων ἀλλ' ὁ παμπόλλας καὶ μεγίστας ἐκπιῶν κύλικας. Itaque si qui eorum in morbum impliciti fuerint, pag. 4: μετακαλοῦνται τῶν ἰατρῶν οὐ τοὺς ἀρίστους — ἀλλὰ τοὺς συνηθεστάτους τε ἅμα καὶ κολακευτικωτάτους et post pauca: οὐκοῦν οὐχ ὁ κρείττων τὴν τέχνην ἀλλ' ὁ κολακεύειν δεινότερος ἐντιμότερος αὐτοῖς ἐστὶ καὶ τούτῳ ἅπαντα βάσιμα καὶ πόριμα καὶ τῶν οἰκιῶν ἀνεψήγασιν αἱ θύραι τῷ τοιούτῳ καὶ πλουτεῖ τε ταχέως οὗτος καὶ πολὺ δύναται καὶ μαθητὰς ἔχει τοὺς ἐκ κοιτῶνος πολλούς, ὅταν ἐξωροὶ γένωνται. Cf. Tom. X. pag. 609: οὐδὲν οὖν θαυμαστὸν ἐν ᾧ προσαγορεύουσιν ἄλλοι περιβέοντες ὅλην τὴν πόλιν ἐν κύκλῳ καὶ συνδειπνοῦσι καὶ παραπέμπουσιν τοὺς πλουτοῦντάς τε καὶ δυναμένους, ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ παντὶ φιλοπονοῦντας ἡμᾶς ἐκμαθεῖν μὲν πρῶτον ὅσα καλῶς εὔρηται τοῖς παλαιοῖς, ἔπειτα διὰ τῶν ἔργων αὐτὰ κρίναι τε ἅμα καὶ ἀσκῆσαι.

Tom. X. pag. 68, lepidum dictum solus, quod sciam, nobis servavit Galenus: ἡ θαυμαστὴ ῥῆσις 'Ολυμπικοῦ τοῦ σοφοῦ — τοσοῦτων ἐστὶν ἀμαρτημάτων μετῇ ὥστε μοι παρίστασθαι τὸ τοῦ μωροῦ τοῦ πρὸς κόσκινον εἰπόντος οὐχ εὐρίσκειν ὃ, τι βύσειεν ἢ μὴ βύσειεν αὐτοῦ.

Tom. X. pag. 364: οὗτος ὁ λόφος ἄκλειστον τοῖς ἀνατολικοῖς ἀνέμοις φυλάττει τὸν κόλπον. Pro absurdo ἄκλειστον emenda ἄκλῆστον.

In vicinia Stabiae semel et iterum appellantur αἱ Ταβλαιοί.

Tom. X. pag. 406. Θεσσαλὸς δὲ ἅμα τοῖς ἑαυτοῦ σοφισταῖς ἐφ' ὑψηλοῦ θρόνου καθήμενος ἐν κριομύξοις ἀνδράσιν, ὡς ὁ Κερκιδᾶς φησὶν, εὐδοκιμήσει. Proba forma esse videtur κριομύξαις, Cf. Dindorf, ad ST. TH. v. κριομύξης et Ruhnck. ad Timaeum v. Κορυζᾶν: μύξας βρούσας ἔχειν.

Notandum est quod scribit Galenus Tom. X. pag. 457: ἐγὼ δ' οὐκ οἶδ' ὅπως εὐθὺς ἐκ μεираκίου θαυμαστῶς ἢ ἐνθέως ἢ μηχανικῶς ἢ ὅπως ἂν τις ὀνομάζειν ἐθέλῃ, κατεφρόνησα μὲν (add. τῆς) τῶν πολλῶν ἀνθρώπων δόξης, ἐπεθύμησα δὲ ἀληθείας καὶ ἐπιστήμης. — διὰ ταῦτ' οὖν οὐδ' ἐπέγραψά ποτε τῷ ἐμῷ ὀνόματι τῶν ὑπ' ἐμοῦ

γεγραμμένων βιβλίων οὐδενί. Videntur et alii prae modestia idem fecisse, unde melius intelligitur Cicero pro Archia cap. 26: *ipsi illi philosophi etiam illis libellis, quos de contemnenda gloria scribunt, nomen suum inscribunt: in eo ipso, in quo praedicationem nobilitatemque despiciunt, praedicari de se ac nominari volunt.*

Tom. X. pag. 609: τὸ δ' ἡμέτερον οὐχ ὧδ' ἔχει. οὐ γὰρ δὴ χθὲς ἢ πρῶτον ἄλλ' εὐθὺς ἐκ μειρακίου φιλοσοφίας ἐρασθέντες ἐπ' ἐκείνην ἤξαμεν πρῶτον.

Mendosum est ἤξαμεν. Lenissima mutatione scribendum ἤξαμεν.

Luculentus locus est apud Galenum Tom. X. pag. 633, de viis in Italia a Traiano principe munitis aut reffectis: ἀπάσας τὰς ἐπὶ τῆς Ἰταλίας ὁδοὺς ὁ Τραϊανὸς ἐκεῖνος ἐπηνωρθώσατο, τὰ μὲν ὕγρα καὶ πηλώδη μέρη λίθοις σφραγίσας ἢ ὑψηλοῖς ἐξαίρων χώμασιν, ἐκκαθαίρων δὲ τὰ τε ἀκανθώδη καὶ τραχεὰ καὶ γεφύρας ἐπιβάλλων τοῖς δυσπόροις τῶν ποταμῶν· ἐνθα δ' ἐπιμήκης οὐ προσήκοντως ὁδὸς ἦν, ἐνταῦθα ἐτέραν σύντομον τεμνόμενος· ὥσπερ καὶ εἰ δι' ὕψος λόφου χαλεπὴ διὰ τῶν εὐπορωτέρων χωρίων ἐκτρέπων· καὶ εἰ θηριώδης ἢ ἔρημος ἐξισάμενος μὲν ἐκείνης, ἐφισάμενος δὲ εἰς τὰς λεωφόρους, ἐπανορθούμενος δὲ καὶ τὰς τραχείας. Non memini me de ea re apud alium scriptorem quidquam legisse.

Est operae pretium legere quae scripsit Galenus Tom. X. pag. 909 de Theagene nobili philosopho Cynico, qui in gravem morbum implicatus, quum a perito medico sanari potuisset, stultitia hominis impudentissimi et artis ignari mortuus est: ἀναμνήσαι δέ σε βούλομαι καὶ τῆς καλῆς αὐτῶν θεραπείας, ἣν ἐπὶ Θεαγένους ἐποίησαντο τοῦ Κυνικοῦ Φιλοσόφου· ταύτην γὰρ ἐγνωσαν οὐκ ὀλίγοι διὰ δόξαν τάνθρώπου δημοσίᾳ διαλεγομένου κατὰ τὸ τοῦ Τραϊανοῦ γυμνάσιον ἐκάσης ἡμέρας, quem hominem quum Galenus male et imperite curari animadvertisset, medicum eius remotis arbitris quid facto opus esset admonuit. Cui ille: εἰ μὴ σφόδρα σ' ἐτίμων, inquit, τούτων οὐδενὸς ἂν ἡνεσχόμεν· ἐν οἷς γὰρ ἐναυάγησαν οἱ πρόσθεν ἰατροί, πρὶν τὴν ὄντως ἰατρικὴν ὑπὸ τῶν ἡμετέρων εὑρεθῆναι ταῦτά μοι συμβουλευεῖς ὥσπερ οὐκ εἰδότε.

Da mihi triduum vel quatrimum καὶ θεάσῃ τελέως αὐτὸν ὑγιαίνοντα. — Pag. 914: ἀλλὰ συνέβη κατ' ὃν ἐγὼ τρόπον εἶπον ἐξαίφνης ἀποθανεῖν αὐτόν, deinde ita pergit: καὶ τὸ πάντων γελοιστάτον ὃ μὲν Ἀτταλος (medicus Theagenis) ἤγέ τινας τῶν ἠρωτικῶτων φίλων ὅπως διάγοι, δεῖξαι βουλόμενος αὐτὸν οὕτως ἔχοντα καλῶς, ὥς λούεσθαι μέλλειν ἀγαλλόμενός τε μετὰ πολλῶν εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον ἐν ᾧ κατέκειτο. Si quis Romae mortuus esset, lamentis totae aedes personabant, sed ubi Theagenes habitaverat altum erat silentium; neque enim famulus erat Theageni neque servulus neque uxor, sed amici pauculi philosophi Cynici sine lamentis cadaver lavabant: τὸν Θεαγένην δὲ τεθνεῶτα λούειν ἐπεχειροῦν ἔνιοι τῶν φίλων ταῦτα δὴ τὰ νενομισμένα, Κυνικοὶ τέ τινες ὄντες καὶ ἄλλως φιλόσοφοι. διδὲ καὶ μέχρι τοῦ νεκροῦ παραγενέσθαι συνέβη τῷ Ἀττάλῳ μετὰ τοῦ χοροῦ τῶν θεατῶν, ἅτε μηδεὶς ἐνδον οἰμώζοντος. οὔτε γὰρ οἰκέτης οὔτε παῖδιον οὔτε γυνὴ τῷ Θεαγένῃ ἦν, ἀλλ' οἱ φιλοσοφοῦντες μόνοι παρῆσαν αὐτῷ φίλοι, τὰ μὲν ἐπὶ τοῖς τεθνεῶσι νομιζόμενα πράττοντες, οὐ μὴν οἰμώζειν γε μέλλοντες. Deinde acerbissimo ioco addit: οὕτω μὲν ὁ Θεσσαλείος ὄνος εὐδοκίμησεν ἐπὶ πολλῶν θεατῶν ἐπιδείξας ἀπηλλαγμένον τῆς φλεγμονῆς ἐντὸς τῶν τεττάρων ἡμερῶν, ὥς ὑπέσχετο τὸν ἄνθρωπον. Quales illa tempora et illi mores medicos tulerint et alibi passim Galenus ostendit et Tom. X. pag. 5: ὁ Θεσσαλὸς ἐκεῖνος οὐ τᾶλλα μόνον ἐκολάκευε τοὺς ἐπὶ τῆς Ῥώμης πλουσίους, ἀλλὰ καὶ τῷ μῆσιν ἐξ ἐπαγγελίαςθαι διδάξειν τὴν τέχνην, ἐτοίμως ἐλάμβανε μαθητὰς παμπόλλους. — διὰ τοῦτο καὶ σκυτοτόμοι καὶ τέκτονες καὶ βαφεῖς καὶ χαλκεῖς ἐπιπηδῶσιν ἤδη τοῖς ἔργοις τῆς ἰατρικῆς, τὰς ἀρχαίας αὐτῶν ἀπολιπόντες τέχνας. Nemo igitur mirabitur quod scribit Galenus Tom. X. pag. 915: οἱ δ' ἄλλοι μεθοδικοὶ μυρίους ἀποκτείνουσιν ὁσημέραι.

Tom. XI. pag. 3: Μνησίθεος ὁ Ἀθηναῖος, ἀνὴρ τὰ τε ἄλλα ἱκανὸς πάντα τὰ τῆς τέχνης καὶ εἰς ὅσον χρῆ μεθόδῳ τὴν ἰατρικὴν τέχνην ἀσκεῖν οὐδενὸς ἐπιγνώναι δεύτερος. Nobilem hunc medicum Alexandri magni aetate Athenis floruisse declarat locus Alexidis apud Athen. pag. 419 ὁ:

ὥς ἡδὺ πᾶν τὸ μέτριον· οὐδ' ὑπεργέμων
ἀπέρχομαι νῦν οὔτε κενός, ἀλλ' ἡδέως
ἔχων ἑμαυτοῦ· Μνησίθεος γὰρ Φησι δεῖν
φεύγειν ἀπάντων τὰς ὑπερβολὰς αἰεί.

Eiusdem poetæ esse videtur locus apud Athen. pag. 36 α :

ὁ Μνησίθεος δ' ἔφη τὸν οἶνον τοὺς θεοὺς
 θνητοῖς καταδείξαι τοῖς μὲν ὀρθῶς χρωμένοις
 ἀγαθὸν μέγιστον, τοῖς δ' ἀτάκτως τοῦμπαλιν.

Complures locos ex Mnesithei libro περὶ ἔδων servavit Athenæus.

Tom. XI. pag. 143: χρὴ δὲ ἐσθίειν αὐτὰς (viperas) οὕτω σκευάζοντες ὥς τοὺς θηριοτρόφους καὶ ἀσπιδότροφους Μαρσούς ἐθείασω. Interpres: quia aspidibus et serpentibus vescuntur, sed Marsi non comessu viperas sed alere solebant et ἀσπιδότροφος dicitur ut ἰκπιδότροφος· ὁ ἴππους τρέφων. Cf. Tom. XII. pag. 316: τῶν ἐν Ῥώμῃ τὰς ἐχίδνας θηρεύοντων, οὓς ὀνομάζουσι Μαρσούς, ἐπυθόμην εἰ τι σημείον ἔχειν με διδάξαι διακριτικὸν ἑκατέρου τοῦ γένους τῶν ἐχιδνῶν. Paulo ante, pag. 315, commemoratur aliquis ἐπὶ τούτῳ τέχνην πεποιημένος ἐχίδνας ζώσας συλλαμβάνειν.

Tom. XI. pag. 187: διαδοῦντας ἱρίοις δεσμοῖς τὰ κῶλα. Ex consuetudine Atticorum, qui διαδῶν, ἀναδῶν, ὑποδῶν, ἐπιδῶν et sim. dicebant, Galenus quoque utitur formis contractis.

Notabilis locus est Tom. XI pag. 221: εἰ καὶ μὴδὲν ἐσώζετο Ἑρασιφράτου βιβλίου ἀλλ' ἤδη πάντα ἀπωλώλει, καθάπερ τὰ Χρυσίππου κινδυνεύει παθεῖν. Frigentibus hominum studiis libri cito interibant. Cf. Tom. XVII. l. pag. 605: τὰ τοῦ Ζεύξιδος ὑπομνήματα μηκέτι σπουδαζόμενα σπανίζει.

C. G. COBET.

BIBLIOTHECA PHILOLOGICA BATAVA quater in anno prodibit Calendis
Ianuariis, Aprilibus, Iuliis, Octobribus.

Pretium annum erit floren. 5.25.

Singuli fasciculi separatim non venibunt.

Sumptibus E. J. BRILL, prodierunt:

- M. T. Cicero**, Commentarii rerum suarum sive de vita sua; accesserunt Annales Ciceroniani in quibus ad suum quaeque annum referuntur quae in his commentariis memorantur; utrumque librum scripsit W. H. D. Suringar. 1854. 2 part. 1 vol. 8°. f 8.50
- C. G. Cobet**, Variae lectiones, quibus continentur observationes criticae in scriptores Graecos. Editio secunda auctior. 1873. 8°. f 7.—.
- Miscellanea Critica quibus continentur observationes criticae in scriptores Graecos praesertim Homerum et Demosthenem. 1876. f 7.—.
- Collectanea critica quibus continentur observationes criticae in scriptores Graecos. 1877. 8°. f 7.—.
- Hyperidis Orationes duae 'Ο ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ ΛΟΓΟΣ et 'ΗΠΕΡ ΕΥΧΕΝΙΠΠΟΥ. Editio altera auctior et emendatio. 8°. 1877. f 1.50.
- Observationes criticae et palaeographicae ad Dionysii Halicarnassensis antiquitates Romanas. 1877. 8°. f 3.50.
- De Philostrati libello ΠΕΡΙ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ. 1859. 8°. - 1.25.
- Cornelii Nepotis vitae excellentium imperatorum. In usum scholarum. 1881. kl. 8°. f 0.60.
- J. J. Cornelissen**, Oratio inauguralis. 1879. 8°. - 0.45.
- Cnnectanea Latina. 8°. - 0.60.
- Cornelii Taciti de vita et moribus Iulii Agricolae. 1881. 8°. - 0.75.
- Hetzelfde werk. In usum scholarum. 1881. kl. 8°. - 0.30.
- Minucii Felicis Octavius. 1882. kl. 8°. - 0.90.
- H. van Herwerden**, Lectiones Rheno-Traiectinae f 1.50.
- Dr. H. T. Karsten**, De inkomsten en uitgaven van den Romeinschen Staat. Antiquarische schets. 1e stuk: De Republiek. 1880. 8°. f 0.80.
- Spicilegium criticum. 1881. 8°. - 0.80.
- Lysiae** Orationes et fragmenta. Graece. Emend. C. G. Cobet. Edit. sec. emend. 1882. 8°. f 1.20.
- H. W. van der Mey**, Studia Theognidea, accessit collatio codicis Mutinensis tantum non omnis. 1860. 8°. f 0.75.
- E. Mehler**, Luciani dialogi quattuor. Graece. (Timon, Philopseudes, Verae historiae, Gallus). In usum scholarum f 1.90.
- Mnemosyne**. — Bibliotheca philologica Batava. Edid. C. G. Cobet, T. J. Halbertsma, H. G. Hamaker, E. J. Kiehl, etc. 1852—62. 11 vol. et Appendix ad vol. 2—7. 8°. (f 56.50) f 30.—.
- Nova series scripsit C. G. Cobet, C. M. Francken, H. van Herwerden, S. A. Naber, W. G. Pluygers, aliique, colleg. C. G. Cobet, H. W. van der Mey. 1873—81. Vol. I—X. 8°. per volumen. f 5.25.
- Dr. J. S. Speijer**, Latijnsche spraakkunst:
- 1ste stuk. Flexie en etymologie f 1.90.
- 2de stuk. Syntaxis - 1.90.
- Xenophontis** Expositio Cyri. Graece. Emend. C. G. Cobet. Editio tertia emendatio. 1881. 8°. f 1.20.
- Historia Graeca in usum scholarum. Graece. Emendavit C. G. Cobet. Editio secunda emendatio. 1880. 8°. f 1.20.

Widener Library

3 2044 098 629 272